

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ – UNIVERSITY OF CRETE
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΒΑΣΩ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΛΕΦΑΝΤΟΥ

ΠΛΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

Σειρά **ΡΙΘΥΜΝΑ** : ΘΕΜΑΤΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ. Αρ. 11
Υπεύθυνος Ν. ΦΑΡΑΚΛΑΣ

ΡΕΘΥΜΝΟ 2002

ΡΙΘΥΜΝΑ (Θέματα Κλασικής Αρχαιολογίας) Αρ. 11
Υπεύθυνος Ν. Φαράκλας.

ΒΑΣΩ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ – ΑΛΕΦΑΝΤΟΥ

Πλαστική Παραγωγή των Μέσων Ελληνιστικών Χρόνων
Στη Δημοκρατία της Ρόδου

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας – Τομέας
Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης I.S.B.N. 960-7143-15-9
Ρέθυμνο 2002.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ροδιακή πλαστική παραγωγή, όπως και οι ενεπίγραφες βάσεις των αγαλμάτων, έχουν αποτελέσει αντικείμενο διεξοδικής μελέτης των ερευνητών ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, έτσι ώστε- εκ πρώτης όψεως- θέματα με το ανωτέρω περιεχόμενο φαίνονται εξαντλημένα κατόπιν των πολλαπλών σχετικών δημοσιεύσεων.

Εντούτοις, μία παράμετρος των ανωτέρω θεμάτων πλαστικής της Ρόδου, αν και είναι ενδιαφέρουσα, δεν έχει αναλυθεί επαρκώς. Πρόκειται για τη διερεύνηση της φύσης της ενδεχόμενης σχέσης της ροδιακής πλαστικής τέχνης με το πολίτευμα του νησιού κατά την μέση ελληνιστική περίοδο. Κύριος στόχος της παρούσης εργασίας είναι η εξέταση της παραμέτρου αυτής, η μεθοδολογική προσέγγιση της οποίας γίνεται με τη χρήση αποκλειστικά δημοσιευμένου υλικού. Το υλικό αυτό διαρθρώνεται σε δύο καταλόγους: ο πρώτος αφορά σε λίθινα και μετάλλινα περίοπτα έργα, ενώ ο δεύτερος σε ενεπίγραφες βάσεις αγαλμάτων που βρέθηκαν στο νησί. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη συγκριτική εξέταση των δύο καταλόγων καταδεικνύουν τη σαφή επίδραση του ροδιακού πολιτεύματος στην πλαστική τέχνη, ενώ παράλληλα μέσα από αυτούς διερευνώνται ποικίλες όψεις της ροδιακής κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας.

Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε στα πλαίσια των Μεταπτυχιακών Σπουδών μου στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης και αποτελεί το θέμα τελικής εργασίας για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης. Από τη θέση αυτή ευχαριστώ θερμά το Τμήμα για την ευκαιρία που μου προσέφερε να συμμετάσχω στο πρόγραμμα των σπουδών του.

Ο καθηγητής κ. Ν. Σταμπολίδης είχε την γενική εποπτεία της εργασίας αυτής. Τον ευχαριστώ θερμά όχι μόνο για την εμπιστοσύνη που μου επέδειξε αναθέτοντάς μου το εν λόγω θέμα, αλλά και για την πολύπλευρη συμπαράστασή του στα επιμέρους προβλήματα και δυσκολίες που αντιμετώπιζα κατά την πρόοδο της μελέτης.

Στον καθηγητή κ. Ν. Φαράκλα αισθάνομαι την ανάγκη να απευθύνω θερμές ευχαριστίες, διότι παρακολούθησε στενά τη συγγραφή της εργασίας σε όλα της τα στάδια, έκανε ουσιαστικές υποδείξεις και πολύτιμες διορθώσεις, που οδήγησαν στην ολοκλήρωση και αρτιότερη παρουσίασή της.

Θερμές ευχαριστίες οφείλω επίσης στον καθηγητή κ. Π. Θέμελη για το ενδιαφέρον με το οποίο διάβασε την εργασία αυτή και για τις διορθώσεις του.

Πολλά οφείλονται στην αμέριστη συμπαράσταση του συζύγου μου Νικολάου Γ. Αλέφαντου, καθώς χωρίς τη συνεχή στήριξη και ενθάρρυνσή του θα ήταν αδύνατη η ολοκλήρωση της παρούσης εργασίας.

Τέλος, ευχαριστίες οφείλω στις συναδέλφους αρχαιολόγους Φ. Μπαλλά και Ι. Ευσταθίου για την ηθική συμπαράστασή τους και τις χρήσιμες συμβουλές τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (σελ. 7-8)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Σύντομη επισκόπηση στην ιστορία της αρχαίας Ρόδου (σελ. 9-23)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Επισκόπηση στη ροδιακή περίοπτη γλυπτική (σελ. 25-45)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Η ροδιακή περίοπτη γλυπτική των μέσων ελληνοιστικών χρόνων
(σελ. 47-228)

3. 1. : Κατάλογος περίοπτων έργων που βρέθηκαν στη Ρόδο – εισαγωγικά στοιχεία
(σελ. 48-49)

3. 1. 1. : Κατάλογος (σελ. 50-72)

3. 1. 2. : Κατηγοριοποιήσεις – ποσοστιαίες αναλύσεις (σελ. 73-77)

3. 1. 3. : Συμπεράσματα (σελ. 78-82)

3. 2. : Κατάλογος ενεπίγραφων βάσεων αγαλμάτων που βρέθηκαν στη Ρόδο –
εισαγωγικά στοιχεία (σελ. 83-91)

3. 2. 1. : Πίνακας (σελ. 92-150)

3. 2. 2. Α. : Λίνδος: Κατηγοριοποιήσεις – ποσοστιαίες αναλύσεις (σελ. 151-179)

3. 2. 2. Α. 1. : Λίνδος: Συμπεράσματα (σελ. 180-183)

3. 2. 2. Β. : Κάμιρος: Κατηγοριοποιήσεις – ποσοστιαίες αναλύσεις (σελ. 184-195)

3. 2. 2. Β. 1. : Κάμιρος: Συμπεράσματα (σελ. 196-198)

3. 2. 2. Γ. : Πόλη της Ρόδου: Κατηγοριοποιήσεις – ποσοστιαίες αναλύσεις
(σελ. 199-223)

3. 2. 2. Γ. 1. : Πόλη της Ρόδου: Συμπεράσματα (σελ. 224-227)

3. 2. 2. Δ. : Ιαλυσός: Κατηγοριοποιήσεις – συμπεράσματα (σελ. 228)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Η ροδιακή περίπτωση γλυπτική και η πολιτική της διάσταση –
Συμπεράσματα (σελ. 229-235)

ΕΠΙΜΕΤΡΟ (σελ. 237)

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ (σελ. 239-240)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (σελ. 241-253)

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ (σελ. 255-263)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της παρούσης εργασίας θα εξεταστεί η πλαστική παραγωγή της Ρόδου κατά τη διάρκεια της μέσης ελληνιστικής περιόδου, όσον αφορά στα σωζόμενα περίοπτα έργα από λίθο- κυρίως μάρμαρο- και στα αντίστοιχα απωλεσθέντα έργα από μέταλλο- κυρίως χαλκό- το υλικό κατασκευής των οποίων εικάζεται από τις ευρεθείσες ενεπίγραφες βάσεις τους. Εξαιρούνται από τη μελέτη τα ειδώλια, τα αρχιτεκτονικά περίοπτα έργα και τα ρωμαϊκά αντίγραφα μεσοελληνιστικών πρωτοτύπων αγαλμάτων. Απώτερος στόχος της εργασίας αυτής είναι η ανίχνευση των πιθανών αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στην πλαστική τέχνη και στο πολιτειακό καθεστώς του νησιού και η εξαγωγή συμπερασμάτων στη βάση του εντοπισμού αμφίδρομης ή μονόδρομης επίδρασης μεταξύ τους.

Μέσα στις παραπάνω χωροχρονικές συντεταγμένες θα αναζητηθεί η σημαντική των ολόγλυφων έργων, είτε σε επίπεδο σημαίνοντος είτε σε επίπεδο σημασιολογικού. Με δυό λόγια, η έρευνα θα εστιαστεί στην αποκάλυψη της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και του ενδεχόμενου ρόλου του κράτους μέσα στην πλαστική τέχνη και το αντίθετο, στον εντοπισμό της πολιτισμικής και πολιτικής έκφρασής του μέσα από αυτή, εν τέλει στην εύρεση της ταυτότητάς του στο γίνεσθαι της ιστορικής πραγματικότητας.

Για το σκοπό αυτό και για την κατανόηση και ολοκλήρωση του θέματος, κρίθηκε σκόπιμο, μετά από μια σύντομη επισκόπηση στην ιστορία της αρχαίας Ρόδου και την κριτική παράθεση των αντιπροσωπευτικότερων απόψεων για τη ροδιακή πλαστική, να συνταχθεί κατάλογος των δημοσιευμένων και επαρκώς χρονολογημένων περίοπτων έργων, όπως και κατάλογος των ενεπίγραφων βάσεων αγαλμάτων, που βρέθηκαν στο νησί. Στους δύο αυτούς καταλόγους δεν συμπεριελήφθη το αντίστοιχο υλικό, που προέρχεται από τα γύρω νησιά της επικράτειας της Ρόδου και την μικρασιατική Περαιά, διότι η εκτενής παρουσίαισή του θα γίνει σε μεταγενέστερο στάδιο.

Οι ανωτέρω κατάλογοι λειτουργούν συμπληρωματικά· από τον πρώτο αποκτούμε μια εικόνα της ροδιακής γλυπτικής παραγωγής σε δοσμένο χρόνο, ανιχνεύουμε την τεχνοτροπία και τον καλλιτεχνικό ρυθμό (στυλ) των

αγαλμάτων, ενίοτε δε εκμαιεύουμε πληροφορίες και για την ταυτότητα του εικονιζομένου. Από τον δεύτερο αντλούμε πάμπολλες λεπτομέρειες για το ιστορικό της ανέγερσης των αγαλμάτων δηλαδή γνωρίζουμε ποιοί και υπέρ ποίων ανέθεσαν, γιατί και ποιός κατασκεύασε το ανάθημα, πότε και πώς στήθηκαν τα αγάλματα. Μέσω της παρατιθέμενης ανάλυσης των ενεπίγραφων βάσεων, φωτίζονται διάφορες όψεις της ροδιακής κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας, καθώς ιχνηλατείται ο ρόλος των θεών, των πολιτειακών σωμάτων, των ποικίλων ενώσεων-κοινών, των αξιωματούχων ως εκπροσώπων της θρησκευτικής και πολιτικής-στρατιωτικής συγκρότησης του νησιού, καθώς και των ιδιωτών, ανεξαρτήτως εθνικότητας και φύλου, που παρουσιάζονται ατομικά ή συλλογικά, είτε ως αποδέκτες των αναθημάτων οι πρώτοι είτε ως αναθέτες ή τιμώμενοι οι υπόλοιποι. Τα τελικά συμπεράσματα για τη σχέση πολιτεύματος και πλαστικής τέχνης προκύπτουν από τη σύγκριση των επιμέρους συμπερασμάτων, που συνοδεύουν την παράθεση εκάστου καταλόγου.

Η απουσία ενιαίου corpus αναφορικά με τη γλυπτική και επιγραφική της Ρόδου, δυσχέρανε την ανωτέρω μελέτη, συνυπολογιζομένου του γεγονότος ότι πολλά γλυπτά και επιγραφές ήταν αχρονολόγητα και ελλιπώς δημοσιευμένα και δεν υπήρχε περιθώριο σε αυτό το στάδιο της εργασίας για επιτόπιες έρευνες, παρατηρήσεις και μετρήσεις. Επιπλέον, ο χρονικός περιορισμός του θέματος στη μέση ελληνιστική περίοδο, περιόρισε κατά πολύ το προσφερόμενο υλικό, με αποτέλεσμα- τουλάχιστον στην περίπτωση της Ιαλυσού- να μην προκύπτουν συμπεράσματα από την εξέταση των σχετικών ενεπίγραφων βάσεων.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι ζητούμενο της έρευνας- και ελπίζουμε να πραγματοποιηθεί στο μέλλον για τη διευκόλυνση των μελετητών της ροδιακής πλαστικής- η σύνταξη ενός πλήρους και ενοποιημένου καταλόγου ροδιακών αγαλμάτων και ενεπίγραφων βάσεων, που θα καλύπτει όλο το εύρος της ελληνιστικής περιόδου. Τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την ανάλυση ενός τέτοιου καταλόγου σχετικά με τα ανωτέρω θιγέντα θέματα πλαστικής της Ρόδου θα ήταν ενδιαφέρον να συγκριθούν συγχρονικά με τα αντίστοιχα παρόμοιων καταλόγων, που θα αφορούν σε κράτη με διαφορετική από τη Ρόδο πολιτειακή συγκρότηση, όπως για παράδειγμα αυτό του βασιλείου της Περγάμου, των Σελευκιδών κλπ. Οι συγκρίσεις αυτές θα οδηγήσουν- ενδεχομένως- στην εύρεση πιθανών ομοιοτήτων και διαφορών, ώστε να αποκομίσουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την ελληνιστική πλαστική εν γένει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΡΟΔΟΥ

Η Ρόδος¹, με έκταση 1.400 χλμ², είναι το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων. Η γεωγραφική της θέση αποτελεί σημείο κλειδί², καθώς συνδέει τη δυτική Μικρά Ασία με την Κρήτη και ταυτόχρονα αποτελεί κομβικό σταθμό ανάμεσα στο Αιγαίο και την ανατολική Μεσόγειο.

Οι τρεις οικιστικές επικράτειες της Ρόδου, που αργότερα μετασχηματίστηκαν σε πόλεις-κράτη, είναι άγνωστο πότε ακριβώς εμφανίστηκαν, ωστόσο πρέπει να διαμορφώθηκαν στη διάρκεια των δύο

¹ F. Hiller von Gaertringen, «Rhodos», *RE, Suppl. V*, 1931, 731-840. L. Morricone, «Rodi», *EAA VI*, 1965, 743-754 (με διεξοδική βιβλιογραφία). E. Kirsten - W. Kraiker, *Griechenlandkunde. Ein Führer zu klassischen Stätten*⁵, Heidelberg 1967, 370-591. E. Bradford, *Die griechischen Inseln. Ein Führer*, München 1967, 339-359. J. Currie, *Rhodos und die Inseln des Dodekanes. Studienreiseführer mit Landeskunde*, Stuttgart 1972, 49-55, 109-115. S. Dimitriou - G. Klammert, *Die griechischen Inseln*, München 1974, 65-76. R. E. Wycherley στην *Princeton Encyclopedia of Classical Sites*, (εκδ.) Stillwell - MacDonald - McAllister, Princeton Univ. Press, 1976, 755-758, λήμμα «Rhodes». Βασικό βοήθημα για την ιστορία της Ρόδου και του ροδιακού πολιτισμού το βιβλίο του Χ. Ι. Παπαχριστοδούλου, *Ιστορία της Ρόδου από τους προϊστορικούς χρόνους έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου*, Αθήνα 1972. Ενδιαφέροντα επιμέρους θέματα σχετικά με τη Ρόδο θίγονται στον τόμο *Archaeology in the Dodecanese*, (εκδ.) S. Dietz - I. Parachristodoulou, Copenhagen 1988 και πιο πρόσφατα V. Gabrielsen κ.ά. (εκδ.), *Hellenistic Rhodes: Politics, Culture and Society*, στο *Studies in Hellenistic Civilization IX*, Aarhus University Press, Aarhus 1999. Εκλαίκευμένο, αλλά αρκετά κατατοπιστικό το έργο του Χρ. Καρούζου, *Ρόδος. Ιστορία, Μνημεία, Τέχνη*², (εκδ.) Έσπερος, Αθήνα 1973.

² Δ. Θεοχάρης, *ΙΕΕ Α'*, Αθήνα 1970, 21.

«σκοτεινών» αιώνων από το 1150 ως το 950 π.Χ.³. Μέχρι τον 5^ο π.Χ. αιώνα⁴ η Λίνδος και η Κάμιρος διέθεταν ένα οικιστικό κέντρο που ήταν και η έδρα των αρχών, ενώ οι Ιαλύσιοι ζούσαν κωμηδόν, δηλαδή σε πολλά μικρά χωριά, διάσπαρτα στον κάμφο της Ιαλυσίας⁵. Το αίτημα των αριστοκρατών Ιαλυσίων ήταν να αποκτήσουν κι αυτοί ένα άστυ, ένα διοικητικό και οικιστικό κέντρο, όπως οι άλλες δύο πόλεις του νησιού και οι υπόλοιπες ελληνικές πόλεις. Ο Δωριεύς⁶, περιοδονίκης και σημαίνον μέλος της αριστοκρατικής οικογένειας των Διαγοριδών⁷, πρωτοστάτησε το 411 π.Χ. στην ίδρυση ενός πανρωδιακού άστεος, του άστεος του δάμου των Ροδίων. Συμφωνήθηκε να συνενωθούν οι τρεις «αρχαϊκές» πόλεις-κράτη σε μια μεγάλη πόλη με μια βουλή, αντί για τρεις που υπήρχαν ως τότε, να πραγματοποιηθεί δηλαδή ο συνοικισμός⁸. Η ίδρυση του ενιαίου, «ομοσπονδιακού» κράτους έγινε με ολιγαρχικό καθεστώς και κάτω από σπαρτιατική κηδεμονία⁹. Στα 408 π.Χ. είχε τελειώσει το χτίσιμο

³ Ορισμένα στοιχεία για την μυκηναϊκή κατοίκηση στη Ρόδο δίνουν οι Γ. Μυλωνάς, *IEE A'*, ό.π. 241, Σπ. Ιακωβίδης, *IEE A'*, ό.π. 262, 273, 279, 291, 319, Μ. Σακελλαρίου, *IEE A'*, ό.π. 372. Επίσης τις μυκηναϊκές εγκαταστάσεις στη Ρόδο και στα υπόλοιπα Δωδεκάνησα πραγματεύονται οι R. Hope Simpson - J. F. Lazenby, «Notes from the Dodecanese III», *BSA* 68, 1973, 127-179. Για την εξέλιξη της Ρόδου στην προϊστορική περίοδο βλ. C. B. Mee, *The Dodecanese in the Bronze Age*, (διδακτ. διατρ.), London 1975 και της ίδιας *Rhodes in the Bronze Age*, Warminster 1982. Επίσης E. Borneman, *Η πατριαρχία*, μτφσ. Δ. Κούρτοβικ, (εκδ.) ΜΙΕΤ, Αθήνα 1988, 133, 153. Περί συμμετοχής των Ροδίων στον τρωικό πόλεμο βλ. Σπ. Ιακωβίδης, *IEE A'*, ό.π. 281-282, ενώ για τη ροδιακή μυθολογία βλ. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, «Ροδιακά ΙΙΙ. Σκέψεις περί των πρώτων εν Ρόδω εγκαταστάσεων», *ΑΔ* 24, 1969, *Μελέται*, Αθήνα 1971, 176-180 και του ίδιου *Η ροδιακή μυθολογία του VII Ολυμπιόνικου*, Ρόδος 1997. Τις μυθολογικές παραδόσεις του νησιού πραγματεύεται ο K. Gallas, «Die Mythologie del Insel Rhodos», *AntW* VII, 1, 1977, 41-46. Επίσης A. Johnston - R. E. Jones, «The SOS Amphora», *BSA* 73, 1978, 129-133.

⁴ Συνοπτική επισκόπηση για την ίδρυση των τριών ροδιακών πόλεων στον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Αρχαία Ρόδος*, Αθήνα 1986, 31-33. Για την αρχαϊκή Ρόδο βλ. πρόχειρα Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Ολυμπιόνικος*, ό.π. κεφ. 5^ο. Η εμπορική δραστηριότητα του νησιού αυτή την εποχή στον Μ. Σακελλαρίου, *IEE B'*, Αθήνα 1971, 243.

⁵ Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Ολυμπιόνικος*, ό.π. 32, σημ. 61. Για τους αρχαιολογικούς χώρους της Ιαλυσού, Καμίρου και Λίνδου γενικά βλ. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 156-195. Αναλυτικότερα: βλ. N. Bonacasa και T. Marketou στο λήμμα «Ialiso» στην *EAA* IV, 1961, 65-68 και *EAA Sec. Suppl.* III, 1995, 73-75, αντίστοιχα. L. Bürchner, «Ialysos 3», *RE* IX 1, 1914, 629-633. L. Laurenzi και A. di Vita, «Camiro», *EAA* II, 1959, 285-287 και *EAA Sec. Suppl.* I, 1994, 829-831, αντίστοιχα. L. Bürchner, «Kamiro», *RE* X 2, 1919, 1839-1841. A. di Vita, «Lindos», *EAA* IV, 1961, 638-644 και Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Ο ροδιακός κόσμος I, Λίνδος. Συμβολή εις την μελέτην της προ του ροδιακού συνοικισμού ιστορίας της Λίνδου*, Αθήνα 1972. Επίσης E. Lippolis, «Il santuario di Athana a Lindo», *ASAtene* n.s. 46-47, 1988-1989, 97-157.

⁶ Μερικά στοιχεία για τις αθλητικές νίκες και την πολιτική δράση του στον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Ολυμπιόνικος*, ό.π. 61-64. Επίσης, Α. Ραμού-Χαψιάδη, *IEE Γ'*, Αθήνα 1972, 288-289, 296 και Μ. Σακελλαρίου, *IEE Γ'*, ό.π. 351, 354.

⁷ Στον Pαp. Oxy. 842, στήλη XI, 25 καλούνται Διαγόρειοι. Για την ονομασία τους Ερατίδες βλ. Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Ολυμπιόνικος*, ό.π. κεφ. 6^ο και σποράδην.

⁸ Διόδ. 13, 75. Η πρακτική του συνοικισμού γενικότερα ως νέου τύπου κράτους στον Μ. Σακελλαρίου, *IEE Γ'*, ό.π. 189. Επίσης, Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Ο ροδιακός κόσμος I, Λίνδος*, ό.π. 15-16.

⁹ Για τα γεγονότα της περιόδου αυτής βλ. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, Ithaca and London 1984, 19-22.

της νέας πόλης των Ροδίων στο βορειότερο άκρο του νησιού¹⁰, την *Πανός άκραν*, «κατά τον νεώτερον και τον Ιπποδάμειον τρόπον»¹¹. Η επιλογή της θέσης της ομώνυμης πόλης σε αυτό το σημείο¹², που επρόκειτο να λειτουργήσει ως κέντρο αποκλειστικά ναυτικό και εμπορικό, έγινε βάσει των εξής κριτηρίων: πρώτον, ότι βρισκόταν στο σταυροδρόμι των θαλασσίων δρόμων¹³ από ανατολή προς δύση και αντίστροφα, ώστε υπήρχε άμεση πρόσβαση στα λιμάνια της Μ. Ασίας, των αιγαιοπελαγίτικων νησιών και του Πειραιά¹⁴ και δεύτερον, ότι διέθετε φυσικούς όρμους για προσόρμιση¹⁵.

Οι αριστοκράτες και ειδικότερα οι Διαγορίδες, που πρωτοστάτησαν στο συνοικισμό της Ρόδου, είχαν κινηθεί σε πανελλήνια κλίμακα. Ιδρύοντας τη νέα μεγάλη πόλη, πέτυχαν να αλλάξουν ριζικά τη δομή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής του νησιού και να μετασχηματίσουν μια απλώς ευημερούσα περιοχή στο περιθώριο του ελληνισμού σε ένα κοσμοπολίτικο κόμβο. Συγχρόνως, έδωσαν τις δυνατότητες στην πόλη να αποκτήσει το χαρακτήρα ενός «αυτοκρατορικού κέντρου». Η νέα πόλη ως πολιτειακή ιδέα στηριζόταν σε πανροδιακή βάση και ως οικισμός, με την ορθολογιστική δομή του, ενσάρκωνε το ιδανικό του κλασικού πνεύματος, ξεφεύγοντας από τα στενά παραδοσιακά όρια¹⁶.

Ο συνοικισμός των τριών πόλεων της Ρόδου, η ίδρυση ενός νέου μεγάλου αστικού κέντρου και η δημιουργία ενιαίου ροδιακού κράτους είχαν καθοριστική σημασία για την μετέπειτα ιστορία της. Η ροδιακή πολιτεία μετά το συνοικισμό παρουσιάζει την ιδιοτυπία ότι λειτούργησε ως «ομοσπονδία»,

¹⁰ Ο πληθυσμός της πόλης στην εποχή της μεγαλύτερης ακμής της τον 3^ο και 2^ο π.Χ. αιώνα, υπολογίζεται σε 60.000-80.000 κατοίκους, ενώ ορισμένοι μελετητές καταλήγουν στον αριθμό των 100.000 κατοίκων.

¹¹ Ι. Τραυλός, *ΙΕΕ Γ²*, ό.π. 332-333. Ορισμένα συνοπτικά στοιχεία για την τοπογραφία της πόλης της Ρόδου: L. Morricone, *EAA VI*, ό.π. 746-751 και για τις ανασκαφές της ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας βλ. τις δημοσιεύσεις του Ι. Κοντή, «Ανασκαφικά έρευναι εις την πόλιν της Ρόδου», *ΠΑΕ* 1951 (1952), 224-245 και στα *ΠΑΕ* των μετέπειτα χρόνων, όπως και του ίδιου «31. Ρόδος», *Έργον* 1954 (1955), 96-97. Επίσης του ίδιου *Συμβολή εις την μελέτην της ρυμοτομίας της Ρόδου*, Ρόδος 1954 και «Τα αρχαία τείχη της Ρόδου. Α' Οι συγγραφείς», *ΑΔ* 18, *Μελέται*, 1963, Αθήναι 1964, 76-94 και «Zum antiken Stadtbauplan von Rhodos», *AM* 73, 1958, 146-158. Ο R. E. Wycherley, «Hippodamus and Rhodes», *Historia* 13, 1964, 135-139 υποστηρίζει ότι αρχιτέκτων της Ρόδου ήταν ο Ιππόδαμος παρά το προκεχωρημένο της ηλικίας του. Διαφωνεί ο J. Bradford, «Fieldwork on Aerial Discoveries in Attica and Rhodes», *The Antiquaries Journal* 36, 1956, 61. Αναλυτική βιβλιογραφία για το θέμα στον G. Gualandri, *Sculture di Rodi*, *ASAtene* 54, n.s. 38, 1976, 11 σημ. 1.

¹² Η θέση όπου χτίστηκε η Ρόδος ανήκε στην επικράτεια της Ιαλυσίας. Δικών της νομισμάτων σύμβολο ήταν το ρόδο, που το υιοθέτησε αργότερα η καινούρια πόλη.

¹³ Για τους θαλασσίους δρόμους στη ρωμαϊκή εποχή βλ. L. Casson, *Το ταξίδι στον αρχαίο κόσμο*, μτφσ. Λίνα Σταματιάδη, Αθήνα 1995, 178-195 και για τη Ρόδο ειδικότερα σελ. 180, 183.

¹⁴ Για το σκοπό αυτό η ανωτέρω θέση εξυπηρετούσε καλύτερα από ό, τι η Λίνδος στα ανατολικά και η Κάμιρος στα δυτικά. Ο διάπλους του Αιγαίου από τον Πειραιά στη Ρόδο διαρκούσε 3,5 ημέρες βλ. M. Σακελλαρίου, *ΙΕΕ Γ²*, Αθήνα 1972, 184.

¹⁵ Από τις αρχαιολογικές έρευνες διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν τέσσερα λιμάνια στην ανατολική πλευρά της πόλης και ένα στη δυτική. L. Morricone, *EAA VI*, ό.π. 747-748. Περιγραφή των λιμανιών δίνεται στο K. Lehmann-Hartleben, *Die antiken Hafenanlagen des Mittelmeeres*, Leipzig 1923, 128-129. Πρβ. E. Borneman, *Η πατριαρχία*, ό.π. 234. Επίσης D. J. Blackman - P. Knoblauch, «Hellenistic Shipheds in Rhodes», *Akten des XIII. Internationalen Kongresses für klassische Archäologie, Berlin 1988*, Mainz 1990, 499.

¹⁶ Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 102.

με κύρια συστατικά τις τρεις παλαιές πόλεις του νησιού, οι οποίες διατήρησαν σε σημαντικό βαθμό μέσα στο ενιαίο κράτος την ιδιαιτερότητά τους, κυρίως στη διευθέτηση τοπικών ζητημάτων και στην οργάνωση της λατρείας και των ιερών που ανήκαν στην επικράτειά τους. Η ιδιοτυπία αυτή εξηγεί πολλές επιμέρους εκδηλώσεις του ροδιακού πολιτεύματος, ανάμεσα στις οποίες και ο ρόλος και η κατανομή των ροδιακών φυλών, δήμων κλπ¹⁷.

Το πολίτευμα της ενιαίας ροδιακής πολιτείας μετά το συνοικισμό χαρακτηρίζεται από τις αρχαίες ροδιακές φιλολογικές και επιγραφικές πηγές ως δημοκρατικό¹⁸. Ωστόσο, πρόκειται για μια δημοκρατία με εξαιρετικά ευρύ περιεχόμενο¹⁹, καθώς από τη μία πλευρά διατηρούσε τα τυπικά εξωτερικά χαρακτηριστικά του δημοκρατικού πολιτεύματος π.χ. θεμελιώδεις αρχές του ροδιακού κράτους συνιστούσαν η εκκλησία του δήμου (δάμος), η βουλή (βουλά) και οι πέντε πρυτάνεις²⁰, η θητεία, μάλιστα, των δύο τελευταίων αρχών ήταν εξάμηνη²¹. Επώνυμος άρχων²² με θητεία ενός έτους ήταν ο ιερέας του Ηλίου (Αλίου), θεού που μετά το συνοικισμό αποτέλεσε την κύρια θεότητα της πόλης-κράτους²³. Οι αποφάσεις παίρνονταν από την εκκλησία του δήμου-

¹⁷ F. Hiller von Gaertringen, «Rhodos», *RE, Suppl.* V, ό.π. 765 κ.ε. G. Pugliese Carratelli, «La formazione dello stato rodio», *SCO I*, 1951, 77-88, του ίδιου «Sui damoi e le phylai di Rodi», *SCO II*, 1953, 69-78, του ίδιου «Ancora sui damoi di Rodi», *SCO VI*, 1956, 62-75. Επίσης του ίδιου «Per la storia delle associazioni in Rodi antica», *ASAtene* 20, n.s. I-II, 1939-1940, 147-200.

¹⁸ Το ενιαίο κράτος ονομάζεται ο *σύμπαρ δάμος*, ο *δάμος ο Ροδίων* ή οι *Ρόδιοι*. Για το χαρακτηρισμό του πολιτεύματος ως *δαμοκρατία* βλ. Πολύβ. 27. 4, 7, Διόδ. 20. 93, 7, Δίων Χρυσ. 31. 6, Αιλ. Αριστ. 44 (831 D), *SGDI* 3749, *Syll³* 581 στ. 14. Συνοπτική παρουσίαση του ροδιακού πολιτεύματος δίδεται από τον Ι. Τουλουμάκο, *IEE Δ'*, Αθήνα 1973, 412-413. Περί των διαφόρων απόψεων για την χρονολογική εγκαθίδρυση του δημοκρατικού πολιτεύματος στη Ρόδο βλ. Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι. Ιστορική επισκόπηση-Ιαλυσία*, Αθήνα 1989, 64-65 και R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 35-37.

¹⁹ Ο Ε. Μικρογιαννάκης, *Παθολογία πολιτευμάτων στην αρχαιότητα*², Αθήνα 1991, 95-97, 118, και 205 κ.ε. όπου πίν. Β, αρ. 6, 10, 43 αναλύει τις μεταβολές του ροδιακού πολιτεύματος, με βάση τον Αριστοτέλη, σε τρεις περιπτώσεις.

²⁰ Στοιχεία για την κεντρική και περιφερειακή οργάνωση της ροδιακής πολιτείας, με βάση τις επιγραφικές πηγές, δίνει ο Ι. Παπαχριστοδούλου, *Αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 52 κ.ε. Συνοπτική επισκόπηση του θέματος στον M. Rostovtzeff, «Rhodes, Delos, and Hellenistic Commerce», *CAH VIII*, 1930, 633-634. Αναλυτικότερα ο R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 38 κ.ε.

²¹ Αυτός ο χρονικός περιορισμός της θητείας των αιρετών αρχόντων οφείλεται πιθανότατα στη δυσπιστία των πολιτών απέναντί τους. Ανάλογα παραδείγματα έχουμε και στις πόλεις της Τήνου, Κνίδου, Στρατονίκειας, Ταρσού βλ. Μ. Σακελλαρίου, *IEE Δ'*, ό.π. 475. Αντίθετα, κατά την άποψη του J. L. O'Neil, «How democratic was Hellenistic Rhodes?», *Athenaum* n.s. 59, 1981, 471 οι πρυτάνεις πιθανώς υπηρετούσαν για χρονικό διάστημα ενός έτους.

²² Ο επώνυμος ιερέας του Ήλιου κληρωνόταν μετά από αναλογική αντιπροσώπευση των τριών πόλεων, με τη σειρά: Ιαλυσός, Κάμιρος, Λίνδος. Αυτό το τριαδικό σύστημα χαρακτηρίζει πολλές εκδηλώσεις της ροδιακής πολιτείας, καθώς κάθε μια από τις πόλεις αποτελούσε ένα από τα τρία «ομόσπονδα» τμήματα του ενιαίου κράτους.

²³ Για τη ροδιακή λατρεία του Ήλιου βλ. πρόχειρα Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Ολυμπιονίκος*, ό.π. 66-70. Επίσης Η. Ζερβουδάκη, «Ήλιος και Αλεία», *ΑΔ* 30, *Μελέται*, 1975, 1-20. Πιο αναλυτικά ο D. Morelli, *I culti in Rodi*, *SCO VIII*, 1959, 15-20, 94-99. Βλ. και L. Morricone, «I sacerdoti di Halios», *ASAtene* 27-29, n.s. 11-13, 1949-1951, (1952), 351-380. Τη θεότητα και τις απεικονίσεις της γενικά πραγματεύεται εν συντομία ο H. Sichtermann, «Helios», *EAA III*, 1960, 1140-1142. Πρέπει να σημειωθεί ότι η λατρεία του θεού ήταν συνάρτηση της πολιτικής και οικονομικής ακτινοβολίας της ροδιακής δημοκρατίας, με δυό λόγια ήταν λατρεία με πολιτική χροιά. Ο Ήλιος

όπως δείχνουν τα ροδιακά ψηφίσματα, όλοι οι Ρόδιοι εναλλάσσονταν στην εκκλησία του δήμου και στη βουλή- στην τελευταία μάλιστα ενδεχομένως συμμετείχαν μετά από κλήρωση, και οι δικαστές κληρώνονταν²⁴. Από την άλλη πλευρά- όμως- και επί της ουσίας μια ολιγάριθμη élite πολιτών ασκούσε μεγάλη επιρροή στα πολιτικά πράγματα του νησιού και μπορούσε να υπονομεύει τις αποφάσεις της εκκλησίας του δήμου, όταν δεν συμφωνούσε με αυτές, επιβάλλοντας άμεσα ή έμμεσα την δική της άποψη²⁵. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για τον ακριβέστερο προσδιορισμό του ροδιακού πολιτεύματος των ελληνιστικών χρόνων τον όρο «αριστοκρατική δημοκρατία»²⁶.

Ο Στράβων- ενδεχομένως επηρεασμένος από την επιρροή της élite στη διαμόρφωση της πολιτικής του νησιού- έθεσε το πολιτειακό καθεστώς της Ρόδου σε διαφορετική βάση και αναφέρει τα εξής: «Οι Ρόδιοι φροντίζουν το λαό, μολονότι το πολίτευμά τους δεν είναι δημοκρατικό. Ακόμη, επιθυμούν να προνοούν για το πλήθος των απόρων τους. Συνεπώς, ο δήμος τροφοδοτείται με σιτάρι και σύμφωνα με ένα πάτριο έθιμο, οι άποροι υποστηρίζονται από τους ευπόρους. Εξάλλου, υφίστανται και ορισμένες λειτουργίες, σχετικές με τις προμήθειες τροφίμων, ώστε και ο φτωχός να έχει εξασφαλισμένη τη διατροφή του και συγχρόνως η πόλη να μην έχει έλλειψη σε χρήσιμους άνδρες, κυρίως όσον αφορά σε κείνους που απασχολούνται στο ναυτικό»²⁷. Με δυό λόγια, κατά την άποψή του, οι Ρόδιοι ήταν *δημοκηδείς, αλλ'ου δημοκρατούμενοι* δηλαδή με ένα είδος κρατικής μέριμνας κατόρθωναν να ελέγχουν τα αίτια που προκαλούν την εξαθλίωση των λαϊκών στρωμάτων και προχωρούσαν ως το σημείο να παρέχουν ψυχαγωγία και πολιτιστικά αγαθά στις μάζες.

Η Ρόδος ουσιαστικά κυβερνιόταν από μια εμποροναυτική αριστοκρατία²⁸. Ως το 168 π.Χ., εποχή σύγκρουσής της με τη Ρώμη, η ροδιακή άρχουσα τάξη είχε κατορθώσει αφενός να επιβάλει το κράτος ως υπολογίσιμη δύναμη στην διεθνή πολιτική σκηνή και αφετέρου να διατηρήσει την ειρήνη και την ευμάρεια στο εσωτερικό του, χαλιναγωγώντας τα

αποτελούσε το σύμβολο του ροδιακού κράτους. Εικονίζονταν στον εμπροσθότυπο των αργυρών νομισμάτων (βλ. B. V. Head, *Catalogue of the Greek Coins of Caria, Cos, Rhodes*, London, The British Museum 1897, 240 κ.ε., πίν. 36-38. Πρβ. και εισαγωγή σελ. CIII και CVI. Επίσης C. Seltman, *Greek Coins*², London 1955, 149-150, 252-254, πίν. XXX, 13-15, LXI, 13-15, LXII, 2 και *Οδηγός αρχαίων ελληνικών νομισμάτων*, (εκδ.) Γεωργιάδης, Αθήνα 1992, 143-144, αρ. 313-314), ενώ η αναφορά του στις επιγραφές μαζί με τη νύμφη Ρόδο σήμαινε την παρουσία της ροδιακής ισχύος και αποτελούσε την εγγύηση της ναυτικής δημοκρατίας στις διεθνείς διπλωματικές σχέσεις.

²⁴ Ορισμένες σχετικές επιγραφές και χωρία παραθέτει ο J. L. O'Neil, «How democratic was Hellenistic Rhodes?», ό.π. 468-469.

²⁵ J. L. O'Neil, «How democratic was Hellenistic Rhodes?», ό.π. 471-473.

²⁶ Κατά τον M. Rostovtzeff, *CAH VIII*, ό.π. 633, το ροδιακό πολίτευμα ήταν κυρίως δημοκρατικό. Η Ρόδος είχε βρει τη μέση οδό ανάμεσα στη δημοκρατία και την αριστοκρατία. Ήταν, κατά την άποψή του, «μια αριστοκρατία μεταμφιεσμένη ως δημοκρατία». Κατά τον I. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 51, η «ελληνιστική Ρόδος ήταν μια μετριοπαθής δημοκρατία... με οργανωμένη κοινωνική πολιτική και μέριμνα για τις λαϊκές τάξεις». Παραδέχεται, ωστόσο, συμφωνώντας με τον J. L. O'Neil, ότι «μια περιορισμένη ομάδα πολιτών, οι οποίοι ανήκαν σε οικογένειες που διακρίνονταν για τον πλούτο ή την καταγωγή τους, καταλάμβανε συνήθως τα δημόσια αξιώματα και ασκούσε ισχυρή επιρροή στα δημόσια πράγματα».

²⁷ Στράβ. 14, 2, 5. Η μεγάλη φήμη του ροδιακού πολιτεύματος ανατακλάται και στις γνώμες των Διόδ. 20, 81, 2, Πολύβ. 33, 16, 3, Δίωνα Χρυσ. 31, 146, Ψδ-Αριστ. 43.

²⁸ V. Gabrielsen, *The Naval Aristocracy of Hellenistic Rhodes*, στο *Studies in Hellenistic Civilization VI*, Aarhus University Press, Aarhus 1998.

αναφυόμενα κοινωνικά προβλήματα, με ένα είδος θεσμοθετημένης φιλανθρωπίας στα κατώτερα στρώματα των πολιτών²⁹. Η «αριστοκρατική δημοκρατία» της Ρόδου, τέλεια οργανωμένη, εξακολούθησε να προσαρμόζεται ομαλά σε όλες τις αλλαγές που επιβλήθηκαν στα ελληνιστικά χρόνια. Κατάφερε να μην αλλάξει η εσωτερική της δομή, να μην ταλανιστεί ιδιαίτερα από εσωτερικά κοινωνικοπολιτικά προβλήματα και να μην μετατραπεί σε μοναρχία σε αντίθεση με άλλα ελληνιστικά κράτη.

Ήδη από τον 5^ο π.Χ. αιώνα και ως τα ρωμαϊκά χρόνια η Ρόδος είχε ακμαία οικονομία, βασισμένη κυρίως στο εμπόριο, στη ναυτική και τραπεζική³⁰ δραστηριότητα των κατοίκων της και στη γεωργική της παραγωγή. Ο κρατικός πλούτος βρισκόταν συνεχώς κάτω από τον έλεγχο των πλουσίων «αστών», που τον χρησιμοποιούσαν κατά κύριο λόγο για έργα υποδομής και προβολής³¹, καθώς και για να εξασφαλίζουν ένα επίπεδο ευζωίας στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα³².

Το πιο σημαντικό γεγονός μετά το συνοικισμό της Ρόδου, που σηματοδοτεί και την είσοδό της στους ελληνιστικούς χρόνους, αποτελεί η πολιορκία της από το Δημήτριο στα 305/4 π.Χ.³³. Η επιτυχής απόκρουσή του εκτός από το ότι έθεσε τη βάση της ανεξαρτησίας του νησιού³⁴ έδωσε στους Ροδίους τη δυνατότητα να προβληθούν ως υπολογίσιμη δύναμη στην κάλυψη του γεωπολιτικού κενού εξουσίας, που δημιουργήθηκε μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου και να προσελκύσουν πολλές ελληνικές πόλεις στη σφαίρα επιρροής τους³⁵.

Η «δημοκρατία» των πλουσίων ναυτικών, εμπόρων και τραπεζιτών διατράνωσε τη νίκη της επί του Πολιορκητού με το στήσιμο του Κολοσσού. Πρόκειται για ορειχάλκινο άγαλμα του Ηλίου, ύψους 30-32 μ., που στοίχισε τριακόσια τάλαντα και κατασκευάστηκε από τα λάφυρα και τις πολιορκητικές μηχανές του Δημητρίου³⁶. Η Ρόδος, με αυτό το μνημείο-σύμβολο νίκης,

²⁹ F. W. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, μτφσ. Τ. Δαρβέρης, (εκδ.) Βάνιας, Θεσ/κη 1993, 227.

³⁰ R. Bogaert, *Banques et banquiers dans les cités grecques*, Leiden 1968, 213-216.

³¹ Γνωστή και συνήθης η πρακτική των «επιδόσεων» δηλαδή η εθελοντική συνεισφορά των Ροδίων σε χρήμα ή είδος για την κατασκευή δημοσίων έργων βλ. P. Green, *Alexander to Actium. The Hellenistic Age*, University of California Press 1993, 376.

³² Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 113.

³³ Το πολιτικοστρατιωτικό κλίμα και τα γεγονότα της περιόδου αυτής παραθέτει λεπτομερώς ο R. M. Berthold, *Rhodes in the hellenistic Age*, ό.π. 61-80. Επίσης I. Τουλουμάκος, *ΙΕΕ Δ'*, ό.π. 282, 285-290 και E. Borneman, *Η πατριαρχία*, ό.π. 251-252. Λεπτομέρειες για την τεχνική της πολιορκίας της πόλης από τον Δημήτριο δίνει ο W. W. Tarn, *Στρατιωτικές και ναυτικές εξελίξεις κατά την ελληνιστική εποχή*, μτφσ. Δ. Παυλάκης, (εκδ.) Φόρμιγξ, Αθήνα 1998, 77-78, 82-83, 85.

³⁴ H. Hauben, «Rhodes, Alexander and the Diadochi from 333/332 to 304 B.C.», *Historia* 26, 1977, 307-339. Σημειωτέον ότι η Ρόδος ανήκε στις ελάχιστες ελληνικές πόλεις-κράτη, που παρέμειναν ανεξάρτητες σε συνεχή βάση μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου βλ. Chr. Habicht, *Ελληνιστική Αθήνα*, μτφσ. Γ. Κοιλής, Αθήνα 1998, 20. Εμβριθής ανάλυση των λόγων που συνετέλεσαν στην αυτονομία της Ρόδου στον P. Green, *Alexander to Actium*, ό.π. 378-381. Για το ουσιαστικό περιεχόμενο της αυτονομίας και ελευθερίας των ελληνικών πόλεων την εποχή των Διαδόχων βλ. επίσης P. Green, *Alexander to Actium*, ό.π. 196.

³⁵ Την πολιτική και διεθνή ακτινοβολία της Ρόδου εξετάζει ο R. M. Berthold, *Rhodian Foreign Affairs 205-164 B.C.*, (διδακτ. διατρ.), Cornell Univ., Ann Arbor Michigan 1971, 12 κ.ε. και ιδιαίτ. 24.

³⁶ Την κατασκευή του ανέλαβε ο ανδριαντοποιός Χάρης ο Λίνδιος, μαθητής του Λυσίππου, και χρειάστηκε δώδεκα χρόνια, για να το τελειώσει (304-292 π.Χ.).

κατέδειξε ότι μια «δημοκρατία» ευπόρων πολιτών μπορούσε να σταθεί ισότιμα σε στρατιωτικό και πολιτικό επίπεδο απέναντι στη μοναρχική εξουσία των μεγάλων δυνάμεων της εποχής.

Μετά την πολιορκία του Δημητρίου και για τρεις σχεδόν αιώνες, η Ρόδος, τα γύρω νησιά- Χάλκη, Κάρπαθος, Σύμη, Μεγίστη, Κάσος (πριν από το πρώτο μισό του 2^{ου} π.Χ. αιώνα), Νίσυρος και Τήλος³⁷ (από το δεύτερο μισό ή έστω το τέλος του 3^{ου} π.Χ. αιώνα) και πιθανόν Σάρος³⁸ και η Περαία³⁹ δηλαδή η απέναντι περιοχή της Μικράς Ασίας, θα αποτελέσουν ένα ενιαίο ανεξάρτητο κράτος, με μεγάλο δυνατό στόλο⁴⁰. Την εποχή των Διαδόχων το κέντρο βάρους του εμπορίου μετατοπίστηκε από την ηπειρωτική Ελλάδα στα νησιά του Αιγαίου, στις πόλεις της Μ. Ασίας και κυρίως στη Ρόδο⁴¹, η οποία παραγκωνίζοντας την Αθήνα έγινε το κύριο εμπορικό κέντρο της ανατολικής Μεσογείου ανάμεσα στην Αίγυπτο και τη Φοινίκη⁴². Άλλοι ερευνητές

Γκρεμίστηκε από σεισμό το 227/6 π.Χ. Οι Άραβες του Μωαβία, όταν κατέλαβαν τη Ρόδο το 654 μ.Χ., τον πούλησαν για χάλκωμα σ'έναν Εδεσσηνό Εβραίο έμπορο βλ. Αι. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία* (610-867), τόμ. Β1, Αθήνα 1984, 51 και της ίδιας, «Η βυζαντινή αυτοκρατορία του ελληνικού έθνους, 642-1071», *ΙΕΕ Η'*, Αθήνα 1979, 10. Επίσης J. D. Beazley - B. Ashmole, *Greek Sculpture and Painting*, Cambridge 1966, 71 και L. Laurenzi, «Colosso di Rodi», *EAA II*, 1959, 773-774. Η. Maryon, «The Colossus of Rhodes», *JHS* 76, 1956, 68-86. P. Moreno, «Cronologia del Colosso di Rodi», *ArchClass* 25-26, 1973-4, 453-463. Πρέπει να είχε στηθεί στο ιερό του Ηλίου, τη θέση του οποίου η νεώτερη έρευνα εντοπίζει στο Καστέλλο, νότια της σημερινής πλατείας Κλεοβούλου. Για τις διάφορες απόψεις σχετικά με τη θέση του ιερού και την προβληματική του θέματος βλ. Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Ολυμπιόνικος*, ό.π. 71-82.

³⁷ Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 43-48.

³⁸ Πρόκειται για τη σημερινή Σαρία.

³⁹ F. Hiller von Gaertringen, *RE Suppl. V*, ό.π. 750 κ.ε. E. Meyer, «Peraia 2», *RE XIX* 1, 1937, 566-582. P. M. Fraser - G. E. Bean, *The Rhodian Peraia and Islands*, Oxford 1954. Για τους δήμους της Περαίας και την διοικητική της διάρθρωση βλ. G. E. Bean - J. M. Cook, «The Carian Coast III», *BSA* 52, 1957, 75 κ.ε. Επίσης Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 48 κ.ε., 71 σημ. 304, 147. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 42, σημ. 16. Για τις επιγραφές της Περαίας βλ. A. Bresson, *Recueil des inscriptions de la Perée rhodien. Perée intégrée*, Paris 1991 και W. Blümel, *Die Inschriften der rhodischen Peraia* στο *Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien* 38, Bonn 1991.

⁴⁰ Κατά τον W. W. Tarn, *Στρατιωτικές και ναυτικές εξελίξεις κατά την ελληνιστική εποχή*, ό.π. 98 «η μεγάλη σημασία της Ρόδου στη ναυτική ιστορία της περιόδου (εννοεί την ελληνιστική εποχή) οφειλόταν περισσότερο στη δεσπίζουσα θέση της σε αυτό το κρίσιμο σημείο (εννοεί τη γεωγραφική θέση της) παρά στη δεξιοτεχνία των ναυτικών της», αν και πιο κάτω (σελ. 100) παραδέχεται ότι οι Ρόδιοι ήταν οι καλύτεροι ναυτικοί της εποχής.

⁴¹ E. Borneman, *Η πατριαρχία*, ό.π. 249-250.

⁴² Διόδ. 18. 10. 2, 12. 2, 15. 8, 37. 3-4. Ο Πτολεμαίος Α' γύρω στο 310 π.Χ. πρέπει να συμμάχησε με τη Ρόδο, μια πόλη που κατά τον Διόδωρο (20. 81. 4) «τα περισσότερα έσοδά της προέρχονταν από εμπόρους, οι οποίοι ταξίδευαν με καράβια στην Αίγυπτο. Σε γενικές γραμμές, η πόλη συντηρούνταν από το βασίλειο εκείνο». Μέσα σε αυτό το πνεύμα των πολύ στενών διπλωματικών και οικονομικο-πολιτικών σχέσεων με τη Ρόδο πρέπει να εντάσσεται και η ίδρυση ιερού στην πόλη της Ρόδου, το ονομαζόμενον *Πτολεμαίον*, προς τιμήν του Πτολεμαίου Α', που πρέπει να έγινε μετά το 305-4 π.Χ. βλ. L. Morricone, *EAA VI*, ό.π. 750 και Ι. Τουλουμάκος, *ΙΕΕ Δ'*, ό.π. 314. Ορθότερα ο Δ. Μπυρσάκης, «Οι αιγυπτιακές θεότητες στη Ρόδο και την Κω», *ΑΔ* 49-50, *Μελέτες*, (1994-1995), 1998, 63 ομιλεί για ανέγερση γυμνασίου και όχι ιερού. Στην Αλεξάνδρεια βρέθηκε μεγάλων αριθμός ενσφράγιστων ροδιακών αμφορέων, που επιβεβαιώνει τις στενές τους σχέσεις βλ. επίσης και σημ. 45 παρακ.

χρονολογούν το τέλος της αθηναϊκής εμπορικής υπεροχής το 262 π.Χ. και άλλοι λίγο πριν από το 300 π.Χ.⁴³. Μετά τα μέσα του 3^{ου} π.Χ. αιώνα, η παρακμή της αιγυπτιακής θαλασσοκρατορίας⁴⁴ συνετέλεσε στην άνοδο του ροδιακού εμπορίου, σε μια περίοδο όπου ακόμα και οι πληθυσμοί του Πόντου και της Βιθυνίας εξελληνίζονταν και ζητούσαν ελληνικά προϊόντα. Το ροδιακό εμπόριο και οι διπλωματικές σχέσεις εκτεινόταν μέχρι την Κρήτη και Σικελία. Δεν υπάρχει πόλη στον αρχαίο κόσμο, που να μη δηλώνεται η παρουσία των Ροδίων εμπόρων και ναυτικών τον 3^ο και 2^ο π.Χ. αιώνα⁴⁵. Εκτός από το διαμετακομιστικό εμπόριο και την φρούρηση του κράτους, το ροδιακό ναυτικό συνέβαλε πολύ και στην πάταξη της πειρατείας⁴⁶, που αποτελούσε την σοβαρότερη μάστιγα του αιγαιακού χώρου.

Η Ρόδος μπορούσε να ελπίζει στην άσκηση ανεξάρτητης πολιτικής⁴⁷, σε σχέση τουλάχιστον με άλλες πόλεις-κράτη, αλλά παρέμενε στενά συνδεδεμένη με τους Πτολεμαίους⁴⁸, εκτός από την περίοδο 262-246 π.Χ. δηλαδή κατά το 2^ο συριακό πόλεμο, όπου συμμετείχε σε συνασπισμό εναντίον του Πτολεμαίου Β' του Φιλάδελφου, νικώντας μάλιστα τον αιγυπτιακό στόλο σε μια ναυμαχία στην Έφεσο (περ. το 259 π.Χ.)⁴⁹. Γενικά, στα ελληνιστικά χρόνια η πολιτική ανεξαρτησία των πόλεων περιοριζόταν από τη δύναμη των γειτονικών βασιλείων⁵⁰. Το κύριο γνώρισμα της εξωτερικής πολιτικής της Ρόδου ήταν η ουδετερότητα, που της εξασφάλιζε τη διατήρηση φιλικών

⁴³ R. B. McShane, *The Foreign Policy of the Attalids of Pergamum*, Univ. of Illinois Press, Urbana 1964, 22.

⁴⁴ Ι. Τουλουμάκος, *ΙΕΕ Δ'*, ό.π. 416, 433-435.

⁴⁵ Λυκούργ. 15. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 55. Ήταν γνωστό στην αρχαιότητα το ρητό *δέκα Ρόδιοι, δέκα ναυς*, κάθε Ρόδιος και ένα πλοίο. Στη Ρόδο, άλλωστε, φαίνεται ότι τέθηκαν οι βάσεις του ναυτικού δικαίου, που υιοθέτησαν αργότερα οι Ρωμαίοι και οι Βυζαντινοί βλ. D. G. Letsios, *Νόμος Ροδίων ναυτικός*, Ινστιτούτο Αιγαίου του δικαίου της θάλασσας και του ναυτικού δικαίου, Ρόδος 1996. Σημαντικότερη διάταξη αυτού του δικαίου ήταν η λεγόμενη «κοινή αβαρία» δηλαδή η αναλογική επιβάρυνση των κυρίων των διασωθέντων εμπορευμάτων σε περίπτωση ανάγκης εκβολής του φορτίου στη θάλασσα ή ηθελημένης δαπάνης προς χάριν του πλοίου ή του φορτίου του. Για το εκτεταμένο εμπόριο της Ρόδου βλ. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 50-53, ενώ ειδικότερα για τα μέσα του 3^{ου} π.Χ. αιώνα βλ. B. D. Meritt, «Three Attic Inscriptions», *AJP* 66, 1945, 241-2. Η ροδιακή ναυτική δράση των μέσων του 3^{ου} π.Χ. αιώνα και η σημασία της στον E. Bickerman, «Sur les batailles navales de Cos et d' Andros», *REA* 40, 1938, 381-3. Ένας μεγάλος αριθμός ροδιακής κεραμικής που βρέθηκε στην Πέργαμο, χρονολογείται στην περίοδο 220-180 π.Χ. και αποκαλύπτει εμπορικές σχέσεις με τη Ρόδο βλ. C. Schuchhardt, *AvP* VIII 2, 423-498. Επίσης, σχετικά με την εμπορική επικράτηση της Ρόδου μετά το 225 π.Χ., όσον αφορά στην διασπορά των αμφορέων της που περιείχαν οίνο βλ. M. Rostovtzeff, *CAH* VIII, ό.π. 628-9.

⁴⁶ Για την ασφάλεια των θαλασσιών δρόμων βλ. Dittenberger, *SIG*³ 455 και για την αντιπειρατική πολιτική της Ρόδου βλ. P. Brulé, *La piraterie crétoise hellénistique*, Paris 1978, 29-32. Επίσης M. Rostovtzeff, *CAH* VIII, ό.π. 624-625, R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 98-99.

⁴⁷ Σε όλο το διάστημα των συγκρούσεων των Διαδόχων την ουδετερότητα και την ανεξαρτησία τους μπόρεσαν να διατηρήσουν μόνο η Ρόδος, το Βυζάντιο και η Σπάρτη βλ. Ι. Τουλουμάκος, *ΙΕΕ Δ'*, ό.π. 306. Επίσης πιο αναλυτικά για την εξωτερική πολιτική της Ρόδου στον Ι. Τουλουμάκο, *ΙΕΕ Δ'*, ό.π. 410-412.

⁴⁸ Για τις σχέσεις της Ρόδου με την Αίγυπτο βλ. Διόδ. 20, 84. 1, 88. 9, 98. 1 και M. Rostovtzeff, «Alexandrien und Rhodes», *Klio* 30, 1937, 70-6 και του ίδιου *The Social and Economic History of the Hellenistic World I*, Oxford 1941, 226-9.

⁴⁹ Κριτική θεώρηση των γεγονότων αυτών στον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 89-92. Βλ. επίσης Ι. Τουλουμάκο, *ΙΕΕ Δ'*, ό.π. 414-415.

⁵⁰ F. W. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, ό.π. 197.

σχέσεων με όλο τον κόσμο και συνέβαλε στην ομαλή διεξαγωγή του εμπορίου της. Το πάγιο ζητούμενο των Ροδίων ήταν η διατήρηση της ισορροπίας των δυνάμεων⁵¹, δηλαδή η ισοδυναμία των ελληνοιστικών μοναρχιών, διότι μόνο μέσα από αυτήν μπορούσαν να επιβιώσουν, κρατώντας τις αναγκαίες αποστάσεις τους, ώστε σε δεδομένες στιγμές διενέξουν να λειτουργούν ως μεσολαβητές, όντας ουδέτεροι ή ορθότερα με την επίφαση της ουδετερότητας.

Ο σεισμός του 227/6 π.Χ. αποτέλεσε ορόσημο για την οικονομική, κοινωνική και καλλιτεχνική ζωή της Ρόδου, αφού κατέστρεψε τον Κολοσσό, τα πλείστα των τειχών και των νεωρίων, πολλά σπίτια, ναούς και δημόσια κτίρια και ανάγκασε τους Ροδίους να ξαναχτίσουν την πόλη τους, με την οικονομική συμπαράσταση όλων σχεδόν των Ελλήνων⁵². Από τη φιλολογική παράδοση γνωρίζουμε ότι έγινε πανελλήνιος έρανος για την αποκατάσταση της Ρόδου, που πραγματοποιήθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα⁵³. Ο σεισμός έδειξε πόσο αναγνωρισμένη και αναγκαία ήταν η ροδιακή δύναμη για τον αρχαίο κόσμο όσον αφορά στην διατήρηση της ισορροπίας των δυνάμεων, στην καταστολή της πειρατείας και στο διαμετακομιστικό εμπόριο. Παράλληλα με τις έξωθεν συνεισφορές, ο πλούτος που είχε συσσωρευθεί στο κράτος και στους ιδιώτες έδωσε τη δυνατότητα στην πόλη να προβεί σε εκτεταμένες ανακατασκευές, σε ανανέωση των δημοσίων κτηρίων, να δημιουργήσει εντυπωσιακά ιερά, πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες και τόπους αναψυχής για την πλατιά «μεσοαστική» τάξη, επουλώνοντας τις πληγές που προξένησε ο σεισμός. Μια αρχαία πηγή, μάλιστα, αναφέρει ότι οι Ρόδιοι έχτιζαν σαν θεοί. Το ίδιο νέα και εκσυγχρονισμένα εμφανίζονται στα μετασεισμικά χρόνια η πόλη και τα ιερά της Καμίρου, ενώ η Λίνδος συμπληρώνεται και ολοκληρώνεται ως ιερό. Για την Ιαλυσό είναι γνωστό μόνο ότι ο ναός της Ιαλυσίας Αθηνάς ήταν έργο της ελληνοιστικής εποχής⁵⁴.

Ένας σημαντικός ανταγωνισμός αναπτύχθηκε στο τελευταίο μισό του 3^{ου} π.Χ. αιώνα ανάμεσα στην Πέργαμο και στη Ρόδο, ο οποίος εντάθηκε το 220 π.Χ., με αφορμή τη σύγκρουση ανάμεσα στο Βυζάντιο και την τελευταία. Η Ρόδος και οι ελληνικές παράλιες μικρασιατικές πόλεις είχαν λειτουργήσει μέχρι τότε ως τόποι ανταλλαγής εμπορευμάτων ανάμεσα στη Δύση και στην Ανατολή, ενώ οι πόλεις του Πόντου σχημάτιζαν μια άλλη σφαίρα δραστηριότητας εμπορευόμενες απευθείας με την Αθήνα, την Κόρινθο και τη Ρόδο. Το Βυζάντιο, μια από τις σημαντικότερες πόλεις του Πόντου, προσπαθούσε να διασφαλίσει μεγαλύτερο μερίδιο από το κέρδος της εμπορικής κίνησης της περιοχής, με αποτέλεσμα να έρθει σε σύγκρουση με τα οικονομικά συμφέροντα της Ρόδου. Αυτός πρέπει να ήταν ο βασικός λόγος της σύγκρουσης, που ξεκίνησε με αφορμή την επιβολή βαρέως φόρου από μέρους του Βυζαντίου σε όσα πλοία διέσχιζαν το Βόσπορο. Με το φόρο αυτό, ελλείψει άλλων άμεσων πόρων, η πόλη προσπαθούσε να αντεπεξέλθει στο οικονομικό βάρος των ετήσιων εισφορών της στους Γαλάτες. Η Ρόδος φημιζόταν βέβαια για το ρόλο της ως «προστάτριας της ελευθερίας των

⁵¹ W. W. Tarn, *Antigonos Gonatas*, Oxford 1913, 377-8. Πρβ. T. Frank, *Roman Imperialism*, New York 1914, 139-140.

⁵² R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 92-93. Ο G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 14, σημ. 1 τον χρονολογεί το 228 π.Χ.

⁵³ Πολύβ. 5. 88. 4. Πολλές ήταν οι βασιλικές δωρεές προς την δοκιμαζόμενη Ρόδο, με εξαίρεση τον Άιταλο Α' και τους συμμάχους του, που απείχε επιδεικτικά από οποιαδήποτε προσφορά, εξαιτίας των διαταραγμένων σχέσεών του με το νησί. Ο Πτολεμαίος Γ', ο Αντίγονος Δύσων, ο Σέλευκος Β', ο Ιέρων Β' και ο Γέλων των Συρακουσών, ο Προυσίας, ο Μιθριδάτης Β' και άλλοι κυβερνήτες της Μ. Ασίας ήταν ανάμεσα στους δωρητές βλ. σχετικά Πολύβ. 5, 89. 1. 6. 8, 90, 1.

⁵⁴ Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 117.

θαλασσών», όπως αναφέρεται στις ροδιακές και αχαϊκές πηγές, που χρησιμοποίησε ο Πολύβιος⁵⁵, ωστόσο παρόλο τον φαινομενικό αλτρουισμό της, ουσιαστικά ενδιαφερόταν για τα δικά της εμπορικά και οικονομικά συμφέροντα, όπως και γι' αυτά των συμμάχων της⁵⁶. Εξαιτίας της φιλίας του με το Βυζάντιο και για την προάσπιση των δικών του παρεμφερών συμφερόντων, ο Άτταλος Α΄ ήρθε σε αντιπαράθεση με τη Ρόδο κατά την εποχή της σύγκρουσης Βυζαντίου - Ρόδου το 220-219 π.Χ.⁵⁷

Η Δ. ακτή της Μ. Ασίας αποτελούσε επίσης σημείο τριβής ανάμεσα στη Ρόδο και την Πέργαμο, καθώς και οι δύο δυνάμεις προσπαθούσαν να αυξήσουν σε αυτή την περιοχή την επιρροή τους. Οι Σέλευκος Β΄ και Αντίοχος Ιέραξ γύρω στο 242 π.Χ. δώρησαν στη Ρόδο τη Στρατονίκεια⁵⁸, που βρισκόταν κοντά στη Μαγνησία επί Μαιάνδρω⁵⁹, πόλη εντός της σφαιράς επιρροής της Περγάμου. Η τελευταία, την εποχή αυτή, επεδίωκε να επεκτείνει την κυριαρχία της προς νότον σε βάρος της επικράτειας της Ρόδου. Δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι από οικονομική και στρατιωτική άποψη η αξία των ροδιακών κτήσεων στην Καρία ήταν μεγάλη⁶⁰. Οικονομικά και πολιτικο-στρατιωτικά συμφέροντα επίσης έστρεφαν την προσοχή των Ατταλιδών προς τα δυτικά και συγκεκριμένα προς τα νησιά του Αιγαίου⁶¹, τα οποία η Ρόδος προσπαθούσε να φέρει κάτω από την προστασία της⁶².

Η Ρόδος και οι σύμμαχοί της είχαν παραμείνει ουδέτεροι κατά τον 1^ο μακεδονικό πόλεμο, που τελείωσε με μια συνθήκη το 205 π.Χ. στη Φοινίκη της Ηπείρου. Στα γεγονότα αυτά η πόλη είχε κρατήσει το ρόλο του μεσολαβητή, σύμφωνα με την πάγια τακτική της, προκειμένου να εμποδίσει τη μακεδονική ή την ατταλδική συμμαχία από την αλλαγή της ισορροπίας των δυνάμεων⁶³.

Ωστόσο, ο Φίλιππος Ε΄, μετά την ανωτέρω ειρήνη που συνήψε με τη Ρώμη, και υπολογίζοντας στην παρακμή της Αιγύπτου σε συνεννόηση με τον Αντίοχο Γ΄ της Συρίας, θέλησε να επεκτείνει την επιρροή του στο Αιγαίο, στη Θράκη και στην Καρία, οπότε ήρθε σε αντιπαράθεση με τα συμφέροντα των Ατταλιδών και της Ρόδου, που μέχρι εκείνη τη στιγμή διέκεινταν εχθρικά μεταξύ τους. Καμμία από τις ελληνικές πόλεις στις οποίες επιτέθηκε ο Φίλιππος π.χ. Λυσιμάχεια, Χαλκηδών, Κέως, Πέρινθος δεν ήταν σύμμαχος της Ρόδου ή της Περγάμου, αλλά «φίλοι και σύμμαχοι» της Αιτωλίας. Η εκστρατεία του, όμως, του 202 π.Χ., που οδήγησε στο 2^ο μακεδονικό

⁵⁵ Πολύβ. 4. 47. 1, 5. 111. 4. M. Rostovtzeff, *CAH VIII*, ό.π. 624.

⁵⁶ R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 96-97.

⁵⁷ R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 102-103. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 94-96.

⁵⁸ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 83 κ.ε. Κοντά σε αυτή την πόλη ο Άτταλος Α΄ νίκησε τον Ιέρακα στην τελευταία τους μάχη στην Καρία το 226 π.Χ.

⁵⁹ Για τα ευεργετήματα του Αττάλου Α΄ στην πόλη βλ. *InM 22*, στ. 14-16 και C. Welles, *Royal Correspondence in the Hellenistic Period*, Yale University, New Haven 1934, 34.

⁶⁰ Πολύβ. 30. 31. 7.

⁶¹ Στα πλαίσια αυτά εντάσσεται και η ενέργεια του Αττάλου Α΄ να ιδρύσει μια γιορτή αγγείων στη Δήλο το 217 π.Χ. βλ. *IG XI⁴*, 1109.

⁶² Ο R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 100, ακολουθώντας τον Πολύβιο, υποστηρίζει ότι η Ρόδος μαζί με τις Αίγυπτο, Μακεδονία, Βιθυνία μπορούν να αναγνωριστούν ως αντίπαλοι ή εν δυνάμει εχθροί της Περγάμου, που επεδίωκαν-πλην της τελευταίας- (σ. 101) «να ελέγχουν τα νησιά και τις πόλεις μέσω του δικού τους πανελληνίου προγράμματος».

⁶³ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 105-106.

πόλεμο⁶⁴, επηρέασε τους Έλληνες που ανήκαν στην περγαμηνή και ροδιακή συμμαχία, των οποίων απειλούνταν τα οικονομικά συμφέροντα, ενώ παράλληλα διαταρασσόταν και η ισορροπία των δυνάμεων. Ο οικονομικός και πολιτικός ανταγωνισμός γινόταν για τον έλεγχο των περιοχών της Προποντίδας, του Ελλησπόντου και του Βοσπόρου⁶⁵. Έτσι, ενόψει του ίδιου εχθρού στο εμπόριο της Μαύρης Θάλασσας, η Ρόδος, η Αθήνα και άλλες ελληνικές πόλεις προέβησαν σε κοινή στρατιωτική και διπλωματική δράση με τον Άτταλο Α΄ και προκάλεσαν την καταλυτική ανάμειξη της Ρώμης⁶⁶. Η ανάμειξη αυτή επρόκειτο να αποβεί μοιραία για τον ελληνιστικό κόσμο γενικότερα, καθώς έκτοτε άλλαξε άρδην το πρόσωπό του.

Ο Αντίοχος Γ΄ από την άλλη πλευρά, ασκώντας έντονη επεκτατική πολιτική, αφού κυριεύσε την Κοίλη Συρία από τον Πτολεμαίο Ε΄ το 200 π.Χ., προχώρησε με ένα μεγάλο στόλο στις ακτές της Κιλικίας, Λυκίας, Καρίας, υποτάσσοντας τις πόλεις που πριν ήταν σύμμαχες με την Αίγυπτο. Ήδη από το 198 π.Χ. έδειξε ότι ήταν εχθρικός απέναντι στην ατταλιδική συμμαχία. Οι Ρόδιοι στην αρχή με την διπλωματική τους ευελιξία έπεισαν τον Αντίοχο να μην ενοχλήσει ούτε τους συμμάχους τους ούτε τις πρώην πτολεμαϊκές πόλεις και νησιά κοντά στη Ρόδο⁶⁷. Οι Ρωμαίοι απαίτησαν το 196 π.Χ. ο Αντίοχος να κρατηθεί μακριά από τις «αυτόνομες πόλεις» της Μ. Ασίας και Θράκης και «να αποσυρθεί από τις πόλεις που πριν υπόκειντο στον Πτολεμαίο και Φίλιππο», τις οποίες είχε πρόσφατα καταλάβει.

Οι διακανονισμοί της ειρήνης του 197-196 π.Χ. φαίνεται ότι ευνοούσαν περισσότερο τη ροδιακή συμμαχία από ό,τι την Πέργαμο και την Αιτωλία. Οι Ρόδιοι πήραν πίσω την Περαία, είχαν στη συμμαχία τους πολλά νησιά των Κυκλάδων και έθεσαν κάτω από την επιρροή τους πόλεις, όπως τα Βαργύλια, τη Στρατονίκεια⁶⁸ και την Καύνο. Παράλληλα, μπόρεσαν να αναπτύξουν την εμπορική τους δραστηριότητα, ειδικά μετά τη δήμευση του μακεδονικού στόλου, ενώ ανέλαβαν επίσημα την ηγεσία του Κοινού των Νησιωτών, συμμαχική ένωση με έδρα την Τήνο⁶⁹. Η Πέργαμος κράτησε μόνο την Άνδρο ως ανταμοιβή για τη συστράτευσή της εναντίον του Φιλίππου Ε΄. Οι ελπίδες της για θαλασσοκρατορία στο Αιγαίο διαψεύστηκαν. Ωστόσο, η ανακήρυξη της ελευθερίας των θρακικών και ελλησποντινών πόλεων⁷⁰, όπως και μερικών νησιών του βορείου Αιγαίου που δεν κυριαρχούνταν από τη Ρόδο, πρέπει να την ευχαρίστησαν⁷¹.

⁶⁴ Α. Λαζάρου, *ΙΕΕ Ε΄*, Αθήνα 1974, 26-49.

⁶⁵ R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 119.

⁶⁶ Για τα στρατιωτικά και διπλωματικά γεγονότα αυτής της περιόδου βλ. R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 120-128. Αναλυτικότερα ο R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 111-140. Επίσης Ι. Τουλουμάκος, *ΙΕΕ Δ΄*, ό.π. 436-437 και P. Green, *Alexander to Actium*, ό.π. 305-307. Η σύμπραξη Ρόδου και Περγάμου, παλαιότερων αντιπάλων, εξηγείται επαρκώς από τον C. G. Starr, Jr, «Rhodes and Pergamum, 201-200 B.C.», *CIPh* 33, 1938, 63-68.

⁶⁷ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 140-141. Θ. Σαδικάκης *ΙΕΕ Ε΄*, ό.π. 57.

⁶⁸ Πρβ. ανωτ. σημ. 58. Α. Λαζάρου, *ΙΕΕ Ε΄*, ό.π. 49.

⁶⁹ Για την οργάνωση του Κοινού των Νησιωτών βλ. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 142-144. Το κοινό αυτό είχε ιδρύσει ο Αντίγονος Α΄ το 314 π.Χ. βλ. σχετικά Chr. Habicht, *Ελληνιστική Αθήνα*, ό.π. 132, σημ. 98.

⁷⁰ Το «δόγμα» της ρωμαϊκής Συγκλήτου όσον αφορά στην τύχη αυτών των πόλεων ήταν ασαφές για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας βλ. Α. Λαζάρου, *ΙΕΕ Ε΄*, ό.π. 50.

⁷¹ R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 129-131.

Ο Αντίοχος Γ΄ το 192 π.Χ. διέσχισε την Ελλάδα με ένα μικρό στρατό. Η Ρώμη του κήρυξε πόλεμο⁷². Το ροδιακό ναυτικό πρωτοστάτησε στις ναυμαχίες της Σίδης και της Μυοννήσου το 190 π.Χ., προκαλώντας ισχυρό χτύπημα στη seleυκιδική ναυτική δύναμη⁷³. Ο Ευμένης Β΄ από την άλλη πλευρά, ενεργός σύμμαχος της Ρώμης, βοήθησε να μείνουν οι ελληνικές πόλεις πιστές σε αυτή και στις Θερμοπύλες κατέστρεψαν μεγάλο τμήμα από το στρατό του Αντιόχου. Σε ναυμαχία-νίκη του Ευμένη και των συμμάχων του Ρωμαίων στις Ερυθρές εναντίον του seleυκίδη βασιλιά βοήθησε και το ροδιακό ναυτικό. Καθώς ο πόλεμος μετατοπίστηκε στη Μ. Ασία, η πλειονότητα των ελληνικών πόλεων πήγε ενάντια στον Αντίοχο, ο οποίος νικήθηκε οριστικά στη Μαγνησία το 189 π.Χ. Το κυρίως ζήτημα, που κανονίστηκε στη Ρώμη το ίδιο έτος⁷⁴ και επισημοποιήθηκε σε συνέδριο στην Απάμεια το 188 π.Χ., ήταν ότι ο Ευμένης θα συμπεριελάμβανε στο βασίλειό του όλα τα μέρη της Μ. Ασίας βόρεια και δυτικά της οροσειράς του Ταύρου, εκτός από τμήματα της Καρίας και Λυκίας, νότια του Μαιάνδρου ποταμού, που θα ήλεγχε η Ρόδος. Με τις περιοχές αυτές η Ρόδος αύξανε σε σημαντικό βαθμό τα όρια του κράτους της φθάνοντας στο απόγειο της δύναμης και ανάπτυξής της⁷⁵. Αυτή την εποχή η Ρόδος μεσουρανούσε σε όλους τους τομείς και σταθεροποιούσε την στρατιωτική παρουσία και τη φήμη της, κρατώντας ακόμα την ηγεσία του Νησιωτικού Κοινού. Παράλληλα, η συνθήκη της Απάμειας τετραπλασίασε το βασίλειο του Ευμένη Β΄, όπως και την περιοχή των ελεύθερων και υποτελών πόλεων της συμμαχίας του.

Την περίοδο μετά τη Μαγνησία οι αιγαιακές πόλεις, που είχαν συμμαχήσει με τη Ρώμη το 193-189 π.Χ. και αυτές που είχαν ακολουθήσει τον Αντίοχο Γ΄, συνδέθηκαν είτε με τη συμμαχία της Περγάμου είτε με αυτή της Ρόδου⁷⁶. Μετά τη συνθήκη της Απάμειας η Λυκία -σε αντίθεση με την Καρία- αρνήθηκε να υποταχθεί στη Ρόδο και επαναστάτησε⁷⁷. Η επανάσταση αυτή κράτησε μέχρι το 178 π.Χ., έτος κατά το οποίο πρέσβεις από την Ξάνθο ζήτησαν τη μεσολάβηση των Ρωμαίων για την επίλυση του προβλήματος. Οι τελευταίοι, δυσαρεστημένοι από την ενέργεια των Ροδίων να συνοδεύσουν με τα πλοία τους στη Μακεδονία την μελλοντική σύζυγο του Περσέα Λαοδίκη, κόρη του Σέλευκου Δ΄⁷⁸, κράτησαν στάση αρνητική απέναντι στη Ρόδο⁷⁹. Την

⁷² Τα γεγονότα της περιόδου αυτής και η στάση της Ρόδου στον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 149-153. Για τις επιχειρήσεις του Αντιόχου Γ΄ στην Ελλάδα βλ. Θ. Σαδικάκης, *IEE E΄*, ό.π. 64-72.

⁷³ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 157-161. Επίσης Θ. Σαδικάκης, *IEE E΄*, ό.π. 76-78.

⁷⁴ Αναλυτικά οι συζητηθέντες όροι της ειρήνης στον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 162-163. Επίσης Θ. Σαδικάκης, *IEE E΄*, ό.π. 87-89 και P. Green, *Alexander to Actium*, ό.π. 421 κ.ε.

⁷⁵ Η συνθήκη του 188 π.Χ. αναγνώριζε καθαρά τη ροδιακή συμμαχία βλ. Πολύβ. 21, 42. 16. Για την έκταση των ορίων του ροδιακού κράτους βλ. Θ. Σαδικάκης, *IEE E΄*, ό.π. 89 και χάρτης σελ. 88. Επίσης E. Μικρογιαννάκης, *IEE E΄*, ό.π. 139. Παίρνοντας στη σφαίρα επιρροής της πολλές από τις πρώην αιγυπτιακές πόλεις, η Ρόδος πρέπει να συνέχισε τη συστηματική πτολεμαϊκή φορολογία βλ. σχετικά Λιβ. 33. 20, C. Welles, *Royal Correspondence*, ό.π. 38-40, ενώ προέβη και σε κοπή νέας σειράς νομισμάτων, τις *πλινθοφόρες* δραχμές βλ. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 165 σημ. 40.

⁷⁶ R. B. McShane, *The Attalids*, ό.π. 170. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 166-167.

⁷⁷ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 168-172. E. Μικρογιαννάκης, *IEE E΄*, ό.π. 139-140.

⁷⁸ Σύμφωνα με τη συνθήκη της Απάμειας το seleυκιδικό ναυτικό απαγορευόταν να διαπλεύσει το Αιγαίο, ενώ από την άλλη πλευρά δεν υπήρχε ικανό μακεδονικό

εποχή αυτή η πολιτική της Ρώμης δείχνει μια βαθμιαία μεταστροφή εναντίον του ροδιακού κράτους, η οποία κορυφώθηκε τα αμέσως επόμενα χρόνια.

Από την άλλη πλευρά, ο ανταγωνισμός του 3ου π.Χ. αιώνα ανάμεσα στην Πέργαμο και στη Ρόδο, που έγινε λιγότερο αυστηρός μετά τη συνεργασία τους το 200-189 π.Χ, επανεμφανίστηκε το 182 π.Χ⁸⁰, όταν το ροδιακό ναυτικό εμπόδισε τον Ευμένη Β' να αποκλείσει τον Ελλήσποντο, ως οικονομικό μέτρο ενάντια στον βασιλέα του Πόντου, Φαρνάκη Α' ⁸¹. Η καχυποψία των Ροδίων απέναντι στην Πέργαμο ήταν εμφανής, παρόλες τις κινήσεις καλής θέλησης του Ευμένη απέναντί τους⁸².

Ο Ευμένης Β' ήταν αρχηγός του αγώνα ενάντια στον Περσέα στη Θεσσαλία το 171 π.Χ.. Στα δύο πρώτα χρόνια του πολέμου ο Μακεδόνας βασιλιάς είχε επιτυχίες στις στρατιωτικές επιχειρήσεις. Οι Ρωμαίοι από την άλλη πλευρά συμπεριφέρονταν σκληρά στις σύμμαχες πόλεις, ενδιαφερόμενοι κυρίως για λάφυρα και αρπαγές, με αποτέλεσμα να χάσουν την εμπιστοσύνη των συνασπισμένων Περγαμηνών, Ροδίων και άλλων ελληνικών πόλεων⁸³ εναντίον του Περσέα. Περγαμηνά στρατεύματα συμμετείχαν σε χερσαίες επιχειρήσεις, που οδήγησαν στην ήττα του Περσέα στην Πύδνα το 168 π.Χ, ήττα που σηματοδοτεί και το τέλος του 3ου μακεδονικού πολέμου. Η πολιτική ουδετερότητας⁸⁴, που ακολούθησε - ωστόσο - η Ρόδος στα στρατιωτικά

ναυτικό. Η μεταφορά της πριγκήπισσας από τους Ροδίους στα μάτια των Ρωμαίων φαινόταν ως μία πολιτική πράξη, που επισφράγιζε μια μελλοντική συμμαχία ανάμεσα στο μακεδονικό και το σελευκιδικό θρόνο. Αντίθετα, στα μάτια των Ροδίων αποτελούσε μέρος της παραδοσιακής τους πολιτικής για την διατήρηση της ισορροπίας των δυνάμεων στο Αιγαίο και τη διαφύλαξη των εμπορικών τους συμφερόντων σε σχέση και με τα δύο βασίλεια.

⁷⁹ Το πολιτικό παρασκήνιο της εποχής στον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 174-178.

⁸⁰ Ο R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 173 σημ. 17 προτείνει ως χρονολογία το 180 π.Χ. Στα πλαίσια των ψυχρών σχέσεων Ρόδου και Περγάμου αυτή την εποχή φαίνεται ότι εντάσσεται και η μείωση των εμπορικών τους συναλλαγών. Ανασκαφές στους αποθέτες της Περγάμου έδειξαν ότι δεν υπάρχουν ροδιακοί ενσφράγιστοι αμφορείς σε αυτούς από το 180 π.Χ. και εξής. Πρβ. ανωτ. σημ. 45.

⁸¹ Πολύβ. 27. 7, 5.

⁸² Ο αταλιδης βασιλιάς έστειλε δώρα στη Ρόδο (Πολύβ. 24, 15, 13, Διόδ. 31, 35) και το 180 π.Χ. της προσέφερε εκτεταμένη βοήθεια κατά τη διάρκεια των προβλημάτων της με τις πόλεις της Λυκίας. Η βοήθεια μπορεί να ήταν διπλωματική και όχι στρατιωτική, παρότι αταλιδικά στρατεύματα στρατοπέδευαν κοντά στη ροδιακή Περαιά, εγγύτητα που ίσως οδήγησε αργότερα στην υποψία της Ρόδου για τον Ευμένη βλ. Πολύβ. 27. 6-8, Λιβ. 42. 14. 8, Αππ., Μακεδονικά 2, 3. Εντούτοις, το 174 π.Χ. διάφοροι Ρόδιοι κατηγορούσαν την αταλιδική μοναρχία ότι υπέθαλπε επανάσταση στη Λυκία. Κατά τον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 175 σημ. 24, 178, 179, στην αρχή και μέχρι το έτος 178 π.Χ. ο Ευμένης πιθανόν υποστήριζε την επανάσταση στη Λυκία κρυφά και με πλάγιους τρόπους, ενώ από το έτος αυτό και κατόπιν η συμμετοχή του ήταν ενεργή και απροκάλυπτη.

⁸³ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 187.

⁸⁴ Οι λόγοι, που ώθησαν τη Ρόδο στην τήρηση αυτής της στάσης, εξηγούνται με σαφήνεια στον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 179. Κατά την άποψη του Γρ. Κωνσταντινόπουλου, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 57-58, η Ρόδος στη διένεξη των Ρωμαίων με τον Περσέα πήρε το μέρος του δεύτερου. Αντίθετα, κατά τον Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 39, η επίσημη ροδιακή πολιτεία έκλινε προς την πλευρά των Ρωμαίων, ενώ το λαϊκό ρεύμα στρεφόταν έντονα υπέρ του Περσέα, με αποτέλεσμα την τήρηση μιας ουδέτερης στάσης αντί για την αιτούμενη εκ μέρους των Ρωμαίων δυναμική συμμετοχή της Ρόδου στα πολεμικά γεγονότα. Στο θέμα αυτό ο Ι. Παπαχριστοδούλου συμφωνεί με τον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 181-185, ο οποίος διαβλέπει δύο αντικρουόμενες πολιτικές

γεγονότα της περιόδου αυτής, της στοίχισε την εμπιστοσύνη των Ρωμαίων και περιέπεσε σε δυσμένεια⁸⁵, χάνοντας τις κτήσεις της της Λυκίας και της Καρίας⁸⁶. Το 167/166 π.Χ., οι Ρωμαίοι, για να χτυπήσουν πιο αποτελεσματικά τη Ρόδο, κήρυξαν ελεύθερο λιμάνι τη Δήλο, με αποτέλεσμα να μειωθούν πολύ τα έσοδα του λιμανιού της Ρόδου⁸⁷. Έκτοτε η Ρόδος δεν κατάφερε να ξανακερδίσει την παλιά της θέση σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Η συνθήκη, που συνήψε με τη Ρώμη το 164 π.Χ.⁸⁸, σήμανε το τέλος μιας μακρόχρονης ουδέτερης και ανεξάρτητης πολιτικής. Βεβαίως, η Ρόδος συμβατικά παρέμενε ανεξάρτητο κράτος στην περιφέρεια της μεγάλης ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, καθώς το κέντρο λήψης των αποφάσεων είχε τελεσίδικα μετατοπιστεί στη μεγάλη δύναμη της Δύσης⁸⁹. Η πολιτειακή δομή της τυπικά έμεινε αμετάβλητη μέχρι την ρωμαϊκή περίοδο· αυτό οφείλεται όχι τόσο στη φύση του ροδιακού πολιτεύματος, αλλά στην ανάγκη των Ροδίων να εξισορροπήσουν την οικονομική παρακμή τους, που προήλθε σταδιακά από την απώλεια της περιοχής της Περαίας και την μετατόπιση του εμπορικού άξονα στο λιμάνι της Δήλου το 166 π.Χ., με πολιτική σταθερότητα. Ο ρόλος του προσάτη του Αιγαίου και των μικρών ελληνικών πόλεων είχε πλέον χαθεί οριστικά για τη Ρόδο⁹⁰. Η πειρατεία ανθούσε και πάλι. Μόνο η Πέργαμος, της οποίας η θέση είχε επίσης υποβαθμιστεί από τη Ρώμη κατά την μετά την Πύδνα εποχή, επεδίωκε την πολιτική και οικονομική σταθερότητα στην περιοχή της Ανατολής, έχοντας αμοιβαία συμφέροντα με τη Ρόδο⁹¹.

Στα πλαίσια της εξάρτησής της από τη Ρώμη η Ρόδος συμμετείχε το 147 π.Χ. στις ναυτικές επιχειρήσεις του Σκιπίωνα εναντίον της Καρχηδόνας,

τάσεις στη Ρόδο, όπως και ο Ε. Μικρογιαννάκης, *IEE E'*, ό.π. 140-141. Κατά τον Α. Λαζάρου, *IEE E'*, ό.π. 106, η Ρόδος έδειξε απροθυμία να ευθυγραμμισθεί με τις ρωμαϊκές θέσεις, ήδη από την εποχή της περιοδείας Ρωμαίων πρέσβων στην Ανατολή το 172 π.Χ., η οποία στόχευε στην πολιτική και στρατιωτική απομόνωση του Περσέα. Για τη σχέση της Ρόδου με τη Ρώμη μετά το 168 π.Χ. βλ. E. Badian, *Foreign Clientelae, 264-70 B.C.*, Oxford 1958, 100-102 και H. H. Scullard, *Roman Politics, 220-150*, Oxford 1951, 216-217. Επίσης J. Briscoe, «Eastern Policy and Senatorial Politics», *Historia* 18, 1969, 57-58, 62-63.

⁸⁵ Αναλυτικά τα διπλωματικά γεγονότα ανάμεσα στη Ρώμη και τη Ρόδο λίγο πριν και μετά τη μάχη της Πύδνας στον R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 191-200.

⁸⁶ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 201-202.

⁸⁷ M. Rostovtzeff, *CAH VIII*, ό.π. 630-631, 643. E. Μικρογιαννάκης, *IEE E'*, ό.π. 141. Ο R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 206-209, υποστηρίζει ότι δεν ευθύνεται μόνο η κήρυξη της Δήλου ως ελεύθερου λιμανιού για τη βλάβη στα εμπορικά συμφέροντα της Ρόδου, αλλά και η πολιτική της σκόπιμης αναβολής από μέρους του επίσημου ρωμαϊκού κράτους για σύναψη συνθήκης με το νησί, πολιτική που είχε ως αποτέλεσμα να μην ευνοείται η μακροχρόνια επιχειρηματική δραστηριότητα των Ρωμαίων με τους Ροδίους.

⁸⁸ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 210-212.

⁸⁹ E. S. Gruen, «Rome and Rhodes in the Second Century B.C.: A Historiographical Inquiry», *CQ*, n.s. 25, 1975, 58-81.

⁹⁰ I. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 39. Το Νησιωτικό Κοινό επίσης πρέπει να απόνησε βαθμιαία τα χρόνια μετά το 167 π.Χ., μέχρι την οριστική διάλυσή του κατά τον 1^ο π.Χ. αιώνα.

⁹¹ R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 220-221. Το 160 π.Χ. ο Ευμένης Β' δώρισε στη Ρόδο 280.000 μεδύμνους σίτου στα πλαίσια ενίσχυσης της πολιτικής του επιρροής στις ελληνικές πόλεις, ενώ το ροδιακό ναυτικό συμμετείχε στις στρατιωτικές επιχειρήσεις του Απτάλου Β' εναντίον του Προυσία Β' της Βιθυνίας βλ. E. Μικρογιαννάκης, *IEE E'*, ό.π. 157-158.

παρότι η τελευταία αποτελούσε σημαντικό εμπορικό εταίρο της⁹². Στους μιθριδατικούς πολέμους (88-66 π.Χ.) η Ρόδος συμμάχησε με τη Ρώμη⁹³ και γι' αυτό εξαιρέθηκε από την υποχρέωση καταβολής φόρων, ενώ της αποδόθηκε από τον Σύλλα ως δωρεά η Κάυνος και μερικά νησιά. Ωστόσο, στους εμφυλίους πολέμους των Ρωμαίων η πάγια πολιτική της της ουδετερότητας δεν τελεσφόρησε. Έτσι, δεν ξέφυγε την πολιορκία και ολοκληρωτική καταστροφή της από τον Κάσσιο το 43 π.Χ.⁹⁴. Έναν αιώνα αργότερα, το 44 μ.Χ., η Ρόδος ενσωματώθηκε επισήμως στην ρωμαϊκή επαρχία της Ασίας.

⁹² Αππ., Καρχ. 112. Ε. Μικρογιαννάκης, *ΙΕΕ Ε'*, ό.π. 162.

⁹³ Ι. Τουλουμάκος, *ΙΕΕ Ε'*, ό.π. 199, 201, 210.

⁹⁴ Για τη στάση της Ρόδου στον πρώτο και δεύτερο εμφύλιο πόλεμο της Ρώμης βλ. R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age*, ό.π. 215-219. Οι διαθέσεις των Ρωμαίων στρατηγών απέναντι στη Ρόδο ήταν καθαρά αρπακτικές σύμφωνα με τον G. Bouthoul, *Πραγματεία περί πολεμολογίας. Κοινωνιολογία των πολέμων*, μτφσ. Π. Καφετζόπουλος, (εκδ.) ΔΕΚ/ΓΕΣ, Αθήνα 1980, 199-200.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΣΤΗ ΡΟΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΠΤΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Το θέμα της ύπαρξης ή μη αυτόνομης ροδιακής σχολής γλυπτικής, τα στοιχεία που τη συνθέτουν, όπως και το θέμα των επιμέρους εργαστηρίων, έχει από καιρό απασχολήσει την έρευνα⁹⁵. Ωστόσο, δεν θα εξεταστεί διεξοδικά στην παρούσα εργασία, καθώς αποτελεί αφ' εαυτού του αντικείμενο εξειδικευμένων μονογραφιών. Ενδεικτικά μόνο θα αναφερθούν οι κυριότερες απόψεις⁹⁶, κυρίως επειδή κρίνονται χρήσιμες στην προσπάθεια ένταξης του συνόλου της ροδιακής πλαστικής στο ιστορικο-κοινωνικό και καλλιτεχνικό πλαίσιο των ελληνοιστικών χρόνων. Αρκετές από αυτές τις απόψεις παρατίθενται σε γενικά έργα και εγχειρίδια περί αρχαίας ελληνικής τέχνης, όπως και σε οικεία κεφάλαια για την ελληνοιστική τέχνη ειδικότερα, με αφορμή την διατύπωση προβληματισμών για τα πιο σπουδαία έργα της ροδιακής πλαστικής. Πιο συγκεκριμένα: ο W. Klein⁹⁷ κατηγοριοποίησε την ελληνοιστική πλαστική σε έργα μπαρόκ και έργα ροκοκό⁹⁸. Ενέταξε τις Μούσες του Φιλίσκου στο α' μισό του 3^{ου} π.Χ. αιώνα και έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο σύμπλεγμα του Λαοκόοντα που χρονολόγησε στο β' μισό του 1^{ου} π.Χ. αιώνα, προβαίνοντας παράλληλα σε ανάλυση του γενεαλογικού δέντρου των δημιουργών του. Ενέταξε, επίσης, το σύμπλεγμα Pasquino στη ροδιακή σχολή και υποστήριξε ότι η Ρόδος απετέλεσε μια καλλιτεχνική σχολή με

⁹⁵ Ήδη από τις αρχές του αιώνα ο H. van Gelder, *Geschichte der alten Rhodier*, den Haag 1900, 379 κ.ε. προέβη σε σύντομη επισκόπηση της ροδιακής σχολής γλυπτικής.

⁹⁶ Αναλυτικότερη παράθεση όλων των προγενέστερων απόψεων περί της ροδιακής σχολής στον G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 20 κ.ε.

⁹⁷ W. Klein, *Geschichte der griechischen Kunst III*, Lipsia 1907, 31 κ.ε., 304-326.

⁹⁸ Πρβ. την άποψη του D. Brinkerhoff, «New Examples of the Hellenistic Statue Group, "The Invitation to the Dance", and their Significance», *AJA* 69, 1965, 25-37, ο οποίος υποστηρίζει ότι είναι ανεπαρκής ο όρος ροκοκό, για να προσδιορίσει μια ξεχωριστή χρονολογική περίοδο στην ελληνοιστική εποχή και συμπληρώνει (σελ. 29) ότι «the word genre seems a better choice», καθώς το μπαρόκ και το ροκοκό ήταν παράλληλες τάσεις στην τέχνη και όχι διαδοχικές.

διάρκεια ζωής τριών αιώνων και ταυτόχρονα ένα είδος καλλιτεχνικής πρωτεύουσας του τεχνοτροπικού ρεύματος ροκοκό, το οποίο βρήκε γόνιμο έδαφος έκφρασης στο νησί⁹⁹.

Πολλοί ερευνητές έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στις λυσιππικές και περγαμηνές επιρροές στη ροδιακή πλαστική. Από τους παλαιότερους, ο G. Dickins¹⁰⁰ ομαδοποίησε με αυθαίρετο τρόπο γλυπτά από διάφορα μέρη και καλλιτέχνες, που δεν συνδέονται όλοι με τη Ρόδο και υποστήριξε ότι η ροδιακή σχολή ενδιαφερόταν για την απόδοση του αθλητικού ιδεώδους, με τρόπο διαφορετικό, ωστόσο, από αυτόν της περγαμηνής και αλεξανδρινής σχολής γλυπτικής, όπως και από αυτόν της ηπειρωτικής Ελλάδος. Κατά την άποψή του, ο δωρικός χαρακτήρας της ροδιακής πλαστικής τέχνης σχετιζόταν με την πελοποννησιακή παράδοση, ενώ το νησί αποτελούσε κέντρο στο οποίο ήκμασε η λυσιππική σχολή, η οποία πρωτοεμφανίστηκε με έργα, όπως ο Κολοσσός του Χάρη, και έκλεισε τον κύκλο της με το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα. Ο Ch. Picard¹⁰¹ υπογράμμισε τις λυσιππικές και περγαμηνές επιρροές στη Ρόδο, την οποία, ωστόσο, θεωρούσε αυτόνομο κέντρο ανάμεσα στην ηπειρωτική Ελλάδα και την Ανατολή. Με την άποψή του συμπαρατάχθηκαν οι J. D. Beazley - B. Ashmole¹⁰², οι οποίοι υποστήριξαν ότι το νησί ήταν μεγάλο κέντρο χαλκοπλαστικής και συνιστούσε μια ακμάζουσα σχολή αγαλματοποιίας. Οι τελευταίοι εξέτασαν συνοπτικά τα πιο γνωστά ροδιακά αγάλματα, χρονολογώντας τη Νίκη της Σαμοθράκης το 258 π.Χ. δηλαδή μετά τη ναυμαχία της Κω στη διάρκεια του 2^{ου} συριακού πολέμου, κατά τον οποίο η τριπλή συμμαχία των Αντιγόνου Γονατά, Αντιόχου Β' και Ρόδου νίκησε τον Πτολεμαίο Β', το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα το 25 π.Χ. και το σύμπλεγμα της Δίρκης στο τέλος του 2^{ου} π.Χ. αιώνα. Το σύμπλεγμα αυτό σώζεται -σε διαφορετική από το πρωτότυπο μορφή- σε ένα ελεύθερο αντίγραφο του 3^{ου} μ.Χ. αιώνα γνωστό ως Φαρνέσιος Ταύρος. Ο M. Rostovtzeff στο οικείο κεφάλαιο για την ελληνιστική τέχνη αφιέρωσε μια ενότητα για τους «μαθητές του Λυσιππου και τη ροδιακή σχολή»¹⁰³. Παράλληλα, ασχολήθηκε με τα σημαντικότερα έργα της π.χ. Κολοσσός, Νίκη της Σαμοθράκης, Μούσες, σύμπλεγμα του Λαοκόοντα και σύμπλεγμα της Δίρκης, που χρονολόγησε στο τέλος του 2^{ου} π.Χ. αιώνα. Πιο συγκαταβατική στις απόψεις της η B. S. Ridgway¹⁰⁴ δέχθηκε ότι ο Λύσιππος ίσως ίδρυσε σχολή στη Ρόδο, η οποία συνεχίστηκε, όπως υποδεικνύουν οι βάσεις των χάλκινων τιμητικών αγαλμάτων στη Λίνδο, αλλά ταυτόχρονα υποστήριξε ότι όλα τα υπάρχοντα στοιχεία ανήκουν σε μεταγενέστερες περιόδους, καθώς τα περισσότερα από τα σωζόμενα αγάλματα είναι υστεροελληνιστικά. Τελευταία, ο P. Moreno¹⁰⁵ υπογράμμισε το ρόλο που διαδραμάτισε στα Δωδεκάνησα ο

⁹⁹ W. Klein, «Studien zum antiken Rokoko. I - Zu dem Satyrquartett bei Plinius 36, 29. II - Zum Symplegma des Meisters Heliodoros», *ÖJh* 19-20, 1919, 253-267 και του ίδιου *Vom antiken Rokoko*, Wien 1921.

¹⁰⁰ G. Dickins, *Hellenistic Sculpture*, Oxford 1920, 2 κ.ε., 35-52.

¹⁰¹ Ch. Picard, *La sculpture antique de Phidias a l'ère byzantine*, Paris 1926, 201 κ.ε., 264 κ.ε.

¹⁰² J. D. Beazley - B. Ashmole, *Greek Sculpture and Painting to the End of the Hellenistic Period*, Cambridge 1966, 71-78.

¹⁰³ M. Rostovtzeff, «Hellenistic Art», *CAH* VIII, 1930, 672 κ.ε.

¹⁰⁴ B. S. Ridgway, *Hellenistic Sculpture I*, Bristol Classical Press, Bristol 1990, 361-362.

¹⁰⁵ P. Moreno, *Scultura ellenistica I*, Roma 1994, 127 κ.ε. (Κολοσσός), 359-413 (ροδιακή τέχνη στην περίοδο 228-166 π.Χ.), 365-366 (Πυθόκριτος), 366-369 (Νίκη Σαμοθράκης), 372-379 (Φαρνέσιος Ταύρος), 385-405 (γλυπτά του σπηλαιίου

Λύσιππος, η παρουσία του οποίου -θεωρημένη ίσως λίγο αιτιοκρατικά- αποτέλεσε την ουσιαστική μήτρα γένεσης μιας σχολής που έκλινε στη χαλκοπλαστική και σε αγάλματα κολοσσικών διαστάσεων. Μεγαλύτερη έμφαση στις περγαμηνές επιρροές της ροδιακής σχολής έδωσαν οι W. Fuchs¹⁰⁶, που κατέγραψε τη «ροδιακή σχολή» δίπλα σε αυτή της Περγάμου και R. Brilliant¹⁰⁷, που υποστήριξε ότι η «ροδιακή σχολή» ορίζεται σε σχέση με την Πέργαμο, υπογραμμίζοντας τις διαφορές τους τον 3^ο και 2^ο π.Χ. αιώνα. Ο τελευταίος δέχθηκε και τη συμβολή της λυσιππικής σχολής στη διαμόρφωση της ροδιακής πλαστικής και ενέταξε στο ροδιακό χώρο τον Χαλκηδόνιο Βόηθο, ενώ θεώρησε τη Νίκη της Σαμοθράκης έργο του Πυθόκριτου. Τέλος, ο J. J. Pollitt¹⁰⁸ υποστήριξε ότι Ρόδιοι γλύπτες, όπως ο Μενεκράτης, εργάστηκαν στην Πέργαμο και έπαιξαν ένα σημαντικό ρόλο στη διαιώνιση του ελληνιστικού μπαρόκ, σπουδαιότερο έργο του οποίου θεώρησε τη Νίκη της Σαμοθράκης. Απέδωσε το άγαλμα πιθανότατα στον Ρόδιο γλύπτη Πυθόκριτο και το χρονολόγησε γύρω στο 200 π.Χ. Κατά την άποψή του, και βάσει τεχνοτροπικών κριτηρίων, ο Πυθόκριτος ίσως ήταν ένας από τους γλύπτες του μεγάλου Βωμού της Περγάμου. Θεώρησε επίσης ροδιακό έργο των μέσων του 2^{ου} π.Χ. αιώνα το πρωτότυπο του Φαρνέσειου Ταύρου, που βρίσκεται στο αρχαιολογικό μουσείο της Νάπολης. Χρονολόγησε επίσης το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα τον 1^ο μ.Χ. αιώνα, υποστηρίζοντας αφενός ότι πρόκειται για αναβίωση του ελληνιστικού μπαρόκ και αφετέρου ότι σχετίζεται στενά στη σύλληψη και στο στυλ με τη ζωφόρο της Γιγαντομαχίας του περγαμηνού Βωμού. Την ίδια εποχή χρονολόγησε και τα γλυπτά της Σπερλόγκα, που απέδωσε, όπως και τον Λαοκόοντα, στους Ροδίους γλύπτες Αγήσανδρο, Αθηνόδωρο και Πολύδωρο.

Στις εμβριθείς και θεμελιώδεις μελέτες του για την ροδιακή ελληνιστική γλυπτική ο L. Laurenzi¹⁰⁹ συγκέντρωσε τα μικρά γλυπτά που βρέθηκαν στη Ρόδο και σε συσχέτισμό με αυτά της Κω, προσπάθησε να προσδιορίσει για το νησί ένα τοπικό στυλ, εντάσσοντάς το σε ένα ιωνικό περιβάλλον. Υποστήριξε ότι ο πολιτιστικός ασιατικο-ιωνικός κόσμος βρήκε στη Ρόδο ένα σημαντικό κέντρο μιας «ασιατικο-νησιωτικής κοινής», που μπορούσε να μεταγράψει αυθεντικά και σε δημιουργική μανιέρα (τεχνοτροπική επιτήδευση) στοιχεία από το εξωτερικό: ορισμένες φυσιοκρατικές εκφράσεις λυσιππικού χαρακτήρα, τον ελεγχόμενο δυναμισμό της Νίκης της Σαμοθράκης (190 π.Χ.), ενώ στην ύστερη ελληνιστική περίοδο διέκρινε στοιχεία νεοκλασικισμού, αρχαϊσμού και μανιερισμού, που κατέληξαν σε παγερές εκτελέσεις κυρίως στην απόδοση των ενδυμάτων. Μάλιστα, ο μελετητής εισήγαγε τον όρο

Σπερλόγκα), 409-413 (Μούσες Φιλίσκου), 605-653 (ροδιακή τέχνη από το 166-2 π.Χ.), 613-624 (σύμπλεγμα Οδυσσέα και Σκύλλας), 624-640 (Λαοκόων).

¹⁰⁶ W. Fuchs, *Die Skulptur der Griechen*, München 1969, 229 κ.ε.

¹⁰⁷ R. Brilliant, *Arts in the Ancient Greeks*, New York 1974, 343 κ.ε., 354 κ.ε., 363 κ.ε., 372.

¹⁰⁸ J. J. Pollitt, *Art in the Hellenistic Age*, Cambridge University Press, Cambridge 1986, 113 κ.ε.

¹⁰⁹ L. Laurenzi, «Problemi della scultura ellenistica. La scultura rodia», *Riv. Ist. Arch. St. Arte* 8, 1939, 25-44. «Lineamenti di arte ellenistica», *Arti Figurative* I, 1949, 22-24. «Correnti della scultura ellenistica», *Atti Acc. Naz. San Luca* 6, 1953-56, 26-30. «Sculture di scuola rodia dell'ellenismo tardo», *Studi in onore di A. Calderini e R. Paribeni* 3, 1956, 183-189. «Arte ellenistica nell'Asia Anteriore e in Egitto», *Le Civiltà dell'Oriente* 4, Roma 1962, 269-318. «Le scuole artistiche di scultura dell'Asia Minore», *XII Corso di cultura sull'arte ravennate e bizantina*, Ravenna 1965, 390 κ.ε. *EAA* VI, 1965, 754-755, λήμμα «Rodì, Opere d'arte a Rodì» και σελ. 760-763 λήμμα «Rodia, arte ellenistica».

«virtuosismo veristico» δηλαδή την επίταση του ρεαλισμού, που οδηγεί σε δραματικό αποτέλεσμα, προκειμένου να αποδώσει το ιδιαίτερο πνεύμα του Λαοκόοντα (25 π.Χ.) και των Μουσών του Φιλίσκου. Τα χαμένα χάλκινα γλυπτά, κατά την άποψή του, θα πρέπει να εξέφραζαν ολοκληρωτικά το ροδιακό στυλ, επηρεασμένα από την παράδοση του Λυσίππου και του μαθητή του Χάρη, ενώ ο χαρακτήρας άλλων ροδιακών έργων υποδηλώνει δυναμικές ποιότητες του μπαρόκ στυλ της Περγάμου.

Η M. Bieber¹¹⁰ υιοθέτησε την άποψη του Laurenzi και ενέταξε τη ροδιακή σχολή σε μια μεγαλύτερη ασιατικο-νησιωτική, εξετάζοντας τα ροδιακά γλυπτά μαζί με αυτά της Ν.Δ. Μικράς Ασίας. Υποστήριξε ότι η ροδιακή σχολή εμπριέχει ένα πλήθος στοιχείων και υπογράμμισε την τάση των πλαστικών έργων της προς το κολοσσικό και επιδεικτικό. Ενδιαφέρουσα είναι η θέση της μελετήτριας ότι το μπαρόκ δεν δημιουργήθηκε αρχικά στην Πέργαμο, αλλά προϋπήρχε στη Ρόδο, όπως και η άποψή της ότι η απόδοση των ενδυμάτων με την τεχνική της «διαφάνειας»¹¹¹ είναι χαρακτηριστικό της Ρόδου και της γύρω νησιωτικής και ηπειρωτικής περιοχής και συνδέεται με το «ροκοκό» στυλ. Η Bieber προέβη σε χρονολόγηση των σημαντικότερων έργων της ροδιακής σχολής από τις αρχές του 3^{ου} π.Χ. αιώνα μέχρι τα μέσα του 1^{ου} π.Χ. αιώνα. Υποστήριξε επίσης ότι στην υστεροελληνιστική περίοδο «αφυπνίστηκε το πνεύμα του «μπαρόκ», όπως μαρτυρεί το σύμπλεγμα του Φαρνέσιου Ταύρου· το πνεύμα αυτό είχε πρωτοεμφανιστεί στη Ρόδο με τη Νίκη της Σαμοθράκης». Σημειωτέον ότι στην πρώτη έκδοση του βιβλίου της τοποθέτησε το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα το 50 π.Χ., θεωρώντας το ως το υψηλότερο σημείο ανάπτυξης του μπαρόκ, ενώ στη δεύτερη έκδοση-το 1961-το χρονολόγησε τον 2^ο π.Χ. αιώνα. Εκτός από τους παραπάνω μελετητές, στο ίδιο περίπου πνεύμα κινήθηκε και ο R. Horn¹¹², ο οποίος υπογράμμισε τη σχέση της Ρόδου και της Κω με τη Σάμο στον κύκλο της τέχνης της «νότιας Μικρασίας».

Ορισμένοι ερευνητές έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στο αυτόνομο και ανεξάρτητο της ροδιακής σχολής, ενώ άλλοι αντιτάχθηκαν σθεναρά σε αυτή την άποψη. Για παράδειγμα, ο L. Alscher¹¹³ υποστήριξε την ύπαρξη ενός αυτόνομου ροδιακού πολιτιστικού περιβάλλοντος, αν και επισημαίνει ότι τα δύο σημαντικότερα καλλιτεχνήματα της Ρόδου δηλαδή η Νίκη της Σαμοθράκης και το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα δεν βρέθηκαν στο νησί. Ο R. Bianchi Bandinelli¹¹⁴ υιοθέτησε την άποψη ότι η Ρόδος αποτελούσε μια αυθεντική καλλιτεχνική σχολή, που διήρκεσε επί μακρόν και παρήγαγε το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα, η χρονολόγηση του οποίου, σύμφωνα με τις διάφορες απόψεις, κυμαίνεται από το 130 π.Χ. ως το 25 π.Χ. Ο P. E. Arias¹¹⁵ επίσης θεωρούσε ότι η Ρόδος ήταν κέντρο πλαστικής τέχνης, ιδιαίτερα τον 2^ο π.Χ.

¹¹⁰ M. Bieber, *The Sculpture of the Hellenistic Age*, New York 1955, 123-135.

¹¹¹ Για την ιδιαίτερη απόδοση του διάφανου ιματίου πάνω από τον χιτώνα βλ. H. Weber, «Coae Vestes», *IstMitt* 19-20, 1969-70, 249-253.

¹¹² R. Horn, *Hellenistische Bildwerke auf Samos*, Samos XII, Bonn 1972, 67.

¹¹³ L. Alscher, *Griechische Plastik IV, Hellenismus*, Berlin 1957, 162-164.

¹¹⁴ R. Bianchi Bandinelli, *EAA* III, 1960, 1044, λήμμα «Greca, arte». R. Bianchi Bandinelli, «Situazione storica dell' arte ellenistica», *La Magna Grecia nel mondo ellenistico. Atti del nono convegno di studi sulla Magna Grecia. Taranto 1969*, Napoli 1970, 23 κ.ε. R. Bianchi Bandinelli - E. Paribeni, *L' arte dell' antichità classica I. Grecia*, Torino 1976, 81 κ.ε.

¹¹⁵ P. E. Arias, *L' arte della Grecia*, Torino 1967, 798-802, 871-875.

αιώνα. Ο J. Marcadé¹¹⁶, υπό τον τίτλο «ούτε σχολή ούτε κοινή», ασχολήθηκε με τις αναλογίες και τις διαφορές μεταξύ Δήλου και Ρόδου. Εξέτασε το προφίλ της ροδιακής σχολής από την αρχαϊκή εποχή μέχρι τον αρχαϊσμό του 1^{ου} π.Χ. αιώνα και υποστήριξε ότι σε αυτό το κέντρο των Δωδεκανήσων δημιουργήθηκε μια σχολή, που μπορεί να οριστεί ως η μόνη σχολή του νησιωτικού Αιγαίου που ήταν υπολογίσιμη τον 3^ο και 2^ο π.Χ. αιώνα. Η Ρόδος, εξαιτίας της οικονομικής ευημερίας της, ήταν πόλος έλξης καλλιτεχνών από άλλα κέντρα, οι οποίοι ακολουθούσαν διαφορετικές τεχνοτροπίες, όμως παρόλα αυτά ο αρχικός δωρικός χαρακτήρας της δεν απεμπολούσε ρεύματα συνδεδεμένα με τον ιωνισμό. Μια συνεχής όσμωση οδηγούσε σε καρποφόρους μετασχηματισμούς, σε ένα εμπλουτισμό της τέχνης και σε μια δημιουργική τάση, που ανέβλυζε και από την αυτόχθονη παράδοση και από αναφορές στο κλασικό παρελθόν. Κατά την άποψή του, η ροδιακή σχολή κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων μπορεί έτσι να συνδεθεί με τη σχολή του Λυσίππου, του Πραξιτέλη και ίσως του Σκόππα, έχει περγαμηνές επιρροές και βρίσκει φωτεινές αναφορές στην προσωπικότητα του Βόηθου, του Φιλίσκου και του Ηλιοδώρου, στον κύκλο του οποίου εντάσσεται το φημισμένο δηλιακό σύμπλεγμα Αφροδίτης, Έρωτα και Πάνα στην έδρα των Ποσειδωνιαστών της Βηρυτού. Οι J. Boardman - J. Dörig - W. Fuchs - M. Hirmer¹¹⁷ απέδωσαν σημαντικό ρόλο στη ροδιακή σχολή, με αναφορές στη Νίκη της Σαμοθράκης, στην κολοσσιακή κεφαλή του Ηλίου και στο σύμπλεγμα του Λαοκόοντα, που χρονολόγησαν στα μέσα του 1^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο A. Stewart¹¹⁸ υποστήριξε ότι η Ρόδος αποτελούσε το δεύτερο μεγάλο κέντρο πλαστικής του ανατολικού Αιγαίου μετά την Πέργαμο. Παρότι τα χάλκινα αγάλματα έχουν σήμερα χαθεί, μέσω των υπογραφών στις βάσεις τους αποκαλύπτονται δυναστείες καλλιτεχνών, κυρίως πορτραίτοποιών, πολλοί από τους οποίους ήταν μετανάστες από την Αθήνα στα χρόνια μετά το 261 π.Χ. Κατά τον μελετητή, τα μαρμάρινα έργα, που χρησιμοποιούνταν κυρίως ως «γλυπτική κήπου», είναι σπάνια πριν από τον ύστερο 2^ο π.Χ. αιώνα. Στην έρευνά του για τα πιο γνωστά ροδιακά έργα ο Stewart θεωρεί ότι το μόνο ελεύθερο αντίγραφο του συμπλέγματος της Δίρκης, που ονομάζεται Φαρνέσιος Ταύρος, έχει δεχθεί τόσες επεμβάσεις αποκατάστασης, που η συνεισφορά του στην έρευνα της ελληνιστικής πλαστικής είναι σχεδόν μηδαμινή, ενώ άλλες αποδόσεις, όπως η οκλάζουσα Αφροδίτη στο Ρόδιο Πολύχαρμο ή η ομάδα των Μουσών στο Φιλίσκο, γιο του τελευταίου, είναι αμφισβητήσιμες. Ο μελετητής επίσης υποστηρίζει ότι ίσως ήταν ροδιακό το εργαστήριο που δημιούργησε δύο μπαρόκ έργα, των οποίων τα πρωτότυπα ανάγονται στον 2^ο π.Χ. αιώνα: το σύμπλεγμα του Πολύφημου στη Σπερλόγκα, έργο των Αγησάνδρου, Αθηνοδώρου και Πολυδώρου και το σύμπλεγμα Pasquino. Από τους ερευνητές της αντίπερα όχθης ο A. W. Lawrence¹¹⁹ συγκέντρωσε γλυπτά αναφερόμενης ροδιακής προέλευσης και συμπέρανε ότι ο χαρακτήρας της ροδιακής πλαστικής των ελληνιστικών χρόνων δεν διαφέρει από αυτόν των άλλων καλλιτεχνικών κέντρων, εξαιτίας του κοσμοπολιτικού

¹¹⁶ J. Marcadé, *Au Musée de Délos, Étude sur la sculpture hellénistique en ronde bosse découverte dans l'île*, Bibliothèque des Écoles Françaises d'Athènes et de Rome, fasc. 215, Paris 1969, 469-496.

¹¹⁷ J. Boardman - J. Dörig - W. Fuchs - M. Hirmer, *Die griechische Kunst*, München 1966, 210 κ.ε.

¹¹⁸ A. Stewart, *Greek Sculpture: An Exploration I*, Yale University Press, New Haven-London 1990, 214 κ.ε.

¹¹⁹ A. W. Lawrence, «Rhodes and Hellenistic Sculpture», *BSA* 26, 1923-1925, 67-71.

της χαρακτήρα. Ο G. Becatti¹²⁰ υποστήριξε ότι στη Ρόδο υπήρχε ένα κέντρο ζωντανό και δημιουργικό και ξεχώρισε ένα μικρασιατικό ή ροδιακό στυλ κυρίως στα γυναικεία ενδύματα και στον απαλό σχηματισμό της σάρκας. Το στυλ αυτό το ενέταξε στο κλίμα μιας καλλιτεχνικής «κοινής» γλώσσας, που απαντούσε στη Ρόδο, Κω, Δήλο, Αλεξάνδρεια και σε διάφορα μικρασιατικά κέντρα π.χ. στην Πέργαμο, Μίλητο, Μαγνησία, Πριήνη. Δεν θεώρησε αυτόνομη τη ροδιακή σχολή και τοποθέτησε τα πιο φημισμένα έργα της σε ποικίλες στιγμές και φάσεις των ελληνοιστικών χρόνων μέσα στο τεχνοτροπικό ρεύμα του Λυσίππου, του ροκοκό και του «virtuosismo veristico». Η G. M. A. Richter¹²¹ έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στα εθνικά ονόματα των γλυπτών που έδρασαν στη Ρόδο, πολλοί από τους οποίους είχαν - όπως φαίνεται - ξένη προέλευση. Το γεγονός αυτό, κατά την ερευνήτρια, υποδηλώνει ότι η ροδιακή σχολή δεν είχε ένα διακριτό στυλ, ιδιαίτερο και τυπικό¹²². Συμπληρώνει μάλιστα ότι διακρίνονται ποικίλες τάσεις, ρεύματα, στυλ, αλλά όχι σχολές με την αποδεκτή έννοια της λέξης, καθώς η ελληνοιστική τέχνη ήταν διεθνής.

Στο ίδιο περίπου θεωρητικό πνεύμα άλλοι ερευνητές υποστήριξαν ότι είναι αναποτελεσματική η προσπάθεια αναγνώρισης τοπικών σχολών γλυπτικής, με συγκεκριμένες και παγιωμένες τεχνοτροπίες. Για παράδειγμα, ο D. Thimme¹²³ δέχθηκε ότι οι τοπικές σχολές δεν μπορούν να προσδιοριστούν επακριβώς, εξαιτίας και της μετανάστευσης των καλλιτεχνών, που ευνοούσε την επιρροή διαφορετικών παραδόσεων μέσα σε ένα κλίμα ελληνοιστικής «κοινής» καλλιτεχνικής γλώσσας. Κατά την άποψή του, το πρόβλημα με τις τοπικές σχολές είναι ότι δεν μπορούμε να τις αναγνωρίσουμε εύκολα, επειδή δεν σώζεται επαρκής αριθμός γλυπτών. Υποστήριξε επίσης ότι ο Λαοκόων, έργο των μέσων του 1^{ου} π.Χ. αιώνα, πρέπει να αποκλειστεί από τη ροδιακή σχολή, εφόσον δεν ανήκει στην παράδοσή της, καθώς αποτελεί παράδειγμα αναβίωσης του περγαμηνού μπαρόκ και όχι απόδειξη μιας αδιάλειπτης ροδιακής παράδοσης. Ο μελετητής υπογράμμισε, όμως, ότι το νησί είχε μια σημαντική τοπική παράδοση, ανεξάρτητα από τις επιρροές που δεχόταν από άλλες σχολές. Χωρίς να λαμβάνει υπόψη του την καταγωγή των ετερογενών γλυπτών της Ρόδου και Κω, τα ομαδοποίησε· επίσης υποστήριξε ότι το στυλ του καλλιτέχνη της «ομάδας του Ήλιου» του Βωμού της Περγάμου συνδέεται με μια μακρά ροδιακή παράδοση και επομένως η ανωτέρω ομάδα πρέπει να αποδοθεί σε ένα καλλιτέχνη από τη Ρόδο. Παράλληλα, εξετάζοντας τη ζωφόρο του Βωμού της Περγάμου σύμφωνα με επιγραφικά και στυλιστικά δεδομένα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για την αποπεράτωσή της απασχολήθηκαν περίπου σαράντα γλύπτες, οι οποίοι - κατ'αναλογία - εργάστηκαν σε επιμέρους τμήματα μήκους δύο-πέντε μέτρων. Ανάμεσα σε αυτούς πρέπει να εργάστηκαν και Ρόδιοι καλλιτέχνες. Ο J. Boardman¹²⁴ θεώρησε ότι «σχολές γλυπτικής άνθισαν στην Αλεξάνδρεια, στη Ρόδο και στην

¹²⁰ G. Becatti, «Attikà. Saggio sulla scultura attica dell' Ellenismo», *Riv. Ist. Arch. St. Arte* 7, 1940, 21-75. *Scultura greca II. Il quarto secolo e l' Ellenismo*, Verona 1961, 134-143. *Le grandi epoche dell' arte. 3: L' età classica*, Firenze 1965, 259-261.

¹²¹ G. M. A. Richter, *Three Critical Periods in Greek Sculpture*, Oxford 1951, 27 και κυρίως 30 κ.ε.

¹²² Το επιχείρημα αυτό αποδυναμώνει καταλυτικά η G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes, Studies in Mediterranean Archaeology (SIMA) XL*, Göteborg 1973, 16.

¹²³ D. Thimme, «The Masters of the Pergamon Gigantomachy», *AJA* 50, 1946, 352 κ.ε. και κυρίως 356-357.

¹²⁴ J. Boardman, *Greek Art*, London 1964, 215 και μεταφρασμένο στα ελληνικά με τον τίτλο *Αρχαία Ελληνική Τέχνη*, μτφσ. Α. Παππάς, (εκδ.) Υποδομή, Αθήνα 1980, 222.

κυρίως Ελλάδα. Ο προσδιορισμός ωστόσο των τεχνοτροπιών που καλλιέργησαν οι τοπικές αυτές σχολές δεν είναι καθόλου εύκολος».

Διάφοροι άλλοι μελετητές ασχολήθηκαν με συγκεκριμένα θέματα και προβλήματα της ροδιακής πλαστικής τέχνης. Ο A. Adriani¹²⁵ ασχολήθηκε κυρίως με τη διαφορά στο χειρισμό των ενδυμάτων των αγαλμάτων στη Ρόδο και την Αλεξάνδρεια, ενώ προέβη και σε εσωτερική τριμερή διαίρεση των ροδιακών έργων, που τα ενέταξε στο: απλό στυλ (πρώιμη ελληνιστική περίοδος), στυλ παθητικό και δυναμικό (μέση ελληνιστική περίοδος), εκλεκτικισμός (ύστερη ελληνιστική περίοδος). Ο G. Lippold¹²⁶ κατέγραψε όλες τις μαρτυρίες για τη ροδιακή πλαστική, υποδιαιρώντας τη χρονολογικά. Στη δεύτερη περίοδο των ελληνιστικών χρόνων (280-230 π.Χ.) ενέταξε το κεφάλι του Ήλιου και το σύμπλεγμα του Ηλιοδώρου. Λίγα είναι τα στοιχεία για τον ύστερο 3^ο π.Χ. αιώνα (240-200 π.Χ.), ενώ στην τέταρτη περίοδο (200-150 π.Χ.) τοποθέτησε τη Νίκη της Σαμοθράκης. Στην πέμπτη περίοδο (150-80 π.Χ.) ενέταξε ένα βωμό με βουκράνια και τη ζωφόρο ενός δωρικού ναού της Κω. Η έκτη περίοδος του (90-30 π.Χ.) περιελάμβανε ένα πορτραίτο του Ποσειδωνίου, την τιμωρία της Δίρκης και το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα. Άλλοι ερευνητές, όπως οι A. Giuliano¹²⁷, A. Frova¹²⁸, A. di Vita¹²⁹, ασχολήθηκαν κυρίως με Αφροδίτες διαφόρων τύπων - μάλιστα ο τελευταίος χαρακτήρισε ως «ροδίτικη» όλη την γειτονική περιοχή της Ρόδου, με εξαίρεση την Πέργαμο¹³⁰ -, ενώ ο B. Neutsch¹³¹ μελέτησε ένα γυναικείο άγαλμα που βρέθηκε στον Τίβερη και θεωρείται έργο ενός Ρόδιου καλλιτέχνη, που έδρασε στη Ρώμη τον 1^ο π.Χ. αιώνα. Ο J. Frel¹³² αναγνώρισε ροδιακή προέλευση στον καλλιτέχνη της σαρκοφάγου του Αλεξάνδρου, που έδρασε στην πρώιμη ελληνιστική περίοδο. Ο P. M. Fraser¹³³ ασχολήθηκε με την τυπολογία των επιτυμβίων μνημείων και την ερμηνεία των σχετικών επιγραφικών δεδομένων. Οι E. Pfuhl - H. Möbius¹³⁴ συνέταξαν τυπολογικό κατάλογο επιτυμβίων στηλών της Ανατολής, καλά οργανωμένο, σύμφωνα με κριτήρια θεματικά και εικονογραφικά. Συχνά, όπως υποστήριξε ο Möbius, η σχετική προτεινόμενη χρονολόγηση φαίνεται υψηλή. Υιοθετήθηκε λοιπόν η θέση ότι η παραγωγή

¹²⁵ A. Adriani, *Sculture monumentali del Museo Greco-Romano di Alessandria, Documenti e ricerche d' arte alessandrina* 1, Roma 1946, 205 κ.ε. *Enc. Univ. arte* 4, Venezia-Roma 1958, 678 κ.ε., λήμμα «Ellenistico».

¹²⁶ G. Lippold, *Die griechische Plastik, Handbuch der Archäologie, Fünfte Lieferung* (1. Lieferung des 3. Bandes), München 1950, 323, 360 κ.ε., 374 κ.ε., 383 κ.ε.

¹²⁷ A. Giuliano, «L' Afrodite Callipige di Siracusa», *ArchCl* V, 1953, 210-214. *EAA* II, 1959, 278, λήμμα «Callipige». Το άγαλμα θεωρείται αντίγραφο ενός πρωτοτύπου του α' μισού του 2^{ου} π.Χ. αιώνα και εντάσσεται στο αιγαιακό-μικρασιατικό περιβάλλον και ιδιαιτέρως στη Ρόδο και Κω. Πρβ. G. Säfliund, *Aphrodite Kallipygos, Stockholm Studies in Classical Archaeology*, Stockholm 1963 και σχετικές βιβλιοκρισίες των M. Torelli, *ArchCl* XVI, 1964, 159-160 και M. Robertson, *JHS* 86, 1966, 289-290.

¹²⁸ A. Frova, «L' Afrodite-Musa di Milano», *BdA* 39, 1954, 97-106. Εντάσσεται σε ένα ροδιακό και μικρασιατικό τεχνοτροπικό ρεύμα.

¹²⁹ A. di Vita, «L' Afrodite Pudica da Punta delle Sabbie e il tipo della Pudica drappeggiata», *ArchCl* VII, 1955, 9-23.

¹³⁰ A. di Vita, «Statua di Nike da Co», *ASAtene* 41-42, n.s. 25-26, 1963-4, Roma 1965, 31.

¹³¹ B. Neutsch, «Weibliche Gewandstatue in römischen Kunsthandel», *RM* 63, 1956, 46-55.

¹³² J. Frel, «The Rhodian Workmanship of the Alexander Sarcophagus», *IstMitt* 21, 1971, 121-124.

¹³³ P. M. Fraser, *Rhodian Funerary Monuments*, Oxford 1977.

¹³⁴ E. Pfuhl - H. Möbius, *Die ostgriechischen Grabreliefs I*, Mainz am Rhein 1977, 41 κ.ε., 48, 53, 57 κ.ε.

του 3^{ου} π.Χ. αιώνα ήταν κατώτερη από αυτή του 2^{ου}, ποιοτικά και ποσοτικά. Όσον αφορά στη Ρόδο, παρατίθεται τυπολογία των κυλινδρικών και ορθογώνιων βωμών και υπογραμμίζεται η υψηλή, ποιοτικά, στάθμη μερικών κομματιών. Ο G. Hafner¹³⁵ στα σωζόμενα μαρμάρινα υστεροελληνιστικά πορτραίτα - τα χάλκινα είναι χαμένα πλην των επιγραφών τους - σημείωσε μια παραγωγή «ροδιακή» τον 1^ο π.Χ. αιώνα, διαιρεμένη σε τρεις ομάδες, επικεντρωμένη αντίστοιχα στους Ποσειδώνιο, Αύγουστο της Κω και στον γλύπτη Αθηνόδωρο. Ο E. Buschor¹³⁶ υποστήριξε ότι οι Ρόδιοι καλλιτέχνες είχαν ηγετική θέση στην εικονιστική τέχνη της Ανατολής των ύστερων ελληνιστικών χρόνων. Ο A. Giuliano¹³⁷ υπογράμμισε την ύπαρξη ενός ροδιακού στυλ, θεμελιωδώς κλασικιστικού, με σποραδικά στοιχεία δυναμισμού που χαρακτηρίζει κυρίως τους μεσοελληνιστικούς χρόνους, ανάμεσα στο 89 π.Χ. και 27 π.Χ. Ο J. Marcadé¹³⁸ σημείωσε τη βαθιά διαφορά των ροδιακών με τα δηλιακά πορτραίτα, εντόπισε τον επίμονο ιδεαλιστικό χαρακτήρα των πρώτων, την έλλειψη των εξατομικευμένων και φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών, ενώ τόνισε επίσης και τις διαφορετικές απαιτήσεις των πελατών-πατρώνων των δύο νησιών. Τέλος, ο A. Linfert¹³⁹ ασχολήθηκε με την κατηγορία των γυναικείων ενδεδυμένων αγαλμάτων στην μικρασιατική και νησιωτική περιοχή, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον λειτουργικό προορισμό τους, είτε αυτά τοποθετούνταν σε δημόσιους χώρους είτε είχαν ιδιωτικό χαρακτήρα. Αρνήθηκε έτσι το κριτήριο της χρονολόγησης, που βασίζεται σε θεωρήσεις αποκλειστικά μορφολογικές-τυπολογικές και σε αντίθεση με τη συνήθη υποδιαίρεση των ελληνιστικών χρόνων σε τρεις περιόδους, πρότεινε ένα χωρισμό σε δύο μεγάλες φάσεις, που βρίσκουν σημείο διαχωρισμού στο χρόνο της ρωμαϊκής παρέμβασης στην Ανατολή. Βέβαια, με τον τρόπο αυτό κατήργησε την ελληνιστική φάση ως αυτόνομη περίοδο, θεωρώντας ότι η αρχή της αποτέλεσε συνέχεια των τάσεων του 4^{ου} π.Χ. αιώνα, ενώ ακολούθως συντελέστηκε μια παραγωγή στην υπηρεσία της Ρώμης. Το τελικό αποτέλεσμα είναι αυτό μιας αλυσιδωτής χρονολόγησης, αρκετά υψηλής και αυστηρής, με μια τάση στην υπερβολή, έτσι όπως φαίνεται για παράδειγμα στην περίπτωση του συμπλέγματος του Φαρνέσειου Ταύρου, το πρωτότυπο του οποίου ο μελετητής χρονολόγησε περίπου το 180/70 π.Χ., κυρίως στη βάση της θεώρησης του εξωτερικού του χαρακτήρα, χωρίς να λαμβάνει υπόψη παραμέτρους στυλιστικής αξιολόγησης. Ο Linfert υποστήριξε ότι οι Απολλώνιος και Ταυρίσκος εργάζονταν στη Μαγνησία στις αρχές του 2^{ου} π.Χ. αιώνα και μετά την ειρήνη του 197 π.Χ. πήγαν στη Ρόδο. Κατ'αυτόν, η «ροδιακή σχολή» διαχωρίζεται και ταυτόχρονα αντιπαρατίθεται με κείνη της Κω. Υπογράμμισε την έλλειψη γλυπτών στη Ρόδο πριν το 200 π.Χ., χωρίς να δέχεται στην εξέταση άλλες μνημειακές κατηγορίες. Σύμφωνα με την άποψή του, η Ρόδος δεν προσφέρει σημαντικά στοιχεία στον τομέα των γυναικείων ενδεδυμένων αγαλμάτων. Συμπληρώνει τέλος ότι το αυστηρό, σκληρό στυλ, όπως φαίνεται στη Νίκη της Σαμοθράκης, συνυπήρχε με το μαλακό στυλ των

¹³⁵ G. Hafner, *Späthellenistische Bildnisplastik. Versuch einer landschaftlichen Gliederung*, Berlin 1954, 9-28.

¹³⁶ E. Buschor, *Το ελληνιστικό πορτραίτο*, μτφσ. Γ. Δοντά, Αθήνα 1995, 34, 36, 38-39, 62, 64-65, 75, 77, εικ. 52, αρ. 199, αρ. 425, αρ. 449, αρ. 233, εικ. 62, αρ. 234, αρ. 324.

¹³⁷ A. Giuliano, «La ritrattistica dell' Asia Minore dall' 89 al 21 d.C.», *Riv. Ist. Arch. St. Arte*, n.s. VIII, 1959, 150-153.

¹³⁸ J. Marcadé, *Au Musée de Délos*, ό.π. 491-493.

¹³⁹ A. Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit. Studien an weiblichen Gewandfiguren*, Wiesbaden 1976, 83-101, 125-6, 137 κ.ε., 147 κ.ε., 155 κ.ε., 185-6. Πρβ. την βιβλιοκρισία της A. Herrmann, *AJA* 82, 1978, 263-264.

αρχαϊστικών έργων και υποστηρίζει ότι μετά το 166 π.Χ. η ροδιακή πλαστική εξαντλήθηκε. Κατασκευάζονταν μικρά διακοσμητικά γλυπτά, αλλά όχι μεγάλη πλαστική.

Ορισμένοι μελετητές έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση σε συγκεκριμένες τάσεις της ροδιακής ελληνιστικής γλυπτικής. Για παράδειγμα, η L. Borrelli¹⁴⁰ υιοθέτησε τον όρο «μανιερισμός» για τον ψυχρό κόσμο των ελληνιστικών χρόνων και την «αναβίωση» του κλασικισμού στο ροδιακο-νησιωτικό περιβάλλον την περίοδο μετά τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα, ο οποίος διακρινόταν από μια υπερβολή των γραμμών και των παραπληρωματικών στοιχείων που έφταναν στα όρια του «διακοσμητισμού». Κατά την άποψη της μελετήτριας, ο ροδιακός μανιερισμός συγγενεύει με την κλασικιστική τάση και με το «virtuosismo veristico» ως μια ιδιαίτερη γλώσσα έκφρασης, καθώς πρόκειται για μια σχολή εξαιρετικά εκλεκτική. Μια τάση προς το διηγηματικό και ανεκδοτικό στοιχείο διεπίστωσε ο J. Charbonneau¹⁴¹ στην πλαστική τέχνη του νησιού, αναφέροντας φημισμένα έργα που συνδέονται παραδοσιακά με τη Ρόδο. Η G. S. Merker¹⁴² εξέτασε θεματικά και τυπολογικά τα περίοπτα αγάλματα του Αρχαιολογικού Μουσείου της Ρόδου, της Κωνσταντινούπολης και της Κοπεγχάγης, εμμένοντας σε όσα έργα έχουν βέβαιη ροδιακή προέλευση, χωρίς να ασχολείται με τα αγάλματα που βρέθηκαν αλλού και αποδίδονται στη ροδιακή σχολή ή αναφέρονται αποκλειστικά σε φιλολογικές πηγές. Παράλληλα, καταδίκασε τη σύνδεση ανάμεσα στην κωακή και ροδιακή γλυπτική, που έγινε από Ιταλούς αρχαιολόγους, σύμφωνα με μια ιδεολογία «αποικιοκρατική»¹⁴³. Κατά την μελετήτρια, η Ρόδος δεν προέβη σε νεωτερισμούς όσον αφορά στη σύνθεση των αγαλμάτων σε συμπλέγματα ή συντάγματα, ίσως γιατί έλειπαν οι ευκαιρίες για κατασκευή σύνθετων έργων. Στο σημείο αυτό υποστήριξε επίσης ότι η κολοσσική γλυπτική, όπως και τα συμπλέγματα, σε αντίθεση με τις μαρτυρίες των γραπτών πηγών, δεν αποτελούσαν μέρος της συνήθους ροδιακής παραγωγής. Δέχθηκε επιδράσεις πραξιτελικές, λυσιππικές, περγαμηνές στην απόδοση των ανδρικών αγαλμάτων. Επίσης μανιεριστικά στοιχεία στην απόδοση των χιτώνων των γυναικείων μορφών, που φέρουν διάφανο ιμάτιο. Κατά την άποψή της, κλασικιστικές τάσεις εμφανίζονται σε μερικά γυναικεία και ανδρικά ροδιακά κεφάλια, όπως και αρχαϊστικά στοιχεία στα περίοπτα αγάλματα. Υποστήριξε, τέλος, ότι ο ροδιακός αρχαϊσμός είναι ασιατικού τύπου και ότι η ελληνο-αιγυπτιακή πλαστική ίσως επηρέασε το στυλ των ροδιακών αρχαϊστικών γυναικείων αγαλμάτων. Οι Ρόδιοι γλύπτες των ελληνιστικών χρόνων συνδύαζαν διάφορες καλλιτεχνικές τάσεις, προκειμένου να παραγάγουν αυθεντικά έργα και να ικανοποιήσουν τις εγχώριες απαιτήσεις και γούστο. Υποστήριξε ακόμα ότι η ροδιακή γλυπτική δεν πρέπει να παραλληλίζεται με αυτή της Δήλου και έδωσε μεγαλύτερη βαρύτητα στις σχέσεις του νησιού με την Αλεξάνδρεια. Κατά την άποψή της, η Ρόδος ίσως συνέβαλε πολύ και στην

¹⁴⁰ L. Borrelli, «Una scuola di 'manieristi' dell' ellenismo rodio-asiatico», *RendLinc*, Ser. VIII, Vol. IV, fasc. 5-6, 1949, 336-351.

¹⁴¹ J. Charbonneau, «Il mondo della figura», *La Grecia ellenistica (330-50 a.C.)*, Milano 1971, και κυρίως σελ. 240, 285 κ.ε.

¹⁴² Βλ. ανωτ. σημ. 122.

¹⁴³ Ο αυστηρός διαχωρισμός των δύο κέντρων γλυπτικής (Ρόδου-Κω) δεν έγινε αποδεκτός από τον G. Gualandì. Πρβ. την κριτική του στη Merker στο *Rivista storica dell' Antichità* V, 1975, 235-238. Για την γλυπτική της Κω βλ. R. Kabus-Preisshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, 14 Beih. AM 1989.

ανάπτυξη του ροκοκό, τεχνοτροπία η οποία συνήθως συνδέεται με την Αλεξάνδρεια¹⁴⁴.

Κάποιοι άλλοι ερευνητές έδωσαν μεγαλύτερη βαρύτητα στην εξέταση των πιο ονομαστών ροδιακών έργων, όπως η M. Riemschneider¹⁴⁵, η οποία από όλη την καλλιτεχνική παραγωγή της Ρόδου εμμένει σε έργα, όπως ο Κολοσσός, ο Φαρνέσιος Ταύρος και ο Λαοκόων και ο M. Robertson¹⁴⁶ που δεν ασχολήθηκε με το θέμα των καλλιτεχνικών κέντρων, αλλά με τα γνωστά γλυπτά του νησιού.

Τέλος, άλλοι ερευνητές προέβησαν σε γενικότερες τοποθετήσεις σχετικά με τη ροδιακή τέχνη, προσπαθώντας να την εντάξουν μέσα στις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που την δημιούργησαν. Ο Γρ. Κωνσταντινόπουλος¹⁴⁷ παρέθεσε τα πιο σημαντικά έργα του Αρχαιολογικού Μουσείου της Ρόδου, εκτιμώντας συνολικά τον πολιτισμό και την τέχνη του νησιού. Εξέτασε την πολιτική ιστορία του από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι τη βυζαντινή περίοδο και πραγματεύτηκε συνοπτικά τη ροδιακή τέχνη, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη ροδιακή ελληνιστική πλαστική. Επίσης παρέθεσε συνοπτικά μερικά τοπογραφικά στοιχεία για τους ανεσκαμμένους αρχαιολογικούς χώρους. Χρονολόγησε το πρωτότυπο σύμπλεγμα της Δίρκης στις αρχές του 1^{ου} π.Χ. αιώνα και τον Λαοκόοντα στον 1^ο π.Χ. αιώνα. Ο Χρ. Καρούζος¹⁴⁸ υποστήριξε ότι «η ροδίτικη καλλιτεχνία αποτελεί μια σημαντική πλευρά της όλης ελληνιστικής τέχνης»¹⁴⁹. Κατά τον μελετητή¹⁵⁰, το νησί μετά το συνοικισμό «μεταμορφώθηκε σε ιστορικό παράγοντα καθολικώτερης και όχι πια τοπικής μόνο και επαρχιακής σημασίας». Από την εποχή αυτή και για πολλούς αιώνες αργότερα εμφανίστηκε μια συναρπαστική ποικιλία ονομάτων καλλιτεχνών, έργων και καλλιτεχνικών ρευμάτων. Οι Ρόδιοι καλούσαν σπουδαίους καλλιτέχνες απέξω για να εργαστούν στο νησί ή αγόραζαν έργα τους. Σύμφωνα με την άποψή του, το αυθόρμητο στενό πνεύμα του τοπικού εργαστηρίου άρχισε να αδυνατίζει και κάθε καλλιτέχνης είχε όλο και

¹⁴⁴ Ο G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 25 κ.ε. επισημαίνει τα αδύνατα επιχειρήματα της μελετήτριας, υποστηρίζοντας, ορθώς, ότι τα ανασκαφικά δεδομένα, που χρησιμοποιεί σε αποκλειστική βάση η Merker, αποκλείοντας τους παράγοντες του εμπορίου έργων τέχνης και της μετανάστευσης των καλλιτεχνών, υποκρύπτουν τον μεθοδολογικό κίνδυνο να βγούν απόλυτα συμπεράσματα, που ισχύουν μόνο για μια ιδιαίτερη μνημειακή κατηγορία, προορισμού κυρίως ιδιωτικού και συχνά περιορισμένης από άποψη εικονογραφίας και διαστάσεων.

¹⁴⁵ M. Riemschneider, *Rhodos. Kultur und Geschichte*, Wien - München 1974, 63-91.

¹⁴⁶ M. Robertson, *A History of Greek Art I-II*, Cambridge 1975, 504 κ.ε. Μεμονωμένα γλυπτά αναφέρονται διεξοδικά στις σελ. 464, 476, 495 κ.ε. (Κολοσσός του Χάρη), 535 κ.ε. (Νίκη της Σαμοθράκης, θεωρούμενη με επιφύλαξη έργο του Πυθόκριτου γύρω στο 200 π.Χ.), 564 (Μούσες του Φιλίσκου, τον οποίο θεωρεί κλασικιστικό καλλιτέχνη), 183, 560, 601 (Απόλλων Piombino, που το θεωρεί αρχαϊστικό συνονθύλευμα τεχνοτροπιών του 1^{ου} π.Χ. αιώνα), 553 (χάλκινος Έρως του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης, που αποδίδει με επιφύλαξη στον Πολυκλή), 608 (Φαρνέσιος Ταύρος), 541 (σύμπλεγμα του Οδυσσέα στη Σπερλόγκα, που χρονολογεί στο β' μισό του 1^{ου} μ.Χ. αιώνα, προέρχεται όμως από ένα πρωτότυπο του 2^{ου} π.Χ. αιώνα), 541 κ.ε., 722 σημ. 97, 101 (Λαοκόων, που εντάσσεται στον 1^ο μ.Χ. αιώνα ως προσαρμογή ενός πρωτοτύπου χάλκινου συμπλέγματος με δύο μορφές των αρχών του 2^{ου} π.Χ. αιώνα).

¹⁴⁷ Γρ. Konstantinopoulos, *Rhodos. Stadt und Insel*, München-Zürich 1969. Επίσης Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, (εκδ.) ΜΙΕΤ, Αθήνα 1986.

¹⁴⁸ Χρ. Καρούζος, *Ρόδος, Ιστορία, Μνημεία, Τέχνη*, (εκδ.) Έσπερος, Αθήνα 1973, 41-48.

¹⁴⁹ Χρ. Καρούζος, *Ρόδος*, ό.π. 44.

¹⁵⁰ Χρ. Καρούζος, *Ρόδος*, ό.π. 41.

περισσότερο συνείδηση της ατομικότητάς του, του σκοπού και της μεθόδου του. Εξέτασε, με συνοπτικό τρόπο, τα σπουδαιότερα έργα που αποδίδονται σε Ρόδιους καλλιτέχνες, όπως το χάλκινο Έρωτα του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης και τη Νίκη της Σαμοθράκης, υιοθετώντας μια χρονολόγηση στους μέσους ελληνιστικούς χρόνους. Σε αυτούς τους χρόνους θεώρησε ότι ανήκει και μια ομάδα αγαλμάτων των εννέα Μουσών- δημιουργός των οποίων ήταν ο Ρόδιος γλύπτης Φιλίσκος- εξαιτίας του ότι ακολουθούν τη γνωστή τεχνοτροπία απόδοσης των διάφανων ιματίων πάνω στους βαρείς χιτώνες, που επικρατούσε γύρω στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο μελετητής δεν θεωρεί απίθανη τη συμμετοχή Ροδίων καλλιτεχνών στον πλαστικό διάκοσμο του Βωμού της Περγάμου, αν και υποστηρίζει ότι για οποιοδήποτε συμπέρασμα είναι απαραίτητη η ταύτιση του Μενεκράτη, ενός από τους καλλιτέχνες των αναγλύφων εκείνων που ήταν ίσως και αρχιτέκτων του Βωμού, με τον θετό πατέρα δύο καλλιτεχνών από τις Τράλλεις, των Απολλώνιου και Ταυρίσκου, που εργάστηκαν στη Ρόδο¹⁵¹. Οι τελευταίοι ήταν οι δημιουργοί του περίφημου συμπλέγματος της Δίρκης, γνωστού ως Φαρνέσιος Ταύρος από το ρωμαϊκό του αντίγραφο που ο Καρούζος χρονολογεί στο τέλος του 2^{ου} μ.Χ. αιώνα. Το αρχικό, πρωτότυπο έργο περιελάμβανε το Ζήθο, τον Αμφίωνα, τη Δίρκη και τον ταύρο *ex eodem lapide* και πρέπει να κατασκευάστηκε γύρω στο 100 π.Χ. Κατά το μελετητή, στο έργο αυτό είναι απαραίτητη μια προτίμηση για το φιλολογικό και τραγικό θέμα, που επανεμφανίζεται στο σύμπλεγμα του Λαοκόοντα- τελευταίο τέταρτο του 1^{ου} π.Χ. αιώνα- και ιδιαίτερα στη Ρόδο των ύστερων ελληνιστικών χρόνων. Ο G. Gualandi¹⁵² συνέταξε έναν εκτενή κατάλογο ροδιακών πλαστικών έργων, που δεν περιέχει τα διάσημα γλυπτά, αλλά μία τρέχουσα σειρά εικονογραφικών και στυλιστικών στοιχείων, που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη των τάσεων και ρευμάτων που ακολουθήθηκαν στο καλλιτεχνικό περιβάλλον της Ρόδου. Υποστήριξε ότι είναι σημαντική η εξέταση αυτής της «άσημης» παραγωγής, που δεν έχει πάντα υψηλή ποιότητα, αλλά προσφέρει μία μαρτυρία από πρώτο χέρι, καθώς γεμίζει το κενό μιας αρχαίας πραγματικότητας. Δέχθηκε ότι η Ρόδος ήταν ένα ζωτικό κέντρο της καλλιτεχνικής παραγωγής, οργανωμένη σε εργαστήρια μαρμαρογλυπτικής και χαλκοπλαστικής. Κατ' αυτόν, η «ροδιακή σχολή» δεν προέβαινε σε στείρες απομιμήσεις και επαναλήψεις θεμάτων και μοτίβων άλλων κέντρων, αλλά δημιουργούσε, μετέγραφε και επανεπεξεργαζόταν τα στοιχεία που υιοθετούσε κάθε φορά. Η ύπαρξη ροδιακής σχολής γλυπτικής επιβεβαιώνεται αποφασιστικά, αλλά αξιολογείται αποκλειστικά με βάση τα καλλιτεχνήματα που υπάρχουν στη Ρόδο, τα οποία συχνά δεν εναρμονίζονται με τις εγκωμιαστικές μαρτυρίες των γραπτών πηγών. Ο μελετητής υπογράμμισε την διχοτόμηση ανάμεσα στην παραγωγή σε χαλκό και σε εκείνη σε μάρμαρο, ανάμεσα σε φαινόμενα παθητικώς αφομοιωμένα και σε κείνα νεωτεριστικών μεταπλάσεων, ανάμεσα στην τεχνική ικανότητα και στις μορφολογικές- τυπολογικές λύσεις. Η χάλκινη γλυπτική δεν ήταν αποκλειστικά αφιερωμένη στα ιερά, αν και φαίνεται να υπερέχει ο αριθμός των ενεπίγραφων βάσεων, που έφεραν τέτοια αγάλματα, στους ιερούς τόπους του νησιού και κυρίως στη Λίνδο. Κατ' αυτόν, οι κολοσσικές διαστάσεις των αγαλμάτων μπορούσαν να αφορούν στη γλυπτική σε χαλκό, όπως ο Κολοσσός, ή σε μάρμαρο, όπως η Νίκη της Σαμοθράκης. Παράλληλα, υποστήριξε ότι για μια πλήρη αξιολόγηση της ροδιακής ελληνιστικής πλαστικής πρέπει να λάβουμε υπόψη όχι μόνο τα σίγουρα τοπογραφικά δεδομένα ή τα υποτιθέμενα, αλλά και τα έργα που

¹⁵¹ Χρ. Καρούζος, *Ρόδος*, ό.π. 47.

¹⁵² G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 17, 25-26, 34-36.

βρέθηκαν σε άλλα κέντρα, τα οποία είναι ικανά να ξεκαθαρίσουν τις στυλιστικές τάσεις και προπαντός να δείξουν τη διάχυση ορισμένων τύπων και την καλλιτεχνική μετάπλασή τους, όπως διαμορφώθηκε και ωρίμασε στη Ρόδο. Για μια πραγματική κατανόηση των ροδιακών πλαστικών έργων των ελληνιστικών χρόνων, πλην των σπουδαίων έργων που έχουν συζητηθεί εκτενώς στυλιστικά και χρονολογικά, όπως η Νίκη της Σαμοθράκης, ο Φαρνέσιος Ταύρος, ο Λαοκόων, τα συμπλέγματα της Σπερλόγκα, χρειάζεται κυρίως η εξέταση έργων λιγώτερο συζητημένων, αλλά ίσως πιο σημαντικών. Κατά τον Gualandí, τα γλυπτά που βρέθηκαν σε άλλες περιοχές, αλλά έχουν ροδιακό στυλ, φαίνεται να έχουν ένα τόνο βαθιά διαφορετικό από μορφολογική-τυπολογική άποψη, προσφέρουν ωστόσο αξιόπιστα στοιχεία για το ξεπέραςμα κάθε αυστηρής και δογματικής αιτιοκρατίας που στηρίζεται σε παράγοντες γεωγραφικούς-τοπογραφικούς.

Στη μονομέρεια των ανωτέρω απόψεων, που βλέπουν στην πλαστική τέχνη της ελληνιστικής Ρόδου είτε κυριαρχία των πραξιτελικών, λυσιππικών και περγαμηνών επιρροών είτε ρευμάτων νεοκλασικισμού και αρχαϊσμού είτε μανιεριστικών, διηγηματικών και ανεκδοτικών στοιχείων, όπως και στοιχεία επιτεταμένου ρεαλισμού είτε τέλος τάσεις ροκοκό και μπαρόκ, θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι εμμονές σε τέτοιου τύπου απόλυτες αναλύσεις και κατηγοριοποιήσεις απομακρύνουν την έρευνα από την ουσία του ζητήματος της ροδιακής πλαστικής τέχνης και κατατέμνουν το ενδιαφέρον σε μεμονωμένα ζητήματα δηλαδή στην ταύτιση συγκεκριμένων καλλιτεχνών και στην απόδοση διασήμων έργων σε αυτούς, όπως και στη διερεύνηση του τρόπου έκφρασης των ποικίλων καλλιτεχνικών ρευμάτων στην εν λόγω γλυπτική. Μονόδρομο στην έρευνα αποτελεί επίσης η αναζήτηση του αν η ροδιακή πλαστική τέχνη είναι αυτόνομη και ανεξάρτητη, αν αποτελεί κέντρο μιας ασιατικοησιωτικής σχολής ή αν και κατά πόσο είναι αποτελεσματική η προσπάθεια αναγνώρισης τοπικών σχολών γενικά, επομένως και της Ρόδου, με συγκεκριμένες και παγιωμένες τεχνοτροπίες.

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις, είναι φανερό ότι το ζήτημα της ροδιακής πλαστικής θα πρέπει να εξεταστεί κάτω από ένα άλλο πρίσμα, έχοντας ως δεδομένο ότι ο μονισμός των ανωτέρω απόψεων δεν είναι σκόπιμο να υιοθετείται στην τέχνη γενικότερα και στην γλυπτική ειδικότερα και να προσδιορίζει αφοριστικά τις εκφάνσεις της. Διότι, εάν φαινόμενα τέτοιου είδους βοηθούν στην κατανόηση φιλοσοφικών εννοιών, απέχουν πόρρω από την κατανόηση της τέχνης που πρέπει να ειπωθεί σαν ένας ζωντανός οργανισμός διαρκώς εξελισσόμενος και μεταλλασσόμενος σε νέες μορφές και σχήματα, οργανισμός που βρίσκεται σε αέναη διαλεκτική σχέση με το κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό γίνεσθαι της εποχής του. Με άλλα λόγια, η πλαστική τέχνη και εν προκειμένω αυτή της Ρόδου δεν θα πρέπει να προσδιορίζεται μονομερώς, στατικά και με ετικέτες, αλλά να αντιμετωπίζεται ευρύτερα σαν ένα ζωντανό ρεύμα που βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση με άλλα κέντρα πλαστικής, ρεύμα επηρεάζον και επηρεαζόμενο, ρεύμα ταξιδεύον. Τα ροδιακά έργα αποτελούν το χειρωνακτικό αποκύημα ταλαντούχων καλλιτεχνών-γλυπτών ή απλών τεχνιτών, οι περισσότεροι από τους οποίους μετακινούνταν σε μόνιμη ή περιοδική βάση για εξεύρεση εργασίας, επομένως επηρεάζονταν από διάφορα τοπικά καλλιτεχνικά ρεύματα και με τη σειρά τους επηρέαζαν και διαμόρφωναν άλλα στον εκάστοτε χώρο απασχόλησής τους μέσα σε ένα κλίμα διεθνισμού και κοσμοπολιτισμού. Σύμφωνα με αυτή την οπτική λοιπόν είναι αδιάφορες οι ποσοτικές αναλύσεις βάσει των εθνικών ονομάτων των γλυπτών που έδρασαν στη Ρόδο, με απώτερο στόχο την διαπίστωση του πόσοι από αυτούς ήταν πολιτογραφημένοι Ρόδιοι ή απλοί επήλυδες. Επίσης, δεν θα πρέπει να

υπερτονίζεται η σημασία των πιο διάσημων ροδιακών γλυπτών, όπως π.χ. ο Κολοσσός του Χάρη, η Νίκη της Σαμοθράκης ή το σύμπλεγμα της Δίρκης, σε βάρος των πιο άσημων αγαλμάτων ακόμα και αυτών της τρέχουσας βιοτεχνικής παραγωγής, με τις μικρές ή μέτριες διαστάσεις. Γιατί μπορεί ο ρόλος της προσωπικότητας να είναι αναμφισβήτητος στη διαμόρφωση καλλιτεχνικών τάσεων και οι μεγάλοι καλλιτέχνες να επιβάλλουν το στίγμα της δουλειάς τους, δημιουργώντας συρμό, ωστόσο και οι πιο μέτριοι τεχνίτες, αυτοί που αρκούνται σε απομιμήσεις και απλές αντιγραφές σπουδαίων έργων, είναι με τη σειρά τους σημαντικοί στην αποτίμηση των καλλιτεχνικών τάσεων και ροπών του μικρόκοσμου της πλαστικής, γιατί δίνουν ένα αξιοσημείωτο καλλιτεχνικό παρόν και αποτελούν βαρόμετρο των καλλιτεχνικών ζητούμενων της εποχής τους. Στα ανωτέρω θα πρέπει να προσμετρήσουμε επίσης και τη σπουδαιότητα του παράγοντα της πελατείας των γλυπτών, διότι η προσφορά καθοριζόταν από την ζήτηση και εξαρτιώταν κάθε φορά από το τί είδους έργο θεωρούσαν άξιο για παραγγελία και αγορά οι πελάτες ανάλογα με το κοινωνικό και οικονομικό status τους. Πολλές φορές τα ζητούμενά τους ήταν δεσμευτικά για τον καλλιτέχνη ή τον τεχνίτη και προσδιόριζαν τη δουλειά του, αν και πολλές φορές ο καλλιτέχνης-πολύ περισσότερο από τον τεχνίτη- είχε τη δύναμη να επιβάλλει την τέχνη του και να προσδιορίζει την αισθητική των πελατών του.

Με οδηγό τις παραπάνω διαπιστώσεις, θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε την πλαστική τέχνη της ελληνιστικής Ρόδου σε συγχρονικό επίπεδο από μια άλλη οπτική γωνία, προσανατολίζοντας την έρευνα στη διαλεύκανση των εξής κειμένων ζητημάτων: για ποιο λόγο και πότε αναπτύχθηκε η γλυπτική στο νησί; Ποιές ανάγκες την δημιούργησαν και ποιούς πολιτικούς, θρησκευτικούς και κοινωνικούς σκοπούς αυτή υπηρετούσε; Δηλαδή, εν κατακλείδι, τί είδους τέχνη ήταν: «αυλική», «θεοκρατική» ή «αστική» τέχνη;

Η Ρόδος, παρότι υπήρξε δύναμη μικρής πολιτικο-στρατιωτικής εμβέλειας, στον πολιτιστικό τομέα αποτελούσε ένα από τα σημαντικά κέντρα του ελληνιστικού κόσμου και λειτουργούσε ως «χωνευτήρι» διαφόρων καλλιτεχνικών τάσεων και ρευμάτων¹⁵³. Αυτή η φαινομενικά παράδοξη διαπίστωση μπορεί να εξηγηθεί εύκολα, αν σκεφτούμε ότι το νησί πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις, για να εξελιχθεί σε όλα τα επίπεδα και εν προκειμένω καλλιτεχνικά. Πρώτη προϋπόθεση ήταν το πολίτευμά του. Είναι γνωστό ότι σε καθεστώτα δημοκρατικά, με παγιωμένα ήθη, έθιμα και θεσμούς η τέχνη βρίσκει πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης. Η Ρόδος λοιπόν, παρότι ήταν ένα μικρό νησιωτικό κράτος και μια δύναμη «δεύτερης σειράς» σε σχέση με τα μεγάλα ελληνιστικά βασίλεια, χάρις στη δημοκρατίζουσα πολιτική της ναυτικής αριστοκρατίας της, δεν είχε οξυμμένες εσωτερικές αντιθέσεις, επομένως ήταν βιώσιμη και ανθεκτική¹⁵⁴. Το ήπιο πολιτικό και κοινωνικό κλίμα διευκόλυνε την ανάπτυξη του πολιτισμού σε όλες του τις εκφάνσεις¹⁵⁵. Δεύτερη προϋπόθεση

¹⁵³ C. Schneider, *Kulturgeschichte des Hellenismus I*, München 1967, 387 κ.ε. Περιεκτική επισκόπηση της καλλιτεχνικής προσφοράς της Ρόδου στον Χρ. Καρούζο, *Ρόδος*, ό.π. 28 κ.ε. Οι γραπτές πηγές μιλούν για την υπεροχή της Ρόδου στην τέχνη υπό την καθοδήγηση της Αθηνάς, ωστόσο φαίνεται ότι η εκτίμηση αυτή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα βλ. Κωνσταντινόπουλος, *Ολυμπιονίκος*, ό.π. 89-90, με κριτική των πηγών.

¹⁵⁴ Βλ. ανωτ. σελ. 12-14. Επίσης E. Borneman, *Η πατριαρχία*, ό.π. 250.

¹⁵⁵ Μεγάλη ανάπτυξη στο νησί γνώρισε η φιλοσοφία με τον Παναίτιο το Ρόδιο (2ος π.Χ.) και τον Ποσειδώνιο, ο οποίος έδρασε στη Ρόδο τον 1^ο π.Χ. αι. βλ. A. A. Long, *Η ελληνιστική φιλοσοφία*, μτφσ. Σ. Δημόπουλος - Μ. Δραγώνα-Μονάχου, (εκδ.) MIET, Αθήνα 1987, 330 κ.ε.. Επίσης σπουδαίος εκπρόσωπος της επικής ποίησης του 3^{ου}

ήταν η κομβική γεωγραφική της θέση στο σταυροδρόμι του θαλασσίου εμπορίου της ανατολικής Μεσογείου, που της προσέδιδε εξέχουσα εμπορική σημασία και συνακόλουθα ανεπτυγμένη οικονομία. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τη διαρκή μέριμνα των Ροδίων για ένα αξιόμαχο ναυτικό, που απέτρεπε την πειρατεία και λειτουργούσε εξισορροπιστικά στις διενέξεις των μεγάλων κρατών της εποχής, ενθάρρυνε την ύπαρξη ενός ακμάζοντος διαμετακομιστικού εμπορίου και κατ' επέκταση την ανάπτυξη τραπεζικού συστήματος. Το νησί ως εμπορικός κόμβος και με ισχυρή οικονομία είχε τα περιθώρια, αλλά και τη βούληση, να υποδέχεται καλλιτεχνικά ρεύματα και τάσεις από όλα τα μέρη του κόσμου, να τα διυλίζει, να τα μεταπλάθει, να τα επαναπροσδιορίζει και να προσδίδει σε αυτό το μάλγαμα ροδιακό χαρακτήρα.

Η ανοικτή ευημερούσα οικονομία των Ροδίων επιχειρηματιών, ναυτικών, εμπόρων, τραπεζιτών ευνοούσε την επίδειξη του πλούτου μέσω της τέχνης και των προϊόντων της, όπως και τη δημιουργία μικρών μαικήνων του πνεύματος μέσα στα πλαίσια ενός «δημοκρατικού» καθεστώτος, όπου η άμιλλα για το ωραιότερο αισθητικά απόκτημα ή ανάθημα αποτελούσε συχνά αυτοσκοπό. Είναι σύνηθες φαινόμενο στην ιστορία δυνάμεις μικρές σε στρατιωτική ισχύ να προσπαθούν μέσω της τέχνης και του πνεύματος να επιβληθούν στις υπόλοιπες, με ένα είδος καλλιτεχνικού ιμπεριαλισμού. Η Ρόδος είχε πλούτο και προσπαθούσε να τον επιδείξει, ευρισκόμενη σε διαρκή άμιλλα με τα μεγάλα ελληνιστικά βασίλεια της Αιγύπτου, των Σελευκιδών, των Αντιγονιδών, της Περγάμου. Γι' αυτό το λόγο ακολουθούσε την εξής διττή πολιτική: στο εξωτερικό προέβαινε στην ανάθεση πλαστικών έργων στα μεγάλα πανελλήνια ιερά, που ήταν οι καταλληλότεροι τόποι για την εκδήλωση πολιτικής προπαγάνδας, με απώτερο στόχο τον προσεταιρισμό όμορων ελληνικών πόλεων και την ένταξή τους στη σφαίρα επιρροής της¹⁵⁶ και στο εσωτερικό ενθάρρυνε τους πολίτες της σε παραγγελίες πληθώρας αγαλμάτων διαφόρων μεγεθών, με διακοσμητικό, τιμητικό, επιτύμβιο, αναθηματικό προορισμό, που λειτουργούσαν και ως παραπληρωματικά, κοσμητικά στοιχεία στο χώρο. Μέσω των παραγγελιών αυτών οι ντόπιοι κάτοικοι, αλλά και οι ξένοι μπορούσαν να επιδείξουν το αβροδίαιτο του βίου τους, το φιλότεχνο πνεύμα τους και να ικανοποιήσουν θρησκευτικές ή άλλες ανάγκες κοινωνικού περιεχομένου. Άλλωστε, δεν πρέπει να λησμονούμε πώς η πόλη της Ρόδου ήταν νεοσύστατη σε σχέση με τις παλιές πόλεις-κράτη της ηπειρωτικής Ελλάδας και γι' αυτό έπρεπε να εξωραϊστεί άμεσα¹⁵⁷. Επιπλέον,

π.Χ. αι. είναι ο Απολλώνιος, ο οποίος πιθανότατα πολιτογραφήθηκε Ρόδιος βλ. ενδεικτικά Α. Δ. Σκιαδάς, *Ελληνιστικό και μεταγενέστερο έπος*, Αθήνα 1976, 29-63. Για την ύπαρξη βιβλιοθήκης στο νησί βλ. Ε. Βρανόπουλος, «Βιβλιοθήκαι εις την αρχαίαν Ελλάδα», *Γλάτων* 28, τεύχ. 55-56, Αθήνα 1976, 136-137 και Ι. Papachristodoulou, «Das hellenistische Gymnasium von Rhodos. Neues zu seiner Bibliothek», *Akten des XIII. Internationalen Kongresses für klassische Archäologie*, ό.π. 500-501.

¹⁵⁶ Ήδη από την εποχή της πολιορκίας του Δημητρίου (305/4 π.Χ.) η Ρόδος δεν έχανε ευκαιρία να τονίζει την αντίστασή της στη μακεδονική υπερδύναμη, όπως και το μεσολαβητικό ρόλο που διαδραμάτισε έκτοτε στις συγκρούσεις των μεγάλων δυνάμεων της εποχής, ρόλο που της εξασφάλιζε διεθνές κύρος και ανεξαρτησία. Μία δύναμη με κύρος έπρεπε να φέρεται ως τέτοια ακόμα και στον τομέα της τέχνης. Επομένως, δεν έπρεπε να φείδεται χρημάτων σε κανένα επίπεδο για την προβολή της.

¹⁵⁷ Η φήμη της Ρόδου ως μιας πολύ ωραίας ελληνικής πόλης την ακολούθησε μέχρι τα πρώιμα αυτοκρατορικά χρόνια, γι' αυτό και ο αυτοκράτορας Τιβέριος την προτίμησε ως τόπο αναψυχής βλ. Ε. Borneman, *Η πατριαρχία*, ό.π. 628. Γνωστό επίσης το εγκώμιο *Laudabunt alii claram Rhodon* στον Οράτ., Ωδές 1, 7. 1. Στα

ήταν μια πόλη που χρειάστηκε να ανασυντεθεί εκ θεμελίων μετά τον καταστροφικό σεισμό του 227/6 π.Χ. Γι' αυτούς τους λόγους, αλλά και επειδή η Ρόδος υπήρξε σπουδαία εμπορική πρωτεύουσα, κυρίως ανάμεσα στα έτη 280-166 π.Χ., ανέπτυξε ιδιαιτέρως την πλαστική, προσελκύοντας πολλούς ξένους γλύπτες μαρμάρινων και χάλκινων αγαλμάτων. Διορατικοί, όπως πάντα, οι Ρόδιοι και για να καλύψουν τη μεγάλη ζήτηση τεχνιτών και εργατών, παραχώρησαν αξιοσημείωτα προνόμια¹⁵⁸ στις διάφορες κατηγορίες των επήλυδων γλυπτών - παρεπιδημούντων ξένων ή μετοίκων - επιτρέποντας σε όλους ανεξαιρέτως την ελεύθερη διαμονή και εργασία στο νησί¹⁵⁹.

Τα περίοπτα έργα που δουλεύτηκαν τμηματικά¹⁶⁰, όπως και οι επιγραφές των βάσεων, που συχνά μαρτυρούν συνεργασία γλυπτών σε μάρμαρο ή σε χαλκό¹⁶¹, με διαφορετική ωστόσο εθνικότητα, δείχνουν ότι το νησί - κέντρο θαλασσίου εμπορίου και τέχνης - πλην των επιχωρίων Ροδίων γλυπτών¹⁶², ήταν πόλος έλξης καλλιτεχνών από διάφορες περιοχές. Γλύπτες Αθηναίοι¹⁶³, μικρασιάτες, από τα νησιά του Αιγαίου, την Κύπρο και τη Λουκανία μαρτυρούνται επιγραφικά στη Ρόδο, όπως δείχνουν οι σωζόμενες υπογεγραμμένες βάσεις αγαλμάτων¹⁶⁴. Με αυτές τις επιγραφές υπογραμμίζεται γενικότερα η οριζόντια κινητικότητα των αρχαίων καλλιτεχνών¹⁶⁵. Εντοπίζουμε

πλαίσια αυτά δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Ρόδος αποτέλεσε τόπο δράσης των ηρώων του αρχαίου μυθιστορήματος π.χ. των «Εφesiaκών» του Ξενοφώντα βλ. σχετικά T. Hägg, *To αρχαίο μυθιστόρημα*, μψφ. Τζ. Μαστοράκη, (εκδ.) ΜΙΕΤ, Αθήνα 1992, 45-55 και χάρτης σελ. 8-9.

¹⁵⁸ Για παράδειγμα το προνόμιο της προξενίας και της ευεργεσίας στο Χαλκηδόνιο Βόηθο και στον Αλικαρνασσέα Φύλη, αντίστοιχα. Αναλυτικά για τα προνόμια αυτά, όπως και για την απόδοση επιδαμίας βλ. Marcadé, *Au Musée de Delos*, ό.π. 481-483.

¹⁵⁹ Διεξοδικά στοιχεία για τους ξένους στη Ρόδο και το πολιτικό status τους δίνει ο D. Morelli, «Gli stranieri in Rodi», *SCO V*, 1956, 126-188. Ο Χρ. Καρούζος, *Ρόδος*, ό.π. 50, με μια δόση αναχρονιστικής υπερβολής, σημειώνει ότι «στα ελληνιστικά χρόνια είναι φανερό από τις επιγραφές η υπόληψη της ροδιακής κοινωνίας για τους καλλιτέχνες», οι οποίοι είχαν υψηλότερη κοινωνική θέση σε αυτήν από ό,τι στην κλασική Αθήνα (!!!) Αποκτούσαν σπουδαία θρησκευτικά και πολιτικά αξιώματα, ενώ στους ξένους καλλιτέχνες παραχωρείτο εύκολα η νομική υπόσταση του Ροδίου πολίτη.

¹⁶⁰ Η τεχνική τεμαχισμού, κατά την οποία το εκάστοτε άγαλμα απαρτίζεται από διάφορα ένθετα κομμάτια, ανήκει στα τεχνικά χαρακτηριστικά της ροδιακής μαρμάρινων και χάλκινης γλυπτικής βλ. G. S. Merker, *Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 8-10.

¹⁶¹ Σε αρκετές περιπτώσεις αναφέρεται ότι ο ένας γλύπτης «εποίησε» και ο άλλος «εχαλκούργησε». Όταν υπήρχε συνεργασία γλύπτη - ζωγράφου, για τον τελευταίο χρησιμοποιείτο ο όρος «ενέκαυσε» βλ. P. Moreno, *Scultura ellenistica I*, Roma 1994, 360.

¹⁶² Οι Ρόδιοι καλλιτέχνες είχαν ενεργό δράση και έξω από το νησί τους. Δυστυχώς, είναι λίγες οι επιγραφικές μαρτυρίες για τη δραστηριότητά τους σε άλλες περιοχές βλ. G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 15-16.

¹⁶³ Μετά το 261 π.Χ. οι γλύπτες εγκατέλειψαν μαζικά την Αθήνα και μετανάστευσαν στη Ρόδο.

¹⁶⁴ F. Hiller von Gaertringen, *RE, Suppl. V*, ό.π. κυρίως 827-832.

¹⁶⁵ Οι λόγοι της μετακίνησής τους αφορούσαν είτε στην ανάγκη εξεύρεσης εργασίας βλ. A. Stewart, *Greek Sculpture*, ό.π. 59 και G. M. A. Richter, *A Handbook of Greek Art*, London 1959, 156 είτε στην ανάθεση από άλλες πόλεις εκτέλεσης συγκεκριμένων παραγγελιών, απόρροια της μεγάλης φήμης τους, είτε στην προσωπική αναζήτησή τους για νέα καλλιτεχνικά ερεθίσματα, η οποία τους οδηγούσε σε επαφή με εργαστήρια του εξωτερικού.

τη δράση τουλάχιστον εκατόν πενήντα γλυπτών, που δούλευαν στο νησί μέχρι την καταστροφή του το 43 π.Χ.¹⁶⁶

Στην ελληνιστική Ρόδο υπήρχε μια πλατιά ποικιλία πελατών και ένα αγοραστικό κοινό όλων των κοινωνικών και οικονομικών στρωμάτων, που ζητούσε έργα πλαστικής κάθε είδους και ποιότητας για τις ιδιωτικές κατοικίες, τα ιερά, την αγορά, τα δημόσια κτήρια, τα γυμνάσια, τα θέατρα, τις νεκροπόλεις¹⁶⁷. Η ζήτηση αυτή, κυρίως στα υστεροελληνιστικά χρόνια, οδηγούσε σε μαζική παραγωγή λατρευτικών αγαλμάτων, αναθηματικών, επιτυμβίων, τιμητικών, διακοσμητικών, όπως και αναγλύφων στηλών¹⁶⁸. Το γεγονός αυτό εξασφάλιζε στους γλύπτες συνεχή δουλειά και σημαντικά έσοδα από μεγάλες παραγγελίες. Ιδιαίτερη ζήτηση στη Ρόδο είχαν κυρίως τα πορτραίτα και τα «γλυπτά για κήπους»¹⁶⁹. Η «δημοκρατία» των πλουσίων αριστοκρατών και των ποικίλων συλλόγων και ενώσεων-κοινών ενδιαφερόταν για έργα που θα απεικόνιζαν το αβροδίαιτο του βίου τους, θα τόνιζαν το καλό τους γούστο και θα πρόβαλαν την προσωπική τους συμβολή στον κοινωνικό και πολιτικό στίβο. Αποτέλεσμα αυτής της τάσης ήταν η διαμόρφωση μιας τέχνης εκκοσμηκευμένης, χωρίς «αυλικό» και «θεοκρατικό» χαρακτήρα.

Περισσότερο ευνοημένοι ήταν οι γλύπτες, που κατεργάζονταν το χαλκό¹⁷⁰ π.χ. Πυθόκριτος¹⁷¹ και Δημήτριος¹⁷² από την Ρόδο, καθώς αρκετές

¹⁶⁶ Η V. Goodlett, «*Rhodian Sculpture Workshops*», *AJA* 95, 1991, 669 αναγνωρίζει οκτώ εργαστήρια γλυπτών στη Ρόδο ανάμεσα στα 340 π.Χ. - 7 μ.Χ. και υποστηρίζει ότι οι Ρόδιοι γλύπτες συνεργάζονταν μεταξύ τους συχνότερα από ό,τι οι συνάδελφοί τους στην Αθήνα ή στη Δήλο. Στη σελ. 678, όμως, (εκ παραδρομής ;!) αναφέρει ότι στην ελληνιστική Ρόδο υπήρχαν υπήρχαν ένα έως τέσσερα ενεργά εργαστήρια γλυπτικής και όχι οκτώ, όπως έχει παραπάνω υποστηρίξει, και υπολογίζει ότι αν σε κάθε ένα από αυτά δούλευαν από ένας έως πέντε γλύπτες-όπως κρίνει από τις υπογραφές τους στις βάσεις των αγαλμάτων-τότε σε κάθε γλύπτη αναλογούσαν δύο έως τρεις ειδικευμένοι ή ανειδίκευτοι βοηθοί, οπότε το μέσο εργαστήριο γλυπτικής απασχολούσε δύο έως δεκαπέντε εργάτες. Ο τελικός αριθμός, που δίνει, δεν φαίνεται υπερβολικός, ωστόσο ο συλλογισμός της χρειάζεται περισσότερη τεκμηρίωση. Κατά τον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 57, από τις υπογραφές γλυπτών, που εργάστηκαν στη Ρόδο, μας είναι γνωστοί εννέα γλύπτες του 4^{ου} π.Χ. αιώνα, τριανταοχτώ του 3^{ου} π.Χ. αιώνα, τριάντα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα, εικοσιπέντε του 1^{ου} π.Χ. αιώνα και δύο του 1^{ου} μ.Χ. αιώνα. Οι Ch. Blinkenberg και K. F. Kinch, *Bulletin de l'Académie Royale des Sciences et des Lettres de Danemark*, 1907, 23 σε ενεπίγραφες βάσεις αγαλμάτων της Λίνδου και σε άλλα αναθήματα βρήκαν τα ονόματα εβδομηντατεσσάρων, τουλάχιστον, διαφορετικών καλλιτεχνών.

¹⁶⁷ Είναι χρήσιμη στο σημείο αυτό η πληροφορία του Πλίνιου (Φυσ. Ιστ., 34. 36), που αναφέρει ότι υπήρχαν τρεις χιλιάδες αγάλματα στη Ρόδο το 60 μ.Χ. Για τους εξωτερικούς χώρους τοποθέτησης των περισπτων αγαλμάτων γενικά, είναι ενδιαφέρον το άρθρο της B. S. Ridgway, «*The Setting of Greek Sculpture*», *Hesperia* 40, 1971, 336-356.

¹⁶⁸ Για τη λειτουργία και το νοηματικό περιεχόμενο των διαφόρων ειδών των αγαλμάτων και των στηλών βλ. R. R. R. Smith, *Hellenistic Sculpture*, London 1991, 9-10. Ενδιαφέροντα στοιχεία για τη διάκριση ανάμεσα στα πορτραίτα, τα τιμητικά αγάλματα και τα αναθήματα δίνει ο M. Welsh, «*Honorary Statues in Ancient Greece*», *BSA* 11, 1904-1905, 32-49. Για τα αναθήματα γενικά βλ. W. H. D. Rouse, *Greek Votive Offerings. An Essay in the History of Greek Religion*, Cambridge University Press, Cambridge 1902.

¹⁶⁹ A. Stewart, *Greek Sculpture*, ό.π. 8.

¹⁷⁰ Κατά την άποψη του G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 227, η υπεροχή των καλλιτεχνών που δούλευαν το μέταλλο φαίνεται να είναι υποθετική, σε συνάρτηση με την μυθική αναφορά στους Τελχίνες και Δακτύλους, εφευρέτες της μεταλλουργίας. Σύμφωνα με το μελετητή, η Ρόδος ή καλύτερα το ιερό της Λίνδου ήταν ένα κέντρο

παραγγελίες αγαλμάτων από εύπορους πελάτες, ξένους ηγεμόνες και κυρίως από τις πόλεις γίνονταν σε αυτό το υλικό¹⁷³. Η Ρόδος, όπως φαίνεται από τις σωζόμενες ενεπίγραφες βάσεις, είχε μεγάλη παραγωγή χαλκίνων αγαλμάτων δεδομένης και της έλλειψης καλής ποιότητας μαρμάρου στο νησί¹⁷⁴.

Σε αντίθεση με τις φιλολογικές πηγές, από τα ανασκαφικά δεδομένα διαπιστώνεται μια σχετική έλλειψη υπερμεγέθους αγαματοποιίας. Αυτή δε μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά στη σπάνι εγχωρίου μαρμάρου ή στην υπεροχή των χαλκίνων προϊόντων έναντι των μαρμάρινων ή στη χύτευση των χαλκίνων αγαλμάτων, προκειμένου να κοπούν νομίσματα ή στην ολική απώλειά τους σε εμπόλεμες περιόδους, εξαιτίας λεηλασιών και αρπαγών. Πρέπει να συνυπολογιστεί και η ιδεολογική τοποθέτηση των Ροδίων, που φαίνεται ότι αντιλαμβάνονταν το κολοσσικό μέγεθος των αγαλμάτων μόνο σε

δεκτικό, ανοικτό στο εξωτερικό για λόγους θρησκευτικούς και εμπορικούς, και σε μνημειακό επίπεδο ήταν ικανό να δέχεται πλούσια αναθήματα.

¹⁷¹ Πλίν., *Φυσ. Ιστ.* 34, 91. G. Pesce, «Pythokritos», *EAA* VI, 1965, 579.

¹⁷² L. Guerrini, «Demetrios 7», *EAA* III, 1960, 70.

¹⁷³ Η σαφής προτίμηση στα χάλκινα αγάλματα σε βάρος των μαρμάρινων, που είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της εποχής, θα πρέπει να συνεξετάζεται πάντα με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής σε σχέση με τα πετρώματα και τον ορυκτό της πλούτο, διότι η ανάγκη εισαγωγής χαλκού ήταν πάντα ένας υπολογίσιμος παράγων και σε σχέση με το κέρδος του γλύπτη και σε σχέση με το διατιθέμενο από τον πελάτη ποσό πληρωμής βλ. *Lindos II*, 1, 15, υποσ. 2. Ο A. Stewart, *Greek Sculpture*, ό.π. 67 υποστηρίζει ότι στα ελληνιστικά χρόνια η κατασκευή ενός χάλκινου αγάλματος, ύψους 2 μέτρων, με τοιχώματα πάχους περίπου 0,008 μ. απέδιδε καθαρό κέρδος για το γλύπτη και τους βοηθούς του πάνω από 2.000 δραχμές, ποσό λίαν ικανοποιητικό. Από ένα τιμητικό ψήφισμα του 305 π.Χ. (*IG II/III*², 555) γνωρίζουμε ότι ο αθηναϊκός δήμος έστησε για τον Ασκληπιάδη χάλκινο άγαλμα αξίας 3000 αττικών δραχμών στο Βυζάντιο. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ένας γλύπτης πρέπει να ολοκλήρωνε μόνο ένα άγαλμα φυσικού μεγέθους το χρόνο, αλλά αυτό εξαρτάται και από τον αριθμό των βοηθών του. Για τις τιμές πώλησης του μαρμάρου τον 3^ο π.Χ. αι., το οποίο ήταν φθηνό βλ. G. Glotz, «Les prix des denrées à Délos», *Journal des Savants* XI, 1913, 24 κ.ε. Προκειμένου να εξαγάγουμε ορισμένα γενικά συμπεράσματα σχετικά με το τί σήμαινε οικονομικά η παραγγελία ενός αγάλματος για τον πελάτη και τί κέρδος απέφερε στον γλύπτη, θα προβούμε σε σύγκριση του κόστους ορισμένων μετάλλων των οποίων γνωρίζουμε τις τιμές και του ημερησίου μισθού ενός ειδικευμένου εργάτη: στα μέσα του 3^{ου} π.Χ. αι. ο ακατέργαστος σίδηρος κόστιζε 24 δραχμές το τάλαντο, ενώ ο μόλυβδος 7 δραχμές. Η αναλογία του χρυσού προς τον άργυρο ήταν 1: 13 1/3, εξαιτίας της διακοπής των εισαγωγών χρυσού από τις Ινδίες και της αύξησης εισαγωγών αργύρου από την Ισπανία, ενώ το μεροκάματο του ειδικευμένου εργάτη κυμαινόταν από 1-1,5 δραχμή. Στο τέλος του 3^{ου} π.Χ. αι. οι μισθοί στη Δήλο - κοντινή με τη Ρόδο περιοχή - είχαν μικρή αγοραστική αξία, καθώς οι ελεύθεροι μισθωτοί, λόγω της χαμηλής τιμής των δούλων και της ευρείας χρήσης τους, αποκόμιζαν προοδευτικά με το πέρασμα του χρόνου λιγότερα χρήματα από την εργασία τους και οι μισθοί τους δεν προσαρμόζονταν στην αύξηση του κόστους ζωής.

¹⁷⁴ L. Laurenzi, *EAA* VI, ό.π. 754-5, 760. Γνωστός ο σκληρός λάρτιος λίθος της Ρόδου βλ. σχετικά F. Hiller von Gaertringen, *RE, Suppl.* V, ό.π. 736 και H. G. Liddell- R. Scott, *Μέγα Λεξικόν της ελληνικής γλώσσης*, (εκδ.) Ι. Σιδέρης, Αθήνα, λήμμα «λάρτος». Στην Αλεξάνδρεια υπήρχε έλλειψη μαρμάρου, γι' αυτό πιθανώς συνηθίζονταν τα ακρόλιθα αγάλματα (πρβ. R. R. R. Smith, *Hellenistic Sculpture*, ό.π. 206), ενώ ο χαλκός χρησιμοποιόταν, κυρίως, σε έργα τορευτικής. Στην Πέργαμο χρησιμοποιούσαν ευρέως το μάρμαρο, παρότι αρκετά έργα ήταν σε χάλκο. Το υλικό, που χρησιμοποιόταν σε κάθε περιοχή, ήταν σε ένα βαθμό δεσμευτικό για τον γλύπτη, εφόσον έπρεπε να προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητές του και να γνωρίζει την τεχνική κατεργασίας του, για να ικανοποιεί τις απαιτήσεις των πελατών του και να πετυχαίνει καλές παραγγελίες.

στενή σχέση με τη θεότητα και μόνο για λατρευτικούς σκοπούς¹⁷⁵, σε αντίθεση με τις σύγχρονές τους μοναρχίες, όπου η κεντρική εξουσία του βασιλιά προέβaine για πολιτικούς λόγους σε παραγγελίες καλλιτεχνικών έργων μεγάλης κλίμακας και διαστάσεων, με κρατικά χρήματα. Θα πρέπει να σημειώσουμε, όμως, ότι η εγχώρια παραγωγή των κολοσσικών πλαστικών έργων¹⁷⁶, παρότι ασήμαντη στη Ρόδο σε σχέση με άλλα ελληνιστικά κέντρα, φαίνεται ότι - εκτός από το λατρευτικό της προορισμό - υπέκρυπτε την προσπάθεια δημιουργίας φήμης για την πόλη στο εξωτερικό, που επιτυγχανόταν με την υποβολή εντυπώσεων, ενώ ελάνθανε και μια διάθεση επιβολής δύναμης μέσω των υπερβολικών διαστάσεων των αγαλμάτων, τα οποία είχαν- σε αυτή την περίπτωση- καθαρά προπαγανδιστικό χαρακτήρα¹⁷⁷.

Η αρχαιολογική μαρτυρία προσφέρει στοιχεία σχετικά με την μικρή αναθηματική πλαστική, τα τιμητικά πορτραίτα και τα διακοσμητικά αγάλματα λίγο μεγαλύτερων του φυσικού, φυσικού και μικρότερων του φυσικού μεγέθους. Τα μικρότερα ολόγλυφα έργα αποτελούσαν μέρος του γενικού διακοσμητικού πνεύματος της καθημερινής ζωής¹⁷⁸ παραδομένης στην τέρψη των αισθήσεων και στην τρυφηλότητα σε ιδιωτικό και δημόσιο επίπεδο και στόλιζαν τα δημόσια άλση, τα νυμφαία¹⁷⁹ και τους κήπους των ιδιωτικών επαύλεων. Λειτουργούσαν ως «θεατρικά παραφερνάλια» στα κενά του χώρου-ακόμα και σε κόγχες βράχων- όπου το μάτι ζητούσε μια ευχάριστη συμπληρωματική διέξοδο, και εντάσσονταν σε ευρύτερα σύνολα. Έτσι, σταδιακά άρχισαν να αντιμετωπίζονται από τους καλλιτέχνες ως δυσδιάστατα έργα ομοιάζοντα με ανάγλυφα, και έχασαν το χαρακτήρα του περίοππου¹⁸⁰. Αυτό το πλήθος των αγαλμάτων, κυρίως μαρμαρίνων, μας οδηγεί σε έναν καλλιτεχνικό τομέα της πλαστικής, σε αυτόν που αποκαλείται «αστική τέχνη»¹⁸¹, η οποία προτιμά θέματα περισσότερο σχετιζόμενα με τον άνθρωπο παρά με το θεϊκό ή μυθικό στοιχείο. Τα τιμητικά μνημεία, που μαρτυρούνται επιγραφικά στη Λίνδο, εικονίζουν οικογενειακά σύνολα σε ομάδες που κυμαίνονται από δύο μέχρι επτά αγάλματα, τοποθετημένα παρατακτικά ή κυκλικά. Σε πρώτο επίπεδο τίθενται επίσης τα αγάλματα ιερέων, στρατηγών, αρχόντων, ναυάρχων. Τα μνημεία των τελευταίων στημένα κυρίως από τα ίδια τα πληρώματα των πλοίων τους, παρουσιάζουν σε μερικές περιπτώσεις

¹⁷⁵ G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 18. Είναι γνωστά τα πέντε κολοσσικά αγάλματα θεών και το κολοσσικό χάλκινο τέθριππο του Ήλιου, που έφτιαξαν ο Βρύαξας και ο Λύσιππος αντίστοιχα, για τη Ρόδο.

¹⁷⁶ Π.χ. ο Κολοσσός της Ρόδου βλ. ανωτ. σελ. 14-15, σημ. 36.

¹⁷⁷ Το χρυσό άρμα του Ήλιου, που αφιέρωσε τον 4^ο π.Χ. αιώνα ο δήμος των Ροδίων στον Απόλλωνα των Δελφών και του οποίου η βάση βρέθηκε πίσω από τη βάση του τρίποδα των Πλαταιών, θα πρέπει να ενταχθεί στην κατηγορία των έργων που λειτουργούσαν ως εργαλεία προπαγάνδας της Ρόδου στο εξωτερικό και συγκεκριμένα σε ένα παγκοσμίου φήμης ιερό βλ. A. Jacquemin - D. Laroche, «Le char d'or consacré par le peuple Rhodien», *BCH* 110, 1986, 285-307. Ο Χρ. Καρούζος, *Ρόδος*, ό.π. 44 υποστηρίζει ότι οι Ρόδιοι «αγαπούσαν πολύ να στολίζουν την πόλη τους με τέτοια τεράστια έργα» και για να ενισχύσει την πρότασή του, παραθέτει τη ρήση του Πλίνιου ότι στη Ρόδο βρίσκονταν άλλοι εκατό κολοσσοί μικρότεροι αυτού του Χάρητος, που ο καθένας τους μονάχος θα έκανε περίφημον οποιοδήποτε τόπο.

¹⁷⁸ Είναι σημαντικό στο σημείο αυτό να θυμόμαστε ότι τα γλυπτά μικρών διαστάσεων έχουν τα εξής πλεονεκτήματα έναντι των μεγαλύτερων: μεταφέρονται εύκολα, τοποθετούνται παντού, ενώ μπορούν να αποτελέσουν το αισθητικό συμπλήρωμα ποικίλων διακοσμητικών πλεγμάτων.

¹⁷⁹ H. Lauter, «Kunst und Landschaft. Ein Beitrag zum rhodischen Hellenismus», *AntK* 15, 1972, 49-59.

¹⁸⁰ Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 119

¹⁸¹ Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 128.

βάσεις με μορφή πλώρης, δημιουργώντας έναν ιδιαίτερο τύπο για μεγάλα ναυτικά τρόπαια¹⁸². Ενώ κυριαρχούν τα πορτραίτα, γεγονός φυσικό για ένα εμπορικό και ναυτικό κράτος, που βασίζει την ευημερία του στη γενναιοδωρία των πολιτών του και των ξένων δυναστών, από την καλλιτεχνική δραστηριότητα της δημόσιας αρχιτεκτονικής ροδιακής ελληνοιστικής γλυπτικής δεν σώθηκε σχεδόν τίποτα που να μπορεί να μας δώσει τη ζεστή και ζωντανή παρουσία της, εκτός ίσως από το κεφάλι του Ηλίου¹⁸³.

Είναι αξιοσημείωτη, τέλος, η παρατήρηση ότι το σύνολο των περισσότερων ελληνοιστικών αγαλμάτων που βρέθηκαν στη Ρόδο δεν χρονολογείται τόσο στην πρώιμη ή μέση ελληνοιστική περίοδο δηλαδή στην εποχή που ήταν αναμφισβήτητη η σημασία και η οικονομική υπεροχή της πόλης όσο στην ύστερη ελληνοιστική περίοδο δηλαδή σε μια εποχή που η Δήλος παίρνει τα πρωτεία στην εμπορική και ναυτική κίνηση της περιοχής του Αιγαίου¹⁸⁴. Το γεγονός αυτό οφείλεται, πιθανότατα, σε δύο λόγους: αφενός στη μαζοποίηση της γλυπτικής παραγωγής, που συνοδεύτηκε από ταυτόχρονη πτώση των τιμών, με αποτέλεσμα οι παραγγελίες αγαλμάτων να είναι εφικτές σε υπολογίσιμο τμήμα του ροδιακού πληθυσμού και αφετέρου στη διατήρηση του ιδιωτικού πλούτου σε μεγάλο ποσοστό, σε αντίθεση με τη συρρίκνωση των κρατικών εσόδων. Φαίνεται δηλαδή πως η μείωση των εσόδων της Ρόδου, εξαιτίας της απώλειας των περιοχών της Λυκίας και της Καρίας, της απελευθέρωσης της Καύνου και της Στρατονίκειας από τη ροδιακή κατοχή, καθώς και της ανακήρυξης της Δήλου ως ελεύθερου λιμένος, επηρέασε αρνητικά περισσότερο τα δημόσια έσοδα του νησιού παρά τον ιδιωτικό πλούτο¹⁸⁵. Όπως έχει διαπιστωθεί, η φορολογική ατέλεια, που υπήρχε στο λιμάνι της Δήλου, ωφέλησε εξίσου τους Έλληνες και τους

¹⁸² Ένα ναυτικό μνημείο, που χρονολογείται το 170 π.Χ., είναι λαξευμένο στο βράχο της περιοχής της κλίμακας εισόδου στο ιερό της Λίνδου' πρόκειται για το πρυμναίο τμήμα ενός πλοίου, μήκους 4,76 μ., πιθανότατα του τύπου της «τριημιολίας», στο οποίο αποδίδονται πιστά οι λεπτομέρειες και κυρίως στη δεξιά άκρη του καταστρώματος η θέση του καπετάνιου, το *άγκλιμα*. Στο εσωτερικό πλατύτερο μέρος του караβιού είχε στηθεί το χάλκινο τιμητικό άγαλμα του Αγησάνδρου, γιου του Μικίωνα, και η συνοδευτική επιγραφή έφερε το όνομα του γλύπτη Πυθόκριτου βλ. Ch. Blinkenberg, *Lindos II*, 431-436. E. Dygve, *Le sanctuaire d' Athana Lindia et l' architecture lindienne*, *Lindos III*, 1, Berlin-Copenhagen 1960, 56 κ.ε., εικ. III, 27, 28, πίν. III, A. B. Πρβ. M. Jacob-Felsh, *Die Entwicklung griechischer Statuenbasis und die Aufstellung der Statuen*, *Waldsassen Bayern* 1969, 81, 96 κ.ε., 187. K. Lehmann, «The Ship-Fountain from the Victory of Samothrace to the Galera», *Samothracian Reflections. Aspects of the Revival of the Antique*, Princeton 1973, 181-258. Άλλο διάσημο μνημείο ναυτικής νίκης αποτελεί το άγαλμα της Νίκης της Σαμοθράκης, που στόχευε στο να προπαγανδίσει τη μεγάλη ναυτική δύναμη της ροδιακής κοινότητας. Ο P. Green, *Alexander to Actium*, ό.π. 106-107 δεν θεωρεί τυχαίο ότι το άγαλμα κατασκευάστηκε από τον Ρόδιο γλύπτη Πυθόκριτο στις αρχές του 2^{ου} αι. π.Χ., όταν η Ρόδος ήταν ακόμη μία ελεύθερη και ανεξάρτητη ναυτική δημοκρατία, καθώς -κατά την άποψή του- ήδη από τον 4^ο π.Χ. αιώνα «peace is now associated with wealth, profit rather than with the prowess of victory (Nike). Σύμφωνα με το μελετητή τα αγάλματα των Νικών αποτελούν έκφραση του ελεύθερου φρονήματος των Ροδίων, οι οποίοι επάνδρωναν οι ίδιοι τα πολεμικά τους πλοία σε αντίθεση με την πρακτική της χρήσης μισθοφόρων στην οποία προέβαιναν άλλα κράτη.

¹⁸³ αρ. ευρ. Μουσ. Ρόδου E 49.

¹⁸⁴ S. Dow, «A Family of Sculptors from Tyre», *Hesperia X*, 1941, 360.

¹⁸⁵ Κατά τον V. Gabrielsen, «Rhodes and Rome after the Third Macedonian War», *Studies in Hellenistic Civilization IV*, Aarhus University Press, Aarhus 1993, 132-161 κανένα από αυτά τα μέτρα της ρωμαϊκής συγκλήτου δεν κατέστρεψε ολοκληρωτικά τη ροδιακή οικονομία και ταυτόχρονα τη ναυτική δύναμη του νησιού.

αλλοεθνείς εμπόρους και αποτέλεσε παράγοντα αναζωογόνησης του εμπορίου στην ανατολική Μεσόγειο¹⁸⁶. Επομένως, επεκτείνοντας την παραπάνω διαπίστωση και σύμφωνα με τους χρηματιστικούς νόμους, κατά τους οποίους το κεφάλαιο επενδύεται πάντοτε προς την κατεύθυνση του ευκολότερου κέρδους, μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι οικονομικές δραστηριότητες των Ελλήνων και εν προκειμένω των Ροδίων εμπόρων δεν περιορίστηκαν αισθητά -τουλάχιστον στο α' ήμισυ του 2^{ου} π.Χ. αιώνα-, αλλά μετατοπίστηκαν σε ένα νέο εμπορικό κέντρο, τη Δήλο, στο οποίο οι επιχειρήσεις τους ήταν εξίσου με τη Ρόδο κερδοφόρες, εφόσον δεν πλήρωναν φόρους. Οπότε, εν κατακλείδι, εικάζουμε ότι ακόμα και σε αυτή την χαλεπή οικονομικά εποχή για το κράτος ένα τμήμα του ροδιακού πληθυσμού και δη το ευπορότερο είχε τη δυνατότητα για παραγγελίες κατασκευής αγαλμάτων, με αποτέλεσμα την αύξηση της πλαστικής παραγωγής.

Αν παρά τις ανωτέρω επιφυλάξεις μας αναφορικά με το θέμα των τεχνοτροπιών¹⁸⁷, είναι απαραίτητη για τη διευκόλυνση της έρευνας η παράθεση ορισμένων στοιχείων, τότε θα ήταν χρήσιμο να επισημάνουμε ότι ήδη από τον 4^ο π.Χ. αιώνα λυσιππικές και πραξιτελικές παραδόσεις είναι εμφανείς στην απόδοση του σώματος των αγαλμάτων και στη σχέση τους με το χώρο¹⁸⁸. Η πρώτη περίοδος ακμής της καλλιτεχνικής ζωής της Ρόδου αντιστοιχεί στα χρόνια της βασιλείας των Ατάλου Α' και Ευμένη Β' (241-197 π.Χ. και 197-159 π.Χ., αντίστοιχα) και, όπως είναι φυσικό, η ροδιακή πλαστική ακολουθεί το περγαμηνό ρεύμα¹⁸⁹. Ωστόσο, δεν έχει διευκρινιστεί ακόμα το θέμα που σχετίζεται με την ανάπτυξη του ρυθμού μπαρόκ στη μέση ελληνιστική περίοδο. Οι αρχαίες φιλολογικές πηγές συνδέουν αυτή την τεχνοτροπία με τη Ρόδο, αλλά τα ευρεθέντα γλυπτά δεν είναι αρκετά, για να προσδιοριστεί η σχέση της τεχνοτροπίας αυτής με την Πέργαμο, γνωστό κέντρο της μπαρόκ παράδοσης¹⁹⁰. Φαίνεται, πάντως, ότι η μπαρόκ αντίληψη στη Ρόδο γνώρισε δύο φάσεις ανάπτυξης: μία στον πρώιμο 2^ο π.Χ. αιώνα κάτω από λυσιππικές επιδράσεις, κορυφαία έκφραση της οποίας αποτελεί η Νίκη της Σαμοθράκης και μία αναβίωση στην υστεροελληνιστική περίοδο, με παραγωγή έργων μεγάλης πλαστικής, όπως για παράδειγμα το σύμπλεγμα της Δίρκης. Μια πιο ήρεμη τάση στην ροδιακή γλυπτική, η οποία δείχνει ότι προέρχεται από τη σχολή του Πραξιτέλη, εκπροσωπούν οι Μούσες του Φιλίσκου, γύρω στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα¹⁹¹. Η Ρόδος από το τέλος του 2^{ου} π.Χ. αιώνα συνέβαλε πολύ και στην ανάπτυξη του τεχνοτροπικού ρεύματος ροκοκό¹⁹², ρεύματος που συνδέεται συνήθως με την τέχνη της Αλεξάνδρειας, δεδομένου ότι υπήρχε στενή πολιτιστική και οικονομική επαφή ανάμεσα σε αυτά τα δύο κέντρα. Η ροδιακή γλυπτική, που εντάσσεται στο ανωτέρω τεχνοτροπικό ρεύμα, με τους απαλούς όγκους, την αμυδρή εκφραστικότητα

¹⁸⁶ Θ. Σαδικάκης, *ΙΕΕ ΣΤ'*, Αθήνα 1976, 223.

¹⁸⁷ Βλ. ανωτ. σελ. 36.

¹⁸⁸ G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 237-238.

¹⁸⁹ A. W. Lawrence, «Rhodes and Hellenistic Sculpture», ό.π. 71.

¹⁹⁰ Κατά την άποψη του Gr. Konstantinopoulos, «Rhodes. New Finds and Old Problems», *Archaeology* 21, 1968, 120, η Ρόδος ως ναυτικό και εμπορικό κέντρο πρέπει να δεχόταν τέτοιες καλλιτεχνικές επιρροές, ώστε αν δεν άνοιγε το δρόμο, τουλάχιστον δεχόταν και εξάπλωνε τον «μπαρόκ» ρυθμό της ελληνιστικής γλυπτικής. Συμφωνεί η G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 14, που θεωρεί ότι η συμμετοχή Ροδίων γλυπτών στην κατασκευή της μεγάλης ζωφόρου του περγαμηνού Βωμού ήταν φυσικό να επηρεάσει την μετέπειτα τέχνη τους.

¹⁹¹ *Αρχαία Ρόδος-2.400 χρόνια*, (σύντομος οδηγός), Αθήνα 1993.

¹⁹² Gr. Konstantinopoulos, «Rhodes. New Finds and Old Problems», *Archaeology* 21, ό.π. 118. L. Laurenzi, *EAA VI*, ό.π. 761-762.

των μορφών και τη ρεαλιστική απόδοση της καθημερινότητας, πρέπει να ήταν κατάλληλη για ιδιωτική λατρευτική χρήση και για τη διακόσμηση εξωτερικών χώρων, εν προκειμένω κήπων και νυμφαίων. Την ύστερη ελληνιστική περίοδο στη γλυπτική παραγωγή της Ρόδου εμφανίζονται και στοιχεία νεοκλασικισμού, αρχαϊσμού και μανιερισμού¹⁹³. Μετά τις καταστροφές που υπέστη η Δήλος το 88 και 69 π.Χ., η Ρόδος ξαναπαίρνει το προβάδισμα στην τέχνη και μάλιστα στην κατασκευή πορταίτων, καθώς αποτελεί κέντρο παραγγελιών των Ρωμαίων μαικήνων μέχρι τα τελευταία χρόνια του 1^{ου} π.Χ. αιώνα.

Συνοψίζοντας, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η ροδιακή πλαστική των ελληνιστικών χρόνων με τον έντονο «αστικό» χαρακτήρα, διέπεται από πολλαπλότητα τεχνοτροπικών στοιχείων, που εμφανίζονται είτε χωριστά σε κάθε έργο είτε κατά ομάδες σε ένα και το αυτό έργο. Η πολλαπλότητα αυτή αποτελεί ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά της· δε μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς στα πλαίσια μιας αυστηρής στυλιστικής προσέγγισης, καθώς διαμορφώνεται από ποικίλους παράγοντες π.χ. από τη γεωγραφική θέση του νησιού, τις πολιτικές συνθήκες, την οικονομική του κατάσταση, τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα του κλπ.. Οι παράγοντες αυτοί του επέτρεπαν να λειτουργεί δεκτικά στην υιοθέτηση διαφόρων καλλιτεχνικών τάσεων και ρευμάτων, σε μια εποχή που η οριζόντια κινητικότητα των καλλιτεχνών (μετανάστευση) αποτελούσε κανόνα και η πολιτική προπαγάνδα των καλλιτεχνικών προϊόντων- αναγκαία συνθήκη. Ακόμα και αν η ροδιακή πλαστική θεωρηθεί επαρχιακή¹⁹⁴, είναι -εντούτοις- σημαντική, γιατί καταγράφονται σε αυτή διαφορετικές τάσεις και ροπές, που βρίσκονται σε πλήρη «διακειμενικότητα» και συνεχή διαλεκτική σχέση με τα άλλα σπουδαία κέντρα γλυπτικής.

¹⁹³ G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 240 κ.ε.

¹⁹⁴ Η λέξη «επαρχιακή» χρησιμοποιείται καταχρηστικά με τη σημασία της περιφέρειας σε σχέση με τα σπουδαία κέντρα γλυπτικής των κλασικών χρόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΡΟΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΠΤΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Το παρόν κεφάλαιο αποτελείται από δύο επιμέρους τμήματα: στο πρώτο τμήμα (τμήμα 3.1-3.1.3) παρατίθενται σε μορφή καταλόγου και κατ' αύξοντα αριθμό τα ολόγλυφα έργα της μεσοελληνιστικής περιόδου¹⁹⁵, που βρέθηκαν στο νησί της Ρόδου¹⁹⁶. Στο δεύτερο τμήμα (τμήμα 3.2-3.2.2.Δ) παρουσιάζονται σε μορφή πίνακα και κατ' αύξοντα αριθμό οι ενεπίγραφες μεσοελληνιστικές βάσεις αγαλμάτων, που βρέθηκαν στις Λίνδο, Κάμιρο, Ρόδο και Ιαλυσό. Κάθε ένα από τα δύο αυτά τμήματα περιέχει επιπλέον κατηγοριοποιήσεις, ποσοστιαίες αναλύσεις και συμπεράσματα, που προκύπτουν από την εξέτασή του.

¹⁹⁵ Συμβατικά, μεσοελληνιστικοί θεωρούνται οι χρόνοι από τα μέσα περίπου του 3^{ου} π.Χ. αι. μέχρι τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι., χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η ιστορική συνέχεια διακόπτεται σε αυτά τα όρια, τοπικά ή χρονικά.

¹⁹⁶ Στο σημείο αυτό, ενδεχομένως, πραγματοποιείται ένας μεθοδολογικός «σολοικισμός», καθώς δεν συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο -όπως θα ήταν το δέον- γλυπτά που βρέθηκαν σε άλλες περιοχές, οι οποίες είτε ενσωματώνονται στην εδαφική επικράτεια της Ρόδου είτε ανήκουν στη σφαίρα επιρροής της είτε αποτελούν αναθήματα των Ροδίων σε ιερά διαφόρων ελληνικών πόλεων π.χ. Δελφοί, Σαμοθράκη, Σύμη, πόλεις της Περαίας κλπ. Έτσι, για παράδειγμα, δεν έχουμε εντάξει στον κατάλογο γνωστά ροδιακά γλυπτά, όπως το μαρμάρινο άγαλμα Ασκληπιού (αρ. ευρ. Μουσ. Ρόδου ΒΕ 1163), που βρέθηκε στη Σύμη και τη Νίκη της Σαμοθράκης. Ο ανωτέρω «σολοικισμός» οφείλεται καθαρά σε πρακτικούς λόγους συντόμευσης της παρούσης εργασίας, η οποία στο στάδιο αυτό αποτελεί προκαταρκτική μελέτη της ροδιακής πλαστικής. Το σύνολό της στους ελληνοιστικούς χρόνους θα εξεταστεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

3.1. : ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΟΠΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΡΟΔΟ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο κατάλογος αυτός είναι συνοπτικός στην παρουσίασή του και αφορά σε 46 δημοσιευμένα και επαρκώς χρονολογημένα αγάλματα, αγαλμάτια και συμπλέγματα¹⁹⁷. Στο τέλος της παρουσίασης κάθε γλυπτού ακολουθούν σχετικές βιβλιογραφικές παραπομπές, ενώ παρατίθενται διάφορα επιπλέον στοιχεία της έρευνας, όπου κρίνεται απαραίτητο. Δεν συμπεριλαμβάνονται πήλινα ειδώλια, ανάγλυφα, αρχιτεκτονικά περίοπτα έργα και ρωμαϊκά αντίγραφα πρωτοτύπων αγαλμάτων, που χρονολογούνται στη μέση ελληνιστική περίοδο. Ο παρών κατάλογος ως επί το πλείστον στηρίζεται στον κατάλογο του G. Gualandì¹⁹⁸, διότι είναι ο μόνος πρόσφατος, πλήρης και επαρκώς χρονολογημένος κατάλογος σε σχέση τουλάχιστον με έναν αντίστοιχο της G. S. Merker¹⁹⁹. Ωστόσο, για λόγους μεθοδολογικούς στην παρούσα εργασία έχει ακολουθηθεί η γενική κατάταξη σε αγάλματα (-τια)

¹⁹⁷ Είναι πιθανό ορισμένα αγάλματα να ανήκουν σε συντάγματα, ωστόσο η αποσπασματική μορφή τους δεν επιτρέπει την ένταξή τους σε αυτή την κατηγορία. Με τον όρο *σύνταγμα* νοείται η -σε σειρά- παρατακτική ή κυκλική τοποθέτηση σε βάση δύο ή περισσότερων αγαλμάτων, τα οποία λειτουργούν ως αυτόνομες μορφές, χωρίς να υπάρχει ανάμεσά τους ουσιαστική δράση, ενώ ο όρος *σύνπλεγμα* παραπέμπει σε κίνηση και δράση μεταξύ των εικονιζόμενων μορφών ή των μορφών και των αντικειμένων π.χ. αθλητής σε άρμα, και σχετίζεται περισσότερο με την τρίτη διάσταση. Τα συντάγματα μπορεί να είναι οικογενειακά, να εικονίζουν πολιτικά πρόσωπα ή θεούς, ήρωες και ένδοξους προγόνους.

¹⁹⁸ Βλ. ανωτ. σημ. 11.

¹⁹⁹ Βλ. ανωτ. σημ. 122. Ο κατάλογός της περιέχει αρκετά αδημοσίευτα και αχρονολόγητα γλυπτά, χωρίς αριθμό ευρητήριου και φωτογραφίες, για τα οποία κάνει μια απλή αναφορά, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ταύτισή τους. Επίσης δεν συμπεριλαμβάνονται στον παρόντα κατάλογο τα αχρονολόγητα γλυπτά, που αναφέρονται επιγραμματικά και χωρίς διαστάσεις στις σχετικές δημοσιεύσεις του ΑΔ. Εξαιρούνται 14 γλυπτά, με αρ. κατ. 8, 13, 14, 16, 30, 32, 35, 36, 38, 42, 43, 44, 45, 46, τα οποία παρότι είναι αχρονολόγητα στις σχετικές δημοσιεύσεις, τα χρονολογούμε με επιφύλαξη στην μέση ελληνιστική περίοδο, με τεχνοτροπικά και στυλιστικά κριτήρια.

θεών, θνητών, ζώων και συμπλέγματα, με ιδιαίτερη μνεία στο φύλο και το μέγεθος των γλυπτών· γι' αυτό έχουν δημιουργηθεί επιπλέον υποκατηγορίες για τα γυναικεία, ανδρικά και παιδικά γλυπτά (κορμούς ενδεδυμένους και γυμνούς, κεφαλές), όπως και μια κατηγορία ξεχωριστή για τα γλυπτά των οποίων στις σχετικές δημοσιεύσεις δεν αναφέρονται οι διαστάσεις. Σημειώνεται ότι φυσικού μεγέθους θεωρούνται τα αγάλματα ύψους περίπου 1,60 μ., με ύψος κεφαλής 0,20 μ. και μήκος πέλματος 0,22-0,23 μ., ενώ αγαλμάτια τα έχοντα ύψος 0,80 μ. και κάτω. Πιο συγκεκριμένα, ο κατάλογος των ροδιακών μεσοελληνιστικών περιόπτων έργων έχει διαμορφωθεί ως εξής:

A. αγάλματα θεών :	γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > ενδεδυμένα γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > γυμνά γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > κεφαλές
A1. αγαλμάτια θεών :	γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > ενδεδυμένα γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > γυμνά γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > κεφαλές
B. αγάλματα θνητών :	γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > ενδεδυμένα γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > γυμνά γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > κεφαλές
B1. αγαλμάτια θνητών :	γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > ενδεδυμένα γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > γυμνά γυναικεία - ανδρικά - παιδικά > κεφαλές
Γ. αγάλματα ζώων	
Δ. συμπλέγματα	
Ε. απροσδιόριστα σε σχέση με το μέγεθός τους	

3. 1. 1.: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

A. Αγάλματα θεών

I. Γυναικεία ενδεδυμένα αγάλματα:

1) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 32

Κορμός γυναικείου ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ. 0, 65 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Χρονολογείται πιθανότατα στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Λείπουν το κεφάλι, ο δεξιός και ο αριστερός βραχίον, που ήταν ένθετος. Σπασμένο λοξά στην περιοχή του στήθους. Μάρμαρο.

Η μορφή στέκεται κατ' ενώπιον, στηρίζεται στο δεξιό πόδι και κάμπτει προς τα πίσω το αριστερό. Ντυμένη με πέπλο και φορώντας διαγώνια τη ζώνη, αυτό το γλυπτό αρχικά θεωρείτο Μούσα, ωστόσο πιθανότατα εικονίζει Άρτεμη.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Ο L. Laurenzi, «Scultura di scuola rodia dell' ellenismo tardo», *Studi in onore di A. Calderini e R. Paribeni* III, 1956, 188-189, εικ. 5 είχε υποστηρίξει ότι πρόκειται για Μούσα. Η G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes, Studies in Mediterranean Archaeology* XL, Göteborg 1973, 27, αρ. 18, εικ. 16-18 ορθότερα όμως, θεωρεί ότι πρόκειται για Άρτεμη στη βάση ενός κοντινού - παρότι αποσπασματικού- κορμού στο Λονδίνο με αναφερόμενη ροδιακή προέλευση, για τον οποίο βλ. A. H. Smith, *British Museum. A Catalogue of Sculpture* III, 207, αρ. 2083. Αυτό το πιθανό παράλληλο σώζει το δεξιό ώμο, στο πίσω μέρος του οποίου υπάρχουν δύο μεγάλοι τόρμοι, που αρχικά πρέπει να στηρίζαν το τόξο. Ο Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου* I, *Αρχαιολογικό Μουσείο*, (εκδ.) Απόλλων, Αθήνα 1977, 95, αρ. 177, εικ. 155 θεωρεί ότι πρόκειται για αγαλμάτιο γυναικείας μορφής, ντυμένης με πλούσιο χιτώνα και με ζωσμένο κάτω από τα στήθη ιμάτιο και υποστηρίζει ότι πρόκειται μάλλον για έργο της μέσης ελληνιστικής περιόδου, ενώ ο G. Gualandì, *Sculture di Rodi, ASAtene* 54, n.s. 38, 1976, 80, αρ. 31, εικ. 55 υποστηρίζει ότι πρόκειται για θεά του β' μισού του 2^{ου} π.Χ. αιώνα.

2) Κων/λη, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κορμός γυναικείου ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ.: 1,13 μ. Πλάτ.: 0,83 μ. Πάχ.: 0,57 μ. Κολοσσικό.

Προέλευση: Λίνδος.

Χρονολογείται στον 2^ο π.Χ. αι.

Σώζεται από την περιοχή των ώμων μέχρι το ισχίο, σημείο όπου φέρει λοξό σπάσιμο. Ο δεξιός βραχίον ήταν ένθετος. Ο αριστερός είναι σπασμένος στο κάτω μέρος του. Μάρμαρο λευκό.

Το χαρακτηριστικό γοργώνειο, που φέρει η μορφή στο στήθος, υποδηλώνει σαφέστατα ότι πρόκειται για Αθηνά, η οποία μάλιστα είναι και πεπλοφόρος.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Mendel, *Catalogue des sculptures grecques, romaines et byzantines, Constantinople Imperial Museum* III, 13-14, αρ. 810. V. Poulsen, «Catalogue des sculptures», *Lindos* III, 2, 1960, 548-551, αρ. 7, εικ. 18-19 και παραπομπές εκεί. Κατά τη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 36 ο κορμός σχετίζεται στενά με την Αθηνά της ζωφόρου του βωμού της Περγάμου, έχει επίπεδη πλάτη με μεγάλα κοψίματα. Επειδή το γλυπτό δείχνει αβαθές για το αρχικά αξιοσημείωτο ύψος του ή πρέπει να στηριζόταν ισχυρά ή να ήταν προσαρτημένο σε βαθιά κόγχη. Κατά την μελετήτρια, εάν επεκτείνουμε την εικονογραφική και στυλιστική σχέση της Αθηνάς με την Αθηνά του βωμού της Περγάμου, ίσως μπορούμε να πούμε σε αντιστοιχία ότι η πρώτη μαχόταν με Γίγαντα.

II. Ανδρικά ενδεδυμένα αγάλματα:

3) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 13648

Κάτω μέρος ανδρικού ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ. 1, 28 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: από την περιοχή του τούρκικου κοιμητηρίου, όχι πολύ μακριά από το Ασκληπιείο. Βρέθηκε στην περιοχή του ξενοδοχείου «Ήλιος».

Χρονολογείται πιθανότατα στον 2^ο π.Χ. αι.

Σπασμένο διαγώνια από το ύψος του αριστερού ισχίου προς τον δεξιό μηρό. Φέρει ίχνη οδοντωτής σμίλης. Μάρμαρο λευκό.

Η μορφή στηρίζεται στο δεξιό πόδι, ενώ το αριστερό πρέπει να φερόταν λυγισμένο προς τα πίσω. Δίπλα στον αριστερό μηρό της υπήρχε μια επιμήκης βακτηρία, στην οποία περιελισσόταν φίδι. Τα ανωτέρω εικονογραφικά στοιχεία παραπέμπουν στην ταύτιση της μορφής με Ασκληπιό.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Jacopi, «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi II», *CIRh* V, 1, 1931, 74-75, αρ. 15, εικ. 47. Κατά τη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 48, το άγαλμα σχετίζεται με αγαλμάτιο από την Επίδαυρο στο ΕΑΜ - με αρ. ευρ. 266 (βλ. *AM* XVII, 1892, πίν. 2). Επίσης G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 95, σημ. 9. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου* I, ό.π. 64, αρ. 88, εικ. 85 και του ίδιου *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, (εκδ.) Αδάμ, Αθήνα, 42, αρ. IV. 3. Κατά την R. Kabus-Preisshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, 14. Beiheft. *AM* 1989, 47-48, πίν. 4, 2 είναι ένα πολύ ενδιαφέρον και διαφωτιστικό άγαλμα, σχετικά με τον τύπο του Ασκληπιού, που βρέθηκε κοντά στο δημόσιο Ασκληπιείο στην Piazza Arsenale, όπου και ήταν ιδρυμένο το ιερό. (Ιατρικές σχολές, ανεξάρτητες από τα Ασκληπιεία, υπήρχαν στην Ελλάδα από παλιά. Ονομαστές ήταν αυτές της Κυρήνης, Ρόδου, Κω, Κνίδου, Κρότωνος βλ. σχετικά Δ. Λυπουρλής, *IEE* Γ², ό.π. 516-517). Κατά την μελετήτρια

(ό.π. 50) ο κορμός χρονολογείται στον 2^ο π.Χ αιώνα. Ο Ε. Thiemann χρονολόγησε τον «αποφασιστικό κλασικισμό» αυτού του κορμού στην εποχή του *Domitius-Ara*.

4) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κάτω μέρος ανδρικού ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ. 0, 48 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Χρονολογείται στη μέση ελληνιστική περίοδο (:).

Σώζεται από τη γραμμή του ισχίου μέχρι τα πόδια. Το άνω τμήμα στηριζόταν σε ένα μεγάλο τετράγωνο τόρμο. Λείπει η απόληξη της κατώτερης πτυχής του ιματίου, που πέφτει κατά μήκος του αριστερού πλευρού, εκτός από μικρό μέρος που προσκολλάται στη βάση. Σπασμένο είναι το αριστερό τμήμα της βάσης. Θραύσεις στο ένδυμα, στο μηρό και στο αριστερό πλευρό. Η πίσω επιφάνεια είναι εργασμένη. Μάρμαρο νησιωτικό, χοντρόκοκκο.

Εικονίζεται μια ενδεδυμένη ανδρική μορφή στον γνωστό τύπο του Ασκληπιού, με πλευρικό στήριγμα, χωρίς το τριγωνικό απόπτυγμα του ιματίου. Το δεξιό πόδι είναι στερεωμένο στο έδαφος, ενώ το αριστερό, που κάμπτεται έντονα, εδράζεται πάνω σε μια τετράγωνη προεξοχή, πάνω στην οποία σώζεται η κάτω απόληξη των πτυχών του ιματίου, που πέφτουν από την αριστερή μασχάλη. Πίσω υπάρχουν ίχνη προφανώς για την ένθεση κάποιου αντικειμένου (βακτηρία;). Στα αριστερά, πίσω από το ένδυμα υπάρχει πεσσός, που συνιστά στοιχείο πλευρικού στηρίγματος.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Κατά τον G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 92-3, αρ. 42, εικ. 70, το μοτίβο είναι αρκετά συχνό στην εικονογραφία του Ασκληπιού, στην οποία η ομάδα των πτυχών, που πέφτουν κατά μήκος του πλευρού, σχηματίζει ένα στοιχείο στηρίγματος και κλείσιμο του ρυθμού κίνησης της μορφής. Αναλογίες είναι ορατές με το αποσπασματικό αγαλμάτιο αρ. 83 της Σίδης, που έχει ερμηνευθεί ως Αφροδίτη και προέρχεται από ένα πρωτότυπο του δεύτερου τετάρτου του 2^{ου} π.Χ. αιώνα.

5) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κορμός ανδρικού ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ. 1, 72 μ. Μεγαλύτερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: βρέθηκε στους δυτικούς προς τη θάλασσα πρόποδες της ακρόπολης της Ρόδου (περιοχή Κρητικά).

Χρονολογείται στον 3^ο π.Χ. αι.

Ελλιπές κατά το κεφάλι. Σώζεται περίπου μέχρι τα γόνατα και ήταν ένθετο σε παραλληλεπίπεδη ψηλή συμφυή μαρμαρίνη στήλη. Η βάση από λάρτιο λίθο βρέθηκε μαζί.

Πρόκειται για άνδρα ενδεδυμένο με ιμάτιο, που φέρει το αριστερό χέρι στο ισχίο, ενώ το δεξιό εκτείνεται κατά μήκος των πλευρών. Από άλλα εικονογραφικά παράλληλα εικάζεται ότι πρόκειται για Ερμή.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 42, εικ. IV. 6.

6) Ρόδος- Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. ΒΕ 1175

Τμήμα από ερμαϊκό άγαλμα.

Ύψ. αγάλματος: 1, 715 μ. Πλ. κάτω 0, 33 X 0, 275 μ. Μεγαλύτερο του φυσικού μεγέθους. Βάση από λάρτιο λίθο: διαστ. ύψ. 0, 795 μ., πλ. 0, 76, πάχ. 0, 675 μ.

Προέλευση: βρέθηκε στο συνοικισμό Κρητικά της Ρόδου μαζί με τη βάση του από λάρτιο λίθο.

Χρονολογείται γύρω στα μέσα του 3^{ου} π.Χ. αι.

Το άγαλμα είναι προσαρμοσμένο σε μεγάλη ορθογώνια βάση. Ελλιπές κατά το κεφάλι, που ήταν ένθετο, και αποκεκρουμένο μέρος της ορθογωνίου στήλης του αγάλματος κάτω αριστερά. Μάρμαρο υπόλευκο, χονδρόκοκκο.

Ολόκληρο το σώμα του αγάλματος καλύπτεται από ένδυμα. Φαίνεται ότι τα ενδύματα είναι δύο, ένα ανώτερο (χλαμύς) πορπούμενο στον ώμο και ένα εσωτερικό κάτω από αυτό, διακρινόμενο στον άνω βραχίονα. Ανήκει στον τύπο *Mantelherme* και εικονίζει Ερμή, ο οποίος στήριζε τον αριστερό βραχίονα στο ισχίο.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γ. Δοντάς, «Μεταπολεμικά τινά γλυπτικά προσκλήματα των Μουσείων Ρόδου και Κω», *ΑΔ* 21, 1966, *Μελέται*, 89-91, πίν. 39 γ-δ. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου* I, ό.π. 64, αρ. 90, εικ. 87. Κατά τον Δοντά, το ανωτέρω ερμαϊκό άγαλμα ανήκει στους χρόνους μεταξύ του β' και του γ' τετάρτου του 3ου π.Χ. αιώνα. Με την άποψή του συμφωνεί και ο Κωνσταντινόπουλος, που το χρονολογεί στα μέσα του 3^{ου} π.Χ. αιώνα.

III. Παιδικά ενδεδυμένα αγάλματα:

Δεν σώζονται.

IV. Γυμνά:

Γυναικεία και ανδρικά γυμνά αγάλματα δεν σώζονται. Υπάρχουν μόνο παιδικά.

IVα. Παιδικά γυμνά αγάλματα:

7) Νέα Υόρκη, Μητροπολιτικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 43.11.4

Άγαλμα γυμνού αγοριού.

Ύψ.: 0,434 μ. Φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: βρέθηκε στα χρόνια της Ιταλοκρατίας στη βόρεια πλευρά της ακρόπολης της Ρόδου, κοντά στο νοσοκομείο.

Χρονολογείται στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Ακέραιο. Ορειχάλκινο.

Εικονίζεται ένα παχουλό, στρογγυλομάγουλο αγοράκι, ξαπλωμένο πάνω στο χιτώνα του σε ένα βράχο, με το αριστερό χέρι κάτω από το σγουρόμαλλο κεφάλι του. Έχει αφήσει το δεξιό του χέρι πεσμένο προς τα εμπρός, ενώ τα δύο του πόδια είναι ελαφρά ανοιγμένα. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου, τα μαλλιά του και οι ανατομικές λεπτομέρειες έχουν αποδοθεί τέλεια, ενώ η χαλάρωση που έχει προκαλέσει ο ύπνος σε όλα τα μέλη του σώματος, είναι το ρεαλιστικότερο στοιχείο. Πρόκειται για αγαλμάτιο «κοιμωμένου Έρωτος».

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. M. A. Richter, «A Bronze Eros», *AJA* 37, 1943, 365-378. Επίσης της ίδιας *The Metropolitan Museum of Art. Handbook of the Greek Collection*, Cambridge 1953, 123-124, πίν. 102. M. Bieber, *The Sculpture of the*

Hellenistic Age, New York 1955, 145, εικ. 616-618. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 21 σημ. 10, 22 σημ. 38, 29. W. Helbig, *Führer durch die öffentlichen Sammlungen klassischer Altertümer in Rom* 4, II, 1966, 287 κ.ε., αρ. 1461. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, Αθήνα 1986, 123, εικ. 112. Κατά την Richter και τον Κωνσταντινόπουλο, πρόκειται για ροδιακό έργο της μέσης ελληνιστικής περιόδου. Συμφωνεί ο Χρ. Καρούζος, *Ρόδος. Ιστορία, Μνημεία, Τέχνη*, (εκδ.) Έσπερος, Αθήνα 1973, 45, που θεωρεί ότι το άγαλμα θυμίζει το σύμπλεγμα του παιδιού με τη χήνα, έργο του Χαλκηδόνιου Βόηθου, προσθέτοντας μάλιστα ότι τα δύο έργα μπορεί να έχουν συγγένεια ουσιαστικώτερη από την απλή εξωτερική ομοιότητα. Θα πρέπει να ήταν τοποθετημένο ή σε κάποιον κήπο σπιτιού ή σε δημόσιο χώρο, ανάμεσα σε θάμνους και άλλα έργα τέχνης. Κατά μία άλλη άποψη πρόκειται για έξοχο δείγμα του ρυθμού ροκοκό. Ο G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 34 σημ. 1 το χρονολογεί στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα.

V. Γυναικείες κεφαλές:

8) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 323

Γυναικεία κεφαλή αγάλματος.

Ύψ. 0, 14 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: Κάμιρος.

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στον 2^ο π.Χ. αι.

Θραυσμένη στη μύτη, στο στόμα και στο σαγόκι. Εργασμένη πίσω. Μάρμαρο νησιωτικό, με μικρούς κρυστάλλους.

Το κεφάλι κλίνει προς το δεξιό πλευρό. Τα μαλλιά μαζεύονται στον τράχηλο, υπογραμμίζοντας τα ζυγωματικά. Πρόκειται πιθανότατα για κεφαλή Νύμφης του τύπου «πρόσκληση σε χορό». Ο ανωτέρω τύπος συνδέεται με ένα χώρο ανατολικο-ελληνικό και χρονολογείται στο β' μισό του 2^{ου} αιώνα π.Χ. Ωστόσο, η χρονολόγηση πρόσφατα έχει ανέβει στην περίοδο 225-175 π.Χ., προπαντός στη βάση κάποιας λεπτομέρειας της κεφαλής. Η αξιοσημείωτη διάχυση του γλυπτικού αυτού θέματος κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων εξηγείται όχι μόνο από το ελαφρύ και χαριτωμένο περιεχόμενό του, αλλά επίσης από την προσαρμογή του σε διακοσμητικά ζητούμενα, όπως αυτά εκδηλώνονται σε αντίστοιχα αγάλματα κρητών.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 45-46, αρ. 7, εικ. 10-11. Για τον τύπο βλ. D. M. Brinckerhoff, «New Examples of the Hellenistic Statue Group "The Invitation to the Dance", and their Significance», *AJA* 69, 1965, 25-37.

9) Κων/λη, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 2261 (M 811)

Γυναικεία κεφαλή αγάλματος.

Ύψ.: 0,55 μ. Κολοσσικό.

Προέλευση: Λίνδος.

Χρονολογείται περίπου στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Σώζεται μέχρι και το λαιμό. Μάρμαρο λευκό, χοντρόκοκκο, κρυσταλλικό.

Πρόκειται για κρανοφόρο Αθηνά, που κλίνει την κεφαλή στα αριστερά.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Mendel, *Catalogue III*, ό.π. 14-15, αρ. 811. V. Poulsen, *Lindos III*, 2, ό.π. 551-552, αρ. 8, εικ. 20 και παραπομπές εκεί. G. Lippold, *Die griechische Plastik, Handbuch der Archäologie, Fünfte Lieferung* (1. Lieferung des

3. Bades), München 1950, 361 σημ. 2. M. Bieber, *The Sculpture of the Hellenistic Age*, ό.π. 130. H G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 37 υποστηρίζει ότι το γλυπτό δεν μπορεί να ανήκει στον κορμό με αρ. 36 του καταλόγου της, όπως ισχυρίζεται ο Lippold, διότι είναι πολύ μεγάλο για τον κορμό και επιπλέον είναι πλήρως στρογγυλό. Το στυλ της κεφαλής, κατά την άποψή της, είναι ηρωικό. Κατά την R. Kabus-Preisshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, ό.π. 169-170, πίν. 77, 1 παρότι η επιφάνεια της κεφαλής είναι πολύ κατεστραμμένη, η ποιότητα του μαρμάρου της δεν αποκλείει τουλάχιστον την κωακή προέλευση. Για την Αθηνά προτείνει μια χρονολόγηση το αργότερο στην τρίτη δεκαετία του 2^{ου} π.Χ. αιώνα συγκρίνοντάς την με την Αφροδίτη του περγαμηνού Βωμού. Αντίθετα ο Η. Kyrieleis, *Bildnisse der Ptolemäer*, Berlin 1975, 124 χρονολογεί την Αθηνά στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα.

VI. Ανδρικές κεφαλές:

10) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. E 205

Ανδρική κεφαλή αγάλματος.

Ύψ. 0, 155 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Χρονολογείται πιθανότατα στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Η κατάσταση διατήρησης είναι πολύ κακή. Το πίσω μέρος σπασμένο. Τα μάτια ήταν ένθετα, γεγονός που συμπεραίνεται όχι μόνο από τις άδειες κόγχες του ματιού, αλλά επίσης από τα ίχνη της γυάλινης μάζας κιτρινωπού χρώματος στην αριστερή κόγχη. Ερυθρός ντόπιος ασβεστόλιθος.

Από διάφορα εικονογραφικά παράλληλα εικάζεται ότι πρόκειται για Διόνυσο ή Σιληνό.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Κατά τον G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 50, αρ. 11, εικ. 21-22, το γένη του θεού επαναλαμβάνει το εικονογραφικό σχήμα της κεφαλής, με αρ. ευρ. Μουσ. Ρόδου E 269 (= αρ. 26 παρόντος καταλόγου).

11) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 13641

Ανδρική κεφαλή αγάλματος.

Ύψ.: 0, 195 μ. Φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Χρονολογείται στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Σπασμένο διαγώνια στο σαγόνι. Ερυθρός ασβεστόλιθος (πορφυρίτης λίθος της Ρόδου).

Πρόκειται για κισσοστεφή Διόνυσο ή Σιληνό. Τα μισόκλειστα μάτια, τα πλατιά ρουθούνια, τα στριμμένα προς τα κάτω χοντρά μουστάκια και τα σαρκώδη χείλη συνθέτουν τον τύπο του οινοβαρούς.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Ο G. Jacopi, *CIRh V*, 1, ό.π. 47-49, αρ. 8, εικ. 27-28 θεωρεί ότι πρόκειται για Διόνυσο. Κατά τη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 29, αρ. 61, η ταύτιση με Σιληνό είναι πιο πιθανή, εξαιτίας των φουσκωτών παρειών και των μουστακιών, που ξεπηδούν από τα πλάγια της μύτης. Ίδια άποψη είχε εκφράσει και ο J. Marcadé, *Au Musée de Délos. Étude sur la sculpture hellénistique en ronde bosse découverte dans l'île, Bibliothèque des Écoles Françaises d'Athènes et de Rome*, fasc. 215, Paris 1969, 486 σημ. 4 που θεωρεί ότι πρόκειται για Σιληνό και ενδεχομένως σχετίζεται με την αλεξανδρινή σχολή στη θεματική και την τεχνολογία. G. Jacopi, *Lo Spedale dei Cavalieri e il Museo*

archeologico di Rodi, Roma 1932, 56-57, εικ. 28. G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 50 σημ. 1, εικ. 20. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 131-132, εικ. 127 και του ίδιου *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 62-63, εικ. V. 32. Κατά τον Κωνσταντινόπουλο, *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 87, αρ. 153, εικ. 133 το έργο, με την έντονη έκφραση του πάθους, είναι από τα χαρακτηριστικότερα ροδιακά έργα γλυπτικής της μέσης ελληνιστικής περιόδου. Πρβ. και την ροδιακή κεφαλή Διονύσου, με αρ. ευρ. Μουσ. Ρόδου Ε 269 (=αρ. 26 παρόντος καταλόγου). Κατά την Α. Herrmann, «Rhodian Red Limestone Sculptures» *KANON, Festschrift Ernst Berger*, Basel 1988, 244, σημ. 6 πρόκειται πιθανόν για Πρίαπο.

12) Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο-αρ. ευρ. Μουσ. 1781

Ανδρική κεφαλή αγάλματος.

Ύψος: 0,43 μ. Κολοσσικό.

Προέλευση: από τα Κοσκινού. Άλλοτε στη συλλογή του Hiller von Gaertringen στο Βερολίνο και τώρα χαμένο.

Χρονολογείται στις αρχές του 2^{ου} π.Χ. αι.

Σώζεται μέχρι το ήμισυ του ύψους του λαιμού. Επιφάνεια σχετικά φθαρμένη. Μάρμαρο.

Ο άνδρας στρέφει την κεφαλή προς τα δεξιά. Από διάφορα εικονογραφικά παράλληλα και τις οπές στο κεφάλι για την ένθεση ακτίνων εικάζεται ότι πρόκειται για Ήλιο.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Β. Graef, «Helioskopf aus Rhodos», *Strena Helbigiana*, Lipsiae 1899, 99-110, εικ. σελ. 100, 101, 106, 107. Η. Ζερβουδάκη, «Ήλιος και Αλίσια», *ΑΔ* 30, 1975, *Μελέται*, 12, πίν. 4^ο. G. Jacopi, *CIRh* V, 1, ό.π. 42, εικ. 25. G. Kleiner, «Helios und Sol», *Charites. Studien zur Altertumswissenschaft*, Bonn 1957, 102. J. J. Bernoulli, *Die erhaltenen Darstellungen Alexanders des Grossen*, München 1905, 68, σημ. 2. A. W. Lawrence, «Rhodes and Hellenistic Sculpture», *BSA* 26, 1923-25, 67. D. Thimme, «The Masters of the Pergamon Gigantomachy», *AJA* 50, 1946, 355, πίν. XXI, 20. M. Bieber, *Antike Kunst. Festschrift W. Amelung*, 17 και *The Sculpture of the Hellenistic Age*, ό.π. 124, σημ. 8. Η. Hoffmann, «Helios», *JARCE* II, 1963, 120. Χρονολογείται στην αρχή του 2^{ου} π.Χ. αιώνα, όπως κατά τη Ζερβουδάκη, σωστά το χρονολόγησε ο L. Alscher, *Griechische Plastik* IV, 203 σημ. 74. Κατά την R. Kabus-Preissshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, ό.π. 167, σημ. 683 αυτός ο τύπος συναντιέται στη Ρόδο σε πολυάριθμα παραδείγματα από τον ύστερο 4^ο π.Χ. αιώνα. Επίσης βλ. αρ. ευρ. Μουσ. Ρόδου 5280, *BCH* 80, 1956, 330, εικ. 7, 8.

VII. Παιδικές κεφαλές:

13) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 6256

Παιδική κεφαλή αγάλματος.

Μέγ. ύψ. 0, 19 μ. Φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στον 2^ο π.Χ. αι.

Το άκρο της μύτης αποκεκρουμένο. Σπασμένο το πρόσθιο μέρος του λαιμού. Μάρμαρο.

Πρόκειται για χαμογελαστό νεαρό Σάτυρο, όπως δείχνουν τα μυτερά αυτιά στο κεφάλι.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Ο Α. Maiuri, «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi I», *CIRh* II, 1932, 33-34, αρ. 12, εικ. 16 θεωρεί ότι έχει ατομικά χαρακτηριστικά. Ο J. Marcadé, *Au Musée de Délos*, ό.π. 486 σημ. 4 το αναγνώρισε σωστά. Παρότι έχει ταινία στα μαλλιά, το κεφάλι σχετίζεται με το σάτυρο της «πρόσκλησης σε χορό», που συζητείται από τον D. Brinkerhoff, *AJA* 69, ό.π. 25-37. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 29, αρ. 56.

A1. Αγαλμάτια θεών

I. Γυναικεία ενδεδυμένα αγαλμάτια:

14) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 158 (μαύρος αρ. 25)

Κάτω μέρος γυναικείου ενδεδυμένου αγαλματίου.

Ύψ. 0, 38 μ.

Προέλευση: από τη Ρόδο. Βρέθηκε σε κήπο ιδιωτικής κατοικίας.

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Σώζεται μόνο το κάτω τμήμα του κορμού από τη γραμμή του ισχίου. Στο σημείο αυτό είναι κομμένο λοξά. Μάρμαρο νησιωτικό, χοντρόκοκκο.

Η μορφή στηρίζεται στο δεξιό πόδι και κάμπει το αριστερό, προβάλλοντάς το ελαφρά. Είναι καλυμμένη με ιμάτιο, το οποίο στους μηρούς αναδιπλώνεται δημιουργώντας μια επαλληλία τριγωνικών πτυχώσεων, που αποδίδονται με έντονη πλαστικότητα και σχηματίζουν πλατιά ζώνη σκιάς. Κατά μήκος του αριστερού πλευρού πέφτει στο βραχίονα ή στην ωμοπλάτη μια πτυχή του ιματίου αυστηρά κατακόρυφη, η οποία μπορεί να αποτελεί στοιχείο σύνδεσης, με ένα πιθανό πλευρικό στήριγμα, τώρα ελλείπον. Πρόκειται πιθανότατα για ημίγυμνη Αφροδίτη.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 101, αρ. 51, εικ. 80.

15) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 608 (κόκκινος αρ. 12065)

Κάτω μέρος γυναικείου ενδεδυμένου αγαλματίου.

Ύψ. 0, 34 μ. Πλάτ. 0, 22 μ. Ο Linfert δίνει ύψ. 0,31 μ.

Προέλευση: -

Χρονολογείται πιθανότατα στο α' μισό του 2^{ου} π.Χ. αι.

Σώζεται μόνο το κάτω μέρος του σώματος, που αρχίζει από τους βουβώνες και τελειώνει στην πρόσφυση των ποδιών. Το πίσω μέρος είναι αδούλευτο.

Μάρμαρο νησιωτικό, χοντρόκοκκο.

Πιθανότατα πρόκειται για ένα αντίγραφο του τύπου της Αφροδίτης Este. Για το ανωτέρω γλυπτό ένα παράλληλο πιο ακριβές προσφέρει η κοροπ्लाστική και κυρίως το αγαλμάτιο της Σάμου, με αρ. ευρ. 1583, που έχει γυμνό το πάνω μέρος του κορμού και χρονολογείται στο α' μισό του 2^{ου} π.Χ. αιώνα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 46-47, αρ. 8, εικ. 12. Για το άγαλμα βλ. και Α. Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit. Studien an weiblichen Gewandfiguren*, Wiesbaden 1976, 158 κ.ε., πίν. 70, εικ. 387. Ο Linfert το

συνδέει με τον τύπο της Αφροδίτης Este, για τον οποίο βλ. G. Lippold, *Die griechische Plastik*, ό.π. 298, πίν. 104, 2. Με την άποψη αυτή διαφωνεί ο Gualandi.

16) Κοπεγχάγη, Εθνικό Μουσείο Δανίας- αρ. ευρ. Μουσ. 12200

Κορμός γυναικείου ενδεδυμένου αγαλματίου.

Ύψ.: 0,33 μ.

Προέλευση: Λίνδος.

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Ελλιπές κατά το κεφάλι και τους πήχεις. Μάρμαρο λευκό.

Πρόκειται για πεπλοφόρο Αθηνά, στο στήθος της οποίας σώζεται το χαρακτηριστικό γοργώνειο. Στηρίζεται στο δεξιό σκέλος και κάμπτεται προς τα πίσω το αριστερό. Στα δεξιά της κουλουριασμένο φίδι.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: V. Poulsen, *Lindos III*, 2, ό.π. 559-560, αρ. 2, εικ. 38-39. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 38.

17) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 414

Καθιστό γυναικείο ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψ. 0,41 μ.

Προέλευση: -

Χρονολογείται πιθανότατα στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Λείπουν το κεφάλι, ο δεξιός βραχίων και σχεδόν ολοκληρωτικά ο αριστερός πήχυς. Στο αριστερό πόδι της μορφής κυκλικός τόρμος για την ένθεση του άκρου τμήματός του. Το δεξιό ήταν κολλημένο. Από το κάθισμα λείπει το δεξιό μέρος, που στηριζόταν με κυκλικό τόρμο, ακόμα ορατό. Μάρμαρο νησιωτικό, λεπτόκοκκο.

Η γυναικεία μορφή είναι καθισμένη σε ένα ορθογώνιο όγκο μαρμάρου, του οποίου λείπει η απόληξη. Η σύνθεση επαναλαμβάνει τον τύπο της «Ουρανίας της Φρανκφούρτης», με εξαίρεση την αντιστροφή της θέσης του ποδιού και το κατέβασμα του αριστερού πήχου, που φαίνεται σαν να είναι προσκολλημένος στο μηρό. Ο κορμός ανασηκώνεται και γυρίζει αδιόρατα προς τα δεξιά, με μια κίνηση η οποία αρχικά πρέπει να συμπαρέσυρε και το κεφάλι. Στο σταύρωμα των ποδιών αντιστοιχεί η σύγκλιση των βραχιόνων, των οποίων οι πήχεις ακουμπούν στις παρυφές του ιματίου.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Κατά τον G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 63-66, αρ. 18, εικ. 36-39, το ανωτέρω ροδιακό γλυπτό προέρχεται από μια μορφολογική και στυλιστική τροποποίηση της Τύχης της Αντιοχείας, έργου του μαθητή του Λυσίππου, Ευτυχίδη. Η καθιστή Μούσα της Ρόδου, αξιοσημείωτης ποιότητας και με χαρακτηριστική πρωτοτυπία απόδοσης, είναι περισσότερο συγγενής με την ομάδα του Φιλίσκου (τύπος Η της «Ουρανίας της Φρανκφούρτης, 160-150 π.Χ.), ιδιαίτέρως στον τρόπο χειρισμού και κίνησης του ενδύματος. Συμφωνεί ο Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 70, αρ. VI.18.

II. Ανδρικά ενδεδυμένα αγαλμάτια:

18) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 520

Κορμός ανδρικού ενδεδυμένου αγαλματίου.

Ύψ.: 0,60 μ.

Προέλευση: -

Χρονολογείται στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Ελλίπες κατά το κεφάλι, το δεξιό βραχίονα, το αριστερό άκρο χέρι. Σπασμένα τα πόδια περίπου στο ύψος των γονάτων. Μάρμαρο λευκό.

Εκονίζεται ο Ασκληπιός στον τύπο *Altemps-Campana* τυλιγμένος σε ιμάτιο, που αφήνει ακάλυπτο το άνω μέρος του κορμού, πλην του αριστερού ώμου και του αντίστοιχου χεριού. Το ιμάτιο μπροστά αναδιπλώνεται σε τριγωνικό απόπτυγμα. Φέρει βακτηρία στο αριστερό χέρι, που δεν λειτουργεί ως μέσο στήριξης. Το ύψος του γλυπτού είναι περγαμηνό. Το αγαλμάτιο αυτό δεν πρέπει να ήταν λατρευτικό. Πιθανότατα αποτελούσε διακοσμητικό στοιχείο σε κάποιο σπίτι πλουσίων «αστών».

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: L. Laurenzi, «Piccole sculture inedite di Rodi», *ArchCl* X, 1958, 175-177, πίν. 59, 1. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 52, εικ. 29-31. Βλ. επίσης G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 90, σημ. 12, εικ. 68, όπου αναγράφεται λανθασμένα ως E 320. Κατά το μελετητή, το γλυπτό μπορεί να συνδεθεί με τον Ασκληπιό αρ. ευρ. BE 1163 του Μουσείου της Ρόδου, που χρονολογείται στο μέσον του 2^{ου} π.Χ. αι. Στην τυπολογική κατηγοριοποίηση του Δοντά, κυρίως με βάση τη διάταξη του ιματίου, το ροδιακό αγαλμάτιο πρέπει να ενταχθεί στην πρώτη ομάδα.

19) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 1166

Ανδρικό ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψος 0,65 μ.

Προέλευση: από διάνοιξη πηγαδιού το 1914 σε κτήμα της περιοχής Σορωνής. Χρονολογείται πιθανότατα στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Λείπουν ο δεξιός πήχυς, ένθετος σε οπή γομφώσεως, και ο αριστερός βραχίων. Μάρμαρο λευκό, λεπτόκοκκο.

Η γενειοφόρος μορφή είναι ενδεδυμένη με χιτώνα και ιμάτιο. Η κίνηση του σώματος είναι πολυαξονική. Ο άνδρας εικονίζεται με το κορμί του συνεστραμμένο, για να αποδοθεί με φυσικότητα η κατάσταση μέθης στην οποία έχει περιπέσει. Πρόκειται για γενειοφόρο Διόνυσο ή Πρίαπο.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: A. Maiuri - G. Jacopi, «Il museo archeologico di Rodi nell' ospedale dei cavalieri», *CIRh* I, 1928, 27, εικ. 8. G. Jacopi, *Lo Spedale dei Cavalieri e il Museo Archeologico di Rodi*, ό.π. 42-43, εικ. 20. A. Maiuri, «Sculture del Museo Archeologico di Rodi», *ASAtene* IV-V, 1921-1922, 234-237, εικ. 1 a-c. L. Laurenzi, «Rilievi e statue d' arte Rodia», *RM* 54, 1939, 50, πίν. 14. L. Borrelli, «Una scuola di "manieristi" dell' ellenismo rodio-asiatico», *RendLinc*, ser. VIII, vol. IV, fasc. 5-6, 1949, 340, εικ. 3. Κατά τη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 54, πίν. 15, εικ. 34-36, το ροδιακό γλυπτό ομοιάζει περισσότερο με τους τύπους του Πρίαπου από ό,τι με τους ελληνιστικούς τύπους του Διονύσου και ίσως το ίδιο παριστά Πρίαπο. Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι. Ιστορική επισκόπηση-Ιαλυσία*, Αθήνα 1989, 207, πίν. 42 α, όπου και διεξοδική βιβλιογραφία. A. Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit*, ό.π. 95, σημ. 328 και 329. Υπάρχουν πολλές απόψεις για τη χρονολόγηση του γλυπτού. Οι L. Laurenzi και L. Borrelli ενέταξαν αυτό το γλυπτό και έναν Πρίαπο στο Μουσείο Καπιτολίνο της Ρώμης σε μία υστεροελληνιστική ροδιο-ασιατική σχολή «μανιεριστών» και το χρονολόγησαν μετά τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα (130-120 π.Χ.) και στο τέλος του 2^{ου}- αρχές 1^{ου} π.Χ. αιώνα, αντίστοιχα. (Η L. Borrelli, *RendLinc* IV, ό.π. 347 θεωρεί ότι εικονίζεται ο Θεός Ουωνίδας, σμικρυμένο αντίγραφο -ίσως- ενός μεγάλου αγάλματος του Θεού, που λατρευόταν στη Ρόδο). Οι A. W. Lawrence και A. Linfert επίσης βρίσκουν αρχαϊστικά

στοιχεία στο έργο. Αντίθετα, ο A. Maiuri το θεωρεί έργο του 3^{ου} - 2^{ου} π.Χ. αιώνα σύμφωνα με ένα πρότυπο του 4^{ου} π.Χ. αιώνα και ο Schuchhardt το χρονολογεί στο β' μισό ή στο τέλος του 3^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit*, ό.π. 102 σημ. 365 δίνει άλλη χρονολόγηση. Κατά τον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 131, εικ. 124 πρόκειται για έργο του λεγομένου ροδιακού μπαρόκ της μέσης ελληνιστικής περιόδου. Η στάση του μεθυσμένου Βάκχου θυμίζει εξαιρετά ελληνιστικά ανάγλυφα. Το άγαλμα είναι πολύ πιθανό να προέρχεται από κάποιο αγροτικό ιερό και ο θεός να παριστάνεται σε στιγμή ιεροτελεστίας (Κωνσταντινόπουλος, *Το αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 65, εικ. VI. 1). Ο G. Gualandì, *Sculture di Rodi*, ό.π. 162, σημ. 1 το χρονολογεί στο β' μισό του 2^{ου} π.Χ. αι.

20) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Ανδρικό ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψ.: 0,57 μ.

Προέλευση: από την Κάμιρο.

Χρονολογείται στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Ελλίπες κατά τους βραχίονες. Μικρές θραύσεις παντού και τοπικές αποκρούσεις. Μάρμαρο λευκό, νησιωτικό.

Το ιμάτιο αφήνει ακάλυπτο το μωδές στήθος της μορφής, καθώς τυλίγεται λοξά πάνω από τον αριστερό ώμο, πέφτοντας σε βαριές πτυχώσεις. Ο εικονιζόμενος έχει άνετο το αριστερό πόδι, ενώ στηρίζεται στο δεξιό. Πιθανά ακολουθεί το γνωστό εικονογραφικό τύπο του Δία στηριζόμενου σε σκήπτρο και με φιάλη στο δεξιό χέρι.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: L. Laurenzi, «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi- IV e dell' antiquarium di Coo- II» *CIRh* IX, 1938, 41-42, εικ. 22-23, πίν. 2-3. L. Laurenzi, *ASAtene* n.s. 8-10, 1946-48, 168-172, εικ. 2. M. Bieber, *The Sculpture of the Hellenistic Age*, ό.π. 161 σημ. 16. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 69, εικ. 48-49. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 131, εικ. 123. Κατά τον Κωνσταντινόπουλο, *Μουσεία της Ρόδου* I, ό.π. 91, αρ. 162, εικ. 140, το αγαλμάτιο «διατηρεί αρκετές αρετές από κάποιο μεγάλο, χαμένο για μας, έργο πλαστικής ίσως της πρώιμης ελληνιστικής εποχής». Το χρονολογεί στη μέση ελληνιστική περίοδο, συμφωνώντας με τον Laurenzi.

21) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 5299

Καθιστό ανδρικό ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψ. με τη βάση: 0, 55 μ.

Προέλευση: από την περιοχή Monte Kyzil-teré της πόλης της Ρόδου από το χώρο της ροδιακής νεκρόπολης, στη σημερινή περιοχή της Αγίας Τριάδας.

Χρονολογείται στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Ακέφαλο αγαλμάτιο. Λείπουν επίσης οι δύο βραχίονες. Σπασμένο το αριστερό άκρο πόδι. Μάρμαρο λευκό, νησιωτικό.

Καθιστός και ημίγυμνος ο τύπος μπορεί να παριστά Δία, παρότι δεν υπάρχει ίδιο παράλληλο. Δεν υπάρχουν επίσης ίχνη πλοκάμων ή γενίων στον κορμό, γεγονός που δηλώνει ότι και τα δύο πρέπει να ήταν κοντά. Πάντως, η αρχοντική στάση με τη χαρακτηριστική θέση των ποδιών, το αριστερό προωθημένο και το δεξιό τραβηγμένο πίσω, φανερώνει ότι πρόκειται για άγαλμα θεού. Τελευταία, αντί για τον Δία το αποδίδουν στο Σάραπτη.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: A. Maiuri, *CIRh* II, ό.π. 19-20, εικ. 8. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 70, εικ. 50-52. Γρ.

Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 130, εικ. 122. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 91, αρ. 164, εικ. 142. Κωνσταντινόπουλος, *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 66, αρ. VI. 8. Το έργο θυμίζει έντονα ένα παράλληλο μεγάλο άγαλμα που βρέθηκε στην Πέργαμο, καθώς το ύφος του ροδιακού γλυπτού είναι περγαμηνό: Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 130. Πρόκειται για το άγαλμα του Δία από το ιερό της Ήρας στην Πέργαμο, τώρα στην Κωνίλη, αρ. ευρ. Μουσ. 2767 βλ. M. Schede, *Meisterwerke der türkischen Museen I*, 1928, 12, πίν. 20. R. Horn, *Stehende Gewandstatuen in der hellenistischen Plastik*, RM II Ergänzungsheft, München 1931, 49 κ.ε., πίν. 20, 2. M. Bieber, *The Sculpture of the Hellenistic Age*, ό.π. 118 κ.ε., εικ. 471-472. Κατά την άποψη του Κωνσταντινόπουλου, το ροδιακό έργο δεν είχε σχέση με τη νεκρόπολη, αλλά αποτελούσε μικρό λατρευτικό άγαλμα - κατά πάσα πιθανότητα του Δία- σε τέμενος ή σε ναΐσκο και αποτελεί πολύ καλό έργο της μέσης ελληνιστικής εποχής. Στην αρχική του δημοσίευση θεωρείται έργο του 1^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 189, σημ. 2 το θεωρεί πρώιμο ρωμαϊκό έργο σε σύγκριση με το γλυπτό, με αρ. ευρ. Μουσ. Ρόδου E 216.

III. Παιδικά ενδεδυμένα αγαλμάτια:

Δεν σώζονται.

IV. Γυμνά:

Γυναικεία γυμνά δεν σώζονται. Υπάρχουν μόνο ανδρικά και παιδικά.

IVα: Ανδρικά γυμνά αγαλμάτια:

22) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. 1160

Κορμός γυμνού ανδρικού αγαλματίου.

Μέγ. ύψ.: 0, 53 μ.

Προέλευση: αγοράστηκε από το τοπικό εμπόριο.

Χρονολογείται πιθανότατα στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Ελλιπές κατά το κεφάλι, τη δεξιά κνήμη και τον αριστερό μηρό. Στην κάτω απόληξη του δεξιού μηρού οπή γομφώσεως. Νησιωτικό μάρμαρο.

Πρόκειται για κοιμώμενο Σάτυρο ξαπλωμένο πάνω σε ένα ασκί με κρασί. Ομοιάζει εικονογραφικά με τον Φαύνο Barberini.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Στην αρχική δημοσίευση του A. Maiuri, *CIRh II*, ό.π. 53-54, αρ. 23, εικ. 27 θεωρήθηκε ως τμήμα από ανάγλυφο κρήνης στεκόμενο όρθιο, με εκτέλεση εργασίας και ύφος περγαμηνό. Συμφωνεί ο G. Bakalakis, *AntK 9*, 1966, 23, 27 που το θεωρεί ανάγλυφο. Σωστότερα ο J. Marcadé, *Au Musée de Délos*, ό.π. 486 σημ. 4. Κατά τη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 29, αρ. 55, πίν. 16-17, εικ. 37-39, η λειτουργία του ως διακοσμητικό κομμάτι κρήνης υποδηλώνεται και από την έξοδο που έχει για νερό. Κατά τον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 131, εικ. 125 και *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 89, αρ. 158, εικ. 136 εδώ έχουμε ένα μικρό πρωτότυπο έργο, με όλα τα γνωρίσματα του ρεαλισμού της μέσης ελληνιστικής περιόδου. Ωστόσο, ο μελετητής αυτός στο *Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 65, δίνει άλλη χρονολόγηση και μάλιστα θεωρεί ότι ανήκει «στην τελευταία περίοδο της ελληνιστικής εποχής».

23) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. BE 780

Κορμός γυμνού ανδρικού αγαλματίου.

Ύψ.: 0, 32 μ. Πλ. κατά το μέσον: 0, 22 μ.

Προέλευση: από οικία στην οδό Χειμάρρας 25 στην πόλη της Ρόδου.

Χρονολογείται πριν από τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Πολύ ακρωτηριασμένο. Λείπουν το κεφάλι από το οποίο σώζονται μόνο οι απολήξεις των γενειών, που πέφτουν πάνω στο στήθος, όλος σχεδόν ο δεξιός βραχίον, όλο το κάτω μέρος του σώματος από το μέσο περίπου των μηρών, ενώ είναι αποκεκρουμένος ο αριστερός αγκώνας. Μάρμαρο λευκό, μάλλον χονδρόκοκκο.

Πρόκειται για γενειοφόρο μορφή, με πολυαξονική κίνηση σώματος στον τύπο του Ηρακλή Φαρνέζε. Μικρό ιμάτιο περιβάλλει τον αριστερό πήχυ της και διερχόμενο πίσω από τη ράχη κατέληγε μεταξύ κορμού και ασκού. Η πλαδαρότητα της σάρκας αποδίδεται ρεαλιστικά, ενώ διαπιστώνονται αντίθετες κατευθύνσεις των μυώνων. Πρόκειται για Σάτυρο ή για Σιληνό, που αποτελούσε διακοσμητικό στοιχείο κρήνης.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 131, εικ. 126. Του ίδιου *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 91, αρ. 161, εικ. 139. Ο Γ. Δοντάς, *ΑΔ 21, Μελέται*, ό.π. 91-92, πίν. 39ε το δημοσιεύει ως αγαλμάτιο Σιληνού και το χρονολογεί πριν τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα. Κατά την άποψή του, ανήκει σε τύπο του τέλους του 4^{ου} π.Χ. αιώνα, του οποίου το γνησιώτερο και καλύτερα σωζόμενο αντίγραφο βρίσκεται στη Γλυπτοθήκη του Μονάχου. Εκεί ο γέρων Σιληνός κλίνει επί του στήθους την κεφαλή, βαριά από τον οίνο. Προβάλλει με κόπο το δεξιό του πόδι, ενώ με τον δεξιό βραχίονα στηρίζεται σε ασκί, τοποθετημένο σε κορμό δένδρου. Από αυτό υποτίθεται ότι χυνόταν οίνος προς το αγγείο που κρατούσε στο χέρι (κάνθαρος, παρότι στο αντίγραφο του Μονάχου έχει συμπληρωθεί ως φιάλη), με πίεση. Επειδή όμως το αντίγραφο του Μονάχου όσο και τα άλλα διακοσμούσαν κρήνες, είναι προφανές ότι από τον ασκό έρρεε νερό σε κάποια δεξαμενή. Μοιάζει με τον Ηρακλή Φαρνέζε κατά την στάση, την διάπλαση και την έκφραση, γι' αυτό και απεδόθη στο Λύσιππο ή σε καλλιτέχνη συγγενούς τεχνοτροπίας. Ο G. Gualandì, *Sculture di Rodi*, ό.π. 138, σημ. 4 το χρονολογεί στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα.

IVβ. Παιδικά γυμνά αγαλμάτια:

24) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κορμός γυμνού αγαλματίου αγοριού.

Ύψ.: 0,62 μ.

Προέλευση: -

Χρονολογείται γύρω στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Σώζεται από την περιοχή της ωμοπλάτης μέχρι το μέσο των μηρών. Ελλiptές κατά το αριστερό χέρι. Μάρμαρο.

Το αγόρι εικονίζεται ακουμπισμένο σε κορμό δένδρου, ενώ ακόμη δεν έχει πάρει την τελική του θέση. Φέρει το δεξιό του χέρι στην αριστερή ωμοπλάτη, ενώ προβάλλει το αριστερό πόδι. Πρόκειται για Ερωτιδέα ή Ερμέρωτα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Κατά τον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 71, αρ. 115, εικ. 100α, πρόκειται για έργο του τέλους της μέσης ελληνιστικής περιόδου. Επίσης του ίδιου, *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 46, εικ. IV. 29.

V. Γυναικείες κεφαλές:

25) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 533

Γυναικεία κεφαλή αγαλματίου.

Ύψ.: 0,11 μ.

Προέλευση: από το Monte S. Stefano της Ρόδου.

Χρονολογείται πιθανότατα στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Ακέραιη. Ήταν ένθετη στο λαιμό του αγαλματίου. Μάρμαρο.

Τα μαλλιά της μορφής χωρίζονται στο μέσο του κεφαλιού και σχηματίζουν λαμπάδιο πίσω. Από διάφορα εικονογραφικά στοιχεία προτείνεται η ταύτιση της μορφής με την Μούσα «Πολύμνια».

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: L. Laurenzi, *ArchCl* X, ό.π. 177-179, πίν. 60-61. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 28, αρ. 45. D. Pinkwart, *Das Relief des Archelaos von Priene und die Musen des Philiskos*, Kallmünz 1965, 187-192, replica αρ. 17. Κατά την R. Kabus-Preisshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, ό.π. 173-4, σημ. 719, στενά συγγενική στο στυλ με μια κωακή κεφαλή των πρώτων δεκαετιών του 2^{ου} π.Χ. αιώνα, αν και αρχαιότερη, είναι η στηριζόμενη Μούσα, της λεγόμενης ομάδας του Φιλίσκου. Τελευταία, ο E. La Rocca, *Festschrift Adriani III*, 635 κ.ε. τη χρονολογεί στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο Laurenzi τη θεωρεί υστεροελληνιστική.

VI. Ανδρικές κεφαλές:

26) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 269

Ανδρική κεφαλή αγαλματίου.

Ύψ.: 0,115 μ.

Προέλευση: -

Χρονολογείται πιθανότατα στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Μια μεγάλη θραύση που τελειώνει στα ζυγωματικά έχει ακρωτηριάσει το κάτω δεξιό μέρος του προσώπου. Το γλυπτό πολύ διαβρωμένο στη μύτη και πίσω. Στην κορυφή του κεφαλιού μικρή κυκλική κοιλότητα. Ερυθρός ντόπιος λίθος.

Τα μαλλιά της μορφής χωρίζονται στο κέντρο του κεφαλιού σε κυματοειδείς βοστρύχους και σχηματίζουν κόμβο στον τράχηλο. Το μουστάκι συμπλέκεται με το κάτω μέρος των γενειών. Πρόκειται για Διόνυσο στον τύπο του Σαρδανάπαλου.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Κατά τον G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 49-50, αρ. 10, εικ. 19, το μικρό γλυπτό εικονίζει Διόνυσο παρόμοιο με τον τύπο του «Σαρδανάπαλου», για τον οποίο δεν υπάρχει ένα πιστό αντίγραφο. Το σχήμα απαντά σε μερικά κεφάλια της Ρόδου π.χ. στο κεφάλι από ερυθρό ασβεστόλιθο, με αρ. ευρ. Μουσ. 13641 (= αρ. 11 παρόντος καταλόγου) και της Κω, αποδίδεται ωστόσο με μια γλώσσα πιο γαλήνια, χωρίς τονισμένη δυναμική, όπως συμβαίνει στη μέση ελληνιστική περίοδο, και ορατή στην παρούσα κεφαλή. Κατά τον J. Marcadé, *Au Musée de Délos*, ό.π. 486, η θεματική και ο τρόπος εργασίας της μαλακής πέτρας δείχνουν μια εισαγωγή αλεξανδρινή. Για το υλικό του γλυπτού βλ. A. Herrmann, «Rhodian Red Limestone Sculptures», *KANON*, ό.π. 244-246.

27) Ανδρική κεφαλή αγαλματίου.

Ύψ.: 0,095 μ.

Προέλευση: από τη Ρόδο.

Χρονολογείται πριν από τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Σώζεται μέχρι το μέσο του ύψους του λαιμού. Τοπικές θραύσεις. Μάρμαρο.

Φέρει στεφάνι στα μαλλιά. Πρόκειται για νεαρό Ηρακλή ή το πιθανότερο για Διόνυσο.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: A. Linfert, «Ein hellenistischer Jünglingskopf aus Rhodos» *BJb* 180, 1980, 45-50, εικ. 1-4. Κατά τη R. Kabus-Preisshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, ό.π. 175, η χρονολόγηση της κεφαλής πριν από τα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αιώνα καταφαίνεται άμεσα.

28) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 271 (αρ. ΜΡ 10438)

Ανδρική κεφαλή αγαλματίου.

Ύψ.: 0, 10 μ.

Προέλευση: βρέθηκε πριν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έξω από τα μεσαιωνικά τείχη της Ρόδου στο τούρκικο νεκροταφείο κοντά στην πύλη του d' Amboise. Στο ευρετήριο του Μουσείου χαρακτηρίζεται ως Ήλιος.

Χρονολογείται στο τέλος της μέσης ελληνιστικής περιόδου.

Λείπει σχεδόν όλο το δεξιό μισό του κεφαλιού. Θραύσεις στη μύτη και στα μαλλιά. Η επιφάνεια είναι μερικώς παραμορφωμένη από ασβέστη. Από πράσινο λίθο.

Φέρει ταινία γύρω από τα μαλλιά στην περιφέρεια της οποίας υπάρχουν 16 οπές, που χρησίμευαν ως υποδοχές ακτίνων ή διαδήματος ή στεφανιού. Ένα άλλο κεφάλι, το υπ. αρ. 4660, επίσης από πράσινο λίθο και με τρύπες στα μαλλιά δε βρέθηκε στο Μουσείο μετά τον πόλεμο. Μια αντιπαραβολή στο ευρετήριο του Μουσείου, όπου υπάρχει η περιγραφή του, οδήγησε στη διαπίστωση ότι το μέγεθος, το υλικό, η κατάσταση και περίπου η περιοχή που βρέθηκε, συμπίπτουν με τα στοιχεία του κεφαλιού 10438. Φαίνεται λοιπόν πολύ πιθανό, ότι πρόκειται για διπλή καταγραφή του ίδιου. Έχει υποτεθεί ότι εικονίζει Ήλιο ή ότι αποτελεί πορτραίτο του Πτολεμαίου Γ΄.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Η. Ζερβουδάκη, *ΑΔ* 30, *Μελέται*, ό.π. 13-14, πίν. 5 α-δ. G. Gualandì, *Sculture di Rodi*, ό.π. 51-53, αρ. 13, εικ. 24-25. Κατά τη Ζερβουδάκη, το κεφάλι αρ. 10438 θεωρείται πιθανώς πορτραίτο του Πτολεμαίου Γ΄ (246-221 π.Χ.). Αντίθετα, ο Gualandì θεωρεί ότι πρόκειται για κεφαλή Ήλιου και προβαίνει στην ιδεαλιστική συμπλήρωση του κεφαλιού με ακτινωτό στέμμα. Υποστηρίζει ότι η μικρή ανδρική κεφαλή εικονίζει ένα τύπο νέου, του οποίου τα κοντά μαλλιά ακολουθούν το τυπικό σχήμα του αθλητή και τη χρονολογεί στο τέλος των μεσοελληνιστικών χρόνων ή στις αρχές των υστεροελληνιστικών.

VII. Παιδικές κεφαλές:

Δεν σώζονται.

B. Αγάλματα θνητών

I. Γυναικεία ενδεδυμένα αγάλματα:

29) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Τμήμα γυναικείου ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ.: 0,55 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: αγοράστηκε από το τοπικό εμπόριο. Προέρχεται από την περιοχή της αρχαίας πόλης της Ρόδου.

Χρονολογείται, πιθανότατα, στο τέλος της μέσης ελληνιστικής περιόδου.

Σώζεται από το ύψος των γοφών και κάτω. Μάρμαρο λευκό.

Η όρθια μορφή είναι ενδεδυμένη με χιτώνα και διαφανές ιμάτιο. Η πλουσιώτατη πτύχωση του χιτώνα διαφαίνεται κάτω από το πολύπτυχο ιμάτιο, με τις έντονες διαγώνιες πτυχές, που δημιουργεί το δεξιό κινημένο προς τα πλάγια πόδι της μορφής.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: A. Maiuri, *ASAtene* IV-V, ό.π. 242-244, εικ. 5. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 80, εικ. 53-54. Κατά τον Γρ. Κωνσταντινόπουλο, *Μουσεία της Ρόδου* I, ό.π. 75, αρ. 122, εικ. 105, πρόκειται για έργο των τελευταίων χρόνων της μέσης ελληνιστικής εποχής. Κατά τον Maiuri ανήκει στον κύκλο του Φιλίσκου και εικονίζει την Μούσα Πολύμνια ή αποτελεί επιτύμβιο άγαλμα στον τύπο αυτό. Το εξετάζει επίσης ο A. Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit*, ό.π. 94, σημ. 313, εικ. 208-210.

30) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κάτω μέρος γυναικείου ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ.: 1, 50 μ. Πλάτ.: 0, 68 μ. Βάθ.: 0, 52 μ. Κολοσσικό.

Προέλευση: βρέθηκε στην ακρόπολη της Ρόδου στο ιερό του Διός Πολιέως και της Αθηνάς Πολιάδος.

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στο τέλος της μέσης ελληνιστικής περιόδου.

Σώζεται το κάτω μέρος της μορφής από τη γραμμή της μέσης περίπου. Στην μη εργασμένη πίσω όψη υπάρχει κάτω δεξιά μια οπή γομφώσεως, ενδεχομένως για την στερέωση σε τοίχο (:). Μάρμαρο λευκό, χοντρόκοκκο, με γκρι-μπλέ λάμψεις.

Η γυναίκα στέκεται με λυγισμένο γόνατο σε μια στάση, που υποδηλώνει κίνηση μπρος-πίσω. Τα δυνατά μέλη του σώματος τυλίγονται σφιχτά σε ένα λεπτό ιμάτιο του οποίου οι πτυχές καλύπτουν σαν δίχτυ το δεξιό άνετο σκέλος και τις πλατιές κάθετες πτυχές του υποκειμένου χιτώνα. Στην πιο καλοδιατηρημένη δεξιά κνήμη μπορεί να παρατηρηθεί ο συνδυασμός του ενδύματος των *Coae vestis*.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: R. Kabus-Preisshofen, *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, ό.π. 147, πίν. 57, 2. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου* I, ό.π. 63-64, αρ. 87, εικ. 84. G. Gualandi, «Due statuette femminili del Museo Civico Archeologico di Bologna e la tecnica della trasparenza delle vesti», *RdA* 2, 1978, 44, εικ. 13. A. Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit*, ό.π. 93-94, πίν. 40, εικ. 205-207. Κατά τον Κωνσταντινόπουλο, πρόκειται για «ανδρικό άγαλμα, λατρευτικό κατά πάσα πιθανότητα». Πιο σωστά, ο Linfert και η Kabus-Preisshofen, ό.π. 147 σημ. 584 το θεωρούν γυναικείο.

II. Ανδρικά ενδεδυμένα αγάλματα:

Δεν σώζονται.

III. Παιδικά ενδεδυμένα αγάλματα:

Δεν σώζονται.

IV. Γυμνά:

Δεν σώζονται.

V. Γυναικείες κεφαλές:

31) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 532

Γυναικεία κεφαλή αγάλματος.

Ύψ.: 0, 185 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: από τη Ρόδο, λατομείο Αγ. Ιωάννη (S. Giovanni).

Χρονολογείται γύρω στο τέλος του 3^{ου} ή στις αρχές του 2^{ου} π.Χ. αι.

Θραύσεις υπάρχουν στη μύτη, στο στόμα, στα μαλλιά και στην κορυφή του κεφαλιού. Διαβρωμένοι οι βόστρυχοι, που περιβάλλουν το πρόσωπο. Το άνω μέρος του κεφαλιού είναι μόλις εργασμένο και το πίσω είναι κολλημένο. Στους λοβούς των ώτων σπές για ενώτια. Μάρμαρο νησιωτικό, χοντρόκοκκο.

Το γλυπτό δεν είναι εξαιρετικής ποιότητας. Τα μαλλιά χωρίζονται στο κέντρο σε απαλούς κυματοειδείς βοστρύχους. Το στόμα με τα σαρκώδη χείλη είναι μισάνοιχτο. Έχει κατ' ουσίαν τα στοιχεία του μπαρόκ, μεταφρασμένα και υιοθετημένα επιδερμικά και με μέτρια αποτελέσματα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 45, αρ. 6, εικ. 9. Ο μελετητής χρονολογεί το γλυπτό στη μεσοελληνιστική περίοδο και συγκεκριμένα στο τέλος του 3^{ου} π.Χ. αιώνα ή στις αρχές του 2^{ου}. Ο ίδιος μελετητής, όμως, εκ παραδρομής (;) στη σελ. 237 το θεωρεί υστεροελληνιστικό.

32) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Γυναικεία κεφαλή αγάλματος.

Ύψ.: - Λίγο μεγαλύτερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Σπασμένο το στόμα και η μύτη. Ισχυρή διάβρωση σε όλη την επιφάνεια του προσώπου και του κεφαλιού. Μάρμαρο.

Τα μαλλιά της μορφής χωρίζονται στο κέντρο του κεφαλιού και αναδιπλώνονται στα πλάγια. Καλοδουλεμένο έργο, με απαλό ζύγισμα των όγκων και έντονο βλέμμα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 103, αρ. 202, εικ. 180.

VI. Ανδρικές κεφαλές:

Δεν σώζονται.

VII. Παιδικές κεφαλές:

Δεν σώζονται.

B1. Αγαλμάτια θνητών

I. Γυναικεία ενδεδυμένα αγαλμάτια:

33) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 587

Γυναικείο ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψ.: 0,435 μ.

Προέλευση: από τη Ρόδο. Βρέθηκε το 1941 κατά τη διάρκεια εκχωματώσεων σε εργασίες στρατιωτικού χαρακτήρα.

Χρονολογείται στο α' μισό του 3^{ου} π.Χ. αι.

Το αγαλμάτιο ήταν ένθετο σε πλίνθο. Ελλιπές κατά το κεφάλι, που ήταν συμφυές με τον κορμό, και το αριστερό άκρο χέρι. Στο πέρασ του αριστερού πήχου οπή γομφώσεως. Μάρμαρο λευκό, νησιωτικό, χοντρόκοκκο.

Εικονίζεται μια γυναικεία μορφή ενδεδυμένη με πέπλο και ιμάτιο, το οποίο τυλίγει σφιχτά τον κορμό. Η μορφή προβάλλει τα αριστερά άκρα του σώματός της. Στην απόδοση της μορφής κυριαρχεί μια κεντρόφυγη τάση, καθώς οι γραμμές των πτυχώσεων του ρούχου διασπούν το πάνω μέρος του σώματος προς τα δεξιά του θεατή, το μεσαίο προς τα αριστερά και το υπόλοιπο προς τα κάτω.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 133-134, εικ. 133 και του ίδιου *Μουσεία της Ρόδου I*, ό.π. 91, αρ. 163, εικ. 141. Ο μελετητής θεωρεί το έργο υστεροελληνιστικής εποχής. Αντίθετα, ο G. Gualandì, *Sculture di Rodi*, ό.π. 42-43, αρ. 4, εικ. 5 το θεωρεί τύπο Ταναγραίας και το χρονολογεί στο α' μισό του 3^{ου} π.Χ.αίωνα.

34) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Γυναικείο ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψ.: -

Προέλευση: από ανασκαφή στον ανατολικό τομέα της συνοικίας Λαϊκά Αγίου Ιωάννου (Σεισμοπλήκτων) δυτικά της οδού Θεμ. Σοφούλη της πόλης της Ρόδου.

Χρονολογείται, πιθανότατα, στο α' μισό του 3^{ου} π.Χ. αι.

Σπασμένο λοξά μέχρι τη γραμμή του στήθους. Μάρμαρο.

Η μορφή όρθια, τυλιγμένη σε ιμάτιο, συνιστά τύπο που είναι περισσότερο κοινός στα πήλινα ειδώλια παρά στη γλυπτική.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Σύμφωνα με την αρχική δημοσίευση του Γρ. Κωνσταντινόπουλου, «Αρχαιότητες και μνημεία Δωδεκανήσου», *ΑΔ* 21, 1966, *Χρον.* Β2, 455, πίν. 489 β, πρόκειται για υστεροελληνιστικό ή πρωτορρωμαϊκό ακέφαλο αγαλμάτιο ενδεδυμένης γυναικός. Επειδή, όμως, ομοιάζει με το ροδιακό γλυπτό, με αρ. ευρ. Μουσ. Ε 587 (= αρ. 33 παρόντος καταλόγου), που κατά τον Gualandì χρονολογείται στο α' μισό του 3^{ου} π.Χ. αιώνα, μπορεί πιθανότατα να ενταχθεί σε αυτή την περίοδο και όχι σε τόσο ύστερα χρόνια. Επίσης G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 75.

35) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κορμός γυναικείου ενδεδυμένου αγαλματίου.

Ύψ.: -

Προέλευση: -

Αχρονολόγητο. Πιθανόν ανήκει στο α' μισό του 3^{ου} π.Χ. αι.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Αδημοσίευτο. Απλή αναφορά του στη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 76 χωρίς περαιτέρω στοιχεία. Όμοιο με τον αρ. 75 του καταλόγου της (= αρ. 34 παρόντος καταλόγου).

36) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Γυναικείο ενδεδυμένο αγαλμάτιο.

Ύψ.: -

Προέλευση: από ανασκαφή στο οικόπεδο Χ. Γιώρτσου επί της οδού Παύλου Μελά στην πόλη της Ρόδου.

Αχρονολόγητο. Πιθανόν ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Ελλιπές κατά το κεφάλι. Σπασμένο λοξά στο κάτω μέρος στο ύψος περίπου των γονάτων. Μάρμαρο.

Εικονίζεται μια πεπλοφόρος γυναίκα με βραχύ ιμάτιο, που κρατά ένα βλωειδές αντικείμενο.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, «Δωδεκάνησος», ΑΔ 23, 1968, Χρον. Β2, 437, πίν. 403 δ. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 77. Κατά την Merker, είτε πρόκειται για "genre type" (όπως ο αρ. 75 του καταλόγου της= αρ. 34 παρόντος καταλόγου) είτε για αναθηματική μορφή, παριστά λάτρισα με αναθηματική προσφορά.

II. Ανδρικά ενδεδυμένα αγαλμάτια:

Δεν σώζονται.

III. Παιδικά ενδεδυμένα αγαλμάτια:

Δεν σώζονται.

IV. Γυμνά:

Δεν σώζονται.

V. Κεφαλές:

Δεν σώζονται.

Γ. Αγάλματα ζώων

Αγαλμάτια δεν σώζονται.

37) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κεφαλή βοδιού.

Ύψ.: 0, 39 μ. Μήκ.: 0, 45 μ. Φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Χρονολογείται στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Σώζεται μέχρι και το λαιμό. Μάρμαρο.

Το κεφάλι αυτό θα ήταν κάπου προσαρτημένο. Εάν δεν προέρχεται από επιτύμβιο μνημείο, είναι πολύ πιθανό να είχε διακοσμητικό χαρακτήρα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου Ι*, ό.π. 67, αρ. 103, εικ. 96α και του ίδιου, *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 44, αρ. IV 15. Κατά τον μελετητή, χρονολογείται στη μέση ελληνιστική περίοδο.

38) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κεφαλή βοδιού.

Ύψ.: 0, 32 μ. Μήκ.: 0, 33 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: -

Αχρονολόγητο. Πιθανόν να ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Σώζεται μέχρι το λαιμό. Μάρμαρο.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Μουσεία της Ρόδου Ι*, ό.π. 67, αρ. 103, εικ. 96α και του ίδιου, *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 44, αρ. IV 15.

39) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Τμήμα σώματος δελφινιού.

Ύψ.: - Φυσικού μεγέθους (:).

Προέλευση: -

Χρονολογείται στα μέσα του 2^{ου} π.Χ. αι.

Ελλίπες κατά την ουρά. Ντόπιος λάρτιος λίθος.

Αποδίδεται πολύ ρεαλιστικά, με έντονη συστροφή του σώματος. Τα χαρακτηριστικά του κεφαλιού (μάτια, στόμα) δυνατά. Η καλύτερη πλευρά του είναι η δεξιά του θεατού.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, *Αρχαία Ρόδος*, ό.π. 136, εικ. 140 και του ίδιου *Μουσεία της Ρόδου Ι*, ό.π. 68, αρ. 105, εικ. 96β. Επίσης του ίδιου *Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, ό.π. 44, αρ. IV. 18. Κατά τον μελετητή, πρόκειται πιθανώς για επιτύμβιο μνημείο. Συμφωνεί ο P. M. Fraser, *Rhodian Funerary Monuments*, Oxford 1977, 41, εικ. 112a-b.

40) Κων/λη, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κεφαλή αλόγου.

Ύψ.: 0,62 μ. Μήκ.: 0,645 μ. Φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: Λίνδος.

Χρονολογείται πιθανότατα στο 2ο π.Χ. αι.

Σώζεται μέχρι το λαιμό. Σπασμένο στη μύτη και το στόμα. Μάρμαρο λευκό.

Φέρει χαλινάρια και στεφάνι ελιάς. Πιθανώς αποτελούσε μέρος έφιππου αγάλματος ή συμπλέγματος με άμαξα από μνημείο νίκης.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Mendel, *Catalogue III*, ό.π. 15, αρ. 812. M. Schede, *Meisterwerke der türkischen Museen I*, ό.π. 5, πίν. 7. V. Poulsen, *Lindos III*, 2, ό.π. 552, εικ. 21-24. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 33, αρ. 132. Πρβ. *AvP VII*, 2, 170, αρ. 152. P. C. Bol, *Die Skulpturen des Schiffsfundes von Antikythera*, Berlin 1972, αρ. 93 α, πίν. 51, 2.

Δ. Συμπλέγματα θεών

Θνητών δεν σώζονται.

41) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 531

Σύμπλεγμα γυναικείας μορφής και παιδιού.

Ύψ.:0, 16 μ. Μικρότερο του φυσικού μεγέθους.

Προέλευση: από τη Ρόδο. Βρέθηκε στο λόφο του Αγ. Στεφάνου.

Χρονολογείται πιθανότατα στο α' μισό του 2ου π.Χ. αι.

Σώζεται το κεφάλι μιας γυναικείας μορφής μέχρι την πρόσφυση του λαιμού στους ώμους και από το παιδί μόνο ο αριστερός βραχίον που είναι προσκολλημένος στο δεξιό μέρος του κεφαλιού της γυναίκας. Μάρμαρο νησιωτικό, λευκό, λεπτόκοκκο.

Πρόκειται πιθανότατα για σύμπλεγμα Αφροδίτης και Έρωτος. Στη δεξιά πλευρά του κεφαλιού της θεάς ακουμπά ο μικρός βραχίον ενός Έρωτα, ο οποίος της χαϊδεύει απαλά το κεφάλι. Πρόκειται για ένα εικονογραφικό θέμα πολύ κοινό στην κοροπ्लाστική. Ο Έρως αγκαλιάζει ή χαϊδεύει τη μητέρα του τρυφερά και η θεά ίσως κλίνει το κεφάλι για να προστατέψει το μικρό γιο. Στο σύμπλεγμα αυτό η Αφροδίτη κοίταζε μακριά, ενώ ο Έρως ήταν προφανώς όρθιος στο δεξιό βραχίονά της.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 44-5, αρ. 5, εικ. 6-8. Ο μελετητής προτείνει, ορθώς, χρονολόγηση του συμπλέγματος (σελ. 45) στο α' μισό του 2^{ου} π.Χ. αιώνα, ωστόσο εκ παραδρομής (;) στη σελ. 237 το αναφέρει ως υστεροελληνιστικό.

42) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο- αρ. ευρ. Μουσ. Ε 416

Σύμπλεγμα καθιστού άνδρα με μικρό παιδί στην αγκαλιά.

Ύψ.:0, 38 μ. Αγαλμάτιο.

Προέλευση: -

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Από την καθιστή μορφή λείπουν το κεφάλι, οι βραχίονες και το κάτω μέρος του δεξιού ποδιού. Από το παιδί λείπουν το κεφάλι και οι βραχίονες. Μια μεγάλη θραύση ακρωτηριάζει την κάτω άκρη του βράχου. Μάρμαρο νησιωτικό, χοντρόκοκκο.

Το μικρό σύμπλεγμα εικονίζει τον Ερμή καθισμένο σε βράχο να κρατά στην αγκαλιά του το μικρό Διόνυσο, ξαπλωμένο πάνω σε λεοντή. Ο γυμνός Ερμής ακουμπά το ιμάτιο σε ένα βραχώδη όγκο, που συνιστά το κάθισμα. Ο Διόνυσος είναι τοποθετημένος διαγώνια, με τον κορμό λίγο ανασηκωμένο και μετωπικό. Το δέρμα του λιονταριού κυκλώνει τα πλευρά του και τα πόδια είναι ελαφρά ανοιγμένα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: G. Gualandi, *Sculture di Rodi*, ό.π. 141-142, αρ. 110, εικ. 147.

Ε. Γλυπτά απροσδιόριστου μεγέθους

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται αγάλματα των οποίων το ύψος δεν παρατίθεται στις σχετικές δημοσιεύσεις. Εξαιρούνται τα γλυπτά, με αρ. 34, 36 των οποίων το ύψος είναι άγνωστο, ωστόσο αναφέρονται από τους μελετητές ως αγαλμάτια. Επίσης, εξαιρείται το άγαλμα με αρ. 32 για το οποίο παρότι δεν γνωρίζουμε το ακριβές ύψος, έχουμε στοιχεία για το μέγεθος, και το γλυπτό με αρ. 35 για το οποίο εικάζουμε το μέγεθός του, καθώς συγκρίνεται με άλλο, το οποίο αναφέρεται ως αγαλμάτιο. Το γλυπτό αρ. 39 θεωρήθηκε φυσικού μεγέθους και εντάχθηκε συμβατικά στην κατηγορία των αγαλμάτων ζών (κατηγορία Γ), με μόνο στοιχείο τη φωτογραφία του στην οικεία δημοσίευση.

43) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κορμός γυμνού ανδρικού αγάλματος.

Ύψ.: -

Προέλευση: από ανασκαφή στα οικόπεδα Παπασταμάτη-Αθανασιάδη-Φραγκεσκάκη στην πόλη της Ρόδου. Βρέθηκε σε δεξαμενή αιθρίου.

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Λείπουν το κεφάλι, το άκρο δεξιό χέρι και τα πόδια από το άνω μέρος των μηρών. Μάρμαρο.

Η γυμνή μορφή είναι ανακεκλιμένη και ίσως παριστά θαλάσσια θεότητα.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος – Μ. Αχειμάστου – Ι. Παπαποστόλου, «Αρχαιότητες και μνημεία της Δωδεκανήσου», *ΑΔ* 20, 1965, *Χρον.* Β3, 594, πίν. 751 β. Η G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 32, αρ. 112 το συγκρίνει στη δύναμη του πλάσματος με τον κοιμώμενο Σάτυρο αρ. ευρ. Μουσ. 1160 (= αρ. 22 παρόντος καταλόγου).

44) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Ανδρική κεφαλή.

Ύψος: -

Προέλευση: από ανασκαφή στο οικόπεδο Συνεταιρισμού Καταστηματαρχών στην οδό Σοφ. Βενιζέλου στην πόλη της Ρόδου.

Αχρονολόγητο. Κατά την άποψή μας, και με κάθε επιφύλαξη, πιθανόν να ανήκει στον 3^ο π.Χ. αι.

Σπασμένο το κάτω μέρος των γενίων. Μάρμαρο.

Πιθανότατα εικονίζεται γενειοφόρος Δίας.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος, «Δωδεκάνησος», *ΑΔ* 22, 1967, *Χρον.* Β2, 533, πίν. 388 β. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 73.

45) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Ανδρική κεφαλή.

Ύψ.: -

Προέλευση: από ανασκαφή στα οικόπεδα Παπασταμάτη-Αθανασιάδη-Φραγκεσκάκη στην πόλη της Ρόδου. Βρέθηκε σε δεξαμενή αιθρίου.

Αχρονολόγητο. Πιθανόν να ανήκει στη μέση ελληνιστική περίοδο.

Αποκεκρουμένο το άκρο της μύτης. Μάρμαρο.

Πρόκειται για κεφαλή Ηρακλή. Ο τύπος αυτός με τα κοντά μαλλιά και τα παχιά γένια, είναι παρόμοιος με τον Ηρακλή από την *Alba Fucens*.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Γρ. Κωνσταντινόπουλος – Μ. Αχειμάστου – Ι. Παπαποστόλου, *ΑΔ 20, Χρον.Β3*, ό.π. 594, πίν. 750α. *BCH 92, 1968, 976*, πίν. 32 δεξιά. G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 67.

46) Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο

Κορμός γυναικείου ενδεδυμένου αγάλματος.

Ύψ.: -

Προέλευση: -

Αχρονολόγητο. Πιθανόν ανήκει στο τέλος της μέσης ελληνιστικής περιόδου.

Βιβλιογραφία-Παρατηρήσεις: Αδημοσίευτο. Απλή αναφορά του στη G. S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, ό.π. 30, αρ. 81 χωρίς περαιτέρω στοιχεία. Παρόμοιο με το γλυπτό αρ. 80 του καταλόγου της όσον αφορά στον τύπο και στην τεχνική (= αρ. 29 παρόντος καταλόγου). Τα δύο γλυπτά - κατά την άποψή της - ίσως κατασκευάστηκαν στο ίδιο εργαστήριο.

3. 1. 2. : ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ - ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Με τη βοήθεια του ανωτέρω καταλόγου, μπορούμε να προβούμε στις εξής κατηγοριοποιήσεις σύμφωνα με τις κάτωθι παραμέτρους: Α. υλικό, Β. θέμα, Γ. μέγεθος και Δ. προέλευση. Σημειώνεται ότι όλες οι ποσοστιαίες αναλύσεις γίνονται επί του συνόλου των 48 αγαλμάτων και όχι των 46 του αριθμημένου καταλόγου, διότι υπολογίζουμε ότι στα 2 συμπλέγματα (αρ. 41, 42) αντιστοιχούν 4 αγάλματα.

A. Όσον αφορά στο υλικό κατασκευής των αγαλμάτων (-τίων) διαπιστώνουμε ότι στην πλειονότητά τους είναι κατασκευασμένα από μάρμαρο. Πιο συγκεκριμένα επί του συνόλου των 48 αγαλμάτων τα 42 (αρ. 1-6, 8-9, 12-25, 27, 29-35 (;), 36-38, 40-46 (;) ή ποσοστό 87,5% είναι **μαρμάρινα**. 2 αγάλματα (αρ. 10-11) ή ποσοστό 4,166% είναι από **ντόπιο ερυθρό ασβεστόλιθο**, 1 άγαλμα (αρ. 26) ή ποσοστό 2,083% από **ερυθρό ντόπιο λίθο**, 1 (αρ. 28) ή ποσοστό 2,083% από **πράσινο λίθο**, 1 (αρ. 39) ή ποσοστό 2,083% από **λάρτιο λίθο**, 1 (αρ. 7) ή ποσοστό 2,083% από **ορείχαλκο**.

B. Όσον αφορά στο θέμα και σύμφωνα με την κατάταξη στην οποία έχουμε ήδη προβεί, μπορούν να εξαχθούν τα εξής συμπεράσματα:

Στην κατηγορία **A**, που περιλαμβάνει αγάλματα θεών, διαπιστώνονται 4 γυναικεία ενδεδυμένα (αρ. 1, 2, 8-9) ή ποσοστό 8,333% και 4 ανδρικά ενδεδυμένα (αρ. 3-6) ή ποσοστό 8,333%. Παιδικά ενδεδυμένα αγάλματα δεν σώζονται. Όσον αφορά στα γυμνά αγάλματα, διαπιστώνονται μόνο 2 παιδικά (αρ. 7, 13 (;)) ή ποσοστό 4,166%.

Γυναικείες κεφαλές σώζονται μόνο 2 (αρ. 8, 9) ή ποσοστό 4,166% και ανδρικές 3 (αρ. 10-12) ή ποσοστό 6,25%. Επίσης σώζεται 1 παιδική κεφαλή (αρ. 13) ή ποσοστό 2,083%.

Σημειώνεται ότι οι κεφαλές αρ. 8-9 βάσει της τυπολογίας τους, που είναι γνωστή από άλλα παράλληλα, θεωρείται ότι ανήκουν σε ενδεδυμένα

αγάλματα, ενώ η κεφαλή αρ. 13 σε γυμνό. Για τις υπόλοιπες κεφαλές (αρ. 10-12) είναι αβέβαιη η κατάταξή τους σε ενδεδυμένα ή μη αγάλματα.

Στην κατηγορία **A1**, που περιλαμβάνει αγαλμάτια θεών, διαπιστώνονται 5 γυναικεία ενδεδυμένα (αρ. 14-17, 25) ή ποσοστό 10,416% και 4 ανδρικά (αρ. 18-21) ή ποσοστό 8,333%. Παιδικά ενδεδυμένα αγαλμάτια δεν σώζονται. Όσον αφορά στα γυμνά αγαλμάτια σώζονται 2 ανδρικά (αρ. 22-23) ή ποσοστό 4,166% και 1 παιδικό (αρ. 24) ή ποσοστό 2,083%. Διαπιστώνεται επίσης μόνο 1 γυναικεία κεφαλή (αρ. 25) ή ποσοστό 2,083% και 3 ανδρικές (αρ. 26-28) ή ποσοστό 6,25%. Παιδικές κεφαλές δε σώζονται.

Σημειώνεται ότι η κεφαλή αρ. 25 βάσει της τυπολογίας της, που είναι γνωστή από άλλα παράλληλα, θεωρείται ότι ανήκει σε ενδεδυμένο άγαλμα. Για τις υπόλοιπες είναι αβέβαιη η κατάταξή τους σε ενδεδυμένα ή μη αγάλματα.

Στην κατηγορία **B**, που περιλαμβάνει αγάλματα θνητών, διαπιστώνονται μόνο 2 γυναικεία ενδεδυμένα (αρ. 29-30) ή ποσοστό 4,166%. Ανδρικά και παιδικά ενδεδυμένα αγάλματα δεν σώζονται. Επίσης δεν σώζονται γυμνά. Γυναικείες κεφαλές σώζονται 2 (αρ. 31-32) ή ποσοστό 4,166%, ενώ ανδρικές και παιδικές ελλείπουν.

Σημειώνεται ότι όσον αφορά στις γυναικείες κεφαλές είναι αβέβαιη η κατάταξή τους σε ενδεδυμένα ή μη αγάλματα.

Στην κατηγορία **B1**, που περιλαμβάνει αγαλμάτια θνητών, διαπιστώνονται 4 γυναικεία ενδεδυμένα (αρ. 33-36) ή ποσοστό 8,333%, ενώ ελλείπουν τα ανδρικά και παιδικά ενδεδυμένα. Γυμνά αγαλμάτια και κεφαλές δε σώζονται.

Στην κατηγορία **Γ**, που περιλαμβάνει αγάλματα ζώων, διαπιστώνονται 4 (αρ. 37-40) ή ποσοστό 8,333%. Αγαλμάτια δεν έχουν σωθεί.

Στην κατηγορία **Δ**, που περιλαμβάνει συμπλέγματα θεών, διαπιστώνονται 2 (αρ. 41, 42), αποτελούμενα από 2 αγάλματα έκαστο ή ποσοστό 8,333%. Εξ αυτών, 1 αγαλμάτιο (αρ. 42- Ερμής) ή ποσοστό 2,083% είναι ανδρικό γυμνό, 1 άγαλμα (αρ. 41- Έρως) και 1 αγαλμάτιο (αρ. 42- Διόνυσος) είναι παιδικά γυμνά. Για 1 άγαλμα (αρ. 41- Αφροδίτη) είναι αβέβαιη η κατάταξή του σε ενδεδυμένο ή γυμνό άγαλμα. Συμπλέγματα θνητών δε σώζονται.

Στην κατηγορία **Ε**, που περιλαμβάνει γλυπτά των οποίων δεν προσδιορίζονται οι διαστάσεις στις σχετικές δημοσιεύσεις, διαπιστώνονται 2 αγάλματα (αρ. 43, 46) ή ποσοστό 4,166%, εκ των οποίων το ένα (αρ. 43) είναι κορμός γυμνής θαλάσσιας θεότητας (:) και το άλλο (αρ. 46) είναι κορμός γυναικείου ενδεδυμένου αγάλματος. Επίσης υπάρχουν 2 ανδρικές κεφαλές θεών (αρ. 44-45) ή ποσοστό 4,166%.

Επομένως, επί του συνόλου των 48 αγαλμάτων τα 35 ή ποσοστό 72,916% αφορούν σε αγάλματα και αγαλμάτια θεών. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνονται τα γλυπτά των κατηγοριών **A** και **A1** (αρ. 1-28), τα 4 γλυπτά των συμπλεγμάτων της κατηγορίας **Δ** (αρ. 41, 42) και τα γλυπτά της κατηγορίας **Ε** (αρ. 43-45) δηλαδή πιο αναλυτικά: στην κατηγορία **A** των αγαλμάτων εντάσσονται 13 γλυπτά + 2 (του αρ. 41) = 15 ή ποσοστό 31,25% και στην κατηγορία **A1** των αγαλμάτων 15 γλυπτά + 2 (του αρ. 42) = 17 ή ποσοστό 35,416%.

Σημειώνεται ότι οι κεφαλές θεωρείται ότι δεν συνανήκουν με τα ήδη παρατεθέντα αγάλματα, εφόσον στις δημοσιεύσεις τους δεν αναφέρεται κάτι

σχετικό, και ως εκ τούτου τεκμαίρεται ότι αποτελούν τμήματα αγαλμάτων των οποίων οι κορμοί δεν έχουν μέχρι στιγμής βρεθεί. Όσον αφορά, όμως, στις 2 κεφαλές της κατηγορίας E (αρ. 44, 45) και στον κορμό (αρ. 43), η έλλειψη στοιχείων σχετικά με το ύψος τους λειτουργεί απαγορευτικά ως προς την ένταξή τους στην κατηγορία των αγαλμάτων ή αγαλματίων. Εντάσσονται στο ανωτέρω σύνολο των 35 αγαλμάτων μόνο ως προς την παράμετρο του θέματος, που εικονίζουν, και του φύλου τους.

Συγκεντρωτικά για τις θεότητες:

Γυναικείες θεότητες εικονίζουν 9 γλυπτά (κατηγορίες A και A1) + 1 (του συμπλέγματος αρ. 41 της κατηγορίας Δ- Αφροδίτη) = 10 ή ποσοστό 20,833%. Από αυτά, 3 αγάλματα (αρ. 2, 9, 16) ή ποσοστό 6,25% εικονίζουν Αθηνά και 3 Αφροδίτη (αρ. 14, 15 και το ένα άγαλμα από το σύμπλεγμα αρ. 41). Σώζονται επίσης 2 αγάλματα Μουσών (αρ. 17, 25) ή ποσοστό 4,166% και από 1 Αρτέμιδος (αρ. 1) ή ποσοστό 2,083% και Νύμφης (αρ. 8). Όλα τα παραπάνω αγάλματα, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλών (αρ. 8, 9, 25) βάσει της τυπολογίας τους, που είναι γνωστή από άλλα παράλληλα, πρέπει να ήταν ενδεδυμένα· ποσοστό 18,75%. Για την κεφαλή αρ. 41- Αφροδίτη είναι αβέβαιη η κατάταξή της σε ενδεδυμένο ή μη άγαλμα.

Ανδρικές θεότητες εικονίζουν 16 γλυπτά (κατηγορίες A και A1) + 1 (του συμπλέγματος αρ. 42 της κατηγορίας Δ- Ερμής) + 3 γλυπτά (κατηγορίας E) = 20 ή ποσοστό 41,666%.

Από αυτά, 5 αγάλματα (αρ. 10, 11, 19, 26-27) ή ποσοστό 10,416% εικονίζουν Διόνυσο ή Σιληνό ή Πρίαπο και 3 Δία (αρ. 20, 21, 44) ή ποσοστό 6,25%. Σώζονται επίσης 3 αγάλματα Ασκληπιού (αρ. 3, 4, 18) ή ποσοστό 6,25% και 3 Ερμή (αρ. 5, 6 και το ένα άγαλμα από το σύμπλεγμα αρ. 42). 2 αγάλματα εικονίζουν Σάτυρο (αρ. 22, 23) ή ποσοστό 4,166% και 2 Ήλιο (αρ. 12, 28). 1 άγαλμα εικονίζει Ηρακλή (αρ. 45) ή ποσοστό 2,083% και 1 εικονίζει θαλάσσια θεότητα (αρ. 43 (:)). Από τα παραπάνω αγάλματα ενδεδυμένα είναι 8 (αρ. 3-6, 18-21) ή ποσοστό 16,666%. Γυμνές ανδρικές θεότητες είναι 4 (αρ. 22-23, το ένα άγαλμα του συμπλέγματος αρ. 42- Ερμής, 43) ή ποσοστό 8,333%. Για 8 ανδρικές κεφαλές (αρ. 10-12, 26-28, 44-45) ή ποσοστό 16,666% είναι αβέβαιη η κατάταξή τους σε ενδεδυμένα ή γυμνά αγάλματα.

Παιδικές θεότητες εικονίζουν 3 γλυπτά (κατηγορίες A και A1) + 2 (των συμπλεγμάτων αρ. 41, 42 της κατηγορίας Δ) = 5 ή ποσοστό 10,416%.

Από αυτά, 3 αγάλματα (αρ. 7, 24 και το ένα άγαλμα από το σύμπλεγμα αρ. 41) ή ποσοστό 6,25% εικονίζουν Έρωτα. Σώζεται επίσης 1 άγαλμα Σατύρου (αρ. 13) ή ποσοστό 2,083% και 1 άγαλμα Διονύσου (ένα άγαλμα από το σύμπλεγμα αρ. 42). Όλα τα παραπάνω αγάλματα ή ποσοστό 10,416% είναι γυμνά, με επιφύλαξη για την κεφαλή (αρ. 13)

Σύνολο ενδεδυμένων θεοτήτων, ανεξαρτήτως φύλου, σε όλες τις κατηγορίες: 17 (αρ. 1-6, 8-9, 14-21, 25) ή ποσοστό 35,416%.

Σύνολο γυμνών θεοτήτων, ανεξαρτήτως φύλου, σε όλες τις κατηγορίες: 9 (αρ. 7, 13 (:), 22-24, 41- Έρωτα, 42, 42, 43) ή ποσοστό 18,75%.

Σύνολο θεοτήτων, ανεξαρτήτως φύλου, αβέβαιης κατάταξης σε ενδεδυμένα ή μη αγάλματα σε όλες τις κατηγορίες: 9 (αρ. 10-12, 26-28, 41- Αφροδίτη, 44-45) ή ποσοστό 18,75%.

Αγάλματα (-τια) θεών, που εικονίζονται καθήμενοι, ανακεκλιμένοι ή σε κατάκλιση σώζονται 8 (αρ. 7-8, 17, 21-22, τα 2 αγάλματα του συμπλέγματος αρ. 42, 43) ή ποσοστό 16,666%.

Όρθιες θεϊκές μορφές εικονίζουν 18 γλυπτά (αρ. 1-6, 9 (:), 13 (:), 14-16, 18-20, 23-25, 41- Έρως) ή ποσοστό 37,5%. Για 9 κεφαλές (αρ. 10-12, 26-28, 41- Αφροδίτη, 44-45) ή ποσοστό 18,75% είναι αβέβαιη η κατάταξή τους σε όρθιες ή μη θεότητες.

Λατρευτικά αγάλματα πιθανότατα είναι 4 (αρ. 2, 9, 19, 21) ή ποσοστό 8,333%, ενώ **διακοσμητικά** 8 (αρ. 7, 8, 13 (:), 18, 22-23, 43 (:), 45 (:)) ή ποσοστό 16,666%. Τα υπόλοιπα 23 ή ποσοστό 47,916% ενδεχομένως να είναι αναθηματικά, χωρίς να αποκλείεται και ο διακοσμητικός τους προορισμός.

Από το σύνολο των 48 αγαλμάτων, τα 9 ή ποσοστό 18,75% αφορούν σε αγάλματα και αγαλμάτια θνητών. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνονται τα γλυπτά των κατηγοριών Β (4 γλυπτά ή ποσοστό 8,333%) και Β1 (4 γλυπτά) και ένας κορμός της κατηγορίας Ε (αρ. 46). Όσον αφορά στον κορμό αυτό, η έλλειψη στοιχείων σχετικά με το ύψος του λειτουργεί απαγορευτικά ως προς την ένταξή του στην κατηγορία των αγαλμάτων ή αγαλματίων. Εντάσσεται στο ανωτέρω σύνολο των 9 αγαλμάτων μόνο ως προς την παράμετρο του θέματος που εικονίζει και του φύλου του.

Συγκεντρωτικά για τους θνητούς:

Θνητές εικονίζουν 9 γλυπτά (κατηγορίες Β, Β1 και Ε) ή ποσοστό 18,75%.

Από αυτά, τα 7 ή ποσοστό 14,583% είναι **ενδεδυμένα**, εξαιρουμένων των κεφαλών (αρ. 31, 32) για τις οποίες διατηρούμε επιφυλάξεις αν ανήκουν σε ενδεδυμένα ή μη αγάλματα. Το πιθανότερο είναι βέβαια να ανήκουν σε ενδεδυμένα αγάλματα.

Θνητοί και παιδιά θνητών δε σώζονται.

Αγάλματα (-τια) θνητών, που εικονίζονται καθήμενοι, ανακεκλιμένοι ή σε κατάκλιση δε σώζονται. Πλην των 2 κεφαλών (αρ. 31, 32) ή ποσοστό 4,166%, για τις οποίες είναι αμφίβολη η στάση του ελλείποντος σώματος, τα υπόλοιπα αγάλματα των κατηγοριών Β και Β1 δηλαδή 7 αγάλματα ή ποσοστό 14,583% εικονίζουν **όρθιες θνητές**.

Αναθηματικό άγαλμα είναι πιθανότατα 1 (αρ. 36) ή ποσοστό 2,083% και **επιτύμβια** 2 (αρ. 29, 46) ή ποσοστό 4,166%. Τα υπόλοιπα ενδεχομένως να είναι τιμητικά, μπορεί να υπάρχουν και άλλα αναθηματικά, ενώ δεν αποκλείεται και η διακοσμητική τους λειτουργία.

Τέλος, από το σύνολο των 48 αγαλμάτων τα 4 ή ποσοστό 8,333% αφορούν σε αγάλματα ζώων. Αγαλμάτια δε σώζονται. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνονται τα γλυπτά της κατηγορίας Γ.

Συγκεντρωτικά για τα αγάλματα ζώων:

Βόδια εικονίζουν 2 γλυπτά (αρ. 37, 38) ή ποσοστό 4,166%.

Δελφίνοι εικονίζει 1 γλυπτό (αρ. 39) ή ποσοστό 2,083%.

Άλογο εικονίζει 1 γλυπτό (αρ. 40) ή ποσοστό 2,083%.

Διακοσμητικά ή τμήματα επιτύμβιων μνημείων είναι 2 (αρ. 37, 38) ή ποσοστό 4,166%, αμιγώς **επιτύμβιο** είναι 1 (αρ. 39) και πιθανότατα **αναθηματικό ή τιμητικό** επίσης 1 (αρ. 40).

Συμπλέγματα σώζονται ελάχιστα· υπάρχουν μόνο 2, αποτελούμενα από δύο αγάλματα έκαστο (αρ. 41, 42) ή ποσοστό 8,333%, τα οποία εικονίζουν θεούς. Είναι αξιοσημείωτη η έλλειψη συμπλεγμάτων θνητών, ενώ από την άλλη πλευρά είναι δύσκολη η ανίχνευση παρουσίας **συνταγμάτων**, εξαιτίας της αποσπασματικής μορφής των αγαλμάτων.

Γ. Όσον αφορά στο μέγεθος των αγαλμάτων διαπιστώνουμε τα εξής:

Αγάλματα μικρότερα του φυσικού μεγέθους: 10 (αρ. 1, 3-4, 8, 10, 29, 31, 38, τα 2 αγάλματα του συμπλέγματος αρ. 41) ή ποσοστό 20,833%.

Αγάλματα φυσικού μεγέθους: 6 (αρ. 7, 11, 13, 37, 39 (:), 40) ή ποσοστό 12,5%.

Αγάλματα μεγαλύτερα του φυσικού μεγέθους: 3 (αρ. 5-6, 32) ή ποσοστό 6,25%.

Αγάλματα κολοσσικά: 4 (αρ. 2, 9, 12, 30) ή ποσοστό 8,333%.

Αγαλμάτια: 21 (αρ. 14-28, 33-36, τα 2 αγαλμάτια του συμπλέγματος αρ. 42) ή ποσοστό 43,75%.

Αγάλματα απροσδιόριστου μεγέθους: 4 (αρ. 43-46) ή ποσοστό 8,333%.

Συμπλέγματα: 1 (αρ. 41) μικρότερο του φυσικού μεγέθους και 1 (αρ. 42) αποτελούμενο από αγαλμάτια. Το ποσοστό τους έχει συνυπολογιστεί, μεμονωμένα, ανωτέρω.

Δ. Όσον αφορά στην προέλευση των αγαλμάτων, διαπιστώνουμε ότι 21 αγάλματα (αρ. 3, 5-7, 14, 21, 23, 25, 27, 28-31, 33-34, 36, τα 2 αγάλματα του συμπλέγματος αρ. 41, 43-45) ή ποσοστό 43,75% προέρχονται από την πόλη της Ρόδου, 4 (αρ. 2, 9, 16, 40) ή ποσοστό 8,333% από τη Λίνδο, 2 (αρ. 8, 20) ή ποσοστό 4,166% από την Κάμιρο και την επικράτειά της, 2 (αρ. 12, 19) ή ποσοστό 4,166% από την επικράτεια της Ιαλυσού, ενώ σε ένα σημαντικό σύνολο από 19 αγάλματα (αρ. 1, 4, 10-11, 13, 15, 17-18, 22, 24, 26, 32, 35, 37-39, τα 2 αγάλματα του συμπλέγματος αρ. 42, 46) ή ποσοστό 39,583% δεν προσδιορίζεται η προέλευσή τους.

3. 1. 3. : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις και ποσοστιαίες αναλύσεις επί των σωζομένων μεσοελληνιστικών ροδιακών περιόπτων αγαλμάτων μπορούν να συναχθούν τα εξής συμπεράσματα:

1. Τα περισσότερα διασωθέντα αγάλματα και αγαλμάτια είναι κατασκευασμένα από μάρμαρο, λίγα είναι λίθινα και μόνο ένα είναι ορειχάλκινο. Η εμφανής έλλειψη χάλκινων αγαλμάτων στον παρόντα κατάλογο δημιουργεί αντινομία και ως προς τις πληροφορίες που εκμαιεύουμε από τις γραπτές πηγές, που μιλούν για πληθώρα χάλκινων αγαλμάτων και ως προς τις ενεπίγραφες βάσεις του νησιού που γνωρίζουμε ότι έφεραν τέτοιου είδους αγάλματα. Η αντινομία αυτή αίρεται, αν σκεφτούμε ότι το υλικό αυτό- όντας ακριβό και ως εκ τούτου πολύτιμο- δεν είχε πολλές ευκαιρίες να επιβιώσει στη διάρκεια των αιώνων, συνυπολογιζομένου του γεγονότος ότι άλλαζε ο συρμός και τα αγάλματα αυτά κάποτε λιώνονταν, για να κοπούν νομίσματα. Ντόπια πετρώματα, όπως ο ερυθρός ασβεστόλιθος και ο λάρτιος λίθος δεν ήταν κατάλληλα υλικά για την αγαματοποιΐα-ανδριαντοποιΐα και ως εκ τούτου χρησιμοποιήθηκαν ελάχιστα γι' αυτό το σκοπό. Συνηθέστερη ήταν η χρήση τους στην κατασκευή βάσεων και εξαιτίας της αντοχής τους, αλλά και λόγω της έλλειψης εγχωρίου μαρμάρου. Στη φαινομενική καθιέρωση του μαρμάρου ως του κατεξοχήν υλικού κατασκευής αγαλμάτων- τουλάχιστον όπως προκύπτει από τον παρόντα κατάλογο- πρέπει να συνυπολογιστεί και το υψηλό κόστος του χαλκού, που ήταν εισαγόμενο είδος. Παραγγελίες σε αυτό το υλικό καθίσταντο απαγορευτικές για τις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις των Ροδίων. Αντίθετα, το μάρμαρο- παρότι ήταν επίσης εισαγόμενη πρώτη ύλη- πρέπει να στοίχιζε φθηνότερα από το χαλκό, με αποτέλεσμα ένας υπολογίσιμος αριθμός υποψηφίων πελατών να έχει τη δυνατότητα,

έστω και μία φορά στη ζωή του, να προβεί στην παραγγελία μαρμάρινων αγαλμάτων διαφόρων ειδών, ακόμα και μικρού μεγέθους, έστω και βιοτεχνικής παραγωγής. Άλλωστε, το πολίτευμα της «αριστοκρατικής δημοκρατίας», με το δημοκηδή προσανατολισμό του, εξασφάλιζε υλική ευμάρεια στην πλειονότητα των Ροδίων, τέτοια που πιθανότατα τους επέτρεπε να επωμίζονται το κόστος των παραγγελιών μαρμάρινων πλαστικών έργων. Οι πλουσιότεροι πολίτες είναι εύλογο ότι είχαν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε παραγγελίες χάλκινων ή μαρμάρινων αγαλμάτων φυσικού μεγέθους ή και μεγαλύτερων του φυσικού, τα οποία κόστιζαν και ακριβότερα.

2. Επικουρική παρατήρηση του ανωτέρω συμπεράσματος είναι ότι τα περισσότερα σωζόμενα μαρμάρινα αγάλματα είναι μικρότερα του φυσικού μεγέθους και δη αγαλμάτια. Πιθανότατα λοιπόν αυτά αποτελούσαν παραγγελίες των λιγότερο εύπορων πολιτών. Βεβαίως, δεν αποκλείεται και η υπόθεση ότι οι μικρές διαστάσεις των αγαλμάτων δεν σχετίζονται με οικονομικές παραμέτρους, αλλά με μια ιδεολογική τοποθέτηση των Ροδίων, που ενδεχομένως ζητούσαν αγάλματα κοντά στα ανθρώπινα μέτρα. Τα λίγα φυσικού μεγέθους διασωθέντα αγάλματα, τα λιγότερα κολοσσικά και τα ακόμα λιγότερα μεγαλύτερα του φυσικού μεγέθους λειτουργούν επιβεβαιωτικά ως προς τις ανωτέρω παρατηρήσεις. Ήταν παραγγελίες των ευπορότερων οικονομικά πολιτών, αλλά και ξένων κατοίκων στο βαθμό που το νησί είχε αποκτήσει κοσμοπολίτικο χαρακτήρα.
3. Τα περισσότερα σωζόμενα αγάλματα και αγαλμάτια του καταλόγου εικονίζουν θεούς και δη όρθιες, ενδεδυμένες ανδρικές θεότητες. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε, εύλογα, κάποιος να υποθέσει ότι υποκρύπτει απλά μια έντονη θρησκευτική διάθεση των κατοίκων του νησιού, που την εκδήλωναν και με παραγγελίες τέτοιου είδους. Ωστόσο, σε μια κριτικότερη θεώρηση φαίνεται ότι αυτό ισχύει μερικώς και κατά περίπτωση, ιδίως αν συνεξετάσουμε τον κατάλογο των μεσοελληνιστικών ενεπίγραφων βάσεων, που αναλύονται διεξοδικά στο τμήμα 3.2.-3.2.2.Δ. του παρόντος κεφαλαίου. Από τη γενική σύγκριση των δύο καταλόγων- αγαλμάτων και βάσεων- μεταξύ τους διαπιστώνουμε λοιπόν ότι προκύπτουν τα εξής αντιφατικά στοιχεία: όπως φαίνεται από τον κατάλογο των βάσεων, στη Λίνδο και στην πόλη της Ρόδου υπερτερούν συντριπτικά τα αγάλματα θνητών και δη οι ανδριάντες έναντι αυτών των θεών, ενώ στην Κάμιρο συμβαίνει το αντίθετο. Διαφαίνεται λοιπόν μια κοινωνική και ιδεολογική διαφοροποίηση στο εσωτερικό του ροδιακού κράτους, που οφείλεται πιθανότατα σε οικονομικές παραμέτρους και πιο συγκεκριμένα στη διαφορετική οικονομική δομή κάθε πόλης. Για παράδειγμα, η Κάμιρος ήταν μια πόλη με ισχνή χρηματιστική οικονομία, αγροτική και σχετικά απομονωμένη γεωγραφικά, εξαιτίας των ορεινών όγκων που την περιβάλλουν. Έτσι, ήταν φυσικό να είναι περισσότερο συντηρητική και παραδοσιακή στην κοινωνική και πολιτική της οργάνωση και κατά προέκταση στη θρησκευτική της έκφραση. Επομένως, η υπεροχή των βάσεων, που έφεραν αγάλματα θεών, έναντι αυτών με αγάλματα θνητών να είναι φυσιολογική, αναμενόμενη και συνάδουσα με τα σωζόμενα αγάλματα των θεοτήτων του καταλόγου μας, που προέρχονται από την πόλη. Τελικά, ίσως το έντονο θρησκευτικό συναίσθημα να αναφύεται περισσότερο σε συνθήκες οικονομικής ένδειας και αυτό να συνέβαινε και στην Κάμιρο.

Αντίθετα, η Λίνδος ήταν ένα μεγάλο αστικό ιερό, με ανθηρά οικονομικά. Όπως προκύπτει από την εξέταση των ενεπίγραφων βάσεων των αγαλμάτων, τα περισσότερα από αυτά πιθανότατα εικόνιζαν θρησκευτικούς αξιωματούχους και δη ιερείς της προστάτιδας θεάς της πόλης Αθηνάς Λινδίας, μεμονωμένους ή σε συντάγματα με συγγενείς τους. Αυτοί ανήκαν σε μια οικονομική και κοινωνική élite και τα αξιώματά τους φαίνεται ότι μονοπωλούνταν και ανακυκλώνονταν ανάμεσα στα μέλη των οικογενειών τους. Έτσι, παρότι θα αναμέναμε την εύρεση περισσότερων αγαλμάτων θεών στο φυσικό τους χώρο δηλαδή σε ένα ιερό, εν προκειμένω της Λίνδου, εντούτοις διαπιστώνουμε ότι προβάλλονται εντονότερα τα αγάλματα των ιερέων-θεραπόντων της ομώνυμης θεάς δηλαδή των ευπόρων πολιτών, που ήταν εκείνοι μόνο που είχαν τη δυνατότητα να επωμίζονται το οικονομικό βάρος της άσκησης των καθηκόντων τους.

Τέλος, για την πόλη της Ρόδου διαπιστώνουμε τα εξής: και εδώ- όπως προκύπτει από τις ενεπίγραφες βάσεις- υπερέχουν τα αγάλματα των θνητών έναντι αυτών των θεών και μάλιστα πρόκειται για αγάλματα Ροδίων αξιωματούχων, με πολύ μικρό προβάδισμα των θρησκευτικών λειτουργών έναντι των διοικητικών-πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων. Αξιοσημείωτη παρουσία έχουν και τα αγάλματα των ιδιωτών, Ροδίων και ξένων, ενώ αντιπροσωπεύονται επαρκώς και τα αγάλματα των αθλητών. Η πόλη φαίνεται πως είναι στραμμένη στον ιδιωτικό πλούτο και τους φορείς του, ανεξαρτήτως εθνικότητας, ζει από αυτόν, έχει ιδιαίτερα ανεπτυγμένη χρηματιστική οικονομία, κοσμικό ή καλύτερα κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, διαθέτει ένα μεγάλο λιμάνι, που είναι πόλος διακίνησης εμπορευμάτων και ιδεών, με δυό λόγια ως κέντρο του κράτους μπορεί να νεωτερίζει σε σχέση με τις υπόλοιπες πόλεις του νησιού και να προβάλλει, επιλεκτικά, το άτομο περισσότερο από τη θεότητα. Άλλωστε, στηριζόταν στην ιδιωτική πρωτοβουλία, στις χορηγίες και στις *επιδόσεις* για την κατασκευή μεγάλων δημοσίων έργων, ανάμεσα οποία και αρκετά με θρησκευτικό χαρακτήρα π.χ. επισκευές ιερών, αναθέσεις κατασκευής δαπανηρών αγαλμάτων θεοτήτων κλπ.

Εκτός από τη γενική σύγκριση των δύο καταλόγων μεταξύ τους, μπορούμε να προβούμε και σε επιμέρους συγκρίσεις τους κατά πόλη. Έτσι, όσον αφορά στη Λίνδο διαπιστώνουμε ότι τα περισσότερα σωζόμενα αγάλματα του καταλόγου εικονίζουν την Αθηνά, σε αντίθεση με τις ενεπίγραφες βάσεις της που έφεραν- πιθανότατα- αγάλματα θνητών και δη ιερέων. Η παραπάνω αντίθεση στα συμπεράσματα του καταλόγου των αγαλμάτων και αυτού των ενεπίγραφων βάσεων για την ίδια πόλη μας προβληματίζει. Ενδεχομένως, να οφείλεται σε καθαρά πρακτικούς λόγους, που αφορούν αφενός στον πολύ μικρό αριθμό των διασωθέντων αγαλμάτων και αφετέρου στο υλικό τους και όχι σε άλλους π.χ. ιδεολογικούς ή θρησκευτικούς. Δηλαδή τα αγάλματα του καταλόγου είναι ελάχιστα σε σχέση με αυτά που εικάζουμε ότι έφεραν οι βάσεις, και ως προς το υλικό- κυρίως- μαρμάρινα, ενώ αυτά των βάσεων πιθανότατα ήταν χάλκινα και δε σώθηκαν. Όπως στη Λίνδο, έτσι και στην πόλη της Ρόδου διαπιστώνουμε μία αντινομία ανάμεσα στα στοιχεία που προκύπτουν από τις ενεπίγραφες βάσεις και σε αυτά που προκύπτουν από τον κατάλογο των αγαλμάτων. Στον τελευταίο δηλαδή παρατηρούμε ότι υπερτερούν τα ανδρικά θεϊκά αγάλματα έναντι αυτών των θνητών, ενώ στις βάσεις συμβαίνει το αντίθετο. Και εδώ αίρεται η αντινομία, αν την

αποδώσουμε στους ίδιους με τη Λίνδο λόγους, με την προσθήκη μιας επιπλέον εξήγησης: πιθανότατα ενεπίγραφες ήταν μόνο οι βάσεις με τους αναθηματικούς ή τιμητικούς ανδριάντες των θνητών, το κείμενο των οποίων ήταν απαραίτητο για την ταύτιση του συγκεκριμένου προσώπου, ενώ τα λατρευτικά ή αναθηματικά αγάλματα των θεών μπορεί να τοποθετούνταν σε απλές βάσεις χωρίς επιγραφή, καθώς το σημαινόμενο ήταν οικείο και δεν χρειαζόταν να προβεί κάποιος σε χάραξη του ονόματος, για να καταλάβει ότι έχει μπροστά του π.χ. μια Αθηνά, ένα Δία ή ένα Ασκληπιό. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι εξ όσων γνωρίζω δεν υπάρχει μέχρι σήμερα μια μελέτη για τις βάσεις αγαλμάτων, που δεν έχουν επιγραφή και οι οποίες ενδεχομένως έφεραν αγάλματα θεών. Βεβαίως, ακόμα και αν υπήρχε μια τέτοια μελέτη, θα ήταν εξ αντικειμένου δύσκολο να αποκαλυφθεί η ταυτότητα του φερομένου αγάλματος. Μόνο στην Κάμιρο τα στοιχεία που προκύπτουν από τους καταλόγους των βάσεων και των αγαλμάτων συμπίπτουν, καθώς φαίνεται ότι κυριαρχούν τα αγάλματα που εικονίζουν θεότητες. Τέλος, σημειώνεται ότι τα σωζόμενα αγάλματα και οι ενεπίγραφες βάσεις που προέρχονται από την Ιαλυσό και την επικράτειά της δεν είναι αρκετά για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Ανακεφαλαιώνοντας, θα πρέπει να τονίσουμε ότι δεν μπορούμε σε καμμία περίπτωση να γενικεύσουμε τα παραπάνω συμπεράσματα του καταλόγου των αγαλμάτων για όλους τους Ροδίους και να υποστηρίξουμε ότι το ισχυρό θρησκευτικό τους συναίσθημα ήταν η κινητήριος δύναμη των αναθέσεων τους και ότι κατ' επέκταση τα παραγγελλλόμενα αναθήματα-αγάλματά τους εικόνιζαν κυρίως θεότητες. Ο συνδυασμός της εξέτασης του καταλόγου των βάσεων και αυτού των αγαλμάτων δείχνει ότι, εξαιρουμένης της Καμίρου, το θρησκευτικό συναίσθημα των κατοίκων της Λίνδου και της πόλης της Ρόδου εκφραζόταν έμμεσα, κυρίως με το στήσιμο αγαλμάτων ιερέων και γι' αυτό θα πρέπει να εξεταστεί με βάση και άλλες παραμέτρους π.χ. αν και κατά πόσο ήταν κοινωνικά επιβεβλημένο το στήσιμο ενός αγάλματος θεού ή θνητού ως τρόπου καθιέρωσης του αναθέτη στην πρώτη περίπτωση και του αναθέτη και του τιμώμενου στη δεύτερη περίπτωση ως σημαινόντων μελών της κοινωνίας της εποχής τους.

4. Παρατηρείται ότι από όλα τα αγάλματα και αγαλμάτια των θεών του καταλόγου, μόνο 4 αναφέρονται ως λατρευτικά, ενώ όλα τα υπόλοιπα φαίνεται να είναι διακοσμητικά και αναθηματικά. Η αναλογία 1 λατρευτικό άγαλμα προς 7,5 αναθηματικά ή διακοσμητικά θεωρείται φυσική και αναμενόμενη, εφόσον τα δεύτερα δεν είχαν ιδιαίτερους περιορισμούς ως προς τον τόπο και το λόγο που στήνονταν.
5. Όσον αφορά στην ταυτότητα των εικονιζομένων θεών του καταλόγου, διαπιστώνουμε ότι οι επίσημες προστάτιδες θεότητες των ροδιακών πόλεων π.χ. Αθηνά, Δίας, Ήλιος έχουν περίπου την ίδια αναλογική αντιπροσώπευση με «δευτερεύουσες» θεότητες, όπως ο κύκλος του Διονύσου, η Αφροδίτη, ο Ασκληπιός, που βρίσκονταν πιο κοντά στην ανθρώπινη υπόσταση.
6. Όσον αφορά στα αγάλματα των θνητών του καταλόγου παρατηρούμε ότι σώζονται μόνο όρθια γυναικεία ενδεδυμένα αγάλματα και αγαλμάτια, ενώ δεν έχουν διασωθεί ανδρικά και παιδικά. Η εξέταση των ενεπίγραφων βάσεων στο τμήμα 3.2-3.2.2.Δ. του κεφαλαίου αυτού μας οδηγεί στην ακριβώς αντίθετη παρατήρηση, καθώς φαίνεται ότι σε όλες τις πόλεις, πλην της Ιαλυσού, επικρατούν οι ανδριάντες των

ανδρών. Φαίνεται ότι σε αυτή την περίπτωση λειτουργεί ο παράγων τύχη δηλαδή τυχαία σώθηκαν μόνο γυναικεία αγάλματα και όχι ανδρικά και παιδικά. Μπορεί, όμως, αυτό να οφείλεται και στην προέλευση των γυναικείων αγαλμάτων, καθώς τα περισσότερα βρέθηκαν στην πόλη της Ρόδου, στην οποία δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμη οι ανασκαφικές έρευνες και συνεχίζονται συστηματικά. Παρότι οι Λίνδος και Κάμιρος είναι ως ένα βαθμό ανεσκαμμένες ήδη από το παρελθόν και έχουν δώσει αρκετά στοιχεία στην έρευνα, είναι αναγκαίες περαιτέρω εκτεταμένες ανασκαφικές έρευνες στον ευρύτερο χώρο τους, οι οποίες θα πλουτίσουν τις γνώσεις μας, διαφοροποιώντας – ενδεχομένως- τα ανωτέρω δεδομένα.

7. Ελάχιστα είναι τα σωζόμενα αγάλματα ζώων, όπως και τα συμπλέγματα. Αξιοσημείωτο δε είναι ότι τα συμπλέγματα εικονίζουν θεούς και όχι θνητούς, παρατήρηση που συνάδει με τα συμπεράσματα από τις βάσεις του τμήματος 3.2.-3.2.2.Δ. του παρόντος κεφαλαίου. Εκεί, διαπιστώνεται ότι τα περισσότερα συμπλέγματα θεών προέρχονται από την πόλη της Ρόδου, ενώ αντίθετα στη Λίνδο σώζεται ένα σύμπλεγμα αθλητή με άρμα και στην Κάμιρο κανένα. Τέλος, επισημαίνεται ότι ορισμένα εκ των σωζομένων αγαλμάτων και αγαματίων ενδεχομένως να αποτελούσαν μέρος συνταγμάτων ή και συμπλεγμάτων. Η αποσπασματική μορφή τους, όμως, δεν επιτρέπει την ένταξή τους στις κατηγορίες αυτές.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλα τα παραπάνω συμπεράσματα τεκμηριώνονται ως προς τον ίδιο τον κατάλογο, αλλά είναι επισφαλής ως προς την αντιπροσωπευτικότητα και κατ' επέκταση την επιστημονική του αρτιότητα, διότι α) περιέχει ένα μικρό αριθμό χρονολογημένων αγαλμάτων, ενώ ενδέχεται να υπάρχουν και άλλα μεσοελληνιστικά, τα οποία δεν έχουν χρονολογηθεί ακόμα ή έχουν χρονολογηθεί λανθασμένα, β) πολλά στοιχεία της ταυτότητας των αγαλμάτων ελλείπουν π.χ. οι διαστάσεις τους, ο ακριβής τόπος προέλευσής τους και γ) σε πολλά από τα αγάλματα δεν υπάρχει συμφωνία των μελετητών για την ταυτότητα του εικονιζομένου.

3. 2. : ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΡΟΔΟ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για την ασφαλέστερη και πληρέστερη εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με την ροδιακή περίοπτη γλυπτική των μέσων ελληνοιστικών χρόνων, κρίθηκε σκόπιμο να συνταχθεί κατάλογος των αντίστοιχων ενεπίγραφων βάσεων, που βρέθηκαν στο νησί. Οι βάσεις αυτές παρουσιάζουν εγγενείς δυσκολίες στην εξέτασή τους, αφενός γιατί αποτελούν ένα είδος μνημείου με πολλές φορές αποσπασματικό επιγραφικό υλικό και αφετέρου γιατί συχνά είναι εντοιχισμένες σε μεταγενέστερα κτήρια, είναι θραυσμένες ή ξαναχρησιμοποιημένες. Ωστόσο, έστω και έμμεσα, εφόσον το φερόμενο άγαλμα ελλείπει, προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τον κατά το μάλλον ή ήττον προσδιορισμό του και βοηθούν στην πληρέστερη κατανόηση της ροδιακής περίοπτης γλυπτικής και τη συσχέτισή της με την πολιτική ζωή του νησιού.

Ο εν λόγω κατάλογος των ροδιακών ενεπίγραφων βάσεων, που ακολουθεί, αριθμεί, κατ' αύξοντα αριθμό, 237 βάσεις μεσοελληνιστικών χρόνων και δίδεται υπό μορφή πίνακα, για τη διευκόλυνση της παράθεσης των επιμέρους κατηγοριοποιήσεων. Περιέχει, αποκλειστικά, δημοσιευμένες και χρονολογημένες βάσεις που βρέθηκαν στο νησί της Ρόδου, ενώ όσες εντοπίστηκαν στα γύρω νησιά της επικράτειάς της δηλαδή στη Χάλκη, Κάρπαθο, Σύμη, Μεγίστη, Κάσο, Νίσυρο, Τήλο, Σάρο και στη μικρασιατική Περαία θα παρουσιαστούν διεξοδικά σε μεταγενέστερο στάδιο²⁰⁰. Η βασική κατάταξη των ανωτέρω βάσεων έχει γίνει με καθαρά γεωγραφικά-τοπογραφικά κριτήρια δηλαδή κατά πόλη, συμπεριλαμβανομένης της οικιστικής επικράτειάς της στο νησί²⁰¹. Εξετάζονται κατά σειρά οι ενεπίγραφες

²⁰⁰ Οι βάσεις αυτές έχουν δημοσιευτεί, κυρίως, στο *IG XII*, 1, 1895, 956-1064, στο *IG XII*, 3, 1898, όπως και στο *IG XII*, 3, 1904, *Supplementum*. Επίσης στο *SGDI*, 4277-4334 και στον G. Susini, «Supplemento epigrafico di Caso, Scarpanto, Saro, Calchi, Alinnia e Tilo», *ASAtene* 41-42, n.s. 25-26, 1963-1964, 203-292. Για τις επιγραφές της Περαίας βλ. P. M. Fraser - G. E. Bean, *The Rhodian Peraea and Islands*, Oxford University Press, London 1954, 1-50 και *SGDI*, 4260-4276. Επίσης ανωτ. σημ. 39.

²⁰¹ Σύμφωνα με τα νεώτερα πορίσματα της έρευνας, η οποία έχει προβεί στην γεωγραφική τοποθέτηση των δήμων των τριών πόλεων στο νησί και την Περαία βλ. I. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 68-81, εικ. 2-3. Πρβ. ενδεικτικά τις παλαιότερες απόψεις του F. Hiller von Gaertringen, «Die Deme der rhodischen Städte», *AM XLII*, 1917, 171-184. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι δεν ενδιαφέρει την

βάσεις της Λίνδου (αρ. κατ. 1-118), της Καμίρου (αρ. κατ. 119-155), της πόλεως της Ρόδου (αρ. κατ. 156-234) και τέλος της Ιαλυσού (αρ. κατ. 235-237).

Από το ανωτέρω σύνολο, πληρέστερα δημοσιευμένες είναι οι βάσεις της Λίνδου, οι οποίες αναφέρουν διεξοδικά την ύπαρξη ή μη ποδόσχημων τórμων στην άνω επιφάνειά τους, όπως και το αν οι παρατιθέμενες διαστάσεις είναι οι σωζόμενες ή οι ολικές, στοιχεία απαραίτητα για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το φερόμενο άγαλμα, σύμπλεγμα ή σύνταγμα. Σημειωτέον ότι οι περισσότερες από αυτές πρέπει να έφεραν χάλκινα αγάλματα-ανδριάντες²⁰², αλλά η πληροφορία αυτή παρατίθεται εδώ μόνο όταν υπάρχει ρητή σχετική αναφορά. Οι δημοσιεύσεις των υπολοίπων βάσεων είναι ελλιπέστερες όσον αφορά στα παραπάνω στοιχεία και έτσι η εξαγωγή συμπερασμάτων είναι επισφαλής, στηριζόμενη σε υποθέσεις και συγκριτικά με τις βάσεις της Λίνδου στοιχεία, όπως π.χ. οι διαστάσεις ή σε στοιχεία που εκμαιεύονται από το κείμενο της επιγραφής.

Στον κατάλογο έχουν ενταχθεί και βάσεις ή θραύσματα βάσεων, που πιθανότατα έφεραν άγαλμα, όπως τεκμαίρεται από την επιγραφή και τις διαστάσεις τους, παρότι στη σχετική δημοσίευση δεν δηλώνεται η ύπαρξη ποδόσχημων τórμων. Οι πεσσόσχημες βάσεις, όπως και οι λειασμένες προεξοχές βράχων στο ιερό της Λίνδου, ενσωματώνονται στον κατάλογο, διότι πιθανότατα έφεραν αγαλμάτια ή άλλα αναθήματα (ex votis). Το ίδιο και οι πλάκες που αποτελούν τμήματα μεγαλύτερων βάσεων-βάθρων ή απλά προσφέρουν πληροφορίες για ανέγερση τιμητικών ανδριάντων, ανεξάρτητα από το ότι δεν φέρουν οι ίδιες. Μερικές από τις επιγραφές, μάλιστα, δίνουν πληροφορίες για ανάθεση χρυσών, αν ισχύει η συμπλήρωση, εικόνων, όπως για παράδειγμα η βάση αρ. 115, ανεξάρτητα από το ότι η ίδια έφερε μαρμάρينو άγαλμα και η βάση αρ. 209 που αναφέρει για ανάθεση αργυρών προσώπων. Εξαιρούνται από τον παρόντα κατάλογο οι ενεπίγραφες στήλες, με ονομαστικούς καταλόγους ιερέων, κανονισμούς, ψηφίσματα, όπως και οι επιτύμβιες και αναθηματικές, τα ανάγλυφα, τα ενεπίγραφα αγγεία και τα πήλινα μικροαντικείμενα και ειδώλια που τοποθετούνταν σε βάσεις.

Όσον αφορά στο χαρακτήρα των εξεταζόμενων ενεπίγραφων βάσεων, θα πρέπει να σημειωθεί ότι άλλες έχουν χαρακτήρα δημόσιο π.χ. η πόλη, διάφορα κοινά, σύλλογοι, ιερατικά σώματα, αξιωματούχοι κλπ. ακολουθώντας συγκεκριμένες διαδικασίες - υπαγορευμένες από τη δημόσια και θρησκευτική διοίκηση - τιμούν μεμονωμένα πρόσωπα, και άλλες ιδιωτικό π.χ. οι συγγενείς στα πλαίσια της ιδιωτικής σφαίρας τιμούν με ανδριάντες μέλη των οικογενειών τους.

Για την οικονομία του λόγου, ο όρος *ανάθημα* χρησιμοποιείται εδώ όχι μόνο με την πρωταρχική ιερή σημασία του δηλαδή ως εκούσια προσφορά και τιμή δημόσιου φορέα ή ιδιώτη σε κάποια θεότητα, συμπεριλαμβάνοντας λατρευτικά αγάλματα θεών, αλλά και με την υστερότερη σημαντική του, συμπεριλαμβάνοντας τιμητικούς ανδριάντες θνητών, όπως και ολόγλυφες απεικονίσεις ζώων²⁰³. Ουσιαστικά, το *ανάθημα* ενδιαφέρει απλώς ως φερόμενο στοιχείο της βάσης και ως τέτοιο αντιμετωπίζεται στην παρούσα εργασία δηλαδή ενδιαφέρει μόνο το αν ήταν μεμονωμένο άγαλμα, σύνταγμα ή σύμπλεγμα. Στα πλαίσια αυτά λοιπόν δεν εξετάζεται - και δεν είναι σκοπός της

παρούσα εργασία το ανοικτό ακόμα θέμα της ύπαρξης ή μη ξεχωριστού δήμου στην πρωτεύουσα του νησιού, που βρισκόταν στην επικράτεια της Ιαλυσίας πρβ. Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 79-80.

²⁰² Ch. Blinkenberg - K. F. Kinch, *Lindos II*, 1, Berlin-Copenhagen 1941, 15, σημ. 1.

²⁰³ Βλ. ανωτ. σημ. 168 (άρθρο του M. Welsh).

εργασίας αυτής - αν οι παρακάτω βάσεις έφεραν αγάλματα αμιγώς τιμητικά ή αναθηματικά ή αν, όπως φαίνεται πιθανότερο, τα αγάλματα αυτά ήταν ταυτόχρονα τιμητικά και αναθηματικά. Για παράδειγμα, πολλές από τις εξεταζόμενες ενεπίγραφες βάσεις αναφέρονται σε ιερείς και ακολουθούν το γενικό τύπο «ο δείνα του δείνος ιερατεύσας θεού ή θεώι, (θεοίς), ο τάδε εποίησε» ή σε ιδιώτες και αξιωματούχους με την τυπική φρασεολογία «οι τάδε (ιδιώτες, φορείς, διάφορα σώματα κλπ.) για τον τάδε ή υπέρ του τάδε, (θεοίς)». Στις περιπτώσεις αυτές δεν ξεκαθαρίζεται πάντοτε με σαφήνεια αν οι βάσεις είναι μόνο αναθηματικές και φέρουν ανδριάντες π.χ. των αναθετών ιερέων ή μόνο τιμητικές και φέρουν ανδριάντες των τιμώμενων προσώπων. Όταν μάλιστα αγάλματα ιερέων - ή και αθλητών ακόμα - στήνονται και σε ιερό τόπο π.χ. στο ιερό της Λίνδου, τότε ακόμα και τα τιμητικά αγάλματα υποκρύπτουν και αναθηματική σημασία. Άλλωστε, σε αυτό συνηγορεί και η τυπική συνοδευτική φράση: *θεοίς, θεοίς πάσι, Αθαναίαι Λινδίαι* κλπ. Φαίνεται λοιπόν ότι στα εξεταζόμενα αγάλματα η αναθηματική και η τιμητική έννοια συνυπάρχουν²⁰⁴. Για το λόγο αυτό στην 9^η στήλη του πίνακα υιοθετούμε συμβατικά τη διάκριση «άγαλμα αναθέτη τάδε» π.χ. άγαλμα αναθέτη ιερέα ή «άγαλμα τάδε προσώπου» π.χ. άγαλμα ιερέα, η οποία σημαίνει ότι άλλοτε υπερισχύει η αναθηματική σημασία του ανδριάντα και άλλοτε η τιμητική. Βεβαίως, η ανωτέρω διάκριση είναι υποτυπώδης, δεν διασφαλίζει το απόλυτο και για το σκοπό της εξέτασής μας είναι άνευ ουσίας. Επίσης, δεν πρέπει να αποκλείσουμε την πιθανότητα ότι ορισμένες βάσεις αφιερωμένες στους θεούς γενικά ή σε συγκεκριμένους θεούς (π.χ. αρ. 3, 9, 47, 100, 207 κλπ.) μπορεί να έφεραν αναθηματικό άγαλμα θεότητας ή συνεκδοχικά κάποιο σύμβολό της και όχι ανδριάντα του αναθέτη ή τιμώμενου. Στις περιπτώσεις που αναθέτες είναι ιερατικά, στρατιωτικά ή διοικητικά-πολιτικά σώματα, η επιγραφή έχει τον γενικό τύπο «οι τάδε θεοίς, ο τάδε εποίησε» και τό ανάθημα είναι πιθανότατα άγαλμα θεού ή άλλο. Τέλος, στις περιπτώσεις που αναθέτες είναι οι συγγενείς συγκεκριμένων προσώπων (ιδιωτών, αξιωματούχων) ή συνιερείς ή συνάρχοντες, το ανάθημα είναι τιμητικός ανδριάντας θνητού.

Σημειωτέον ότι οι περισσότερες βάσεις με τους ανδριάντες θρησκευτικών αξιωματούχων πρέπει να στήθηκαν μετά το έτος της θητείας τους, όπως δείχνουν οι τύποι *ιερατεύσας, δαμιουργήσας, ιεροποιήσας, ιεροθυτήσας* κλπ., ανεξάρτητα από το αν εδώ υιοθετείται χρονολόγηση βασισμένη στο έτος αυτό²⁰⁵. Το ίδιο ισχύει και για τους υπόλοιπους αξιωματούχους, καθώς όταν γίνεται χρήση των ρηματικών τύπων *στραταγήσας, άρξας, πρυτανεύσας, φυλαρχήσας, ταμιεύσας* κλπ., εννοούμε ότι η περίοδος κατοχής του αξιώματός τους έχει λήξει κατά το χρόνο της ανάθεσης²⁰⁶.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το επίθετο «Ρόδιος» χρησιμοποιείται εδώ ως εθνικό και σημαίνει τον πολίτη με πλήρη πολιτικά δικαιώματα, σε αντίθεση με το «ξένος», που σημαίνει γενικά τον αλλοδαπό, μόνιμο (μέτοικο) ή προσωρινό κάτοικο²⁰⁷.

Ο πίνακας αποτελείται από δεκαπέντε στήλες και έχει διαρθρωθεί ως εξής, με τη χρησιμοποίηση των κάτωθι συντομογραφιών, αντίστοιχα:

²⁰⁴ Β. Κοντορίνη, *Ανέκδοτες επιγραφές Ρόδου II*, Αθήνα 1989, 131.

²⁰⁵ *Lindos II*, 1, ό.π. 14.

²⁰⁶ Βλ. ανωτ. σημ. 205.

²⁰⁷ Ι. Παπαχριστοδούλου, *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι*, ό.π. 57-58. G. Pugliese Carratelli, «Sullo stato di cittadinanza in Rodi», *Studi in onore di Vincenzo Arangio-Ruiz nel XLV anno del suo insegnamento*, IV, Napoli 1953, 485-491. V. Gabrielsen, «The status of Rhodioid in Hellenistic Rhodes», *CIMediaev* XLIII, 1992, 43-69.

ΣΤΗΛΕΣ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	
Στην πρώτη δίδεται ο αύξων αριθμός των βάσεων.		
Στη δεύτερη, ο αριθμός ευρετηρίου του Μουσείου, όπου υπάρχει.	M.P. = Μουσείο Ρόδου	
Στην τρίτη, μια σύντομη περιγραφή των βάσεων. Στις περισσότερες περιπτώσεις υιοθετείται ο τύπος περιγραφής των αρχικών δημοσιεύσεων.	ΘΡ. = θραύσμα	
Στην τέταρτη, το υλικό της βάσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για λάρτιο λίθο. Έχουμε, ωστόσο για λόγους επιστημονικής δεοντολογίας, κρατήσει τον τύπο των αρχικών δημοσιεύσεων, οι οποίες με τους ορισμούς γκρι λίθος, μάρμαρο γαλάζιο, μάρμαρο γκρι, μάρμαρο μπλε, πρέπει να υπονοούν το λάρτιο λίθο.	ΓΚ.Λ. = γκρι λίθος Ε.Λ. = ερυθρός λίθος Ε.Λ.Λ. = ερυθρός λάρτιος λίθος Λ.Λ. = λάρτιος λίθος ΛΕΥΚ.Λ. = λευκός λίθος Μ. = μάρμαρο Μ.Γ. = μάρμαρο γαλάζιο	Μ.ΓΚ. = μάρμαρο γκρι Μ.Λ. = μάρμαρο λευκό Μ.Μ. = μάρμαρο μπλε Μ.ΥΠΟΛ. = μάρμαρο υπόλευκο Π. = πωρόλιθος
Στην πέμπτη, οι διαστάσεις των βάσεων σε μέτρα και με την εξής σειρά: ύψος X πλάτος X πάχος για τις ορθογώνιες βάσεις και ύψος X διάμετρος για τις κυλινδρικές. Όπου είναι γνωστό αν μια διάσταση είναι η σωζόμενη ή η ολική, χρησιμοποιούνται - αντιστοίχως - τα σύμβολα (Σ) και (Ο), αμέσως μετά την αναγραφή του αριθμού.		

ΣΤΗΛΕΣ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ																															
<p>Στην έκτη δίδεται: α. ο αναθέτης, όπου υπάρχει ή έχει εντοπίσει η σχετική επιγραφική έρευνα, με την εκάστοτε ιδιότητά του σε παρένθεση και β. το πρόσωπο υπέρ του οποίου ή για λογαριασμό του οποίου γίνεται η ανάθεση εντός εισαγωγικών, με την ιδιότητά του σε παρένθεση. Το σύμβολο [] παραπέμπει σε συμπληρώσεις της επιγραφής από τους εκδότες.</p>	<p>ΙΕΡΕΙΣ:</p> <table border="0"> <tr> <td>A. = Ασκληπιού</td> <td>Δ. = Διονύσου</td> </tr> <tr> <td>AΘ. = Αθηνάς</td> <td>ΔΙ. = Διοσκούρων</td> </tr> <tr> <td>AΘ.Π. = Αθηνάς Πολιάδος</td> <td>Δ.Μ. = Διός Μειλιχίου</td> </tr> <tr> <td>ΑΛ. = Αλίου (Ηλίου)</td> <td>Δ.Π. = Διός Πολιέως</td> </tr> <tr> <td>ΑΠ.Δ. = Απόλλωνος Δαλίου</td> <td>Ζ.Ο. = Ζηνός Ολυμπίου</td> </tr> <tr> <td>ΑΠ.ΔΙ. = Απόλλωνος Διγένους-ητος (Απόλλων Διγένης)</td> <td>Η. = Ηρακλέους</td> </tr> <tr> <td>ΑΠ.Κ. = Απόλλωνος Καρνείου</td> <td>Θ.Σ. = Θεών Σαμόθραικων</td> </tr> <tr> <td>ΑΦΡ. = Αφροδίτης</td> <td>Ι. = Ίσιδος</td> </tr> <tr> <td>A.ΑΛ. = εν τω άστει Αλίου (Ηλίου)</td> <td>Κ. = Κυρβάντων</td> </tr> <tr> <td>A.Κ. = Αρτέμιδος Κεκοίας</td> <td>Μ. = Μουσών</td> </tr> <tr> <td>A.Λ. = Αθηνάς Λινδίας</td> <td>Ν. = Νυμφών</td> </tr> <tr> <td>A.Μ. = Απόλλωνος Μυλαντίου</td> <td>Π. = Ποσειδώνος Παλλάδος</td> </tr> <tr> <td>A.Π. = Απόλλωνος Πυθίου (Πυθαιέως)</td> <td>Π.Ι. = Ποσειδώνος Ιππίου</td> </tr> <tr> <td>A.Φ. = Απόλλωνος Φαρμακίου</td> <td>Π.Κ. = Ποσειδώνος Κυρητείου</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Σ. = Σαράπιος</td> </tr> </table>		A. = Ασκληπιού	Δ. = Διονύσου	AΘ. = Αθηνάς	ΔΙ. = Διοσκούρων	AΘ.Π. = Αθηνάς Πολιάδος	Δ.Μ. = Διός Μειλιχίου	ΑΛ. = Αλίου (Ηλίου)	Δ.Π. = Διός Πολιέως	ΑΠ.Δ. = Απόλλωνος Δαλίου	Ζ.Ο. = Ζηνός Ολυμπίου	ΑΠ.ΔΙ. = Απόλλωνος Διγένους-ητος (Απόλλων Διγένης)	Η. = Ηρακλέους	ΑΠ.Κ. = Απόλλωνος Καρνείου	Θ.Σ. = Θεών Σαμόθραικων	ΑΦΡ. = Αφροδίτης	Ι. = Ίσιδος	A.ΑΛ. = εν τω άστει Αλίου (Ηλίου)	Κ. = Κυρβάντων	A.Κ. = Αρτέμιδος Κεκοίας	Μ. = Μουσών	A.Λ. = Αθηνάς Λινδίας	Ν. = Νυμφών	A.Μ. = Απόλλωνος Μυλαντίου	Π. = Ποσειδώνος Παλλάδος	A.Π. = Απόλλωνος Πυθίου (Πυθαιέως)	Π.Ι. = Ποσειδώνος Ιππίου	A.Φ. = Απόλλωνος Φαρμακίου	Π.Κ. = Ποσειδώνος Κυρητείου		Σ. = Σαράπιος
A. = Ασκληπιού	Δ. = Διονύσου																															
AΘ. = Αθηνάς	ΔΙ. = Διοσκούρων																															
AΘ.Π. = Αθηνάς Πολιάδος	Δ.Μ. = Διός Μειλιχίου																															
ΑΛ. = Αλίου (Ηλίου)	Δ.Π. = Διός Πολιέως																															
ΑΠ.Δ. = Απόλλωνος Δαλίου	Ζ.Ο. = Ζηνός Ολυμπίου																															
ΑΠ.ΔΙ. = Απόλλωνος Διγένους-ητος (Απόλλων Διγένης)	Η. = Ηρακλέους																															
ΑΠ.Κ. = Απόλλωνος Καρνείου	Θ.Σ. = Θεών Σαμόθραικων																															
ΑΦΡ. = Αφροδίτης	Ι. = Ίσιδος																															
A.ΑΛ. = εν τω άστει Αλίου (Ηλίου)	Κ. = Κυρβάντων																															
A.Κ. = Αρτέμιδος Κεκοίας	Μ. = Μουσών																															
A.Λ. = Αθηνάς Λινδίας	Ν. = Νυμφών																															
A.Μ. = Απόλλωνος Μυλαντίου	Π. = Ποσειδώνος Παλλάδος																															
A.Π. = Απόλλωνος Πυθίου (Πυθαιέως)	Π.Ι. = Ποσειδώνος Ιππίου																															
A.Φ. = Απόλλωνος Φαρμακίου	Π.Κ. = Ποσειδώνος Κυρητείου																															
	Σ. = Σαράπιος																															
<p>Στην έβδομη δίδεται ο αποδέκτης του αναθήματος, που εν προκειμένω είναι οι θεοί, συγκεκριμένα ή γενικά, και ο λόγος της ανάθεσης π.χ. <i>δεκάταν, χαριστήριον, απαρχάν</i> κλπ., όπου υπάρχει. Χρησιμοποιείται και εδώ το σύμβολο [] για τις προτεινόμενες συμπληρώσεις των επιγραφών.</p>																																
<p>Στην όγδοη, ο γλύπτης, το όνομα του οποίου συνοδεύεται από το ρήμα «εποίησε» ή «εχαλκούργησε», όταν πρόκειται για χαλκουργό. Το σύμβολο [] υποδηλώνει, όπως και στις προηγούμενες στήλες, τις συμπληρώσεις του κειμένου.</p>																																

ΣΤΗΛΕΣ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
<p>Στην ένατη, το είδος του αναθήματος δηλαδή αν πρόκειται για μεμονωμένο άγαλμα, για σύμπλεγμα, για σύνταγμα αγαλμάτων ή άλλο δηλαδή άλλου τύπου ανάθημα π.χ. ζώο, πλοίο, πλώρη πλοίου, σύμβολο ή άγαλμα με διαφορετικό εικονιζόμενο από τον αναφερόμενο. Οι «εικόνες» δηλαδή τα πορτραίτα εντάσσονται συμβατικά στην κατηγορία των αγαλμάτων.</p>	
<p>Στην δέκατη, το υλικό του αναθήματος, όπου υπάρχει σχετική αναφορά. Εντούτοις, παρότι δεν γίνεται ειδική μνεία από τους εκδότες των επιγραφών, φαίνεται ότι στις περισσότερες βάσεις της Λίνδου αντιστοιχούσαν χάλκινα αγάλματα.</p>	
<p>Στην ενδέκατη, το μέγεθος του αναθήματος, το οποίο μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς, όταν υπάρχουν ποδόσχημοι τώρμοι. Ο προσδιορισμός γίνεται υποθετικά, κατά προσέγγιση και με επιφύλαξη, όταν αυτοί ελλείπουν, σύμφωνα με τις διαστάσεις των βάσεων (ολικές ή σωζόμενες) και το ανάθημα που πιθανώς χωρούσε σε αυτές. Έτσι, σε ορθογώνιες βάσεις διαστάσεων περ. (ύψ.) 0,50 X (πλάτ.) 0,70 X (πάχ.) 0,60 μ. θεωρείται ότι αντιστοιχεί ένα άγαλμα φυσικού μεγέθους. Σε κυλινδρικές βάσεις διαστ. περ. (ύψ.) 0,70 X (διάμ.) 0,70 μ. θεωρείται ότι αντιστοιχεί επίσης ένα άγαλμα φυσικού μεγέθους. Βεβαίως, πρέπει να σημειωθεί ότι πολλές φορές ο ανωτέρω συμβατικός υπολογισμός δεν ισχύει, όπως αφήνουν να διαφανεί οι βάσεις που φέρουν ποδόσχημους τώρμους, διαστάσεων παρόμοιων με τις ανωτέρω, στις οποίες φαίνεται ότι αντιστοιχούσαν μικρότερα ή και κάπως μεγαλύτερα αγάλματα. Οι διαστάσεις των βάσεων της Καμίρου έχουν παρθεί από το TC και όχι από το CIRh VI-VII.</p>	<p>ΜΙΚΡ. Φ. Μ. = μικρότερο του φυσικού μεγέθους (Ύψος από 1,60 μ. και κάτω. Ύψος 1,20μ. = ¾ του Φ. Μ. Ύψος 0,80 μ. = ½ του Φ. Μ. Ύψος 0,80 μ. και κάτω = αγαλμάτιο) Φ. Μ. = φυσικού μεγέθους (Ύψος περ. 1,60 μ. Ύψος κεφαλής 0,20 μ. Μήκος πέλματος 0,22-0,23 μ.) ΜΕΓ. Φ. Μ. = μεγαλύτερο του φυσικού μεγέθους (Ύψος 1,60 μ. και άνω) ΚΟΛ. = κολοσσικό * = ποδόσχημοι τώρμοι</p>

ΣΤΗΛΕΣ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
Στη δωδέκατη δίδεται η προέλευση των βάσεων.	N.A. = νοτιοανατολικά
Στη δέκατη τρίτη, η σημερινή θέση των βάσεων, όταν είναι γνωστή.	B.M. = Βρετανικό Μουσείο M.P. = Μουσείο Ρόδου
Στη δέκατη τέταρτη δίδονται οι κυριώτερες δημοσιεύσεις των ενεπίγραφων βάσεων μόνο με τους αύξοντες αριθμούς τους στις επιγραφικές εκδόσεις, ενώ στις μη καθαρά επιγραφικές εκδόσεις, σελίδες και αριθμοί επισημαίνονται χωριστά. Όπου κρίθηκε αναγκαίο, δόθηκαν και σχετικές παραβολές.	<p>ΑΔ 18, 1963, ΜΕΛΕΤΑΙ = Γρ. Κωνσταντινόπουλος, "Επιγραφαί εκ Ρόδου", <i>ΑΔ</i> 18, 1963, <i>Μελέται</i>, 1-36</p> <p>ΑΔ 44, 1989, ΧΡΟΝΙΚΑ = Χ. Κάντζια, "Δυτικό τμήμα νέας πόλης", <i>ΑΔ</i> 44, 1989, <i>Χρονικά</i>, 480-482</p> <p>ΑΜ II, 1877 = H. Röhl, "Inscripfen von Melos and Rhodos", <i>ΑΜ</i> II, 1897, 223-228</p> <p>ΑΜ XX, 1895 = F. Hiller von Gaertrigen, "Inscripfen aus Rhodos", <i>ΑΜ</i> XX, 1895, 222-229</p> <p>ΑΜ XVI, 1891 = S. Selivanov, "Inscriptiones Rhodiae ineditae", <i>ΑΜ</i> XVI, 1891, 107-126</p> <p>ΑΜ XXI, 1896 = F. Hiller von Gaertrigen, "Inscripfen aus Rhodos", <i>ΑΜ</i> XXIII, 1896, 39-66</p> <p>ΑΜ XXIII, 1898 = F. Hiller von Gaertrigen, "Inscripfen aus Rhodos", <i>ΑΜ</i> XXIII, 1898, 390-403</p> <p>ΑΜ XXV, 1900 = F. Hiller von Gaertrigen-S. Saridakis, "Inscripfen aus Rhodos", <i>ΑΜ</i> XXV, 1900, 107-110</p> <p>ASAtene II, 1916 = G. G. Porro, "Inscrizioni di Rodi", <i>ASAtene</i> II, 1916, 125-131</p> <p>ASAtene 20, n.s. 1-2, 1939-1940 = G. Pugliese Carratelli, "Per la storia delle associazioni in Rodi antica", <i>ASAtene</i> 20, n.s. 1-2, 1939-1940, 147-200</p> <p>ASAtene n.s. 44-45, 1986-1987 = G. Pugliese Carratelli, "Epigrafi dal tetrapilo di Rodi", <i>ASAtene</i> n.s. 44-45, 1986-1987, 267-293</p> <p>BCH IX, 1885 = M. Holleaux - C. Diehl, "Inscriptions de l' île de Rhodes", <i>BCH</i> IX, 1885, 85-124</p>

ΣΤΗΛΕΣ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
	<p>CIRh II = G. Jacopi, "Nuove epigrafi dale Sporade meridionali", <i>CIRh</i> II, 1, 1932, 165-256</p> <p>CIRh VI-VII, 1 = G. Jacopi, "Epigraphica", <i>CIRh</i> VI-VII, 1, 1932-1933, 369-439</p> <p>Hesp. X, 1941 = S. Dow, "A Family of Sculptors from Tyre", <i>Hesperia</i> X, 1941, 351-360</p> <p>IG XII, 1 = <i>Inscriptiones Graecae</i></p> <p>JDI 9, 1894 = F. Hiller von Gaertrigen, "Die Zeitbestimmung der rhodischen Künstlerinschriften", <i>Jdi</i> 9, 1894, 23-43</p> <p>KONTOPINH, ΣΤΗΛΗ, 1980 = B. Κοντορίνη, "Ένας νέος Ρόδιος Ολυμπιονίκης", <i>Στήλη, Τόμος εις μνήμην Ν. Κοντολέοντος</i>, Αθήνα 1980, 380-382</p> <p>KONTOPINH II, 1989 = B. Κοντορίνη, <i>Ανέκδοτες επιγραφές Ρόδου II</i>, Αθήνα 1989</p> <p>KONTORINI III, 1989 = M. Filimonos - B. Kontorini, "Ένα νέο γυμνάσιο στη Ρόδο και η μαρτυρία του Διοδώρου XX, 100, 3-4", <i>AntCl</i> 58, 1989, 157-177 (για τη β' μελετήτρια)</p> <p>LINDOS II, 1 = Chr. Blinkenberg - K. F. Kinch, <i>LINDOS II, 1</i>, Berlin-Copenhagen 1941</p> <p>LINDOS II, 2 = Chr. Blinkenberg - K. F. Kinch, <i>LINDOS II, 2</i>, Berlin-Copenhagen 1941</p> <p>LOEWY = E. Loewy, <i>Inschriften griechischer Bildhauer</i>, Leipzig 1885</p> <p>MAIURI, N.S.E.R.C., 1925 = A. Maiuri, <i>Nuona sylloge epigrafica di Rodi e Cos</i>, Firenze 1925</p> <p>MARCADÉ = J. Marcadé, <i>Au Musée de Délos</i>, Paris 1969</p> <p>NSER = G. Pugliese Carratelli, "Nuovo Supplemento epigrafico Rodio", <i>ASAtene</i> 33-34, n.s. 17-18, 1955-1956, 157-181</p> <p>OVERBECK = J. Overbeck, <i>Die antiken Schriftquellen</i>, Hildesheim 1959</p>

ΣΤΗΛΕΣ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
	<p>ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, 1989 = Ι. Παπαχριστοδούλου, <i>Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι. Ιστορική επισκόπηση - Η Ιαλυσία</i>, Αθήνα 1989</p> <p>PP 1, 1946 = G. Pugliese Carratelli, "Rassegne", <i>PP I</i>, 1946, 138-142</p> <p>POMA = G. Poma, "Ricerche sull' adozione nel mondo rodio (III sec. a. C./III sec. d. C.)", <i>Epigrafica</i> 34, 1972, fasc. 3-4, 169-305</p> <p>SER = G. Pugliese Carratelli, "Supplemento epigrafico rodio", <i>ASAtene</i> 30-32, n.s. 14-16, 1952-1954, 247-316</p> <p>SGDI = H. van Gelder, <i>Die rhodischen Inschriften</i>, Göttingen 1899 στο H. Collitz - F. Bechtel, <i>Sammlung der griechischen Dialektinschriften</i> III, 1</p> <p>Syll³ = W. Dittenberger, <i>Sylloge Inscriptionum Graecarum³</i>, τόμ. I-III, (IV indices), 1915-1924</p> <p>TC = M. Segre - I. Pugliese Carratelli, <i>Tituli Camirenses</i>, <i>ASAtene</i> 27-29, n.s. 11-13, 1949-1951, 141-316</p> <p>TCS = I. Pugliese Carratelli, <i>Tituli Camirenses Supplementum</i>, <i>ASAtene</i> 30-32, n.s. 14-16, 1952-1954, 211-246</p>
<p>Στη δέκατη πέμπτη δίδονται οι χρονολογήσεις των ενεπίγραφων βάσεων, οι οποίες είναι όλες π.Χ. Ορισμένες χρονολογήσεις που δεν υπάρχουν στις αρχικές δημοσιεύσεις έχουν εξαχθεί από την G. Poma, "Ricerche sull' adozione nel mondo rodio (III sec. a. C./III sec. d. C.)", <i>Epigrafica</i> 34, 1972, fasc. 3-4, 169-305.</p>	

3. 2. 1.: ΠΙΝΑΚΑΣ

Α/Α	ΑΡ. ΕΥΡ. ΜΟΥΣ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΥΛΙΚΟ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΒΑΣΗΣ	α. ΑΝΑΘΕΤΗΣ β. ΥΠΕΡ ΠΟΙΟΥ Η ΑΝΑΘΕΣΗ	ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΑΝΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΥΠΤΗΣ	ΑΝΑΘΗΜΑ: ΑΓΑΛΜΑ-ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ-ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΑΛΛΟ	ΥΛΙΚΟ ΑΝΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΙΘΑΝΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΝΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΘΕΣΗ ΒΑΣΗΣ	ΚΥΡΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ
1		ΔΙΠΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΑ α, β ΑΚΕΡΑΙΑ	Λ.Λ.	0,535X1,33X0,61	α ΠΥΘΩΝ ΙΕΡΟΚΡΙΤΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α. Λ. + Δ.Π.) β ΙΕΡΟΚΡΙΤΟΣ ΠΥΘΩΝΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ.+Δ.Π.+Α.Κ.) ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΓΙΟΣ		α: ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ β: ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΙΕ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ β: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		α· Φ· Μ· * β· Φ· Μ· * α+β ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ· Μ·	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 93 MARCADE II, 98	α: 250 β: 220
2		ΘΡ. ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,38X0,435 (Σ) X0,33 (Σ)	ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ ΤΗΛ [-----] (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ ...)	[ΔΕΚΑΤΑΝ.]		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (...) Η ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (...)		ΜΙΚΡ. Φ· Μ· () *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 94	250
3		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,42 (Σ) X0,841X0,74	[...] ΥΔΕΙΟΣ ΑΡΧΕΛΛΑ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ ...)	ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (...) Η ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (...)		ΜΕΓ. Φ· Μ·	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 95	250
4		ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ ΑΚΕΡΑΙΑ	Λ.Λ.	0,66X0,54	2 ΠΟΙ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.+Δ.Π. ΠΑ "ΤΟΜ ΠΑΤΕΡΑ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ"			ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ· Μ·	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 96	249
5		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,447X0,673X0,45 (Σ)	[2 ΠΟΙ] ΙΕΡΕΑ Α.Λ.+Δ.Π. ΠΑ "ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ"		ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		Φ· Μ· ()	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 97 MARCADE II, 90-91	248

6	ΔΙΠΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΑ α, β ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	a:0,40X0,89 (Σ) X0,23 (Σ) b:0,293 (Σ) X0,385X0,356 (Σ)	α: [-] ΡΑΤΟΣ ΚΛΕΥΣΘΕΝΕΥΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...) [ΚΑΙ ΤΟΙ ΠΑΙ] ΔΕΣ β: ΠΙΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.+Δ.Π. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ"	α: ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΔΕΚΑΤΑΝ	β: ΠΕΙΘΑΝΔΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ ΚΑΙ ΑΓΑΛΜΑ ΕΝΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ) Ή ΑΓΑΛΜΑ ΑΘΗΝΑΣ Ή ΑΛΛΟ β: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ 1η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ (2 ΕΘΝΑΙΚΕΣ: ΙΔΙΩΤΗ ΚΑΙ ΙΕΡΕΑΣ + 1 ΠΑΙΔΙ) ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΤΗ 2η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ (ΑΘΗΝΑ + 1 ΕΘΝΑΙΚΟΣ ΘΗΤΟΣ: ΙΕΡΕΑΣ)	α: 2 ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Ή 1 ΑΓΑΛΜΑ ΜΕΓ. Φ. Μ. β: ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Ή 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	β: OVERBECK 2023 LOEWY 199 IG XII, 1, 817 SGDI 4182 LINDOS II, 1, 98	a: 245 b: 275, 245
7	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,477X0,915X0,725	ΑΡΧΙΤΕΛΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. +Δ.Π. +Α.Π.)		ΜΝΑΣΙΠΙΜΟΣ ΤΕΛΕΣΙΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ	ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 99	244
8	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,507X1,192X0,67	4 ΠΟΙ ΚΑΙ 1 ΚΟΡΗ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ"		ΦΕΙΔΩΝ ΦΕΙΔΟΚΡΑΤΕΥΣ ΣΑΜΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ	ΜΕΓ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 100	242
9	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,564X0,908X0,586	ΠΟΛΥΞΕΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. +Δ.Π. +Α.Κ.)	ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ	ΦΕΙΔΩΝ ΦΕΙΔΟΚΡΑΤΕΥΣ ΣΑΜΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΔΙΑ (.)	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 101	242
10	ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,67X0,582X0,20 (Σ)	ΙΕΡΕΙΣ Α.Λ.+Δ.Π., Α.Π., Σ., ΑΡΧΙΕΡΟΥΥΤΗΣ, ΙΕΡΟΥΥΤΑΙ	ΘΕΟΙΣ	ΔΙΟΝΥΣΙΟΔΩΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (.) Ή ΑΛΛΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ Ν.Α. ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑ- ΦΕΙΟΥ	LINDOS II, 1, 102	242

11	ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ	Λ.Λ.	0,974X0,55-0,57X0,389	[ΙΕΡΗ Α.Λ.] ΙΕΡΕΥΣ Α.Π., ΑΡΧΙΕΡΟΥΥΤΗΣ, ΙΕΡΟΥΥΤΑΙ	ΘΕΟΙΣ	ΙΙΙΙΙΛΛΙΔΗ ΣΦΕΝΝΙΔΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑΤΟ (:) ΘΕΟΥ (:) Η ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 103	240
12	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,45X0,86X0,73	ΚΑΛΛΙΠΟΣ (ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ,;) ΠΑ ΤΟΝ "ΠΟΛΥΔΩΡΟΝ ΠΛΥΣΑΝΙΑ" (ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π.)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (.) *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 104	239
13	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Λ.Λ.	0,72X0,735-0,765	ΑΡΙΣΤΕΥΣ ΘΥΜΑΝΔΡΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)		ΦΥΛΗΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ	ΧΑΛΚΟΣ	Φ. Μ. (.) *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 105 MARCADÉ II, 91-92	238
14	ΔΥΟ ΤΜΗΜΑΤΑ (α, β) ΜΕΓΑΛΗΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	a: 0,439X0,888X0,427 b: 0,439X0,395X0,755	a: ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ ΕΥΦΡΑΝΤΙΔΑ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.) b: ΕΥΦΡΑΝΤΙΔΑΣ ΧΑΡΙΔΑΜΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.) ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΣ ΠΟΣ		a: ΜΝΑΣΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΕΣΙΩΝ ΡΟΔΙΟΙ ΕΠΟΙΗΣΑΝ b: ΦΥ[ΛΗΣ] ΕΠΟΙΗΣΕ	a: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ b: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		a: ΜΕΓ. Φ. Μ. (.) b: ΜΕΓ. Φ. Μ. (.) a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ. (.)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	a: OVERBECK 2030 b: OVERBECK 2015 LOEWY, 181 a: IG XII, 1, 825 b: IG XII, 1, 821 a,b: SGDI 4176 b: SGDI 4179 LINDOS II, 1, 106 b: MARCADE II, 99	a: 266 b: 236
15	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,31X0,205 (Σ) X0,30 (Σ)	ΕΥΦΡΑΝΤΙΔΑΣ ΧΑΡΙΔΑΜΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)		ΚΛΕΙ[ΩΝΥΜΟΣ ΣΑΜΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 107	236
16	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	1,05X0,72X0,66	...Α. ΕΡΟΛΑ ...ΣΩΝΟΣ ...ΟΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ,;)	ΘΕΟΙΣ	ΦΥ[ΛΗΣ] ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (:) Η ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (,;)		ΜΕΓ. Φ. Μ. (.)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 108 MARCADÉ II, 96	240-230

17	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,505X0,805X0,705	ΓΙΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ" ΚΑΙ Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΥΙΟΥ (ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Δ.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ"		ΜΝΑΣΙΤΙΜΟΣ ΤΕΛΕΣΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 109	235
18	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,41X0,67X0,64	ΔΑΡΔΑΝΟΣ ΔΕΙΝΟΚΛΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Π.)			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 110	233
19	ΛΙΘΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ	Λ.Λ.	0,512X1,25X0,44-0,49	α: ΚΛΕΑΓΟΡΑΣ ΣΩΣΙΛΑ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.) β: ΣΩΣΙΛΑΣ ΚΛΕΑΓΟΡΑ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.) ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΠΙΟΣ		α+β: ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ β: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 111 MARCADE II, 92	230
20	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,45X0,84X0,735	[ΓΙΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Π. + Σ. (.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ" (.)]	[ΘΕΟΙΣ (.)]		ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ (.)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 112	230
21	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΤΜΗΜΑΤΑ α, β, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,313X1,35 (Ο) X0,60	ΑΝΑΣΑΓΟΡΑΣ ΑΓΗΣΥΛΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Α]ΔΕΛΦΟΥ... ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΩΝ [ΑΡΧΟΚΡΑΤΕΥΣ Α]ΝΑΣΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΦΙΛΤΙΑ		ΘΕΥ[...]ΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΙΔΙΩΤΗ (.) ΑΔΕΛΦΟΥ β: 2 ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ-ΑΓΟΡΙΩΝ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (.) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ (.)		α: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. * β: 2 ΠΑΙΔΙΑ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...) * α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (ΕΝΑΣ ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΚΑΙ ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 113	230

22	ΘΡ. ΜΙΚΡΗΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Α.Λ.	0,227X0,321 (Σ) X0,22 (Σ)	ΝΙΚΟΛ[ΑΟΣ (.....)] (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;..)	ΑΘΑ[ΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ]	ΘΕΥΔ[.....]	ΑΓΓΛΜΑΤΙΟ ΑΘΗΝΑΣ (..) Ή ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (..) Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 114	230
23	ΜΙΚΡΗ ΒΑΣΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Λ.	0,047X0,11 (Σ) X0,10 (Σ)	... ΚΑΙ ΣΩΣΙΒΕΑ (ΡΟΔΙΑ ΙΔΙΩΤΗΣ;..)			ΑΓΓΛΜΑΤΙΟ ΑΝΑΘΕΤΗ-ΤΡΙΑΣ (..) Ή ΑΛΛΟ	ΜΑΡΜΑΡΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ		LINDOS II, 1, 115	230
24	ΘΡ. ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Α.Λ.	0,26 (Σ) X0,28 (Σ) X0,31 (Σ)ΑΤΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;..)	[ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ]		ΑΓΓΛΜΑ ΑΘΗΝΑΣ (..) Ή ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (..) Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 116	230
25	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Ε.Λ.Λ.	0,52X0,695X0,66	[ΑΡΧΥΛΛΟΣ.....Ο ΝΟΣ]ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.) ... ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΑΜΟΥ ΤΟΥ ΡΟΔΙΩΝ... ΚΑΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΙ ΚΑΙ ΣΠΙΣΕΙ...			ΑΓΓΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. (..) *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		IG XII, 1, 816 LINDOS II, 1, 117	227
26	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Α.Λ.	0,75X0,535-0,643	ΑΡΧΟΚΡΑΤ[ΗΣ ΑΡΧ]ΠΟΛΙΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.)			ΑΓΓΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 118	225
27	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Α.Λ.	0,77X0,71X0,52	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΔΕΚΑΤΑΝ	ΜΝΑΣΙΠΜΟΣ ΤΕΛΕΣΙΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΚΩΙΟΣ ΕΧΑΛΚΟΥΡΓΗΣΕ	ΑΓΓΛΜΑ ΑΘΗΝΑΣ (..) Ή ΑΝΑΘΕΤΗ (..) Ή ΑΛΛΟ	ΧΑΛΚΟΣ	Φ. Μ. (.)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 119	225

28	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΑΚΕΡΑΙΑ	Λ.Λ.	0,77X0,75-0,80X0,43-0,44	ΖΗΝΩΝ ΑΡΑΔΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΎΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΒΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ ΚΑΙ ΡΟΔΙΑΔΟΣ* (ΞΕΝΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ		ΔΥΟ ή ΤΡΙΑ ΑΓΓΑΛΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΑΝΑΘΕΤΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 Η 3 ΑΓΓΑΛΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ - ΑΔΕΛΦΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ή 3 ΑΓΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ. Μ. Η ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 120	225
29	ΘΡ. ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,13 (Σ) Χ0,255 (Σ) Χ0,18	[ΚΡ]ΑΤΙΝΟΣ ΗΡΑΚΛΕ[ΩΤΑΣ] [Μ]ΗΝΟΦΙΔΟΣ ΜΥΡΑΕ[ΑΝΟΣ] [ΔΑ]ΜΟ[Κ]ΛΗΣ ΚΥΖ[Κ]ΗΝΟΣ]ΘΗΡ[ΑΙΟΣ] (ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΞΕΝΩΝ ΔΙΩΤΩΝ)	[ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ (,)]		ΑΓΓΑΛΜΑΤΙΟ (,;) ΑΘΗΝΑΣ Η ΑΛΛΟ (don votif)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 121	225
30	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,724X0,765-0,693	[ΛΙΝΔΙΟΙ ΕΤΙΜΑ]ΣΑΝ [.....ΠΡ]ΑΤΑΓΟΡΑ [ΕΙΚΟΝΙ ΧΑ]ΛΚΕΙΑΙ [ΝΙΚΑΣΑΝΤΑ ΤΟΥ]Σ ΣΤΕΦΑΝΙΤΑΣ [ΑΓΩΝΑ]Σ... [ΡΟΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ]	[ΤΙΜΟ]ΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ		ΑΓΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΘΛΗΤΗ	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 123	225
31	ΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,66 (Σ) Χ0,714X0,68	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ	ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ				ΜΕΓ. Φ. Μ. (,;)	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 124	225

32	ΘΡ. ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗΣ () ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.		ΛΙΝΔ(ΟΙ ΕΤΙΜΑΣΙΑΝ) ΡΧΙΝΑ..... ...[ΧΡ]Υ[ΣΕ]ΩΙ [ΣΤΕΦΑΝΩΙ] [ΕΙΚ]Ο[Ν]Ι ΧΑΛΚ[Ε]ΑΙ [ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ] ΕΥΝΟΙΑΣ... (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ(,))		[ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥ]ΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠ]ΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ	ΧΑΛΚΟΣ		ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 125	225
33	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,58X0,731-0,741X0,56	ΑΡΧΙΔΩΡΟΣ ΔΩΡΙΚΑ[ΕΥΣ] ΙΕΡΑΤΕΥΣ[ΑΣ]... (ΙΕΡΕΑΣ Π.Ι.)	ΘΕΟΙΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΔΑΣ...	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 127	224
34	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,22X0,492X0,52	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΔΑΣ ΣΟΛΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ			ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓ. ΜΗΝΑ	LINDOS II, 1, 128	225-220
35	ΜΕΓΑΛΗ ΒΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΕΝΤΕ (a-e). ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,51X2,77 (Σ) -3,50 (Ο) X0,781	[ΠΑΝ]ΑΠΟΣ ΝΙΚΑΓΟΡΑ [ΙΕΡΑ]ΤΕΥ[Σ]ΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.) ΥΠΕΡ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ...	ΑΘΑΝΑΙΙ ΛΙΝΔΑΙΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ	[ΦΥΛΗΣ ΠΟΛΥ]ΓΝΩΤΟΥ [Α]Λ[ΚΑΡ]ΝΑΣΣΕΥΣ Ε[ΥΕΡΓΕ]ΤΑΣ Ε[ΠΟ]ΙΗΣΕ	ΕΠΤΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ (ΑΝΑΘΕΤΗΣ ΙΕΡΕΑΣ -ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ-ΤΕΚΝΑ: 3 ΠΟΙ + 2 ΚΟΡΕΣ) ΣΥΝΤΑΓΜΑ 7 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		ΣΥΝΤΑΓΜΑ 7 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 129 MARCADE II, 92- 93	223
36	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,652X0,822- 0,642X0,487	2 ΑΔΕΛΦΑ ΑΠΟΛΟΙ ΚΑΙ Ο ΑΝΗΨΙΟΣ (ΠΡΟΞΕΝΟΣ) ΤΟΥ ΕΝΟΣ (ΕΞΕΝΟΙ ΙΔΙΩΤΕΣ)	ΑΘΑΝΑΙΙ ΛΙΝΔΑΙΙ ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ	ΔΙΩΝΥΣΟΔΩΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ (,) ΑΘΗΝΑΣ Ή ΑΛΛΟ (don votif)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (,)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 130	220

37	ΕΞΕΔΡΑ ΗΜΙΚΥΚΛΙΚΗ ΤΜΗΜΑΤΑ d-g ΕΠΙΓΡΑΦΗ c	Λ.Λ.	0,576X0,687-0,74X0,687 0,74	ΠΑΜΦΙΛΙΔΑΣ ΤΕΛΕΣΑΡΧΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)		ΦΥΛΗΣ ΠΟΛΥΓΩΝΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΕΠΟΗ[ΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ ΚΑΙ 3 ΑΓΟΡΙΩΝ (:) ΣΥΝΤΑΓΜΑ 4 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	ΧΑΛΚΟΣ	ΣΥΝΤΑΓΜΑ 4 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 131 MARCADE II, 100	215
38	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,485X0,82X0,77	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΖΗΝΩΝΟΣ ΑΡΑΔΙΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΚΑΙ Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΜΑΤΡΟΣ" (ΞΕΝΟΙ ΙΔΙΩΤΕΣ)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙ	ΦΥΛΗΣ ΠΟΛΥΓΩΝΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΞΕΝΗΣ ΙΔΙΩΤΗ ΕΝΔΕΔΥΜΕΝΟ	ΜΑΡΜΑΡΟ (:)	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΡΕΓΧΑ ΓΗΣ	LINDOS II, 1, 132 MARCADE II, 94	215
39	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ a, b, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	a: 0,512X0,688X0,608 b: 0,512X0,701- 0,695X0,611-0,613	a: ΤΕΣΣΕΡΑ ΑΔΕΛΦΙΑ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ" (ΡΟΔΙΟΙ ΙΔΙΩΤΕΣ) b: ΣΩΣΤΡΟΝΙΣ ΑΓΕΜΑΧΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ) ΓΙΑ ΤΟΝ "ΥΠΕΡΟΧΙΔΑΝ ΥΠΕΡΟΧΙΔΑ" (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ)	a: ΘΕΟΙΣ b: ΘΕΟΙΣ	b: ΜΝΑΣΙΠΜΟΣ ΤΕΛΕΣΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	a: ΑΓΑΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ- ΙΔΙΩΤΗ (:) b: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (:), ΠΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΠΑΤΕΡΑΣ-ΠΟΣ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		a: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. * b: Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 133	215
40	ΠΕΣΣΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,85X0,414-0,431X0,38	ΙΕΡΕΥΣ ΑΛΙΟΥ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Π.Ι., Α.Π., ΑΦΡ., Μ., Δ., Α., Η., ΔΙ., Θ.Σ., Σ.			ΑΓΑΛΜΑΤΟ (:): ΘΕΟΥ (:): Η ΑΛΛΟ (don votif)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 134	215

41	ΔΥΟ ΤΜΗΜΑΤΑ (α, β) ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	α: 0,15 (Σ) Χ0,24 (Σ) β: 0,17 (Σ) Χ0,17 (Σ) Χ0,10 (Σ)	{..... ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ...} {(ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.ΑΛ.)}		[ΦΥΛΗ]Σ ΑΛΙΚΑΡΝ[ΑΣΣΕΥΣ] ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		α: IG XII, 1, 810 LINDOS II, 1, 135 MARCADÉ II, 97	215
42	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	0,794Χ0,795-0,615	ΤΕΙΣΩΝ ΚΑΛΙΚΛΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... {(ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Π. + Δ. + Π.Ι.)}		ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		OVERBECK 2012 LOEWY 180 IG XII, 1, 809 SGDI 4177 LINDOS II, 1, 136 MARCADÉ II, 95- 96	213
43	ΤΜΗΜΑ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,79Χ0,706-0,917	ΚΑΛΙΞΕΙΝΟΣ ΜΕΓΑΚΛΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... {(ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.)}		ΔΙΟΠΕΙΘΗΣ ΑΡΓΕΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ ΙΑΤΡΟΚΛΗΣ ΠΑΣΙΚΡΙΤΟΥ ΕΧΑΛΚΟΥΡΓΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ	ΧΑΛΚΟΣ	Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 137	210
44	ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,475 (Σ) Χ0,253 (Σ) Χ0,355	β: Ο ΑΝ .Ν	β: { (ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ;...)} {..... ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ...}	α: ΤΕΛΕΣΩΝ [Μ]ΝΑΣΠΙΜΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟ[Ι]ΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ (:;) ΘΕΟΥ Ή ΑΝΑΘΕΤΗ Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 138	210
45	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,374Χ0,707Χ0,608	ΠΡΑΤΟΦΑΝΗΣ ΘΕΥΚΛΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... {(ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ. + Δ.Π.)}			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 141	200

46	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ. ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΞΙ (α-ι)	Λ.Λ.	0,41X3,91 (Ο) Χ0,58	ΑΡΙΣΤΟΝΟΜΟΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;...) ΠΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ, ΤΗ ΣΥΖΥΓΟ ΚΑΙ ΤΑ 2 ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΔΕΚΑΤΑΝ		ΤΕΣΣΕΡΑ ΑΝΔΡΙΚΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ + ΔΥΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ (ΑΝΑΘΕΤΗΣ ΙΔΙΩΤΗΣ-ΓΟΝΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΗ-ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ- ΠΑΙΔΙΑ ΑΝΑΘΕΤΗ: 2 ΑΓΟΡΙΑ) ΣΥΝΤΑΓΜΑ 6 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		ΣΥΝΤΑΓΜΑ 6 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 142	200
47	ΠΕΣΣΟΣ	Λ.Λ.	1,265Χ0,55-0,58Χ0,325	ΦΙΛΙΣΤΙΟΝ ΤΕΡΜΕΣΣΙΣ (ΞΕΝΗ ΙΔΙΩΤΗΣ;...) "ΥΠΕΡ ΔΑΜΩΝΟΣ ΑΓΗΣΑΡΧΟΥ" (ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗΣ;...)	(ΑΘΑ)ΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΛΕΟΝΤΟΣ Ή ΣΦΙΓΓΑΣ Ή ΑΛΛΟ (ex-voto)	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 143	200
48	ΕΠΙΣΤΕΨΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ, ΤΜΗΜΑΤΑ α-β	Λ.Λ.	0,256Χ0,57 (Σ) - 0,65 (Ο) Χ0,528 (Σ)	ΑΡΧΕΛΑΣ ΗΡΑΚΛ[Ε]ΩΤΑΣ (ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;...) "ΥΠΕΡ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩ[Ν] ΥΙΩΝ... ΚΑΙ ΥΠΕΡ [ΤΑ]Σ ΓΥΝ[Α]ΙΚΟΣ..."			ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (:;) Ή ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (:;) (ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΗ Φ.)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 144	200

49	ΟΚΤΩ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΙΜΗΚΟΥΣ ΒΑΣΗΣ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,56-0,568X0,861-0,726X0,368-0,455 (ολ. μήκ. βάσ. περί. 7 μ. Χ πλάχ. 0,90 μ.)	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΡΧΗΝΑΚΤΟΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;...) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΙ ΤΑΣ ΜΑΤΡΟΣ [ΚΑΙ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΙΩΝ]			ΠΕΝΤΕ ΑΓΑΛΜΑΤΑ (ΑΝΑΘΕΤΗΣ ΙΔΙΩΤΗΣ-ΓΟΝΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΗ-ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ-ΠΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗ) ΣΥΝΤΑΓΜΑ 5 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	ΣΥΝΤΑΓΜΑ 5 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 145	200
50	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,42X0,53 (Σ) Χ0,43 (Σ)	[ΕΥ]ΑΛΚΙΔΑΣ ΑΡΙΣ[ΤΟΛΟΧΟΥ] ΙΕΡΟΘΥ[ΤΗΣΑΣ] ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΕΘΕΙΣ... ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΑΜΟΥ ΤΟΥ ΛΙΝΔΟΠΟΛΙΤΑΝ]... ΚΑΙ ΥΠΟ ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ ΤΑΣ ΔΡΥΤΑΝ]... ΚΑΙ ΥΠΟ...ΘΑΙΣΙΑ... (ΙΕΡΟΘΥΤΗΣ)	[ΘΕΟΙΣ (.)]		ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΟΘΥΤΗ Ή ΑΛΛΟ (ex-voto)	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ "ΚΗΠΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΡΗΝΗΣ ΑΠΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ	LINDOS II, 1, 146	200
51	ΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,485X2,135 (Ο) -2,161 (Ο)	ΑΣΤΥΚΡΑΤΗ ΚΛΕΙΣΙΜΑΧΟΥ (ΡΟΔΙΑ ΙΔΙΩΤΗΣ, ΣΥΖΥΓΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΥΙΟΥ" (ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ;...)	ΘΕΟΙΣ	ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΙΟΥΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 147	200-195
52	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,502X0,585 (Σ) Χ0,587	2 ΠΟΙ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.+Δ.Π. ΓΙΑ "ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ"	ΘΕΟΙΣ	[ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ] ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ	Φ. Μ. (..) *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 148	199

53	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,50Χ0,70Χ0,593	ΑΡΧΙΝΟΜΟΣ ΑΡΧΥΛΛΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.)		ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 150	197
54	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ. ΤΜΗΜΑΤΑ 2 ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,517Χ1,204- 1,383Χ0,637-0,78	ΝΙΚΑΓΟΡΑΣ ΠΑΜΦΙΛΙΔ(Α) ΣΤΡΑΤΑΓΗΣΑΣ ΕΝ ΤΩΙ ΠΕΡΑΝ ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΝ... (ΡΟΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ) ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΣΤΡΑΤΕΥΣΑΜΕ- ΝΟΙ ΑΓΕΜΟΝΕΣ...	ΑΒΑΝΑΙΑΙ (ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙ ΠΟΛΙΕΙ)	ΛΕΩΝ ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΔΥΟ ΑΓΑΛΜΑΤΑ (...) ΘΕΩΝ: ΑΘΗΝΑ + ΔΙΑΣ Ή ΉΝΑ (...) : ΑΓΑΛΜΑ ΝΙΚΗΣ Ή ΆΛΛΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ Ή ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ (...) Ή 1 ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟ ΑΓΑΛΜΑ (...)		2 ΑΓΑΛΜΑΤΑ Φ. Μ. (...) Ή 1 ΑΓΑΛΜΑ ΜΕΓ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS, II, 1, 151	197
55	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,757Χ0,791- 0,799Χ0,596-0,605	ΤΙΜΟΚΡΑΤΗΣ ΑΡΕΤΑΚΡΙΤΟΥ (ΙΕΡΕΑΣ Σ. ...) Ή ΉΥΠΕΡ ΚΛΕΙΣΙΜΒΡΟΤΙΔΑ ΣΤΡΑΤΑΓΗΣΑ- ΝΤΟΣ... * (ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 153	197
56	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,392Χ0,691Χ0,644	ΑΡΧΟΚΡΑΤΗΣ ΑΡΧΙΠΟΛΙΟΣ (ΛΙΝΔΙΟΣ ΕΠΙΦΑΝΗΣ ΚΑΙ ΙΕΡΕΑΣ) ΠΛΑ- ΤΩΝ "ΠΥΘΟΔΩΡΩΝ ΠΥΘΟΜΒΡΟΤΟΥ" (ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π.)		ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 155	196
57	ΛΙΘΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΗ ΒΑΣΗ	Λ.Λ.	0,515Χ0,68Χ0,305	2 ΠΟΙ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.+ Δ.Π. + Α.Κ. ΉΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ"		ΛΕΩΝ ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 157	194

58	ΒΑΣΗ ΙΔΙΟΜΟΡΦΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ	Λ.Λ.	0,415X0,55-0,565X0,555 0,67	ΑΡΙΣΤΟ ΠΕΔΑΛΑΤΡΟΥ (ΡΟΔΙΑ ΙΔΙΩΤΗΣ, ΣΥΖΥΓΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Π. + Α.Κ. + Π.Ι. + ΑΡΧΙΕΡΟΥΥΤΗ) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ..... ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΟΥΥΤΗΣΑΝΤΟΣ"	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 158	193
59	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,459X1,337X0,29-0,31	α: [ΗΡ]ΑΚΛΕΙΠΟΣ ΑΡΧΟΚΡΑΤΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Π. + Π.Ι. + Α.Κ. + Δ.) β: ΚΛΕΑΓΟ[Ρ]ΑΣ ΤΙΜΑΣΑΡΧΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)		ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΕΙ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ (:) ΙΕΡΕΑ β: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ, ΔΙΑΔΟΧΩΝ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΤΕΙΑ		α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ. Μ. Η ΜΙΚΡ. Φ.Μ. (:))	ΛΙΝΔΟΣ ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ		LINDOS II, 1, 159	192-191
60	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΤΜΗΜΑΤΑ α, β. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,555X1,37 (0)	α+β: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΡΧ[Η]Ν[ΑΚΤΟΣ] (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ,;) ΠΑ ΤΟΝ "ΒΑΣΙ[ΛΕΑ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ] ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛ[ΕΜΑΙΟΥ] ΚΑΙ ΒΑΣΙΝ[ΣΣΑΣ] [ΑΡΣΙΝ]ΘΑΣ"	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ Ε' ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (,))	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 161	190-180

61	ΤΜΗΜΑ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 62 (.)	Λ.Λ.	0,425 (Σ) Χ0,612	ΠΥΘΕΙΟΣ ΛΥΚΩΝΟΣ (ΙΑΛΥΣΙΟΣ ΕΠΙΦΑΝΗΣ-ΙΔΙΩΤΗΣ ...) ΠΑ ΤΟΝ "ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΟΝ ΑΝΔΡΟΣΘΕΝΕΥΣ" (ΡΟΔΙΟ ΕΠΙΦΑΝΗ-ΙΔΙΩΤΗ...)	[Θ]ΕΟΙ[Σ]		ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (...)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 162	185
62	ΤΜΗΜΑ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 61 (.)	Λ.Λ.	0,608Χ0,656-0,823			ΑΡΙΣΤΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ				ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 163	185
63	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ 2	Λ.Λ.	0,966 (Ο) Χ0,865Χ0,789	7 ΙΕΡΟΤΑΜΙΕΣ "ΥΠΕΡ ΑΓΗΤΟΡΟΣ ΕΥΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΑΡΧΟΝΤΟΣ"	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ	ΛΕΩΝ ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΟΤΑΜΙΑ		Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 164	185
64	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,459Χ0,87-0,886Χ0,689	ΒΟΗΘΟΣ ΑΘΑΝΑΙΩΝΟΣ ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ	ΒΟΗΘΟΣ ΑΘΑΝΑΙΩΝΟΣ ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΠΟΙΗΣΑΣ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΘΗΝΑΣ Ή ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ Ή ΑΛΛΟ	ΑΣΗΜΙ Ή ΕΠΑΡΓΥΡΟ-ΜΕΝΟΣ ΧΑΛΚΟΣ	ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΠΕΓΧΑ ΓΗΣ	LINDOS II, 1, 165 MARCADE II, 28	184
65	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,71Χ0,575-0,593Χ0,586	ΙΕΡΕΥΣ Α.Λ. + Δ.Π., ΙΕΡΕΙΣ Α.Π., Σ., Α.Κ., Π., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΑΡΧΙΕΡΟΥΤΗΣ, ΙΕΡΟΥΤΑΙ	ΘΕΟΙΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (...) Ή ΑΛΛΟ (ex-voto)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 167	182
66	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,497Χ0,622-0,627Χ0,512-0,518	1 ΚΟΡΗ ΚΑΙ 2 ΠΟΙ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.+ Δ.Π. + Α.Κ. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ"	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 168	180

67	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,17 (Σ) Χ0,20 (Σ) Χ0,21 (Σ)	ΔΩΡΙΕ[ΥΣ ΑΝΔΡΙΑ ΚΑΙ] ΡΟΔΩΒ[ΟΥΛΑ ΝΑΥΣΙΚΟΥ] (ΖΕΥΓΟΣ ΡΟΔΙΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ;...) "ΥΠΕΡ Τ[ΩΝ ΠΑΙΔΩΝ]"			5 ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ: 3 ΑΓΟΡΙΑ + 2 ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ 2 ΑΝΑΘΕΤΕΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 7 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 170	180
68	ΔΥΟ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ (a, b) ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,754Χ1,364Χ0,66-0,67	ΙΕΡΟΤΑΜΙΕΣ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΥΝΑΡΧΟΝΤΟΣ ΗΜΕΡΟΥ...ΙΕΡΟΤΑΜΙΕΥΣΑΝΤΑ ΚΑΙ ΤΑΜΙΕΥΣΑΝΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣΑΝΤΑ ΕΠΙ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ"	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ	[ΘΕ]ΩΝ ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΟΙ Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑΙ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ (ΙΕΡΟΤΑΜΙΑ + ΤΑΜΙΑ + ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 172	180-170
69	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,203 (Σ) Χ0,197 (Σ) Χ0,185 (Σ)	[ΑΓΗΣΑ]ΝΔΡΟΣ [...] [ΙΕΡΑΤΕΥ]ΣΑΣ... ([ΙΕΡΕΑΣ Π.Ι. ;])		...Σ ΙΕΡΟ...	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ (...)		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 173	180-170
70	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,65Χ0,338Χ0,275	ΕΥΦΡΑ[ΝΩΡ] (ΡΟΔΙΟΣ ;... ΙΔΙΩΤΗΣ ΧΑΜΗΛΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΔΕΚΑΤΑΝ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΘΗΝΑΣ Ή ΠΛΑΚΑ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 175	200-170
71	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,793Χ0,473-0,50Χ0,303-0,335	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ		ΛΥΣΙΑΣ ΧΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΘΕΟΥ Ή ΠΛΑΚΑ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 176	200-170

72	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ ΑΚΕΡΑΙΑ	Λ.Λ.	1,223 (Ο) Χ0,463-0,57-0,491-0,60Χ0,277-0,374-0,292-0,395	ΑΛΚΕΙΔΑΣ () (ΡΟΔΙΟΣ ; ; ΙΔΙΩΤΗΣ) ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ	ΛΙΝΔΟΥΧΩΙ ΔΩΡΟΜ ΠΡΟΣΦΙΛΕΣ ΕΓΓΡΕΜΑΧΑΙ	ΛΥΣΙΑΣ ΠΥΡΡΑΝΔΡΟΙΟ ΧΙΟΣ	ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΗΡΑΚΛΗ ΣΕ ΒΡΑΧΟ	ΧΑΛΚΟΣ (;)	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 177	200-170
73	ΕΠΙΣΤΕΩΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,21Χ0,48 (Σ) Χ0,31 (Σ)	ΕΥΤΥΧΟΣ ΜΥΡΙΝΑΙΟΣ (ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ)	[ΑΘΑΝ]Α[Ρ]ΑΙ ΛΙΝΔ[Α]Ι ΑΠΑΡΧΑ[Ν]		ΑΓΑΛΜΑ ΑΘΗΝΑΣ (;) Ή ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (;) Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 178	200-170
74	ΜΙΚΡΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ ΑΚΕΡΑΙΑ	Λ.Λ. (;)	0,081Χ0,213Χ0,261	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΡ[.] (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ ; ;)			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (;) Ή ΑΛΛΟ	ΜΑΡΜΑΡΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 179	200-170
75	ΕΡΓΑΣΜΕΝΗ (ΛΕΙΑΣΜΕΝΗ) ΠΡΟΕΞΟΧΗ ΒΡΑΧΟΥ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		0,165Χ0,27	ΘΑΛΗΣ ΠΟΣΕΙΔΕΡΜΟΥ ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΑΣ (ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΑΙ ΚΑΙ ΕΡΜΑΙ ΑΓΕΜΟΝΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΘΗΝΑΣ Ή ΜΙΚΡΗ ΕΡΜΑΪΚΗ ΣΤΗΛΗ Ή ΑΛΛΟ (don votif)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 184	200-170
76	ΤΜΗΜΑ ΜΙΚΡΗΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,06Χ0,13 (Σ) Χ0,117 (Σ) ΑΡΙΣΤΟΔΑΜΟΥ (ΙΕΡΕΑΣ Σ. + Ι. ; ;)			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ () Ή ΑΛΛΟ	ΜΑΡΜΑΡΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 185	200-170
77	ΜΙΚΡΟ ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,135 (Σ) Χ0,14 (Σ) Χ0,152 (Σ)	[.....]ΠΟΛ[Ε]ΜΑ-ΚΛ[Ε]ΥΣ [.....]ΘΕΩΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΟΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ + ΝΑΥΑΡΧΟΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΑΞΙΟΜΑΤΟΥΧΟΥ (;) Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΑ		LINDOS II, 1, 186	200-170
78	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,756Χ0,65-0,67Χ0,678-0,685 ΑΤΟΥ [ΝΙΚΑΣΑΣ [ΣΘΜΙΑ ; ;]... [ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΑΣ]	[ΘΕΟΙΣ (;)]	...Σ[.] ΩΝΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΑΘΛΗΤΗ ΜΕ ΑΡΜΑ (;) Ή ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟ ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΑΘΛΗΤΗ		Φ.Μ. (;) Ή ΜΕΓ. Φ. Μ. (;)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 188	200-170

79	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,614Χ0,374-0,42Χ0,295 0,314	ΑΚΤΑΙΩΝ ΕΞ[ΑΚΕΣΤΟΥ] ΑΓΗΣΑΜΕΝΟΣ... ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΑΓΗ[ΣΑΣ]... Κ ΑΙ ΑΡΕΑΣ... ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΕ[ΘΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΘΕΙΣ]... (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ+ ΝΑΥΑΡΧΟΣ)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙ[ΝΔΙΑ] ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕ[Ι]	ΘΡΑΣ ΣΙΔΑ[ΤΑΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΝΑΒΕΤΗ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ (;:) Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 189	170
80	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,168Χ0,593Χ0,373	Ξ [ΕΠΙ]Σ[Τ]ΑΤΑΙ, ΓΡΑΜΜ[Α]ΤΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩΝ, ΥΠΟΓ[Ρ]ΑΜΜΑ- ΤΕΥ[Σ] ΜΑΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙ[Σ]ΤΑΤΑΝ, ΓΡΑΜΜΑ[ΤΕΥ]Σ ΛΟ[Γ]ΙΣΤΑΝ	ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟ[Λ]ΙΕ[Ι]		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΘΗΝΑΣ Ή ΑΛΛΟ	ΜΑΡΜΑΡΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 190	170
81	ΛΙΘΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,43Χ0,325Χ0,192	Ξ [ΕΠΙΣΤΑΤΑ]Ι, [ΓΡΑΜΜΑΤ]ΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩ[Ν], [ΥΠΟΓΡΑΜΜΑ]- ΤΕΥΣ...			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (;) ΑΘΗΝΑΣ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;)	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 191	170
82	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,722Χ0,493- 0,535Χ0,496-0,542	(ΦΙΛΟΔΑΜΟΣ] ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΥ [ΠΕΡΑΤΕΥΣΑΣ]... ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΑΓΗΣΑΣ... (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΠΕΡΕΑΣ ΑΛ. ; + Α.Λ. + Δ.Π. ; + Α.Κ. + ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ) ΚΑΙ Ο ΓΙΟΣ ΚΑΙ Η ΕΓΓΟΝΗ ΤΟΥ	ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ	[...]ΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΩΤΑΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΒΕΤΗ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ (ΠΕΡΕΑΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 194	169

83	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΑΚΕΡΑΙΑ	Α.Λ.	0,645X0,846-0,85X0,645 0,65	[...]Τ...ΛΕΩ[Ν] [...]ΟΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...) ΚΑΙ ΠΑΙΔ[Ε]Σ ΠΑ ΤΟΝ "[...]" [...]"ΣΕΑ [...]" (ΡΟΔΙΟ ΙΔΙΩΤΗ...)	ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (...) Ή ΑΘΗΝΑΣ (...)	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 196	168
84	ΕΞΕΔΡΑ ΗΜΙΚΥΚΛΙΚΗ ΤΜΗΜΑΤΑ a-c, e-f	Α.Λ.	a: 0,26X0,456 (Σ) -0,93 b: 0,26X0,28 (Σ) X0,48 (Σ) c: 0,26X0,661-0,841 e: 0,25X0,555X0,295 (Σ) f: 0,535X0,454	* ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑ (ΑΔΕΛΦΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ" ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ* b. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΑΡΧΟΚΡΑΤΕΥΣ ΠΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.) ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΡΟΗΓ. ΑΔΕΛΦΩΝ c. ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΟΣ + ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑ (ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ" e. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑ (ΑΔΕΛΦΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ" f. ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑ: ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	a: ΘΕΟΙΣ	a: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ b: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ c: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ e: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ f: ΕΦΕΡΕ ΜΟΝΟ ΕΜΜΕΤΡΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ (...) Ή ΚΑΙ ΑΓΑΛΜΑ (...) Ή a-c, e: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 4 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΟΙ ΤΟΥ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	a: Φ. Μ. (...) * b: Φ. Μ. (...) * c: Φ. Μ. (...) * e: Φ. Μ. (...) * a-c, e: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 4 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 197	a: 156 b: 195 c: 168 e: 162 f: ΜΕΤΑ ΤΟ 156

85	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,307Χ0,78Χ0,787	ΔΩΡΙΕΥΣ ΑΝΔΡΙΑ (ΑΔΕΛΦΟΣ ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + ΑΡΧΙΕΡΟΘΥΤΗ) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ" ΚΑΙ ΤΑ 5 ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ: 3 ΠΟΙ + 2 ΚΟΡΕΣ (ΑΝΨΨΙΑ ΤΟΥ ΤΙΜΩΜΕΝΟΥ) "ΥΠΕ[Ρ] ΤΟΥ ΘΙΑ ΙΕΡΑ[Τ]ΕΥΣΙΑΝΤΟΣ... ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡ[Θ]ΟΥΤΗ- ΣΑΝΤΟΣ]"	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 198	167
86	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,454Χ0,802-0,82Χ0,59- 0,603	ΟΝΑΣΑΝΔΡΟΣ ΕΥΦΑΝΕΥ[Σ] ΙΕΡΑΤΕΥΣΙΑΣ...ΚΑΙ ΧΟΡΑΓΗΣΙΑΣ...ΚΑΙ ΝΙΚΑΣΙΑΣ (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Δ. + ΝΙΚΗΤΗΣ ΧΟΡΗΓΟΣ ΣΕ ΚΩΜΩΔΙΑ)	ΘΕΟΙΣ	ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 199	165
87	ΔΥΟ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ (α, β) ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	a: 0,534Χ0,63Χ0,35 b: 0,534Χ0,56Χ0,30	a: ΓΟΝΕΑΣ ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. Ή ΙΕΡΟΤΑΜΙΕΣ (...) ΠΑ ΤΟΝ "ΑΜΥΝΤΑ ΕΥΚΡΑΤΕΥΣ" b: Ο ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. "ΥΠΕΡ [Τ]ΟΥ ΥΙΟΥ" c: Ο ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ" ΚΑΙ Ο ΠΙΟΣ ΤΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΜΑΤΡΟΣ"	b: [ΑΘΑ]ΝΑ[ΙΑ] ΛΙΝΔΙΑΙ [ΚΑΙ ΔΙ] Π[Ο]ΛΙΕΙ c: ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙ ΠΟΛΙΕΙ	a + b: [.....ΕΠΟΙΗΣ]ΑΝ c: ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	a: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑΣ b: ΑΓΑΛΜΑ ΓΙΟΥ ΙΕΡΕΑΣ (ΙΔΙΩΤΗΣ...) c: ΑΓΑΛΜΑ ΣΥΖΥΓΟΥ ΙΕΡΕΑΣ a-c: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΠΑΤΕΡΑΣ-ΠΟΣ- ΜΗΤΕΡΑ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		a: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...) b: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...) c: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...) a-c: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 2, 203	ΠΡΙΝ ΤΟ 161

88	ΜΙΚΡΗ ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Α.Λ.	0,228X0,162X0,124	ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ ΣΩΣΙΠΑΤΡΟΥ (ΡΩΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΘΗΝΑΣ (:) Ή ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (:) Ή ΑΛΛΟ (don votif)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 204	170-160
89	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Ε.Λ.	0,172 (Σ) Χ0,387 (Σ) Χ0,239 (Σ)	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ		ΘΕΩΝ ΑΝΤΙΟΧΕ[ΥΣ ΩΙ Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑ] ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΡΩΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΑΝ]		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΑ		LINDOS II, 1, 205	170-160	
90	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ (.)	Α.Λ.	0,22 (Σ) Χ0,175 (Σ) Χ0,11 (Σ) ΚΟΜΩΝ..... ΑΡΧΙΤΕ[ΛΗΣ.....] ΚΑΘ' ΥΨΟΘΕΣΙΑΝ ΔΕ] ...ΑΓΟ... (ΡΩΔΙΟΙ ΙΔΙΩΤΕΣ Ή ΙΕΡΕΙΣ ...)				ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 207	170-160	
91	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Α.Λ.	0,89Χ0,471-0,494Χ0,338 0,352	[ΙΕΡΕΥΣ Α.Λ.], ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ, ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩΝ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΘΕΟΥ (...) Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 208	160
92	ΜΙΚΡΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Α.Λ.	0,322 (Σ) Χ0,381Χ0,34	3 ΠΟΙ ΕΠΙΣΤΑΤΗ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΕΠΙΣΤΑΤΑ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ..." (ΡΩΔΙΟΙ ΙΔΙΩΤΕΣ ...)	ΑΘΑΝΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ [ΔΙ ΠΟΛΙΤΕΙ]		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΕΠΙΣΤΑΤΗ (ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		LINDOS II, 1, 211	ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ ΤΟ 160

93	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,54X0,40	[ΚΑΛΥ]ΚΡΑΤΗΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑ[ΤΕΥΣ] [Ε]ΠΙΣΤΑΤΑΣ ΓΕΝΟΜΕΝ[ΟΣ] "[Υ]ΠΕΡ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΙΣΤΡΑΤΕΥ- ΣΑΜΕΝΩΝ" (ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ: ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ)	ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΑΘΗΝΑΣ Ή ΝΙΚΗΣ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 212	159
94	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,463X0,51 (Σ) X0,67 (Σ)	[ΑΡΙΣΤ]ΟΜΒΡΟΤΟΣ ΑΡΙΣΤΟΜΒ[ΡΟΤΟΥ] [ΙΕΡΑ]ΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)		[...ΙΜΟΣ] ΔΙΟΜΕΝ[ΕΥΣ....]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 214	158
95	ΕΡΓΑΣΜΕΝΗ (ΛΕΙΑΣΜΕΝΗ) ΠΡΟΞΕΟΧΗ ΒΡΑΧΟΥ		0,06X0,02	ΜΝΑ[Σ]ΙΜ[Α]ΧΟΣ ΦΙΛΩΝ[ΟΣ] ΧΕΙΡΟ[Τ]ΟΝΗΘΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΤΑΣ [ΥΠ]Ο ΤΟΥ [Δ]ΑΜΟΥ "[Υ]ΠΕΡ ΑΥΤΟΥ ΚΑ[Ι] [Τ]ΩΝ ΣΥΝΙΣΤΡΑΤΕΥΣΑ- [ΜΕ]ΝΩΝ" (ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ: ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ)	ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ Δ[Ι]Ι Π[Ο]ΛΙΕΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (...) ΑΘΗΝΑΣ Ή ΝΙΚΗΣ Ή ΑΛΛΟ (ex-voto)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 215	158

96	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,517X0,784-0,813X0,62	Ο ΔΑΜΟΣ Ο ΝΕΤΤΙΔΑΝ ΕΤΙΜΑΣΕ ΑΣΤΥΜΗΔΗ ΘΕΑΙΔΗΤΟΥ...ΕΙ- ΚΟΝΙ ΧΑΛΚΕΑΙ ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ...ΕΙΣ ΤΕ ΤΟΝ ΣΥΜΠΑΝΤΑ ΔΑΜΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΕΤΤΙΔΑΝ (ΡΟΔΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ)	ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ ΜΗΝΟΔΟΤΟΥ ΤΥΡΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 216	ΠΡΙΝ ΤΟ 154
97	ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Γ.		[ΛΙΝΔ]ΟΙ ΕΤΙΜΑΣΑΝ [ΑΣΤΥΜ]ΗΔΗ ΘΕΑΙΔΗΤΟΥ...[ΕΙΚΟ] ΝΙ ΧΑ]ΛΚΕΑΙ [ΑΡΕΤΑΣ Ε]ΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ...[ΕΙΣ ΤΟ]Ν ΣΥΝΠΑΝΤΑ ΔΑΜΟΝ [ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ Π]ΛΗΘΟΣ ΤΟ ΛΙΝΔΙΟΝ (ΡΟΔΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ)		ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ	ΧΑΛΚΟΣ		ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	IG XII, 1, 852 SGDI 4205 βλ. σχέδια LINDOS II, 1, 216	ΠΡΙΝ ΤΟ 154 (,)
98	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Λ.Λ.	0,625X0,66	[ΑΣΤ]ΥΜΗΔΗΣ ΘΕΑΙΔΗΤΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. Ή ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 217	154

99	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,585 (Σ) Χ0,724	ΑΡΧΙΤΙΜΟΣ ΑΓ[Η]Σ[Ι]Γ[Ι]ΟΙΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ...ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΟΘΥΤΗΣΑΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΘΕΙΣ... ΥΠΟ ΤΑΝ ΔΙΑΓΟΝΙΑΝ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ. + ΑΡΧΙΕΡΟΘΥΤΗΣ)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΒΕΤΗ ΙΕΡΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΟΘΥΤΗ	Φ. Μ. *	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 219	150
100	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,17 (Σ) Χ0,31 (Σ) Χ0,21 (Σ) ΑΡΧΙΕΡΟΘΥΤΑΣ] ...ΤΟΝ ΑΕΤΟΝ (ΑΡΧΙΕΡΟΘΥΤΗΣ)	ΔΙ ΑΓΟΡΑΙΩ ΚΑΙ [ΓΑΙ.]		ΑΓΑΛΜΑ ΑΕΤΟΥ (ex-voto)	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 221	150
101	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,195 (Σ) Χ0,244 (Σ) Χ0,203 [Κ]ΑΙ ΣΤΡΑΤΑ[ΓΗ]Σ[ΑΣ] ...ΚΑΙ ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΑΣ [Κ]ΑΙ ΦΥΛΑΡΧΗΣΑΣ...ΚΑΙ [ΝΙ]ΚΑΣΑΣ ΕΠΙΤΑΦ[ΙΑ] [ΛΙΝΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ+ ΠΡΥΤΑΝΗΣ+ ΦΥΛΑΡΧΟΣ+ ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ: ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ]	[ΑΘΑ]ΝΑ ΛΙΝΔΙΑ]		ΑΓΑΛΜΑΤΟ (..) ΑΝΑΒΕΤΗ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ Ή ΑΘΗΝΑΣ Ή ΑΛΛΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LINDOS II, 1, 222	150
102	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ	Μ.Γ.	0,55Χ0,725 (Σ) Χ0,56	ΟΝΟΜΑΣΤΟΣ ΠΟΛΥΑΡΑΤΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)		ΜΝΑΣΤΙΜΟΣ ΤΕΛΕΣΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΒΕΤΗ ΙΕΡΕΑ	Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	OVERBECK 2029 LOEWY 182 IG XII, 1, 808 SGDI 4175 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 28	234

103	ΒΑΣΗ	Μ.Γ.	0,46X0,81X0,66	... ΣΙΔΑΜΟΣ [Κ]ΥΔΑΝΑΚΤΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ. (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ. + Δ.Π.)			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Η Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	IG XII, 1, 811 SGDI 4180 LINDOS II, 1, σ. 145-146, App. I	3ος
104	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Γ.	0,68 (Σ) Χ0,72	ΝΙΚΑΣΙΔΑΜΟΣ [ΜΕ]Γ[Α]ΚΛΕ[Υ]Υ[Σ] ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ. + Δ.Π.)		ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	OVERBECK 2006 LOEWY 172 IG XII, 1, 812 SGDI 4173 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 35	243
105	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Μ.Γ.	0,36X0,90 (Σ) Χ0,74	ΠΑΙΔΙΑ Η ΠΑΙΔΙ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣ[ΑΝΤΟΣ]"		ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LOEWY 171 IG XII, 1, 813 SGDI 4183 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 35 και σ. 145-146, App. I	Β' ΜΙΣΘ 3ου
106	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.Γ.	0,53X0,71X0,54	ΑΡΙΣΤΟΛΟΧΟΣ ΑΡΙΣΤΟΔΟΡΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ.)	ΘΕΟΙΣ	ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΩΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. Η ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	OVERBECK 2009 LOEWY 174 IG XII, 1, 814 SGDI 4174 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 56	173
107	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΤΜΗΜΑΤΑ α, β ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Γ.	0,40X0,78X0,30	α: ΣΥΖΥΓΟΣ (:) ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ" ΚΑΙ ΠΟΣ (:) ΙΕΡΕΑ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ" β: ΙΕΡΕΑΣ Α.Π., ΙΕΡΕΑΣ Σ., ΑΡΧΙΕΡΕΟΥΤΗΣ "ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΤΑΣ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ"		α: ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΩΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ Η ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ β: ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ Η ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ (...) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΙΩΝ ΙΕΡΕΩΝ (...), ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ (...)		α: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Η Φ. Μ. (...) β: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Η Φ. Μ. (...) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΙΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Η Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	IG XII, 1, 815 α: LINDOS II, 1, σ. 53-54, αρ. 56	α: 171 β: 2ος Η 1ος ...

108	ΒΑΣΗ	Μ.Γ.	0,76X0,65X0,455	α: ΠΟΣ (:) ΙΕΡΕΑ ΑΘ. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ" β: ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ		β: ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ ΜΙΛΗΣΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑΤΟ (:) ΙΕΡΕΑ β: ΑΓΑΛΜΑΤΟ (:) ΙΕΡΕΑ (:) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ (:)	α: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:) β: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LOEWY 200 IG XII, 1, 819a LINDOS II, 1, σ. 54, αρ. 67	b: 168
109	ΒΑΣΗ			1 ΠΟΣ ΚΑΙ 2 ΚΟΡΕΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Π. + Α.Κ. "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ"			ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	IG XII, 1, 820 SGDI 4181 πρβ. LINDOS II, 1, 170 και σ. 117-118 POMA σ. 243, αρ. 261	Α' ΜΙΣΘ 2ου (151 :) POMA: 2ος
110	ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ	Μ.Γ.	0,40X0,45 (Σ)ΑΣ Κ[ΡΑ]ΤΙΔΑ [ΙΕΡΑΤΕΥ]ΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. + Δ.Π.)	ΣΑΜΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:) Ή Φ.Μ. (:)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	IG XII, 1, 822 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 25 και σ. 145-146, App. I	Β' ΜΙΣΘ 3ου
111	ΒΑΣΗ		0,65X0,45	2 ΙΕΡΕΙΣ (:) ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Ο ΕΝΑΣ ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ. ΓΙΑ ΤΟΝ *..... [ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ] (ΙΕΡΕΑ Δ.Π. + Α.Λ. + Α.Κ.)	ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ	[ΜΗ]ΣΙΤ[Ι]ΜΟΣ ΡΟΔ[Ι]ΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	LOEWY 183 IG XII, 1, 824 SGDI 4184 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 28 και σ. 145-146, App. I	Β' ΜΙΣΘ 3ου
112	ΒΑΣΗ	Μ.Γ.	0,33 (Σ) X0,465 (Σ) X0,26	ΠΑΤΕΡΑΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ. + Δ.Π. + Α.Κ. + Δ. ΓΙΑ "ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ" ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΙΕΡΕΑ ΓΙΑ "ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟΝ"			ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ	Φ.Μ. (:) Ή ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	IG XII, 1, 826 SGDI 4186 πρβ. LINDOS II, 1, 150 και σ. 115-116	197(,)

113	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ	Μ.Γ.	0,24X0,63	α: ΛΙΝΔΙΟΙ "ΑΓΗΣΙΣΤΡΑΤΟΝ ΠΟΛΥΚΡΕΟΝΤΟΣ ΝΙΚΩΝΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑ ΠΑΙΔΑΣ ΠΑΛΑΝ..." (ΡΟΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ) β: ΘΕΥΚΛΗΣ (ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ) (ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ.)	β: ΑΘΑΝΑΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ ΠΟΛΙΕΙ		α: ΑΓΑΛΜΑ ΝΕΑΡΟΥ ΡΟΔΙΟΥ ΑΘΛΗΤΗ β: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ Ἡ ΑΘΗΝΑΣ Ἡ ΑΛΛΟ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ		α: Φ.Μ. (...) β: Φ.Μ. (...) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ.Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		IG XII, 1, 841 SGDI 4197 b: LINDOS II, 1, σ. 117 b: POMA σ. 233, op. 184	b: POMA 2σ
114	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.Γ.	0,355X0,80X0,63	ΤΗΛΕΣΤΡΑΤΟΣ ΑΛΕΞΙΜΑΧΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...)			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (...) Ἡ ΘΕΟΥ (...)		Φ. Μ. Ἡ ΜΕΓ. Φ. Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ		IG XII, 1, 843	3σ
115	ΒΑΣΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.	0,50X0,50 (Σ)	Ο ΥΠΟΦΑΙΝΟΜΕΝΟΣ (ΙΕΡΕΑΣ Δ.Π. () + Α.Λ. ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΗΣ) Ἡ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ ΠΑ ΤΟΝ [ΔΕΙ]ΝΟΚΛΗ [Φ]ΙΛ[Π]ΠΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ]" ..."ΔΕΙΝ[ΟΚΛ]ΕΟΥΣ ΘΑΕΙΣΘΕ [Γ]Ε[Γ]ΗΘΟΤΟ[Σ] ΕΙΚΟΝΑ ΧΡΥΣΑΙ[Σ] ΣΤ[ΛΕΝ]ΠΙΔΙ ΚΑΙ ΔΟΚΙΟ[Σ] [ΒΡ]ΥΘΟΜΕΝ[ΟΥ] ΣΤΕΦΑΝΟ[Σ]..."	[ΑΘΑΝΑ]ΙΑΙ ΛΙΝΔΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΙ [ΠΟΛΙΕΙ]	ΘΕΩΝ ΑΝΤΙΟΧ[ΕΥΣ] ΟΙ Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑΙ ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΘΛΗΤΗ	ΜΑΡΜΑΡΟ	Φ. Μ. (...) Ἡ ΜΙΚΡ. Φ.Μ. (...)	ΛΙΝΔΟΣ. ΜΑΣΑΡΗ		LOEWY 186 IG XII, 1, 842 LINDOS II, 1, σ. 54, op. 63	180-170

116	ΒΑΣΗ		0,56X0,15X0,38	[...ΔΑΣ Μ...] ΚΑΙ ΑΚΑΚΑΛΛΙΣ [.....] (ΖΕΥΓΟΣ ΡΟΔΙΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ;)	ΘΕΟΙΣ	ΖΗΝΟΔΟΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΕΠΟΙΗΣΑΝ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (;); Η ΑΛΛΟ;;	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;)	ΛΙΝΔΟΣ ΜΑΣΑΡΗ		IG XII, 1, 936 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 26	Β' ΜΙΣΘ 3ου
117	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ ()			Ο ΔΗΜΟΣ Ο ΚΥΘΝΙ(Ω)Ν "[Α]ΓΕΜΑΧΟΝ ΑΓΗΣΑΝ[ΔΡΟΥ] [ΠΡ]ΕΙΣΒΕΥΣΑΝΤΑ ΠΡΟΣ [ΑΥΤΟΝ] ΚΑΙ...ΣΤΡ[ΑΤΗ- ΓΗΣΑΝΤΑ.]" (ΡΟΔΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΠΡΕΙΣΒΕΥΤΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ		ΛΙΝΔΟΣ ΜΑΣΑΡΗ		AM XXIII, 1898, σ.391-392, αρ. 54	200
118	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ		1,06X0,21	α: [ΔΙΟΥ]ΣΙΟΣ ΑΠΟΛΛΟΝΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΕΙΩΜΑΤ.: ΧΟΡΗΓΟΣ ΠΥΡΡΙΧΙΟΥ + ΤΡΗΡΑΡΧΟΣ + ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΠΙΤΑΦΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ) [ΥΠΕΡ] ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ [.....]ΣΑΝΤΟΣ..." (ΡΟΔΙΟΥ ΑΕΙΩΜΑΤ.: ΦΥΛΑΡΧΟΥ + ΝΙΚΗΤΗ ΕΠΙΤΑΦΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ + ΤΡΗΡΑΡΧΟΥ) β: ΧΑΡΙΔΑΜΟΣ ΔΙΟΥΣΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΕΙΩΜΑΤ.: ΝΙΚΗΤΗΣ + ΤΡΗΡΑΡΧΟΣ + ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ" (ΔΙΟΥΣΙΟΥ ΑΠΟΛΛΟΝΙΟΥ; ΡΟΔΙΟΥ ΑΕΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ)			α: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΕΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ β: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΕΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΑΕΙΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΑΔΕΛΦΟΙ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	α: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;) β: ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;)	ΛΙΝΔΟΣ, ΜΑΣΑΡΗ		IG XII, 1, 934 πρβ. AM XXI, 1896, σ. 41 κ.ε., αρ. 9 και SGDI 3825= αρ. 211 παρόντος πίνακα πρβ. SER, σ. 267- 269, αρ. 18-19 (= αρ. 175, 176 παρόντος πίνακα)	Α' ΜΙΣΘ 2ου

119		ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Λ.Λ.	0,80X0,65	α: ΝΙΚΟΜΗΔΗΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... ΚΑΙ ΙΕΡΟΠΟΙΗΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ Α.Π. + Δ. + Α. + ΙΕΡΟΠΟΙΟΣ)	α: ΘΕΟΙΣ		α: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΚΑΜΠΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 389-390, αρ. 18 TC 56	3ος
120		ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ. ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	1X0,52X0,54	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π., ΑΠ.Κ., Π.Κ., Δ., Α., Η., ΑΦΡ., Μ., Α.Μ., Σ., ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩΝ, ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ, ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΙΕΡΟΚΑΡΥΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΠΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 391-392, αρ. 20 TC 38 TCS 38	223
121	Μ.Ρ. 4	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,48X0,74X0,66	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΚΑΜΠΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 388-399, αρ. 26 TC 32	242
122	Μ.Ρ. 77	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ	Λ.Λ.	1,07X0,55X0,54	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., Π.Κ. + Π.Ι., Δ. + Μ., Α., ΑΦΡ., Σ., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ	ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΚΩΙΟΣ ΕΧΑΛΚΟΥΡΓΗΣ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΠΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 402-404, αρ. 30 TC 41 TCS 41 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 34	210
123		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,50X0,635X0,66	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ ΑΝΕΘΗΚΑΝ	ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ	ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ	ΧΑΛΚΟΣ	Φ. Μ. *	ΚΑΜΠΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 408-409, αρ. 34 TC 33 TCS 33 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24 MARCADÉ II, 91	241

124	M.P. 76	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ, ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	0,92X0,40X0,34	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΙΡΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 412, αρ. 37 TC 42	207
125	M.P. 70	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	0,68X0,985X0,69	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π., ΑΦΡ., Δ., Μ., Σ., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ	ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΙΕΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΕΠΟΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΕΓ. Φ. Μ. (:) *	ΚΑΜΙΡΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 413-414, αρ. 38 TC 39 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24 MARCADE II, 93	221
126	M.P. 90	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,98X0,48X0,38	[ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ], ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., Π.Κ. + Π.Ι., Δ. + Μ., Α., ΑΦΡ., Σ., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩΝ, ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΙΕΡΟΚΑΡΥΚΕΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΙΡΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 414-416, αρ. 39 TC 45 TCS 45	193
127		ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ, ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	1,12X0,58X0,42	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., Δ. + Μ., Α., Σ., ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩΝ, ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΙΕΡΟΚΑΡΥΚΕΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΙΡΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 416-418, αρ. 40 TC 46 TCS 46	193

128	Μ.Ρ. 74	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΜΕ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΒΡΑΧΟΣΤΗ ΜΙΑ ΠΛΕΥΡΑ	Λ.Λ.	0,40Χ0,70Χ1,24	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., ΑΦΡ., Σ., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ		ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ Ή ΑΛΛΟ		Φ. Μ. (...)	ΚΑΜΙΡΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 418-419, αρ. 41 TC 43 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 42	204
129	Μ.Ρ. 11	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ, ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 130 (.)	Λ.Λ.	1,07Χ0,55Χ0,36	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., ΑΠ.Δ., Π.Κ. + Π.Ι., Σ., Α., ΑΦΡ., Δ. + Μ., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΙΕΡΟΚΑΡΥΚΕΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (...) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΙΡΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 420-422, αρ. 42 TC 50 TCS 50	183
130		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 129 (.)	Λ.Λ.	0,36Χ0,77Χ0,56			ΕΠΙΚΡΑΤΗΣ ΑΛΕΞΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ				ΚΑΜΙΡΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 439, αρ. 58 TC 94 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 54 πρβ. CIRh II, 1, σ. 195, αρ. 23	Α' ΜΙΣΟ 2ου
131	Μ.Ρ. 79	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,69Χ0,53Χ0,77	[... ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ], ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ. + Α.Μ. + ΑΠ.Δ., Α., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΙΕΡΟΚΑΡΥΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΟΛΙΟΥ	[ΘΕΟΙΣ.]		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ (...) Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (...)	ΚΑΜΙΡΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	CIRh VI-VII, 1, σ. 422-424, αρ. 43 TC 47 βλ. LINDOS II, 1, σ. 28	192-186 Η 170-165

132	M.P. 80	ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ ΛΙΘΟΣ, ΜΕ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΖΩΟ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΟΨΗ	Λ.Λ.	0,62X1,13X0,65	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΕΞΙΑΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., Δ + Μ., ΑΦΡ., Σ., ΑΓΩΝΟΒΕΤΗΣ	ΘΕΙΟΙΣ	ΜΝΑΣΙΤΙΜΟΣ ΤΕΛΕΣΙΩΝΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ Ή ΑΛΛΟ		Φ.Μ. (..)	ΚΑΜΙΡΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		CIRh VI-VII, 1, σ. 424-426, αρ. 44 TC 40 TCS 40	215
133		ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Λ.Λ.	0,72X0,65	α: 2 ΠΟΙ ΚΑΙ 1 ΚΟΡΗ ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΥ ΓΙΑ 'ΤΙΣ]Μ ΠΑΤΕΡΑ ΔΑΜΙΟΡΓΗΣΑΝΤΑ'	α: ΘΕΟΙΣ	α: ΚΛΕΩΝΥΜΟΣ ΣΑΜΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΥ (ΙΕΡΕΑ)		Φ. Μ. Ή ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΚΑΜΙΡΟΣ, ΑΚΡΟΠΟΛΗ		CIRh VI-VII, 1, σ. 427-428, αρ. 46 TC 91 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 32	α: 236
134	M.P. 21	ΒΑΣΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Λ.	0,84X0,30X0,75	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ	[ΘΕΙΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ (..) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΚΑΜΙΡΟΣ		TC 20	240-239
135	M.P. 48	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,70X0,88X0,57	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π., Δ., Α.Μ., Σ., ΑΓΩΝΟΒΕΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ	ΤΙΜΑΓΟΡΑΣ ΑΡΙΣΤΟΝΙΔΑ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		Φ. Μ. (..)	ΚΑΜΙΡΟΣ		TC 30 TCS 30 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 51, αρ. 10	249
136		ΕΡΓΑΣΜΕΝΟΣ ΛΙΘΟΣ, ΕΙΚΟΝΙΣΤΩΝ ΒΡΑΧΟ	Λ.Λ.	0,78X0,52	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π., ΑΠ.Κ., Π.Κ., Η., ΑΦΡ., ΑΓΩΝΟΒΕΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ (..) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΚΑΜΙΡΟΣ		IG XII, 1, 705 SGDI 4124 TC 31 TCS 31	247
137	M.P. 94	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,75X0,46X0,25	[ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π., Α., Σ., ΑΓΩΝΟΒΕΤΗΣ	ΘΕΟΙΣ	ΕΥΘΥΚΡΑΤΗΣ ΚΑΛΛΙΑ ΜΑΚΕΔΩΝ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (..) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΚΑΜΙΡΟΣ		TC 35 πρβ. IG XII, 1, 104 c πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 44	235

138	M.P. 83	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,33X0,42X0,20	[ΙΕΡΕΥ]Σ ΑΘ.Π. + Δ.Π.	ΘΕΟΙΣΘΕΟΣ ΑΝΑΣΤΑΘΡΑ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΚΑΜΠΟΣ		TC 37 πρβ. IG XII, 1, 123 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 47	230-222
139		ΘΡ. ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,265X0,36X0,45	[ΙΕΡΕΙΣ] Α.Π., Α., [Μ], [Σ]. ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ	ΘΕΟ[Ι]Σ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΚΑΜΠΟΣ		TC 39a LINDOS II, 2, 673	220-215
140	M.P. 100	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΒΑΣΗ	Λ.Λ.	0,72X0,47X0,23	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ, ΑΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ, ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., Α.Π. + ΑΠ.Κ., Α., ΙΕΡΟΚΑΡΥΣ	ΘΕΟΙΣ	ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΚΑΜΠΟΣ		TC 44 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 56	203
141		ΘΡ. ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,32X0,24X0,50	[ΙΕΡΕΙΣ] Α.Π. + [ΑΠ.Κ.], Α., Μ., Σ., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ			ΑΓΑΛΜΑ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΚΑΜΠΟΣ		TC 44a LINDOS II, 2, 674	200
142	M.P. 45	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Μ.	0,68X0,215X0,17	Α[ΡΧΙΕΡΙΣΤΗΣ], [ΙΕΡΕΙΣ] ΑΘ.Π. + [Δ.Π.]..... Α[ΓΩΝΟΘΕΤΗΣ], ΙΕΡ[ΟΚΑΡΥΚΕΣ]	Θ[ΕΟΙΣ]		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΚΑΜΠΟΣ		TC 48	192-186
143		ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,57X0,73X0,27	[ΙΕΡΟΚΑΡΥΚΕΣ]	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		Φ. Μ. (:)	ΚΑΜΠΟΣ		TC 49	192-186
144	M.P. 46	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Μ.	0,19X0,40X0,26	ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, [ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ.....]			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΚΑΜΠΟΣ		TC 51 TCS 51	172

145		ΜΙΚΡΗ ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Π.	0,20Χ0,345Χ0,25ΙΕΡΟΠΟΙΙ ΑΝΕΘΗΚΑΝ	ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΚΑΜΙΡΟΣ	Μ.Ρ.	TC 53b TCS 53b	3ος
146	Μ.Ρ. 53	ΕΡΓΑΣΜΕΝΟΣ ΛΙΘΟΣ ΕΛΛΙΠΗΣ	ΛΕΥΚ. Λ.	0,19Χ0,30Χ0,16	ΑΠΟΛΛΟΔ[ΟΤΟΣ] ΕΞΑΚΕΣΤ[ΟΥ] ΔΑΜΙΟΥΡΓ[ΗΣΙΑΣ]... (ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ)	ΘΕΟ[Σ]		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (...) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΚΑΜΙΡΟΣ		TC 58	175
147	Μ.Ρ. 102- 103	ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΒΑΣΕΙΣ, ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ a. b		a: 0,66Χ0,85Χ0,76 b: 0,67Χ1,12Χ1	a: ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ ΝΙΚΑΓΟΡΑ (ΓΙΟΣ ΙΕΡΕΑ Α.Λ.) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ" b: ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ (Ο ΑΝΩΤΕΡΩ ΓΙΟΣ ΕΠΙΣΗΣ ΙΕΡΕΑΣ Α.Λ.) ΓΙΑ ΤΗΝ "ΚΑΜΙΡΟΝ"	a: ΘΕΟΙΣ b: ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ		a: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ b: ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ		a: ΜΕΓ. Φ. Μ. (...) * b: ΜΕΓ. Φ. Μ. (...) * a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ. (...) *	ΚΑΜΙΡΟΣ		TC 81	282-223
148		ΒΑΣΗ ΣΕ ΠΛΙΝΘΟ	Λ.Λ.	0,58Χ0,77Χ0,66	ΑΔΕΛΦΟΣ ΙΕΡΕΑ ΑΘ.Π. + Δ.Π. + ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔ[ΕΛΦΟΥ]" ΚΑΙ ΟΙ 2 ΑΝΙΨΙΟΙ ΤΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ [ΘΙΑ]" ΚΑΙ Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΟΣ... ΚΑΙ ΔΑΜΙΟΥΡΓΗΣΑ- ΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΑΘΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΘΕΝΤΟΣ ΥΠΟ ΚΑΜΙΡΩΝ..."	ΘΕΟΙΣ	ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΚ[ΛΗ]ΓΙΟΔΩΡΟΣ ΖΗΝΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΙ ΕΠΟΙΗΣΑΝ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ ΚΑΙ ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΚΑΜΙΡΟΣ		ASAtene 20, n.s. 1- 2, 1939-1940, σ. 148-149, αρ. 3, niv. VII TC 84 TCS 84	167

149		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,695X0,79X0,24 ΙΕΡΕΙΣ Δ + Μ., ΑΠ.Δ., Α.Φ., Ζ.Ο., Κ., ΠΑ. + Ν., Δ.Μ., Π.Ι. + Π.Κ., Α., Η., Σ., ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΜΑΣΤΡΩΝ, ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ, ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΟΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΩΝ "ΔΕΙΝΑ... ΤΙΜΑΘΕ- ΝΤΑ ΥΠ' ΑΥΤΩΝ ΧΡΥΣΕΩΙ ΣΤΕΦΑΝ[Ω] ΚΑΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΙ ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ..." (ΙΕΡΕΑΣ;...)			ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ (;)		ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (;)	ΚΑΜΙΡΟΣ	Μ.Ρ.	TC 90 TCS 90	Α' ΤΕΤΑΡΤΟ 20Υ
150	Μ.Ρ. 8	ΜΕΓΑΛΗ ΒΑΣΗ. ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ α, β		a: 0,44X0,99X0,75 b: 0,44X0,90X0,78			a + b: ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ ΖΗΝΟΔΟΤΟΥ ΤΥΡΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ (;)		a+b: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ. (;)	ΚΑΜΙΡΟΣ		TC 95 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 54, σφ. 69 πρβ. Hesp. X, 1941, σ. 359 πρβ. MARCADE I, 15	155
151		ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,21X0,32	[ΔΑΜΙΟΥΡΓΟΣ, ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ], ΑΡΧΙΕΡ[ΙΣΤΗΣ]	Θ[ΕΟΙΣ]		ΑΓΑΛΜΑ (;) ΘΕΟΥ Η ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΚΑΜΙΡΟΣ		TCS 33a	ΜΕΣΑ 3ου
152		ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,125X0,32	ΔΑΜΙΟΥΡ[ΓΟΣ], ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ.....			ΑΓΑΛΜΑ (;) ΘΕΟΥ Η ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΚΑΜΙΡΟΣ		TCS 35a	233

153	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ		0,12Χ0,67Χ0,23	...ΙΕΡΕΙΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π., ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ, ΙΕΡΟΚΑΡΥΚΕΣ...			ΑΓΑΛΜΑ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		Φ. Μ. (:)	ΚΑΜΠΟΣ		TCS 50b	192-188
154	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ		0,125Χ0,14Χ0,25	ΕΠΙΣΤ[ΑΤΑΙ (:)]			ΑΓΑΛΜΑ (:) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΚΑΜΠΟΣ		TCS 54a	193 (:)
155	ΜΙΚΡΗ ΒΑΣΗ	Μ.ΓΚ	0,11Χ0,065Χ0,09	ΚΑΜΠΕΙΣ	ΔΙ[ΑΤΑΒΥΡΙΟ] ΑΠΑΡΧΑΝ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:) ΔΙΑ Ή ΖΩΟΥ Ή ΑΛΛΟ	ΧΑΛΚΟΣ (:) ΜΙΚΡ. Φ. Μ.		ΙΕΡΟ ΑΤΑΒΥΡΙΟΥ ΔΙΟΣ		CIRh II, 1, σ. 238, αρ. 149 TC App. 23 πρβ. IG XII, 1, 704 πρβ. ASAtene n.s. 44-45, 1986-1987, σ. 267-269 πρβ. τις παρατηρήσεις του D. Morelli, I culti in Rodi, SCO 8, 1959, 139, υποσ. 8.	187
156	ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ			[Ο ΔΕΙΝΑ ΞΕΝΟΦΑΝ]ΤΟΥ (ΠΟΣ ΡΟΔΙΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ) ... [ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΑΤ]ΙΔΕΙΩΝ ΚΟΙΝΟΝ ΓΙΑ ΤΟΝ "[ΞΕ]ΝΟΦΑΝΤΟΝ ΑΓΕΣΤΡΑΤΟΥ... [ΚΑΙ ΞΕΙΝΟΙΣ ΑΡΕΤΑΣ ΑΞΙΑ ΠΟΛΛ' ΕΚΑΜΕ. [Φ]ΑΝΤΙ ΚΑΙ ΟΙ ΤΑΥΤΑΝ ΝΟΣΤΟΥ ΧΑΡΙΝ ΕΙΚΟΝΑ ΘΕΝΤΕΣ [Τ]ΑΥΤΑ..."	Θ[Ε]ΙΟΙΣ	ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΝΑΥΑΡΧΟΥ			ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ		OVERBECK 2007 LOEWY 170 IG XII, 1, 40 SGDI 3776 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 35	219(;;)

157	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ			... (ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕ)ΚΑ [ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΤΑΣ] ΕΙΣ [ΑΥΤΟΥΣ;...] (ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ)		[ΠΥΘ]ΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜ[ΟΧΑΡΙΟΣ ΡΩΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ			ΡΩΔΟΣ ΠΟΛΗ (:)		OVERBECK 2010 LOEWY 175 IG XII, 1, 87 LINDOS II, 1, σ. 53- 54, ap. 58	Α' ΜΙΣΘ 2ου
158	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Μ.Μ.	0,64Χ0,62	ΣΜΙΚΥΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ) ΠΑ ΤΟΝ "ΠΠΙΟΜΑΧΟΝ ΣΤΡΑΤΙΠΠΟΥ" (ΡΩΔΙΟΣ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΟΣ)	ΘΕΟΙΣ	ΣΙΜΟΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΡΑΤΕΥΣ ΣΑΛΑΜΙΝΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΟΥ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΡΩΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΥΣ (Η ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΠΡΟΔΡΟΜΟ)	Μ.Ρ.	OVERBECK 2020 LOEWY 163 IG XII, 1, 70 SGDI 3805 LINDOS II, 1, σ. 53, ap. 48	200
159	ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Μ.	0,89Χ0, 68Χ0,33	[ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ], ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΒΟΥΛΑΣ, ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΒΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΠΡΥΤΑΝΕΣ, ΣΤΡΑΤΑΓΟΙ, [ΕΙ]Σ ΤΑΝ ΧΩΡΑΝ, [ΕΙ]Σ ΤΟ ΠΕΡΑΝ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, [ΤΑΜΙΑΙ], ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΙ ΤΟΝ ΕΞΕΡΘΗ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΑΓΕΜΟΝ ΕΠΙ ΚΑΥΝΟΥ, ΑΓΕΜΟΝ ΕΠΙ ΚΑΡΙΑΣ, ΑΓΕΜΟΝ ΕΠΙ ΛΥΚΙΑΣ ΠΑ ΤΟΝ ΤΑΞΙΑ ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΑΝΤΑ ΟΙ ΣΥΝΑΡΣΑΝΤΕΣ (:)]" (ΡΩΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ : ΠΡΥΤΑΝΗΣ;...)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΡΩΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ		Φ. Μ. Η ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:)	ΡΩΔΟΣ ΠΟΛΗ		AM II, 1877, σ. 224 228, ap. 2 AM XX, 1895, σ. 377-382, ap. 3 IG XII, 1, 49 SGDI 3788 Syll ³ , 619	2ος (188) ... Η 1ος (84)...

160	ΘΡ. ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ	Μ.Λ.	0,58Χ0,29Χ0,28	[ΠΡΥΤΑΝΙΣ]. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΒΟΥΛΑ[Σ], ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΒΟΥΛΑ[Σ ΚΑΙ] ΠΡΥΤΑΝΙΩΝ, ΣΤΡΑΤΑΓΟΙ, ΕΠΙ ΤΑΝ ΧΩΡΑΝ, ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΑΝ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ... ΠΑ ΤΟΝ "ΔΕΙΝΑ ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΑΝΤΑ ΟΙ ΣΥΝΑΡΞΑΝΤΕΣ" (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΠΡΥΤΑΝΗΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ		ΑΜ XX, 1895, σ.382-386, αρ.4 SGDI 3789	ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ ΤΟ 188 (2ος;...) Ή ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ ΤΟ 84 (1ος;...)
161	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.Γ.	0,09Χ0,54Χ0,28	ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ ΔΑΜΟΚΡΑΤΕΥΣ ΤΑΜΙΕΥΣΑΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΑΓΗΣΑΣ... (ΡΟΔΙΟΣ ΤΑΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ)	ΔΙ[Ο]ΛΥΜΠΙΟΙ ΚΑΙ ΗΡΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΙ ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ		ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ Ή ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ (...): ΔΙΑΣ ΚΑΙ ΉΡΑ Ή ΕΝΑ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟ ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ ΘΕΟΤΗΤΟΣ Ή ΑΛΛΟ (donario votivo)		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΡΟΔΟΣ ΝΕΟΧΩΡΙ	Μ.Ρ.	ASAtene II, 1916, σ. 136-137, αρ. 3	2ος
162	ΜΕΓΑΛΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ ΒΑΣΗ	Μ.Γ.	0,90Χ2,30-2,60	[Τ]ΜΑΣΙΑΝΑΣ ΦΙΛΙ- ΝΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;...)	ΑΡΤΑΜΙΤΙ ΠΕ[Ρ]ΓΑΙΑΙ ΔΕΚΑΤΑ[Ν]		ΑΓΑΛΜΑ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ Ή ΑΛΛΟ		ΚΟΛ. *	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	Μ.Ρ.	ASAtene II, 1916, σ. 137, αρ. 4	3ος-2ος
163	ΛΙΘΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Μ.	0,38Χ0,45Χ0,23	ΚΛΕΥΠΟΛΙΣ ΤΙΜΑΚΛΕΥΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;...)	ΑΣΚΛΑΠΙΟΙ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ[Ι] ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΙΟΙΣ		ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ (...): 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ : ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (...)	ΡΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΟΥ Μ. ΣΜΠΗ	Μ.Ρ.	ASAtene II, 1916, σ. 137-138, αρ. 5	2ος

164	ΛΙΘΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ. ΕΛΛΗΠΗΣ	Μ.Γ.	0,82Χ0,38Χ0,53	ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΟΙΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΚΑΛΓ. ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑ ΤΟΝ ΔΕΙΝΑ (ΡΩΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ Ή ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ)	ΘΕ(ΟΙΣ)		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:)) ΡΩΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ Ή ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:))	ΡΩΔΟΣ ΠΟΛΗ	Μ.Ρ.	ASAtene II, 1916, σ. 139-142, αρ. 10 ASAtene 20, n.s. 1 2, 1939-1940, σ. 165-167, αρ. 19, πίν. XIV, 1	3ος
165	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Μ.Γ.	0,25Χ0,245	[...ΕΠΙΒΑ]ΤΑΙ, ΚΥΒΕΡ[ΝΑΤΑΣ, ΠΡΟΙΡΕ]ΥΣ, ΚΕΛΕ[ΥΣΤΑΣ, ΠΕΝΤ]ΗΚΟΝΤΑΡ- ΧΟΣ, ΕΡΓΑ[ΖΟΜΕΝΟΙ... (ΠΛΗΡΩΜΑ ΡΩΔΙΑΚΟΥ ΠΛΟΙΟΥ)			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:)) ΝΙΚΗΣ Ή ΑΛΛΗΣ ΘΕΟΤΗΤΟΣ Ή ΠΛΩΡΗ ΠΛΟΙΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:))	ΡΩΔΟΣ Μ. SMITH	Μ.Ρ.	CIRh II, 1, σ. 176- 177, αρ. 5	ΤΕΛΟΣ 3ου Ή ΑΡΧΕΣ 2ου
166	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΤΜΗΜΑΤΑ a,b	Λ.Λ.	b: 0,62Χ0,66	ΓΟΡΓΩΝ ΤΙΜΟΚΛΕΥΣ (ΡΩΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ + ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΣ + ΤΑΜΙΑΣ + ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ + ΠΡΥΤΑΝΗΣ) Ή ΎΠΕΡ ΕΥΔΑΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΣΑΝΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΕΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΑΓΕΜΟΝΟΣ... ΚΑΙ ΤΑΜΙΕΥΣΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΑΓΗΣΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΑΝΤΟΣ* (ΡΩΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗ + ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣ + ΑΓΕΜΟΝ ΕΠΙ ΚΑΡΙΑΣ + ΤΑΜΙΑΣ + ΣΤΡΑΤΑΓΟΣ ΕΝ ΤΩ ΠΕΡΑΝ + ΠΡΥΤΑΝΗΣ)	ΘΕΟΙΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Δ(Ι)ΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΡΩΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΩΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (:))	ΡΩΔΟΣ Μ. SMITH		CIRh II, 1, σ. 192- 193, αρ. 20 LINDOS II, 1, σ. 54, αρ. 62 και σ. 497 πρβ βάση αρ. 168 παρόντος πίνακα	Α' ΜΙΣΟ 2ου

167	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΑΚΕΡΑΙΑ	Μ.	0,65X1,13X0,62	2 ΑΝΙΨΙΟΙ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΘΙΑ" (ΦΥΛΑΡΧΟΥ + ΝΙΚΗΤΗ ΑΓΩΝΩΝ + ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΥ + ΧΟΡΗΓΟΥ + ΧΟΡΗΓΟΥ ΠΥΡΡΙΧΙΟΥ + ΤΑΜΙΑ + ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ+ ΠΡΥΤΑΝΕΟΣ)	ΘΕΟΙΣ	ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. Μ. SMITH	Μ.Ρ.	CIRh II, 1, σ. 193-194, σρ. 21 LINDOS II, 1, σ. 53, σρ. 56 και σ. 487	ΑΡΧΕΣ 2ου
168	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,65X0,86X0,65	ΔΥΟ ΡΟΔΙΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ "ΥΠΕΡ ΓΟΡΓΩΝΟΣ" (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΤΩΝ + ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΣ + ΤΑΜΙΑΣ + ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ + ΠΡΥΤΑΝΗΣ)	ΘΕΟΙΣ	ΖΗΝΩΝ ΑΜΙΣΗΝΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ. Μ. SMITH	Μ.Ρ.	CIRh II, 1, σ. 194-195, σρ. 22 LINDOS II, 1, σ. 53, σρ. 50 πρβ. βάση σρ. 166 παρόμοιος πίνακας	Α' ΜΙΣΘ 2ου
169	ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,64X0,475X0,78	ΧΑΡΜΟΚΛΗΣ ΔΑΜΟΘΕΜΙΟΣ ΚΑΙ ΔΑΜΟΘΕΜΙΣ ΤΙΜΑΡΧΟΥ (ΖΕΥΓΟΣ ΡΟΔΙΩΝ ΓΟΝΕΩΝ) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΣΤΡΑΤΕΥΣΑΜΕΝΟΥ ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΝ" (ΡΟΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ)	ΘΕΟΙΣΙΚΡΑΤΗΣ ΑΛΕΞΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. Μ. SMITH	Μ.Ρ.	CIRh II, 1, σ. 195, σρ. 23 LINDOS II, 1, σ. 53, σρ. 54 POMA σ. 224, σρ. 108	Α' ΜΙΣΘ 2ου
170	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,30 X 0,82	ΠΟΣ (:) ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΑΓΕΜΑΧΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;..) ΠΑ "ΤΑΝ ΜΑΤΕΡΑ" (ΡΟΔΙΑ ΙΔΙΩΤΗΣ)	ΘΕΟΙΣ	ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ ΣΩΛΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΑΣ ΙΔΙΩΤΗ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ	ΡΟΔΟΣ. ΕΝΤΟΙΧΙΣΜΕΝΗ ΣΤΟ ΤΖΑΜΙ ΕΝΔΕΡΟΜ	CIRh II, 1, σ. 203, σρ. 35 LINDOS II, 1, σ. 53, σρ. 48 POMA σ. 250, σρ. 314	Α' ΜΙΣΘ 2ου

171	ΘΡ. ΠΛΑΚΑΣ	Λ.Λ.	0,285 X 0,90	... ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΟ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑΣΤΑΝ ΕΡΜΟΓΕΝΕΙΩΝ ΕΤΙΜΑΣΕ [ΕΡ]ΜΟΓΕΝΗ ΦΑΣΗΛΙΤΑΝ ΕΠΑΙΝΩΙ ΚΑΙ ΘΑΛΛΟΥ ΣΤΕΦΑΝΩΙ... ΕΙΚΟΝΙ ΧΑΛΚΕΑΙ... [ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕΚ]Α ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑ[Σ ΚΑΙ ΦΙΛ]ΩΔΟΕΙΑΣ... (ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΞΕΝΟΥ ΙΔΙΩΤΗ	ΧΑΛΚΟΣ		ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ	CIRh II, 1, σ. 214, ap. 53	2ος
172	ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΜΕΝΟΥ ΛΙΘΟΥ	Λ.Λ.	0,68X0,65X0,20	... ΣΤΕΦΑΝΩ ΚΑΙ ΑΝΔΡΙΑΝ[ΤΙ.....ΕΥ ΝΟΙΑΣ ΕΝΕΚΑ Τ]ΑΣ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ... (ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ)	ΛΕΩΝ ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ Ε[ΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ	CIRh II, 1, σ. 215, ap. 54 LINDOS II, 1, σ. 54, ap. 59	Α' ΤΕΤΑΡΤΟ 2ου	
173	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,30X0,48X0,375	ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ [Τ]ΩΝ ΕΡΑΝΙΣΤΑ[Ν] ΤΩΝ ΑΔΩΝΙΑΖΟΝΤΩΝ ΕΤΙΜΑΣΕ ΣΩΙΚΛΗ ΣΩΣΟΥ ΚΡΗΤΑ... ΚΑΙ ΔΑΜΑΤΡΙΩΝ ΔΑΜΑΤΡΙΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΑΝ[Ι]ΣΤΑΝ... (ΙΔΙΩΤΕΣ...; 1 ΞΕΝΟΣ ΚΑΙ 1 ΡΟΔΙΟΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ)		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (..) ΘΕΟΤΗΤΟΣ Ή ΕΝΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΜΕΝΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ	M.P. ASAtene 20, n.s. 1-2, 1939-1940, σ. 147-148, ap. 1	2ος	

174		ΒΑΣΗ			ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΟ ΑΡΙΣΤΑΝΑΚΤΕΙΩΝ ΠΙΑ ΤΟΝ "[ΔΕΙΝΑ...] ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΝΤΑ..." (ΙΕΡΕΑΣ Δ.Π. + ΑΘ.Π.)	ΘΕΟΙΣ	ΑΡΙΣΤΟΝΙΔΑΣ ΣΕΛΓΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ	ASAtene 20, n.s. 1 2, 1939-1940, σ. 155, αρ. 15 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 21 πρβ. TC 23	ΜΕΣΑ 3ου
175		ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ. ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 176	Μ.ΓΚ.	0,48 (Σ) Χ0,67Χ0,115 (Σ)	ΧΑΡΙΔΑΜΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ + ΤΡΙΦΑΡΧΟΣ) ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟΝ ΚΑΙ ΧΑΡΙΔΑΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΝΙΚΗΤΗΣ + ΤΡΙΦΑΡΧΟΣ + ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ) ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΧΟΡΑΠΗΣΑΝΤΑ ΠΥΡΡΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΦΑΡΧΗΣΑΝΤΑ...ΚΑΙ ΦΥΛΑΡΧΗΣΑΝΤΑ...ΚΑΙ ΝΙΚΑΣΑΝΤΑ' (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΧΟΡΗΓΟΣ + ΤΡΙΦΑΡΧΟΣ + ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΠΙΤΑΦΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ)	ΘΕΟΙΣ	[ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ [ΤΙΜΟΧ]ΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΑ ΔΥΟ ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΜΕ ΑΡ. 176 ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΟΙ + Ο ΑΝΉΨΙΟΣ ΤΟΥ ΕΝΟΣ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		Φ. Μ. (...) βάσεις αρ. 175 + 176 = ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ.Μ. (...)	ΡΟΔΟΣ	Μ.Ρ. SER, σ. 267, αρ. 18 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 56	Α' ΜΙΣΘ 2ου

176	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΡ. 175	Μ.Γ.Κ.	0,50X1,09 (Σ) Χ0,11 (Σ)	α: ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΧΟΡΗΓΟΣ + ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΣ + ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ" ΚΑΙ ΧΑΡΙΔΑΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ: ΝΙΚΗΤΗΣ + ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΣ + ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ) "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΘΙΑ" (ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ: ΦΥΛΑΡΧΟΥ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ + ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΥ) β: 2 ΠΟΙ ΤΟΥ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΧΑΡΙΔΑΜΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ."	α: ΘΕΟΙΣ β: ΘΕΟΙΣ	α: ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ β: ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	α + β: ΔΥΟ ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΡΟΔΙΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΜΕ ΑΡ. 175 ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΟΙ + Ο ΑΝΙΨΙΟΣ ΤΟΥ ΕΝΟΣ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	α: Φ. Μ. (...) β: Φ. Μ. (...) βάσεις αρ. 175 + 176 = ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ. Μ. (...)	ΡΟΔΟΣ	Μ.Ρ.	α: TC App. 21 SER, σ. 268-269, αρ. 19 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 56	Α' ΜΙΣΘ 2ου
177	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Μ.Λ.	0,63 (Σ) Χ0,22 (Σ) Χ0,51 (Σ)	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΑΒΕΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ "[ΔΕΙΝΑ ΧΑ]ΡΙΔΑΜ[ΟΥ]..." (ΡΟΔΙΟ ΧΟΡΗΓΟ ΚΩΜΩΔΙΩΝ, ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ ΣΕ ΑΓΩΝΕΣ)		[Ο ΔΕΙΝΑ] ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ	Μ.Ρ.	SER, σ. 269-270, αρ. 20 πρβ. αρ. 175-176 παρόντος πίνακα	Α' ΜΙΣΘ 2ου

178	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.		ΟΙ ΣΥΝΑΡΞΑΝΤΕΣ ΣΤΡΑΤΑΓΟΙ ΚΑΙ ΤΑΜΙΑΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΓΙΑ ΤΟΝ "ΤΙΜΟΚΡΑΤΗ ΠΟΛΥΧΑΡΜΙΟΥ" (ΡΟΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ)	ΘΕΟΙΣ	ΘΕΩΝ ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΟΙ Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑΙ ΕΠΟΙΗΣ[Ε]	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ			ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ	LOEWY 185 IG XII, 1, 42 SGDI 3778 SER, σ. 270-271, αρ. 22 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 54, αρ. 63	180
179	ΦΡ. ΒΑΣΗΣ	Μ.ΓΚ.	0,73X0,47 (Σ) Χ0,74	2 ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Ο 1 ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ (:) ΓΙΑ ΤΟΝ "ΔΕΙΝΑ ΕΠΙΝΙΚΟΥ" (ΡΟΔΙΟ ΙΔΙΩΤΗ;..)	{ΘΕΟΙ}Σ	{ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ [ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (..)		ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ	SER, σ. 276, αρ. 36 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 35	Β' ΜΙΣΘ 3ου
180	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	ΓΚ.Λ.	0,70X1,18X0,70	Ο ΔΗΜ[Ο]Σ Ο ΠΡΗΝΕΩΝ [ΕΤΙ]ΜΗΣΕ [ΔΑ]ΜΩΝΑ ΔΑΜΩΔΙΚΟΥ...ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΗΝ ΕΣΧΕ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΤΗΝ ΠΡΗΝΕΩΝ (ΡΟΔΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ Ή ΙΔΙΩΤΗΣ;..)		{ΦΥ}ΛΗΣ ΠΟΛΥΓΝΩΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ Ή ΙΔΙΩΤΗ (..)	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΡΟΔΟΣ. Μ. ΣΜΠΗ	SER, σ. 277, αρ. 38 MARCADE II, 94-95 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24	Β' ΜΙΣΘ 3ου
181	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.ΓΚ.	0,39X0,77X0,54Ο[Σ] ΑΙΝΗΣΙΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;..) "ΥΠΕΡ [ΤΟΥ ...] ΣΤΡΑΤΑ[ΓΗ]ΣΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΗΡΑΡΧΗΣΑΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΝ" (ΡΟΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΣ)		{ΕΠΙ}ΚΡΑΤΗΣ ΑΛΕΞΕΠΠΙΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. Μ. ΣΜΠΗ	SER, σ. 278, αρ. 43 ΡΟΜΑ σ. 285, αρ. 443 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 54	Α' ΜΙΣΘ 2ου

182		ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ ΑΚΕΡΑΙΑ	Μ.Λ.	0,20Χ0,65	3 ΡΟΔΙΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΠΑ "ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟΝ" (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;;)	ΘΕΟΙΣ	ΘΕΟΓΝΩΤΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ ΑΡΙΣΤΩΝ ΕΧΑΛΚΟΥΡΓΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (;;)	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;;)	ΡΟΔΟΣ		ΡΡ Ι, 1946, σ. 138, υποσ. 1 SER, σ. 281, αρ. 51 α πρβ. IG XII, 1, 112, στ. 2, 6 = SGDI 3823	3ος
183		ΒΑΣΗ	Μ.ΓΚ.	0,45Χ1Χ0,705			ΜΝΑΣΤΙΜΟΣ ΤΕΛΕΣΩΝΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΕΣΩΝ ΜΝΑΣΤΙΜΟΥ ΡΟΔΙΟΙ ΕΠΟΙΗΣΑΝ			ΜΕΓ. Φ. Μ. (;;)	ΡΟΔΟΣ Μ. SMITH		SER, σ. 284, αρ. 57 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 28, σ. 53, αρ. 41 και σ. 43 stemma 15 h-i	Β' ΜΙΣΘ 3ος
184		ΜΕΓΑΛΗ ΒΑΣΗ	Μ.Λ.	0,41Χ1,26Χ0,31	ΑΛΙΑΣΤΑΝ ΑΘΑΝΑΣΙΑΝ ΕΡΜΑΙΣΤΑΝ ΑΡΙΣΤΕΙΔΕΙΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΩΝ (ΜΕΛΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΟΙΝΩΝ)			ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ Ή ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΘΕΟΤΗΤΩΝ Ή ΕΦΙΠΠΟΥ ΑΝΑΒΑΤΗ Ή ΑΛΛΟ		Φ.Μ. Ή ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (;;)	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	Μ.Ρ.	NSER, σ. 158, αρ. 3 πρβ. IG XII, 1, 162 πρβ. Syll ³ , 1114	2ος
185	Μ.Ρ. ΒΕ 1252	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Λ.Λ.	0,69Χ0,52	10 ΡΟΔΙΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ (ΙΔΙΩΤΕΣ Ή ΙΕΡΕΙΣ ;;) ΠΑ ΤΟΝ "ΤΙΜΑΡΧΩΝ ΑΝΤΑΓΟΡΑ" (ΡΟΔΙΟ ΙΔΙΩΤΗΣ;;)	ΘΕΟΙΣ	ΘΕΥΔΩΡΟΣ ΠΑΡΙΑΝΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (;;)	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ		ΑΔ 18, 1963, ΜΕΛΕΤΑΙ, σ. 3-5, αρ. 3 πρβ. LINDOS II, 1, 113, 114 και σ. 53, αρ. 33	245-230

186	Μ.Ρ. ΒΕ 1253	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,895Χ0,59	ΠΟΛΥΚΑΛΗΣ ΔΑΜΟΣΘΕΝΕΥΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;) ΓΙΑ ΤΟΝ "ΔΑΜΟΣΘΕΝΗ ΑΛΕΞΙΟΣ" (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ; - ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΑΝΑΘΕΤΗ ;)	ΘΕΟΙΣ	ΦΕΙΔΩΝ ΦΕΙΔΟΚΡΑΤΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (..)	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. *	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	ΑΔ 18, 1963, ΜΕΛΕΤΑΙ, σ. 5, σφ. 4 πρβ. LINDOS II, 1, 100-101 και σ. 52, σφ. 29	ΜΕΣΑ 3ου
187	Μ.Ρ. ΒΕ 1394	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΗΜΙΚΥΚΛΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ Ή ΑΝΔΡΙΑΝΤΩΝ		0,61Χ0,70	ΑΓΕΦΑΝΤΟΣ ΞΕΝΟΦΑΝΤΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;) ΓΙΑ ΤΟΝ "ΑΔΕΛΦΟΝ" (ΡΟΔΙΟ ΙΔΙΩΤΗ;)	ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ	ΠΕΙΘΑΝΔΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ (..)		Φ. Μ. Ή ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	ΑΔ 18, 1963, ΜΕΛΕΤΑΙ, σ. 29, σφ. 58 πρβ. LINDOS II, 1, 90, 96	ΜΕΣΑ 3ου
188		ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Μ.	0,58Χ1,10 (Σ) Χ0,55	ΑΝΤΙΣΘΕΝΗΣ ΑΡΧΙΤΙΜΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		ΟΝΑΣΙΦΩΝ ΚΛΕΙΘΝΑΙΟΥ ΣΑΛΑΜΙΝΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕΝ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. *	ΡΟΔΟΣ Μ. SMITH	LOEWY 165 IG XII, 1, 63 SGDI 3798 LINDOS II, 1, σ. 53, σφ. 52	Α' ΜΙΣΟ 2ου
189		ΒΑΣΗ ΤΕΤΡΑΓΩΝΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.	0,70 μ. (Σ)			ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣ[Ε]				ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	LOEWY 173 IG XII, 1, 124 LINDOS II, 1, σ. 53, σφ. 35	Β' ΜΙΣΟ 3ου (219;..)
190		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.Λ.	0,45 (Σ) Χ0,85Χ0,65	[Ο ΔΑΜΟΣ Ο ΡΟΔΙΩΝ ΕΤΙΜΑΣΕ ΤΟΝ ΔΕΙΝΑ ΕΠΑΙΝΟΙ, ΧΡΥΣΕΟΙ ΣΤΕΦΑΝΟΙ, ΕΙΚΟΝΙ [ΧΑΛΚΕΑΙ ΣΙΤΗΣΙ ΕΝ ΠΡΥΤΑ]ΝΕΙΟΙ..... [ΑΡ]ΙΕΤΑΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ Τ]ΑΣ ΕΣ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΟ ΡΟΔΙΩΝ		ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΧΑΛΚΟΣ (..)	ΜΕΓ. Φ. Μ. *	ΡΟΔΟΣ	Μ.Ρ. LOEWY 179 IG XII, 1, 85 SGDI 3812 LINDOS II, 1, σ. 52, σφ. 24 MARCADE II, 96	240

191	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ	Μ.Μ.	0,75X1,28X0,82	α: ΚΟΜΩΝ ΑΚΕΣΤΟΡΟΣ ΝΙΚΑΣΙΑΣ... (ΡΟΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ ΝΙΚΗΤΗΣ ΣΕ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΑΛΗ) β: ΑΡΙΣΤΟΛΑΣ ΕΥ... ΝΙΚΑΣΙΑΣ]... (ΡΟΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ ΝΙΚΗΤΗΣ ΣΕ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟ ΠΕΝΤΑΘΛΟ ΑΝΔΡΩΝ)		α: ΘΕΩΝ ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΩΙ Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑΙ ΕΠΟΙΗΣΕ β: ΜΝΑΣΙΤΙΜΟΣ ΤΕ[ΛΕΣΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	α: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΑΘΛΗΤΗ β: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΑΘΛΗΤΗ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ		α: Φ.Μ. Ή ΜΕΓ. Φ. Μ. (...) β: Φ.Μ. Ή ΜΕΓ. Φ. Μ. (...) α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ.Μ. Ή ΜΕΓ. Φ. Μ. (...)	ΡΟΔΟΣ Μ. SMITH	LOEWY 184 IG XII, 1, 73 SGDI 3808 α: LINDOS II, 1, σ. 54, σφ. 63 β: LINDOS II, 1, σ. 53, σφ. 51	α: 160 β: Α' ΜΙΣΟ 2ου
192	ΒΑΣΗ		0,40X0,56		ΘΕΟΣ[ΑΝΑ]ΞΑ[Γ]Ο[Ρ]Α [ΡΟ]ΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΣΚΙΝΟΥ. ΕΝΤΟΙΧΙΣΜΕΝΗ	LOEWY 202 IG XII, 1, 123 LINDOS II, 1, σ. 53, σφ. 47	200(...)	
193	ΒΑΣΗ			ΡΟΔΟΚΛΗΣ ΑΡΙΣΤΑΝΔΡΟΥ [ΕΡΑΤΕΥΣΙΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΘ.Π. + Δ.Π.)		ΑΡΧΕΣΤΡΑΤΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΡΟΔΟΣ	IG XII, 1, 62 SGDI 3797 LINDOS II, 1, σ. 52, σφ. 27	Β' ΜΙΣΟ 3ου	
194	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ (α). ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ (.) ΜΕ ΤΟ ΘΡ. ΒΑΣΗΣ β (.)			α: [...]ΛΕΑΓΟΡΑ (ΙΕΡΕΑΣ Δ.) ΠΑΤΟΝ "[.....]ΑΡΧΟΥ" (...) (ΡΟΔΙΟ ΧΟΡΗΓΟ ΝΙΚΗΤΗ)		β: [ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥ]Σ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥ (...)		ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	JDI 9, 1894, σ. 38, σφ. 7 IG XII, 1, 69 LINDOS II, 1, σ. 52, σφ. 24 MARCADÉ II, 95	Β' ΜΙΣΟ 3ου	

195	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΕΛΛΙΠΗΣ (..)	Μ.Μ.	0,29Χ0,41Χ0,27	ΕΥΑΛΚΙΔΑΣ ΑΡΙΣΤΟΛΟΧΟΥ... ΕΠΑΙΝΕΘΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΑΜΟΥ ΤΟΥ ΛΙΝΔΟΠΟΛΙΤΑΝ... ΚΑΙ ΥΠ[Ο] ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ ΤΑΣ ΔΡΥΪΤΑΝ... (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ ...)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (..)		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ Μ. SMITH	Β.Μ.	IG XII, 1, 86 SGDI 3828 POMA σ. 228, αρ. 151 πρβ. LINDOS II, 1, 146	ΤΕΛΟΣ 3ου
196	ΒΑΣΗ			[...]ΣΑΝΙΑ[Σ ΤΟΥ ΔΕΙΝΟΣ ΚΑΘ'] ΥΘΕΣΙΑΝ ΔΕ [... ΚΡ]ΑΤΕΥΣ' (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...)		[ΦΥ]ΛΗΣ ΠΟΛΥΓΝΩΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΔΙΩΤΗ (..)		ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ			JDI 9, 1894, σ. 38, αρ. 6 IG XII, 1, 103 SGDI 3827 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24 MARCADE II, 95	Β' ΜΙΣΟ 3ου
197	ΜΕΓΑΛΗ ΒΑΣΗ. ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΥΟ. ΕΛΛΙΠΗΣ. ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ a, b, c.	Μ.Γ.	a: 0,65Χ1 b: 0,65Χ1,30 (Σ)	a: ΔΑΜΩΝΑΣ ΔΑΜΩΝΑΚΤΙΔΙΑ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ...) "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ" ΚΑΙ ΟΙ 2 ΚΟΡΕΣ ΤΟΥ "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΜΑΤΡΟΣ" b: Η ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΖΥΓΟΣ [Π]ΕΙΘΙΑΣ ΚΛΕΥΣΘΕΝΕΥΣ "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΑΔΕΛΦΑΣ" ΚΑΙ Η ΑΝΪΦΙΑ ΤΗΣ "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΜΑΤΡΟΣ" c: ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ [ΖΗΝΩΝΟΣ ΑΡΑΔΙΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ] (ΞΕΝΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ) "ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΜΑΤΡΟΣ" (ΑΣΤΙΔΟΣ ΜΝΑΣΕΑ ΣΙΔΩΝΙΑΣ, ΓΥΝΗΣ ΔΕ ΖΗΝΩΝΟΣ-ΞΕΝΗΣ ΙΔΙΩΤΗ)	a: ΘΕΟΙΣ b: ΘΕΟΙΣ c: ΑΡΤΑΜΙΤ[?] ΠΕΡΓΑΙΑΙ]	a, b: ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ c: ΕΥΘΥΚΡΑΤΗΣ ΚΑΛΛΙΑ ΜΑ[.... ΕΠΟΙΗΣΕ]	a: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΑΣ ΙΔΙΩΤΗ b: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΑΣ ΙΔΙΩΤΗ c: ΑΓΑΛΜΑ ΞΕΝΗΣ ΙΔΙΩΤΗ a+b+c: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΔΥΟ ΡΟΔΙΕΣ ΑΔΕΛΦΕΣ + ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΞΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΗ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ...) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		a: ΜΕΓ. Φ. Μ. b: ΜΕΓ. Φ. Μ. c: ΜΕΓ. Φ. Μ. a+b+c: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ		AM XVI, 1891, σ.120-122, αρ. 5 JDI 9, 1894, σ. 40-41 IG XII, 1, 104 SGDI 3824 a, b: LINDOS II, 1, σ. 53-54, αρ. 56 c: LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 44 και για τη συμπλήρωση του κειμένου τα σχόλια της επιγραφής LINDOS II, 1, 132	a, b: Α' ΜΙΣΟ 2ου c: ΤΕΛΟΣ 3ου

198	ΒΑΣΗ ΕΛΛΙΠΗΣ		0,50 (Σ) Χ0,65 (Σ) Χ0,15 (Σ)	ΜΕΝΗ[ΕΑΣ.....] (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ,;) "ΥΠΕ[Ρ] ΤΑΣ [ΓΥΝΑΙΚΟΣ]" (ΡΟΔΙΑ ΙΔΙΩΤΗΣ)		[ΣΟΛΩΝ.] ΜΥΡΙΝΑ[ΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΑΣ ΙΔΙΩΤΗ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ		IG XII, 1, 105 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 55	Α' ΜΙΣΟ 2ου (;)
199	ΒΑΣΗ	Μ. Γ.		ΚΛΕΥΣΤΡΑΤΟΣ ΚΛΕΥΧΑΡΙΟΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ) ΓΙΑ ΤΟΝ "ΚΛΕΙΤΩΝΑ ΕΥΦΡΑΝΟΡΟΣ" (ΡΟΔΙΟ ΙΔΙΩΤΗ)	ΘΕΟΙΣ	ΒΟΤΡΥΣ ΛΕΥΚΑΝΟΣ ΕΧΑΛΚΟΥΡΓΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ	ΧΑΛΚΟΣ		ΡΟΔΟΣ, ΝΕΟΜΑΡΑΣΣΙ	Μ. Ρ.	BCH IX, 1885, σ. 399 JDI 9, 1894, σ. 42 IG XII, 1, 106 SGDI 3826 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 53	Α' ΜΙΣΟ 2ου
200	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ, ΕΛΛΙΠΗΣ (;)	Μ.		5 ΡΟΔΙΟΙ ΙΔΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΞΕΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ "ΘΕΥΓΕΝΗ ΦΑΣΗΛΙΤΑ" (ΞΕΝΟ ΙΔΙΩΤΗ)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΞΕΝΟΥ ΙΔΙΩΤΗ			ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ		IG XII, 1, 112 SGDI 3823 πρβ. ΡΡ I, 1946, σ. 138, υποσ. 1 πρβ. SER, σ. 281, αρ. 51α = βάση αρ. 182 παρόντος πίνακα	3ος
201	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ. Γ.	0,475Χ0,84 (Σ) Χ0,86	[Α ΔΕΙΝΑ ΣΑΜΙΑΔΕΥΣ..... (ΡΟΔΙΑ ΙΔΙΩΤΗΣ) "ΥΠΕ[Ρ] ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ" (2 ΡΟΔΙΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ)			ΔΥΟ ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΡΟΔΙΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ- ΑΔΕΛΦΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΑΔΕΛΦΟΙ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ		ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ		AM XVI, 1891, σ. 422-424, αρ. 6 IG XII, 1, 115 SGDI 3834 ΡΟΜΑ σ. 255, αρ. 347	3ος-2ος
202	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ		0,68Χ0,62	ΛΥΚΟΦΩΝ ΓΛΑΥΚΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ) "ΥΠΕ[Ρ] ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ" (ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ, ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ		BCH IX, 1885, σ. 117, 15 IG XII, 1, 116	2ος

203		ΒΑΣΗ					ΑΡΙΣΤΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΕΠΩΗΣΕ				ΡΟΔΟΣ	IG XII, 1, 122 LINDOS II, 1, σ. 54, αρ. 60	185
204		ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ	Π.	0,41X1,03X0,74	Ο ΔΕΙΝΑ [ΠΙΜ]ΑΘ[Ε]ΝΤΟΣ ΥΠΟ ΑΛΙΑΣΤΑΝ, ΑΘΑΝΑΣΤΑΝ, ΕΡΜΑΙΣΤΑΝ, Α[Ρ]ΣΤΕΙΔΕΙΩΝ ΚΟΙΝΟΥ ΧΡΥΣΕΩΙ ΣΤΕΦΑΝΩΙ... (ΙΕΡΕΑΣ Ή ΙΔΙΩΤΗΣ ΑΓΝΟΣΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑΣ)		ΑΓΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ Ή ΙΔΙΩΤΗ (,;)		ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ	IG XII, 1, 162 Syll ³ , 1114	2ος	
205		ΒΑΣΗ (,)			ΖΗΝΩΝ ΝΑΟΥΜΟΥ ΑΡΑΔΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ (ΞΕΝΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ)	ΔΙΙ ΣΩΤΗΡΙ	ΑΓΓΑΛΜΑ (,;) ΔΙΑ Ή ΑΛΛΩ			ΡΟΔΟΣ ΠΡΟΑΞΤΙΟ ΚΟΙΝΩΒΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ- ΝΩΝ	IG XII, 1, 32 πρβ. τις βάσεις με αρ. 28, 38, 197 παρόντος πίνακα	Δ' ΤΕΤΑΡΤΟ 3ου	

206	ΠΛΑΚΑ ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ		0,33X0,355 (Σ) X0,115	<p>[ΟΙ ΚΑ]ΣΑΡΕΙΣ (ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΔΗΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΙΑ) ΓΛΑ ΤΟΥΣ: "[Ο ΔΕΙΝΑ Τ]ΜΑΚΡΑΤΕΥΣ ΠΡΩΡΑΤΕΥΩΝ ... Ο [.....] ΗΣ ΤΙΜΑΚΡΑΤΕΥΣ ΠΛΕΩΝ... [Ο] Σ ΤΙΜΑΚΡΑΤΕΥΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΤΑΡ[ΧΗΣ] ..." (3 ΡΟΔΙΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΑΧΕΣ ΤΟΥ ΡΟΔΙΑΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ)</p>			<p>ΤΡΙΑ ΑΓΓΛΙΑΤΑ ΡΟΔΙΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΘΑΝΟΝΤΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΑΧΕΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΓΛΙΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΑΔΕΛΦΟΙ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ</p>	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ Μ. SMITH	AM XX, 1895, σ. 222-227, αρ. 1	Β' ΜΙΣΘ 3ου
207	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.Γ.	0,45X0,60X0,55	<p>ΓΛΑΥΚΩΝ ΕΤΕΟΚΛΕΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ (ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΣΤΗ ΡΟΔΟ)</p>	ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΠΥΘΙΩ		<p>ΑΓΓΛΙΑ ΑΠΟΛΛΩΝΑ Ή ΑΛΛΟ</p>	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ Μ. SMITH	IG XII, 1, 25 AM XX, 1895, σ. 226-227	ΜΕΣΑ 3ου

208	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.Μ.	0,79X0,66X0,31ΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ) ΓΙΑ ΤΟΝ "ΙΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΧΑΡΙΔΑΜΟΥ [ΝΙΚΑΣΑΝΤΑ ΝΕ]ΜΕΑ ΑΡΜΑΤΙ ΤΕΛΕΙ[Ω]...ΕΦΗ- ΒΟΥΣ ΠΥΓΜΑ[Ν]" (ΡΟΔΙΟ ΝΙΚΗΤΗ ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΥΓΜΑΧΙΑΣ ΕΦΗΒΩΝ)	...ΩΤ.ΝΟΡ.ΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΘΛΗΤΗ	ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. ΠΡΟΣ ΝΕΟΧΩΡΙ (ΝΕΟΜΑΡΑΣ- ΣΙ)	ΑΜ XX, 1896, σ. 41-42, αρ. 9 SGDI 3825 πρβ. SER, σ. 267- 269, αρ. 18-19= βάσεις αρ. 175-178 παρόντος πίνακα	Α' ΜΙΣΘ 2ου
209	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ	Μ.Γ.	0,27X0,96X0,50	ΑΥΞΙΣΤΡΑΤΟΣ ΑΙΘΕΡΑΦΟΥ ΡΕΔΕΥΣ ΚΑΙ ΑΠΟΝΟΜΙΑ ΑΙΟΛΟΥΝΟΥ ΑΡΓΕΙΑ [ΣΕΥΤΟΣ ΑΝΘΩΝ ΜΩΤΩΝ] ΠΑ "ΤΑΝ ΘΥΓΑΤΕΡΑ ...ΑΓΟΡΗΛΥΣΙΣΤΡΑΤΟΥ ΡΕΔΙΑΣ ΣΤΕΦΑΝΘΕΙΣΑΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΒΟΥΛΑΝ... ΧΡΥΣΕΟΙΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΠΩΝ ΑΡΤΥΥΡΩΝ ΑΝΑΒΕΣΣΙ ΚΑΙ ΝΙΚΑΣΑΖΑΝ ΑΡΕΙΑ ΣΥΝΕΡΦΩ ΣΤΕΦΑΝΘΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΥΡΟΣΟΝΤΩΝ ΤΟΣ ΑΒΡΑΚΤΟΣ... (ΡΟΔΙΑ ΕΠΕΦΑΝΕ ΙΔΙΩΤΗΣ)		ΑΓΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΑΣ ΙΔΙΩΤΗ	ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ (.)	ΑΜ XXV, 1900, σ. 107-108, αρ. 108	200

210	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Μ ΚΑΣΤΑΝΟ- ΛΕΥΚΟ	0,35 (Σ) Χ0,30 (Σ) Χ0,21	ΕΠΙΠΕΜΦΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΡΙΗΡΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΑΜΙΑ, ΚΥΒΕΡΝΑΤΑΣ, ΠΥΡΡΕΥΣ, ΚΕΛΕΥΣΤ(Α)Σ, ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΡ- ΧΟΣ, ΝΑΥΠΑΓΟΣ, ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ, ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΡ- ΧΟΣ, ΝΑΥΠΑΓΟΣ... (ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΥ ΠΛΟΙΟΥ- ΩΝ.)			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (..) ΝΙΚΗΣ Ή ΑΛΛΗΣ ΘΕΟΤΗΤΟΣ Ή ΠΛΩΡΗ ΠΛΟΙΟΥ Ή ΑΛΛΟ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ	ΜΑΙΥΡΙ, Ν.Σ.Ε.Ρ.Σ., 1925, σ. 8-9, αρ. 5	ΤΕΛΟΣ 3ου ΑΡΧΕΣ 2ου
211	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ	Μ.	0,59Χ0,95Χ0,73	ΝΙΚΩΝ Α/Λ)ΕΣΙΜΑΧΟΥ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;..)	ΑΙΩΙ		ΑΓΑΛΜΑ ΗΛΙΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	ΜΑΙΥΡΙ, Ν.Σ.Ε.Ρ.Σ., 1925, σ. 17-18, αρ. 14	3ος-2ος
212	ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ ΛΙΘΟΣ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	Α.Λ.	0,61Χ0,70Χ1,16	ΕΥΦΡΑΝΩΡ ΕΥΦΡΑΓΟΡΑ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ;..)	ΘΕΟΙΣ	ΛΕΩΝ ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ Ή ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΘΕΟΤΗΤΩΝ Ή ΑΛΛΟ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ	ΜΑΙΥΡΙ, Ν.Σ.Ε.Ρ.Σ., 1925, σ. 18, αρ. 15 LINDOS II, 1, σ. 54, αρ. 59	Α' ΜΙΣΘ 2ου

213	ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ ΒΑΣΗ ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	0,61X1,37X0,70	α: ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ (ΜΑΤΡΟΣΕΝΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ) ΓΙΑ "ΤΟΜ ΠΑΤΕΡΑ ΦΥΛΑΡΧΗΣΑΝΤΑ... ΚΑΙ ΝΙΚΑΣΑΝΤΑ ΕΥΑ[ΝΔΡ]ΙΑΙ ΚΑΙ ΛΑΜΠΑΔΙ ΔΙΟΣΙΩΤΗΡΙΑ..." (ΡΟΔΙΟ ΦΥΛΑΡΧΟ ΚΑΙ ΝΙΚΗΤΗ ΑΓΩΝΩΝ) β: ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΥ ΣΑΜΙΟΣ ΩΙ Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑΙ (ΠΟΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ) ΓΙΑ "ΤΟΜ ΠΑΤΕΡΑ"	α: ΘΕΟΙΣ β: ΘΕΟΙΣ	α,β: ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ (ΦΥΛΑΡΧΟΣ + ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΩΝ) β: ΑΓΑΛΜΑ ΜΑΤΡΟΣΕΝΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΤΗ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΠΟΣ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	ΧΑΛΚΟΣ	α: Φ. Μ. (...) * β: Φ. Μ. (...) * α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ. Μ. (...) *	ΡΟΔΟΣ. ΠΟΛΗ	Μ.Ρ.	ΜΑΙΟΥΡΙ, N.S.E.R.C., 1925, σ. 29-32, αρ. 19 LINDOS II, 1, σ. 53, αρ. 35	219 (;;;)
214	ΠΛΑΚΑ. ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ (:) ΕΛΛΙΠΗΣ	Μ.ΓΚ.	0,24X0,40 (Σ) Χ0,095	[Ο ΔΕΙΝΑ ΤΟΥ ΔΕΙΝΟΣ] ΑΙΡΕΘΕΙΣ ΑΓΕΜΩΝ... (ΡΟΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ) ΠΑ ΤΟΝ *[ΑΓΗΣΑ]ΝΔΡΩΝ ΕΥΔΑΜΟΥ [ΝΙΚΗΣΑΝΤΑ ΤΑΙΣ] ΜΑΧΑΙΣ ΠΑΣΑΙΣ ΚΑΙ [ΤΙΜΑΘΕΝΤΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΑΜΟΥ]. [ΕΙΚΟΝΙ ΚΑΙ] ΠΑΝΟΠΛΙΑΓ* (ΡΟΔΙΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ (;;)		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΡΟΔΟΣ. Μ. SMITH	Μ.Ρ.	ΜΑΙΟΥΡΙ, N.S.E.R.C., 1925, σ. 36-38, αρ. 22	Α' ΤΕΤΑΡΤΟ 2ου

215	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.ΓΚ.	0,30Χ0,93Χ0,71	Ο ΔΑΜΟΣ Ο ΒΥΒΑΣΣΙΩΝ (ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΔΗΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΙΑ) ΕΤΙΜΑΣΕ ΤΙΜΑΡΑΤΟΝ ΑΡΧΩΝΙΔΑ Ε[ΓΙΑ]ΙΝΟΙ. ΕΙΚΟΝΙ Χ[Α]ΛΚΕ[ΑΙ] ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕΚΑ] ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ Ή ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ Ή ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ	ΧΑΛΚΟΣ	ΜΕΓ. Φ. Μ. (:) *	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ		ΜΑΙΥΡΙ, Ν.Σ.Ε.Ρ.Σ., 1925, σ. 41, αρ. 27	2ος
216	ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ ΤΜΗΜΑ ΗΜΙΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΞΕΔΡΑΣ. ΕΛΛΙΠΕΣ. ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 217	Α.Α.	0,295 (Σ) Χ0,79 (Σ) Χ0,55 (Σ)	[ΦΙΛΟΦΡ.]ΩΝ ΑΣΤΥΜΗΔΕΥ[Σ] ΝΙΚΑΣΑΣ] [ΟΛΥ]ΜΠΙΑ ΑΡΜΑΤΙ ΤΕΛ[ΕΙΩ] (ΛΙΝΔΙΟΣ ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΑΣ)	ΘΕΟΙΣ	[ΦΥΛ]ΗΣ ΠΟΛΥΓ[ΝΩΤΟΥ ΑΛ]ΚΑ[ΡΝΑΣΣΙΕΥΣ] [ΕΥ]ΕΡΓΕΤΑ[Σ] ΕΠΟΙΗΣΕ]	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΑΘΛΗΤΗ. ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΜΕ ΑΡ. 217 ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ (ΛΙΝΔΙΩΝ) ΑΘΛΗΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΠΑΤΕΡΑΣ-ΠΟΣ- ΕΓΓΩΝΟΣ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	ΧΑΛΚΟΣ (:)]	ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (:) * βάσης αρ. 216 + 217 = ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ. Μ. Ή Φ. Μ. (:) *	ΡΟΔΟΣ ΠΟΛΗ		ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ, ΣΤΗΛΗ, 1980, σ. 380-382 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24	Δ' ΤΕΤΑΡΤΟ 3ου

217	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΗΜΙΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΞΕΔΡΑΣ ΣΥΝΑΝΗΚΕΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 216	Λ.Λ.		α: ΦΙΛΟΦΡΟΝ ΑΡΧΙΝΟΜΟΥ (ΛΙΝΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΑΣ) β: ΑΣΤΥΜΗΔΗΣ (ΦΙΛΟΦΡΟΝΟΣ.) (ΛΙΝΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ ΝΙΚΗΤΗΣ ΙΠΠΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ)	α: ΘΕΟΙΣ β: ΘΕΟΙΣ	α: ΚΑΛΛΥΑΔΗΣ ΣΘΕΝΝΙΔΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (.) β: ΑΣΚΛΑΠΙΩΝ ΚΑΙ..... (2 ΓΛΥΠΤΕΣ ΠΟΙ ΤΟΥ ΦΥΡΟΜΑΧΟΥ)	α+β: 2 ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΡΟΔΙΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΜΕ ΑΡ. 216 ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ (ΛΙΝΔΙΩΝ) ΑΘΛΗΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ (ΠΑΤΕΡΑΣ-ΠΟΣ-ΕΓΓΟΝΟΣ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ	ΧΑΛΚΟΣ	α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ.Μ. Ή Φ.Μ. (..) * βάσεις αρ. 216 + 217 = ΣΥΝΤΑΓΜΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΓ. Φ.Μ. Ή Φ.Μ. (..) *	ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ		ΑΔ 44, 1989, ΧΡΟΝΙΚΑ, σ. 480-482	Δ' ΤΕΤΑΡΤΟ 3ου
218	ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ ΤΜΗΜΑ ΒΑΣΗΣ ΕΛΛΙΠΕΣ	Λ.Λ.		ΠΥΘΙΩΝ ΚΛΕΥΦΑΝΕΥΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΑΘΛΗΤΗΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙΑΣΤΗΣ, ΠΥΓΜΑΧΟΣ, ΠΑΛΛΙΣΤΗΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΑΘΛΗΤΗ.			ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ		ΑΔ 44, 1989, ΧΡΟΝΙΚΑ, σ. 480 (απλή μνεία της επιγραφής)	Α' ΜΙΣΘ 2ου
219	ΘΡ. ΒΑΣΗΣ		0,655X0,785X0,385	ΡΟΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ-ΜΗΤΕΡΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΓΙΑ "ΤΟΝ ΥΙΟΝ" ΚΑΙ Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ (.) ΓΙΑ "ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟΝ" ΚΑΙ Ο ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΤΟΥ ΓΙΑ "ΤΟΝ ΤΡΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ Α[ΔΕΛΦΟΝ]" (ΡΟΔΙΟ - ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΜΙΡΟ-ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ)			ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ, ΤΕΤΡΑΠΥΛΟ		ASAtene n.s. 44-45, 1986-1987, σ. 267-269, αρ. 1	Α' ΜΙΣΘ 2ου (..)

220		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ		 [ΕΠΙΣΤΑΘ]ΕΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΑΝ ΛΟΓΕΙΑΝ ΤΑΣ ΔΙΔΡΑΧΜΙΑΣ, [ΕΠΙΣΤΑΘ]Ε[ΝΤ]Ε[Σ] ΕΠΙ Τ]ΑΝ ΑΓΟΡΑΝ..... Γ[Ρ]ΑΜΜΑΤΕΥΣ (ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ)	ΘΕΟΙΣ	[ΑΣΚΛΑ]ΠΙΑΔΑΣ ΧΙΟΣ Ω[Ω] Α ΕΠΙΔΑΜΙΑ ΔΕΔΟΤΑ[Ω] ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ			ΡΟΔΟΣ. ΤΕΤΡΑΠΥΛΟ	ASAtene n.s. 44- 45, 1986-1987, σ. 272-274, αρ. 6	Δ' ΤΕΤΑΡΤΟ 3ου Ή ΤΕΛΟΣ 2ου
221		ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΑΣΗΣ					ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΟΜΕΔ[ΟΝΤΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ]				ΡΟΔΟΣ. ΤΕΤΡΑΠΥΛΟ	ASAtene n.s. 44- 45, 1986-1987, σ. 275-276, αρ. 9 πρβ. LINDOS II, 1, 217 καὶ σ. 54, αρ. 62	Α' ΜΙΣΟ 2ου
222		ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Μ.Λ.	0,23X0,66X0,45	ΑΓΑΘΑΝΑΣ ΟΝΟΜΑΣΤΟΥ (ΙΕΡΟΠΟΙΟΣ)			ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΟΠΟΙΟΥ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ.		ΡΟΔΟΣ. ΤΕΤΡΑΠΥΛΟ	ASAtene n.s. 44- 45, 1986-1987, σ. 286, αρ. 20	ΤΕΛΟΣ 3ου
223	Μ.Ρ. 274	ΠΕΣΣΟΣΧΗΜΗ ΣΤΗΛΗ. ΠΛΕΥΡΕΣ Α, Γ, ΑΚΕΡΑΙΗ	Α.Λ.	1,50X0,40-0,426X0,38- 0,40	ΚΤΗΣΙΦΩΝ ΧΕΡΣΟΝΑΣΙΤΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ... ΑΝΕΘΗΚΕ ΥΠΕΡ ΕΡΑΝΙΣΤΑΝ ΣΑΜΟΘΡΑΙΚΑ- ΣΤΑΝ, ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΙΑ- ΣΤΑΝ, ΕΡΜΑΙΣΤΑΝ, ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΣΤΑΝ ΤΩΝ ΣΥΝ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΙ (ΜΕΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΔΙΑΚΗ ΠΕΡΑΙΑ)			ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (:)) ΘΕΟΥ Ή ΑΛΛΟ	ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (:))		ΡΟΔΟΣ. ΚΟΡΑΚΟΝΕ- ΡΟ	ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ ΙΙ, 1989, σ. 73-85, αρ. 10	Α' ΜΙΣΟ 2ου

224	M.P. 1034	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ. ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	0,85Χ0,805	ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ ΦΙΛΟΣΤΕΦΑΝΟΥ ΙΕΡ[Α]ΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (∴) *	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 132-133, αρ. 53 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24	ΜΕΣΑ 3ου
225	M.P. 643	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	Λ.Λ.	0,79Χ0,91	ΙΕΞΑΚ[Ε]Σ[Ι]ΤΟΣ ΠΑΣΙΚΡΑΤΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		ΦΥΛΗΣ ΑΛΙΚ[Α]Ρ[Η]Ν[Η]ΑΣΣΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (∴) *	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 133-134, αρ. 54 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24	ΜΕΣΑ 3ου
226	M.P. 1040	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ	Λ.Λ.	0,74Χ0,69Χ0,617	ΑΡΧΟΚΡΑΤΗΣ ΑΡΧΙΠΟΛΙΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		ΜΝΑΣΠΙΜΟΣ ΤΕΛΕΣΩΝΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ. (∴) *	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 134-135, αρ. 55 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 28 και σ. 43 stemma 15 h	220
227	M.P. 1036	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ. ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,845	ΘΕΥΔΩΡΟΣ ΔΕΞΙΑΝΑΚΤΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΧΡΥΣΑΟΡΕΥΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ *	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 136-137, αρ. 56 πρβ. IG XII, 1, 479, όπου η επιτύμβια επιγραφή του γλύπτη ()	220
228	M.P. 1595	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ. ΑΚΕΡΑΙΗ	Λ.Λ.	0,84Χ0,735	ΦΙΛΟΔΑΜΟΣ ΦΙΛΙΣΚΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		ΑΡΙΣΤΩΝΙΔΑΣ ΤΙΜΑΓΟΡΑ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑ		Φ. Μ.	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 137-138, αρ. 57 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 51, αρ. 10 και σ. 43 stemma 15 e	197

229	M.P. 1492	ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟΣ ΛΙΘΟΣ. ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ	Λ.Λ.	0,30 (Σ) X1,50X0,54	β: ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.) α: Ο ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΙΕΡΕΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΓΓΕΝΗ ΤΟΥ "ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ ΕΥΦΡΑΝΤΙΔΑ" (ΕΠΙΣΗΣ ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)			β: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑΣ α: ΑΓΑΛΜΑ ΙΕΡΕΑΣ ΣΥΓΓΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΟΜΟΝΥΜΩΝ ΕΠΩΝΥΜΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ		α+β: ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2 ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ Φ. Μ. Ή ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (,;)	ΡΟΔΟΣ. ΠΩΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ (,)		ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 138-140, σφ. 58	150-108
230	M.P. 1588	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α	Λ.Λ.	0,875X0,95X0,715	α: ΚΛΕΥΚΡΑΤΗΣ ΚΛΕΥΣΘΕΝΕΥΣ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ... (ΙΕΡΕΑΣ ΑΛ.)		α: ΠΥΘΟΚΡΙΤΟΣ ΤΙΜΟΧΑΡΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	α: ΑΓΑΛΜΑ ΑΝΑΘΕΤΗ ΙΕΡΕΑΣ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (,;)	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ		ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 140-144, σφ. 59 πρβ. LINDOS II, 1, σ. 53-54, σφ. 56	188-186
231	M.P. 1593	ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,25	ΑΓΝΟΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ (ΣΥΓΓΕΝΗΣ ΙΕΡΕΑΣ Η ΤΟ ΙΕΡΟ Η "ΑΛΛΟΣ ΦΟΡΕΑΣ Ή ΙΔΙΩΤΗΣ) ΓΙΑ ΤΟΝ "...ΙΕΡΗ ΑΛΙΟΥ"			ΑΓΑΛΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟΥ ΙΕΡΕΑΣ		ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ *	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ		ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 145-146, σφ. 61	2ος
232	M.P. 1490	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΑΚΕΡΑΙΑ	Λ.Λ.	0,295X0,94X0,86	ΤΙΜΟΣΤΡΑΤΟΣ ΑΙΝΗΤΟΡΟΣ (ΡΟΔΙΟΣ ΙΔΙΩΤΗΣ-ΘΕΤΟΣ ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΤΙΜΩΜΕΝΟΥ) "ΥΠΕΡ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ" (ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ,;)	ΘΕΟΙΣ		ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ-ΘΕΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ		ΜΕΓ. Φ. Μ. (,;)	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ		ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 161, σφ. 70	3ος
233	M.P. 207	ΒΑΣΗ ΟΡΘΟΓΩΝΙΑ. ΤΜΗΜΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ	Λ.Λ.	0,175X1,435X0,53	ΑΓΝΟΣΤΟΣ ΑΝΑΘΕΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ "ΙΕΡΟΚΛΕΑ ΕΥΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΣΑΡΗ" (ΡΟΔΙΟ ΙΔΙΩΤΗ,;)			ΑΓΑΛΜΑ ΡΟΔΙΟΥ ΙΔΙΩΤΗ		Φ. Μ. Ή ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (,;)	ΡΟΔΟΣ. ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ		ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ II, 1989, σ. 163, σφ. 72	2ος

234	Μ.Ρ. 3085	ΒΑΣΗ ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ ΕΛΛΙΠΗΣ	Λ.Λ.	0,46X0,36	3 ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕ[ΥΣ] (ΡΟΔΙΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ)	ΕΡΜΑΙ		ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (..) ΕΡΜΗ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΡΟΔΟΣ, ΠΟΛΗ		ΚΟΝΤΟΡΙΝΙ ΙΙΙ, 1989, σ. 157-160, αρ. 1	200-170
235		ΤΜΗΜΑ ΣΤΗΛΗΣ Η ΒΑΣΗΣ. ΕΛΛΙΠΕΣ	Λ.Λ.	0,373 (Σ) Χ0,473 (Σ)	6 ΡΟΔΙΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ (ΙΕΡΕΙΣ...)					ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΙΑΛΥΣΟΣ. ΙΕΡΟ ΕΡΕΘΙΜΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ	Β.Μ.	IG XII, 1, 732 SGDI 4137 ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟ-ΔΟΥΛΟΥ, 1989, σ. 167-168, αρ. 3*	Δ' ΤΕΤΑΡΤΟ 3ου
236		ΘΡ. ΒΑΣΗΣ	Λ.Λ.	0,08X0,08			ΦΥΛΗ[Σ.....]			ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΙΑΛΥΣΟΣ. ΙΕΡΟ ΕΡΕΘΙΜΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ	Μ.Ρ. :	CIRh II, 1, σ. 110, αρ. 21 LINDOS II, 1, σ. 52, αρ. 24 MARCADE II, 97 ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟ-ΔΟΥΛΟΥ, 1989, σ. 180, αρ. 26*	Β' ΜΙΣΟ 3ου
237		ΠΛΑΚΑ. ΠΡΟΣΘΙΟ ΤΜΗΜΑ ΜΙΚΡΗΣ ΒΑΣΗΣ (.)	Μ.ΥΠΟΛ.	0,185 (Σ) Χ0,25Χ0,092	3 ΡΟΔΙΟΙ ΑΝΑΘΕΤΕΣ (ΙΕΡΕΙΣ...)	[Α]ΠΟΛΛΩΝΙ ΕΡΕΘΙΜΙΩΙ	[Γ]ΕΡΙΓΕΝΗΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ	ΑΓΑΛΜΑΤΙΟ (..) ΑΠΟΛΛΩΝΑ		ΜΙΚΡ. Φ. Μ. (..)	ΙΑΛΥΣΟΣ. (ΘΩΛΟΣ)		LINDOS II, 2, 679 MARCADE II, 86 ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟ-ΔΟΥΛΟΥ, 1989, σ. 183, αρ. 28*	ΤΕΛΟΣ 3ου

3. 2. 2. Α.: ΛΙΝΔΟΣ: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ-ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Με τη βοήθεια του ανωτέρω πίνακα μπορούμε να προβούμε στις εξής κατηγοριοποιήσεις ανά πόλη και ανά στήλη· εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα:

Στήλη 3- Σχήμα βάσεων

Οι ενεπίγραφες βάσεις της Λίνδου, που χρονολογούνται στους μεσοελληνιστικούς χρόνους είναι 117 (αρ. 1-118), διότι οι βάσεις αρ. 61+62, που συνανήκουν, υπολογίζονται ως μία. Από αυτές οι 51 είναι **ορθογώνιες** (αρ. 1, 3, 5-9, 12, 17-18, 20-21, 25, 27-28, 33, 38-39, 45-46, 48, 50, 52-56, 59-60, 63-66, 71, 73-74, 79-80, 82-83, 85-86, 92, 94, 96, 100, 102, 106-107, 114, 118). **Κυλινδρικές** είναι 10 βάσεις (αρ. 4, 13, 26, 30, 42, 61+62, 93, 98-99, 104). **Πεσσόσχημες** 6 βάσεις (αρ. 11, 40, 47, 70, 72, 91), **ημικυκλικές εξέδρες** 2 (αρ. 37, 84), **βάσεις ιδιόμορφου σχήματος** 1 (αρ. 58), **ορθογώνιοι λίθοι** 3 (αρ. 19, 57, 81), **λειασμένες προεξοχές βράχου για τοποθέτηση αναθήματος** 2 (αρ. 75, 95) και τέλος, **βάσεις χωρίς προσδιορισμό σχήματος** 11 (αρ. 23, 35, 88, 97, 103, 108-109, 111-112, 115-116). Ειδικότερα, **τμήματα και θραύσματα ορθογωνίων βάσεων** σώζονται 17 (αρ. 2, 14-16, 22, 24, 29, 31, 34, 36, 41, 49, 67, 69, 78, 89, 105), **τμήματα και θραύσματα κυλινδρικών βάσεων** 2 (αρ. 32, 43) και **τμήματα βάσεων** γενικά σώζονται 12 (αρ. 10, 44, 51, 68, 76-77, 87, 90, 101, 110, 113, 117).

Από τις ανωτέρω, μπορούμε να διακρίνουμε ως υποκατηγορία 6 **μικρές ορθογώνιες** βάσεις (αρ. 22-23, 74, 76, 88, 92), που προσμετρώνται στις επιμέρους κατηγορίες.

Σε ποσοστιαία ανάλυση επί τοις εκατό και για 117 βάσεις έχουμε τα εξής στοιχεία:

51 ορθογώνιες βάσεις ή ποσοστό 43,589%

10 κυλινδρικές βάσεις: 8,547%

6 πεσσόσχημες βάσεις: 5,128%

- 2 ημικυκλικές εξέδρες: 1,709%
- 1 βάση ιδιόμορφου σχήματος: 0,854%
- 3 ορθογώνιοι λίθοι: 2,564%
- 2 λειασμένες προεξοχές βράχου για τοποθέτηση αναθήματος: 1,709%
- 11 βάσεις χωρίς προσδιορισμό σχήματος: 9,401%
- 17 τμήματα και θραύσματα ορθογωνίων βάσεων: 14,529%
- 2 τμήματα και θραύσματα κυλινδρικών βάσεων: 1,709%
- 12 τμήματα βάσεων γενικά: 10,256%

Διαπιστώνουμε ότι επί των σωζομένων βάσεων από άποψη σχήματος κυριαρχούν οι ορθογώνιες και έπονται οι κυλινδρικές. Οι πεσσόσχημες αποτελούν ένα μικρό ποσοστό και ακόμα μικρότερο οι ημικυκλικές εξέδρες, που συνιστούν ένα μεγαλοπρεπή και πολυδάπανο τύπο μνημείου.

Στήλη 4- Υλικό βάσεων

Όσον αφορά στο υλικό των βάσεων αυτών βλέπουμε ότι κυριαρχεί ο λάρτιος λίθος, καθώς από τις 115 (εξαιρούνται οι δύο λειασμένες προεξοχές βράχου για τοποθέτηση αναθήματος), οι 95 βάσεις είναι κατασκευασμένες από **λάρτιο λίθο** (αρ. 1-22, 24, 25 [ερυθρός λάρτιος λίθος], 26-73, 74 (:), 76-88, 90-94, 96, 98-101). Το γεγονός αυτό θεωρείται φυσικό και αναμενόμενο στο βαθμό που η ανωτέρω γκρίζα πέτρα λατομευόταν κοντά στη Λίνδο και ήταν κατάλληλη για κατασκευή βάσεων και βάρων. Σημειωτέον ότι στο συνολικό αριθμό των 95 βάσεων από λάρτιο θα πρέπει να προστεθούν 12 βάσεις (αρ. 97, 102-108, 110, 112-114), που αναφέρονται στην αρχική δημοσίευσή τους ως κατασκευασμένες από γαλάζιο μάρμαρο, μάρμαρο το οποίο είναι ταυτόσημο με τον λάρτιο λίθο. Έτσι, ο συνολικός αριθμός των βάσεων από λάρτιο διαμορφώνεται στις 107. Εξαιρούνται οι κάτωθι 3 βάσεις που είναι κατασκευασμένες από άλλο υλικό: αρ. 23 (λευκό μάρμαρο), 89 (ερυθρός λίθος) και αρ. 115 (μάρμαρο). Τέλος, στις δημοσιεύσεις 5 βάσεων (αρ. 109, 111, 116-118) δεν αναφέρεται το υλικό κατασκευής τους.

Σε ποσοστιαία ανάλυση επί τοις εκατό και για 115 βάσεις, εξαιρουμένων των 2 λειασμένων προεξοχών βράχου για τοποθέτηση αναθήματος (αρ. 75, 95), έχουμε τα εξής στοιχεία:

- 107 βάσεις από λάρτιο λίθο ή ποσοστό 93,043%
- 3 βάσεις από άλλο υλικό: 2,608%
- 5 βάσεις χωρίς προσδιορισμό υλικού: 4,347%

Στήλη 6- α. Αναθέτες

Όσον αφορά στους αναθέτες, διαπιστώθηκαν 132 περιπτώσεις αναθέσεων συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

- 1^η κατηγορία: Κρατικές αρχές
- 2^η κατηγορία: Ρόδιοι αξιωματούχοι **A. θρησκευτικοί**
B. διοικητικοί-στρατιωτικοί
- 3^η κατηγορία: Ιδιώτες **A. Ρόδιοι**
B. Ξένοι
- 4^η κατηγορία: Άγνωστοι αναθέτες

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει κρατικές αρχές ως αναθέτες και συγκεκριμένα:

Αναθέτες οι δήμοι. Διακρίνονται:

- α. Αναθέτης ο δάμος ο Ροδίων: 1 περίπτωση (αρ. 25)
- β. Αναθέτης ο δήμος (εκκλησία του δήμου) των Λινδίων (Λίνδιοι): 4 περιπτώσεις (αρ. 30, 32, 97, 113α)
- γ. Αναθέτης ο δάμος ο Νεττιδάν: 1 περίπτωση (αρ. 96)
- δ. Αναθέτης ο δήμος ο Κυθνίων: 1 περίπτωση (αρ. 117).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών κατηγορίας 1: 7 ή ποσοστό 5,303% επί του συνόλου των 132 αναθέσεων. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των αναθέσεων και ότι στις περιπτώσεις που ο αναθέτης δεν δηλώνεται με σαφήνεια και υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές για την ταυτότητά του, συμβατικά θα επιλέγουμε την πρώτη αναγραφόμενη στην κατάταξη του πίνακα ως πιο πιθανή.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει Ροδίους αξιωματούχους-σημειώνεται ότι η λέξη Ρόδιος χρησιμοποιείται εδώ και εφεξής με την εθνική σημασία του όρου- και συγκεκριμένα στην **A**. υποκατηγορία συναντώνται:

I. Θρησκευτικοί αξιωματούχοι, που αναθέτουν ατομικά και μόνο με αυτή τους την ιδιότητα. Διακρίνονται:

- α. Ιερείς: 36 περιπτώσεις (αρ. 1a-1b, 7, 9, 13, 14a-14b, 15, 18, 19a-19b, 26, 33, 35, 37, 41-43, 45, 53, 55-56, 59a-59b, 69, 76, 84b, 87b, 94, 98, 102-104, 106, 110, 113b).

Η βάση με αρ. 59a εντάσσεται με επιφύλαξη στο ανωτέρω σύνολο, διότι ίσως αφορά ιερέα, που δεν αναθέτει ο ίδιος, αλλά τιμάται με ανδριάντα από το διάδοχό του. Σημειώνεται ότι η περίοδος ιερατείας των ιερέων έχει λήξει κατά το χρόνο της ανάθεσης, όπως δείχνει ο τύπος *ιερατεύσας*, και είναι κυρίως ιερείς της Αθηνάς Λινδίας, του Διός Πολιέως και της Αρτέμιδος Κεκοίας.

β. Άλλα ιερατικά μέλη. Διακρίνονται:

- β1. Αρχιεροθύτες: 1 περίπτωση (αρ. 100)
- β2. Ιεροθύτες, τιμηθέντες από το δάμο των Λινδοπολιτάν και από διάφορες πάτρες: 1 περίπτωση (αρ. 50).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2A1**: 38 ή ποσοστό 28,787%.

II. Θρησκευτικοί αξιωματούχοι, με διάφορες επιπλέον ιδιότητες. Διακρίνονται:

- α. Αναθέτης, με την ιδιότητα του ιερέα και του νικητή χορηγού κωμωδίας: 1 περίπτωση (αρ. 86)
- β. Αναθέτης, με την ιδιότητα του ιερέα και αρχιεροθύτη, στεφανωθείς από διάφορες διαγωνίες: 1 περίπτωση (αρ. 99)
- γ. Αναθέτης, με την ιδιότητα του ιερέα και του αθλητή: 1 περίπτωση (αρ. 115).

Επισημαίνεται και εδώ η χρήση των ρηματικών τύπων *ιερατεύσας*, *ιεροθυτήσας*, *στεφανωθείς*, *χοραγήσας*, *νικάσας*, για την οποία ισχύει ό,τι και παραπάνω.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2AII**: 3 ή ποσοστό 2,272%.

III. Θρησκευτικοί αξιωματούχοι, που αναθέτουν συλλογικά, με

α. διοικητικά-πολιτικά σώματα: 1 περίπτωση (αρ. 91), στην οποία αναθέτες είναι: ιερέυς Αθηνάς Λινδίας, επίσκοποι, υπογραμματεύς μαστρών, γραμματεύς επισκόπων,

β. ευρύτερα ιερατικά σώματα: 7 περιπτώσεις (αρ. 10-11, 40, 63, 65, 68, 107b), στις οποίες αναθέτες είναι: διάφοροι ιερείς, αρχιεροθύτης, ιεροθύτες, ιεροταμίες, αγωνοθέτης, γραμματείς,

γ. ιερείς από κοινού: 1 περίπτωση (αρ. 111 (:))

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει εδώ η βάση με αρ. 40, στην οποία αναφέρεται ότι ο Αρχοκράτης Αρχιπόλιος, Λίνδιος επιφανής, αναθέτει ως ιερέας του Ήλιου μαζί με άλλους Ρόδιους ιερείς διαφόρων θεοτήτων.

Η βάση με αρ. 111 ενσωματώνεται με επιφύλαξη στην ανωτέρω κατηγοριοποίηση, διότι εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησής της δεν είναι σαφές αν ο αναθέτης είναι ένας ιερέας ή δύο.

Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις α., β. οι αξιωματούχοι των διαφόρων σωμάτων είναι εν ενεργεία, πλην των βάσεων με αρ. 63 και 68, που αφορούν σε αναθέσεις ιεροταμιών, των οποίων η θητεία έχει λήξει, όπως δείχνει ο τύπος *ιεροταμιεύσαντες*.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2AIII**: 9 ή ποσοστό 6,818%.

IV. Θρησκευτικοί αξιωματούχοι, που αναθέτουν μαζί με συγγενείς τους στα πλαίσια του ιδιωτικού βίου. Διακρίνονται:

α. Ιερέας - στρατηγός, μαζί με το γιό και την εγγονή του: 1 περίπτωση (αρ. 82).

β. Ιερέας μαζί με το γιό του: 1 περίπτωση (αρ. 87c).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2AIV**: 2 ή ποσοστό 1,515%.

V. Αναθέτες συγγενείς-μέλη των οικογενειών των θρησκευτικών αξιωματούχων, τα οποία αναθέτουν υπέρ αυτών. Διακρίνονται:

α. Γιός (-οί) ιερέων: 7 περιπτώσεις (αρ. 4-5, 6b, 20, 52, 57, 108a)

β. Γιός ιερέα και σύζυγος του επίσης ιερέα, υιού: 1 περίπτωση (αρ. 17)

γ. Παιδί (-ιά) ιερέων (γιοί και κόρες): 4 περιπτώσεις (αρ. 8, 66, 105, 109). Στην αρ. 8 αναθέτουν 4 γιοί και 1 κόρη, στην αρ. 66 αναθέτουν 1 κόρη και 2 γιοί, στην αρ. 105 δεν διασαφηνίζεται ο αναθέτης, στην αρ. 109 αναθέτουν 1 γιός και 2 κόρες.

δ. Αδελφοί ιερέων: 3 περιπτώσεις (αρ. 84a, 84c, 84e)

ε. Γονέας ιερέα: 1 περίπτωση (αρ. 87a). Για τη διευκόλυνσή μας, προκρίθηκε η πρώτη πιθανή ιδιότητα του αναθέτη (γονέας) και όχι η δεύτερη προτεινόμενη από τους εκδότες (ιεροταμίες).

στ. Πατέρας και αδελφός ιερέα: 1 περίπτωση (αρ. 112)

ζ. Σύζυγοι ιερέων ατομικά: 1 περίπτωση (αρ. 58)

η. Αδελφός και ανίψια ιερέα (και αρχιεροθύτη): 1 περίπτωση (αρ. 85)

θ. Σύζυγος ιερέα και γιος (:) ιερέα: 1 περίπτωση (αρ. 107a)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2AV**: 20 ή ποσοστό 15,151%.

Στη 2^η κατηγορία και συγκεκριμένα στη Β. υποκατηγορία συναντώνται:

I. Αναθέτες διοικητικά σώματα: 2 περιπτώσεις (αρ. 80-81). Αναθέτες είναι επιστάται, γραμματεὺς μαστρῶν, υπογραμματεὺς μαστρῶν και επιστατῶν, γραμματεὺς λογιστῶν εν ενεργεία.

Σημειώνεται ὅτι οἱ επιστάτες ἐδῶ αναφέρονται σε ομάδες των 3, επομένως πρέπει σε αὐτή την περίπτωση να ἔχουν διοικητικές-πολιτικές εξουσίες (βλ. Lindos II, 1, σ. 25).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετῶν υποκατηγορίας **2BI**: 2 ἢ 1,515%.

II. Αναθέτες Ρόδιοι διοικητικοὶ αξιωματοῦχοι, με διάφορες επιπλέον ιδιότητες. Διακρίνονται:

α. Αναθέτης χορηγός και τριήραρχος και φύλαρχος και νικητῆς αγῶνων: 1 περίπτωση (αρ. 118a)

β. Αναθέτης νικητῆς και τριήραρχος και φύλαρχος και νικητῆς αγῶνων: 1 περίπτωση (αρ. 118b).

Σημειώνεται ὅτι στην επιγραφή της βάσης αρ. 118 δεν αναφέρονται οἱ παρατιθέμενες ιδιότητες των αναθετῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι γνωστές ἀπὸ ἄλλα σχετικά επιγραφικά δεδομένα.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετῶν υποκατηγορίας **2BII**: 2 ἢ ποσοστό 1,515%.

III. Αναθέτες Ρόδιοι στρατιωτικοί. Διακρίνονται:

α. Στρατηγοὶ και οἱ συστρατευσάμενοι ἀγεμόνες: 1 περίπτωση (αρ. 54)

β. Ναύαρχος (:): 1 περίπτωση (αρ. 77)

γ. Στρατηγός, με την ιδιότητα και του διοικητῆ τμήματος στόλου: 1 περίπτωση (αρ. 79)

δ. Επιστάτης: 2 περιπτώσεις (αρ. 93, 95).

Σημειώνεται ὅτι οἱ επιστάτες ἐδῶ ἔχουν στρατιωτικά καθήκοντα, ὅπως προκύπτει ἀπὸ την φράση *ὑπὲρ των συστρατευσαμένων* (βλ. Lindos II, 1, σ. 26).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετῶν υποκατηγορίας **2BIII**: 5 ἢ ποσοστό 3,787%.

IV. Αναθέτες Ρόδιοι στρατιωτικοὶ αξιωματοῦχοι, με διάφορες επιπλέον ιδιότητες. Διακρίνεται:

Αναθέτης στρατηγός και πρύτανης και φύλαρχος και νικητῆς αγῶνων: 1 περίπτωση (αρ. 101)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετῶν υποκατηγορίας **2BIV**: 1 ἢ ποσοστό 0,757%.

V. Αναθέτες συγγενεῖς-μέλη των οικογενειῶν των στρατιωτικῶν αξιωματῶν, τα ὁποῖα αναθέτουν ὑπὲρ αὐτῶν. Διακρίνεται:

γιοὶ επιστάτη: 1 περίπτωση (αρ. 92)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετῶν υποκατηγορίας **2BV**: 1 ἢ ποσοστό 0,757%.

Η **3^η κατηγορία** περιλαμβάνει ιδιώτες, **A.** Ρόδιους και **B.** ξένους. Στην υποκατηγορία **A.** δεν συμπεριλαμβάνονται οἱ αναθέτες της υποκατηγορίας 2AV, καθῶς και της υποκατηγορίας 2BV, διότι δεν γνωρίζουμε με βεβαιότητα σε ὅλες τις περιπτώσεις, αν κατείχαν και οἱ ἴδιοι ιερατικά και στρατιωτικά

αξιώματα ή ήταν μόνο απλοί πολίτες. Βεβαίως, όπως δείχνουν τα επιγραφικά δεδομένα, τα δημόσια και ιερατικά αξιώματα ανακυκλώνονταν ανάμεσα στα μέλη των ίδιων επιφανών οικογενειών (π.χ. στην οικογένεια του Λίνδιου Αρχοκράτη Αρχιπόλιος υπήρχαν πολλοί ιερείς [βλ. το σχετικό stemma αρ. 7 στο Lindos II, 1, σ. 35-36], ο ένας από τους 4 γιους του ιερέα Πολυξένου Αριστοκράτους [βάση αρ. 8, υποκατηγορίας 2AVγ] έγινε αρχιεροθύτης, ο γιός του ιερέα Ξενοκλέους Απολλοδότου [βάση αρ. 17, υποκατηγορίας 2AVβ] έγινε και ο ίδιος ιερέας, ο ένας από τους 3 γιούς επιστάτη [βάση αρ. 92, υποκατηγορίας 2BV] έγινε και ο ίδιος επιστάτης, κλπ.), αλλά το γεγονός αυτό δεν είναι πάντα αυταπόδεικτο, επομένως δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κανόνας, καθώς έχει μερική ισχύ.

Πιο αναλυτικά, στην 3^η κατηγορία και συγκεκριμένα στην **A**. υποκατηγορία συναντώνται:

I. Ρόδιοι ιδιώτες, που αναθέτουν ατομικά. Διακρίνονται:

α. Ρόδιοι άνδρες: 16 περιπτώσεις (αρ. 2-3, 16 (:), 21-22, 24, 39b, 46, 49, 60, 61+62, 70, 72 (:), 74, 88, 114)

β. Ρόδιες γυναίκες: 1 περίπτωση (αρ. 51).

Σημειώνεται ότι τις βάσεις με αρ. 49, 60 έχει αναθέσει ο ίδιος αναθέτης, ενώ η βάση με αρ. 70 -σύμφωνα με τα σχόλια των εκδοτών- έχει ανατεθεί από ιδιώτη χαμηλής κοινωνικής τάξης.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3AI**: 17 ή ποσοστό 12,878%.

II. Αναθέτες Ρόδιοι ιδιώτες και παιδιά. Πρόκειται πιθανότατα για δικά τους παιδιά : 2 περιπτώσεις (αρ. 6a, 83).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3AII**: 2 ή ποσοστό 1,515%.

III. Αναθέτες ζεύγος Ροδίων ιδιωτών: 2 περιπτώσεις: (αρ. 67, 116).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3AIII**: 2 ή ποσοστό 1,515%.

IV. Ρόδιοι ιδιώτες, που αναθέτουν συλλογικά: 3 περιπτώσεις (αρ. 23, 39a, 90).

Τη βάση αρ. 23 αναθέτει μία Ροδία (;) ιδιώτης μαζί με κάποιο άλλο πρόσωπο, το οποίο μπορεί να είναι ο σύζυγός της ή άλλος συγγενής. Η ελλιπής διατήρηση της βάσης αφήνει ανοικτά όλα τα ενδεχόμενα. Γι' αυτό προκρίθηκε η κατάταξή της σε αυτή την υποκατηγορία, που είναι πιο γενική και όχι στην υποκατηγορία 3AIII. Για τη βάση αρ. 90 προκρίθηκε αυτή η ιδιότητα των αναθετών συμβατικά. Πιθανόν, όμως, να ήταν και ιερείς ή διοικητικοί αξιωματούχοι.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3AIV**: 3 ή ποσοστό 2,272%.

V. Αναθέτης Ρόδιος αθλητής (νικητής αρματοδρομίας): 1 περίπτωση (αρ. 78).

Σύνολο αναθετών υποκατηγορίας **3AV**: 1 ή ποσοστό 0,757%.

Στην 3^η κατηγορία και συγκεκριμένα στη Β. υποκατηγορία συναντώνται:

I. Ξένοι ιδιώτες, που αναθέτουν ατομικά. Διακρίνονται:

α. Ξένοι άνδρες: 4 περιπτώσεις (αρ. 12, 48, 73, 75)

β. Ξένες γυναίκες: 1 περίπτωση (αρ. 47).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 3BI: 5 ή ποσοστό 3,787%.

II. Ξένοι ιδιώτες, που αναθέτουν συλλογικά: 1 περίπτωση (αρ. 29).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 3BII: 1 ή ποσοστό 0,757%.

III. Ξένοι αναθέτες, με την ιδιότητα του ευεργέτη και του προξένου, όπως και οι κατέχοντες το προνόμιο της επιδημίας. Διακρίνονται:

α. Ξένος ευεργέτης και η αδελφή του: 1 περίπτωση (αρ. 38)

β. Ξένοι πρόξενοι, που αναθέτουν ατομικά: 2 περιπτώσεις (αρ. 28, 64)

γ. Ξένοι ιδιώτες-αδέλφια, που έχουν το προνόμιο της επιδημίας και ο ανιψιός-πρόξενος του ενός: 1 περίπτωση (αρ. 36).

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 3BIII: 4 ή ποσοστό 3,03%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει **άγνωστους αναθέτες**, η ταυτότητα των οποίων δεν είναι δυνατό να διαγνωστεί, εξαιτίας της αποσπασματικής μορφής των βάσεων. Διακρίνονται:

Άγνωστος αναθέτης: 7 περιπτώσεις (αρ. 27, 31, 34, 44b, 71, 89, 108b)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών κατηγορίας 4: 7 ή ποσοστό 5,303%.

Στήλη 6- α. Γενικά συμπεράσματα για τους αναθέτες: Το γενικό σύνολο των περιπτώσεων των αναθετών των κατηγοριών 1-4: 132.

Στην κατηγορία 1 διαπιστώνεται ότι στο ιερό της Λίνδου από όλες τις κρατικές αρχές παρουσιάζονται ως αναθέτες μόνο **δήμοι** εκ των οποίων ο δήμος των Λινδίων δηλαδή η εκκλησία του δήμου απαντά στις περισσότερες περιπτώσεις αναθέσεων (1β): 4 ή ποσοστό 3,030%. Σημειώνεται ότι στην παρούσα κατάταξη οι δήμοι θεωρούνται απρόσωπα πολιτειακά σώματα, γι' αυτό και δεν συνυπολογίζονται στο άθροισμα του φύλου των αναθετών.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν όλες οι βάσεις που σχετίζονται με Ροδίους αξιωματούχους, οι οποίοι αναθέτουν είτε ατομικά είτε συλλογικά με διάφορα σώματα στα πλαίσια του δημόσιου βίου ή με τις οικογένειές τους στη σφαίρα του ιδιωτικού βίου ή τέλος, οι συγγενείς τους αναθέτουν υπέρ αυτών.

Στην υποκατηγορία 2A, που περιλαμβάνει τους θρησκευτικούς αξιωματούχους και τους συγγενείς τους, διαπιστώνονται 72 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 54,545%. Εξαιρουμένης της υποκατηγορίας 2AV, **θρησκευτικοί λειτουργοί** συναντώνται στις υποκατηγορίες 2AI: 38 περιπτώσεις, 2AII: 3 περιπτώσεις, 2AIII: 9 περιπτώσεις και 2AIV: 2 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 52 περιπτώσεων ή ποσοστό 39,393%. Επομένως, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στην πλειονότητά τους οι αναθέσεις στο ιερό σχετίζονται με μέλη του ιερατικού σώματος.

Όσον αφορά στο φύλο των αναθετών διαπιστώνουμε ότι σε όλες τις παραπάνω υποκατηγορίες, πλην της 2ΑΥΖ (1 περίπτωση) και της 2ΑΥγ (αρ. 105: 1 περίπτωση), είναι **άνδρες** αποκλειστικά και παρουσιάζονται να αναθέτουν συλλογικά ή ατομικά σε 63 περιπτώσεις ή ποσοστό 47,727%. Σε 7 περιπτώσεις μόνο ή ποσοστό 5,303% συναναθέτουν με γυναίκες.

Γυναίκες αναθέτες συναντώνται στις υποκατηγορίες 2ΑΙΝα: 1 περίπτωση, 2ΑΥβ: 1 περίπτωση, 2ΑΥγ: 3 περιπτώσεις, 2ΑΥζ: 1 περίπτωση, 2ΑΥη: 1 περίπτωση και 2ΑΥθ: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 8 περιπτώσεων ή ποσοστό 6,06%. Από αυτές, σε 7 αναθέτουν μαζί με άνδρες και σε 1 μόνο αναθέτει ατομικά μία γυναίκα δηλαδή σε ποσοστό 0,757%. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι γυναίκες σε καμία περίπτωση δεν αναθέτουν συλλογικά μεταξύ τους και όλες είναι συγγενείς θρησκευτικών αξιωματούχων. Από τις 7 περιπτώσεις στις οποίες αναθέτουν μαζί με άνδρες παρατηρούμε ότι μόνο σε μία προηγείται το όνομα της γυναίκας.

Ατομικές αναθέσεις διαπιστώνουμε στις υποκατηγορίες 2ΑΙ: 38 περιπτώσεις, 2ΑΙΙ: 3 περιπτώσεις, 2ΑΝα: 3 περιπτώσεις (αρ. 6b, 20, 108a), 2ΑΥδ: 2 περιπτώσεις (αρ. 84a, 84e), 2ΑΥε: 1 περίπτωση και 2ΑΥζ: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 48 περιπτώσεων ή ποσοστό 36,363%. Από αυτές στις 47 απαντούν άνδρες αναθέτες και μόνο σε 1 γυναίκα αποκλειστικά (2ΑΥζ). Επομένως, από το σύνολο των 72 αναθέσεων της υποκατηγορίας 2Α, οι 23 ή ποσοστό 17,424% έχουν γίνει **συλλογικά**. Σημειωτέον ότι οι συλλογικές αναθέσεις είναι 23 και όχι 24, διότι δεν συμπεριλαμβάνουμε την περίπτωση 2ΑΥγ -αρ. 105 στην οποία δεν διασαφηνίζεται ο αναθέτης και έτσι δεν γνωρίζουμε αν ήταν ένας ή πολλοί. Σε 16 από αυτές τις συλλογικές αναθέσεις συναντάμε αποκλειστικά άνδρες αναθέτες και σε 7 άνδρες και γυναίκες μαζί.

Στην υποκατηγορία **2Β**, που περιλαμβάνει τους διοικητικούς-στρατιωτικούς αξιωματούχους και τους συγγενείς τους, διαπιστώνονται 11 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 8,333% και αφορούν αποκλειστικά σε **αναθέσεις ανδρών**.

Διοικητικοί αξιωματούχοι συναντώνται στις υποκατηγορίες 2ΒΙ: 2 περιπτώσεις και 2ΒΙΙ: 2 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 4 περιπτώσεων ή ποσοστό 3,03%.

Στρατιωτικοί αξιωματούχοι συναντώνται στις υποκατηγορίες 2ΒΙΙΙ: 5 περιπτώσεις και 2ΒΙΥ: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 6 περιπτώσεων ή ποσοστό 4,545%. **Ατομικές αναθέσεις** απαντούν σε 7 περιπτώσεις ή ποσοστό 5,303% και **συλλογικές** σε 4 (υποκατηγορίες 2ΒΙ, 2ΒΙΙΙα, 2ΒΥ) ή ποσοστό 3,03%.

Συνολικά λοιπόν στην κατηγορία **2 (Α+Β)** συναντώνται 83 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 62,878%. Συμπεραίνουμε ότι στην πλειονότητά τους οι αναθέσεις στο ιερό της Λίνδου σχετίζονται με θρησκευτικούς, διοικητικούς, στρατιωτικούς αξιωματούχους και τους συγγενείς τους. Το σύνολο των περιπτώσεων των αναθέσεων των αξιωματούχων αυτών, εξαιρουμένων των συγγενών τους, είναι 62: 52 θρησκευτικοί αξιωματούχοι + 4 διοικητικοί + 6 στρατιωτικοί δηλαδή ποσοστό 46,969%.

Έχουν γίνει κυρίως από άνδρες σε συνολικό αριθμό περιπτώσεων 81 (54 ατομικά, 20 συλλογικά και 7 μαζί με γυναίκες) ή ποσοστό 61,363%. Σε μία περίπτωση αναθέτει μία γυναίκα ατομικά, αλλά αυτό αποτελεί ποσοστό μόνο 0,757% και σε μία άλλη είναι άγνωστο το φύλο των αναθετών (2ΑΥγ - αρ. 105). Οι ατομικές αναθέσεις, ανεξαρτήτως φύλου, είναι περισσότερες και απαρτίζουν ένα σύνολο 55 περιπτώσεων ή ποσοστό 41,666%, ενώ οι συλλογικές είναι λιγότερες, 27 περιπτώσεις ή ποσοστό 20,454%.

Στην κατηγορία **3** εντάχθηκαν όλες οι βάσεις που σχετίζονται με ιδιώτες Ρόδιους και ξένους, οι οποίοι αναθέτουν είτε ατομικά είτε συλλογικά.

Στην υποκατηγορία **3A**, που περιλαμβάνει τους **Ρόδιους ιδιώτες**, διαπιστώνονται 25 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 18,939%.

Άνδρες αναθέτες να αναθέτουν συλλογικά, με παιδιά ή ατομικά συναντώνται σε όλες τις υποκατηγορίες, πλην της 3AΙβ δηλαδή σε 24 περιπτώσεις ή ποσοστό 18,181%. Εξ αυτών, σε 3 περιπτώσεις μόνο ή ποσοστό 2,272% αναθέτουν μαζί με γυναίκες.

Γυναίκες αναθέτες συναντώνται στις υποκατηγορίες 3AΙβ: 1 περίπτωση, 3AΙΙΙ: 2 περιπτώσεις και 3AΙV (αρ. 23): 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 4 περιπτώσεων ή ποσοστό 3,03%. Από αυτές σε 3 αναθέτουν μαζί με άνδρες και σε 1 αναθέτει ατομικά 1 γυναίκα. Σε καμία περίπτωση δεν αναθέτουν συλλογικά μεταξύ τους. Παρατηρούμε επίσης ότι σε 2 περιπτώσεις αναθέτουν με την ιδιότητα της συζύγου.

Ατομικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγορίες 3AΙ: 17 περιπτώσεις, 3AΙV: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 18 περιπτώσεων ή ποσοστό 13,636%.

Συλλογικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγορίες 3AΙΙ: 2 περιπτώσεις, 3AΙΙΙ: 2 περιπτώσεις και 3AΙV: 3 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 7 περιπτώσεων ή ποσοστό 5,303%.

Στην υποκατηγορία **3B**, που περιλαμβάνει τους **ξένους ιδιώτες**, διαπιστώνονται 10 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 7,575%.

Άνδρες αναθέτες να αναθέτουν ατομικά ή συλλογικά συναντώνται στις υποκατηγορίες 3BΙα: 4 περιπτώσεις, 3BΙΙ: 1 περίπτωση, 3BΙΙΙβ: 2 περιπτώσεις και 3BΙΙΙγ: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 8 περιπτώσεων ή ποσοστό 6,06%. Σε 1 περίπτωση μόνο αναθέτουν μαζί με γυναίκα.

Γυναίκες αναθέτες συναντώνται στις υποκατηγορίες 3BΙβ: 1 περίπτωση και 3BΙΙΙα: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 2 περιπτώσεων ή ποσοστό 1,515%. Από αυτές σε 1 αναθέτουν μαζί με άνδρες και σε 1 αναθέτει ατομικά 1 γυναίκα. Σε καμία περίπτωση γυναίκες δεν εμφανίζονται να αναθέτουν συλλογικά μεταξύ τους. Παρατηρούμε μάλιστα ότι σε 1 περίπτωση η αναθέτρια είναι συγγενής, αδελφή του άνδρα.

Ατομικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγορίες 3BΙ: 5 περιπτώσεις, 3BΙΙΙβ: 2 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 7 περιπτώσεων ή ποσοστό 5,303%.

Συλλογικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγορίες 3BΙΙ: 1 περίπτωση, 3BΙΙΙα: 1 περίπτωση και 3BΙΙΙγ: 1 περίπτωση δηλαδή σε σύνολο 3 περιπτώσεων ή ποσοστό 2,272%.

Συνολικά στην κατηγορία **3 (A+B)** συναντώνται 35 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 26,515%. Συμπεραίνουμε ότι στην πλειονότητά τους οι αναθέσεις στο ιερό σχετίζονται με Ρόδιους ιδιώτες σε σύνολο 25 περιπτώσεων ή ποσοστό 18,939%. Έχουν γίνει κυρίως από άνδρες σε συνολικό αριθμό 24 περιπτώσεων (17 ατομικά, 4 συλλογικά και 3 μαζί με γυναίκες) ή ποσοστό 18,181%. Σε 1 περίπτωση αναθέτει ατομικά 1 Ρόδια γυναίκα, αλλά αυτό αποτελεί ένα πολύ μικρό, σχεδόν αμελητέο, ποσοστό 0,757%. Οι ατομικές αναθέσεις είναι περισσότερες και απαρτίζουν ένα σύνολο 18 περιπτώσεων ή ποσοστό 13,636%, ενώ οι συλλογικές είναι λιγότερες: 7 και απαρτίζουν ένα ποσοστό 5,303%. Σε πολύ λίγες περιπτώσεις παρουσιάζονται ξένοι αναθέτες: 10 ή ποσοστό 7,575%, εκ των οποίων πάλι υπερτερούν οι άνδρες: 8 περιπτώσεις ή ποσοστό 6,06% σε σχέση με τις γυναίκες: 2 περιπτώσεις ή ποσοστό 1,515%. Και εδώ πάλι, όπως και στις Ρόδιες, οι ατομικές αναθέσεις των ξένων γυναικών (1 περίπτωση) είναι αμελητέες. Στην άλλη περίπτωση η

ξένη συναναθέτει με τον αδελφό της. Στην κατηγορία των ξένων αναθετών επίσης παρατηρούμε ότι υπερτερούν οι ατομικές αναθέσεις: 7 περιπτώσεις ή ποσοστό 5,303% σε σχέση με τις συλλογικές: 3 περιπτώσεις ή ποσοστό 2,272%.

Σύνολο περιπτώσεων ανδρών και παιδών αναθετών στις υποκατηγορίες 3A και 3B: $24 + 9 = 33$ ή ποσοστό 25%. Εξ αυτών, περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν ατομικά είναι $17 + 6 = 23$ ή ποσοστό 17,424% και περιπτώσεις ανδρών και παιδών, που αναθέτουν συλλογικά $4 + 2 = 6$ ή ποσοστό 4,545%. Σύνολο περιπτώσεων γυναικών που αναθέτουν ατομικά $1 + 1 = 2$ ή ποσοστό 1,515% και μαζί με άνδρες $3 + 1 = 4$ ή ποσοστό 3,03%.

Στην κατηγορία 4, που περιλαμβάνει άγνωστους αναθέτες, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων, διαπιστώνονται 7 περιπτώσεις άγνωστων αναθετών ή ποσοστό 5,303%.

Συγκεντρωτικά:

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών στο ιερό της Λίνδου: 132

Σύνολο περιπτώσεων ανδρών αναθετών: 81 (κατηγ. 2) + 33 (κατηγ. 3) = 114 ή ποσοστό 86,363%. Εξ αυτών περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν ατομικά: 54 (κατηγ. 2) + 23 (κατηγ. 3) = 77 ή ποσοστό 58,333% και περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν συλλογικά: 20 (κατηγ. 2) + 6 (κατηγ. 3) = 26 ή ποσοστό 23%, αναθέσεις ανδρών και γυναικών μαζί: 7 (κατηγ. 2) + 4 (κατηγ. 3) = 11 ή ποσοστό 8,333%. Αναθέσεις γυναικών ατομικά: 2 (κατηγ. 2) + 1 (κατηγ. 3) = 3 ή ποσοστό 2,272%.

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων ανδρών και γυναικών: 114 (κατηγ. 2 και 3) + 3 (κατηγ. 2 και 3) = 117 + 7 άγνωστοι αναθέτες + 7 δήμοι + 1 μη επαρκώς προσδιοριζόμενος αναθέτης (2AVγ-αρ. 105) = 132

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων Ροδίων ανδρών και γυναικών: 108 (κατηγ. 2 και 3A) ή ποσοστό 81,818%. Συμπεριλαμβάνεται η περίπτωση 2AVγ-αρ. 105.

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων ξένων ανδρών και γυναικών: 10 (κατηγ. 3B) ή ποσοστό 7,575%.

Στήλη 6- β. Υπέρ ποιών (για λογαριασμό ποιών) γίνεται η ανάθεση

Όσον αφορά στα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων έγιναν οι αναθέσεις, διαπιστώθηκαν 132 περιπτώσεις συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ βασιλέων

2^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ Ροδίων Α. αξιωματούχων
Β. ιδιωτών
Γ. αθλητών

3^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ ξένων

4^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ απροσδιόριστου προσώπου

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει *αναθήματα υπέρ βασιλέων*. Διακρίνεται:

Βασιλέα Πτολεμαίων βασιλέως Πτολεμαίου και βασίλισσας Αρσινόας: 1 περίπτωση (αρ. 60)

Επισημαίνεται ότι η βάση αρ. 60 θα μπορούσε να ενταχθεί και στην 3^η κατηγορία, ωστόσο προκρίθηκε η τοποθέτησή της εδώ, λόγω του υπέρτατου τίτλου, που φέρει ο τιμώμενος.

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 1: 1 ή ποσοστό 0,757% επί του συνόλου των 132 περιπτώσεων, μέσω των οποίων συγκεκριμενοποιούνται τα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων έγιναν οι αναθέσεις. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ Ροδίων: Α. αξιωματούχων, Β. ιδιωτών και Γ. αθλητών. Πιο συγκεκριμένα, στην Α. υποκατηγορία συναντώνται:

A. Υπέρ Ροδίων αξιωματούχων

I. Αναθήματα για λογαριασμό θρησκευτικών αξιωματούχων ατομικά. Διακρίνονται:

α. ο δείνα ιερατεύσας: 32 περιπτώσεις (αρ.1a, 1b, 7, 9, 13, 14a, 14b, 15, 18, 19a (:), 19b, 26, 33, 37, 41, 42, 43, 45, 53, 59a (:), 59b, 69 (:), 76 (:), 84b, 94, 98, 102, 103, 104, 106, 110, 113b (:))

β. τον πατέρα ιερατεύσαντα ή υπέρ του πατρός ιερατεύσαντος: 11 περιπτώσεις (αρ. 4-5, 6b, 8, 20 (:), 52, 57, 66, 105, 108a, 109)

γ. τον δείνα ιερατεύσαντα: 4 περιπτώσεις (αρ. 12, 56, 111, 115)

δ. υπέρ του πατρός και υπέρ του ανδρός ιερατεύσαντος και αντίστροφα: 2 περιπτώσεις (αρ. 17, 107a)

ε. ο δείνα ιερατεύσας και στεφανωθείς υπό του δάμου του Ροδίων...: 1 περίπτωση (αρ. 25)

στ. ο δείνα ιεροθυτήσας και επαινεθείς υπό του δάμου του Λινδοπολιτάν και...: 1 περίπτωση (αρ. 50)

ζ. υπέρ του ανδρός ιερατεύσαντος και αρχιεροθυτήσαντος: 1 περίπτωση (αρ. 58)

η. υπέρ του δείνα συνάρχοντος (ιεροταμίας): 1 περίπτωση (αρ. 63)

θ. υπέρ του δείνα συνάρχοντος...ιεροταμιεύσαντα και ταμιεύσαντα και στραταγήσαντα επί τας χώρας: 1 περίπτωση (αρ. 68)

ι. υπέρ του αδελφού ιερατεύσαντος: 3 περιπτώσεις (αρ. 84a, 84c, 84e)

κ. υπέρ του αδελφού, υπέρ του θία ιερατεύσαντος και αρχιεροθυτήσαντος: 1 περίπτωση (αρ. 85)

λ. ο δείνα ιερατεύσας...και χοραγήσας...και νικάσας: 1 περίπτωση (αρ. 86)

μ. τον δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 87a)

ν. ο δείνα ιερατεύσας και αρχιεροθυτήσας και στεφανωθείς υπό ταν διαγονίαν: 1 περίπτωση (αρ. 99)

ξ. ο δείνα αρχιεροθύτας: 1 περίπτωση (αρ. 100)

ο. (τον δείνα ιερέα) ευσεβείας ένεκα και ευνοίας τας εις αυτούς: 1 περίπτωση (αρ. 107b)

π. τον υιόν ιερατεύσαντα, τον αδελφόν: 1 περίπτωση (αρ. 112)

Σημειώνεται ότι η βάση αρ. 19a εντάχθηκε στην υποκατηγορία 2Α1α, διότι πιθανόν ο ίδιος ο ιερέας έστησε για λογαριασμό του τον ανδριάντα του κατά την ιερατεία του γιού του, αν και δεν αποκλείεται να τον έστησε ο γιος του για λογαριασμό του πατέρα του, οπότε η βάση πρέπει να ενταχθεί στο 2Α1β, παρότι δεν ακολουθείται η ορολογία «υπέρ του πατρός».

Ο ανδριάντας της βάσης αρ. 59a στην υποκατηγορία 2A1a μπορεί να ανατέθηκε από τον ίδιο τον ιερέα για λογαριασμό του και να στήθηκε στην ίδια βάση με αυτόν του διαδόχου του.

Η βάση αρ. 115 στην υποκατηγορία 2A1γ πιθανότατα ανατέθηκε από τον ίδιο τον ιερέα και αθλητή για λογαριασμό του.

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2A1**: 64 ή ποσοστό 48,484%.

II. Αναθήματα για λογαριασμό θρησκευτικών αξιωματούχων συλλογικά.

Στην υποκατηγορία αυτή εντάσσονται και οι οικογένειές τους. Διακρίνονται:

α. θρησκευτικοί αξιωματούχοι αποκλειστικά: 4 περιπτώσεις (αρ. 10, 11, 40, 65)

β. υπέρ αυτού και τας γυναικός και των υιών και των θυγατέρων: 1 περίπτωση (αρ. 35)

γ. ο δείνα ιερατεύσας...και στραταγής και ο γιος και η εγγονή του: 1 περίπτωση (αρ. 82)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AII**: 6 ή ποσοστό 4,545%.

III. Αναθήματα για λογαριασμό διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων ατομικά. Διακρίνονται:

α. τον δείνα αρετάς ένεκα και ευνοίας εις τε τον σύμπαντα δάμον και εις τον Νεπιδάν: 1 περίπτωση (αρ. 96)

β. τον δείνα αρετάς ένεκα και ευνοίας εις τον σύμπαντα δάμον και εις το πλήθος το Λινδίων: 1 περίπτωση (αρ. 97)

γ. υπέρ του αδελφού: 1 περίπτωση (αρ. 118a)

δ. υπέρ του πατρός: 1 περίπτωση (αρ. 118b)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AIII**: 4 ή ποσοστό 3,03%.

IV. Αναθήματα για λογαριασμό διοικητικών αξιωματούχων συλλογικά.

Διακρίνονται: 3 περιπτώσεις (αρ. 80, 81, 91)

Σημειώνεται ότι στη βάση αρ. 91 το ανάθημα γίνεται και για λογαριασμό ενός ιερέα.

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AIV**: 3 ή ποσοστό 2,272%.

V. Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων στρατιωτικών αξιωματούχων ατομικά. Διακρίνονται:

α. υπέρ του δείνα στραταγήσαντος: 1 περίπτωση (αρ. 55)

β. ο δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 77)

γ. ο δείνα αghσάμενος...και στραταγής...και άρξας αφράκτων και επαινεθείς και στεφανωθείς...υπό του δάμου του Φασηλιτάν...: 1 περίπτωση (αρ. 79)

δ. υπέρ του πατρός επιστάτα γενομένου: 1 περίπτωση (αρ. 92)

ε. ο δείνα...και στραταγής και πρυτανεύσας και φυλαρχής και νικάσας: 1 περίπτωση (αρ. 101)

στ. τον δείνα πρεσβεύσαντα προς αυτόν και στρατηγήςαντα: 1 περίπτωση (αρ. 117)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AV**: 6 ή ποσοστό 4,545%.

VI. Αναθήματα για λογαριασμό στρατιωτικών αξιωματούχων συλλογικά.

Διακρίνονται:

- α. Ο δείνα στραταγήςας...και οι συστρατευσάμενοι αγεμόνες: 1 περίπτωση (αρ. 54)
- β. ο δείνα επιστάτας γενόμενος υπέρ αυτού και των συστρατευσαμένων: 1 περίπτωση (αρ. 93)
- γ. ο δείνα χειροτονηθείς επιστάτας...υπέρ αυτού και των συστρατευσαμένων: 1 περίπτωση (αρ. 95)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AVI**: 3 ή ποσοστό 2,272%.

B. Υπέρ Ροδίων ιδιωτών

I. Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων ιδιωτών ατομικά. Διακρίνονται:

- α. ο δείνα: 10 περιπτώσεις (αρ. 2 (;), 3 (;), 16 (;), 22 (;), 24 (;), 70 (;), 72 (;)= επίγραμμα, 74 (;), 88 (;), 114 (;))
- β. τον δείνα αρετάς ένεκα και ευνοίας τας εις το πλήθος το Λινδίων: 1 περίπτωση (αρ. 32)
- γ. υπέρ του πατρός: 1 περίπτωση (αρ. 39a)
- δ. τον δείνα: 3 περιπτώσεις (αρ. 39b, 61 + 62, 83 (;))
- ε. υπέρ του δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 47)
- στ. υπέρ του υιού: 2 περιπτώσεις (αρ. 51, 87b (;))
- ζ. υπέρ τας γυναικός, υπέρ τας ματρός: 1 περίπτωση (αρ.87c)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2BI**: 19 ή ποσοστό 14,393%.

II. Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων ιδιωτών (ενηλίκων και ανηλίκων) συλλογικά. Διακρίνονται:

- α. ο δείνα και τοι παίδες: 1 περίπτωση (αρ. 6a)
- β. υπέρ του αυτού αδελφού... και των παιδιών των...: 1 περίπτωση (αρ. 21)
- γ. υπέρ των παιδων: 1 περίπτωση (αρ. 67)
- δ. (υπέρ γονέων-συζύγου-τέκνων): 1 περίπτωση (αρ. 46 (;))
- ε. υπέρ του πατρός κι τας ματρός [και τας γυναικός και των υιών]: 1 περίπτωση (αρ. 49)
- στ. οι τάδε: 3 περιπτώσεις (αρ. 23 (;), 90 (;), 116 (;))

Οι βάσεις αρ. 23 και 116 πιθανότατα αφορούν σε αναθήματα για λογαριασμό ζεύγους ιδιωτών.

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2BII**: 8 ή ποσοστό 6,06%.

Γ. Υπέρ Ροδίων αθλητών

Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων αθλητών. Διακρίνονται:

- α. τον δείνα νικάσαντα (ή νικώντα): 2 περιπτώσεις (αρ. 30, 113a)
- β. ο δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 78)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2Γ**: 3 ή ποσοστό 2,272%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ ξένων ιδιωτών και ξένων, με διάφορες ιδιότητες. Διακρίνονται:

I. Αναθήματα για λογαριασμό ξένων ιδιωτών ατομικά

α. υπέρ τας μητέρας: 1 περίπτωση (αρ. 38)

β. ο δείνα: 3 περιπτώσεις (αρ. 64, 73, 75)

Η βάση αρ. 64 αφορά σε ανάθημα για λογαριασμό ξένου προξένου.

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας 3I: 4 ή ποσοστό 3,03%.

II. Αναθήματα για λογαριασμό ξένων ιδιωτών συλλογικά

α. υπέρ των παιδιών: 1 περίπτωση (αρ. 28)

β. οι τάδε: 2 περιπτώσεις (αρ. 29, 36)

γ. υπέρ αυτού και των υιών και υπέρ τας γυναίκας: 1 περίπτωση (αρ. 48)

Η βάση αρ. 29 αφορά σε ανάθημα για λογαριασμό ξένων από διάφορες περιοχές, ενώ η βάση αρ. 36 σε ανάθημα για λογαριασμό ξένων (Αιτωλών) στους οποίους προστίθεται και ένας πρόξενος.

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας 3II: 4 ή ποσοστό 3,03%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει **αναθήματα για λογαριασμό προσώπων που δεν προσδιορίζονται επιγραφικά**, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων. Διακρίνονται: 7 περιπτώσεις (αρ. 27, 31, 34, 44b, 71, 89, 108b)

Από τη βάση αρ. 44 η επιγραφή α διασώζει μόνο την υπογραφή του γλύπτη.

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 4: 7 ή ποσοστό 5,303%.

Σημείωση 1: Παρατηρούμε ότι ορισμένες από τις ανωτέρω βάσεις πιθανότατα αφορούν σε αναθήματα στα οποία ο αναθέτης τους ταυτίζεται με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η ανάθεση (υπέρ των ιδίων):

Αναθήματα αναθετών «υπέρ των ιδίων»: 71 περιπτώσεις (υποκατηγορίες 2A1α, 2A1στ, 2A1λ, 2A1ν, 2A1ξ, 2A1η, 2A1V, 2AVβ, 2AVγ, 2AVε, 2AVI, 2B1α, 2B1η, 2B1στ, 2Γβ, 3Iβ, 3IIβ) ή ποσοστό 53,787%.

Σημείωση 2: Όσον αφορά στην τυπολογία της ανάθεσης σε επίπεδο συγγενικών σχέσεων, διακρίνουμε συγκεντρωτικά τους εξής τύπους:

I. τον πατέρα ή υπέρ του πατρός: 14 περιπτώσεις (αρ. 4-5, 6b, 8, 20 (:), 39a, 52, 57, 66, 92, 105, 108a, 109, 118b)

II. υπέρ τας μητέρας: 1 περίπτωση (αρ. 38)

III. υπέρ του πατρός κι τας μητέρας [και τας γυναίκας και των υιών]: 1 περίπτωση (αρ. 49)

IV. υπέρ αυτού και τας γυναίκας και των υιών και των θυγατέρων: 1 περίπτωση (αρ. 35)

V. υπέρ αυτού και των υιών και υπέρ τας γυναίκας: 1 περίπτωση (αρ. 48)

VI. υπέρ τας γυναίκας, υπέρ τας μητέρας: 1 περίπτωση (αρ. 87c)

VII. υπέρ του πατρός και υπέρ του ανδρός και αντίστροφα: 2 περιπτώσεις (αρ. 17, 107a)

VIII. υπέρ του ανδρός: 1 περίπτωση (αρ. 58)

IX. υπέρ του αδελφού: 4 περιπτώσεις (αρ. 84a, 84c, 84e, 118a)

X. υπέρ του αυτού αδελφού και των παιδιών των...: 1 περίπτωση (αρ. 21)

XI. υπέρ του αδελφού, υπέρ του θία: 1 περίπτωση (αρ. 85)

XII. τον υιόν, τον αδελφόν: 1 περίπτωση (αρ. 112)

XIII. υπέρ των παιδών ή υπέρ των παιδιών: 2 περιπτώσεις (αρ. 28, 67)

XIV. υπέρ του υιού: 2 περιπτώσεις (αρ. 51, 87b)

Στήλη 6- β. Γενικά συμπεράσματα για τα πρόσωπα υπέρ των οποίων έγιναν οι αναθέσεις: Το γενικό σύνολο των περιπτώσεων αυτών (κατηγορίες 1-4): 132.

Στην κατηγορία **1** εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ των **βασιλέων**. Απαντά μόνο 1 περίπτωση ή ποσοστό 0,757%, η οποία αποτελεί ανάθημα υπέρ του βασιλιά Πτολεμαίου Ε΄ της Αιγύπτου. Επομένως, τα αναθήματα σε βασιλείς είναι αμελητέα στο ιερό της Λίνδου.

Στην κατηγορία **2** εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ των **Ροδίων αξιωματούχων** (θρησκευτικών, διοικητικών-πολιτικών, στρατιωτικών), ιδιωτών και αθλητών.

Στην υποκατηγορία **2A**, που περιλαμβάνει τα αναθήματα υπέρ των **Ροδίων αξιωματούχων**, διαπιστώνεται ότι απαντούν 86 περιπτώσεις (υποκατηγορίες 2AI - 2AVI) ή ποσοστό 65,151%. Κυριαρχούν τα αναθήματα για λογαριασμό των **θρησκευτικών λειτουργών**, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 70 περιπτώσεις (υποκατηγορίες 2AI, 2AII) ή ποσοστό 53,03%. Το γεγονός αυτό θεωρείται φυσικό, εφόσον η Λίνδος είναι πάνω από όλα ένα μεγάλο ιερό.

Έπονται τα αναθήματα υπέρ των στρατιωτικών αξιωματούχων, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 9 περιπτώσεις (υποκατηγορίες 2AV, 2AVI) ή ποσοστό 6,818%. Τα αναθήματα υπέρ των διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων είναι τα λιγότερα: 7 περιπτώσεις (υποκατηγορίες 2AIII, 2AIV) ή ποσοστό 5,303%.

Όσον αφορά στο φύλο των προσώπων υπέρ των οποίων στήθηκαν τα αναθήματα, διαπιστώνουμε ότι σε όλες τις παραπάνω υποκατηγορίες δηλαδή σε ένα σύνολο 84 περιπτώσεων ή ποσοστό 63,636% είναι **άνδρες** αποκλειστικά, πλην των υποκατηγοριών 2AIIβ: 1 περίπτωση, 2AIIγ: 1 περίπτωση δηλαδή πλην 2 περιπτώσεων ή ποσοστό 1,515% στις οποίες τα αναθήματα στήθηκαν υπέρ ανδρών και γυναικών μαζί. Αναθήματα υπέρ **γυναικών** αμιγώς δεν σώζονται.

Τα αναθήματα υπέρ **μεμονωμένων προσώπων** υπερτερούν (υποκατηγορίες 2AI: 64 περιπτώσεις, 2AIII: 4 περιπτώσεις, 2AV: 6 περιπτώσεις) και απαρτίζουν ένα σύνολο από 74 περιπτώσεις ή ποσοστό 56,06% έναντι αυτών που αποτελούν αναθήματα υπέρ διαφόρων σωμάτων ή προσώπων **συλλογικά** (υποκατηγορίες 2AII: 6 περιπτώσεις, 2AIV: 3 περιπτώσεις, 2AVI: 3 περιπτώσεις = 12 περιπτώσεις ή ποσοστό 9,09%).

Στην υποκατηγορία **2B**, που περιλαμβάνει τα αναθήματα υπέρ των **Ροδίων ιδιωτών**, διαπιστώνουμε ότι απαντούν στις υποκατηγορίες 2BI: 19 περιπτώσεις και 2BII: 8 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 27 περιπτώσεων ή ποσοστό 20,454%. Κυριαρχούν και πάλι τα αναθήματα για λογαριασμό των **ανδρών** αποκλειστικά, που απαρτίζουν ένα σύνολο 23 περιπτώσεων (υποκατηγορίες 2BI α-στ: 18 περιπτώσεις και 2BII α (:) - β, στ: 5 περιπτώσεις) ή ποσοστό 17,424%. Υπέρ **γυναικών** αμιγώς σώζεται μόνο 1 ανάθημα (υποκατηγορία 2BIζ: 1 περίπτωση) ή ποσοστό 0,757%, ενώ υπέρ ανδρών και γυναικών μαζί, ενηλίκων και παιδών, 3 (υποκατηγορία 2BIIγ, δ, ε: 3 περιπτώσεις) ή ποσοστό 2,272%.

Τα αναθήματα υπέρ **μεμονωμένων προσώπων** υπερτερούν (υποκατηγορία 2BI: 19 περιπτώσεις) ή ποσοστό 14,393%, έναντι αυτών υπέρ **ιδιωτών συλλογικά** (υποκατηγορία 2BII: 8 περιπτώσεις) ή ποσοστό 6,06%.

Στην υποκατηγορία **2Γ**, που περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ **Ροδίων αθλητών**, απαντούν μόνο 3 περιπτώσεις ή ποσοστό 2,272% και πρόκειται για ατομικά αναθήματα για λογαριασμό ανδρών.

Συνολικά λοιπόν στην κατηγορία **2 (A+B+Γ)** συναντώνται 116 περιπτώσεις αναθημάτων υπέρ Ροδίων ή ποσοστό 87,878%. Συμπεραίνουμε ότι στην πλειονότητά τους αυτά στήθηκαν υπέρ μεμονωμένων θρησκευτικών αξιωματούχων. Πιο συγκεκριμένα: από τις 70 περιπτώσεις αναθημάτων ή ποσοστό 53,03% υπέρ των θρησκευτικών αξιωματούχων, οι 64 ή ποσοστό 48,484% σχετίζονται με αναθήματα υπέρ των θρησκευτικών λειτουργών ατομικά.

Τα αναθήματα υπέρ ανδρών αποκλειστικά είναι σαφώς περισσότερα από αυτά υπέρ των γυναικών. Απαρτίζουν ένα σύνολο από 84 (υποκατηγ. Α) + 23 (υποκατηγ. Β) + 3 (υποκατηγ. Γ) = 110 περιπτώσεις ή ποσοστό 83,333%. Σε 1 περίπτωση σώζεται 1 ανάθημα υπέρ γυναικός, αλλά αυτό αποτελεί ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του 0,757%, ενώ σε 2 (υποκατηγ. Α) + 3 (υποκατηγ. Β) = 5 περιπτώσεις ή ποσοστό 3,787% διαπιστώνονται αναθήματα υπέρ ανδρών και γυναικών μαζί. Τα αναθήματα υπέρ μεμονωμένων προσώπων ατομικά είναι περισσότερα: 74 (υποκατηγ. Α) + 19 (υποκατηγ. Β) + 3 (υποκατηγ. Γ) = 96 ή ποσοστό 72,727% από αυτά υπέρ διαφόρων προσώπων συλλογικά, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 12 (υποκατηγ. Α) + 8 (υποκατηγ. Β) = 20 περιπτώσεις ή ποσοστό 15,151%.

Στην κατηγορία **3** εντάχθηκαν οι βάσεις, με αναθήματα υπέρ **ξένων ιδιωτών**. Διαπιστώνονται μόνο 8 περιπτώσεις (υποκατηγορίες 3I: 4 περιπτώσεις, 3II: 4 περιπτώσεις) ή ποσοστό 2,343%.

Όσον αφορά στο φύλο τους, συμπεραίνουμε ότι αναθήματα για λογαριασμό **ανδρών** αποκλειστικά σώζονται μόνο 5 (υποκατηγορίες 3Iβ: 3 περιπτώσεις και 3IIβ: 2 περιπτώσεις) ή ποσοστό 3,787%. Μόνο 1 ανάθημα έχει στηθεί υπέρ μιας **γυναίκας** ατομικά (υποκατηγορία 3Iα: 1 περίπτωση) ή ποσοστό 0,757% και 2 για λογαριασμό γυναικών και ανδρών-ενηλίκων και παιδιών-συλλογικά (υποκατηγορία 3IIα: 1 περίπτωση, 3IIγ: 1 περίπτωση) ή ποσοστό 1,515%.

Σε αυτή την κατηγορία τα αναθήματα υπέρ μεμονωμένων προσώπων **ατομικά** είναι 4 ή ποσοστό 3,03% δηλαδή όσα και αυτά υπέρ περισσότερων προσώπων **συλλογικά**.

Στην κατηγορία **4** εντάχθηκαν οι βάσεις στις οποίες δεν προσδιορίζεται ονομαστικά το πρόσωπο υπέρ του οποίου γίνεται η ανάθεση. Διαπιστώθηκαν συνολικά 7 περιπτώσεις ή ποσοστό 5,303%.

Τέλος, από τη **σημείωση 1** μπορούμε να συμπεράνουμε ότι κατά ένα μεγάλο ποσοστό στη Λίνδο οι αναθέτες των αναθημάτων ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων. Το ποσοστό αυτό είναι 53,787% και αφορά σε 71 περιπτώσεις εκ του συνόλου των 132, στοιχείο που δείχνει την ελευθερία δράσης των πολιτών εντός του ροδιακού πολιτεύματος, ενώ υποκρύπτει και μια αλαζονική διάθεση προβολής του πλούτου, μέσω της πλαστικής τέχνης.

Στήλη 7- Αποδέκτες αναθημάτων

Όσον αφορά στους αποδέκτες των αναθημάτων, που εν προκειμένω στη Λίνδο είναι οι θεοί, διαπιστώθηκαν 132 περιπτώσεις συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

- 1^η κατηγορία: Αποδέκτες οι θεοί γενικά
- 2^η κατηγορία: Αποδέκτης η Αθηνά Λινδία
- 3^η κατηγορία: Αποδέκτης η Αθηνά Λινδία σε συνδυασμό με άλλες θεότητες
- 4^η κατηγορία: Αποδέκτες άλλοι θεοί
- 5^η κατηγορία: Αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα στους θεούς με τις εξής παραλλαγές:

Αποδέκτες οι θεοί γενικά. Διακρίνονται:

- α. θεοί: 25 περιπτώσεις (αρ. 10-12, 16, 20 (;), 33, 39a, 39b, 50 (;), 51-52, 55, 58, 60, 61+62, 65-66, 78 (;), 84a, 85-86, 91, 99, 106, 116)
- β. θεοί πάσι: 1 περίπτωση (αρ. 3)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας 1: 26 ή ποσοστό 19,696% επί του συνόλου των 132 περιπτώσεων αποδεκτών. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των αποδεκτών.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα στην Αθηνά Λινδία, αμιγώς:

Αποδέκτης η Αθηνά Λινδία. Διακρίνονται:

- α. Αθαναί(αι) Λινδία: 8 περιπτώσεις (αρ. 22 (;), 24, 28, 29 (;), 47, 82, 88, 101(;;))
- β. Αθαναί(αι) Λινδία δεκάταν : 5 περιπτώσεις (αρ. 2 (;), 6a, 27, 46, 70)
- γ. Αθαναί(αι) Λινδία απαρχάν: 1 περίπτωση (αρ. 73)
- δ. Αθάναι Λινδία χαριστήρια (-ον): 2 περιπτώσεις (αρ. 36, 64)
- ε. Λινδούχωι δώρομ προσφιλέσ εγρεμάχαι (στίχος επιγράμματος): 1 περίπτωση (αρ. 72)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας 2: 17 ή ποσοστό 12,878%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα στην Αθηνά Λινδία και σε άλλους θεούς.

Αποδέκτης η Αθηνά Λινδία και άλλοι θεοί. Διακρίνονται:

- α. Αθαναί(αι) Λινδία και Δί(ε) Πολιεί: 16 περιπτώσεις (αρ. 35, 44b (;), 54, 63, 68, 79-80, 83, 87b, 87c, 92 (;), 93, 95, 111, 113b, 115)
- β. Αθάναι Λινδία και Ερμαί Αγεμόνι: 1 περίπτωση (αρ. 75)
- γ. Αθάναι Λινδία και Ηρακλεί: 1 περίπτωση (αρ. 38)

Σημειώνεται ότι η βάση αρ. 44a διασώζει μόνο την υπογραφή του γλύπτη.

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας 3: 18 ή ποσοστό 13,636%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα σε άλλους θεούς, πλην της Αθηνάς Λινδίας, μεμονωμένους ή σε συνδυασμό.

Αποδέκτες θεοί, πλην της Αθηνάς Λινδίας. Διακρίνονται:

α. Δίι Πολιεί: 1 περίπτωση (αρ. 9)

β. Δίι Αγοραίωι και Γαι: 1 περίπτωση (αρ. 100 (:))

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας 4: 2 ή ποσοστό 1,515%.

Η 5^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα χωρίς αναγραφόμενο προσδιορισμό αποδέκτη, ο οποίος είτε έχει χαθεί, λόγω της αποσπασματικής μορφής των βάσεων είτε έχει παραληφθεί σκοπίμως από τους χαρακτες κατ' οικονομίαν του γραπτού λόγου σε πράγματα κοινώς νοούμενα, όπως τα αγάλματα, που ανατίθενται σε ένα ιερό και φυσικά εννοείται ότι έχουν τους θεούς ως αποδέκτες.

Αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη. Διακρίνονται 69 περιπτώσεις (αρ. 1a, 1b, 4-5, 6b, 7-8, 13, 14a, 14b, 15, 17-18, 19a, 19b, 21, 23, 25-26, 30-32, 34, 37, 40-43, 45, 48-49, 53, 56-57, 59a, 59b, 67, 69, 71, 74, 76-77, 81, 84b, 84c, 84e, 87a, 89-90, 94, 96-98, 102-105, 107a, 107b, 108a, 108b, 109-110, 112, 113a, 114, 117, 118a, 118b).

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας 5: 69 ή ποσοστό 52,272%.

Στήλη 7- Γενικά συμπεράσματα για τους αποδέκτες των αναθημάτων: Το σύνολο των περιπτώσεων των αποδεκτών των αναθημάτων των κατηγοριών 1-5: 132.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν όλες οι βάσεις, που έχουν ως αποδέκτες αναθημάτων τους θεούς γενικά. Διαπιστώνεται ότι στη Λίνδο οι θεοί στο σύνολό τους ως αποδέκτες απαντούν σε 26 περιπτώσεις ή ποσοστό 19,696%. Θα πρέπει, όμως, στο σημείο αυτό να επισημάνουμε ότι στην κατηγορία 5, έχουν ενσωματωθεί βάσεις 2 ειδών: βάσεις στις οποίες υπάρχει σκόπιμη παράλειψη της αναγραφής του ονόματος «θεοίς» ως ευκόλως νοούμενου και ορισμένες -αποσπασματικά σωζόμενες- στις οποίες είναι ενδεχόμενο οι αποδέκτες να ήταν συγκεκριμένοι θεοί και όχι οι θεοί γενικά. Η ελλιπής διατήρησή τους, όμως, επιτρέπει πάμπολες εικασίες για τους αποδέκτες τους, γι' αυτό και μεις περιοριζόμαστε στο γενικό «θεοίς». Με βάση την ανωτέρω παρατήρηση προβαίνουμε συμβατικά σε ομαδοποίηση των κατηγοριών 1 και 5, έτσι ώστε το τελικό άθροισμα των περιπτώσεων όπου οι θεοί παρουσιάζονται ως αποδέκτες αναθημάτων στο ιερό της Λίνδου είναι 26 (κατηγ. 1) + 69 (κατηγ. 5) = 95 περιπτώσεις ή ποσοστό 71,969% και καταλαμβάνουν την πρώτη θέση προτίμησης. Ακολουθεί η προστάτρια θεότητα της πόλης, η **Αθηνά Λινδία**, η οποία απαντά μεμονωμένα στην κατηγορία 2 σε 17 περιπτώσεις ή ποσοστό 12,878% και σε συνδυασμό με άλλους θεούς στην κατηγορία 3 σε 18 περιπτώσεις ή ποσοστό 13,636% δηλαδή συνολικά σε 17 + 18 = 35 περιπτώσεις ή ποσοστό 26,515%. Θα

πρέπει να επισημάνουμε ότι ως συναποδέκτης αναθημάτων η Αθηνά Λινδία παρουσιάζεται κυρίως με τον Δία Πολιέα σε 16 περιπτώσεις εκ των σωζόμενων 18 ή σε ποσοστό 12,121%. Το γεγονός αυτό θεωρείται φυσικό, εφόσον υπήρχε συλλατρεία των 2 θεών, όπως προκύπτει από σχετικά επιγραφικά δεδομένα. Η παρουσία άλλων θεοτήτων στο ιερό ως αποδεκτών αναθημάτων -υποκατηγορίες **3β, 3γ, 4β**- είναι σχεδόν αμελητέα.

Στήλη 8- Γλύπτες

Όσον αφορά στους κατασκευαστές των αναθημάτων, διαπιστώθηκε ένα σύνολο 35 γλυπτών, το οποίο -με βάση τις υπογραφές τους- έχει κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Γλύπτες εργαζόμενοι ατομικά

2^η κατηγορία: Γλύπτες εργαζόμενοι συλλογικά, σε συνεργασία

3^η κατηγορία: Βάσεις αγαλμάτων χωρίς υπογραφή γλύπτη

Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει Ρόδιους γλύπτες, ξένους και γλύπτες άγνωστης εθνικότητας, οι οποίοι σε συγκεκριμένα έργα υπογράφουν ατομικά.

I. Ρόδιοι γλύπτες ατομικά.

α. Μνασίτιμος (Τελέσωνος) Ρόδιος (αρ. 7, 17, 39b, 102, 111)

β. Τελέσων Μνασιτίμου Ρόδιος (αρ. 44a)

γ. Πυθόκριτος Τιμοχάριος Ρόδιος (αρ. 51-53, 56, 59, 86, 87c, 106, 107a)

δ. Λέων Μενίππου Ρόδιος (αρ. 54, 57, 63)

ε. Δημήτριος Διομέδοντος Ρόδιος (αρ. 65, 98)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας **1I**: 5 ή ποσοστό 14,285% επί του συνόλου των 35 γλυπτών. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των γλυπτών.

II. Ξένοι γλύπτες ατομικά.

α. Φύλης Αλικαρνασσεύς (αρ. 1a, 5, 13, 14b, 16, 19a, 19b, 35, 37-38, 41-42)

β. Ιερώνυμος Σαμόθραιξ (αρ. 1b)

γ. Πείθανδρος Αθηναίος (αρ. 6b)

δ. Φείδων Φειδοκράτευσ Σάμιος (αρ. 8-9)

ε. Διονυσόδωρος Αθηναίος (αρ. 10, 36)

στ. ...λλιάδη Σθέννιδος Αθηναίος (αρ. 11)

ζ. Κλεώνυμος Σάμιος (αρ. 15)

η. Τιμόχαρις Ελευθερναίος (αρ. 30-32, 104-105)

θ. Ηρακλείδης Σολεύς (αρ. 33-34)

ι. Αρίστος Εφέσιος (αρ. 61 + 62)

κ. Βόηθος Αθαναίωνος Καλχαδόνιος πρόξενος (αρ. 64)

λ. Θέων Αντιοχεύς ωι α επιδαμία δέδοται (αρ. 68, 115)

μ. Λυσίας (Πυρράνδροιο) Χίος (αρ. 71-72)

ν. Θόας Σιδάτας (αρ. 79)

ξ. ...γος Ηρακλεώτας (αρ. 82)

ο. Αρτεμίδωρος Μηνοδότου Τύριος (αρ. 96)

π. Αρχίδαμος Μιλήσιος (αρ. 108b)

ρ. ...Σάμιος (αρ. 110)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 1II: 18 ή ποσοστό 51,428%.

III. Γλύπτες άγνωστης εθνικότητας ατομικά.

α. Θεύδ...ος (αρ. 21-22)

β. ...ς Ιερο... (αρ. 69)

γ. ...Σι...ώνιος (αρ. 78)

δ. ...εποίησαν (αρ. 87a-b). Ο πληθυντικός αφορά σε 2 γλύπτες για κατασκευή 2 αγαλμάτων και όχι για συνεργασία σε ένα.

ε. [...ιμος] Διομέν[ευσ...] (αρ. 94)

στ. Ζηνόδοτος και Μένιππος (αρ. 116). Οι 2 γλύπτες συνεργάστηκαν σε 1 άγαλμα. Τοποθετούνται, όμως, εδώ και όχι στην 2^η κατηγορία, διότι δεν γνωρίζουμε την εθνικότητά τους. Επίσης, επειδή δεν έχουμε στοιχεία ότι ο γλύπτης Μένιππος ταυτίζεται με τον χαλκουργό Μένιππο Κώιο της υποκατηγορίας 2IIa, υιοθετούμε την άποψη ότι πρόκειται για δύο διαφορετικούς γλύπτες.

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 1III: 8 ή ποσοστό 22,857%.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει Ρόδιους και ξένους γλύπτες, οι οποίοι συνεργάζονται μεταξύ τους, είτε σε μαρμάρινα είτε σε χάλκινα αγάλματα.

I. Ρόδιοι γλύπτες σε συνεργασία

Μνασίτιμος και Τελέσων Ρόδιοι (αρ. 14a)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 2I: 2 ή ποσοστό 5,714%.

II. Ρόδιοι και ξένοι γλύπτες σε συνεργασία

α. Μνασίτιμος Τελέσωνος Ρόδιος εποίησε - Μένιππος Κώιος εχαλκούργησε (αρ. 27)

β. Διοπειθης Αργείος εποίησε - Ιατροκλής Πασικρίτου εχαλκούργησε (αρ. 43)

γ. Θέων Αντιοχεύς ωι α επιδαμία δέδοται - Δημήτριος Δημητρίου Ρόδιος (αρ. 89)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 2II: 6 ή ποσοστό 17,142%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει βάσεις αγαλμάτων στις οποίες είτε δεν υπογράφουν σκοπιμώς οι γλύπτες είτε δε σώζεται η υπογραφή τους.

Βάσεις χωρίς υπογραφή: (αρ. 2-4, 6a, 12, 18, 20, 23-26, 28-29, 39a, 40, 45-50, 55, 58, 60, 66-67, 70, 73-77, 80-81, 83, 84a-b-c-e, 85, 88, 90-93, 95, 97, 99-101, 103, 107b, 108a, 109, 112, 113a-b, 114, 117, 118a-b)

Στις ανωτέρω βάσεις δεν συμπεριλαμβάνεται η επιγραφή της βάσης με αρ. 44b.

Σύνολο βάσεων κατηγορίας 3: 61

Στήλη 8- Γενικά συμπεράσματα για τους γλύπτες των αναθημάτων: Το σύνολο των 35 γλυπτών, που εμφανίζονται ενυπόγραφα στο ιερό της Λίνδου, εντάχθηκε στις κατηγορίες 1 και 2.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν οι Ρόδιοι γλύπτες, οι ξένοι και οι γλύπτες άγνωστης εθνικότητας, που κατασκεύασαν έργα **ατομικά**. Αυτοί συνολικά είναι 5 (υποκατηγ. I) + 18 (υποκατηγ. II) + 8 (υποκατηγ. III) = 31 ή ποσοστό 88,571%.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν οι Ρόδιοι και ξένοι γλύπτες, που κατασκεύασαν έργα **συλλογικά**, σε συνεργασία. Αυτοί συνολικά είναι 2 (υποκατηγ. I) + 6 (υποκατηγ. II) = 8 ή ποσοστό 22,857%.

Συγκεντρωτικά από τις κατηγορίες 1 και 2 μπορούμε να συμπεράνουμε:

Ρόδιοι γλύπτες: 7 (υποκατηγ. 1Ia-ε: 5 γλύπτες, 2IIβ: 1 γλύπτης, 2IIγ: 1 γλύπτης) ή ποσοστό 20%.

Ξένοι γλύπτες: 20 (υποκατηγ. 1II: 18 γλύπτες, 2IIa: 1 γλύπτης, 2IIβ: 1 γλύπτης) ή ποσοστό 57,142%.

Γλύπτες άγνωστης εθνικότητας: 8 (υποκατηγ. 1III) ή ποσοστό 22,857%.

Από τους Ρόδιους γλύπτες ο **Πυθόκριτος Τιμοχάριος** έχει κατασκευάσει τα περισσότερα αγάλματα στο ιερό (9 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε 11 αγάλματα, εκ των οποίων 2 είναι μικρότερα του φυσικού, 6 φυσικού μεγέθους και 3 μεγαλύτερα του φυσικού) και ακολουθεί ο **Μνασίτιμος Τελέσωνος**, με 7 βάσεις συνολικά, που αντιστοιχούν σε 7 αγάλματα. Εξ αυτών, 5 βάσεις φέρουν την υπογραφή του ατομικά και αντιστοιχούν σε 5 αγάλματα, εκ των οποίων 2 είναι μικρότερα του φυσικού, 2 φυσικού μεγέθους και 1 μεγαλύτερο του φυσικού. Οι υπόλοιπες 2 βάσεις φέρουν αντιστοίχως 2 αγάλματα (1 φυσικού μεγέθους και 1 μεγαλύτερο του φυσικού), που κατασκεύασε σε συνεργασία με άλλους γλύπτες.

Από τους ξένους γλύπτες ο **Φύλης από την Αλικαρνασσό** έχει κατασκευάσει τα περισσότερα αγάλματα (12 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε 21 αγάλματα, εκ των οποίων 15 είναι μικρότερα του φυσικού, 3 φυσικού μεγέθους, 2 μεγαλύτερα του φυσικού και 1 απροσδιόριστο) και ακολουθεί ο **Τιμόχαρις από την Ελεύθερνα** (5 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε 5 (;) αγάλματα, εκ των οποίων 1 είναι μικρότερο του φυσικού, 1 φυσικού μεγέθους, 2 μεγαλύτερα του φυσικού και 1 απροσδιόριστο).

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν βάσεις αγαλμάτων χωρίς υπογραφή γλύπτη.

Στήλη 9- Αναθήματα

Όσον αφορά στα αναθήματα, διαπιστώθηκε ότι αποτελούν ένα σύνολο από 161 αγάλματα (-τια), τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

- 1^η κατηγορία: αγάλματα (-τια) θεών
- 2^η κατηγορία: συντάγματα θεών
- 3^η κατηγορία: αγάλματα βασιλέων
- 4^η κατηγορία: αγάλματα (-τια) θνητών
- 5^η κατηγορία: συντάγματα θνητών
- 6^η κατηγορία: συμπλέγματα θνητών
- 7^η κατηγορία: οικογενειακά μνημεία

8^η κατηγορία: αγάλματα (-τια) ζώων

9^η κατηγορία: «απροσδιόριστα» αναθήματα

Σημειωτέον ότι τα ανωτέρω 161 αγάλματα (-τια) προκύπτουν από το σύνολο όλων των κατηγοριών πλην της 7^{ης}, η οποία αποτελεί στην ουσία υποπερίπτωση της 5^{ης} κατηγορίας, και του συμπλέγματος της 6^{ης} κατηγορίας-βάση με αρ. 78, η οποία δεν υπολογίζεται στο γενικό σύνολο, διότι δεν είναι βέβαιο πόσα αγάλματα έφερε. Επίσης, επειδή δεν είναι σαφές αν η βάση, με αρ. 28 έφερε 2 ή 3 αγάλματα, για τη διευκόλυνσή μας εικάζουμε 2, βασιζόμενοι κυρίως στα 2 ζεύγη ποδόσχημων τόρμων της άνω επιφανείας της. Στις βάσεις που είναι αβέβαιη η ταύτιση του φερομένου αγάλματος και γι' αυτό προτείνονται διάφορες εκδοχές, συμβατικά θα θεωρούμε ως επικρατέστερη την πρώτη αναγραφόμενη στην κατάταξη του πίνακα. Επίσης, συμβατικά εντάσσουμε τις «εικόνες» δηλαδή τα πορτραίτα στην κατηγορία των αγαλμάτων.

Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθηματικά αγάλματα και αγαλμάτια θεών. Λατρευτικά δεν σώζονται. Διακρίνουμε:

I. Αγάλματα θεών γενικά (μη ασφαλούς ταύτισης): 8 περιπτώσεις (αρ. 2-3, 10, 16, 44, 48, 65, 116)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1I:** 8 ή ποσοστό 4,968% επί του συνόλου των 161 αγαλμάτων. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των 161 αγαλμάτων.

II. Αγαλμάτια θεών γενικά (μη ασφαλούς ταύτισης): 4 περιπτώσεις (αρ. 11, 40, 71, 91)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1II:** 4 ή ποσοστό 2,484%.

III. Αγάλματα συγκεκριμένων θεών:

α. Δίας: 1 περίπτωση (αρ. 9)

β. Αθηνά: 5 περιπτώσεις (αρ. 24, 27, 36, 64, 73)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1III:** 6 ή ποσοστό 3,726%.

IV. Αγαλμάτια συγκεκριμένων θεών:

α. Ηρακλής: 1 περίπτωση (αρ. 72)

β. Αθηνά: 9 περιπτώσεις (αρ. 22, 29, 70, 75, 80-81, 88, 93, 95)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1IV:** 10 ή ποσοστό 6,211%.

Η **2^η κατηγορία** περιλαμβάνει **συντάγματα θεών**. Διακρίνουμε μόνο 1 περίπτωση: (αρ. 54)

Πρόκειται πιθανότατα για σύνταγμα Αθηνάς και Δία, χωρίς να αποκλείεται και η εκδοχή του συμπλέγματος.

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας **2:** 2 ή ποσοστό 1,242%.

Η **3^η κατηγορία** περιλαμβάνει **πιητικά αγάλματα βασιλέων**. Διακρίνουμε:

Πτολεμαίος Ε': 1 περίπτωση (αρ. 60)

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας 3: 1 ή ποσοστό 0,621%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθηματικά και τιμητικά αγάλματα και αγαλμάτια θνητών και συγκεκριμένα Ροδίων αξιωματούχων, Ροδίων ιδιωτών, Ροδίων αθλητών, ξένων ιδιωτών. Διακρίνουμε:

I. Ανδριάντες θρησκευτικών αξιωματούχων.

α. Ιερείς: 37 περιπτώσεις (αρ. 4-5, 7-8, 12-13, 15, 17-18, 20 (:), 25-26, 33, 41-43, 45, 52-53, 56-58, 66, 69, 85, 94, 98-99, 102-106, 109-112)

β. Ιεροθύτες: 1 περίπτωση (αρ.50)

γ. Ιεροταμίες: 1 περίπτωση (αρ. 63)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4I: 39 ή ποσοστό 24,223%.

II. Αγαλμάτια θρησκευτικών αξιωματούχων.

Ιερείς: 1 περίπτωση (αρ. 76)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4II: 1 ή ποσοστό 0,621%.

III. Ανδριάντες πολιτικών αξιωματούχων: 2 περιπτώσεις (αρ. 96, 97)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4III: 2 ή ποσοστό 1,242%.

IV. Ανδριάντες αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες: 5 περιπτώσεις (αρ. 68, 77, 82, 86, 117)

Σημειώνεται ότι σε αυτή την υποκατηγορία εντάχθηκαν ανδριάντες αξιωματούχων, με ενεργό στρατιωτική δράση, όπως και με συμμετοχή στην κοινωνική-θρησκευτική ζωή, οι οποίοι δεν ήταν δυνατό να τοποθετηθούν σε κάποια άλλη κατηγορία μεμονωμένα.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4IV: 5 ή ποσοστό 3,105%.

V. Αγαλμάτια αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες: 1 περίπτωση (αρ. 101)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4V: 1 ή ποσοστό 0,621%.

VI. Ανδριάντες στρατιωτικών αξιωματούχων: 1 περίπτωση (αρ. 55)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4VI: 1 ή ποσοστό 0,621%.

VII. Αγαλμάτια στρατιωτικών αξιωματούχων: 2 περιπτώσεις (αρ. 79, 92)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4VII: 2 ή ποσοστό 1,242%.

VIII. Ανδριάντες Ροδίων ιδιωτών: 4 περιπτώσεις (αρ. 32, 61 + 62, 83, 114)

Σημειώνεται ότι τα αγάλματα αυτής της υποκατηγορίας είναι όλα ανδρικά.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 4VIII: 4 ή ποσοστό 2,484%.

ΙΧ. Αγαλμάτια Ροδίων ιδιωτών: 2 περιπτώσεις (αρ. 23 (:), 74)

Σημειώνεται ότι στη βάση αρ. 23 θεωρούμε συμβατικά ότι αντιστοιχούσε 1 ανδρικό αγαλμάτιο, αν και δεν αποκλείεται να αντιστοιχούσε 1 γυναικείο ή κάτι άλλο.

Σύνολο αγαλματίων υποκατηγορίας **4ΙΧ:** 2 ή ποσοστό 1,242%.

Χ. Ανδριάντες Ροδίων αθλητών: 2 περιπτώσεις (αρ. 30, 115)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4Χ:** 2 ή ποσοστό 1,242%.

ΧΙ. Ανδριάντες ξένων ιδιωτών: 1 περίπτωση (αρ. 38)

Σημειώνεται ότι το άγαλμα της βάσης με αρ. 38 είναι γυναικείο.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4ΧΙ:** 1 ή ποσοστό 0,621%.

Η **5^η κατηγορία** περιλαμβάνει συντάγματα θνητών και συγκεκριμένα: **A.** συντάγματα Ροδίων αξιωματούχων και ιδιωτών, **B.** συντάγματα ξένων ιδιωτών και **Γ.** μικτά συντάγματα δηλαδή συντάγματα στα οποία εικονίζονται διάφορα πρόσωπα π.χ. ένας ιερέας και ένας ιδιώτης, με ένα παιδί ή ένας αθλητής και ένας ιερέας ή ιερείς με τις οικογένειές τους.

ΑΙ. Συντάγματα θρησκευτικών αξιωματούχων. Διακρίνονται:

Ιερείς: 7 περιπτώσεις (αρ. 1a-b = 2 αγάλματα, 14a-b = 2 αγάλματα, 19a-b = 2 αγάλματα, 59a-b = 2 αγάλματα, 84a-e = 4 αγάλματα, 107a-b = 2 αγαλμάτια, 108a-b = 2 αγαλμάτια)

Σημειώνεται ότι οι βάσεις αρ. 107a-b και 108a-b φέρουν συνολικά 4 αγαλμάτια, τα οποία θα προσμετρηθούν χωριστά στα συμπεράσματα στην αντίστοιχη κατηγορία των αγαλματίων.

Σύνολο αγαλμάτων (-τίων) υποκατηγορίας **5ΑΙ:** 16 ή ποσοστό 9,937%. Εξ αυτών, 12 αγάλματα ή ποσοστό 7,453% και 4 αγαλμάτια ή ποσοστό 2,484%.

ΑΙΙ. Συντάγματα αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες: 1 περίπτωση (αρ. 118a-b = 2 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **5ΑΙΙ:** 2 ή ποσοστό 1,242%.

ΑΙΙΙ. Συντάγματα Ροδίων ιδιωτών: 6 περιπτώσεις (αρ. 21a-b = 3 αγάλματα, 39a-b = 2 αγάλματα, 46 = 6 αγάλματα, 49 = 5 αγάλματα, 51 = 2 αγάλματα, 67 = 7 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **5ΑΙΙΙ:** 25 ή ποσοστό 15,527%.

Β. Συντάγματα ξένων ιδιωτών: 1 περίπτωση (αρ. 28 = 2 ή 3 αγάλματα. Εικάζουμε 2)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **5Β:** 2 ή ποσοστό 1,242%.

Γ. Μικτά συντάγματα: 5 περιπτώσεις (αρ. 6a-b = 3 αγάλματα, 35 = 7 αγάλματα, 37 = 4 αγάλματα, 87a-c = 3 αγάλματα, 113a-b = 2 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 5Γ: 19 ή ποσοστό 11,801%.

Η 6^η κατηγορία περιλαμβάνει **συμπλέγματα θνητών:** 1 περίπτωση (αρ. 78 - αθλητής με άρμα)

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας 6: απροσδιόριστο

Η 7^η κατηγορία περιλαμβάνει τα οικογενειακά μνημεία γενικά και αποτελεί υποπερίπτωση της 5^{ης} κατηγορίας, γι' αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός αριθμός των αγαλμάτων τους, εφόσον αυτά έχουν ήδη μετρηθεί παραπάνω.

I. Οικογενειακά μνημεία θρησκευτικών αξιωματούχων:

Ιερείς: 7 περιπτώσεις (αρ. 1a-b, 14a-b, 19a-b, 35, 37, 84a-e, 87a-c)

Σημειώνεται ότι η βάση με αρ. 59a-b δεν συμπεριλαμβάνεται στην παραπάνω υποκατηγορία, διότι αποτελεί σύνταγμα ιερέων μη συγγενών. Το ίδιο και η βάση με αρ. 107a-b, που φέρει αγάλματα ιερέων (;), οι οποίοι πιθανώς σχετίζονται μεταξύ τους, αλλά όχι απαραίτητα με συγγενική σχέση.

II. Οικογενειακά μνημεία αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες: 1 περίπτωση (αρ. 118a-b)

III. Οικογενειακά μνημεία Ροδίων ιδιωτών: 6 περιπτώσεις (αρ. 21a-b, 39a-b, 46, 49, 51, 67)

IV. Οικογενειακά μνημεία ξένων ιδιωτών: 1 περίπτωση (αρ. 28)

Η 8^η κατηγορία περιλαμβάνει αγάλματα και αγαλμάτια ζώων.

I. Αγάλματα ζώων:

Αετός: 1 περίπτωση (αρ. 100).

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 8I: 1 ή ποσοστό 0,621%.

II. Αγαλμάτια ζώων:

Λέων ή σφίγγα: 1 περίπτωση (αρ. 47).

Σύνολο αγαλματίων υποκατηγορίας 8II: 1 ή ποσοστό 0,621%.

Η 9^η κατηγορία περιλαμβάνει βάσεις που σώζονται αποσπασματικά. Από αυτές, πλην του θραύσματος με αρ. 90, σώζεται μόνο η υπογραφή του γλύπτη, οπότε φυσικά εικάζουμε ότι έφεραν αγάλματα, αλλά δεν γνωρίζουμε τίποτε περισσότερο για το είδος, το φύλο και τις διαστάσεις τους. Συμβατικά θεωρούμε ότι έκαστη βάση έφερε από 1 άγαλμα.

«Απροσδιόριστα» αναθήματα: 4 περιπτώσεις (αρ. 31, 34, 89, 90)

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας 9: 4 ή ποσοστό 2,484%.

Στήλη 9- Γενικά συμπεράσματα για τα αναθήματα: Συγκεντρωτικά το σύνολο των αγαλμάτων (-τίων) όλων των κατηγοριών συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων και συμπλεγμάτων: 161 (πλην των κατηγοριών 6 - σύμπλεγμα της βάσης με αρ. 78 - και 7). Εξ αυτών, 136 ή ποσοστό 84,472% είναι **αγάλματα** και 25 ή ποσοστό 15,527% **αγαλμάτια**.

Το σύνολο των αγαλμάτων (-τίων) που ανήκουν σε **συντάγματα**: 66 (κατηγ. 2 και 5) ή ποσοστό 40,993%. Από τα 66 αγάλματα, τα 4 είναι αγαλμάτια (υποκατηγ. 5AΙ-αρ. 107a-b, 108a-b).

Το σύνολο των αγαλμάτων που ανήκουν σε **συμπλέγματα**: απροσδιόριστο (κατηγ. 6)

Στις κατηγορίες 1 και 2 εντάχθηκαν βάσεις, που φέρουν αγάλματα (-τια) **θεών**, μεμονωμένα και σε συντάγματα. Σώζονται μόνο 30 αναθηματικά ή ποσοστό 18,633% επί του συνόλου των 161 αγαλμάτων. Εξ αυτών, τα 16 είναι αγάλματα (υποκατηγ. 1I, 1III, κατηγ. 2) και τα 14 αγαλμάτια (υποκατηγ. 1II, 1IV). Η **Αθηνά**, όπως είναι φυσικό ως προστάτρια της πόλης, εικονίζεται στα μισά γλυπτά δηλαδή σε 5 (υποκατηγ. 1IIIβ) + 9 (υποκατηγ. 1IVβ) + 1 (κατηγ. 2) = 15 αγάλματα και αγαλμάτια ή ποσοστό 9,316% και ο **Δίας** σε 1 (υποκατηγ. 1IIIα) + 1 (κατηγ. 2) = 2 αγάλματα ή ποσοστό 1,242%. Σύνταγμα θεοτήτων, που εικονίζει την Αθηνά και τον Δία, έχουμε μόνο 1 (κατηγ. 2), το οποίο έχει ενσωματωθεί στα παραπάνω σύνολα αγαλμάτων.

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν βάσεις με αγάλματα **βασιλέων**. Σώζεται μόνο 1 άγαλμα του Πτολεμαίου Ε' ή ποσοστό 0,621%.

Στις κατηγορίες 4 και 5 εντάχθηκαν βάσεις με **αγάλματα (-τια) θνητών**, μεμονωμένα και σε συντάγματα. Αποτελούν ένα σύνολο από 124 αγάλματα και αγαλμάτια ή ποσοστό 77,018%. Το σύμπλεγμα της κατηγορίας 6 δεν συνυπολογίζεται στα παραπάνω, επειδή φέρει απροσδιόριστο αριθμό αγαλμάτων. Από το ανωτέρω σύνολο τα 114 ή ποσοστό 70,807% είναι αγάλματα (υποκατηγ. 4I, 4III, 4IV, 4VI, 4VIII, 4X, 4XI, 5AΙ-πλην των βάσεων αρ. 107a-b, 108a-b-, 5AII, 5AIII, 5B, 5Γ) και τα 10 ή ποσοστό 6,211% είναι αγαλμάτια (υποκατηγ. 4II, 4V, 4VII, 4IX, 5AΙ - βάσεις με αρ.107a-b, 108a-b).

Πιο αναλυτικά: Αγάλματα (-τια) **Ροδίων αξιωματούχων**, συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων, διαπιστώθηκαν στις υποκατηγορίες 4I, 4II, 4III, 4IV, 4V, 4VI, 4VII, 5AΙ, 5AII, 5Γ (αρ. 6b: 1 άγαλμα, 35: 1 άγαλμα, 37: 1 άγαλμα, 87a: 1 άγαλμα, 113b: 1 άγαλμα) και απαρτίζουν ένα σύνολο από 66 αγάλματα + 8 αγαλμάτια = 74 γλυπτά ή ποσοστό 45,962%. Εξ αυτών, τα αγάλματα (-τια) των **θρησκευτικών αξιωματούχων** κυριαρχούν και απαρτίζουν ένα σύνολο από 39 (υποκατηγ. 4I) + 1 (υποκατηγ. 4II) + 16 (υποκατηγ. 5AΙ) + 5 (υποκατηγ. 5Γ: αρ. 6b, 35, 37, 87a, 113b) = 61 γλυπτά ή ποσοστό 37,888% (56 αγάλματα και 5 αγαλμάτια).

Αγάλματα πολιτικών αξιωματούχων σώζονται μόνο 2 (υποκατηγ. 4III) ή ποσοστό 1,242%. Αγάλματα (-τια) αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες σώζονται 5 (υποκατηγ. 4IV) + 1 (υποκατηγ. 4V) + 2 (υποκατηγ. 5AII) = 8 ή ποσοστό 4,968% (7 αγάλματα και 1 αγαλμάτιο). Τέλος, αγάλματα (-τια) στρατιωτικών αξιωματούχων σώζονται 1 (υποκατηγ. 4VI) + 2 (υποκατηγ. 4VII) = 3 ή ποσοστό 1,863% (1 άγαλμα και 2 αγαλμάτια).

Αγάλματα (-τια) **ιδιωτών, ενηλίκων και ανηλίκων**, σώζονται 4 (υποκατηγ. 4VIII) + 2 (υποκατηγ. 4IX) + 1 (υποκατηγ. 4XI) + 25 (υποκατηγ. 5AIII) + 2 (υποκατηγ. 5B) + 13 (υποκατηγ. 5Γ- αρ. 6a: 2 αγάλματα, 35: 6 αγάλματα, 37: 3 αγάλματα, 87b-c: 2 αγάλματα) = 47 ή ποσοστό 29,192% (45 αγάλματα και 2 αγαλμάτια). Εξ αυτών, κυριαρχούν τα αγάλματα (-τια) των **Ροδίων ιδιωτών**,

που απαρτίζουν ένα σύνολο από 4 (υποκατηγ. 4VIII) + 2 (υποκατηγ. 4IX) και 25 (υποκατηγ. 5AIII) + 13 (υποκατηγ. 5Γ - αρ. 6a: 2 αγάλματα, 35: 6 αγάλματα, 37: 3 αγάλματα, 87b-c: 2 αγάλματα) = 44 γλυπτά ή ποσοστό 27,329% (42 αγάλματα και 2 αγαλμάτια). Στο ανωτέρω σύνολο, όπως είναι φανερό, συμπεριλαμβάνονται και τα αγάλματα των συνταγμάτων της υποκατηγ. 5AIII.

Τα αγάλματα των **ξένων ιδιωτών**, συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων, είναι τα λιγότερα και απαρτίζουν ένα σύνολο από 1 (υποκατηγ. 4XI) + 2 (υποκατηγ. 5B) = 3 ή ποσοστό 1,863%. Αγαλμάτια δεν σώζονται.

Μια ιδιαίτερη κατηγορία αποτελούν τα αγάλματα των **Ροδίων αθλητών**. Σώζονται μόνο 2 (υποκατηγ. 4X) + 1 (υποκατηγ. 5Γ - αρ. 113a) = 3 ή ποσοστό 1,863%.

Ως προς το φύλο των αγαλμάτων των θνητών, διαπιστώνουμε τα εξής:

Υπερτερούν όλων των υπολοίπων τα **ανδρικά αγάλματα (-τια)**: 39 (υποκατηγ. 4I) + 1 (4II) + 2 (4III) + 5 (4IV) + 1 (4V) + 1 (4VI) + 2 (4VII) + 4 (4VIII) + 2 (4IX) + 2 (4X) + 16 (5AI) + 2 (5AII) + 9 (5AIII - αρ. 21a: 1 άγαλμα, 39a-b: 2 αγάλματα, 46: 2 αγάλματα, 49: 2 αγάλματα, 51: 1 άγαλμα, 67: 1 άγαλμα) + 8 (5Γ - αρ. 6a-b: 2 αγάλματα, 35: 1 άγαλμα, 37: 1 άγαλμα, 87a-b: 2 αγάλματα, 113a-b: 2 αγάλματα) = 94 ή ποσοστό 58,385% (84 αγάλματα και 10 αγαλμάτια). Στο παραπάνω σύνολο έχουν ενσωματωθεί και τα αγάλματα, που ανήκουν σε συντάγματα. Δεν έχει συμπεριληφθεί ο αθλητής της βάσης με αρ. 78, που ανήκει σε σύμπλεγμα (κατηγ. 6). Σημειώνεται ότι αν στο σύνολο των 94 ανδρικών αγαλμάτων (-τίων) θνητών προσθέσουμε και αυτά των θεών, που ταυτίζονται με ασφάλεια, όπως και των βασιλέων, τότε διαμορφώνεται το εξής άθροισμα: 94 + 1 (υποκατηγ. 1IIIa) + 1 (υποκατηγ. 1IVa) + 1 (κατηγ. 2: Δίας) + 1 (κατηγ. 3) = 98 ανδρικά αγάλματα ή ποσοστό 60,869% (87 αγάλματα και 11 αγαλμάτια).

Τα **γυναικεία αγάλματα** θνητών -αγαλμάτια δεν σώζονται- είναι τα λιγότερα: 1 (υποκατηγ. 4XI) + 2 (5AIII- αρ. 46) + 2 (5AIII-αρ. 49) + 1 (5AIII- αρ. 51) + 1 (5AIII - αρ. 67) + 1 (5Γ - αρ. 35) + 1 (5Γ - αρ. 87c) = 9 ή ποσοστό 5,59%. Στο ανωτέρω σύνολο συμπεριλαμβάνονται και τα γυναικεία αγάλματα, που ανήκουν σε συντάγματα. Σημειώνεται ότι αν στο σύνολο των 9 γυναικείων αγαλμάτων θνητών προσθέσουμε και αυτά των θεαινών, που ταυτίζονται με ασφάλεια, τότε διαμορφώνεται το εξής άθροισμα: 9 + 5 (υποκατηγ. 1IIIβ) + 9 (υποκατηγ. 1IVβ) + 1 (κατηγ. 2: Αθηνά) = 24 γυναικεία αγάλματα ή ποσοστό 14,906% (15 αγάλματα και 9 αγαλμάτια).

Από τα **παιδικά αγάλματα**, τα οποία απαντούν αποκλειστικά σε συντάγματα θνητών, υπερτερούν αυτά των αγοριών: 2 (υποκατηγ. 5AIII - αρ. 21b) + 2 (5AIII - αρ. 46) + 1 (5AIII - αρ. 49 (:)) + 3 (5AIII - αρ. 67) + 1 (5B - αρ. 28) + 3 (5Γ - αρ. 35) + 3 (5Γ - αρ. 37) = 15 ή ποσοστό 9,316%. Αγαλμάτια δεν σώζονται. Σημειωτέον ότι στην επιγραφή της βάσης αρ. 28 αναφέρονται 2 κορίτσια και 1 αγόρι. Επειδή, όμως, στη βάση υπάρχουν 2 ζεύγη ποδόσχημων τórμων, επομένως ήταν στημένα 2 παιδικά αγάλματα, θεωρούμε φυσικότερο να υπήρχαν 1 άγαλμα αγοριού και 1 κοριτσιού, αντιπροσωπευτικά.

Τα αγάλματα των κοριτσιών απαρτίζουν ένα σύνολο από 2 (υποκατηγ. 5AIII - αρ. 67) + 1 (5B - αρ. 28) + 2 (5Γ - αρ. 35) = 5 ή ποσοστό 3,105%. Και αυτά τα αγάλματα απαντούν αποκλειστικά σε συντάγματα. Αγαλμάτια δεν σώζονται.

Στο σύνολο των παιδικών αγαλμάτων 15 + 5 = 20 θα πρέπει να προστεθεί ένα ακόμη άγαλμα, του οποίου είναι αδιάγνωστο το φύλο (υποκατηγ. 5Γ - αρ. 6a), οπότε ο αριθμός των παιδικών αγαλμάτων γενικά διαμορφώνεται στα 21 ή ποσοστό 13,043%.

Στην κατηγορία **7** εντάχθηκαν τα αγάλματα, που ανήκουν σε οικογενειακά μνημεία. Διαπιστώνουμε ότι τα περισσότερα (7 περιπτώσεις ανέγερσης) αφορούν σε θρησκευτικούς αξιωματούχους. Με μικρή διαφορά έπονται αυτά των Ροδίων ιδιωτών (6 περιπτώσεις ανέγερσης).

Στην κατηγορία **8** εντάχθηκαν οι βάσεις με αγάλματα (-τια) ζώων. Διαπιστώθηκαν μόνο 2 ή ποσοστό 1,242% (1 άγαλμα και 1 αγαλμάτιο).

Στην κατηγορία **9** εντάχθηκαν οι βάσεις με αγάλματα αβέβαιης ταύτισης. Διαπιστώθηκαν συνολικά 4 ή ποσοστό 2,484%.

Στήλη 10- Υλικό αναθημάτων

Όσον αφορά στο υλικό των αναθημάτων, διαπιστώνουμε ότι από το σύνολο των 161 αγαλμάτων (-τίων) της 9^{ης} στήλης μόνο για 20 γνωρίζουμε επακριβώς το υλικό κατασκευής τους. Για τα υπόλοιπα 141 αγάλματα ή ποσοστό 87,577% οι δημοσιεύσεις δεν κάνουν ρητή αναφορά. Πιθανότατα ήταν φτιαγμένα από χαλκό, όπως -τουλάχιστον- αφήνει να διαφανεί σχετικό σχόλιο στο *Lindos II*, 1, 15, σημ. 1. Εκ των ανωτέρω 20 αγαλμάτων, 6 μεμονωμένα αγάλματα και αγαλμάτια είναι κατασκευασμένα από **μάρμαρο** (αρ. 23, 38 (:), 74, 76, 80, 115), 9 από **χαλκό** (αρ. 13, 27, 30, 32, 43, 47, 72 (:), 96, 97) + 4 αγάλματα, που ανήκουν στο σύνταγμα της βάσης αρ. 37 = 13 χάλκινα αγάλματα και τέλος, 1 από **ασήμι ή επαργυρωμένο χαλκό** (αρ. 64). Διευκρινίζεται ότι από τα συντάγματα, που απαρτίζουν ένα ιδιαίτερο υποσύνολο 62 αγαλμάτων και 4 αγαλμάτων, μόνο για 1 (αρ. 37) αναφέρεται ότι ήταν χάλκινο. Άγνωστο παραμένει πόσα από αυτά ήταν μαρμάρινα.

Επομένως, επί συνόλου 95 **μεμονωμένων αγαλμάτων**, εξαιρουμένων των συνταγμάτων και του συμπλέγματος αρ. 78, έχουμε τα εξής ποσοστά:

6 μαρμάρινα ή ποσοστό 6,315%.

9 χάλκινα: 9,473%.

1 αργυρό ή από επαργυρωμένο χαλκό: 1,052%.

79 χωρίς προσδιορισμό υλικού: 83,157%.

Επί συνόλου 66 **αγαλμάτων, που ανήκουν σε συντάγματα** έχουμε μόνο 1 σύνταγμα χάλκινο, με 4 αγάλματα δηλαδή ποσοστό 6,06% (επί 66 αγαλμάτων) και 62 αγάλματα ή ποσοστό 93,939% χωρίς προσδιορισμό υλικού.

Στήλη 11- Πιθανό μέγεθος αναθημάτων

Όσον αφορά στο πιθανό μέγεθος των αγαλμάτων, όπως αυτό προσδιορίζεται από τους ποδόσχημους τέρμους και κατά προσέγγιση από τις ολικές ή σωζόμενες διαστάσεις των βάσεων, έχουμε τα πιο κάτω στοιχεία [σημειωτέον ότι για μεθοδολογικούς λόγους στις περιπτώσεις που τα πιθανά μεγέθη είναι δύο, λαμβάνεται υπόψη η πρώτη αναγραφόμενη εκδοχή μεγέθους στην κατάταξη του πίνακα. Τα παρακάτω αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο γενικό σύνολο των 161 αγαλμάτων (-τίων) της 9^{ης} στήλης]:

A. Αγάλματα μεμονωμένα:

I. Μικρότερα του φυσικού: 26 αγάλματα (αρ. 2, 4, 9-10, 17, 20, 30, 34, 36, 38, 42, 45, 48, 55, 58, 61 + 62, 65-66, 68, 82-83, 85, 103, 110-111, 116) ή ποσοστό 16,149% επί του συνόλου των 161 αγαλμάτων.

II. Φυσικού μεγέθους: 19 αγάλματα (αρ. 5, 13, 25-27, 33, 43, 52-53, 56, 63, 98-99, 102, 104, 106, 112, 114-115) ή ποσοστό 11,801%.

III. Μεγαλύτερα του φυσικού: 14 αγάλματα (αρ. 3, 7-8, 12, 16, 18, 31, 57, 60, 64, 86, 94, 96, 105) ή ποσοστό 8,695%.

B. Αγάλματα απροσδιόριστου μεγέθους μεμονωμένα:

15 αγάλματα (αρ. 15, 24, 32, 41, 44, 50, 69, 73, 77, 89-90, 97, 100, 109, 117) ή ποσοστό 9,316%.

Γ. Αγαλμάτια μεμονωμένα:

21 αγαλμάτια (αρ. 11, 22-23, 29, 40, 47, 70-72, 74-76, 79-81, 88, 91-93, 95, 101) ή ποσοστό 13,043%.

Δ. Συντάγματα:

I. Μικρότερα του φυσικού: 27 αγάλματα (αρ. 19a-b, 21a-b, 35, 37, 46, 87a-b-c, 118a-b) ή ποσοστό 16,77%.

II. Φυσικού μεγέθους: 14 αγάλματα (αρ. 1a-b, 28, 54, 59a-b, 84a-b-c-e, 113a-b) ή ποσοστό 8,695%. Δεν γνωρίζουμε αν η βάση με αρ. 28 έφερε 2 ή 3 αγάλματα. Εικάζουμε 2.

III. Μεγαλύτερα του φυσικού: 9 αγάλματα (αρ. 14a-b, 49, 51) ή ποσοστό 5,59%.

IV. Συντάγματα αποτελούμενα από αγάλματα διαφόρων μεγεθών ή απροσδιόριστου μεγέθους: 12 αγάλματα (αρ. 6a-b, 39a-b, 67) ή ποσοστό 7,453%.

V. Συντάγματα αποτελούμενα από αγαλμάτια: 4 αγαλμάτια (αρ. 107a-b, 108a-b) ή ποσοστό 2,484%.

Ε. Συμπλέγματα:

Φυσικού μεγέθους: (αρ. 78 (:))

Σημειώνεται ότι η βάση με αρ. 78 φέρει απροσδιόριστο αριθμό αγαλμάτων, γι' αυτό και απλώς αναφέρεται στις επιμέρους κατηγορίες, χωρίς να συνυπολογίζεται στο γενικό σύνολο των 161 αγαλμάτων (-τίων).

Στήλη 11- Γενικά συμπεράσματα για το πιθανό μέγεθος των αναθημάτων:

Σύνολο αγαλμάτων μικρότερων του φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 26 (κατηγ. AI) + 27 (κατηγ. ΔI) + 3 (κατηγ. ΔIV - αρ. 6a, 39a) = 56 ή ποσοστό 34,782%.

Σύνολο αγαλμάτων, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 21 (κατηγ. Γ) + 4 (κατηγ. ΔV - αρ. 107a-b, 108a-b) = 25 ή ποσοστό 15,527%.

Σύνολο αγαλμάτων φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 19 (κατηγ. AII) + 14 (κατηγ. ΔII) + 1 (κατηγ. ΔIV - αρ. 39b) = 34 ή ποσοστό 21,118%.

Σύνολο αγαλμάτων μεγαλύτερων του φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 14 (κατηγ. AIII) + 9 (κατηγ. ΔIII) = 23 ή ποσοστό 14,285%.

Σύνολο απροσδιόριστων αγαλμάτων, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 15 (κατηγ. B) + 8 (κατηγ. ΔIV - αρ. 6b, 67) = 23 ή ποσοστό 14,285%.

3. 2. 2. Α. 1.: ΛΙΝΔΟΣ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις και ποσοστιαίες αναλύσεις επί των σωζομένων μεσοελληνιστικών βάσεων της Λίνδου μπορούν να συναχθούν τα εξής γενικά συμπεράσματα:

1. Οι ενεπίγραφες βάσεις της Λίνδου είναι κυρίως ορθογωνίου σχήματος, κατασκευασμένες από λάρτιο λίθο.
2. Στη Λίνδο ανέθεταν κυρίως Ρόδιοι αξιωματούχοι - Ρόδιοι ως εθνικό - και συγγενείς τους. Από αυτούς, οι περισσότεροι ήταν θρησκευτικοί λειτουργοί, στοιχείο φυσικό για ένα ιερό, συντηρητικό από τη φύση του και εξ' ορισμού, όπου τα σχετικά αξιώματα φαίνεται ότι μονοπωλούνταν και ανακυκλώνονταν ανάμεσα στα μέλη των πιο εύπορων οικογενειών (βλ. και επίμετρο). Σε ένα μικρότερο ποσοστό, αλλά επίσης σημαντικό, ανέθεταν Ρόδιοι ιδιώτες, γεγονός που υποδεικνύει την ύπαρξη ατομικού πλούτου, όπως και μια διάθεση επίδειξης του σε δημόσιο χώρο και δη από τους πιο ονομαστούς του νησιού. Το γεγονός ότι αυτοί οι συγκεκριμένοι ιδιώτες είχαν τη δυνατότητα να λαμβάνουν άδεια από τις εκάστοτε αρχές για την ανέγερση ανδριάντα στο ιερό δείχνει επίσης ότι επρόκειτο για εξέχοντα πρόσωπα - μέλη της élite της εποχής τους σε οικονομικό και κατ' επέκταση σε κοινωνικό επίπεδο. Οι αθλητές και οι ξένοι ιδιώτες δεν είχαν αξιοσημείωτη παρουσία στο ιερό ως αναθέτες. Το ίδιο και οι δήμοι από τους οποίους θα ανέμενε κανείς μεγαλύτερο αριθμό αναθέσεων, καθώς αποτελούσαν βασικό κύτταρο της ροδιακής πολιτειακής συγκρότησης. Το γεγονός αυτό μας παραπέμπει στην διαπίστωση ότι ο τρόπος δομής του ροδιακού κράτους, όπως

εκφραζόταν δια του πολιτεύματος της «αριστοκρατικής δημοκρατίας», ευνοούσε την «ιδιωτική πρωτοβουλία» σε βάρος της κρατικής, τουλάχιστον στο επίπεδο των αναθέσεων των πολιτών, οι οποίοι ανέθεταν -ατομικά ή συλλογικά- είτε με την ιδιότητά τους ως αξιωματούχοι είτε ως απλοί ιδιώτες.

3. Οι αναθέτες ήταν κυρίως άνδρες, ενώ υπήρχαν και ελάχιστες γυναίκες συγγενείς των αναθετών. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει τη δευτερεύουσα θέση της γυναίκας στη ροδιακή κοινωνία, καθώς σχεδόν πάντα αναθέτει μαζί με κάποιον άνδρα συγγενή της και μόνο σε μία περίπτωση προτάσσεται το όνομά της, πιθανότατα επειδή χρηματοδότησε ή ίδια το ανάθημα για λογαριασμό και των δύο αρρένων αδελφών της. Βεβαίως, αυτή και μόνο η ελευθερία που παρεχόταν στις γυναίκες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, Ρόδιες και ξένες, να στήσουν ανδριάντες στο ιερό για προσφιλή τους πρόσωπα, έστω και μέσα στα πλαίσια του οικογενειακού βίου, είναι στοιχείο που υποδεικνύει ότι υπήρχε κάποια μορφή συμμετοχής τους στα κοινωνικά δρώμενα και ότι τα στεγανά ανάμεσα σε αυτές και τους άνδρες δεν ήταν ιδιαίτερος ισχυρά ή τουλάχιστον όχι αππροσπέλαστα στο βαθμό που είχαν, όπως φαίνεται, οικονομική αυτονομία. Βεβαίως, οι ανωτέρω παρατηρήσεις δεν ισχύουν για όλες τις γυναίκες και όλους τους άνδρες, αλλά μόνο για τους εύπορους Ροδίους και ξένους, καθώς οι παραγγελίες μαρμάρινων αγαλμάτων φυσικού μεγέθους ή μεγαλύτερων του φυσικού και ακόμα περισσότερο χάλκινων, ανεξαρτήτως μεγέθους, δεν ήταν υπόθεση του καθενός. Απαιτούσε εκ προοιμίου τη δυνατότητα διάθεσης ενός υπολογίσιμου χρηματικού ποσού.
4. Οι ατομικές αναθέσεις υπερετερούσαν των συλλογικών, ανεξαρτήτως εθνικότητας των αναθετών. Το γεγονός αυτό προσιδιάζει σε μια ανεπτυγμένη χρηματιστική οικονομία που στηρίζεται στον ατομικό πλούτο και είναι δηλωτικό ενός πολιτικού συστήματος, που επιτρέπει την ελεύθερη συμμετοχή του ατόμου σε κοινωνικές δραστηριότητες δημοσίου χαρακτήρα, όπως είναι οι αναθέσεις. Από αυτή την άποψη, το μωσαϊκό των ατομικών αναθέσεων στη Λίνδο αποτελεί καθρέπτη του ροδιακού πολιτεύματος εν γένει δηλαδή της «αριστοκρατικής δημοκρατίας».
5. Η πλειονότητα των αναθημάτων στήθηκε για λογαριασμό μεμονωμένων προσώπων και δη Ροδίων αξιωματούχων, εκ των οποίων οι περισσότεροι ήταν θρησκευτικοί λειτουργοί. Το γεγονός αυτό θεωρείται φυσικό, εφόσον πρόκειται για αναθήματα στο χώρο ενός μεγάλου ιερού, στο οποίο πρωτοστατούσαν οι θεράποντές του. Έπονται, με σημαντική διαφορά, τα αναθήματα υπέρ μεμονωμένων Ροδίων ιδιωτών και μάλιστα ανδρών, ενώ αυτά υπέρ των αθλητών και ξένων ιδιωτών είναι λίγα, αλλά όχι αμελητέα. Είναι αξιοσημείωτη η διαπίστωση ότι από όλα τα αναθήματα που στήθηκαν υπέρ ανδρών και γυναικών από κοινού, σώζονται μόνο δύο υπέρ γυναικών ατομικά. Μάλιστα, η μία είναι Ρόδια και η άλλη ξένη. Το κοινό τους στοιχείο είναι ότι πρόκειται για μητέρες, η πρώτη μάλιστα αναφέρεται και με την ιδιότητα της συζύγου. Ενδεχομένως, πίσω από αυτή την παρατήρηση να λανθάνει μια σημαντική παράμετρος της ροδιακής κοινωνικής ιστορίας, σύμφωνα με την οποία η γυναίκα καταξιώνεται μόνο μέσα από τις παραπάνω ιδιότητες: της συζύγου και της μητέρας, ανεξάρτητα από την οικονομική της επιφάνεια. Ένα άλλο στοιχείο ενδεικτικό της ροδιακής κοινωνικο-πολιτικής οργάνωσης, όπως εκφράζεται μέσα από

τα αναθήματα, είναι ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι αναθέτες ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων. Το στοιχείο αυτό ενισχύει ακόμα περισσότερο τις ανωτέρω διαπιστώσεις για την ύπαρξη ενός πολιτικού συστήματος, που επέτρεπε την ελεύθερη συμμετοχή του ατόμου σε τέτοιου είδους κοινωνικές δραστηριότητες, όπως είναι οι αναθέσεις, ενώ παράλληλα υποδηλώνει και τη συνειδητοποίηση του ενεργού ρόλου του ατόμου στο πολιτικό και κοινωνικό γίγνεσθαι της εποχής του.

6. Κύριοι αποδέκτες των αναθημάτων ήταν οι θεοί γενικά και δευτερευόντως η Αθηνά Λινδία, πολιούχος του ιερού, μόνη ή σε συνδυασμό με άλλες θεότητες και πρωτίστως με τον Δία Πολιέα. Το ζεύγος των θεοτήτων αυτών συλλατρευόταν στη Λίνδο, εξού και η συχνή παρουσία του στις αναθέσεις. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι σε καμμία περίπτωση δεν παρουσιάζεται ο Δήμος ως αποδέκτης αναθημάτων, γεγονός φυσικό, εφόσον πρόκειται για αναθήματα σε ιερό.
7. Οι γλύπτες, που αναλάμβαναν τις περισσότερες παραγγελίες, εργάζονταν κυρίως ατομικά στο εργαστήριό τους και ήταν στην πλειονότητά τους ξένης εθνικότητας, ανάμεσά τους αρκετοί Αθηναίοι και Σάμιοι. Το γεγονός αυτό οφείλεται αφενός στην αυξημένη ζήτηση για πλαστικά έργα, στην οποία οι ντόπιοι γλύπτες δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν και αφετέρου στη μεγάλη έλξη που ασκούσε στους ξένους γλύπτες το νησί, εξαιτίας και των προνομίων που τους παρείχε. Το μεγάλο σύνολο των βάσεων, που βρέθηκαν χωρίς υπογραφή γλύπτη, δεν φαίνεται να διαφοροποιεί αισθητά τα ανωτέρω δεδομένα.
8. Από τα αναθήματα υπερτερούν τα μεμονωμένα αγάλματα έναντι των συνταγμάτων και πρόκειται κυρίως για αγάλματα θνητών και δη ανδριάντες θρησκευτικών αξιωματούχων, ενώ σε ένα μικρότερο ποσοστό υπάρχουν και αγάλματα Ροδίων ιδιωτών. Παρόμοιες αναλογίες διαπιστώνουμε και στην κατηγορία των συνταγμάτων, τα οποία στην πλειονότητά τους είναι ταυτόχρονα και οικογενειακά μνημεία: τα περισσότερα εικονίζουν ιερείς, ενώ αμέσως μετά έπονται τα συντάγματα Ροδίων ιδιωτών. Είναι αξιοσημείωτο ότι δεν βρέθηκαν λατρευτικά αγάλματα θεών και μάλιστα σε ένα χώρο με ιερό χαρακτήρα, όπως η ακρόπολη. Υπάρχουν μόνο ορισμένα αναθηματικά, τα μισά εκ των οποίων εικονίζουν την Αθηνά. Το ανωτέρω παράδοξο μπορεί πιθανώς να εξηγηθεί, αν υπολογίσουμε: α) τον de facto περιορισμένο αριθμό τους, εφόσον σε κάθε ναό πρέπει να αντιστοιχούσε ένα λατρευτικό άγαλμα ή το πολύ δύο, αν υπήρχε συλλατρεία δύο θεοτήτων, β) την πρακτική λιωσίματος των χάλκινων αγαλμάτων για κοπή νομισμάτων, γ) τις καταστροφές των πρώτων χριστιανών για λόγους θρησκευτικού φανατισμού και των μετέπειτα κατοίκων που έλιωναν τα εναπομείναντα χάλκινα αγάλματα ή χρησιμοποιούσαν ως οικοδομικό υλικό τα μαρμάρια και δ) τις ανεπίγραφες βάσεις που ενδεχομένως έφεραν θεικά αγάλματα, αλλά δεν δήλωναν την ταυτότητα των εικονιζομένων, ως ευκόλως νοούμενης. Πάντως, φαίνεται ότι η δομή του ροδιακού κράτους, όπως αντικατοπτρίζεται στα αναθήματα της Λίνδου, βασιζόταν στην έννοια του ενεργού πολίτη, ο οποίος με τις εκάστοτε ιδιότητές του προβαλλόταν σε όλα τα επίπεδα: θρησκευτικό, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό. Γι' αυτό το λόγο, άλλωστε, είναι σχεδόν ανύπαρκτα τα τιμητικά αγάλματα βασιλέων, με την εξαίρεση του Πτολεμαίου Ε' της

Αιγύπτου, άγαλμα το οποίο αναθέτει ένας Ρόδιος ιδιώτης και όχι κάποια επίσημη κρατική ή θρησκευτική αρχή, όπως θα ήταν αναμενόμενο. Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι ελλείπουν σχεδόν ολοκληρωτικά τα συμπλέγματα. Σε σχέση με το φύλο των αγαλμάτων υπερτερούν τα ανδρικά των γυναικείων- στοιχείο που δηλώνει μια ανδροκρατική κοινωνία- και έπονται τα αγάλματα παιδιών, τα οποία απαντούν αποκλειστικά σε συντάγματα θνητών.

9. Τα περισσότερα αγάλματα πιθανότατα ήταν φτιαγμένα από χαλκό.
10. Στην πλειονότητά τους τα μεμονωμένα αγάλματα ήταν μικρότερα του φυσικού μεγέθους και αγαλμάτια, ενώ υπήρχαν λίγα φυσικού και ακόμα λιγότερα μεγαλύτερα του φυσικού μεγέθους. Από τα συντάγματα τα περισσότερα ήταν επίσης μικρότερα του φυσικού μεγέθους και αγαλμάτια. Η προτίμηση αυτή των Ροδίων σε μικρά μεγέθη πιθανώς να οφείλεται στο χαμηλό κόστος των αγαλμάτων, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται και μια εγγενής διάθεση των παραγγελλόντων για απεικονίσεις κοντά στα ανθρώπινα μέτρα, γεγονός φυσικό για πολίτες γαλουχημένους με δημοκρατικές αντιλήψεις, σύμφωνα με τις οποίες το ανθρώπινο μέτρο κυριαρχεί σε όλα τα επίπεδα.
11. Η σύγκριση των βάσεων της Λίνδου με τον αντίστοιχο κατάλογο των αγαλμάτων της του τμήματος 3.1.-3.1.3. του κεφαλαίου αυτού, δεν μας δίνει αξιοποιήσιμα συμπεράσματα (βλ. κυρίως σελ. 78 κ.ε.).

3. 2. 2. Β.: ΚΑΜΙΡΟΣ: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ - ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Στήλη 3- Σχήμα βάσεων

Οι ενεπίγραφες βάσεις της Καμίρου, που χρονολογούνται στους μεσοελληνιστικούς χρόνους είναι 36 (αρ. 119-155), διότι οι βάσεις 129 και 130 φαίνεται ότι συνανήκουν και υπολογίζονται ως μία. Από αυτές οι 9 είναι **ορθογώνιες** (αρ. 121, 123, 125, 128, 131, 135, 147 (;), 148 (;), 149). **Κυλινδρικές** είναι 2 (αρ. 119, 133). **Πεσσόσχημες** 8 (αρ. 120, 122, 124, 126-127, 129 + 130, 137, 140), **ορθογώνιοι λίθοι** 1 (αρ. 132), **εργασμένοι λίθοι** 2 (αρ. 136, 146) και τέλος, **βάσεις χωρίς προσδιορισμό σχήματος**, πιθανότατα-όμως- ορθογώνιες, 5 (αρ. 134, 143, 145, 150, 155). Ειδικότερα, **τμήματα και θραύσματα ορθογωνίων βάσεων** σώζονται 3 (αρ. 139, 141, 144), **τμήματα και θραύσματα βάσεων γενικά** 6 (αρ. 138, 142, 151-154). Από τις ανωτέρω μπορούμε να διακρίνουμε ως υποκατηγορία 2 **μικρές ορθογώνιες (;) βάσεις** (αρ. 145, 155), που προσμετρώνται στις επιμέρους κατηγορίες.

Σε ποσοστιαία ανάλυση επί τοις εκατό και για 36 βάσεις έχουμε τα εξής στοιχεία:

9 ορθογώνιες βάσεις ή ποσοστό 25%

2 κυλινδρικές βάσεις: 5,555%

8 πεσσόσχημες βάσεις: 22,222%

1 ορθογώνιος λίθος: 2,777%

2 εργασμένοι λίθοι: 5,555%

5 βάσεις χωρίς προσδιορισμό σχήματος: 13,888%

3 τμήματα και θραύσματα ορθογωνίων βάσεων: 8,333%

6 τμήματα και θραύσματα βάσεων γενικά: 16,666%

Διαπιστώνουμε ότι επί των σωζομένων βάσεων από άποψη σχήματος κυριαρχούν οι ορθογώνιες, ενώ έπονται οι πεσσόσχημες. Οι κυλινδρικές αποτελούν ένα μικρότερο ποσοστό.

Στήλη 4- Υλικό βάσεων

Όσον αφορά στο υλικό των βάσεων αυτών διαπιστώνεται ότι κυριαρχεί ο **λάρτιος λίθος**, με 27 βάσεις (αρ. 119-128, 129 + 130, 131-133, 135-141, 143, 148-149, 151-152, 155). Σημειώνεται ότι η βάση με αρ. 155 που αναφέρεται στη δημοσίευσή της ως κατασκευασμένη από γκρι μάρμαρο, συνυπολογίζεται στις παραπάνω, διότι ο λίθος αυτός είναι ταυτόσημος με τον λάρτιο. Βάσεις από άλλο υλικό είναι 5: 1 βάση από λευκό μάρμαρο (αρ. 134), 2 από μάρμαρο (αρ. 142, 144), 1 από πωρόλιθο (αρ. 145) και 1 από λευκό λίθο (αρ. 146). Τέλος, στις δημοσιεύσεις 4 βάσεων (αρ. 147, 150, 153-154) δεν αναφέρεται το υλικό κατασκευής τους.

Σε ποσοστιαία ανάλυση επί τοις εκατό και για 36 βάσεις έχουμε τα εξής στοιχεία:

27 βάσεις από λάρτιο λίθο ή ποσοστό 75% (διότι οι βάσεις με αρ. 129 + 130 υπολογίζονται ως μία)

5 βάσεις από άλλο υλικό: 13,888%

4 βάσεις χωρίς προσδιορισμό υλικού: 11,111%

Στήλη 6- α. Αναθέτες

Όσον αφορά στους αναθέτες, διαπιστώθηκαν 37 περιπτώσεις αναθέσεων συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Κρατικές αρχές

2^η κατηγορία: Ρόδιοι αξιωματούχοι
Α. θρησκευτικοί
Β. διοικητικοί

3^η κατηγορία: Άγνωστοι αναθέτες

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει κρατικές αρχές ως αναθέτες και συγκεκριμένα:

Αναθέτες οι δήμοι:

Καμινείς (εκκλησία του δήμου): 1 περίπτωση (αρ. 155)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών κατηγορίας 1: 1 ή ποσοστό 2,702%. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των αναθέσεων.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει Ροδίους αξιωματούχους και συγκεκριμένα στην Α. υποκατηγορία συναντώνται:

Ι. Θρησκευτικοί αξιωματούχοι που αναθέτουν ατομικά και μόνο με αυτή τους την ιδιότητα: 4 περιπτώσεις (αρ. 119a, 146, 147a, 147b)

Σημειώνεται και εδώ ότι οι τύποι *ιερατεύσας, ιεροποιήσας, δαμιουργήσας* κλπ. υποδηλώνουν ότι η περίοδος ιερατείας των ιερέων έχει λήξει κατά το χρόνο της ανάθεσης.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2A1**: 4 ή ποσοστό 10,81%.

II. Θρησκευτικοί αξιωματούχοι, που αναθέτουν συλλογικά με ευρύτερα ιερατικά και διοικητικά-πολιτικά σώματα: 28 περιπτώσεις (αρ. 120-128, 129 + 130, 131-132, 134-137, 138 (:), 139-145, 149, 151-153)

Σημειώνεται ότι οι επιστάτες εδώ έχουν διοικητικές-πολιτικές εξουσίες, πλην της βάσης με αρ. 131 (βλ. Lindos II, 1, σ. 28) και της βάσης με αρ. 149, όπου ο επιστάτης του περιπολίου έχει στρατιωτικές αρμοδιότητες.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2AII**: 28 ή ποσοστό 75,675%.

III. Αναθέτες συγγενείς-μέλη των οικογενειών των θρησκευτικών αξιωματούχων, τα οποία αναθέτουν υπέρ αυτών. Διακρίνονται:

α. Παιδιά ιερέων: 1 περίπτωση (αρ. 133a). Στην βάση αυτή αναθέτουν 2 γιοι και 1 κόρη.

β. Αδελφός και 2 ανιψιοί και σύζυγος ιερέα: 1 περίπτωση (αρ. 148). Στη βάση αυτή αναθέτουν 1 αδελφός ιερέα, οι 2 ανιψιοί του ιερέα και η σύζυγός του.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2AIII**: 2 ή ποσοστό 5,405%.

Στην **2^η κατηγορία** και συγκεκριμένα στη **B**. υποκατηγορία απαντούν συλλογικές αναθέσεις Ροδίων διοικητικών αξιωματούχων. Ατομικές δεν σώζονται:

Αναθέτες Ρόδιοι διοικητικοί αξιωματούχοι, συλλογικά: 1 περίπτωση (αρ. 154)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **2B**: 1 ή ποσοστό 2,702%.

Η **3^η κατηγορία** περιλαμβάνει **άγνωστους αναθέτες**, η ταυτότητα των οποίων δεν είναι δυνατό να διαγνωστεί, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων.

Άγνωστος αναθέτης: 1 περίπτωση (αρ.150)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών κατηγορίας **3**: 1 ή ποσοστό 2,702%.

Στήλη 6- α. Γενικά συμπεράσματα για τους αναθέτες: Το γενικό σύνολο των περιπτώσεων των αναθετών των κατηγοριών 1-3: 37.

Στην κατηγορία **1** διαπιστώνεται ότι στην Κάμιρο η **εκκλησία του δήμου** έχει σχεδόν ανύπαρκτη παρουσία ως αναθέτρια αρχή. Σημειώνεται ότι στην παρούσα κατάταξη θεωρείται απρόσωπο πολιτειακό σώμα, γι' αυτό και δεν συνυπολογίζεται στο άθροισμα του φύλου των αναθετών.

Στην κατηγορία **2** εντάχθηκαν όλες οι βάσεις που σχετίζονται με Ροδίους αξιωματούχους, οι οποίοι αναθέτουν είτε ατομικά είτε συλλογικά, με διάφορα σώματα ή οι συγγενείς τους αναθέτουν υπέρ αυτών.

Στην υποκατηγορία **2A**, που περιλαμβάνει μεμονωμένους θρησκευτικούς αξιωματούχους, τους συγγενείς τους και θρησκευτικούς αξιωματούχους μαζί με ιερατικά, διοικητικά-πολιτικά σώματα, διαπιστώνονται 34 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 91,891%. Εξαιρουμένων των συγγενών των θρησκευτικών αξιωματούχων δηλαδή των 2 περιπτώσεων της υποκατηγορίας 2AIII, **θρησκευτικοί λειτουργοί** μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με διοικητικά-πολιτικά σώματα συναντώνται σε όλες τις υπόλοιπες υποκατηγορίες δηλαδή σε 32 περιπτώσεις ή ποσοστό 86,486%. Επομένως, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στην Κάμυρο οι αναθέσεις σχετίζονται με μέλη του ευρύτερου ιερατικού σώματος και της διοίκησης.

Όσον αφορά στο φύλο των αναθετών διαπιστώνουμε ότι είναι **άνδρες** αποκλειστικά, πλην της 2AIIIa (1 περίπτωση) και της 2AIIIβ (1 περίπτωση) και παρουσιάζονται να αναθέτουν ατομικά ή συλλογικά σε 32 περιπτώσεις ή ποσοστό 86,486%.

Γυναίκες αναθέτες συναντώνται μόνο στις υποκατηγορίες 2AIIIa (1 περίπτωση) και 2AIIIβ (1 περίπτωση) δηλαδή σε 2 περιπτώσεις ή ποσοστό 5,405%. Και στις 2 αυτές περιπτώσεις δεν έχουν αυτόνομη παρουσία, αλλά συναναθέτουν μαζί με άνδρες-μέλη των οικογενειών τους.

Ατομικές αναθέσεις διαπιστώνουμε στην υποκατηγορία 2AI: 4 περιπτώσεις ή ποσοστό 10,81%.

Συλλογικές αναθέσεις διαπιστώνουμε συνολικά σε 30 περιπτώσεις (υποκατηγ. 2AII: 28 περιπτώσεις και 2AIII: 2 περιπτώσεις) ή ποσοστό 81,081%.

Στην υποκατηγορία **2B**, που περιλαμβάνει τους διοικητικούς αξιωματούχους, διαπιστώνεται μόνο 1 περίπτωση ανάθεσης ή ποσοστό 2,702%, η οποία μάλιστα είναι και συλλογική ανάθεση ανδρών.

Συνολικά λοιπόν στην κατηγορία **2 (A+B)** συναντώνται 35 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 94,594%, εκ των οποίων οι 31 ή ποσοστό 83,783% είναι συλλογικές. Έχουν γίνει σχεδόν αποκλειστικά από θρησκευτικούς αξιωματούχους σε συνδυασμό με ευρύτερα διοικητικά σώματα. Είναι αξιοσημείωτο ότι στην Κάμυρο δεν ανευρέθησαν αναθέσεις ξένων ιδιωτών, ενώ είναι ελάχιστες οι συναναθέσεις γυναικών με άνδρες και ανύπαρκτες οι αναθέσεις μικρών παιδιών.

Στην κατηγορία **3**, που περιλαμβάνει άγνωστους αναθέτες, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων, διαπιστώθηκε μόνο 1 περίπτωση ή ποσοστό 2,702%.

Συγκεντρωτικά:

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών στην Κάμυρο: 37

Σύνολο περιπτώσεων ανδρών αναθετών: 4 (υποκατηγ. 2AI) + 28 (υποκατηγ. 2AII) + 2 (υποκατηγ. 2AIII) + 1 (υποκατηγ. 2B) = 35 ή ποσοστό 94,594%. Εξ αυτών, περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν ατομικά: 4 ή ποσοστό 10,81% και περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν συλλογικά: 31 ή ποσοστό 83,783%. Από τις 31 αυτές περιπτώσεις οι 29 (υποκατηγ. 2AII, 2B) ή ποσοστό 78,378% αφορούν σε αναθέσεις ανδρών αμιγώς και οι 2 (υποκατηγ. 2AIII) ή ποσοστό 5,405% σε αναθέσεις ανδρών και γυναικών μαζί.

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων ανδρών και γυναικών: 34 (υποκατηγ. 2A) + 1 (υποκατηγ. 2B) + 1 (κατηγ. 1) + 1 (κατηγ. 3) = 37.

Στήλη 6- β. Υπέρ ποίων (για λογαριασμό ποίων) γίνεται η ανάθεση

Όσον αφορά στα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων έγιναν οι αναθέσεις, διαπιστώθηκαν 37 περιπτώσεις συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ της πόλης

2^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ Ροδίων αξιωματούχων **A. ατομικά**
B. συλλογικά

3^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ διοικητικών σωμάτων

4^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ απροσδιόριστου προσώπου

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει *αναθήματα υπέρ της πόλης*. Διακρίνεται:

Κάμιρον: 1 περίπτωση (αρ. 147b)

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 1: 1 ή ποσοστό 2,702% επί του συνόλου των 37 περιπτώσεων, μέσω των οποίων συγκεκριμενοποιούνται τα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων έγιναν οι αναθέσεις. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ Ροδίων αξιωματούχων **A.** ατομικά, **B.** συλλογικά. Πιο συγκεκριμένα στην **A.** υποκατηγορία απαντούν αποκλειστικά θρησκευτικοί αξιωματούχοι:

A. Αναθήματα για λογαριασμό θρησκευτικών αξιωματούχων ατομικά:

α. ο δείνα ιερατεύσας και ιεροποιήσας: 1 περίπτωση (αρ. 119a)

β. ο δείνα δαμιουργήσας: 1 περίπτωση (αρ. 146)

γ. τον πατέρα δαμιουργήσαντα: 1 περίπτωση (αρ. 133a)

δ. υπέρ του πατρός: 1 περίπτωση (αρ. 147a)

ε. υπέρ του αδελφού, υπέρ του θία, υπέρ του ανδρός ιερατεύσαντος και δαμιουργήσαντος και τιμαθέντος και στεφανωθέντος: 1 περίπτωση (αρ. 148)

στ. τον δείνα (ιερέα ;) τιμαθέντα...αρετάς ένεκα και ευνοίας: 1 περίπτωση (αρ. 149)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας 2A: 6 ή ποσοστό 16,216%.

B. Αναθήματα για λογαριασμό θρησκευτικών και διοικητικών-στρατιωτικών αξιωματούχων συλλογικά. Διακρίνονται: 28 περιπτώσεις (αρ. 120-128, 129 + 130, 131-132, 134-137, 138 (:), 139-145, 151-154)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας 2B: 28 ή ποσοστό 75,675%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα *υπέρ διοικητικών σωμάτων*. Διακρίνεται:

Καμειρίς (εκκλησία του δήμου): 1 περίπτωση (αρ. 155)

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 3: 1 ή ποσοστό 2,702%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει **αναθήματα για λογαριασμό προσώπων, που δεν προσδιορίζονται επιγραφικά**, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων. Διακρίνεται: 1 περίπτωση (αρ. 150)

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 4: 1 ή ποσοστό 2,702%.

Σημείωση 1: Παρατηρούμε ότι σχεδόν όλες οι βάσεις πιθανότατα αφορούν σε αναθήματα στα οποία ο αναθέτης τους ταυτίζεται με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η ανάθεση (υπέρ των ιδίων):

Αναθήματα αναθετών «υπέρ των ιδίων»: 31 περιπτώσεις (υποκατηγ. 2Aα: 1 περίπτωση, 2Aβ: 1 περίπτωση, υποκατηγ. 2B: 28 περιπτώσεις, κατηγ. 3: 1 περίπτωση) ή ποσοστό 83,783%.

Σημείωση 2: Όσον αφορά στην τυπολογία της ανάθεσης σε επίπεδο συγγενικών σχέσεων, διακρίνουμε τους εξής τύπους, συγκεντρωτικά:

I. τον πατέρα ή υπέρ του πατρός: 2 περιπτώσεις (αρ. 133a, 147a)

II. υπέρ του αδελφού, υπέρ του θία, υπέρ του ανδρός ιερατεύσαντος και δαμιουργήσαντος και τιμαθέντος και στεφανωθέντος: 1 περίπτωση (αρ. 148)

Στήλη 6- β. Γενικά συμπεράσματα για τα πρόσωπα υπέρ των οποίων έγιναν οι αναθέσεις: Το γενικό σύνολο των περιπτώσεων αυτών (κατηγορίες 1-4) : 37.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ της **πόλης**. Απαντά μόνο 1 περίπτωση ή ποσοστό 2,702%.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ **Ροδίων αξιωματούχων** (θρησκευτικών, διοικητικών, στρατιωτικών) σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

Στην υποκατηγορία **2A**, που περιλαμβάνει αναθήματα αποκλειστικά υπέρ των **θρησκευτικών αξιωματούχων** σε ατομικό επίπεδο, διαπιστώθηκαν 6 περιπτώσεις ή ποσοστό 16,216%. Όσον αφορά στο φύλο τους διαπιστώνεται ότι σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις πρόκειται για **άνδρες**.

Στην υποκατηγορία **2B**, που περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ **διαφόρων αξιωματούχων** συλλογικά, διαπιστώθηκαν 28 περιπτώσεις ή ποσοστό 75,675%. Και εδώ πρόκειται για αναθήματα υπέρ ανδρών.

Συνολικά λοιπόν στην κατηγορία **2 (A+B)** συναντώνται 34 περιπτώσεις αναθημάτων υπέρ Ροδίων αξιωματούχων ή ποσοστό 91,891%. Τα αναθήματα υπέρ αξιωματούχων σε συλλογικό επίπεδο είναι περισσότερα (28 ή ποσοστό 75,675%) και στήθηκαν αποκλειστικά υπέρ ανδρών.

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ **διοικητικών σωμάτων**. Διαπιστώθηκε μόνο 1 περίπτωση υπέρ της εκκλησίας του δήμου των Καμινρέων ή ποσοστό 2,702%.

Στην κατηγορία 4 εντάχθηκαν οι βάσεις στις οποίες δεν προσδιορίζεται ονομαστικά το πρόσωπο υπέρ του οποίου γίνεται η ανάθεση. Διαπιστώθηκε 1 περίπτωση ή ποσοστό 2,702%.

Τέλος, από τη **σημείωση 1** μπορούμε να συμπεράνουμε ότι κατά ένα μεγάλο ποσοστό στην Κάμιρο, όπως και στη Λίνδο, οι αναθέτες των αναθημάτων ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων. Το ποσοστό αυτό είναι 83,783% και αφορά σε 31 περιπτώσεις εκ του συνόλου των 37.

Στήλη 7- Αποδέκτες αναθημάτων

Όσον αφορά στους αποδέκτες των αναθημάτων, που εν προκειμένω στην Κάμιρο είναι οι θεοί, διαπιστώθηκαν 37 περιπτώσεις συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Αποδέκτες οι θεοί γενικά

2^η κατηγορία: Αποδέκτες μεμονωμένοι θεοί

3^η κατηγορία: Αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη

Πιο αναλυτικά:

Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθήματα στους θεούς, με τις εξής παραλλαγές:

Αποδέκτες οι θεοί γενικά. Διακρίνονται:

α. θεοί: 25 περιπτώσεις (αρ. 119a, 120-122, 124-127, 129 + 130, 131 (:), 132, 133a, 134-140, 142 (:), 143, 146, 147a, 148, 151 (:))

β. θεοί πάσι: 3 περιπτώσεις (αρ. 123, 145, 147b)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας **1:** 28 ή ποσοστό 75,675% επί του συνόλου των 37 περιπτώσεων αποδεκτών. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των αποδεκτών.

Η **2^η κατηγορία** περιλαμβάνει **αναθήματα σε μεμονωμένους θεούς.** Διακρίνεται:

Δί Αταβυρίωι απαρχάν: 1 περίπτωση (αρ. 155)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας **2:** 1 ή ποσοστό 2,702%.

Η **3^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη, ο οποίος είτε δεν αναγράφεται σκοπίμως, διότι εννοείται η φράση «θεοί» είτε δεν σώζεται το όνομά του, εξαιτίας της αποσπασματικής μορφής των βάσεων.

Αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη: 8 περιπτώσεις (αρ. 128, 141, 144, 149-150, 152-153, 154)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας **3:** 8 ή ποσοστό 21,621%.

Στήλη 7- Γενικά συμπεράσματα για τους αποδέκτες των αναθημάτων: Το σύνολο των περιπτώσεων των αποδεκτών αναθημάτων των κατηγοριών 1-3: 37.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν όλες οι βάσεις, που έχουν ως αποδέκτες αναθημάτων τους θεούς γενικά. Διαπιστώνεται ότι στην Κάμιρο κύριος αποδέκτης των αναθημάτων είναι οι **θεοί** στο σύνολό τους, οι οποίοι απαντούν σε 28 περιπτώσεις ή ποσοστό 75,675%. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι εκτός από την κατηγορία 1, οι θεοί πιθανότατα είναι αποδέκτες αναθημάτων και στην κατηγορία 3, παρότι δεν προσδιορίζονται ονομαστικά, για τους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν. Έτσι, συγκεντρωτικά στις κατηγορίες 1 και 3 οι θεοί ως αποδέκτες αναθημάτων απαντούν σε $28 + 8 = 36$ περιπτώσεις ή ποσοστό 97,297%.

Μόνο σε 1 περίπτωση ή ποσοστό 2,702% (κατηγορία 2) αποδέκτης αναθήματος είναι ο **Αταβύριος Δίας**, γεγονός φυσικό, εφόσον το ανάθημα βρέθηκε στο ιερό του στο ομώνυμο όρος.

Στήλη 8- Γλύπτες

Όσον αφορά στους κατασκευαστές των αναθημάτων, διαπιστώθηκε ένα σύνολο 13 γλυπτών, το οποίο -με βάση τις υπογραφές τους- έχει κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Γλύπτες εργαζόμενοι ατομικά

2^η κατηγορία: Γλύπτες εργαζόμενοι συλλογικά, σε συνεργασία

3^η κατηγορία: Βάσεις αγαλμάτων χωρίς υπογραφή γλύπτη

Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει Ρόδιους και ξένους γλύπτες, οι οποίοι σε συγκεκριμένα έργα υπογράφουν ατομικά.

I. Ρόδιοι γλύπτες ατομικά

α. Επικράτης Αλεξίππου Ρόδιος (αρ. 129 + 130)

β. Μνασίτιμος Τελέσωνος (αρ. 132)

γ. Τιμαγόρας Αριστωνίδα Ρόδιος (αρ. 135)

δ. ...θεος Αναξαγόρα Ρόδιος (αρ. 138)

ε. Πυθόκριτος Τιμοχάριος Ρόδιος (αρ. 140)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας **1I**: 5 ή ποσοστό 38,461% επί του συνόλου των 13 γλυπτών. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των γλυπτών.

II. Ξένοι γλύπτες ατομικά

α. Μένιππος Κώιος (αρ. 122)

β. Φύλης Αλικαρνασσεύς (ευεργέτας) (αρ. 123, 125)

γ. Δημήτριος Αντιοχεύς (αρ. 128)

δ. Κλεώνυμος Σάμιος (αρ. 133a)

ε. Ευθυκράτης Καλλία Μακεδών (αρ. 137)

στ. Αρτεμίδωρος Ζηνοδότου Τύριος (αρ. 150a-b)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας **1II**: 6 ή ποσοστό 46,153%.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει Ρόδιους γλύπτες σε συνεργασία. Ξένοι δεν υπάρχουν.

Ρόδιοι γλύπτες σε συνεργασία

Πυθόκριτος και Ασκληπιόδωρος Ζήνωνος Ρόδιοι (αρ. 148)

Σύνολο γλυπτών κατηγορίας 2: 2 ή ποσοστό 15,384%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει βάσεις αγαλμάτων στις οποίες είτε δεν υπογράφουν σκοπίμως οι γλύπτες είτε δε σώζεται η υπογραφή τους.

Βάσεις χωρίς υπογραφή: (αρ. 119a, 120-121, 124, 126-127, 131, 134, 136, 139, 141-147, 149, 151-155)

Σύνολο βάσεων κατηγορίας 3: 23

Στήλη 8- Γενικά συμπεράσματα για τους γλύπτες των αναθημάτων: Το σύνολο των 13 γλυπτών, που εμφανίζονται ενυπόγραφα στην Κάμιρο εντάχθηκε στις κατηγορίες 1 και 2.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν οι Ρόδιοι και ξένοι γλύπτες, που κατασκεύασαν έργα **ατομικά**. Αυτοί συνολικά είναι 5 (υποκατηγ. I) + 6 (υποκατηγ. II) = 11 ή ποσοστό 84,615%.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν οι Ρόδιοι γλύπτες, που κατασκεύασαν έργα **συλλογικά**, σε συνεργασία. Διαπιστώνεται μόνο 1 τέτοια περίπτωση 2 γλυπτών ή ποσοστό 15,384%, ενώ οι ξένοι απουσιάζουν εντελώς.

Συγκεντρωτικά από τις κατηγορίες 1 και 2 μπορούμε να συμπεράνουμε:

Ρόδιοι γλύπτες: 5 (υποκατηγ. 1I) + 2 (κατηγ. 2) = 7 ή ποσοστό 53,846%.

Ξένοι γλύπτες: 6 (υποκατηγ. 1II) ή ποσοστό 46,153%.

Οι Ρόδιοι γλύπτες στην Κάμιρο έχουν κατασκευάσει από ένα άγαλμα. Διακρίνεται ο **Μνασίτιμος Τελέσωνος** και ο **Πυθόκριτος Τιμοχάριος**, βάσεις με υπογραφές των οποίων συναντήσαμε και στη Λίνδο. Από τους ξένους ξεχωρίζει ο **Φύλης**. Σώζονται 2 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε ισάριθμα χάλκινα αγάλματα, εκ των οποίων 1 είναι φυσικού μεγέθους και 1 μεγαλύτερο του φυσικού (;). Στη Λίνδο επίσης έχουμε συναντήσει τους **Κλεώνυμο από τη Σάμο** και **Μένιππο από την Κω**, οι οποίοι στην Κάμιρο έχουν κάνει από ένα άγαλμα έκαστος, ο πρώτος φυσικού μεγέθους και ο δεύτερος χάλκινο, μικρότερο του φυσικού.

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν βάσεις αγαλμάτων χωρίς υπογραφή γλύπτη.

Στήλη 9- Αναθήματα

Όσον αφορά στα αναθήματα διαπιστώθηκε ότι αποτελούν ένα σύνολο από 38 αγάλματα (-τια), τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: αγάλματα (-τια) θεών

2^η κατηγορία: αγάλματα θνητών

3^η κατηγορία: συντάγματα

Σημειωτέον ότι στις περιπτώσεις που η ταύτιση του φερομένου αναθήματος είναι αβέβαιη, υιοθετούμε συμβατικά την πρώτη αναγραφόμενη στην κατάταξη του πίνακα.

Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθηματικά αγάλματα και αγαλμάτια θεών. Λατρευτικά δεν σώζονται. Διακρίνουμε:

I. Αγάλματα θεών γενικά (μη ασφαλούς ταύτισης): 19 περιπτώσεις (αρ. 120-123, 125, 128, 131-132, 134-136, 138, 141-143, 151-154)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1I**: 19 ή ποσοστό 50% επί του συνόλου των 38 αγαλμάτων. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο.

II. Αγαλμάτια θεών γενικά (μη ασφαλούς ταύτισης): 10 περιπτώσεις (αρ. 124, 126-127, 129+130, 137, 139, 140, 144-146)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1II**: 10 ή ποσοστό 26,315%.

III. Αγαλμάτια συγκεκριμένων θεών:

Δίας: 1 περίπτωση (αρ. 155)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **1III**: 1 ή ποσοστό 2,631%.

Η **2^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθηματικά και τιμητικά αγάλματα θνητών και συγκεκριμένα Ροδίων θρησκευτικών αξιωματούχων. Αγαλμάτια δεν σώζονται. Διακρίνουμε:

Ανδριάντες θρησκευτικών αξιωματούχων:

Ιερείς: 4 περιπτώσεις (αρ. 119a, 133a, 148, 149 (:))

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας **2**: 4 ή ποσοστό 10,526%.

Η **3^η κατηγορία** περιλαμβάνει 2 συντάγματα εκ των οποίων το 1 (αρ. 147a-b) είναι **μικτό**, αποτελείται δηλαδή από 1 άγαλμα ιερέα και 1 θεού και το άλλο (αρ. 150 (:)) είναι **απροσδιόριστο**, καθώς από τις διαστάσεις της βάσης εικάζουμε ότι έφερε -τουλάχιστον- 2 αγάλματα, χωρίς να μπορούμε να προσθέσουμε τίποτε άλλο για τα εικονιζόμενα πρόσωπα.

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας **3**: 4 ή ποσοστό 10,526%.

Στήλη 9- Γενικά συμπεράσματα για τα αναθήματα: Συγκεντρωτικά το σύνολο των αγαλμάτων (-τίων) όλων των κατηγοριών συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων: 38. Εξ αυτών, 27 ή ποσοστό 71,052% είναι **αγάλματα** και 11 ή ποσοστό 28,947% **αγαλμάτια**.

Το σύνολο των αγαλμάτων που ανήκουν σε **συντάγματα**: 4 (κατηγ. 3) ή ποσοστό 10,526%.

Στις κατηγορίες 1 και 3 εντάχθηκαν βάσεις, που φέρουν αγάλματα (-τια) **θεών** μεμονωμένα και σε συντάγματα. Σώζονται 31 αναθηματικά ή ποσοστό 81,578% επί του συνόλου των 38 αγαλμάτων. Εξ αυτών, τα 19 (υποκατηγ. 1I) + 1 (κατηγ. 3: αρ. 147b) = 20 είναι αγάλματα και τα 11 αγαλμάτια (υποκατηγ. 1II, 1III). Ο **Δίας** πιθανότατα εικονίζεται μόνο σε 1 αγαλμάτιο ή ποσοστό 2,631%.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν βάσεις με **αγάλματα θνητών**. Αγαλμάτια, όπως και αμιγή συντάγματα θνητών, δεν σώζονται. Αποτελούν ένα σύνολο από 4 (κατηγ. 2) μόνο αγάλματα ή ποσοστό 10,526% και αφορούν αποκλειστικά σε αγάλματα **ιερέων**. Σε αυτά μπορεί να προστεθεί 1 ακόμα άγαλμα θρησκευτικού αξιωματούχου από μικτό σύνταγμα (κατηγ. 3 - αρ. 147a: 1 άγαλμα), οπότε συνολικά τα αγάλματα αυτά είναι 5 ή ποσοστό 13,157%.

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν 2 συντάγματα, εκ των οποίων το 1 (αρ. 150) είναι απροσδιόριστο ως προς την απεικόνιση. Το άλλο έχει ήδη ενταχθεί στα συμπεράσματα των κατηγοριών 1 και 2.

Ως προς το φύλο των αγαλμάτων των θνητών, διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για **ανδρικά**, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 4 (κατηγ. 2) + 1 (κατηγ. 3 - αρ. 147a) = 5 αγάλματα ή ποσοστό 13,157%. Στο σύνολο αυτό των ανδρικών αγαλμάτων μπορεί να προστεθεί και 1 αγαλμάτιο του **Δία** (υποκατηγ. 1III - αρ. 155), οπότε το γενικό άθροισμα είναι 6 ανδρικά αγάλματα και αγαλμάτια. Σημειωτέον ότι από το ανωτέρω άθροισμα έχουν εξαιρεθεί τα αγάλματα (-τια) **θεών** (υποκατηγ. 1I, 1II, κατηγ. 3 - αρ. 147b), διότι είναι αγνώστου φύλου, όπως και τα 2 απροσδιόριστα αγάλματα της κατηγ. 3 - αρ. 150. Γυναικεία αγάλματα θνητών, θεαινών και παιδικά δεν σώζονται.

Στήλη 10- Υλικό αναθημάτων

Όσον αφορά στο υλικό των αναθημάτων, διαπιστώνουμε ότι από το σύνολο των 38 αγαλμάτων (-τίων) της 9^{ης} στήλης μόνο για 4 μεμονωμένα αγάλματα και αγαλμάτια ή ποσοστό 10,526% γνωρίζουμε ότι είναι κατασκευασμένα από **χαλκό** (αρ. 122-123, 125, 155 (:;)). Για τα υπόλοιπα 34 αγάλματα (-τια) ή ποσοστό 89,473%, συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων, δεν υπάρχει ρητή αναφορά στις σχετικές δημοσιεύσεις για το υλικό κατασκευής τους.

Στήλη 11- Πιθανό μέγεθος αναθημάτων

Όσον αφορά στο πιθανό μέγεθος των αγαλμάτων, όπως αυτό προσδιορίζεται από τους ποδόσχημους τόρμους και κατά προσέγγιση από τις ολικές ή σωζόμενες διαστάσεις των βάσεων, έχουμε τα εξής στοιχεία. Σημειωτέον ότι για μεθοδολογικούς λόγους στις περιπτώσεις που τα πιθανά μεγέθη είναι δύο, λαμβάνεται υπόψη η πρώτη αναγραφόμενη εκδοχή μεγέθους στην κατάταξη του πίνακα. Τα παρακάτω αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο γενικό σύνολο των 38 αγαλμάτων (-τίων) της 9^{ης} στήλης:

A. Αγάλματα μεμονωμένα:

I. Μικρότερα του φυσικού: 6 αγάλματα (αρ. 119a, 120, 122, 131, 136, 141) ή ποσοστό 15,789%.

II. Φυσικού μεγέθους: 7 αγάλματα (αρ. 123, 128, 132, 133a, 135, 143, 153) ή ποσοστό 18,421%.

III. Μεγαλύτερα του φυσικού: 5 αγάλματα (αρ. 121, 125, 134, 148-149) ή ποσοστό 13,157%.

B. Αγάλματα απροσδιόριστου μεγέθους μεμονωμένα:

5 αγάλματα (αρ. 138, 142, 151-152, 154) ή ποσοστό 13,157%.

Γ. Αγαλμάτια μεμονωμένα:

11 αγαλμάτια (αρ. 124, 126-127, 129 + 130, 137, 139-140, 144-146, 155) ή ποσοστό 28,947%.

Δ. Συντάγματα:

Μεγαλύτερα του φυσικού: 4 αγάλματα (αρ. 147 a-b, 150a-b) ή ποσοστό 10,526%.

Στήλη 11- Γενικά συμπεράσματα για το πιθανό μέγεθος των αναθημάτων:

Σύνολο αγαλμάτων μικρότερων του φυσικού μεγέθους: 6 ή ποσοστό 15,789%.

Σύνολο αγαλματίων: 11 ή ποσοστό 28,947%.

Σύνολο αγαλμάτων φυσικού μεγέθους: 7 ή ποσοστό 18,421%.

Σύνολο αγαλμάτων μεγαλύτερων του φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 5 (κατηγ. AIII) + 4 (κατηγ. Δ) = 9 ή ποσοστό 23,684%.

Σύνολο απροσδιόριστων μεμονωμένων αγαλμάτων: 5 ή ποσοστό 13,157%.

3. 2. 2. Β. 1.: ΚΑΜΙΡΟΣ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις και ποσοστιαίες αναλύσεις επί των σωζομένων μεσοελληνιστικών βάσεων της Καμίρου μπορούν να συναχθούν τα εξής συμπεράσματα:

1. Οι ενεπίγραφες βάσεις της Καμίρου είναι κυρίως ορθογωνίου σχήματος, κατασκευασμένες από λάρτιο λίθο.
2. Στην Κάμιρο διαπιστώνονται κυρίως αναθέσεις θρησκευτικών αξιωματούχων, που ανέθεταν συλλογικά, σε μια ατέρμονη μονοτονία, μαζί με διοικητικά-πολιτικά σώματα. Έπονται, με μεγάλη διαφορά, οι αναθέσεις των συγγενών των ιερέων υπέρ αυτών. Η εκκλησία του δήμου έχει ελάχιστη παρουσία ως αναθέτρια αρχή. Η παρατήρηση αυτή μας παραπέμπει στις σχετικές επισημάνσεις που έγιναν για τους δήμους στη Λίνδο (βλ. ανωτ. σελ. 180). Είναι αξιοσημείωτο ότι δεν βρέθηκαν αναθέσεις αθλητών, ξένων ιδιωτών, ενώ και των Ροδίων είναι ελάχιστες και μάλιστα περιορίζονται σε αναθέσεις μελών των ιερατικών οικογενειών υπέρ αυτών, σε αντίθεση με τη Λίνδο, που ήταν ένα διεθνώς αναγνωρισμένο ιερό και ως εκ τούτου ανοικτό σε ποικίλες αναθέσεις. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει το συντηρητισμό και την εσωστρέφεια της πόλης, που φαίνεται ότι εστίαζε το δυναμικό των Καμιρέων σε θρησκευτικά και διοικητικά θέματα τοπικής σημασίας, εξαιτίας της μη ανεπτυγμένης χρηματιστικής οικονομίας της.
3. Οι αναθέτες, όπως και στη Λίνδο, ήταν κυρίως άνδρες. Οι ελάχιστες γυναίκες που υπάρχουν ήταν συναναθέτες με άνδρες συγγενείς τους, χωρίς αυτόνομη παρουσία, γεγονός που υποδηλώνει είτε ότι και σε αυτή την πόλη η θέση τους στην κοινωνική ζωή ήταν δευτερεύουσα είτε ότι οι συγκεκριμένες γυναίκες δεν ήταν ανεξάρτητες οικονομικά,

ώστε να προβαίνουν μεμονωμένα στην παραγγελία ενός αναθήματος. Σημειώνεται επίσης ότι σε καμμία περίπτωση το όνομά τους δεν προτάσσεται αυτού των ανδρών. Μικρά παιδιά δεν συμμετέχουν στις αναθέσεις, σε αντίθεση με τη Λίνδο.

4. Οι συλλογικές αναθέσεις, σε αντίθεση με τη Λίνδο, υπερτερούσαν των ατομικών. Το γεγονός αυτό ίσως να οφείλεται στο ότι η Κάμιρος ήταν μια τυπική επαρχιακή πόλη, με τη σημερινή έννοια του όρου, αγροτική και σχετικά απομονωμένη γεωγραφικά, εξαιτίας των ορεινών όγκων που την περιβάλλουν στα Β., Α. και Ν. Ο συντηρητικός χαρακτήρας της, που οφειλόταν στην έλλειψη ανεπτυγμένης χρηματιστικής οικονομίας, ευνοούσε τον ερμητισμό, την εσωστρέφεια, τη διατήρηση παλιότερων παραδόσεων και κατ' επέκταση την παρουσία φαινομένων, όπως οι συλλογικές αναθέσεις, στις οποίες το κόστος του αναθήματος μοιραζόταν σε περισσότερα άτομα και ως εκ τούτου στοίχιζε λιγότερο σε κάθε συναναθέτη. Άλλωστε, το ιερό της ακρόπολης της Καμίρου ήταν σχετικά άσημο σε σύγκριση με αυτό της Λίνδου και ως εκ τούτου δεν είχε τη δυνατότητα να προσελκύσει αναθέτες από διάφορες άλλες περιοχές ή άλλης οικονομικής επιφάνειας, επομένως έπρεπε να αρκείται στα αναθήματα που οι μη εύποροι κάτοικοι της πόλης είχαν να του προσφέρουν.
5. Η πλειονότητα των αναθημάτων στήθηκε για λογαριασμό θρησκευτικών και διοικητικών-στρατιωτικών αξιωματούχων συλλογικά, σε πλήρη αντίθεση με τη Λίνδο, όπου τα περισσότερα αναθήματα ανεγέρθηκαν για λογαριασμό μεμονωμένων Ροδίων αξιωματούχων. Έπονται, με μεγάλη διαφορά, τα αναθήματα υπέρ θρησκευτικών λειτουργιών ατομικά, ενώ είναι ελάχιστα τα αναθήματα υπέρ της πόλης και υπέρ της εκκλησίας του δήμου ως διοικητικού σώματος. Σε αντίθεση με τη Λίνδο, δεν σώζονται αναθήματα υπέρ Ροδίων ή ξένων ιδιωτών, αθλητών, όπως και υπέρ γυναικών ή παιδών. Οι παραπάνω διαπιστώσεις ενισχύουν το συμπέρασμα ότι η αγροτική Κάμιρος, εξαιτίας της πενίας της, ήταν μια συντηρητική πόλη χωρίς πολυσχιδή κοινωνική διαστρωμάτωση. Και εδώ, όπως και στη Λίνδο, στις περισσότερες περιπτώσεις οι αναθέτες ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων.
6. Κύριοι αποδέκτες των αναθημάτων ήταν σύμπαντες οι θεοί και ακολουθεί, με ένα πολύ μικρό ποσοστό, ο Αταβύριος Δίας, γεγονός φυσικό, εφόσον το σχετικό ανάθημα βρέθηκε στο ιερό του στο ομώνυμο όρος. Είναι αξιοσημείωτο ότι η Αθηνά Καμιράς, πολιούχος προστάτιδα της πόλης, δεν απαντά ως αποδέκτης αναθήματος, σε αντίθεση με την Αθηνά Λινδία της Λίνδου. Και εδώ, όπως και στη Λίνδο, απουσιάζουν εντελώς αναθήματα με αποδέκτη το Δήμο.
7. Οι γλύπτες, που αναλάμβαναν τις παραγγελίες των Καμιρέων εργάζονταν ατομικά, με μία μόνο εξαίρεση, ενώ στην πλειονότητά τους ήταν Ρόδιοι, σε αντίθεση με τη Λίνδο. Συγκεκριμένα, οι Ρόδιοι γλύπτες Μνασίτιμος Τελέσωνος και Πυθόκριτος Τιμοχάριος, όπως και οι ξένοι Φύλης Αλικαρνασσεύς, Κλεώνυμος Σάμιος και Μένιππος Κώος απαντούν ενυπόγραφα εκτός από την Κάμιρο και στη Λίνδο. Βεβαίως, υπάρχει ένα μεγάλο σύνολο βάσεων χωρίς υπογραφή γλύπτη, ωστόσο το γεγονός αυτό δεν πρέπει να διαφοροποιεί αισθητά τα ανωτέρω δεδομένα. Ίσως, η μόνη παράμετρος που μπορεί να διαφοροποιηθεί είναι αυτή που σχετίζεται με την εθνικότητα των γλυπτών.

8. Από τα αναθήματα υπερτερούν αισθητά τα μεμονωμένα αγάλματα έναντι των συνταγμάτων και πρόκειται κυρίως για αναθηματικά αγάλματα και αγαλμάτια θεών. Από αυτούς, ο Δίας είναι ίσως η μόνη θεότητα που μπορούμε να ταυτίσουμε με ασφάλεια. Όπως και στη Λίνδο και για τους ίδιους προφανώς λόγους, ελλείπουν τα λατρευτικά αγάλματα θεών. Η υπεροχή των θείκων αγαλμάτων έναντι των αγαλμάτων θνητών, σε αντίθεση με τη Λίνδο, πιθανότατα οφείλεται στο ότι οι αναθέτες στην Κάμιρο λειτουργούσαν συλλογικά και αποτελούσαν μέλη ιερατικών και διοικητικών-πολιτικών σωμάτων, επομένως δεν μπορούσαν να δράσουν αυτόνομα και κατά το δοκούν. Επιπλέον, δεν φαίνεται να ξεχωρίζουν πολλά μεμονωμένα άτομα στην Κάμιρο, με αρκετό πλούτο, τα οποία εδύναντο είτε να στήνουν ανδριάντες τους ίδιους εξόδους είτε να τιμώνται από άλλους με την ανέγερση ανδριάντα για την κοινωνική, οικονομική, πολιτική κλπ. προσφορά τους. Ανδριάντες θνητών και δη θρησκευτικών αξιωματούχων σώζονται ελάχιστοι, το ίδιο και συντάγματα, ενώ συμπλέγματα, ανδριάντες ιδιωτών, τιμητικά αγάλματα βασιλέων, γυναικεία και παιδικά αγάλματα δεν συναντώνται.
9. Το υλικό των περισσοτέρων αγαλμάτων και συνταγμάτων δεν παρατίθεται στις σχετικές δημοσιεύσεις.
10. Όπως και στη Λίνδο, στην πλειονότητά τους τα μεμονωμένα αγάλματα ήταν μικρότερα του φυσικού μεγέθους και αγαλμάτια, ενώ υπήρχαν λίγα φυσικού και ακόμα λιγότερα μεγαλύτερα του φυσικού μεγέθους. Τα ελάχιστα σωζόμενα συντάγματα αποτελούνται από αγάλματα μεγαλύτερα του φυσικού μεγέθους.
11. Η σύγκριση των βάσεων της Καμίρου με τον αντίστοιχο κατάλογο των αγαλμάτων της του τμήματος 3.1.-3.1.3 του κεφαλαίου αυτού μας δίνει παρόμοια συμπεράσματα. Διατηρούμε, όμως, επιφυλάξεις για την ορθότητά τους (βλ. κυρίως σελ. 78 κ.ε.).

3. 2. 2. Γ.: ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ - ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Στήλη 3- Σχήμα βάσεων

Οι ενεπίγραφες βάσεις της πόλεως της Ρόδου, που χρονολογούνται στους μεσοελληνιστικούς χρόνους είναι 77 (αρ. 156-234), διότι τα 2 ζεύγη των βάσεων αρ. 175+176 και 216+217, που συνανήκουν μεταξύ τους, υπολογίζονται ως δύο βάσεις και όχι 4. Από αυτές, οι 28 είναι **ορθογώνιες** (αρ. 161, 166-167, 170, 173, 178, 180-181, 188-191, 195, 200-201, 204, 207-209, 211, 213, 215, 220, 222, 226, 230, 232-233). **Κυλινδρικές** είναι 11 βάσεις (αρ. 158, 162, 182, 185-186, 202, 224-225, 227-228, 234). **Πεσσόσχημη** 1 βάση (αρ. 223), **ημικυκλικές εξέδρες** 2 (αρ. 187, 216+217), **ορθογώνιοι λίθοι** 4 (αρ. 163-164, 212, 229), **εργασμένος λίθος** 1 (αρ. 172), **πλάκες** 2 (αρ. 206, 214), **βάσεις χωρίς προσδιορισμό σχήματος** 13 (αρ. 156, 159, 174, 183-184, 192-193, 196-199, 203, 205). Από αυτές, οι 6 είναι πιθανότατα ορθογώνιες (αρ. 159, 183-184, 192, 197-198), ενώ για τις υπόλοιπες 7 οι σχετικές δημοσιεύσεις δεν αναφέρουν διαστάσεις. **Τμήματα και θραύσματα ορθογωνίων βάσεων** σώζονται 2 (αρ. 168-169), **τμήματα και θραύσματα κυλινδρικών βάσεων** 1 (αρ. 231), **τμήματα και θραύσματα πλακών** 1 (αρ. 171) και τέλος **τμήματα και θραύσματα βάσεων γενικά** 11 (αρ. 157, 160, 165, 175+176, 177, 179, 194, 210, 218-219, 221).

Σε ποσοστιαία ανάλυση επί τοις εκατό και για 77 βάσεις έχουμε τα εξής στοιχεία:

28 ορθογώνιες βάσεις ή ποσοστό 36,363%

- 11 κυλινδρικές βάσεις: 14,285%
- 1 πεσσόσχημη στήλη: 1,298%
- 2 ημικυκλικές εξέδρες: 2,597%
- 4 ορθογώνιοι λίθοι: 5,194%
- 1 εργασμένος λίθος: 1,298%
- 2 πλάκες: 2,597%
- 13 βάσεις χωρίς προσδιορισμό σχήματος: 16,883%
- 2 τμήματα και θραύσματα ορθογωνίων βάσεων: 2,597%
- 1 τμήμα κυλινδρικής βάσης: 1,298%
- 1 θραύσμα πλάκας: 1,298%
- 11 τμήματα και θραύσματα βάσεων γενικά: 14,285%

Διαπιστώνουμε ότι επί των σωζομένων βάσεων από άποψη σχήματος κυριαρχούν οι ορθογώνιες και έπονται οι κυλινδρικές. Οι ημικυκλικές εξέδρες, πιθανότατα εξαιτίας του δαπανηρού της κατασκευής τους, αποτελούν ένα πολύ μικρό ποσοστό.

Στήλη 4- Υλικό βάσεων

Όσον αφορά στο υλικό των 77 βάσεων, διαπιστώνουμε ότι κυριαρχεί ο **λάρτιος λίθος**, με 25 βάσεις (αρ. 166, 168-173, 185-186, 212-213, 216+217, 218, 223-234) στις οποίες πρέπει να προσθέσουμε 7 από μπλε μάρμαρο (αρ. 158-159, 163, 188, 191, 195, 208), 9 από γαλάζιο μάρμαρο (αρ. 161-162, 164-165, 197, 199, 201, 207, 209), 6 από γκρι μάρμαρο (αρ. 175+176, 179, 181, 183, 214-215) και 1 από γκρι λίθο (αρ. 180), διότι οι λίθοι αυτοί είναι ταυτόσημοι με τον λάρτιο. Έτσι, ο συνολικός αριθμός των βάσεων από λάρτιο διαμορφώνεται στις 48. Έχουμε επίσης 6 βάσεις από λευκό μάρμαρο (αρ. 160, 177, 182, 184, 190, 222), 5 βάσεις από μάρμαρο (αρ. 167, 178, 189, 200, 211), 1 βάση από πωρόλιθο (αρ. 204) και 1 βάση από καστανόλευκο μάρμαρο (αρ. 210). Τέλος, στις δημοσιεύσεις 16 βάσεων δεν αναφέρεται το υλικό κατασκευής τους (αρ. 156-157, 174, 187, 192-194, 196, 198, 202-203, 205-206, 219-221).

Σε ποσοστιαία ανάλυση επί τοις εκατό και για 77 βάσεις έχουμε τα εξής στοιχεία:

- 48 βάσεις από λάρτιο λίθο ή ποσοστό 62,337%
- 13 βάσεις από άλλο υλικό: 16,883%
- 16 βάσεις χωρίς προσδιορισμό υλικού: 20,779%

Στήλη 6- α. Αναθέτες

Όσον αφορά στους αναθέτες, διαπιστώθηκαν 86 περιπτώσεις αναθέσεων συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

- 1^η κατηγορία: Κρατικές αρχές
- 2^η κατηγορία: Κοινά
- 3^η κατηγορία: Ρόδιοι αξιωματούχοι
 - A. θρησκευτικοί
 - B. διοικητικοί-στρατιωτικοί
- 4^η κατηγορία: Ιδιώτες
 - A. Ρόδιοι
 - B. Ξένοι
 - Γ. Ρόδιοι και ξένοι

5^η κατηγορία: Άγνωστοι αναθέτες

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει κρατικές αρχές ως αναθέτες και συγκεκριμένα:

Αναθέτες οι δήμοι. Διακρίνονται:

α. Αναθέτης ο δήμος ο Πριηνέων: 1 περίπτωση (αρ. 180)

β. Αναθέτης ο δάμος ο Ροδίων: 1 περίπτωση (αρ. 190)

γ. Αναθέτες οι Κασαρείς (εκκλησία του δήμου): 1 περίπτωση (αρ. 206)

δ. Αναθέτης ο δάμος ο Βυβασσίων: 1 περίπτωση (αρ. 215)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών κατηγορίας 1: 4 ή ποσοστό 4,651% επί του συνόλου των 86 αναθέσεων. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των αναθέσεων και ότι στις περιπτώσεις που ο αναθέτης δεν δηλώνεται με σαφήνεια και υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές για την ταυτότητά του, συμβατικά θα επιλέγουμε την πρώτη αναγραφόμενη στην κατάταξη του πίνακα ως πιο πιθανή.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει διάφορα κοινά, τα οποία αναθέτουν είτε αμιγώς ως τέτοια είτε συναναθέτουν με Ροδίους αξιωματούχους και Ροδίους ιδιώτες. Συγκεκριμένα:

I. Κοινά αμιγώς: 4 περιπτώσεις (αρ. 171, 173-174, 184)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 2I: 4 ή ποσοστό 4,651%.

II. Κοινά και Ρόδιοι αξιωματούχοι: 1 περίπτωση (αρ. 164)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 2II: 1 ή ποσοστό 1,162%.

III. Κοινά και Ρόδιοι ιδιώτες: 1 περίπτωση (αρ. 156 (;))

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 2III: 1 ή ποσοστό 1,162%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει Ροδίους αξιωματούχους και τους συγγενείς τους. Συγκεκριμένα στην Α. υποκατηγορία συναντώνται ατομικές αναθέσεις θρησκευτικών αξιωματούχων. Συλλογικές δεν σώζονται:

Θρησκευτικοί αξιωματούχοι, που αναθέτουν ατομικά και μόνο με αυτή τους την ιδιότητα. Διακρίνονται:

α. Ιερείς: 12 περιπτώσεις (αρ. 188, 193, 194a, 204 (;), 224-228, 229a, 229b, 230a)

β. Ιεροποιοί: 1 περίπτωση (αρ. 222)

Σημειώνεται ότι η βάση με αρ. 204 εντάσσεται με επιφύλαξη στο ανωτέρω σύνολο, διότι ίσως αφορά σε ιερέα ή ιδιώτη, που δεν αναθέτει ο ίδιος, αλλά τιμάται με ανδριάντα από διάφορα κοινά ως ευεργέτης τους.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας 3A: 13 ή ποσοστό 15,116%.

Στην 3^η κατηγορία και συγκεκριμένα στη Β. υποκατηγορία απαντούν αναθέσεις διοικητικών και στρατιωτικών σωμάτων, διοικητικών αξιωματούχων,

με ή χωρίς άλλες ιδιότητες ατομικά και συλλογικά και στρατιωτικών αξιωματούχων ατομικά και συλλογικά. Επίσης εντάσσονται αναθέτες συγγενείς-μέλη των οικογενειών των διοικητικών-στρατιωτικών αξιωματούχων, τα οποία αναθέτουν υπέρ αυτών.

I. Αναθέτες διοικητικά και στρατιωτικά σώματα: 3 περιπτώσεις (αρ. 159-160, 178).

Αναθέτες είναι πρυτάνιες, γραμματεύς βουλάς, υπογραμματεύς βουλαί και πρυτάνεσι, στραταγοί επί των χώραν, εις το πέραν, γραμματεύς, ταμία, γραμματεύς, επίσκοποι, γραμματεύς, επιμεληταί των ξένων, γραμματεύς, αγεμών επί Καύνου, αγεμών επί Καρίας, αγεμών επί Λυκίας.

Οι ανωτέρω αναθέτες άλλοτε εμφανίζονται όλοι μαζί και άλλοτε ορισμένοι από αυτούς σε επιμέρους ομάδες.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BI**: 3 ή ποσοστό 3,488%.

II. Αναθέτες Ρόδιοι διοικητικοί αξιωματούχοι, συλλογικά. Διακρίνονται:

α. οι επισταθέντες επί των λογείαν τας διδραχμίας, επισταθέντες επί των αγοράν, γραμματεύς: 1 περίπτωση (αρ. 220)

β. 3 επιστάται των παιδων, γραμματεύς: 1 περίπτωση (αρ. 234)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BII**: 2 ή ποσοστό 2,325%.

III. Αναθέτες Ρόδιοι διοικητικοί αξιωματούχοι, με διάφορες επιπλέον ιδιότητες, ατομικά. Διακρίνονται:

α. Αναθέτης ταμίας και στρατηγός: 1 περίπτωση (αρ. 161)

β. Αναθέτης επίτροπος και τριήραρχος και ταμίας και στρατηγός και πρύτανης: 1 περίπτωση (αρ. 166)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BIII**: 2 ή ποσοστό 2,325%.

IV. Αναθέτες Ρόδιοι διοικητικοί αξιωματούχοι, με διάφορες επιπλέον ιδιότητες, συλλογικά. Διακρίνονται:

α. 2 φύλαρχοι και νικητές αγώνων και τριήραρχοι: 1 περίπτωση (αρ. 175)

β. 1 χορηγός και τριήραρχος και φύλαρχος και νικητής αγώνων μαζί με 1 νικητή και τριήραρχο και φύλαρχο και νικητή αγώνων: 1 περίπτωση (αρ. 176α)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BIV**: 2 ή ποσοστό 2,325%.

V. Αναθέτες Ρόδιοι στρατιωτικοί αξιωματούχοι ατομικά. Διακρίνεται:

ο δείνα του δείνος αιρεθείς αγεμών: 1 περίπτωση (αρ. 214)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BV**: 1 ή ποσοστό 1,162%.

VI. Αναθέτες Ρόδιοι στρατιωτικοί αξιωματούχοι συλλογικά. Διακρίνονται:

α. επιβάται, κυβερνάτας, πρωιρεύς, κελευστάς, πεντηκόνταρχος, εργαζόμενοι: 1 περίπτωση (αρ. 165)

β. ο δείνα επιπεμφθείς υπό του τριηράρχου, γραμματεύς τριηράρχου και ταμία, κυβερνάτας, πρωιρεύς, κελευστάς, πεντηκόνταρχος, ναυπαγός, εργαζόμενοι, πεντηκόνταρχος, ναυπαγός: 1 περίπτωση (αρ. 210)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BVI**: 2 ή ποσοστό 2,325%.

VII. Αναθέτες συγγενείς-μέλη των οικογενειών των Ροδίων διοικητικών-στρατιωτικών αξιωματούχων, τα οποία αναθέτουν υπέρ αυτών:

Διακρίνονται:

α. 2 ανιψιοί αξιωματούχου (φυλάρχου και νικητή αγώνων και τριηράρχου και χορηγού και χορηγού πυρριχίου και ταμία και επισκόπου και πρυτάνεος): 1 περίπτωση (αρ. 167)

β. 2 αδελφοί αξιωματούχου (επιτρόπου αναθετών και τριηράρχου και ταμία και στρατηγού και πρυτάνεος): 1 περίπτωση (αρ. 168)

γ. 2 γιοι αξιωματούχου (νικητή και τριηράρχου και φυλάρχου και νικητή αγώνων): 1 περίπτωση (αρ. 176b)

δ. μητέρα στρατιωτικού, αδελφή και σύζυγος αδελφής: 1 περίπτωση (αρ. 219)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **3BVII**: 4 ή ποσοστό 4,651%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει ιδιώτες, **A**. Ρόδιους, **B**. ξένους και **Γ**. Ρόδιους και ξένους. Στην υποκατηγορία **4A** δεν συμπεριλαμβάνονται οι άνδρες αναθέτες της υποκατηγορίας 3BVII, διότι δεν γνωρίζουμε με βεβαιότητα σε όλες τις περιπτώσεις, αν κατείχαν και οι συγγενείς των αξιωματούχων δημόσια αξιώματα ή ήταν μόνο απλοί πολίτες. Πιο αναλυτικά, στην **A**. υποκατηγορία συναντώνται:

I. Ρόδιοι ιδιώτες, που αναθέτουν ατομικά. Διακρίνονται:

α. Ρόδιοι άνδρες: 16 περιπτώσεις (αρ. 162-163, 170, 181, 186-187, 195 (;), 196, 198-199, 202, 208, 211-212, 223, 232)

β. Ρόδιες γυναίκες: 1 περίπτωση (αρ. 201)

Σημειώνεται ότι η βάση, με αρ. 195 εντάσσεται με επιφύλαξη στο ανωτέρω σύνολο, διότι ίσως αφορά σε ιδιώτη, που δεν αναθέτει ο ίδιος, αλλά τιμάται με ανδριάντα από το δήμο των Λινδοπολιτών και από διάφορες πάτρες ως ευεργέτης τους.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4AI**: 17 ή ποσοστό 19,767%.

II. Αναθέτες ζεύγος Ροδίων ιδιωτών: 2 περιπτώσεις (αρ. 169, 209)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4AII**: 2 ή ποσοστό 2,325%.

III. Ρόδιοι ιδιώτες, που αναθέτουν συλλογικά: 4 περιπτώσεις (αρ. 182, 185 (;), 197a, 197b)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4AIII**: 4 ή ποσοστό 4,651%.

IV. Αναθέτες Ρόδιοι αθλητές: 6 περιπτώσεις (αρ. 191a, 191b, 216, 217a, 217b, 218)

Σημειώνεται ότι οι βάσεις με αρ. 217a και 217b εντάσσονται με επιφύλαξη στο ανωτέρω σύνολο, διότι ίσως αφορούν σε πατέρα και γιό αθλητές που δεν αναθέτουν οι ίδιοι, αλλά τιμώνται με ανδριάντες από τον εγγονό δηλαδή από τον αναθέτη της βάσης με αρ. 216.

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4AIV**: 6 ή ποσοστό 6,976%.

Στην 4^η κατηγορία και συγκεκριμένα στη Β. υποκατηγορία συναντώνται ξένοι ιδιώτες που αναθέτουν ατομικά και συλλογικά. Πρόκειται για άνδρες. Γυναίκες δεν σώζονται:

I. Ξένοι ιδιώτες, που αναθέτουν ατομικά: 1 περίπτωση (αρ. 158)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4BI:** 1 ή ποσοστό 1,162%.

II. Ξένοι ιδιώτες, που αναθέτουν συλλογικά: 1 περίπτωση (αρ. 179)

Σημειώνεται ότι στη βάση αρ. 179 θεωρούμε συμβατικά ότι και οι 2 αναθέτες είναι ξένοι και μάλιστα άνδρες, παρότι μπορεί να πρόκειται για έναν άνδρα και μία γυναίκα, όπως προκύπτει από το δικατάληκτο επίθετο «Μακεδών».

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4BII:** 1 περίπτωση ή ποσοστό 1,162%.

III. Ξένοι αναθέτες, με την ιδιότητα του ευεργέτη και του προξένου, όπως και οι κατέχοντες το προνόμιο της επιδημίας και οι ματρόξενοι, που αναθέτουν ατομικά. Διακρίνονται:

α. Ξένος ευεργέτης: 1 περίπτωση (αρ. 197c)

β. Ξένοι πρόξενοι: 2 περιπτώσεις (αρ. 205, 207)

γ. Ματρόξενος: 1 περίπτωση (αρ. 213a)

δ. Ξένος με το προνόμιο της επιδημίας: 1 περίπτωση (αρ. 213b)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4BIII:** 5 ή ποσοστό 5,813%.

Στην 4^η κατηγορία και συγκεκριμένα στη Γ. υποκατηγορία συναντώνται:

Ρόδιοι και ξένοι ιδιώτες, που αναθέτουν συλλογικά: 1 περίπτωση (αρ. 200)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών υποκατηγορίας **4Γ:** 1 ή ποσοστό 1,162%.

Η 5^η κατηγορία περιλαμβάνει **άγνωστους αναθέτες**, η ταυτότητα των οποίων δεν είναι δυνατό να διαγνωστεί, εξαιτίας της αποσπασματικής μορφής των βάσεων. Διακρίνονται:

Άγνωστος αναθέτης: 10 περιπτώσεις (αρ. 157, 172, 177, 183, 189, 192, 203, 221, 231, 233)

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών κατηγορίας **5:** 10 ή ποσοστό 11,627%.

Στήλη 6- α. Γενικά συμπεράσματα για τους αναθέτες: Το γενικό σύνολο των περιπτώσεων των αναθετών των κατηγοριών 1-5: 86.

Στην κατηγορία 1 διαπιστώνεται ότι στην πόλη της Ρόδου οι **δήμοι** από τη ροδιακή Περαία, που απαντούν σε 2 περιπτώσεις (1γ, 1δ) ή ποσοστό 2,325%, υπερτερούν έναντι των υπολοίπων. Ο δήμος των Ροδίων απαντά μόνο 1 φορά (1β), γεγονός αξιοσημείωτο, καθώς στην πρωτεύουσα του νησιού θα αναμέναμε την συχνότερη παρουσία του ως αναθέτη.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα των **κοινών**. Αυτά, είτε αμιγώς είτε σε συνδυασμό με διαφόρους αξιωματούχους ή κάποιον ιδιώτη, απαντούν σε 6 περιπτώσεις (υποκατηγ. 2I, 2II, 2III) ή ποσοστό 6,976%. Παρατηρούμε ότι πρόκειται για μια κατηγορία αναθετών, που συναντάται μόνο στην πόλη της Ρόδου.

Σημειώνεται ότι στην παρούσα κατάταξη οι δήμοι (κατηγ. 1), όπως και τα κοινά (κατηγ. 2) θεωρούνται απρόσωπα σώματα, γι' αυτό και δεν συνυπολογίζονται στο άθροισμα του φύλου των αναθετών. Στα απρόσωπα σώματα συμπεριλαμβάνεται και η βάση με αρ. 156 της υποκατηγορίας 2III, παρότι σε αυτήν αναφέρεται ονομαστικά μαζί με το κοινό και 1 άνδρας αναθέτης.

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν οι βάσεις που σχετίζονται με Ροδίους αξιωματούχους, οι οποίοι αναθέτουν είτε ατομικά είτε συλλογικά με διάφορα σώματα στα πλαίσια του δημόσιου βίου. Επίσης συμπεριελήφθησαν οι συγγενείς τους, που αναθέτουν υπέρ αυτών.

Στην υποκατηγορία 3A, που περιλαμβάνει τους **θρησκευτικούς αξιωματούχους**, διαπιστώνονται 13 περιπτώσεις **ατομικών αναθέσεων ανδρών** ή ποσοστό 15,116%. Συλλογικές αναθέσεις δεν σώζονται.

Στην υποκατηγορία 3B, που περιλαμβάνει τους διοικητικούς-στρατιωτικούς αξιωματούχους και τους συγγενείς τους, διαπιστώνονται 16 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 18,604%.

Διοικητικοί αξιωματούχοι, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με διοικητικά-στρατιωτικά σώματα συναντώνται στις υποκατηγορίες 3BI: 3 περιπτώσεις, 3BII: 2 περιπτώσεις, 3BIII: 2 περιπτώσεις, 3BIV: 2 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 9 περιπτώσεων ή ποσοστό 10,465%.

Στρατιωτικοί αξιωματούχοι συναντώνται στις υποκατηγορίες 3BV: 1 περίπτωση και 3BVI: 2 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 3 περιπτώσεων ή ποσοστό 3,488%.

Αναθέσεις ανδρών αμιγώς συναντώνται σε όλες τις υποκατηγορίες, πλην της υποκατηγ. 3BVII: αρ. 219 δηλαδή σε 15 περιπτώσεις ή ποσοστό 17,441%.

Γυναίκες αναθέτες απαντούν μόνο σε 1 περίπτωση (υποκατηγ. 3BVII: αρ. 219) ή ποσοστό 1,162%. Αξιοσημείωτο είναι ότι δεν αναθέτουν συλλογικά μεταξύ τους, αλλά συναναθέτουν μαζί με έναν άνδρα και μάλιστα συγγενή τους.

Ατομικές αναθέσεις απαντούν σε 3 περιπτώσεις (υποκατηγ. 3BIII: 2 περιπτώσεις και 3BV: 1 περίπτωση) ή ποσοστό 3,488% και **συλλογικές** σε 13 (υποκατηγ. 3BI: 3 περιπτώσεις, 3BII: 2 περιπτώσεις, 3BIV: 2 περιπτώσεις, 3BVI: 2 περιπτώσεις, 3BVII: 4 περιπτώσεις) ή ποσοστό 15,116%.

Συνολικά λοιπόν στην κατηγορία 3 (A+B) συναντώνται 29 περιπτώσεις αναθέσεων Ροδίων αξιωματούχων ή ποσοστό 33,72%. Το σύνολο των περιπτώσεων των αναθέσεων αυτών, εξαιρουμένων των συγγενών τους, είναι 25: 13 θρησκευτικοί αξιωματούχοι + 9 διοικητικοί + 3 στρατιωτικοί δηλαδή ποσοστό 29,069%.

Έχουν γίνει κυρίως από άνδρες σε συνολικό αριθμό περιπτώσεων 29 (16 ατομικά: υποκατηγ. 3A, 3BIII, 3BV και 13 συλλογικά εκ των οποίων 12 είναι άνδρες αμιγώς στις υποκατηγ. 3BI, 3BII, 3BIV, 3BVI, 3BVII - αρ. 167, 168, 176b και 1 μαζί με γυναίκες: υποκατηγ. 3BVII: αρ. 219) ή ποσοστό 33,72%. Συλλογικές αναθέσεις γυναικών αμιγώς δεν σώζονται. Σε μία περίπτωση μόνο (υποκατηγ. 3BVII: αρ. 219) 2 Ρόδιες γυναίκες συναναθέτουν μαζί με 1 άνδρα συγγενή τους. Είναι αξιοσημείωτο ότι στην πόλη της Ρόδου δεν ανευρέθησαν

αναθέσεις μικρών παιδιών μαζί με ενήλικες. Οι ατομικές αναθέσεις είναι περισσότερες και απαρτίζουν ένα σύνολο 16 περιπτώσεων (υποκατηγ. 3A, 3BIII, 3BV) ή ποσοστό 18,604%, ενώ οι συλλογικές είναι λιγότερες: 13 (υποκατηγ. 3BI, 3BII, 3BIV, 3BVI, 3BVII) ή ποσοστό 15,116%.

Στην κατηγορία **4** εντάχθηκαν όλες οι βάσεις, που σχετίζονται με ιδιώτες Ροδίους και ξένους, οι οποίοι αναθέτουν είτε ατομικά είτε συλλογικά.

Στην υποκατηγορία **4A**, που περιλαμβάνει τους **Ρόδιους ιδιώτες**, διαπιστώνονται 29 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 33,72%.

Άνδρες αναθέτες να αναθέτουν συλλογικά ή ατομικά συναντώνται σε όλες τις υποκατηγορίες, πλην 2 περιπτώσεων (υποκατηγ. 4AIβ: 1 περίπτωση και 4AIII: 1 περίπτωση - αρ. 197b) δηλαδή σε 27 περιπτώσεις ή ποσοστό 31,395%. Εξ αυτών, σε 3 περιπτώσεις μόνο (υποκατηγ. 4AII: 2 περιπτώσεις και υποκατηγ. 4AIII: 1 περίπτωση - αρ. 197a) ή ποσοστό 3,488% αναθέτουν μαζί με γυναίκες.

Γυναίκες αναθέτες συναντώνται στις υποκατηγ. 4AIβ: 1 περίπτωση, 4AII: 2 περιπτώσεις, 4AIII: 2 περιπτώσεις - αρ. 197a, 197b δηλαδή σε σύνολο 5 περιπτώσεων ή ποσοστό 5,813%. Από αυτές, σε 1 περίπτωση αναθέτει ατομικά 1 γυναίκα, σε 3 περιπτώσεις αναθέτουν μαζί με άνδρες συγγενείς ή συζύγους τους και σε 1 περίπτωση αναθέτουν συλλογικά μεταξύ τους.

Ατομικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγ. 4AI: 17 περιπτώσεις, 4AIV: 6 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 23 περιπτώσεων ή ποσοστό 26,774%.

Συλλογικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγ. 4AII: 2 περιπτώσεις, 4AIII: 4 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 6 περιπτώσεων ή ποσοστό 6,976%.

Στην υποκατηγορία **4B**, που περιλαμβάνει τους **ξένους ιδιώτες**, διαπιστώνονται 7 περιπτώσεις αναθετών ή ποσοστό 8,139%. Πρόκειται αποκλειστικά για **άνδρες αναθέτες**. **Γυναίκες αναθέτες** δεν σώζονται.

Ατομικές αναθέσεις συναντώνται στις υποκατηγ. 4BI: 1 περίπτωση, 4BIII: 5 περιπτώσεις δηλαδή σε σύνολο 6 περιπτώσεων ή ποσοστό 6,976%.

Συλλογική ανάθεση σώζεται μόνο 1 (υποκατηγ. 4BII) ή ποσοστό 1,162%.

Στην υποκατηγορία **4Γ**, που περιλαμβάνει συλλογικές αναθέσεις Ροδίων και ξένων ιδιωτών, διαπιστώνεται μόνο 1 περίπτωση ή ποσοστό 1,162%.

Συνολικά στην κατηγορία **4 (A+B+Γ)** συναντώνται 38 περιπτώσεις αναθέσεων ή ποσοστό 44,186%, διότι την υποκατηγ. Γ την υπολογίζουμε 2 φορές: 1 για τους Ροδίους και 1 για τους ξένους. Οι αναθέσεις των Ροδίων ιδιωτών υπερτερούν αυτών των ξένων και απαντούν σε 30 περιπτώσεις ή ποσοστό 34,883%. Έχουν γίνει κυρίως από άνδρες σε συνολικό αριθμό 28 περιπτώσεων (22 ατομικά και 6 συλλογικά, εκ των οποίων σε 2 περιπτώσεις έχουμε άνδρες αμιγώς, 3 μαζί με γυναίκες και 1 με ένα ξένο) ή ποσοστό 32,558%. Οι αναθέσεις των Ροδίων γυναικών είναι ελάχιστες: 1 ατομική και 3 συναναθέσεις με άνδρες συζύγους ή συγγενείς τους. Δε σώζονται συναναθέσεις ενηλίκων με παιδιά. Οι ατομικές αναθέσεις των Ροδίων ιδιωτών είναι περισσότερες και απαρτίζουν ένα σύνολο 23 περιπτώσεων ή ποσοστό 26,774%, ενώ οι συλλογικές είναι λιγότερες: 7 (υποκατηγ. 4AII, 4AIII, 4Γ) ή ποσοστό 8,139%. Σε 8 περιπτώσεις μόνο ή ποσοστό 9,302% συναντώνται αναθέσεις ξένων ιδιωτών και μάλιστα ανδρών, καθώς οι γυναίκες απουσιάζουν σε αυτή την κατηγορία. Από τις αναθέσεις αυτές, οι 6 ή ποσοστό 6,976% είναι ατομικές και οι 2 ή ποσοστό 2,325% συλλογικές.

Στην κατηγορία **5**, που περιλαμβάνει άγνωστους αναθέτες, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων, διαπιστώνονται 10 περιπτώσεις ή ποσοστό 11,627%.

Συγκεντρωτικά:

Σύνολο περιπτώσεων αναθετών στην πόλη της Ρόδου: 86

Σύνολο περιπτώσεων ανδρών αναθετών: 29 (κατηγ. 3) + 36 (κατηγ. 4 - η υποκατηγ. 4Γ υπολογίζεται 2 φορές) = 65 ή ποσοστό 76,744%. Εξ αυτών, περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν ατομικά: 16 (κατηγ. 3) + 28 (κατηγ. 4) = 44 ή ποσοστό 51,162% και περιπτώσεις ανδρών, που αναθέτουν συλλογικά: 13 (κατηγ. 3) + 8 (κατηγ. 4) = 21 ή ποσοστό 24,418%. Από τις 21 συλλογικές αναθέσεις, οι 17 είναι αναθέσεις ανδρών αμιγώς ή ποσοστό 19,767%, ενώ οι αναθέσεις ανδρών και γυναικών μαζί: 1 (κατηγ. 3) + 3 (κατηγ. 4) = 4 ή ποσοστό 4,651%. Αναθέσεις γυναικών ατομικά: 1 (κατηγ. 4) ή ποσοστό 1,162% και συλλογικές αναθέσεις γυναικών: 1 (κατηγ. 4) ή ποσοστό 1,162%.

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων ανδρών και γυναικών: 66 (κατηγ. 3 και 4 - η υποκατηγ. 4Γ υπολογίζεται 1 φορά) + 10 άγνωστοι αναθέτες + 4 δήμοι + 6 κοινά = 86

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων Ροδίων ανδρών και γυναικών: 29 (κατηγ. 3) + 30 (υποκατηγ. 4Α, 4Γ) = 59 ή ποσοστό 68,604%.

Σύνολο περιπτώσεων αναθέσεων ξένων ανδρών: 8 (υποκατηγ. 4Β, 4Γ) ή ποσοστό 9,302%.

Στήλη 6- β. Υπέρ ποίων (για λογαριασμό ποίων) γίνεται η ανάθεση

Όσον αφορά στα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων έγιναν οι αναθέσεις, διαπιστώθηκαν 86 περιπτώσεις συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ των κοινών

2^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ Ροδίων Α. αξιωματούχων
Β. ιδιωτών
Γ. αθλητών

3^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ ξένων

4^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ Ροδίων και ξένων

5^η κατηγορία: Αναθήματα υπέρ απροσδιόριστου προσώπου

Πιο αναλυτικά:

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει **αναθήματα υπέρ των κοινών**. Διακρίνονται: 2 περιπτώσεις (αρ. 184, 223)

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 1: 2 ή ποσοστό 2,325% επί του συνόλου των 86 περιπτώσεων, μέσω των οποίων συγκεκριμενοποιούνται τα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων έγιναν οι αναθέσεις. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ Ροδίων: Α. αξιωματούχων, Β. ιδιωτών και Γ. αθλητών. Πιο συγκεκριμένα, στην Α. υποκατηγορία συναντώνται:

A. Υπέρ Ροδίων αξιωματούχων

I. Αναθήματα για λογαριασμό θρησκευτικών αξιωματούχων ατομικά. Διακρίνονται:

- α. ο δείνα ιερατεύσας: 9 περιπτώσεις (αρ. 188, 193, 224-228, 229b, 230a)
- β. ο δείνα (ιεροποιός): 1 περίπτωση (αρ. 222)
- γ. τον δείνα (ιερατεύσαντα): 2 περιπτώσεις (αρ. 174, 229a)
- δ. τον δείνα ιερή: 1 περίπτωση (αρ. 231)
- ε. ο δείνα τιμαθέντος υπό Αλιαστάν, Αθναϊστάν, Ερμαϊστάν, Αριστειδείων κοινού: 1 περίπτωση (αρ. 204)

Σημειώνεται ότι η επιγραφή της βάσης με αρ. 231 αναφέρεται σε ανδριάντα ιερέα κατά το έτος της ιερατείας του.

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AI**: 14 ή ποσοστό 16,279%.

II. Αναθήματα για λογαριασμό διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων ατομικά. Διακρίνονται:

- α. τον δείνα: 2 περιπτώσεις (αρ. 158, 164)
- β. τον δείνα πρυτανεύσαντα: 2 περιπτώσεις (αρ. 159 - 160)
- γ. ο δείνα ταμιεύσας και στραταγήσας: 1 περίπτωση (αρ.161)
- δ. υπέρ του δείνα επιτροπεύσαντος...και γυμνασιάρχησαντος και γενομένου αγεμόνος...και ταμιεύσαντος και στραταγήσαντος και πρυτανεύσαντος: 1 περίπτωση (αρ. 166)
- ε. υπέρ του θία: 1 περίπτωση (αρ.167)
- στ. υπέρ του δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 168)
- ζ. τον αδελφόν, τον πατέρα χοραγήσαντα πυρρίχαι και τριηραρχήσαντα...και φυλαρχήσαντα...και νικάσαντα: 1 περίπτωση (αρ. 175)
- η. υπέρ του αδελφού, υπέρ του θία: 1 περίπτωση (αρ. 176a)
- θ. υπέρ του πατρός: 1 περίπτωση (αρ. 176b)
- ι. τον δείνα αρετής ένεκεν και ευνοίας ην έσχε περί την πόλιν την Πριηνένων: 1 περίπτωση (αρ. 180)
- κ. τομ πατέρα φυλαρχήσαντα...και νικάσαντα ευανδρία και λαμπάδι Διοσωτήρια: 1 περίπτωση (αρ. 213a)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AII**: 13 ή ποσοστό 15,116%.

III. Αναθήματα για λογαριασμό διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων συλλογικά. Διακρίνονται: 2 περιπτώσεις (αρ. 220, 234)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AIII**: 2 ή ποσοστό 2,325%.

IV. Αναθήματα για λογαριασμό στρατιωτικών αξιωματούχων ατομικά. Διακρίνονται:

- α. τον δείνα: 3 περιπτώσεις (αρ. 156, 178, 214)
- β. υπέρ του υιού στρατευσαμένου κατά πόλεμον: 1 περίπτωση (αρ. 169)
- γ. υπέρ του δείνα στραταγήσαντος και τριηραρχήσαντος κατά πόλεμον: 1 περίπτωση (αρ. 181)
- δ. τον ιόν, τον αδελφόν, τον τας γυναικός αδελφόν: 1 περίπτωση (αρ. 219)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AIV**: 6 ή ποσοστό 6,976%.

V. Αναθήματα για λογαριασμό στρατιωτικών αξιωματούχων συλλογικά.

Διακρίνονται:

α. επιβάται, κυβερνάτας, πρωιρεύς, κελευστάς, πεντηκόνταρχος, εργαζόμενοι κλπ: 2 περιπτώσεις (αρ. 165, 210)

β. ο δείνα πρωιρατεύων, ο δείνα πλέων, ο δείνα συνταγματάρχης: 1 περίπτωση (αρ. 206)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2AV**: 3 ή ποσοστό 3,488%.

B. Υπέρ Ροδίων ιδιωτών

I. Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων ιδιωτών ατομικά. Διακρίνονται:

α. ο δείνα: 6 περιπτώσεις (αρ. 162-163, 195-196, 211, 212)

β. ταν ματέρα: 1 περίπτωση (αρ. 170)

γ. τον δείνα: 7 περιπτώσεις (αρ. 177 (:), 179, 185-186, 194a (:), 199, 233)

δ. τον αδελφόν ή υπέρ του αδελφού: 3 περιπτώσεις (αρ. 182, 187, 202)

ε. υπέρ τας γυναικός, υπέρ τας ματρός: 1 περίπτωση (αρ. 197a)

στ. υπέρ τας αδελφάς, υπέρ τας ματρός: 1 περίπτωση (αρ. 197b)

ζ. υπέρ τας γυναικός: 1 περίπτωση (αρ. 198)

η. ταν θυγατέραν: 1 περίπτωση (αρ. 209)

θ. τον δείνα αρετάς ένεκα και ευνοίας: 1 περίπτωση (αρ. 215)

ι. υπέρ του δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 232)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2BI**: 23 ή ποσοστό 26,744%.

II. Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων ιδιωτών συλλογικά. Διακρίνονται:

υπέρ των αδελφών: 1 περίπτωση (αρ. 201)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2BII**: 1 ή ποσοστό 1,162%.

Γ. Υπέρ Ροδίων αθλητών

Αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων αθλητών. Διακρίνονται:

α. ο δείνα (νικάσας): 6 περιπτώσεις (αρ. 191a, 191b, 216, 217a, 217b, 218)

β. τον δείνα νικάσαντα: 1 περίπτωση (αρ. 208)

Σύνολο περιπτώσεων υποκατηγορίας **2Γ**: 7 ή ποσοστό 8,139%.

Η **3^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ ξένων ιδιωτών και ξένων με διάφορες ιδιότητες, ατομικά. Διακρίνονται:

Αναθήματα για λογαριασμό ξένων ιδιωτών ατομικά:

α. τον δείνα αρετάς ένεκα και ευνοίας και φιλοδοξίας: 1 περίπτωση (αρ. 171)

β. υπέρ τας ματρός: 1 περίπτωση (αρ. 197c)

γ. τον δείνα: 1 περίπτωση (αρ. 200)

δ. τομ πατέρα: 1 περίπτωση (αρ. 213b)

ε. ο δείνα: 2 περιπτώσεις (αρ. 205, 207)

Σημειώνεται ότι οι βάσεις με αρ. 205, 207 αφορούν σε αναθήματα ξένων προξένων για λογαριασμό των ιδίων.

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας **3**: 6 ή ποσοστό 6,976%.

Η 4^η κατηγορία περιλαμβάνει **αναθήματα για λογαριασμό Ροδίων και ξένων συλλογικά**. Διακρίνεται: 1 περίπτωση (αρ. 173)

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 4: 1 ή ποσοστό 1,162%.

Η 5^η κατηγορία περιλαμβάνει **αναθήματα για λογαριασμό προσώπων που δεν προσδιορίζονται επιγραφικά**, εξαιτίας της ελλιπούς διατήρησης των βάσεων. Διακρίνονται: 8 περιπτώσεις (αρ. 157, 172, 183, 189-190, 192, 203, 221)

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 5: 8 ή ποσοστό 9,302%.

Σημείωση 1: Παρατηρούμε ότι ορισμένες από τις ανωτέρω βάσεις πιθανότατα αφορούν σε αναθήματα στα οποία ο αναθέτης τους ταυτίζεται με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η ανάθεση (υπέρ των ιδίων):

Αναθήματα αναθετών «υπέρ των ιδίων»: 31 περιπτώσεις (αρ. 161-163, 165, 184, 188, 191a, 191b, 193, 195-196, 204 (:), 205, 207, 210-212, 216, 217a, 217b, 218, 220, 222, 224-228, 229b, 230a, 234) ή ποσοστό 36,046%.

Σημείωση 2: Όσον αφορά στην τυπολογία της ανάθεσης σε επίπεδο συγγενικών σχέσεων, διακρίνουμε τους εξής τύπους, συγκεντρωτικά:

- I. υπέρ του θία: 1 περίπτωση (αρ.167)
- II. τον αδελφόν, τον πατέρα: 1 περίπτωση (αρ. 175)
- III. υπέρ του αδελφού, υπέρ του θία: 1 περίπτωση (αρ. 176a)
- IV. τον πατέρα ή υπέρ του πατρός: 3 περιπτώσεις (αρ. 176b, 213a, 213b)
- V. υπέρ του υιού: 1 περίπτωση (αρ. 169)
- VI. τον υιόν, τον αδελφόν, τον τας γυναικός αδελφόν: 1 περίπτωση (αρ. 219)
- VII. την μητέρα ή υπέρ τας μητρός: 2 περιπτώσεις (αρ. 170, 197c)
- VIII. τον αδελφόν ή υπέρ του αδελφού: 3 περιπτώσεις (αρ. 182, 187, 202)
- IX. υπέρ τας γυναικός, υπέρ τας μητρός: 1 περίπτωση (αρ. 197a)
- X. υπέρ τας αδελφάς, υπέρ τας μητρός: 1 περίπτωση (αρ. 197b)
- XI. υπέρ τας γυναικός: 1 περίπτωση (αρ. 198)
- XII. την θυγατέραν: 1 περίπτωση (αρ. 209)
- XIII. υπέρ των αδελφών: 1 περίπτωση (αρ. 201)

Στήλη 6- β. Γενικά συμπεράσματα για τα πρόσωπα υπέρ των οποίων έγιναν οι αναθέσεις: Το γενικό σύνολο των περιπτώσεων αυτών (κατηγορίες 1-5): 86.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ των **κοινών**. Διαπιστώθηκαν μόνο 2 περιπτώσεις ή ποσοστό 2,325%.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν οι βάσεις, που σχετίζονται με αναθήματα υπέρ των Ροδίων αξιωματούχων (θρησκευτικών, διοικητικών-πολιτικών, στρατιωτικών), ιδιωτών και αθλητών.

Στην υποκατηγορία **2A**, που περιλαμβάνει τα αναθήματα υπέρ των Ροδίων αξιωματούχων, διαπιστώνεται ότι απαντούν 38 περιπτώσεις (υποκατηγ. 2A1 - 2AV) ή ποσοστό 44,186%. Υπερτερούν, έναντι όλων των υπολοίπων, τα αναθήματα για λογαριασμό των **διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων**

ατομικά και συλλογικά, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 15 περιπτώσεις (υποκατηγ. 2AII, 2AIII) ή ποσοστό 17,441%. Έπονται τα αναθήματα υπέρ των θρησκευτικών αξιωματούχων ατομικά, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 14 περιπτώσεις (υποκατηγ. 2AI) ή ποσοστό 16,279%. Αναθήματα για λογαριασμό θρησκευτικών λειτουργών συλλογικά δεν σώζονται. Τέλος, τα αναθήματα υπέρ των στρατιωτικών αξιωματούχων, ατομικά και συλλογικά, είναι τα λιγότερα: 9 (υποκατηγ. 2AIV, 2AV) ή ποσοστό 10,465%.

Όσον αφορά στο φύλο των προσώπων υπέρ των οποίων στήθηκαν τα αναθήματα, διαπιστώνουμε ότι σε όλες τις παραπάνω υποκατηγορίες δηλαδή σε ένα σύνολο 38 περιπτώσεων ή ποσοστό 44,186% είναι **άνδρες** αποκλειστικά. Αναθήματα υπέρ **γυναικών** δεν σώζονται.

Τα αναθήματα υπέρ **μεμονωμένων προσώπων** υπερτερούν (υποκατηγ. 2AI: 14 περιπτώσεις, 2AII: 13 περιπτώσεις, 2AIV: 6 περιπτώσεις) και απαρτίζουν ένα σύνολο από 33 περιπτώσεις ή ποσοστό 38,372% έναντι αυτών που αφορούν σε αναθήματα υπέρ διαφόρων σωμάτων ή προσώπων **συλλογικά** (υποκατηγ. 2AIII: 2 περιπτώσεις, 2AV: 3 περιπτώσεις = 5 περιπτώσεις ή ποσοστό 5,813%).

Στην υποκατηγορία **2B**, που περιλαμβάνει τα αναθήματα υπέρ των **Ροδίων ιδιωτών**, διαπιστώνουμε ότι απαντούν σε ένα σύνολο 24 περιπτώσεων (υποκατηγ. 2BI, 2BII) ή ποσοστό 27,906%. Κυριαρχούν τα αναθήματα για λογαριασμό των **ανδρών** αποκλειστικά, που απαρτίζουν ένα σύνολο 19 περιπτώσεων (υποκατηγ. 2BI, 2BII) ή ποσοστό 22,093%. Υπέρ **γυναικών** αμιγώς σώζονται 5 αναθήματα (υποκατηγ. 2BI - αρ. 170, 197a, 197b, 198, 209) ή ποσοστό 5,813%.

Τα αναθήματα υπέρ **μεμονωμένων προσώπων** υπερτερούν (υποκατηγ. 2BI: 23 περιπτώσεις) ή ποσοστό 26,744%, έναντι αυτών υπέρ ιδιωτών **συλλογικά** (υποκατηγ. 2BII: 1 περίπτωση) ή ποσοστό 1,162%.

Στην υποκατηγορία **2Γ**, που περιλαμβάνει αναθήματα υπέρ **Ροδίων αθλητών**, απαντούν μόνο 7 περιπτώσεις ή ποσοστό 8,139% και πρόκειται για ατομικά αναθήματα για λογαριασμό ανδρών.

Συνολικά λοιπόν στην κατηγορία **2 (A+B+Γ)** συναντώνται 69 περιπτώσεις αναθημάτων υπέρ Ροδίων ή ποσοστό 80,232%. Συμπεραίνουμε ότι στην πλειονότητά τους αυτά στήθηκαν υπέρ αξιωματούχων γενικά (33 περιπτώσεις ατομικά ή ποσοστό 38,372% και 5 συλλογικά ή ποσοστό 5,813%).

Τα αναθήματα υπέρ των ανδρών είναι περισσότερα από αυτά υπέρ των γυναικών. Απαρτίζουν ένα σύνολο από 38 (υποκατηγ. A) + 19 (υποκατηγ. B) + 7 (υποκατηγ. Γ) = 64 περιπτώσεις ή ποσοστό 74,418%. Αναθήματα υπέρ γυναικών σώζονται μόνο 5 (υποκατηγ. 2BI) ή ποσοστό 5,813%. Αναθήματα υπέρ ανδρών και γυναικών μαζί, όπως και υπέρ ενηλίκων και παιδών, δεν σώζονται. Τέλος, τα αναθήματα υπέρ μεμονωμένων προσώπων ατομικά κυριαρχούν: 33 (υποκατηγ. A) + 23 (υποκατηγ. B) + 7 (υποκατηγ. Γ) = 63 ή ποσοστό 73,255%. Τα αναθήματα υπέρ διαφόρων προσώπων συλλογικά απαρτίζουν ένα σύνολο από 5 (υποκατηγ. A) + 1 (υποκατηγ. B) = 6 περιπτώσεις ή ποσοστό 6,976%.

Στην κατηγορία **3** εντάχθηκαν οι βάσεις, με αναθήματα υπέρ **ξένων ιδιωτών**. Διαπιστώνονται μόνο 6 περιπτώσεις αναθημάτων για λογαριασμό **μεμονωμένων προσώπων** ή ποσοστό 6,976%. Αναθήματα υπέρ διαφόρων προσώπων **συλλογικά** δεν σώζονται. Εξ αυτών, 5 αναθήματα έχουν στηθεί

υπέρ **ανδρών** ή ποσοστό 5,813% και μόνο 1 υπέρ μίας **γυναίκας** (υποκατηγ. 3β - αρ. 197c) ή ποσοστό 1,162%.

Στην κατηγορία **4** εντάχθηκαν οι βάσεις με **συλλογικά** αναθήματα υπέρ **Ροδίων και ξένων**. Διαπιστώνεται μόνο 1 περίπτωση, που αφορά σε ανάθημα για λογαριασμό 2 **ανδρών**, ή ποσοστό 1,162%.

Στην κατηγορία **5** εντάχθηκαν οι βάσεις στις οποίες δεν προσδιορίζεται ονομαστικά το πρόσωπο υπέρ του οποίου γίνεται η ανάθεση. Διαπιστώθηκαν συνολικά 8 περιπτώσεις ή ποσοστό 9,302%.

Τέλος, από τη **σημείωση 1** μπορούμε να συμπεράνουμε ότι κατά ένα μεγάλο ποσοστό στην πόλη της Ρόδου οι αναθέτες των αναθημάτων ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων. Το ποσοστό αυτό είναι 36,046% και αφορά σε 31 περιπτώσεις εκ του συνόλου των 86.

Στήλη 7- Αποδέκτες αναθημάτων

Όσον αφορά στους αποδέκτες των αναθημάτων, που εν προκειμένω στην πόλη της Ρόδου είναι οι θεοί, διαπιστώθηκαν 86 περιπτώσεις συνολικά, οι οποίες έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

1^η κατηγορία: Αποδέκτες οι θεοί γενικά

2^η κατηγορία: Αποδέκτες διάφοροι θεοί, ατομικά και σε συνδυασμό

3^η κατηγορία: Αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη

Πιο αναλυτικά:

Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθήματα στους θεούς με τις εξής παραλλαγές:

Αποδέκτες οι θεοί γενικά. Διακρίνονται:

α. θεοί: 33 περιπτώσεις (αρ. 156, 158-159, 164, 166-170, 174-175, 176a, 176b, 178-179, 182, 185-186, 195, 197a, 197b, 199-200, 202, 212, 213a, 213b, 214, 216, 217a, 217b, 220, 232)

β. θεοί πάσι: 1 περίπτωση (αρ. 187)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας **1**: 34 ή ποσοστό 39,534% επί του συνόλου των 86 περιπτώσεων αποδεκτών. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των αποδεκτών.

Η **2^η κατηγορία** περιλαμβάνει αναθήματα σε διάφορους θεούς, **I.** ατομικά και **II.** σε συνδυασμό. Διακρίνονται:

I. Αποδέκτες μεμονωμένοι θεοί:

α. Αρτάμιτι Περγαίαι (δεκάταν): 2 περιπτώσεις (αρ. 162, 197c)

β. Δίι Σωτήρι: 1 περίπτωση (αρ. 205)

γ. Απόλλωνι Πυθίωι: 1 περίπτωση (αρ. 207)

δ. Αλίωι: 1 περίπτωση (αρ. 211)

ε. Ερμάι: 1 περίπτωση (αρ. 234)

Σύνολο αποδεκτών αναθημάτων υποκατηγορίας 2I: 6 ή ποσοστό 6,976%.

II. Αποδέκτες θεοί σε συνδυασμό:

α. Δίι Ολυμπίωι και Ήραι Ολυμπίαι χαριστήριον: 1 περίπτωση (αρ. 161)

β. Ασκληπιώι και Υγείαι και Ημεριδείοις: 1 περίπτωση (αρ. 163)

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων υποκατηγορίας 2II: 2 ή ποσοστό 2,325%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθήματα χωρίς αναγραφόμενο προσδιορισμό αποδέκτη, ο οποίος είτε έχει χαθεί, λόγω της αποσπασματικής μορφής των βάσεων είτε έχει παραληφθεί σκοπίμως από τους χαρακτες, διότι εννοείται η φράση «θεοίς».

Αναθήματα χωρίς προσδιορισμό αποδέκτη. Διακρίνονται 44 περιπτώσεις (αρ. 157, 160, 165, 171-173, 177, 180-181, 183-184, 188-190, 191a, 191b, 192-193, 194a, 196, 198, 201, 203-204, 206, 208-210, 215, 218-219, 221-228, 229a, 229b, 230a, 231, 233).

Σύνολο περιπτώσεων αποδεκτών αναθημάτων κατηγορίας 3: 44 ή ποσοστό 51,162%.

Στήλη 7- Γενικά συμπεράσματα για τους αποδέκτες των αναθημάτων: Το σύνολο των περιπτώσεων των αποδεκτών των αναθημάτων των κατηγοριών 1-3: 86.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν όλες οι βάσεις, που έχουν ως αποδέκτες αναθημάτων τους θεούς γενικά. Διαπιστώνεται ότι στην πόλη της Ρόδου οι θεοί στο σύνολό τους ως αποδέκτες απαντούν σε 34 περιπτώσεις ή ποσοστό 39,534%.

Για τους λόγους που έχουν εκτεθεί αναλυτικά παραπάνω (βλ. Λίνδος, στήλη 7-γενικά συμπεράσματα για τους αποδέκτες των αναθημάτων) προβαίνουμε σε ομαδοποίηση των κατηγοριών 1 και 3, έτσι ώστε το τελικό άθροισμα των περιπτώσεων όπου οι θεοί παρουσιάζονται ως αποδέκτες αναθημάτων είναι 34 (κατηγ. 1) + 44 (κατηγ. 3) = 78 περιπτώσεις ή ποσοστό 90,697% και καταλαμβάνουν την πρώτη θέση προτίμησης.

Μόνο σε 8 περιπτώσεις ή ποσοστό 9,302% της κατηγορίας 2 προσδιορίζονται ονομαστικά ως αποδέκτες -ατομικά και συλλογικά- διάφοροι θεοί. Εξ αυτών, η **Άρτεμις Περγαία** και ο **Δίας** ως **Ολύμπιος** και **Σωτήρ** απαντούν σε 2 περιπτώσεις έκαστος ή ποσοστό 2,325% υπερέχοντας των υπολοίπων. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Ήλιος, η προστάτιδα θεότητα του νησιού με ιερό στην πόλη, απαντά μόνο σε 1 περίπτωση ή ποσοστό 1,162%.

Στήλη 8- Γλύπτες

Όσον αφορά στους κατασκευαστές των αναθημάτων, διαπιστώθηκε ένα σύνολο 33 γλυπτών, το οποίο -με βάση τις υπογραφές τους- έχει κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

- 1^η κατηγορία: Γλύπτες εργαζόμενοι ατομικά
 2^η κατηγορία: Γλύπτες εργαζόμενοι συλλογικά, σε συνεργασία
 3^η κατηγορία: Βάσεις αγαλμάτων χωρίς υπογραφή γλύπτη

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει Ρόδιους γλύπτες, ξένους και γλύπτες άγνωστης εθνικότητας, οι οποίοι σε συγκεκριμένα έργα υπογράφουν ατομικά.

I. Ρόδιοι γλύπτες ατομικά

- α. Πυθόκριτος Τιμοχάριος Ρόδιος (αρ. 157, 167, 175, 176a, 176b, 197a, 197b, 230a)
 β. Δημήτριος Διομέδοντος Ρόδιος (αρ. 166, 221)
 γ. [Επι]κράτης Αλεξίππου Ρόδιος (αρ. 169, 181)
 δ. Λέων Μενίππου Ρόδιος (αρ. 172, 212)
 ε. Μνασίτιμος Τελέσωνος Ρόδιος (αρ. 191b, 226)
 στ. ...θεος Αναξαγόρα Ρόδιος (αρ. 192)
 ζ. ...ωτ.νωρ.ος Ρόδιος (αρ. 208)
 η. Αριστωνίδας Τιμαγόρα Ρόδιος (αρ. 228)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 1I: 8 ή ποσοστό 24,242% επί του συνόλου των 33 γλυπτών. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο των γλυπτών.

II. Ξένοι γλύπτες ατομικά

- α. Τιμόχαρις Ελευθερναίος (αρ. 156, 179, 189, 213a, 213b)
 β. Σίμος Θεμιστοκράτειος Σαλαμίνιος (αρ. 158)
 γ. Ζήνων Αμισηνός (αρ. 168)
 δ. Αγαθοκλής Σολεύς (αρ. 170)
 ε. Αριστωνίδας Σελεγύς (αρ. 174)
 στ. Θέων Αντιοχεύς ωι α επιδαμία δέδοται (αρ. 178, 191a)
 ζ. Φύλης (Πολυγνώτου) Αλικαρνασσεύς (ευεργέτας) (αρ. 180, 190, 194b, 196, 216, 224, 225)
 η. Θεύδωρος Παριανός (αρ. 185)
 θ. Φείδων Φειδοκράτειος (Σάμιος) (αρ. 186)
 ι. Πείθανδρος Αθηναίος (αρ. 187)
 κ. Ονασιφών Κλειωναίου Σαλαμίνιος (αρ. 188)
 λ. Αρχέστρατος Αθηναίος (αρ. 193)
 μ. Ευθυκράτης Καλλία Μα[κεδών] (αρ. 197c)
 ν. Σόλων Μυριναίος (αρ. 198)
 ξ. Βότρυς Λευκανός (αρ. 199)
 ο. Αρίστος Εφέσιος (αρ. 203)
 π. Καλλυάδης Σθέννιδος Αθηναίος (αρ. 217a)
 ρ. Ασκαπτιάδας Χίος ωι α επιδαμία δέδοται (αρ. 220)
 σ. Μένιππος Χρυσασορεύς (αρ. 227)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 1II: 19 ή ποσοστό 57,575%.

III. Γλύπτες άγνωστης εθνικότητας ατομικά

- ο δείνα (αρ. 177)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 1III: 1 ή ποσοστό 3,03%.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει Ρόδιους και ξένους γλύπτες, οι οποίοι συνεργάζονται μεταξύ τους, είτε σε μαρμάρια είτε σε χάλκινα αγάλματα.

I. Ρόδιοι γλύπτες σε συνεργασία

α. Θεόγνωτος επιόησε-Αρίστων εχαλκούργησε (αρ. 182)

β. Μνασίτιμος Τελέσωνος και Τελέσων Μνασιτίμου Ρόδιοι (αρ. 183)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 2I: 4 ή ποσοστό 12,121%.

II. Ξένοι γλύπτες σε συνεργασία

Ασκλάπων και ο δείνα (Αθηναίοι) (αρ. 217b)

Σύνολο γλυπτών υποκατηγορίας 2II: 2 ή ποσοστό 6,06%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει βάσεις αγαλμάτων στις οποίες είτε δεν υπογράφουν σκοπιμώς οι γλύπτες είτε δε σώζεται η υπογραφή τους.

Βάσεις χωρίς υπογραφή: (αρ. 159-165, 171, 173, 184, 195, 200-202, 204-207, 209-211, 214-215, 218-219, 222-223, 229a, 229b, 231-234)

Σύνολο βάσεων κατηγορίας 3: 33

Στήλη 8- Γενικά συμπεράσματα για τους γλύπτες των αναθημάτων: Το σύνολο των 33 γλυπτών, που εμφανίζονται ενυπόγραφα στην πόλη της Ρόδου, εντάχθηκε στις κατηγορίες 1 και 2.

Στην κατηγορία 1 εντάχθηκαν οι Ρόδιοι γλύπτες, οι ξένοι και οι γλύπτες άγνωστης εθνικότητας, που κατασκεύασαν έργα **ατομικά**. Αυτοί συνολικά είναι 8 (υποκατηγ. I) + 19 (υποκατηγ. II) + 1 (υποκατηγ. III) = 28 ή ποσοστό 84,848%.

Στην κατηγορία 2 εντάχθηκαν οι Ρόδιοι και ξένοι γλύπτες, που κατασκεύασαν έργα **συλλογικά**, σε συνεργασία. Αυτοί συνολικά είναι 4 (υποκατηγ. I) + 2 (υποκατηγ. II) = 6 ή ποσοστό 18,181%.

Συγκεντρωτικά από τις κατηγορίες 1 και 2 μπορούμε να συμπεράνουμε:

Ρόδιοι γλύπτες: 11 (υποκατηγ. 1I: 8 γλύπτες, υποκατηγ. 2I: 3 γλύπτες) ή ποσοστό 33,333%.

Ξένοι γλύπτες: 21 (υποκατηγ. 1II: 19 γλύπτες, υποκατηγ. 2II: 2 γλύπτες) ή ποσοστό 63,636%.

Γλύπτες άγνωστης εθνικότητας: 1 (υποκατηγ. 1III) ή ποσοστό 3,03%.

Από τους Ρόδιους γλύπτες ο **Πυθόκριτος Τιμοχάριος**, έργα του οποίου έχουμε συναντήσει στη Λίνδο και την Κάμιρο, έχει κατασκευάσει στην πόλη της Ρόδου τα περισσότερα αγάλματα (5 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε 8 αγάλματα, εκ των οποίων 3 είναι φυσικού μεγέθους, 4 μεγαλύτερα του φυσικού και 1 απροσδιόριστου μεγέθους). Ακολουθεί ο **Μνασίτιμος Τελέσωνος**, που έχουμε επίσης συναντήσει στη Λίνδο και την Κάμιρο, με 3 βάσεις, που αντιστοιχούν σε 3 (;) αγάλματα, εκ των οποίων τα 2

είναι φυσικού μεγέθους και τα έχει κατασκευάσει ατομικά, ενώ 1 (;) άγαλμα μεγαλύτερο του φυσικού μεγέθους (;) έχει κατασκευάσει σε συνεργασία με το γιο του Τελέσωνα. Εκτός από τη Ρόδο, βάσεις με υπογραφές των **Επικράτη Αλεξίππου, ...θέου Αναξαγόρα** έχουμε συναντήσει και στην Κάμιρο, ενώ βάσεις με υπογραφές των γλυπτών **Λέοντος Μενίππου** και **Δημητρίου Διομέδοντος** υπάρχουν και στη Λίνδο.

Από τους ξένους γλύπτες ο **Φύλης από την Αλικαρνασσό**, ο οποίος απαντά επίσης στη Λίνδο και στην Κάμιρο, έχει κατασκευάσει τα περισσότερα αγάλματα στην πόλη της Ρόδου (7 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε 7 (;) αγάλματα, εκ των οποίων 1 είναι μικρότερο του φυσικού μεγέθους, 4 μεγαλύτερα του φυσικού και 2 (;) απροσδιόριστου μεγέθους). Ακολουθεί ο **Τιμόχαρις από την Ελεύθερνα**, που έχουμε ήδη συναντήσει στη Λίνδο. Στη Ρόδο σώζονται 4 βάσεις με την υπογραφή του, που αντιστοιχούν σε 5 αγάλματα, εκ των οποίων 2 είναι φυσικού μεγέθους, 1 μεγαλύτερο του φυσικού και 2 (;) απροσδιόριστου μεγέθους. Ο **Θέων από την Αντιόχεια**, γνωστός από τη Λίνδο, έπεται με 2 βάσεις, που αντιστοιχούν σε 2 αγάλματα, εκ των οποίων 1 είναι φυσικού μεγέθους και 1 απροσδιόριστο. Τέλος, τους γλύπτες **Θεόδωρο από την Πάρο** -αν η συμπλήρωση του ονόματος είναι σωστή- τον **αθηναίο Πείθανδρο**, τον **Φείδωνα από τη Σάμο**, τον **αθηναίο [Κα]λλι(υ)άδη Σθέννιδος** και τον **Αρίστο από την Έφεσο** έχουμε συναντήσει εκτός από τη Ρόδο και στη Λίνδο, ενώ ο **Ευθυκράτης Καλλία από τη Μακεδονία** απαντά εκτός από τη Ρόδο και στην Κάμιρο.

Στην κατηγορία 3 εντάχθηκαν βάσεις αγαλμάτων χωρίς υπογραφή γλύπτη.

Στήλη 9- Αναθήματα

Όσον αφορά στα αναθήματα, διαπιστώθηκε ότι αποτελούν ένα σύνολο από 93 αγάλματα (-τια), τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί ως εξής:

- 1^η κατηγορία: αγάλματα (-τια) θεών
- 2^η κατηγορία: συμπλέγματα θεών
- 3^η κατηγορία: αγάλματα (-τια) θνητών
- 4^η κατηγορία: συντάγματα θνητών
- 5^η κατηγορία: οικογενειακά μνημεία
- 6^η κατηγορία: «απροσδιόριστα» αναθήματα

Σημειωτέον ότι τα ανωτέρω 93 αγάλματα (-τια) προκύπτουν από το σύνολο όλων των κατηγοριών πλην της 5^{ης}, η οποία αποτελεί στην ουσία υποπερίπτωση της 4^{ης} κατηγορίας. Από την επιγραφή της βάσης με αρ. 209 γνωρίζουμε για πορτραίτα και ανδριάντες, που στήθηκαν προς τιμήν μιας επιφανούς Ροδίας, πλην του παρόντος, αλλά εφόσον δεν αναφέρεται ο ακριβής αριθμός τους, δεν τα συνυπολογίζουμε στο γενικό σύνολο των αγαλμάτων (-τίων). Στη βάση με αρ. 214 εικάζουμε ότι αντιστοιχεί 1 άγαλμα, διότι δεν είναι βέβαιη η συμπλήρωση της επιγραφής σύμφωνα με την οποία φαίνεται ότι για τον τιμώμενο είχαν στηθεί 2 αγάλματα: 1 από τον αναθέτη της παρούσας βάσης και 1 από τον δήμο. Στις βάσεις που είναι αβέβαιη η ταύτιση του φερομένου αγάλματος και γι' αυτό προτείνονται διάφορες εκδοχές, συμβατικά θα θεωρούμε ως επικρατέστερη την πρώτη αναγραφόμενη στην κατάταξη του πίνακα. Επίσης, συμβατικά εντάσσουμε τις «εικόνες» δηλαδή τα πορτραίτα στην κατηγορία των αγαλμάτων.

Η 1^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθηματικά αγάλματα και αγαλμάτια θεών. Λατρευτικά δεν σώζονται. Το κολοσσικό άγαλμα της Άρτεμις (βάση με αρ. 162) πιθανότατα ήταν αναθηματικό και όχι λατρευτικό. Διακρίνουμε:

I. Αγάλματα θεών γενικά (μη ασφαλούς ταύτισης): 1 περίπτωση (αρ. 220)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 1I: 1 ή ποσοστό 1,075% επί του συνόλου των 93 αγαλμάτων. Σημειώνεται ότι όλα τα εφεξής αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο ανωτέρω σύνολο.

II. Αγαλμάτια θεών γενικά (μη ασφαλούς ταύτισης): 2 περιπτώσεις (αρ. 173, 223)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 1II: 2 ή ποσοστό 2,15%.

III. Αγάλματα συγκεκριμένων θεών:

- α. Άρτεμις: 1 περίπτωση (αρ. 162)
- β. Δίας: 1 περίπτωση (αρ. 205)
- γ. Απόλλων: 1 περίπτωση (αρ. 207)
- δ. Ήλιος: 1 περίπτωση (αρ. 211)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 1III: 4 ή ποσοστό 4,301%.

IV. Αγαλμάτια συγκεκριμένων θεών:

- α. Νίκη: 2 περιπτώσεις (αρ. 165, 210)
- β. Ερμής: 1 περίπτωση (αρ. 234)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 1IV: 3 ή ποσοστό 3,225%.

Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει **συμπλέγματα θεών**. Δεν αποκλείουμε, όμως, και την πιθανότητα να πρόκειται για συντάγματα. Διακρίνουμε:

I. Συμπλέγματα θεών γενικά (αγάλματα μη ασφαλούς ταύτισης): 2 περιπτώσεις (αρ. 184, 212)

Συμβατικά θεωρούμε ότι έκαστο σύμπλεγμα αποτελείτο από 2 -τουλάχιστον- αγάλματα.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 2I: 4 ή ποσοστό 4,301%.

II. Συμπλέγματα συγκεκριμένων θεών (αγαλμάτια):

- α. Δίας και Ήρα: 1 περίπτωση (αρ. 161)
- β. Ασκληπιός και Υγεία: 1 περίπτωση (αρ. 163)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας 2II: 4 ή ποσοστό 4,301%.

Η 3^η κατηγορία περιλαμβάνει αναθηματικά και τιμητικά αγάλματα και αγαλμάτια θνητών και συγκεκριμένα Ροδίων αξιωματούχων, Ροδίων ιδιωτών, Ροδίων αθλητών, ξένων ιδιωτών και αγνώστων προσώπων δηλαδή θνητών,

πιθανότητα ανδρών, που τιμώνται ως ευεργέτες, αλλά δεν γνωρίζουμε τίποτε περισσότερο για την ταυτότητά τους. Διακρίνουμε:

I. Ανδριάντες θρησκευτικών αξιωματούχων:

α. Ιερείς: 11 περιπτώσεις (αρ. 174, 188, 193, 204, 224-228, 230a, 231)

β. Ιεροποιοί: 1 περίπτωση (αρ. 222)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3I**: 12 ή ποσοστό 12,9%.

II. Ανδριάντες διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων: 3 περιπτώσεις (αρ. 159-160, 180)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3II**: 3 ή ποσοστό 3,225%.

III. Αγαλμάτια διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων: 1 περίπτωση (αρ. 164)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3III**: 1 ή ποσοστό 1,075%.

IV. Ανδριάντες αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες: 4 περιπτώσεις (αρ. 158, 166-168)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3IV**: 4 ή ποσοστό 4,301%.

V. Ανδριάντες στρατιωτικών αξιωματούχων: 6 περιπτώσεις (αρ. 156, 169, 178, 181, 214, 219)

Σημειώνεται ότι η βάση με αρ. 169 αφορά σε ανδριάντα στρατιώτη και όχι στρατιωτικού αξιωματούχου, ωστόσο συμβατικά εντάσσεται στο ανωτέρω σύνολο.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3V**: 6 ή ποσοστό 6,451%.

VI. Ανδριάντες Ροδίων ιδιωτών:

α. Άνδρες: 14 περιπτώσεις (αρ. 177, 179, 182, 185-187, 194a, 195-196, 199, 202, 215, 232-233)

β. Γυναίκες: 3 περιπτώσεις (αρ. 170, 198, 209)

Σημειώνεται ότι οι βάσεις με αρ. 177 και 194a έφεραν αγάλματα Ροδίων χορηγών των οποίων δεν γνωρίζουμε άλλη δράση πλην αυτής, οπότε συμβατικά τους κατατάσσουμε στους ιδιώτες.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3VI**: 17 ή ποσοστό 18,279%.

VII. Ανδριάντες Ροδίων αθλητών: 2 περιπτώσεις (αρ. 208, 218)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3VII**: 2 ή ποσοστό 2,15%.

VIII. Ανδριάντες ξένων ιδιωτών: 2 περιπτώσεις (αρ. 171, 200)

Σημειώνεται ότι τα αγάλματα αυτής της υποκατηγορίας είναι όλα ανδρικά.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3VIII**: 2 ή ποσοστό 2,15%.

IX. Ανδριάντες αγνώστων προσώπων: 3 περιπτώσεις (αρ. 157, 172, 190)

Σημειώνεται ότι τα αγάλματα αυτά είναι πιθανότατα ανδρικά.

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **3IX**: 3 ή ποσοστό 3,225%.

Η **4^η κατηγορία** περιλαμβάνει συντάγματα θνητών και συγκεκριμένα: **A.** συντάγματα Ροδίων αξιωματούχων, ιδιωτών και αθλητών, **B.** μικτά συντάγματα δηλαδή συντάγματα στα οποία εικονίζονται διάφορα πρόσωπα π.χ. Ρόδιες και ξένες γυναίκες και Ρόδιοι και ξένοι άνδρες. Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω συντάγματα αποτελούνται αποκλειστικά από αγάλματα και όχι αγαλμάτια.

AI. Συντάγματα θρησκευτικών αξιωματούχων. Διακρίνεται: 1 περίπτωση (αρ. 229a-b = 2 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4AI**: 2 ή ποσοστό 2,15%.

AII. Συντάγματα αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες. 1 περίπτωση (αρ. 175+176a-b = 3 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4AII**: 3 ή ποσοστό 3,225%.

AIII. Συντάγματα στρατιωτικών αξιωματούχων. 1 περίπτωση (αρ. 206 = 3 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4AIII**: 3 ή ποσοστό 3,225%.

AIV. Συντάγματα Ροδίων ιδιωτών: 1 περίπτωση (αρ. 201 = 2 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4AIV**: 2 ή ποσοστό 2,15%.

AV. Συντάγματα αθλητών. 2 περιπτώσεις (αρ. 191a-b = 2 αγάλματα, 216+217a-b = 3 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4AV**: 5 ή ποσοστό 5,376%.

B. Μικτά συντάγματα: 2 περιπτώσεις (αρ. 197a-b-c = 3 αγάλματα, 213a-b = 2 αγάλματα)

Σύνολο αγαλμάτων υποκατηγορίας **4B**: 5 ή ποσοστό 5,376%.

Η **5^η κατηγορία** περιλαμβάνει τα οικογενειακά μνημεία γενικά και αποτελεί ευρεία υποπερίπτωση της 4^{ης} κατηγορίας, καθώς σχεδόν όλα τα συντάγματα της τελευταίας είναι ταυτόχρονα και οικογενειακά μνημεία, πλην του συντάγματος της βάσης με αρ. 191a-b (υποκατηγορία 4AV) για το οποίο δεν γνωρίζουμε αν υπήρχε συγγενική σχέση ανάμεσα στους εικονιζόμενους αθλητές. Σημειώνεται ότι δεν λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός αριθμός των αγαλμάτων της παρούσης κατηγορίας, εφόσον αυτά έχουν ήδη μετρηθεί παραπάνω. Παρατίθεται μόνο ο αριθμός των περιπτώσεων στις οποίες συναντώνται οικογενειακά μνημεία.

Σύνολο περιπτώσεων κατηγορίας 5: 7

Η 6^η κατηγορία περιλαμβάνει βάσεις που σώζονται αποσπασματικά. Διασώζουν μόνο υπογραφή του γλύπτη, οπότε εννοείται ότι έφεραν αγάλματα, αλλά δεν γνωρίζουμε τίποτε περισσότερο για το είδος, το φύλο και τις διαστάσεις τους. Συμβατικά θεωρούμε ότι έκαστη βάση έφερε από 1 άγαλμα.

«Απροσδιόριστα» αναθήματα: 5 περιπτώσεις (αρ. 183, 189, 192, 203, 221)

Σύνολο αγαλμάτων κατηγορίας 6: 5 ή ποσοστό 5,376%.

Στήλη 9- Γενικά συμπεράσματα για τα αναθήματα: Συγκεντρωτικά το σύνολο των αγαλμάτων (-τίων) όλων των κατηγοριών συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων και συμπλεγμάτων: 93 (πλην της κατηγορίας 5). Εξ αυτών, 83 ή ποσοστό 89,247% είναι **αγάλματα** και 10 ή ποσοστό 10,752% **αγαλμάτια**.

Το σύνολο των αγαλμάτων, αγαλμάτια δεν σώζονται, που ανήκουν σε **συντάγματα**: 20 (κατηγ. 4) ή ποσοστό 21,505%.

Το σύνολο των αγαλμάτων (-τίων), που ανήκουν σε **συμπλέγματα**: 8 (κατηγ. 2) ή ποσοστό 8,602%. Εξ αυτών, 4 είναι αγάλματα και 4 αγαλμάτια.

Στις κατηγορίες 1 και 2 εντάχθηκαν βάσεις, που φέρουν αγάλματα (-τια) **θεών**, μεμονωμένα και σε συμπλέγματα. Σώζονται μόνο 18 αναθηματικά ή ποσοστό 19,354% επί του συνόλου των 93 αγαλμάτων. Εξ αυτών, τα 9 είναι αγάλματα (υποκατηγ. 1I, 1III, 2I) και τα υπόλοιπα 9 αγαλμάτια (υποκατηγ. 1II, 1IV, 2II). Η **Νίκη** εικονίζεται σε 2 αγαλμάτια (υποκατηγ. 1IVa) ή ποσοστό 2,15%, όπως και ο **Δίας**, που εικονίζεται σε 1 άγαλμα μεμονωμένα (υποκατηγ. 1IIIβ) και σε 1 σύμπλεγμα αγαλματίων μαζί με την Ήρα (υποκατηγ. 2IIa). Σημειωτέον ότι ο **Ήλιος**, προστάτιδα θεότητα της πόλης και σύμβολο του ροδιακού κράτους γενικότερα, απαντά μόνο 1 φορά (υποκατηγ. 1IIIδ).

Στις κατηγορίες 3 και 4 εντάχθηκαν βάσεις με **αγάλματα (-τια) θνητών**, μεμονωμένα και σε συντάγματα. Αποτελούν ένα σύνολο από 70 αγάλματα και αγαλμάτια ή ποσοστό 75,268%. Από το ανωτέρω σύνολο, τα 69 ή ποσοστό 74,193% είναι αγάλματα (υποκατηγ. 3I, 3II, 3IV, 3V, 3VI, 3VII, 3VIII, 3IX, 4AI, 4AII, 4AIII, 4AIV, 4AV, 4B) και το 1 ή ποσοστό 1,075% αγαλμάτιο (υποκατηγ. 3III). Σημειωτέον ότι οι 3 ανδριάντες των αγνώστων προσώπων (υποκατηγ. 3IX) συμπεριλαμβάνονται σε αυτό το σύνολο των θνητών, αλλά όχι και στα επιμέρους υποσύνολα που αναλύονται κατωτέρω, διότι δεν γνωρίζουμε αν πρόκειται για αξιωματούχους ή ιδιώτες. Πιο διεξοδικά:

Αγάλματα (-τια) **Ροδίων αξιωματούχων**, συμπεριλαμβανομένων των συνταγμάτων, διαπιστώθηκαν στις υποκατηγ. 3I, 3II, 3III, 3IV, 3V, 4AI, 4AII, 4AIII, 4B - αρ. 213a: 1 άγαλμα και απαρτίζουν ένα σύνολο από 35 γλυπτά ή ποσοστό 37,634% (34 αγάλματα και 1 αγαλμάτιο). Εξ αυτών, τα αγάλματα των **θρησκευτικών αξιωματούχων** κυριαρχούν και απαρτίζουν ένα σύνολο από 12 (υποκατηγ. 3I) + 2 (υποκατηγ. 4AI) = 14 γλυπτά ή ποσοστό 15,053%. Αγαλμάτια θρησκευτικών λειτουργιών δεν σώζονται.

Αγάλματα (-τια) διοικητικών-πολιτικών αξιωματούχων σώζονται 3 (υποκατηγ. 3II) + 1 (υποκατηγ. 3III) + 1 (υποκατηγ. 4B - αρ. 213a) = 5 ή ποσοστό 5,376% (4 αγάλματα και 1 αγαλμάτιο). Αγάλματα αξιωματούχων, με διάφορες ιδιότητες - αγαλμάτια δεν σώζονται - συναντάμε 4 (υποκατηγ. 3IV) + 3 (υποκατηγ. 4AII)

= 7 ή ποσοστό 7,526%. Τέλος, αγάλματα στρατιωτικών αξιωματούχων - αγαλμάτια δεν απαντούν - σώζονται 6 (υποκατηγ. 3V) + 3 (υποκατηγ. 4AIII) = 9 ή ποσοστό 9,677%.

Αγάλματα **ιδιωτών** σώζονται 17 (υποκατηγ. 3VI) + 2 (υποκατηγ. 3VIII) + 2 (υποκατηγ. 4AIV) + 4 (υποκατηγ. 4B - αρ. 197a-c: 3 αγάλματα, 213b: 1 άγαλμα) = 25 ή ποσοστό 26,881%. Στο σύνολο αυτό, όπως είναι φανερό, συμπεριλαμβάνονται και τα αγάλματα των συνταγμάτων. Αγαλμάτια σε αυτή την κατηγορία δεν σώζονται. Εξ αυτών, κυριαρχούν τα αγάλματα **Ροδίων ιδιωτών**, που απαρτίζουν ένα σύνολο από 17 (υποκατηγ. 3VI) + 2 (υποκατηγ. 4AIV) + 2 (υποκατηγ. 4B - αρ. 197a-b) = 21 αγάλματα ή ποσοστό 22,58%. Μόνο 4 αγάλματα ή ποσοστό 4,301% εικονίζουν **ξένους ιδιώτες**: 2 (υποκατηγ. 3VIII) + 2 (υποκατηγ. 4B - 197c: 1 άγαλμα, 213b: 1 άγαλμα). Αγάλματα **Ροδίων αθλητών** σώζονται 2 (υποκατηγ. 3VII) + 5 (υποκατηγ. 4AV) = 7 ή ποσοστό 7,526%.

Ως προς το φύλο των αγαλμάτων των θνητών, διαπιστώνουμε τα εξής:

Υπερτερούν όλων των υπολοίπων τα **ανδρικά αγάλματα (-τια)**: 12 (υποκατηγ. 3I) + 3 (υποκατηγ. 3II) + 1 (υποκατηγ. 3III) + 4 (υποκατηγ. 3IV) + 6 (υποκατηγ. 3V) + 14 (υποκατηγ. 3VIa) + 2 (υποκατηγ. 3VII) + 2 (υποκατηγ. 3VIII) + 3 (υποκατηγ. 3IX) + 2 (υποκατηγ. 4AI) + 3 (υποκατηγ. 4AII) + 3 (υποκατηγ. 4AIII) + 2 (υποκατηγ. 4AIV) + 5 (υποκατηγ. 4AV) + 2 (υποκατηγ. 4B - αρ. 213a-b: 2 αγάλματα) = 64 ή ποσοστό 68,817% (63 αγάλματα και 1 αγαλμάτιο). Στο παραπάνω σύνολο έχουν ενσωματωθεί και τα αγάλματα, που ανήκουν σε συντάγματα, όπως και αυτά των αγνώστων προσώπων, για τα οποία έχουμε εικάσει ότι είναι ανδρικά. Σημειώνεται ότι αν στο σύνολο των 64 ανδρικών αγαλμάτων (-τίων) θνητών προσθέσουμε και αυτά των θεών, που ταυτίζονται με ασφάλεια, τότε διαμορφώνεται το εξής άθροισμα: 64 + 3 (υποκατηγ. 1IIIβ-δ) + 1 (υποκατηγ. 1IVβ) + 2 (υποκατηγ. 2IIa: Δίας, 2IIβ: Ασκληπιός) = 70 ανδρικά αγάλματα ή ποσοστό 75,268% (66 αγάλματα και 4 αγαλμάτια).

Τα **γυναικεία αγάλματα** θνητών -αγαλμάτια δεν σώζονται- είναι τα λιγότερα: 3 (υποκατηγ. 3VIβ) + 3 (υποκατηγ. 4B - αρ. 197a-b-c: 3 αγάλματα) = 6 ή ποσοστό 6,451%. Στο ανωτέρω σύνολο συμπεριλαμβάνονται και τα γυναικεία αγάλματα, που ανήκουν σε συντάγματα. Σημειώνεται ότι αν στο σύνολο των 6 γυναικείων αγαλμάτων θνητών προσθέσουμε και αυτά των θεαινών, που ταυτίζονται με ασφάλεια, τότε διαμορφώνεται το εξής άθροισμα: 6 + 1 (υποκατηγ. 1IIIa) + 2 (υποκατηγ. 1IVa) + 2 (υποκατηγ. 2IIa: Ήρα, 2IIβ: Υγεία) = 11 γυναικεία αγάλματα ή ποσοστό 11,827% (7 αγάλματα και 4 αγαλμάτια).

Παιδικά αγάλματα δεν απαντούν.

Στην κατηγορία **5** εντάχθηκαν τα αγάλματα, που ανήκουν σε οικογενειακά μνημεία. Διαπιστώνουμε ότι σε 3 περιπτώσεις ανέγερσης αφορούν σε Ροδίους αξιωματούχους και στις υπόλοιπες σε διάφορες κατηγορίες πολιτών.

Στην κατηγορία **6** εντάχθηκαν οι βάσεις με αγάλματα αβέβαιης ταύτισης. Διαπιστώθηκαν συνολικά 5 ή ποσοστό 5,376%.

Στήλη 10- Υλικό αναθημάτων

Όσον αφορά στο υλικό των αναθημάτων, διαπιστώνουμε ότι από το σύνολο των 93 αγαλμάτων (-τίων) της 9^{ης} στήλης μόνο για 13 ή ποσοστό 13,978% γνωρίζουμε το υλικό κατασκευής τους, που ήταν ο **χαλκός** (αρ. 171, 180, 182,

185-186, 190 (;), 199, 213a, 213b, 215, 216 (;), 217a, 217b). Για τα υπόλοιπα 80 αγάλματα ή ποσοστό 86,021% οι δημοσιεύσεις δεν κάνουν ρητή αναφορά. Από τα 13 χάλκινα αγάλματα -αγαλμάτια δεν σώζονται- τα 8 ή ποσοστό 8,602% είναι μεμονωμένα, ενώ τα 5 (αρ. 213a-b, 216+217a-b) ή ποσοστό 5,376% ανήκουν σε συντάγματα.

Επομένως, επί συνόλου 65 **μεμονωμένων αγαλμάτων**, εξαιρουμένων των συνταγμάτων και των συμπλεγμάτων, έχουμε τα εξής ποσοστά:
8 χάλκινα ή ποσοστό 12,307%.

Επί συνόλου 20 **αγαλμάτων, που ανήκουν σε συντάγματα**, έχουμε μόνο 2 συντάγματα χάλκινα, με 5 αγάλματα δηλαδή ποσοστό 25% (επί 20 αγαλμάτων) και 15 αγάλματα ή ποσοστό 75% χωρίς προσδιορισμό υλικού.

Στήλη 11- Πιθανό μέγεθος αναθημάτων

Όσον αφορά στο πιθανό μέγεθος των αγαλμάτων, όπως αυτό προσδιορίζεται από τους ποδόσχημους τέρμους και κατά προσέγγιση από τις ολικές ή σωζόμενες διαστάσεις των βάσεων, έχουμε τα εξής στοιχεία. Σημειωτέον ότι για μεθοδολογικούς λόγους στις περιπτώσεις που τα πιθανά μεγέθη είναι δύο, λαμβάνεται υπόψη η πρώτη αναγραφόμενη εκδοχή μεγέθους στην κατάταξη του πίνακα. Τα παρακάτω αναφερόμενα ποσοστά αφορούν στο γενικό σύνολο των 93 αγαλμάτων (-τίων) της 9^{ης} στήλης:

A. Αγάλματα μεμονωμένα:

I. Μικρότερα του φυσικού: 10 αγάλματα (αρ. 158, 172, 180-182, 185-186, 202, 207, 222) ή ποσοστό 10,752% επί του συνόλου των 93 αγαλμάτων.

II. Φυσικού μεγέθους: 5 αγάλματα (αρ. 159, 187, 226, 228, 233) ή ποσοστό 5,376%.

III. Μεγαλύτερα του φυσικού: 19 αγάλματα (αρ. 166-170, 179, 183, 188, 190, 204, 208-209, 211, 215, 219, 224-225, 230a, 232) ή ποσοστό 20,43%.

IV. Κολοσσικά: 1 άγαλμα (αρ. 162) ή ποσοστό 1,075%.

B. Αγάλματα απροσδιόριστου μεγέθους μεμονωμένα:

24 αγάλματα (αρ. 156-157, 160, 171, 174, 177-178, 189, 192-193, 194a, 195-196, 198-200, 203, 205, 214, 218, 220-221, 227, 231) ή ποσοστό 25,806%.

Γ. Αγαλμάτια μεμονωμένα:

6 αγαλμάτια (αρ. 164-165, 173, 210, 223, 234) ή ποσοστό 6,451%.

Δ. Συντάγματα:

I. Φυσικού μεγέθους: 9 αγάλματα (αρ. 175+176a-b, 191a-b, 213a-b, 229a-b) ή ποσοστό 9,677%.

II. Μεγαλύτερα του φυσικού: 8 αγάλματα (αρ. 197a-b-c, 201, 216+217a-b) ή ποσοστό 8,602%.

III. Συντάγματα αποτελούμενα από αγάλματα απροσδιόριστου μεγέθους: 3 αγάλματα (αρ. 206) ή ποσοστό 3,225%.

E. Συμπλέγματα:

- I. Φυσικού μεγέθους: 2 αγάλματα (αρ. 184) ή ποσοστό 2,15%.
- II. Μεγαλύτερα του φυσικού: 2 αγάλματα (αρ. 212) ή ποσοστό 2,15%.
- III. Συμπλέγματα αποτελούμενα από αγαλμάτια: 4 αγαλμάτια (αρ. 161, 163) ή ποσοστό 4,3%.

Στήλη 11- Γενικά συμπεράσματα για το πιθανό μέγεθος των αναθημάτων:

Σύνολο αγαλμάτων μικρότερων του φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων: 10 (κατηγ. AI) ή ποσοστό 10,752%. Σε συντάγματα και συμπλέγματα αγάλματα μικρότερα του φυσικού μεγέθους δεν απαντούν.

Σύνολο αγαλματίων, μεμονωμένων και σε συμπλέγματα: 6 (κατηγ. Γ) + 4 (κατηγ. EIII) = 10 ή ποσοστό 10,752%. Σε συντάγματα αγαλμάτια δεν απαντούν.

Σύνολο αγαλμάτων φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων, σε συντάγματα και σε συμπλέγματα: 5 (κατηγ. AII) + 9 (κατηγ. ΔI) + 2 (κατηγ. EI) = 16 ή ποσοστό 17,204%.

Σύνολο αγαλμάτων μεγαλύτερων του φυσικού μεγέθους, μεμονωμένων, σε συντάγματα και σε συμπλέγματα: 19 (κατηγ. AIII) + 8 (κατηγ. ΔII) + 2 (κατηγ. EII) = 29 ή ποσοστό 31,182%.

Σύνολο κολοσσιαίων αγαλμάτων: 1 (κατηγ. AIV) ή ποσοστό 1,075%.

Σύνολο απροσδιόριστων αγαλμάτων, μεμονωμένων και σε συντάγματα: 24 (κατηγ. B) + 3 (κατηγ. ΔIII) = 27 ή ποσοστό 29,032%.

3. 2. 2. Γ. 1.: ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις και ποσοστιαίες αναλύσεις επί των σωζομένων μεσοελληνιστικών βάσεων της πόλης της Ρόδου μπορούν να συναχθούν τα εξής συμπεράσματα:

1. Οι ενεπίγραφες βάσεις της πόλης της Ρόδου είναι κυρίως ορθογωνίου σχήματος, κατασκευασμένες από λάρτιο λίθο.
2. Στην πόλη της Ρόδου ανέθεταν κυρίως ιδιώτες, εκ των οποίων οι περισσότεροι ήταν Ρόδιοι πολίτες. Το γεγονός αυτό θεωρείται φυσικό και αναμενόμενο σε μια εμπορική πόλη - κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου, με ένα πολυσύχναστο λιμάνι, όπου ο ιδιωτικός πλούτος κυριαρχούσε, σε αντίθεση με τη Λίνδο που ήταν ένα μεγάλο αστικό ιερό και την Κάμιρο που ήταν μια απομονωμένη αγροτική πόλη. Σε ένα ελάχιστο μικρότερο ποσοστό ανέθεταν Ρόδιοι αξιωματούχοι και οι συγγενείς τους, εκ των οποίων ένα ελαφρό προβάδισμα είχαν οι θρησκευτικοί λειτουργοί έναντι των διοικητικών-πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων. Η παρουσία των Ροδίων αθλητών και των ξένων ιδιωτών ως αναθετών είναι αξιοσημείωτη, χωρίς ωστόσο να καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική. Πάντως, οι πρώτοι απαντούν συχνότερα ως αναθέτες στην πόλη της Ρόδου από ό,τι στη Λίνδο, ενώ οι δεύτεροι και στις δύο αυτές πόλεις έχουν περίπου την ίδια μικρή ποσοστιαία παρουσία, που θα πρέπει να ήταν αναλογική με τον πληθυσμό τους. Στην Κάμιρο δεν συναντώνται καθόλου. Μικρή είναι και η παρουσία των δήμων από τους οποίους θα ανέμενε κανείς μεγαλύτερο αριθμό αναθέσεων, για τους λόγους που επεξηγούνται παραπάνω (βλ. σελ. 180-181). Μάλιστα, ο δήμος των Ροδίων απαντά μόνο μία φορά ως αναθέτης, ενώ οι δήμοι από τη ροδιακή Περαιά δύο. Μια κατηγορία αναθετών, που απαντά αποκλειστικά στην πόλη της

Ρόδου, είναι τα κοινά, γεγονός αναμενόμενο αν σκεφτούμε ότι η Ρόδος ήταν ένα μεγάλο αστικό κέντρο, οπότε φυσικά οι οποιοσδήποτε ενώσεις θα πρέπει να είχαν την έδρα τους εκεί.

3. Οι αναθέτες ήταν κυρίως άνδρες, ενώ υπήρχαν και λίγες γυναίκες συναναθέτες με άνδρες συγγενείς τους. Και εδώ οι γυναίκες με αυτόνομη παρουσία ως αναθέτριες είναι ελάχιστες και μάλιστα είναι Ρόδιες αποκλειστικά. Ξένες αναθέτριες δεν απαντούν, σε αντίθεση με τη Λίνδο (βλ. σελ.181) και σε αντίθεση με την Κάμιρο (βλ. σελ. 196-197), όπου δεν απαντούν καθόλου ξένες. Αναθέσεις μικρών παιδιών μαζί με ενήλικες δεν ανευρέθησαν.
4. Οι ατομικές αναθέσεις, ανεξαρτήτως εθνικότητας, υπερερούσαν των συλλογικών, όπως συνέβαινε και στη Λίνδο και για τους ίδιους με εκείνη λόγους.
5. Η πλειονότητα των αναθημάτων στήθηκε για λογαριασμό μεμονωμένων προσώπων και δη Ροδίων αξιωματούχων, εκ των οποίων οι περισσότεροι ήταν διοικητικοί-πολιτικοί. Έπονται τα ατομικά αναθήματα για λογαριασμό ιδιωτών, Ροδίων και ξένων και μάλιστα ανδρών. Επίσης, εδώ είναι σημαντικότερο από τη Λίνδο το ποσοστό αναθημάτων υπέρ Ροδίων αθλητών. Αναθήματα υπέρ γυναικών είναι ελάχιστα και αυτά στήθηκαν κυρίως υπέρ Ροδίων γυναικών και δη μητέρων· η ιδιότητά τους της συζύγου έρχεται δεύτερη σε συχνότητα (βλ. σελ. 181). Και εδώ, όπως και στη Λίνδο, απαντά ένα ποσοστό αναθετών που ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων, ωστόσο είναι αρκετά μικρότερο από το ποσοστό της Λίνδου. Το γεγονός αυτό ίσως οφείλεται στο ότι η Λίνδος ήταν το μεγαλύτερο ιερό του νησιού και κάθε ανάθημα, που στηνόταν σε αυτό, προσέδιδε στο πρόσωπο υπέρ του οποίου γινόταν η ανάθεση μεγαλύτερο κύρος από ό,τι αναθήματα σε άλλα ιερά ή σε άλλα σημεία της πόλης. Βεβαίως, στα ανωτέρω πρέπει να συνυπολογιστεί ότι η πόλη της Ρόδου δεν έχει ανασκαφεί τόσο συστηματικά όσο η Λίνδος, για να έχουμε ολοκληρωμένη άποψη των ιερών της ή άλλων σημείων, όπου στήνονταν τα αναθήματα. Η Κάμιρος πάντως, έχει το συντριπτικότερο ποσοστό αναθέσεων «υπέρ ιδίων» από όλες τις ροδιακές πόλεις, αλλά αυτό αφορά σε συλλογικά αναθήματα και πρέπει να οφείλεται σε λόγους οικονομικής δυσπραγίας (βλ. σελ. 197).
6. Κύριοι αποδέκτες των αναθημάτων ήταν οι θεοί γενικά. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Ήλιος, προστάτρια θεότητα της πόλης και σύμβολο του ροδιακού κράτους, απαντά μόνο μία φορά ως αποδέκτης αναθήματος. Όπως στις υπόλοιπες ροδιακές πόλεις, έτσι και εδώ απουσιάζουν τα αναθήματα με αποδέκτη το Δήμο.
7. Οι περισσότεροι γλύπτες ήταν ξένης εθνικότητας και εργάζονταν ατομικά. Οι συνεργασίες μεταξύ γλυπτών, ανεξαρτήτως εθνικότητας, είναι λίγες. Από τους Ρόδιους γλύπτες, οι Πυθόκριτος Τιμοχάριος και Μνασίτιμος Τελέσωνος και από τους ξένους ο Φύλης απαντούν ενυπόγραφα και στη Λίνδο και στην Κάμιρο.
8. Από τα αναθήματα υπερερούν τα μεμονωμένα αγάλματα έναντι των συνταγμάτων και συμπλεγμάτων και πρόκειται κυρίως για ανδριάντες θνητών και δη Ροδίων αξιωματούχων, με μικρό προβάδισμα των θρησκευτικών λειτουργιών έναντι των διοικητικών-πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων. Έπονται οι ανδριάντες των ιδιωτών, με συντριπτική υπεροχή αυτών των Ροδίων έναντι των ξένων, ενώ αντιπροσωπεύονται επαρκώς και τα αγάλματα των αθλητών. Στην

πόλη της Ρόδου και στη Λίνδο, τα αγάλματα των θεών έχουν περίπου την ίδια ποσοστιαία αναλογία. Το ίδιο ισχύει στις δύο αυτές πόλεις και για τα αγάλματα των θνητών, τα οποία υπερτερούν συντριπτικά έναντι των πρώτων. Αντίθετα, στην Κάμιρο τα αγάλματα των θεών υπερέχουν συντριπτικά έναντι αυτών των θνητών. Στην πόλη της Ρόδου τα περισσότερα συντάγματα εικονίζουν Ροδίους αξιωματούχους και παράλληλα συνιστούν οικογενειακά μνημεία. Και εδώ ελλείπουν τα λατρευτικά αγάλματα θεών. Αξιοσημείωτο είναι ότι αντί για την Αθηνά που συναντάμε στη Λίνδο, εδώ έχουμε αναθηματικά αγάλματα διαφόρων θεοτήτων, εκ των οποίων υπερτερούν ελάχιστα τα αγάλματα Νικών. Αυτές αποτελούσαν αναθήματα στρατιωτικών και πρέπει να συνδέονταν με συγκεκριμένα γεγονότα στη στρατιωτική ιστορία του νησιού. Στην πόλη της Ρόδου απαντούν περισσότερα συμπλέγματα απ' ό,τι στη Λίνδο και μάλιστα εικονίζουν θεούς, ενώ στην τελευταία σώζεται μόνο ένα σύμπλεγμα και μάλιστα αθλητή. Ως προς το φύλο των αγαλμάτων, διαπιστώνουμε ότι υπερτερούν αισθητά τα ανδρικά έναντι των γυναικείων, ενώ παιδικά αγάλματα δεν απαντούν.

9. Το υλικό των περισσότερων αγαλμάτων και συνταγμάτων δεν παρατίθεται στις σχετικές δημοσιεύσεις.
10. Τα περισσότερα μεμονωμένα αγάλματα ήταν μεγαλύτερα του φυσικού μεγέθους, σχεδόν διπλάσια σε αριθμό από τα μικρότερα του φυσικού και σχεδόν τετραπλάσια από αυτά του φυσικού μεγέθους. Αξιοσημείωτο είναι ότι βρίσκουμε και ένα κολοσσικό άγαλμα. Από τα συντάγματα, υπερτερούν ελαφρά τα αποτελούμενα από αγάλματα φυσικού μεγέθους έναντι αυτών που ήταν μεγαλύτερα, ενώ δεν υπάρχουν συντάγματα μικρότερα του φυσικού μεγέθους. Τα περισσότερα συμπλέγματα αποτελούνται από αγαλμάτια, ενώ υπάρχει και ένα αξιοσημείωτο ποσοστό αγαλμάτων και συνταγμάτων απροσδιορίστου μεγέθους. Τα στοιχεία αυτά έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τα αντίστοιχα στοιχεία από τη Λίνδο και σε μερική αντίθεση με την Κάμιρο (βλ. αντίστοιχα σελ. 183, 198). Στις παραπάνω πόλεις υπερτερούν των υπολοίπων τα μεμονωμένα αγάλματα, που είναι μικρότερα του φυσικού μεγέθους και αγαλμάτια. Να υποθέσουμε ότι η ανεπτυγμένη χρηματιστική οικονομία της πόλεως της Ρόδου ήταν αυτή που επέτρεπε στους ενδιαφερόμενους την παραγγελία αγαλμάτων μεγαλύτερων του φυσικού μεγέθους, σε αντίθεση με την κλειστή οικονομία της αγροτικής Καμίρου; Αυτή η υπόθεση είναι πιθανή, αλλά δεν ευσταθεί για τη Λίνδο, γιατί η τελευταία, παρότι είχε ανεπτυγμένη χρηματιστική οικονομία, προέβαινε επίσης σε ανεγέρσεις μεμονωμένων αγαλμάτων και συνταγμάτων μικρότερων του φυσικού μεγέθους. Ουσιαστικά λοιπόν, μένει να εξηγηθεί η διαφορά μεγέθους των αναθημάτων της πόλεως της Ρόδου και της Λίνδου δηλαδή δύο πόλεων, με ανεπτυγμένη οικονομία. Από τη μελέτη των ενεπίγραφων βάσεων συμπεράναμε ότι στην πόλη της Ρόδου ανέθεται κυρίως ιδιώτες και μάλιστα Ρόδιοι, ενώ στη Λίνδο αξιωματούχοι και μάλιστα ιερείς. Οι πρώτοι φαίνεται πως ανήκαν σε μια τάξη νεωστί πλουσιάντων «αστών», ενώ οι δεύτεροι σε παλιές επιφανείς οικογένειες, με γνωστά στην επιγραφική έρευνα γενεαλογικά δένδρα. Είναι πιθανό λοιπόν αυτοί οι πλούσιοι Ρόδιοι, έμποροι, τραπεζίτες, εφοπλιστές που δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα «εύσημα» της ευγενούς καταγωγής τους να προέβαιναν σε αναθέσεις αγαλμάτων μεγαλύτερων του φυσικού μεγέθους για λόγους εντυπωσιασμού και επίδειξης στους συμπολίτες τους. Οι παλιοί αριστοκράτες της Λίνδου,

αντίθετα, δεν είχαν λόγους να προβούν σε αναθέσεις ιδιαίτερα μεγάλων αναθημάτων, εφόσον ήταν καταξιωμένοι και μόνο από την καταγωγή τους. Από την άλλη πλευρά, πάντως, μια γενικότερη παρατήρηση, που αίρει το σολοικισμό της διαφοράς μεγέθους των αναθημάτων ανάμεσα στην πόλη της Ρόδου αφενός και στις Λίνδος και Κάμιρο αφετέρου, είναι ότι λόγοι χωροταξικοί και αισθητικοί μάλλον, παρά οικονομικοί επέβαλαν το στήσιμο αναθημάτων συγκεκριμένου μεγέθους. Για παράδειγμα, η Ρόδος ήταν μια μεγάλη πόλη και είχε το περιθώριο να στήνει αναθήματα σε διάφορα σημεία, ανεξαρτήτως μεγέθους. Επεδίωκε, μάλιστα, και να προβάλλει ορισμένους χώρους της μέσω του μεγέθους των αναθημάτων π.χ. το λιμάνι της με τον εγγύς ευρισκόμενο Κολοσσό. Αντίθετα, οι Λίνδος και Κάμιρος είχαν σαφώς μικρότερο διαθέσιμο χώρο στην περιφέρεια της ακρόπολής τους και έτσι έστηναν αναθήματα μικρότερου μεγέθους από αυτά της πόλης της Ρόδου. Εντοπίζουμε την παρατήρηση στην ακρόπολη και όχι στην επικράτειά τους, γιατί τα περισσότερα αγάλματα βρέθηκαν εκεί.

11. Η σύγκριση των ενεπίγραφων βάσεων της πόλης της Ρόδου με τον αντίστοιχο κατάλογο των αγαλμάτων της του τμήματος 3.1.-3.1.3 του κεφαλαίου αυτού δεν μας δίνει αξιοποιήσιμα συμπεράσματα, εξαιτίας των αντινομιών που παρουσιάζονται: η πρώτη αντινομία αφορά στο μέγεθος των αγαλμάτων, καθώς στον κατάλογο των περίοπτων έργων υπερτερούν τα αγάλματα που είναι μικρότερα του φυσικού μεγέθους και αγαλμάτια έναντι όλων των υπολοίπων. Η δεύτερη αφορά στο θέμα των αγαλμάτων, καθώς εκεί υπερτερούν τα αγάλματα των ανδρικών θεοτήτων έναντι αυτών των θνητών. Τις αντινομίες, όμως, αυτές δεν τις λαμβάνουμε υπόψη εξαιτίας και των επισφαλών συμπερασμάτων του καταλόγου (βλ. κυρίως σελ.78 κ.ε).

3. 2. 2. Δ.: ΙΑΛΥΣΟΣ: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι χρονολογημένες στους μεσοελληνιστικούς χρόνους ενεπίγραφες βάσεις της Ιαλυσού, που παρατίθενται στη βιβλιογραφία, είναι μόνο 3 (αρ. 235-237), γι' αυτό και τα φερόμενα αγάλματά τους δεν πρέπει να ληφθούν ως αντιπροσωπευτικό δείγμα της γλυπτικής παραγωγής της πόλης, τουλάχιστον όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο προσεγγίσαμε παραπάνω τις βάσεις των υπολοίπων ροδιακών πόλεων. Πρόκειται για 2 **τμήματα βάσεων** από **λάρτιο** (αρ. 235-236) και 1 (αρ. 237) από υπόλευκο **μάρμαρο**. Τις 2 βάσεις (αρ. 235, 237) **έχουν αναθέσει από κοινού πιθανότατα ιερείς**, ενώ όσον αφορά στην 3^η (αρ. 236) η ελλιπέστατη μορφή της αφήνει ανοικτά όλα τα ενδεχόμενα για την ταυτότητα του αναθέτη. Στις βάσεις αρ. 236, 237 σώζεται το όνομα του γλύπτη, που είναι ο **Φύλης** και ο αθηναίος **Περιγένης**, αντίστοιχα, γεγονός που σημαίνει ότι έφεραν αγάλματα και μάλιστα στη δεύτερη πιθανότητα είχε στηθεί **αγαλμάτιο του Απόλλωνα**, καθώς ως αποδέκτης του αναθήματος δηλώνεται ο συγκεκριμένος θεός. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Φύλης έχει κατασκευάσει αγάλματα και στις υπόλοιπες ροδιακές πόλεις, ενώ ο Περιγένης απαντά εδώ για πρώτη φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΡΟΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΠΤΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό διερευνάται η φύση της σχέσης της ροδιακής περίοπτης γλυπτικής της μέσης ελληνιστικής περιόδου, με το πολίτευμα του νησιού και ταυτόχρονα εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και η έκφρασή της, μέ χρήση των συμπερασμάτων που έχουν προκύψει από την ανάλυση των καταλόγων των γλυπτών και των βάσεων, ανωτέρω. Η Ιαλυσός δε συμπεριλαμβάνεται στα συμπεράσματά μας, διότι τα στοιχεία που διαθέτουμε γι' αυτή είναι ελλιπή και αποσπασματικά. Σημειώνεται ότι διατηρούμε πάντα μια επιφύλαξη αναφορικά με τα συμπεράσματα του καταλόγου των ροδιακών αγαλμάτων.

Το βασικό στοιχείο, που μπορούμε να εκμαιεύσουμε από όλα τα ανωτέρω, είναι ότι η ιδιαίτερη ανάπτυξη της ροδιακής πλαστικής τέχνης ήταν απόρροια του «δημοκρατικού» πολιτεύματος του νησιού και της ανεπτυγμένης χρηματιστικής οικονομίας του. Ο συνδυασμός των δύο αυτών παραγόντων δημιούργησε τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός ανθηρού καλλιτεχνικού περιβάλλοντος, που διέπετο από πολλαπλότητα τεχνοτροπικών στοιχείων, τα οποία διεκινούντο απρόσκοπτα.

Πιο αναλυτικά: το «δημοκρατικό» καθεστώς ή ορθότερα το καθεστώς της «αριστοκρατικής δημοκρατίας», στην οποία κυβερνούσε μια μετριοπαθής ολιγαρχία στηριζόμενη στην ευγενή καταγωγή και στον πλούτο της, δημιούργησε ένα τέτοιο κοινωνικο-πολιτικό περιβάλλον που έδινε τη δυνατότητα σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους του νησιού, ανεξαρτήτως εθνικότητας, ιδιότητας, φύλου και ηλικίας να παραγγέλλουν και να στήνουν αγάλματα για οποιοδήποτε λόγο, ατομικά ή συλλογικά. Έτσι, ένα σύνολο ατόμων, σωμάτων, ενώσεων απολάμβανε το δικαίωμα της ελεύθερης συμμετοχής σε συγκεκριμένες διαδικασίες, από τις οποίες διέπονταν οι αναθέσεις των αγαλμάτων. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει παράλληλα και την ισονομία του - βασική αρχή της δημοκρατίας - απέναντι σε παραγγελίες πλαστικών έργων τέχνης.

Αναθέτες-παραγγέλλοντες ήταν τόσο οι γηγενείς Ρόδιοι πολίτες όσο και οι επήλυδες, μέτοικοι εγκατεστημένοι μόνιμα στο νησί, οι Ρόδιοι αξιωματούχοι και αθλητές, οι ντόπιοι και ξένοι ιδιώτες, οι άνδρες, οι γυναίκες

και τα παιδιά, όπως και πολιτειακά σώματα π.χ. η βουλή, η εκκλησία του δήμου ή διάφορες ενώσεις, τα «κοινά». Φαίνεται ότι ο μόνος περιορισμός για μια παραγγελία αγάλματος, ανεξαρτήτως είδους ή προορισμού, ήταν η πιθανή οικονομική δυσπραγία του εκάστοτε πελάτη.

Μέσα σε αυτό το «δημοκρατικό» καθεστώς προβαλλόταν, κυρίως, το άτομο και όχι κάποια απρόσωπη εξουσία, αναδεικνύονταν οι ικανοί και ξεχώριζαν -ανάμεσα στα άλλα- και διαμέσου της τέχνης. Η προβολή του ατόμου, ανεξαρτήτως εθνικότητας, ιδιότητας, ηλικίας, φύλου στο κοινωνικό του περιβάλλον, γινόταν με διάφορους τρόπους-ακόμα και όταν αυτό ανέθετε έναν ανδριάντα του, έναν ανδριάντα κάποιου άλλου ή ένα άγαλμα, που εικόνιζε κάποια θεότητα. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις βέβαια, που δεν υπήρχε πορτραίτο του αναθέτη, ο ίδιος τόνιζε την παρουσία του μέσα από το συνοδευτικό κείμενο της βάσης του αγάλματος στο οποίο αναφέρονταν το όνομα, ορισμένες φορές το δημοτικό ή εθνικό, οι ιδιότητές του και ο λόγος της ανάθεσης. Στην περίπτωση που ο αναθέτης έστηνε τον δικό του ανδριάντα, αυτός συνήθως προσαρμοζόταν εικονιστικά στις ιδιότητες του συγκεκριμένου αναθέτη, φέροντας τα διακριτικά γνωρίσματά του, δηλαδή αν ήταν στρατιωτικός εικονιζόταν με στρατιωτική περιβολή, αν ήταν ιερέας με τα διακριτικά γνωρίσματα του ιερέα κλπ.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα της προβολής του ατόμου σημασία είχαν τα προσωπικά του κατορθώματα και επιτυχίες, τα οποία σημαίνονταν ιδιαίτερα π.χ. ένα άγαλμα στρατιωτικού αξιωματούχου πρόβαλε μια στρατιωτική νίκη όχι μόνο ως νίκη του ροδιακού κράτους, αλλά κυρίως ως νίκη ατομική του αξιωματούχου ή και των συστρατευσαμένων. Με τον ανδριάντα ενός θρησκευτικού λειτουργού δεν σφαινόταν απλά η ιερατεία του ως ένα τυπικό γεγονός που έλαβε χώρα σε ένα ιερό, αλλά προβαλλόταν ένα προσωπικό επίτευγμα του συγκεκριμένου προσώπου, που στέφθηκε με επιτυχία. Τα αγάλματα των αθλητών πρόβαλαν την επιτυχία τους και ως δική τους νίκη, αλλά σήμαιναν και τη νίκη και δύναμη της πόλεως, χωρίς αυτό να επισκιάζει την προσωπική επιτυχία του αθλητή. Από αυτή την άποψη, σε ένα άγαλμα το σημαίνον και το σημασιόμοιο ήταν έννοιες συμπληρωματικές. Καθώς η ανδριαντοποιία ήταν το μέσο προβολής των επιτυχημένων ατόμων της εποχής τους, δεν είναι τυχαίο ότι οι προσωποποιήσεις αφηρημένων εννοιών στη θεματική της ροδιακής γλυπτικής ήταν ελάχιστες και αυτό, διότι η επίτευξη στην πράξη των ιδανικών που προβάλλουν τέτοιες έννοιες δεν θεωρούνταν έργο μιας υπεράνθρωπης δύναμης, αλλά ανθρώπων, οι οποίοι πάλευαν, για να αποτελέσουν τους φορείς που τα πραγματώνουν. Για παράδειγμα, τα σωζόμενα αγάλματα Νικών στην πραγματικότητα δεν προβάλλουν την επέμβαση της θεϊκής δυνάμεως, αλλά έμμεσα δείχνουν την υπερηφάνεια των Ροδίων, οι οποίοι στρατεύονταν οι ίδιοι, για να υπερασπίσουν τα συμφέροντα του κράτους τους.

Η σχετικά ασήμαντη παρουσία απρόσωπων πολιτειακών σωμάτων και κοινωνικών-θρησκευτικών ενώσεων -όπως οι δήμοι, η βουλή και τα κοινά- ως αναθετών δεν πρέπει να μας εκπλήσσει, όταν συγκρίνεται με τα παραπάνω. Ειδικά οι δήμοι δεν εμφανίζονταν πολύ συχνά ως αναθέτες, γιατί το ροδιακό πολίτευμα δεν αποτελούσε μια ακραία ριζοσπαστική δημοκρατία, αλλά ένα μετριοπαθές καθεστώς. Παρότι και τα κοινά δεν παρουσιάζονταν συχνά ως αναθέτες και μάλιστα απαντούσαν μόνο στην πόλη της Ρόδου, εξαιτίας του κοσμοπολίτικου χαρακτήρα της, εντούτοις η ύπαρξή τους και μόνο επιβεβαιώνει την ορθή λειτουργία της «δημοκρατίας» στο νησί, η οποία διασφάλιζε την ανάγκη των ανθρώπων να εντάσσονται εκούσια σε σώματα διαφορετικά και ανεξάρτητα από τα κρατικά θεσμοθετημένα. Τα μέλη των κοινών μέσα από αυτές τις ενώσεις μπορούσαν κατά βούληση να προβάλουν

τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και τον πλούτο τους, όταν εξαιτίας της καταγωγής ή της εθνικότητάς τους δεν ήταν δυνατόν να στελεχώσουν τα επίσημα όργανα του κράτους. Βέβαια, στα κοινά η ατομικότητά τους υπερκαλυπτόταν, αλλά μέσω χορηγιών και αναθέσεων αγαλμάτων κατάφερναν να αναδεικνύονται στο κοινωνικό τους περιβάλλον. Ουσιαστικά, η γλυπτική παραγωγή αποτελούσε μια από τις εντυπωσιακότερες εκφάνσεις της διάχυσης του πλούτου στους κατοίκους του νησιού.

Επιπλέον, το φαινόμενο της ύπαρξης ατομικών και συλλογικών αναθέσεων αξιωματούχων ή ιδιωτών, ανεξαρτήτως εθνικότητας, καταδεικνύει την κυριαρχία της «ιδιωτικής πρωτοβουλίας» σε βάρος της κρατικής, ακόμα και στον τομέα της πλαστικής τέχνης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην ελευθερία συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες που παρείχε το «δημοκρατικό» πολίτευμα του νησιού στους ελεύθερους κατοίκους, σε αντίθεση με τις μοναρχίες της εποχής, όπου ο βασιλιάς και οι αξιωματούχοι του ρύθμιζαν τα πάντα, προβαίνοντας σε παραγγελίες έργων τέχνης μεγάλης κλίμακας, με κρατικά χρήματα.

Εξετάζοντας τα πρόσωπα υπέρ των οποίων γίνονταν οι αναθέσεις, διαπιστώνουμε τα εξής: η ελευθερία, που εξασφάλιζε το πολίτευμα της Ρόδου, στους διάφορους αναθέτες πιστοποιείται και από το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις αυτοί ταυτίζονταν με το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γινόταν η ανάθεση, δηλαδή ανέθεταν υπέρ των ιδίων. Μάλιστα, αυτό συνέβαινε ιδιαίτερος στην Κάμιρο, λιγότερο στη Λίνδο και ακόμα λιγότερο στη Ρόδο για οικονομικούς λόγους, οι οποίοι θα αναλυθούν κατωτέρω.

Η εξέταση της παραμέτρου «υπέρ ποίων γίνονταν οι αναθέσεις», πέρα από τα παραπάνω, μας οδηγεί στην ανίχνευση των ισχυρών οικογενειακών δεσμών, που συνέδεαν τόσο τους Ροδίους μεταξύ τους όσο και τους ξένους. Ορισμένες φορές δε εντοπίζουμε οικονομικούς ή άλλους δεσμούς που συνέδεαν τους Ροδίους και τους ξένους μεταξύ τους. Το πιο σημαντικό στοιχείο εδώ είναι ότι οι ενδιαφερόμενοι δε δίσταζαν και δεν εμποδίζονταν να διακηρύττουν δημοσίως τους δεσμούς αυτούς· ίσα-ίσα το επεδίωκαν. Καταδεικνύεται, έτσι, η προσπάθεια της μετριοπαθούς ολιγαρχικής παράταξης που κυβερνούσε το νησί, με δημοκρατικές διαδικασίες, να αποφύγει τη μαζοποίηση και την ανωνυμία, προβάλλοντας αφενός τη συμμετοχή της σε σώματα θρησκευτικά, διοικητικά, στρατιωτικά και αφετέρου τις συγγενικές σχέσεις των μελών της, με επισήμανση της ταυτότητας των μελών αυτών και κατ' επέκταση με δήλωση του οικογενειακού τους δέντρου. Κάπως έτσι, κατά μία άποψη, η ιστορία αποτελεί το νεκροταφείο των αριστοκρατιών. Τις συγγενικές τους σχέσεις προέβαλλαν και οι ξένοι κάτοικοι. Αξιοσημείωτο είναι ότι η γυναίκα, ανεξαρτήτως εθνικότητας, προβαλλόταν ως μητέρα, σύζυγος, αδελφή, θυγατέρα χωρίς κανένα άλλο προσδιορισμό για τις ιδιότητες ή τις ικανότητές της σε αντίθεση με τους άνδρες, Ροδίους και ξένους, που προβάλλονταν με όλες τις ιδιότητές τους. Αυτό δείχνει ότι η κοινωνία ήταν ανδροκρατική τόσο στην κατοχή δημοσίων αξιωμάτων όσο και στην οικογενειακή σφαίρα. Ορισμένες γυναίκες μόνο ξεχώριζαν και αυτό λόγω της οικονομικής τους αυτονομίας, γεγονός που απλώς επιβεβαιώνει τον κανόνα. Η απουσία αναθέσεων υπέρ μοναρχών -πλην μιας εξαίρεσης, που υποκρύπτει συγκεκριμένα ιδιωτικά συμφέροντα- καταδεικνύει για άλλη μια φορά τη «δημοκρατική» δομή του ροδιακού κράτους, όπως εκφραζόταν στον τομέα της πλαστικής παραγωγής. Επίσης παρατηρείται μικρή παρουσία αναθέσεων υπέρ της εκκλησίας του δήμου, της πόλης και των κοινών. Η ανισοροπία ανάμεσα σε αυτή την εθελούσια απομόνωση της ολιγαρχίας του πλούτου και των αξιωμάτων από την ανωνυμία του πλήθους, αλλά και στο δημοκηδές της ιδεολογίας της από την άλλη, προβαλλόταν από την έλλειψη αμφισθένης,

που παρατηρείται μεταξύ των αναθέσεων υπέρ μεμονωμένων προσώπων και των αναθέσεων υπέρ πολιτειακών σωμάτων. Οι πρώτες υπερτερούσαν των δεύτερων. Αυτό δείχνει ότι η ροδιακή «δημοκρατία», στηριζόταν περισσότερο στα πρόσωπα παρά συλλήβδην στο λαό.

Για την απουσία αναθημάτων, με αποδέκτη το Δήμο ισχύουν τα προρρηθέντα. Αποδέκτες των αναθημάτων στο νησί ήταν μόνο οι θεοί, γεγονός που καταδεικνύει την θρησκευτικότητα των κατοίκων. Αυτή, όμως, πήγαζε από μια γνήσια ανθρώπινη ανάγκη επικοινωνίας με το θείο ή ήταν ένα κοινωνικό προϊόν; Μάλλον ισχύουν και τα δύο. Πάντως, η λατρεία του δωδεκάθεου και άλλων εισηγμένων στο νησί θεοτήτων, σε αντίθεση με τη θεοποίηση των ηγεμόνων των ελληνιστικών βασιλείων, ήταν ένα ακόμα δείγμα δημοκρατίας.

Η παρουσία μεγάλου αριθμού ξένων καλλιτεχνών στο νησί συνδεόταν άμεσα με την ανοικτή οικονομία του και συνακόλουθα με την ευμάρεια που αυτή επέφερε. Η ταχύτατη οικονομική ανάπτυξη της Ρόδου, εξαιτίας του εμπορικού της προσανατολισμού και του ισχυρού της στόλου, αποτέλεσε ένα πόλο έλξης για τους γλύπτες, διότι δημιουργήθηκε έκτακτη ζήτηση για πλαστική παραγωγή, που δε μπορούσε να καλυφθεί από τους ντόπιους. Μάλιστα, η ζήτηση ήταν τέτοια που οι ξένοι γλύπτες έφτασαν να υπερτερούν σε αριθμό από τους Ροδίους. Οι πιο διάσημοι από αυτούς απολάμβαναν ιδιαίτερων προνομίων, όπως π.χ. το προνόμιο της ευεργεσίας, της επιδαμίας κλπ., ενώ συχνά οι απόγονοί τους πολιτογραφούνταν Ρόδιοι πολίτες. Εδώ, έχουμε ακόμα μία περίπτωση όπου το «δημοκρατικό» πολίτευμα του νησιού στήριζε την ανάπτυξη της τέχνης, επιτρέποντας την ελεύθερη παραμονή και εργασία των ξένων καλλιτεχνών. Παράλληλα, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Ρόδος στην προσπάθειά της για ανάπτυξη σε όλους τους τομείς έδινε ευκαιρίες στους πιο ικανούς -ανεξαρτήτως εθνικότητας- να αναδειχθούν, γεγονός που οφειλόταν στις πολιτικές και κοινωνικές επιλογές της άρχουσας τάξης του νησιού. Έτσι εξηγούνται η δυναμικότητα και ο πλούτος της πλαστικής παραγωγής, που σχετίζονταν αφενός με τις παραγγελίες των πελατών σε συγκεκριμένο γλύπτη και αφετέρου με την καλλιτεχνική δεξιότητα ορισμένων από αυτούς, οι οποίοι ξεχώριζαν αισθητά έναντι των υπολοίπων γλυπτών-τεχνιτών. Οι πιο ονομαστοί γλύπτες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, αναλάμβαναν παραγγελίες και από τις τέσσερις πόλεις του νησιού. Ήταν γλύπτες-καλλιτέχνες που πρέπει να πληρώνονταν αδρά για τα έργα τους. Αυτό όμως δεν τους εμπόδιζε από το να δέχονται βροχή από παραγγελίες κατά τη διάρκεια της καριέρας τους. Έτσι, ο μεγάλος αριθμός αγαλμάτων συγκεκριμένων καλλιτεχνών δεν υπονοεί ότι λάμβαναν χαμηλές αμοιβές, αλλά αντίθετα ότι ήταν επιδεξιότεροι από τους άλλους και όχι κατ' ανάγκην φθηνότεροι. Οι περισσότεροι γλύπτες εργάζονταν, κυρίως, ατομικά στα εργαστήριά τους, με μόνη την ύπαρξη βοηθών, ενώ για την εκτέλεση ορισμένων παραγγελιών προέβαιναν και σε συνεργασίες μεταξύ τους.

Το ροδιακό «δημοκρατικό» πολίτευμα, με τον ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό του, επηρέασε άμεσα τη γλυπτική ως εικονιστική τέχνη και αυτό διότι στη θεματική της υπερτερούσαν αριθμητικά τα αγάλματα των θνητών έναντι αυτών των θεών. Αντίθετα, σε μοναρχικά καθεστώτα, όπως π.χ. της Περγάμου τα αγάλματα των θεών και των βασιλέων αποτελούσαν το μεγαλύτερο τμήμα της πλαστικής παραγωγής. Και ενώ το ανωτέρω συμπέρασμα προκύπτει από εξωτερικές συγκρίσεις δηλαδή από συγκρίσεις με άλλα κράτη, στο εσωτερικό του νησιού διαπιστώνεται μια κοινωνική και ιδεολογική διαφοροποίηση ανάμεσα στις τρεις πόλεις, Λίνδο, Ρόδο και Κάμιρο, η οποία εκφράζεται μέσω πολλών παραμέτρων και οφείλεται, κυρίως, σε οικονομικούς λόγους.

Πρώτη παράμετρος είναι το θεματολόγιο της πλαστικής παραγωγής. Η πόλη της Ρόδου και η Λίνδος, που είχαν ως κοινό στοιχείο την ανεπτυγμένη χρηματιστική οικονομία, μάλιστα η πρώτη περισσότερο, προσανατολίζονταν σε ένα είδος τέχνης, που θα ονομάζαμε «αστική», καθώς τα θέματά της σχετίζονταν περισσότερο με τον άνθρωπο -επομένως υπερτερούσαν οι ανδριάντες θνητών- παρά με το θεϊκό ή μυθικό στοιχείο. Αντίθετα, η Κάμιρος, που διέθετε ισχνά εισοδήματα, εξαιτίας της γεωγραφικής της απομόνωσης και του αγροτικού της χαρακτήρα, εστιαζόταν στην κατασκευή αγαλμάτων θεών, χωρίς όμως η τέχνη της να αποκτά θεοκρατικό χαρακτήρα π.χ. κατά το πρότυπο της μοναρχικής Αιγύπτου.

Δεύτερη παράμετρος είναι το μέγεθος των αγαλμάτων. Η Λίνδος ενδιαφερόταν για αγάλματα μικρότερα του φυσικού μεγέθους και αγαλμάτια, το ίδιο και η Κάμιρος. Το κοινό τους στοιχείο είναι ότι πρόκειται για παλιά, παραδοσιακά, αστικά ιερά και τα περισσότερα αγάλματα βρέθηκαν στις περιορισμένες χωροταξικά ακροπόλεις και όχι στην ενδοχώρα τους. Ίσως λοιπόν οι λόγοι αυτής της προτίμησης σε αγάλματα μικρού μεγέθους να είναι ιδεολογικοί και όχι τόσο οικονομικοί και να σχετίζονται με τη φιλοσοφία του «μηδέν άγαν» ως προς το μέγεθος των αγαλμάτων που δεν ήταν λατρευτικά και εν γένει των αναθημάτων. Το πιθανότερο, όμως, είναι ότι πίσω από αυτά τα αγάλματα υποκρύπτονταν λόγοι αισθητικής αρμονίας, που σχετίζονταν με την οικονομία του χώρου και με συγκεκριμένες κανονιστικές διατάξεις της λειτουργίας των ανωτέρω ιερών, που απαγόρευαν το στήσιμο οποιοσδήποτε αγάλματος και μεγέθους, σπουδήποτε. Άλλωστε, γι' αυτό το σκοπό υπήρχαν υπάλληλοι επιφορτισμένοι με τον έλεγχο της ορθής τοποθέτησης των αναθημάτων στα ιερά και στις πόλεις. Αντίθετα, η Ρόδος είχε τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά: ήταν μια μεγάλη εμπορική πόλη στηριγμένη στην ιδιωτική πρωτοβουλία, κέντρο του νησιού και κόμβος διαμετακομιστικού εμπορίου, «νεόδμητη» και ευρύχωρη σε σχέση με τις άλλες και το κυριότερο, έδρα μιας τάξης νεωστί πλουτισάντων «αστών», που αναμειγνύονταν σε ένα ετερόκλητο συνονθύλευμα ντόπιων και ξένων, μετοίκων και παρεπιδημούντων. Αυτοί επεδίωκαν να προβάλλονται στο εσωτερικό, αλλά και να προβάλλουν την πόλη τους στο εξωτερικό, μέσω της κατασκευής αγαλμάτων μεγαλύτερων του φυσικού μεγέθους. Είναι σύνηθες, άλλωστε, το χρέμα να ελκύει το υπερβολικό και το πομπώδες και να εκδηλώνεται μέσα από αυτό.

Τρίτη παράμετρος είναι ότι η πόλη της Ρόδου και η Λίνδος επιδίδονταν σε ατομικές αναθέσεις, ενώ η Κάμιρος σε συλλογικές. Πιθανώς οι λόγοι αυτού του φαινομένου να σχετίζονται με διαφορές στα εισοδήματα των κατοίκων τους. Οι δύο πρώτες πόλεις είχαν ανεπτυγμένη χρηματιστική οικονομία, επομένως οι κάτοικοί τους μπορούσαν να επωμιστούν το βάρος μιας ανάθεσης σε ατομικό επίπεδο. Η Κάμιρος, όμως, λιγότερο εύρωστη οικονομικά για τους λόγους που έχουν αναλυθεί παραπάνω, δεν είχε τη δυνατότητα να προβεί σε ατομικές αναθέσεις και έτσι μοιραία το κόστος των αναθημάτων έπρεπε να μοιραστεί σε περισσότερα άτομα. Ίσως, όμως, πίσω από αυτή τη διαφορά στις αναθέσεις να υποκρύπτονταν ιδεολογικοί λόγοι. Στην πόλη της Ρόδου και στη Λίνδο, δηλαδή στα κέντρα της ανοικτής οικονομίας του νησιού, εκφραζόταν εντονότερα η ιδεολογία των καταξιωμένων ατόμων, με αποτέλεσμα οι ατομικές αναθέσεις να προβάλλουν την ατομική επιτυχία του καθενός. Στην Κάμιρο, όμως, η οποία βρισκόταν στις παρυφές της ανοικτής αυτής οικονομίας, ο αντίκτυπος της ανωτέρω ιδεολογίας ήταν περιορισμένος, με αποτέλεσμα οι συλλογικές αναθέσεις να προβάλλουν την ομάδα σε βάρος του ατόμου. Από την άλλη πλευρά, παρατηρούμε ότι και στις τρεις πόλεις έχουν ανιχνευθεί γενεαλογικά δένδρα αριστοκρατικών

οικογενειών, οι οποίες μονοπωλούσαν κληρονομικά τα αξιώματά τους. Θα περίμενε κανείς ότι όλοι αυτοί οι ντόπιοι αριστοκράτες θα είχαν παρόμοια συμπεριφορά δηλαδή θα ήταν στο σύνολό τους συντηρητικοί και θα δρούσαν με βάση τις πατροπαράδοτες αξίες, προβαίνοντας σε συλλογικές αναθέσεις, οι οποίες εξέφραζαν αφενός τη συλλογικότητα και ομοιογένεια της αριστοκρατικής τάξης και αφετέρου την ατομική καταξίωση, η οποία προβαλλόταν όμως μόνο μέσα από αυτή την ομάδα. Αυτές οι αξίες φαίνεται πως είχαν διατηρηθεί μόνο στην Κάμιρο, ενώ στις άλλες δύο πόλεις πιθανότατα είχαν αμβλυνθεί, καθώς η ανοικτή οικονομία τους τις έκανε δεκτικές στον ατομικισμό και η οικονομική ευρωστία τους δεν ήταν πια προϊόν συλλογικού μόχθου, αλλά ατομικών ικανοτήτων.

Εκτός από τις ανωτέρω διαφορές, υπάρχουν και πολλές ομοιότητες στον τρόπο με τον οποίο οι τρεις πόλεις διαμόρφωναν τη ζήτηση και κατ' επέκταση την παραγωγή πλαστικών έργων. Προτιμούσαν να παραγγέλνουν μεμονωμένα αγάλματα αντί για συντάγματα ή συμπλέγματα, η παρουσία των οποίων ήταν συγκριτικά μικρότερη. Μάλιστα, αυτά τα αγάλματα στην πλειονότητά τους εικόνιζαν θνητούς άνδρες και όχι γυναίκες, γεγονός που σχετιζόταν πιθανότατα με τον ανδροκρατικό προσανατολισμό της ροδιακής κοινωνίας. Μόνο στην Κάμιρο διαπιστώνεται ότι υπερτερούσαν αριθμητικά τα αγάλματα των θεών έναντι αυτών των θνητών, φαινόμενο που οφειλόταν πιθανότατα στο ότι οι παραγγέλλοντες-αναθέτες λειτουργούσαν συλλογικά και αποτελούσαν -στην πλειονότητά τους- μέλη ιερατικών και διοικητικών-πολιτικών σωμάτων· επομένως δεν μπορούσαν να δράσουν αυτόνομα και σύμφωνα με την ατομική τους βούληση. Έτσι, ενδεχομένως έπρεπε να υποτάσσονται σε μια γενική και παραδοσιακά καθιερωμένη νόρμα, που τους επέβαλλε -εφόσον ανέθεται ως σώματα και όχι ως μεμονωμένα άτομα- την ανέγερση αγαλμάτων θεών στο χώρο της ακρόπολης. Εκτός από το βασικώς, πιθανότατα η οικονομική δυσπραγία της πόλης ήταν ένας από τους βασικούς λόγους που αφύπνιζε το θρησκευτικό συναίσθημα του πληθυσμού της και τον έστρεφε συνακόλουθα στην απεικόνιση θεοτήτων. Αντίθετα, το θρησκευτικό συναίσθημα των κατοίκων της πόλεως της Ρόδου και της Λίνδου, που ήταν εύρωστες οικονομικά πόλεις, εκφραζόταν έμμεσα και μάλιστα διαμέσου της ανέγερσης ανδριάντων ιερέων, οι οποίοι υπερτερούσαν έναντι όλων των άλλων αγαλμάτων. Πάντως, στις πόλεις αυτές τα αγάλματα των θεών έχουν περίπου την ίδια ποσοστιαία αναλογία. Το ίδιο ισχύει και για τα αγάλματα των θνητών, γεγονός που δείχνει ότι το ενδιαφέρον των κατοίκων τους ήταν άνισα μοιρασμένο ανάμεσα στο άτομο και τους θεούς, με συντριπτική ποσοστιαία υπεροχή του πρώτου. Αγάλματα βασιλέων δεν απαντούν -πλην μιας εξαίρεσης, που απλώς επιβεβαιώνει τον κανόνα- γεγονός που συνάδει απόλυτα με το πολίτευμα του νησιού. Σε μια δημοκρατία δεν χωρούν φορείς και νοοτροπίες ολοκληρωτικών καθεστώτων και αυτό οι Ρόδιοι το είχαν αντιληφθεί πολύ καλά.

Μετά τους ανδριάντες δεύτερα σε προτίμηση παραγγελιών έρχονταν τα συντάγματα. Η Λίνδος μάλιστα είχε τα περισσότερα, ενώ η Κάμιρος τα λιγότερα, γεγονός φυσικό αν αναλογιστούμε ότι το κόστος τους ήταν πολύ μεγάλο για την οικονομική της δύναμη. Η πλειονότητα των συνταγμάτων εικόνιζε θνητούς και δη ιερείς, οι οποίοι συνήθως παριστάνονταν μαζί με τις οικογένειές τους, οπότε το όλο σύνολο αποτελούσε ένα οικογενειακό μνημείο. Για άλλη μια φορά καταδεικνύεται η διαρκής τάση της ροδιακής αριστοκρατίας να προβάλλει το οικογενειακό της δένδρο, τις ιδιότητες και συνακόλουθα τη μοναδικότητά της, μέσα στο ελεύθερο περιβάλλον, που εξασφάλιζε το «δημοκρατικό» καθεστώς. Στα συντάγματα προβάλλονταν τα άτομα στατικά και χωρίς να συμμετέχουν σε μία συγκεκριμένη δράση, γεγονός φυσικό

εφόσον δεν χρειαζόταν να τονιστούν συγκεκριμένες στιγμές της ζωής τους, αλλά να προβληθεί η ίδια η ύπαρξή τους. Τα συμπλέγματα, κύριο χαρακτηριστικό των οποίων είναι ότι εικονίζουν συγκεκριμένες σκηνές δράσης σε στιγμιαία σύλληψη, δεν ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένα στο νησί και μάλιστα έρχονταν τελευταία σε σειρά προτίμησης. Τα περισσότερα ήταν παραγγελίες των κατοίκων της πόλεως της Ρόδου, και μάλιστα εικόνιζαν θεούς σε κάποια σκηνική δράση, ενδεχομένως με περιεχόμενο κατάλληλο για την διακόσμηση χώρων αναψυχής.

Όσον αφορά στο μέγεθος των αγαλμάτων, διαπιστώνεται ότι στο νησί δινόταν έμφαση στην παραγωγή γλυπτών μικρών διαστάσεων έως και φυσικού μεγέθους. Το γεγονός αυτό πιθανότατα οφειλόταν σε ιδεολογικούς, κοινωνικούς, αλλά και οικονομικούς λόγους. Οι Ρόδιοι γαλουχημένοι μέσα σε ένα «δημοκρατικό» καθεστώς, έστω με τις όποιες ιδιαιτερότητές του, δεν ξεπερνούσαν εύκολα το μέτρο που ήταν ο άνθρωπος. Το κολοσσικό μέγεθος το αντιλαμβάνονταν μόνο σε σχέση με τους θεούς και τη λατρεία τους και αυτό πιθανότατα σε συγκεκριμένες ιστορικές στιγμές, σε αντίθεση με τις σύγχρονες τους μοναρχίες όπου η μεγάλη κλίμακα στην πλαστική τέχνη αποτελούσε συνήθη πρακτική. Από την άλλη πλευρά, στο νησί επικρατούσε ένας κοσμοπολίτικος χαρακτήρας, μια ανάλαφρη διάθεση και μια ιδιάζουσα τρυφηλότητα -αποτέλεσμα της οικονομικής του ανάπτυξης- που μπορούσε να εκφραστεί μόνο μέσα από έργα μικρών διαστάσεων, τα οποία έδιναν την αίσθηση του οικείου και καθημερινού.

Εκτός από τα ανωτέρω, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τα μικρότερα του φυσικού μεγέθους αγάλματα και αγαλμάτια είχαν αναλογικά και χαμηλό κόστος, επομένως μπορούσαν σχετικά εύκολα να τα παραγγείλουν πελάτες από όλα σχεδόν τα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα, ακόμα και τα κατώτερα. Βεβαίως, στη διακύμανση της τιμής εκτός από το μέγεθος έπαιζε ρόλο και το υλικό τους. Για παράδειγμα, τα μαρμάρινα αγάλματα γενικά ήταν φθηνότερα από τα χάλκινα, ωστόσο είναι αυτονόητο ότι για την κατασκευή μαρμάρινων αγαλμάτων φυσικού μεγέθους ή μεγαλύτερων του φυσικού απαιτείτο η διάθεση ενός υπολογίσιμου ποσού. Μόνο τα μαρμάρινα αγαλμάτια ήταν φθηνότερα όλων και ενδεχομένως γι' αυτό προτιμώντο περισσότερο από τα κατώτερα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα. Ωστόσο, ακόμα και οι πιο εύποροι πελάτες τα αγόραζαν, για να τα τοποθετήσουν ως διακοσμητικά στοιχεία σε ιδιωτικούς χώρους ή ως αναθήματα σε δημόσιους. Παρόλα αυτά, φαίνεται όμως ότι οι πλούσιοι πελάτες προτιμούσαν κυρίως τα χάλκινα αγάλματα, η απόκτηση των οποίων τους προσέδιδε μεγαλύτερο κύρος, εφόσον το ίδιο το υλικό θεωρείτο σπουδαιότερο από το μάρμαρο. Σε γενικές γραμμές, πάντως, ο μεγάλος αριθμός των μεσοελληνιστικών αγαλμάτων δείχνει το μέτρο της οικονομικής ευμάρειας των πολιτών και την ραγδαία αύξηση του ιδιωτικού πλούτου.

Η ροδιακή πλαστική των μέσων ελληνιστικών χρόνων, σε μονόδρομη εξάρτηση από το πολίτευμα και την οικονομία του νησιού, είναι μια τέχνη «αστική», ανθρωποκεντρική και ανθρωπομετρική, γι' αυτό και υπερτερούν τα μικρού μεγέθους αγάλματα των ανδριαντοποιών έναντι αυτών των θεοποιών. Ο γιγαντισμός, αντίθετο στοιχείο της δημοκρατίας και της ιδεολογίας του μέτρου, δεν έχει θέση στην συνήθη πλαστική τέχνη της Ρόδου, που είναι μια τέχνη των μικρών μεγεθών και της αρμονίας. Έντονη είναι μόνο η πολλαπλότητα των τεχνοτροπικών της στοιχείων, απόρροια του κοσμοπολιτικού χαρακτήρα του νησιού, το οποίο ήταν ανοικτό σε ποικίλα καλλιτεχνικά ερεθίσματα και ρεύματα μέσα στο κλίμα διεθνισμού της εποχής στο οποίο συμμετείχε.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Συλλογή ενεπίγραφων βάσεων, ενδεικτική του υψηλού οικονομικού status ορισμένων αναθετών, όπως προκύπτει από τον πίνακα του τμήματος 3. 2. 1. του 3ου κεφαλαίου:

1. Τις βάσεις με αρ. 8, 9, 10 αναθέτουν μέλη της εύπορης οικογένειας του Πολυξένου Αριστοκράτους. Αναλυτικά: στην αρ. 8 τιμάται από τα παιδιά του, στην αρ. 9 αναθέτει ο ίδιος (και στις δύο περιπτώσεις η παραγγελία γίνεται στον ίδιο γλύπτη), στην αρ. 10 ως ιερέας της Αθηνάς Λινδίας και του Διός Πολιέως συναναθέτει με άλλους ιερείς.
2. Τις βάσεις με αρ. 13 και 51 αναθέτουν μέλη της ίδιας ιερατικής οικογένειας.
3. Τις βάσεις με αρ. 14b και 15 αναθέτει ο ίδιος ιερέας, σύμφωνα με τη συμπλήρωση των εκδοτών.
4. Ο Λίνδιος επιφανής ιερέας Αρχοκράτης Αρχιπόλιος εμφανίζεται ως αναθέτης στις βάσεις με αρ. 26, 56 και 226, ως συναναθέτης στην αρ. 40, ενώ μέλη της οικογένειάς του αναθέτουν την βάση αρ. 84.
5. Οι βάσεις με αρ. 28, 38, 197c, 205 ανατέθηκαν από μέλη της ίδιας επιφανούς οικογένειας ξένων.
6. Τις βάσεις με αρ. 49, 60 ανέθεσε ο ίδιος Ρόδιος ιδιώτης (:).
7. Τις βάσεις με αρ. 50, 199 ανέθεσε ο ίδιος Ρόδιος ιεροθύτης.
8. Στις βάσεις με αρ. 52, 56 τιμώνται δύο αδέρφια, ιερείς της Αθηνάς Λινδίας και του Διός Πολιέως. Τα αγάλματα έγιναν από τον ίδιο Ρόδιο γλύπτη, τον Πυθόκριτο.
9. Ο Ρόδιος στρατηγός Νικαγόρας Παμφιλίδα ανέθεσε τη βάση με αρ. 54 και ως ιεροθύτης συνανέθεσε με άλλους ιερείς τη βάση αρ. 10.
10. Ο Ρόδιος ιδιώτης (:) Δωριεύς Ανδρία συνανέθεσε με τη σύζυγο και τα παιδιά του τις βάσεις με αρ. 67 και 85, αντίστοιχα.
11. Εκτός από τη βάση με αρ. 77 ο Ρόδιος αξιωματούχος [Τιμαγόρας Πολ]εμακλ[εύς] πιθανόν συνανέθεσε με άλλους δύο επιστάτες των παιδων τη βάση αρ. 234.
12. Ο Ρόδιος ιδιώτης (:) Αντίπατρος Σωσιπάτρου ανέθεσε τη βάση με αρ. 88 και συνανέθεσε με τον αδελφό του τη βάση αρ. 167.
13. Στις βάσεις με αρ. 96 και 97 τιμάται από διάφορους δήμους ο Ρόδιος πολιτικός Αστυμήδης Θεαιδήτου, ενώ τη βάση αρ. 98 ανέθεσε ο ίδιος με την ιδιότητα του ιερέα της Αθηνάς Λινδίας και του Δία Πολιέα.
14. Εκτός από τη βάση με αρ. 118, μέλη της ίδιας οικογένειας Ροδίων αξιωματούχων ανέθεσαν και τη βάση αρ. 175+176, ενώ σε μέλος της ίδιας οικογένειας -αθλητή- αφορά το ανάθημα της βάσης αρ. 208.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- AA, *Archäologischer Anzeiger*
ΑΔ, *Αρχαιολογικόν Δελτίον*
AJA, *American Journal of Archaeology*
AJAH, *American Journal of Ancient History*
AJP, *American Journal of Philology*
AM, *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Athenische Abteilung*
Anc.Soc., *Ancient Society*
AntCl, *L'Antiquité Classique*
AntK, *Antike Kunst*
AntW, *Antike Welt*
ArchCl, *Archeologia Classica*
ASAtene, *Annuario della Scuola Archeologica di Atene*
AvP, *Altertümer von Pergamon*
BCH, *Bulletin de Correspondance Hellénique*
BdA, *Bollettino d'Arte*
BICS, *Bulletin of the Institute of Classical Studies*
BJb, *Bonner Jahrbücher*
BSA, *The Annual of the British School at Athens*
CQ, *The Classical Quarterly*
CAH, *The Cambridge Ancient History*
CIMediaev, *Classica et Mediaevalia*
CIPh, *Classical Philology*
CIRh, *Clara Rhodos*
EAA, *Enciclopedia dell'arte antica classica e orientale*
Enc. Univ. arte, *Enciclopedia Universale dell'Arte*
IEE, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*
IG, *Inscriptiones graecae*
IstMitt, *Istanbuler Mitteilungen*
IvM, Kern O., *Die Inschriften von Magnesia am Maeander*, Berlin 1900

JARCE, *Journal of the American Research Center in Egypt*
JbBerlMus., *Jahrbuch der Berliner Museen*
Jdl, *Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Instituts*
JHS, *Journal of Hellenic Studies*
JRS, *Journal of Roman Studies*
OGIS, Dittenbenger W., *Orientalis Graeci Inscriptiones Selectae*, Lipsiae 1903-1905
ÖJh, *Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts in Wien*
ΠΑΕ, *Πρακτικά της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρίας*
PF, *Pergamenische Forschungen*
PP, *La Parola del Passato*
RA, *Revue Archéologique*
RdA, *Rivista di Archeologia*
RE, *Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*
REA, *Revue des études anciennes*
REG, *Revue des études grecques*
Riv. Ist. Arch. St. Arte, *Rivista del R. Istituto d' Archeologia e Storia dell' Arte*
RM, *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Römische Abteilung*
OGIS, *Orientalis Graeci Inscriptiones Selectae*
SCO, *Studi Classici e Orientali*
SEG, *Supplementum Epigraphicum Graecum*
SIG, *Sylloge Inscriptionum Graecarum*
SIMA, *Studies in Mediterranean Archaeology*
TAPA, *Transactions of the American Philological Association*

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

- Adriani A., *Sculture monumentali del Museo Greco - Romano di Alessandria, Documenti e ricerche d' arte alessandrina* 1, Roma 1946
- Adriani A., «Ellenistico», *Enc. Univ. arte* 4, 1958, 645-757
- Adriani A., *Repertorio d' arte dell' Egitto greco-romano*, A, I-II, Palermo 1961
- Ager S. L., «Rhodes: The Rise and Fall of a Neutral Diplomat», *Historia* XL, 1991, 10-41
- Alscher L., *Griechische Plastik*, Berlin 1954-1980
- Amorelli M. T., «Alkon 2», *EAA* I, 1958, 261
- Amorelli M. T., «Chares di Lindo», *EAA* II, 1959, 534-535
- Andreae B., «Plinius und der Laokoon», 8. *Trierer Winckelmannsprogramm*, Mainz Am Rhein 1986, 1-18
- Andrewes A., «The Patrai of Kamiros», *BSA* 52, 1957, 30-37
- Arias P. E., «Iatrokles», *EAA* IV, 1961, 71
- Arias P. E., *L' arte della Grecia*, Torino 1967
- Αρχαία Ρόδος, 2400 χρόνια (σύντομος οδηγός)*, Αθήνα 1993
- Ashmole B., «Aegean Marble: Science and Common Sense», *BSA* 65, 1970, 1-2
- Aurigemma S., *The Baths of Deocletian and the Museo Nazionale Romano, Istituto Poligrafico dello Stato*, Italy 1974
- Austin M. - Vidal-Naquet P., *Economic and Social History of Ancient Greece*, 1977
- Austin M., «Hellenistic Kings, War, and the Economy», *CQ n. s.* 36, 1986, 450-466
- Badian E., *Foreign Clientelae, 264-70 B.C.*, Oxford 1958
- Bean G. E. - Cook J. M., «The Carian Coast III», *BSA* 52, 1957, 58-146
- Beazley J. D. - Ashmole B., *Greek Sculpture and Painting to the End of the Hellenistic Period*, Cambridge 1966
- Becatti G., «Attikà. Saggio sulla scultura attica dell' Ellenismo», *Riv. Ist. Arch. St. Arte* 7, 1940, 21-116
- Becatti G., *Scultura greca II. Il quarto secolo e l' Ellenismo*, Verona 1961, 134-143

- Becatti G., *Le grandi epoche dell' arte. L' età Classica*, Firenze 1965 (2^η έκδ. 1971)
- Bengston H., *Griechische Geschichte*, (4^η έκδ.) München 1969
- Bengtson H. - Schmitt H., *Die Staatsverträge des Altertums*, τόμ. II-III, Munich 1962-1969
- Berg A., *Die Insel Rhodus*, Braunschweig 1862
- Bernoulli J. J., *Die erhaltenen Darstellungen Alexanders des Grossen*, München 1905
- Berthold R. M., *Rhodian Foreign Affairs 205-164 B.C.*, διδακτ. διατρ., Cornell Univ., Ann Arbor Michigan 1971
- Berthold R. M., «Fourth Century Rhodes», *Historia* 29, 1980, 32-49
- Berthold R. M., *Rhodes in the Hellenistic Age*, Ithaca-London 1984
- Bianchi Bandinelli R., «Greca, arte», *EAA* III, 1960, 1005-1055
- Bianchi Bandinelli R., «Situazione storica dell' arte ellenistica», *La Magna Grecia nel mondo ellenistico. Atti del nono convegno di studi sulla Magna Grecia, Taranto 1969*, Napoli 1970, 9-26
- Bianchi Bandinelli R. - Paribeni E., *L' arte dell' antichità classica I. Grecia*, Torino 1976
- Bieber M., *The Sculpture of the Hellenistic Age*, New York 1955 (2^η έκδ. 1961)
- Bickerman E., «Sur les batailles navales de Cos et d' Andros», *REA* 40, 1938, 369-383
- Biliotti E. - L' Abbé Cottret, *L' île de Rhodes*, Ρόδος 1881
- Blanckenhagen P. H. von, «Laokoon, Sperlonga und Vergil», *AA* 84, 1969, 256-275
- Blinkenberg Ch., «La chronique du temple Lindien», *Bulletin de l' Académie Royale des Sciences et des Lettres de Danemarque* 5-6, 1912
- Blinkenberg Ch., «Ρόδου κτίσται», *Hermes* 48, 1913, 236-249
- Blinkenberg Ch., Rhodische Urvölker, *Hermes* 50, 1915, 271
- Blinkenberg Ch., *Die Lindische Tempelchronik*, Bonn 1915
- Blinkenberg Ch., «L' image d' Athana Lindia», *Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Hist. Fil. Med.* I, 2, Kobenhavn 1917
- Blinkenberg Ch., *La Déesse de Lindos*, *Archiv für Religionswissenschaft* 28, 1930, 154-165
- Blinkenberg Ch. - Kinch K. F., *Lindos I*, Berlin 1931
- Blinkenberg Ch. - Kinch K. F., *Lindos II*, Berlin 1941
- Blümel W., *Die Inschriften der rhodischen Peraia*, *Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien*, 38, Bonn 1991
- Boardman J. - Dörig J. - Fuchs W. - Hirmer M., *Die griechische Kunst*, München 1966
- Boardman J., *Greek Art*, London 1973
- Bogaert R., *Banques et banquiers dans les cités grecques*, Leiden 1968
- Bohrbein A., *Eine Stele in Rhodos*, *Marburger Winckelmann-Programm* 1968
- Bol P. C., *Die Skulpturen des Schiffsfundes von Antikythera*, Berlin 1972
- Bonacasa N., «Ialiso», *EAA* IV, 1961, 65-68
- Borneman E., *Η πατριαρχία*, εκδ. MIET, Αθήνα 1988
- Borrelli L., «Una scuola di "manieristi" dell' ellenismo rodio-asiatico», *RendLinc*, Ser. VIII, Vol. IV, fasc. 5-6, 1949, 336-351
- Bouthoul G., *Πραγματεία περί πολεμολογίας. Κοινωνιολογία των πολέμων*, εκδ. ΔΕΚ/ΓΕΣ 90, Αθήνα 1980
- Bradford E., *Die griechischen Inseln. Ein Führer*, München 1967
- Bradford J., «Fieldwork on Aerial Discoveries in Attica and Rhodes», *The Antiquaries Journal* 36, 1956, 57-69

- Βρανόπουλος Ε., «Βιβλιοθήκαι εις την αρχαίαν Ελλάδα», *Πλάτων* 28, τεύχ. 55-56, Αθήνα 1976, 134-140
- Brellich A., *Νιρεύς, Studi e Materiali di Storia delle Religioni* 40, 1969, 115-150, μψφ. Α. Καρανικόλα, *Τα Συμαϊκά*, τόμ. Γ', 1977, 5-39
- Bresson A., *Recueil des inscriptions de la Perée rhodien, Perée intégrée*, Paris 1991
- Brilliant R., *Arts in the Ancient Greeks*, New York 1974
- Brinkerhoff D. M., «New Examples of the Hellenistic Statue Group "The Invitation to the Dance", and their Significance», *AJA* 69, 1965, 25-37
- Briscoe J., «Eastern Policy and Senatorial Politics», *Historia* 18, 1969, 49-70
- Βρούχος Γ., «Λίγα για το ναυτικό δίκαιο της Ρόδου», *Δωδεκανησιακή Νομική Επιθεώρηση*, τόμ. 3, τεύχ. 2, 1982, 1-13
- Bürchner L., «Ialysos 3», *RE IX* 1, 1914, 629-633
- Bürchner L., «Kamiroi», *RE X* 2, 1919, 1839-1841
- Buschor E., *Το ελληνιστικό πορτραίτο*, μψφ. Γ. Δοντά, Αθήνα 1995
- Γεωργιάδης (εκδ.), *Οδηγός αρχαίων ελληνικών νομισμάτων*, Αθήνα 1992
- Carpenter R., *Greek Sculpture*, Chicago 1960
- Casson L., «Grain Trade in the Hellenistic World», *TAPA* 85, 1954, 168-187
- Casson L., *Το ταξίδι στον αρχαίο κόσμο*, μψφ. Λ. Σταματιάδη, Αθήνα 1995
- Charbonneaux J.- Martin R.- Villard F., *La Grecia ellenistica (330-50 a. C.)*, Milano 1971
- Coarelli F., «Sperlonga e Tiberio», *Dialoghi d' Archeologia VII*, 1973, 97-122
- Collitz H.- Bechtel F., *Sammlung der griechischen Dialekt-Inschriften*, I-IV, Göttingen, 1884-1915
- Cressenti G., «Euthykrates 2», *EAA III*, 1960, 549
- Cressenti G., «Herakleides 3», *EAA III*, 1960, 1149
- Cressenti G., «Hermokles», *EAA IV*, 1961, 13
- Criscuolo L., «Nuove considerazioni sugli stranieri a Rodi: Gli επιμεληταί των ξένων», *Epigraphica* 44, 1982, 137-147
- Currie J., *Rhodos und die Inseln des Dodekanes. Studienreiseführer mit Landeskunde*, Stuttgart 1972
- Dickins G., *Hellenistic Sculpture*, Oxford 1920
- Dietz S.- Papachristodoulou I. (εκδ.), *Archaeology in the Dodecanese*, Copenhagen 1988
- Dimitriou S.- Klammet G., *Die griechischen Insel*, München 1974
- Dittenberger W., *Orientalis Graeci Inscriptiones Selectae I*, Lipsiae 1903
- Dittenberger W., *Sylloge inscriptionum Graecarum*, 3^η έκδ., Lipsiae 1915-1924
- Dow S., «A Family of Sculptors from Tyre», *Hesperia* X, 1941, 351-360
- Δοντάς Γ., «Μεταπολεμικά τινα προσκτήματα των Μουσείων Ρόδου και Κω», *ΑΔ* 21, *Μελέται*, Αθήνα 1966, 84-101
- Dyggve E., *Lindos III*, Berlin - Copenhagen 1960
- EAA, (Red.), «Phyles», *EAA VI*, 1965, 142-143
- EAA, (Red.), «Polykleitos 5», *EAA VI*, 1965, 298
- Farnell Lewis R., *The Works of Pindar*, London 1930
- Filimonos M.- Kontorini B., «Ένα νέο Γυμνάσιο στη Ρόδο και η μαρτυρία του Διοδώρου XX, 100, 3-4. Μέρος πρώτο: Το Γυμνάσιο. Μέρος δεύτερο: Οι επιγραφές», *AntCI* 58, 1989, 128-177
- Franciscis A. de, *Marmi da Rodi e Chalchi nel Museo Nazionale di Napoli*, *Bolletino di Storia dell' Arte*, Salerno 1951
- Frank T., *Roman Imperialism*, New York 1914
- Fraser P. M., «The Tribal-Cycles of Eponymous Priests at Lindos and Camiros», *Eranos* 61, 1953, 23-47
- Fraser P. M. - Bean G. E., *The Rhodian Peraia and Islands*, Oxford 1954

- Fraser P. M., «Notes on the Rhodian Institutions», *BSA* 67, 1972, 113-124
- Fraser P. M., *Rhodian Funerary Monuments*, Oxford 1977
- Frel J., «The Rhodian Workmanship of the Alexander Sarcophagus», *IstMitt* XXI, 1971, 121-124
- Frova A., «L' Afrodite-Musa di Milano», *BdA* 39, 1954, 97-106
- Fuchs W., *Die Skulptur der Griechen*, München 1979
- Gabriel A., *La cité de Rhodes*, Paris 1921-23
- Gabrielsen V., «The Status of Rhodios in Hellenistic Rhodes», *CIMediaev* XLIII, 1992, 43-69
- Gabrielsen V., «Rhodes and Rome after the Third Macedonian War», *Studies in Hellenistic Civilization* IV, Aarhus University Press, Aarhus 1993, 132-161
- Gabrielsen V., «Subdivisions of the State and their Decrees in Hellenistic Rhodes», *CIMediaev* XLV, 1994, 117-135
- Gabrielsen V., «The Rhodian Associations honouring Dionysodoros from Alexandria», *CIMediaev* XLV, 1994, 137-160
- Gabrielsen V., *The Naval Aristocracy of Hellenistic Rhodes*, *Studies in Hellenistic Civilization* VI, Aarhus University Press, Aarhus 1998 και βιβλιοπαρουσίαση Sinclair A., *Antiquity* 72, 1998, 930
- Gabrielsen V. κ.ά. (εκδ.), *Hellenistic Rhodes: Politics, Culture, and Society*, *Studies in Hellenistic Civilization* IX, Aarhus University Press, Aarhus 1999
- Gaertringen Hiller von F., «Die Zeitbestimmung der rhodischen Künstlerinschriften», *Jdl* 9, 1894, 23-43
- Gaertringen Hiller von F., «Inschriften aus Rhodos», *AM* XX, 1895, 222-229
- Gaertringen Hiller von F., «Inschriften aus Rhodos», *AM* XX, 1895, 377-396
- Gaertringen Hiller von F., «Inschriften aus Rhodos», *AM* XXI, 1896, 39-66
- Gaertringen Hiller von F., «Inschriften aus Rhodos», *AM* XXIII, 1898, 390-403
- Gaertringen Hiller von F., «Relief von dem Grabmal eines Rhodischen Schulmeisters», *Hermes* 37, 1902, 121-146
- Gaertringen Hiller von F., «Die Demen der rhodischen Städte», *AM* XLII, 1917, 171-184
- Gaertringen Hiller von F., Βιβλιοκρισία Maiuri A., *Nuova silloge epigrafica di Rodi e Cos*, Firenze 1925 στο *Gnomon* 2, 1926, 193-198, 365
- Gaertringen Hiller von F., «Rhodos», *RE Suppl.* V, 1931, 731-840
- Gaertringen Hiller von F.- Saridakis S., «Inschriften aus Rhodos», *AM* XXV, 1900, 107-110
- Gallas K., «Die Mythologie del Insel Rhodos», *AntW* VII, 1, 1977, 41-46
- Gelder H. van, *Geschiede der alten Rhodier*, den Haag 1900
- Geyer A., «Nero und Laokoon», *AA* 90, 1975, 265-275
- Giuliano A., «L' Afrodite Callipige di Siracusa», *ArchCl* V, 1953, 210-214
- Giuliano A., «Callipige», *EAA* II, 1959, 278
- Giuliano A., «La ritrattistica dell' Asia Minore dall' 89 al 21 d. C.», *Riv. Ist. Arch. St. Arte*, n. s. VIII, 1959, 150-153
- Glötz G., «Les prix des denrées à Délos», *Journal des Savants* XI, 1913, 16-29
- Goodlett V., «Rhodian Sculpture Workshops», *AJA* 95, 1991, 669-681
- Graef B., «Helioskopf aus Rhodos», *Strena Helbigiana*, Lipsiae 1899, 99-110
- Green E., *Alexander to Actium*, University of California Press 1993
- Gruen E. S., «Rome and Rhodes in the Second Century B. C.: A Historiographical Inquiry», *CQ*, n.s. 25, 1975, 58-81
- Gualandi G., Βιβλιοκρισία Merker G., *The Hellenistic Sculpture of Rhodes*, στο *Rivista storica dell' antichità* V, 1975, 235-238

- Gualandi G., *Sculture di Rodi*, *ASAtene* 54, n.s. 38, 1976, 7-259
- Gualandi G., «Due statuette femminili del Museo Civico Archeologico di Bologna e la tecnica della trasparenza delle vesti», *RdA* 2, 1978, 37-54
- Guérin V., *Ile de Rhodes*, Paris 1880
- Guerrini L., «Ariston 4», *EAA* I, 1958, 651
- Guerrini L., «Aristonidas 2», *EAA* I, 1958, 652
- Guerrini L., «Aristonidas 3», *EAA* I, 1958, 652
- Guerrini L., «Artemidoros 1», *EAA* I, 1958, 696
- Guerrini L., «Asklepiodoros 3», *EAA* I, 1958, 719
- Guerrini L., «Demetrios 4», *EAA* III, 1960, 70
- Guerrini L., «Demetrios 7», *EAA* III, 1960, 70
- Guerrini L., «Dionysiades», *EAA* III, 1960, 116
- Guerrini L., «Dionysodoros 1», *EAA* III, 1960, 120
- Guerrini L., «Diopethes 3», *EAA* III, 1960, 121
- Guerrini L., «Peithandros », *EAA* VI, 1965, 4
- Habicht C., *Ελληνιστική Αθήνα*, μτφσ. Γ. Κοίλης, Αθήνα 1998
- Hägg T., *Το αρχαίο μυθιστόρημα*, μτφσ. Τζ. Μαστοράκη, εκδ. MIET, Αθήνα 1992
- Hafner G., *Späthellenistische Bildnisplastik. Versuch einer landschaftlichen Gliederung*, Berlin 1954
- Hafner G., *Geschichte der griechischen Kunst*, Zürich 1961
- Hampe R., *Sperlonga und Vergil*, Mainz am Rhein 1972
- Hansen E. V., *The Attalids of Pergamon*², Ithaca 1971
- Hauben H., «Rhodes, Alexander and the Diadochi from 333/332 to 304 B. C.», *Historia* 26, 1977, 307-339
- Havelock C. M., *Hellenistic Art*², New York-London 1981
- Head B. V., *Catalogue of the Greek Coins of Caria, Cos, Rhodes*, London 1897
- Head B. V., *Historia Numorum*², Oxford 1911
- Helbig W., *Führer durch die öffentlichen Sammlungen klassischer Altertümer in Rom* 4, II, 1966
- Herrmann A., *Βιβλιοκρισία* Linfert A., *Kunstzentren hellenistischer Zeit.*, *AJA* 82, 1978, 263-264
- Herrmann A., «Rhodian Red Limestone Sculptures», *Kanon. Festschrift Ernst Berger*, Basel 1988, 244-246
- Hoffmann H., «Helios», *Journal of the American Research Center in Egypt* II, 1963, 117-124
- Holleaux M. - Diehl C., «Inscriptions de l' île de Rhodes», *BCH* IX, 1885, 85-124
- Hope Simpson R. - Lazenby J. F., *The Catalogue of the Ships in Homer's Iliad*, Oxford 1970
- Hope Simpson R. - Lazenby J. F., «Notes from the Dodekanese III», *BSA* 68, 1973, 127-179
- Höpfner W. - Schwandner E. L., *Haus und Stadt im klassischen Griechenland*, München 1986
- Horn R., *Stehende Gewandstatuen in der hellenistischen Plastik*, *RM* II Ergänzungsheft, München 1931
- Horn R., *Hellenistische Bildwerke auf Samos*, *Samos* XII, Bonn 1972
- Inan J., «Aphrodite, Tänzerin oder Wassernymphe», *Beiträge zur Ikonographie und Hermeneutik* 1989, 273-280
- Inglieri R. U., *Carta archeologica dell' isola di Rodi*, Firenze 1936
- Jacob-Felsh M., *Die Entwicklung griechischer Statuenbasis und die Aufstellung der Statuen*, *Waldsassen - Bayern* 1969

- Jacopi G., «Attività del Servizio Archeologico a Rodi», *BdA* VII, serie II, 1927-1928, 514-526
- Jacopi G., «L' Afrodite pudica del museo archeologico di Rodi», *BdA* IX, serie II, 1930, 401-409
- Jacopi G., «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi II», *CIRh* V 1, 1931, 5-96
- Jacopi G., «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi», *CIRh* V 2, 1932, 9-57
- Jacopi G., «Il tempio e il teatro di Apollo Eretimio», *CIRh* II 1, 1932, 77-116
- Jacopi G., «Nuove epigrafi dalle Sporadi meridionali», *CIRh* II 1, 1932, 165-256
- Jacopi G., «Epigraphica», *CIRh* VI-VII 1, 1932-1933, 369-439
- Jacopi G., *Lo Spedale dei Cavalieri e il Museo archeologico di Rodi*, Roma 1932
- Jacopi G., *Rodi*, Bergamo 1933
- Jacopi G., «Esplorazione archeologica di Camiro II», *CIRh* VI-VII 1, 1932-1933, 259-278
- Jacopi G., «Nuove sculture camiresi», *BdA* XXX, Sèrie III, 1936-1937, 437-451
- Jacopi G., *L' Antro di Tiberio a Sperlonga*, Roma 1963
- Jacquemin A. - Laroche D., «Le char d' Or consacré par le peuple Rhodien», *BCH* 110, 1986, 285-307
- Johnston A. - Jones R. E., «The SOS Amphora», *BSA* 73, 1978, 103-141
- Jones C. P., «Foreigners in a Hellenistic Inscription of Rhodes», *Tyche* 7, 1992, 123-132
- Jucker H., «Zur Heliosmetope aus Ilion», *AA* 84, 1969, 248-256
- Jurenka H., *Pindars Diagoras-Lied und seine Erklärer*, *Wiener Studien* 17, 1895, 180-195
- Kabus-Preissshofen R., *Die hellenistische Plastik der Insel Kos*, *AM* 14 Beih., Berlin 1989
- Kantzia C. - Zimmer G. «Rhodische Kolosse», *AA* 1989, 497-523
- Καρούζος Χρ., *Ρόδος, Ιστορία, Μνημεία, Τέχνη*, Αθήνα 1949 (2^η έκδοση 1973)
- Καρούζου Σ., «Τα ταξίδια μιας <Άρπυιας>», *Στήλη. Τόμος εις μνήμην Ν. Κοντολέοντος*, Αθήνα 1979, 75-81
- Kent Hill D., «Nymphs and Fountains», *AntK* 17, 1974, 107-108
- Kirsten E. - Kraiker W., *Griechenlandkunde. Ein Führer zu klassischen Städten*⁵, Heidelberg 1967
- Klein W., *Geschichte der griechischen Kunst III*, Lipsia 1907
- Klein W., «Studien zum antiken Rokoko. I - Zu dem Satyrquartett bei Plinius 36, 29. II - Zum Symplegma des Meisters Heliodoros», *ÖJh* 19-20, 1919, 253-267
- Klein W., *Von antiken Rokoko*, Wien 1921
- Kleiner G., «Helios und Sol», *Charites. Studien zur Altertumswissenschaft*, Bonn 1957, 101-104
- Κοντής Ι., «Ανασκαφικά έρευναι εις την πόλιν της Ρόδου», *ΓΙΑΕ* 1951, Αθήναι 1952, 224-245
- Κοντής Ι., «Ρόδος», *Το έργον της Αρχαιολογικής Εταιρείας κατά το 1954*, *ΕΡΓΟΝ*, Αθήναι 1955, 96-97
- Κοντής Ι., *Συμβολή εις την μελέτην της ρυμοτομίας της Ρόδου*, Ρόδος 1954
- Κοντής Ι., «Τα αρχαία τείχη της Ρόδου. Α' Οι συγγραφείς», *ΑΔ* 18, *Μελέται* I, 1963, Αθήναι 1964, 76-94
- Κοντής Ι., *Λεσβιακό Πολύπτυχο*, Αθήνα 1973
- Kondis I., «Zum antiken Stadtbauplan von Rhodos», *AM* 73, 1958, 146-158
- Kondis I., Lindos, *Gnomon* 35, 1963, 392-

- Κοντορίνη Β., «Ένας νέος Ρόδιος ολυμπιονίκης», *Στήλη. Τόμος εις μνήμην Ν. Κοντολέοντος*, Αθήνα 1980, 380-382
- Kontorini V., *Rhodiaka I, Inscriptions inédites relatives à l'histoire et aux cultes de Rhodes au 2e et au 1er siècle av. J.-C.*, *Archeologia Transatlantica* 6, Louvain La Neuve 1983
- Kontorini V., «Rome et Rhodes au tournant du IIIe siècle av. J.-Chr.», *JRS* 73, 1983, 24-32
- Κοντορίνη Β., *Ανέκδοτες επιγραφές Ρόδου II*, Αθήνα 1989
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Το αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου*, εκδ. Αδάμ, Αθήνα
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Επιγραφαί εκ Ρόδου», *ΑΔ* 18, *Μελέται*, 1963, 1-36
- Κωνσταντινόπουλος Γρ. - Αχειμάστου Μ. - Παπαποστόλου Ι., «Αρχαιότητες και μνημεία της Δωδεκανήσου», *ΑΔ* 20, *Χρονικά* Β3, 1965, 577-602
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., Ροδιακά Ι, «Περιοικοδομά των Τόπων», *ΑΔ* 21, *Μελέται*, 1966, 56-61
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Αρχαιότητες και μνημεία Δωδεκανήσου», *ΑΔ* 21, *Χρονικά* Β2, 1966, 436-456
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Δωδεκάνησος», *ΑΔ* 22, *Χρονικά* Β2, 1967, 514-540
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Πύργοι της ελληνιστικής οχυρώσεως της Ρόδου», *ΑΕ* 1967, 115-128
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Δωδεκάνησος», *ΑΔ* 23, *Χρονικά* Β2, 1968, 432-449
- Konstantinopoulos G., «Rhodes, New Finds and Old Problems», *Archaeology* 21, 1968, 115-123
- Konstantinopoulos G., *Rhodos. Stadt und Insel*, München-Zürich 1969
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Σκέψεις περί των πρώτων εν Ρόδω εγκαταστάσεων», *ΑΔ* 24, 1969, *Μελέται* Ι, 176-180, Αθήναι 1971
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Αρχαιότητες και μνημεία της Δωδεκανήσου», *ΑΔ* 24, *Χρονικά* Β2, 1969, 451-485
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., «Το ρυμοτομικόν σύστημα της αρχαίας Ρόδου», *ΑΑΑ* ΙΙΙ, 1970, 52-54
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Ο ροδιακός κόσμος Ι. Λίνδος. Συμβολή εις την μελέτην της προ του ροδιακού συνοικισμού ιστορίας της Λίνδου*, Αθήνα 1972
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Ο Λαοκόων*, *Περιοδικό Τέχνη* Β, 1972, τεύχ. 3-4, 6-21
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Λίνδος*, 1973
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Ιαλυσός-Κάμιρος*, 1973
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Μουσεία της Ρόδου Ι*, *Αρχαιολογικό Μουσείο*, εκδ. Απόλλων, Αθήνα 1977
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Αρχαία Ρόδος*, Αθήνα 1986
- Κωνσταντινόπουλος Γρ., *Η ροδιακή μυθολογία του VII Ολυμπιόνικου*, Ρόδος 1997
- Kraus T., «Strömungen hellenistischer Kunst», *Dialoghi di Archeologia* IV-V, 1970-1971, 224-240
- Kübler B., «Technitai», *RE* V A2, 1934, 2474-2558
- Künzl E., *Frühhellenistische Gruppen*, Cologne 1968
- Kyrieleis H., *Bildnisse der Ptolemäer*, Berlin 1975
- Laurenzi L., «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi - IV e dell' antiquarium di Coo - II», *CIRh* IX, 1938, 9-120
- Laurenzi L., «Immagini di divinità rinvenute a Rodi», *Memorie dell' istituto storico-archeologico FERT* II, 1938, 39-45
- Laurenzi L., «Un' immagine del dio Sole rinvenuta a Rodi», *Memorie dell' istituto storico-archeologico FERT* III, 1938, 21-26

- Laurenzi L., «Rilievi e statue d' arte rodia», *RM* LIV, 1939, 42-65
- Laurenzi L., «Problemi della scultura ellenistica. La scultura rodia», *Riv. Ist. Arch. St. Arte* VIII, 1940-1941, 25-44
- Laurenzi L., «Ritratto di un principe ellenistico», *CIRh* X, 1941, 3-13
- Laurenzi L., «Statuetta acefala di Cleobulo lindio», *CIRh* X, 1941, 17-24
- Laurenzi L., «Lineamenti di arte ellenistica», *Arti Figurative* I, 1949, 22-24
- Laurenzi L., «Corenti della scultura ellenistica», *Atti Acc. Naz. San Luca* 6, 1953-1956, 22-24
- Laurenzi L., «Scultura di scuola rodia dell' ellenismo tardo», *Studi in onore di A. Calderini e R. Paribeni* III, 1956, 183-189
- Laurenzi L., «Piccole sculture inedite di Rodi», *ArchCl* X, 1958, 172-179
- Laurenzi L., «Camiro», *EAA* II, 1959, 285-287
- Laurenzi L., «Colosso di Rodi», *EAA* II, 1959, 773-774
- Laurenzi L., «Arte ellenistica nell' Asia Anteriore e in Egitto», *Le Civiltà dell' Oriente* 4, 1962, 269-318
- Laurenzi L., «Rodi, Opere d' arte a Rodi», *EAA* VI, 1965, 754-755
- Laurenzi L., «Rodia, arte ellenistica», *EAA* VI, 1965, 760-763
- Laurenzi L., «Le scuole artistiche di scultura dell' Asia Minore», *XII Corso di cultura sull' arte ravennate e bizantina*, Ravenna 1965, 375-404
- Lauter H., «Kunst und Landschaft - Ein Beitrag zum rhodischen Hellenismus», *AK* 15, 1972, 49-59
- Lauter H., «Künstliche Unfertigkeit: hellenistische Bossensäulen», *Jdl* 1983, 287-310
- Lauter-Bufe H., «Zur Fassade des Scipionengrabes», *RM* 89, 1982, 35-46
- Lauter-Bufe H., «Zu einem hellenistischen Grabzeichen aus Rhodos», *AM* 98, 1983, 155-167
- Lawrence A. W., «Rhodes and Hellenistic Sculpture», *BSA* 26, 1923-1925, 67-71
- Lehmann K., «The Ship-Fountain from the Victory of Samothrace to the Galera», *Samothracian Reflections. Aspects of the Revival of the Antique*, Princeton 1973, 181-258.
- Lehmann K.-Hartleben, *Die antiken Hafenanlagen des Mittelmeeres*, Leipzig 1923
- Leipen N., *Athena Parthenos, A. Reconstruction*, Royal Ontario Museum, 1971
- Letsios D. G., *Νόμος Ροδίων ναυτικός, Ινστιτούτο Αιγαίου του Δικαίου της Θάλασσας και του ναυτικού δικαίου*, Ρόδος 1996
- Liddell H. G. - Scott R., *Μέγα Λεξικόν της ελληνικής γλώσσης*, εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα
- Linfert A., «Der Meister des "Kauernden Aphrodite"», *AM* 84, 1969, 158-164
- Linfert A., *Kunstzentren hellenistischer Zeit. Studien an weiblichen Gewandfiguren*, Wiesbaden 1976
- Linfert A., «Ein hellenistischer Jünglingskopf aus Rhodos», *BJb* 180, 1980, 45-50
- Lippold G., *Die griechische Plastik, Handbuch der Archäologie*, Fünfte Lieferung (1. Lieferung des 3. Bandes), München 1950
- Lippolis E., «Il santuario di Athana a Lindo», *ASAtene* n.s. 46-47, 1988-1989, 97-157
- Loewy E., *Inschriften griechischer Bildhauer*, Leipzig 1885
- Long A. A., *Η ελληνιστική φιλοσοφία*, εκδ. MIET, Αθήνα 1987
- Magie D., *Roman Rule in Asia Minor to the End of the 3rd Century a. C.*, Princeton 1950
- Maiuri A., *Rodi*, Ρόδος 1918

- Maiuri A., *Rodi*, Firenze 1921
- Maiuri A., «Un nuovo decreto di associazione a Rodi», *ASAtene* IV-V, 1921-1922, 223-232
- Maiuri A., «Sculture del Museo Archeologico di Rodi», *ASAtene* IV-V, 1921-1922, 233-248
- Maiuri A., «Afrodite al bagno - Statuetta del museo archeologico di Rodi», *BdA* III, serie II, 1923-1924, 385-390
- Maiuri A., *Nuova silloge epigrafica di Rodi e Cos*, Firenze 1925
- Maiuri A. «Nuovi supplementi al "corpus" delle iscrizioni di Rodi», *ASAtene* VIII-IX, 1925-1926, 313-322
- Maiuri A. - Jacopi G., «Il museo archeologico di Rodi nell' ospedale dei cavalieri», *CIRh* I, 1928, 17-43
- Maiuri A., «Monumenti di scultura del museo archeologico di Rodi I», *CIRh* II, 1932, 7-76
- Mansuelli G. A., «Leon 3», *EAA* IV, 1961, 566
- Mansuelli G. A., «Lysias 2», *EAA* IV, 1961, 752
- Maranzi M. B., «Epikrates 4», *EAA* III, 1960, 369-370
- Marcadé J., *Recueil des signatures de sculpteurs grecs*, Paris 1957
- Marcadé J., *Au Musée de Délos, Étude sur la sculpture hellénistique en ronde bosse découverte dans l' île, Bibliothèque des Écoles Françaises d' Athènes et de Rome*, fasc. 215, Paris 1969
- Marketou T., «Ialiso», *EAA Sec. Suppl.* III, 1995, 73-75
- Maryon H., «The Colossus of Rhodes», *JHS* 76, 1956, 68-86
- McCredie J. R., «Hippodamos of Miletos», *Studies Presented to George M. A. Hanfmann*, Zabern-Mainz 1971, 95-100
- McShane R. B., *The Foreign Policy of the Attalids of Pergamum*, Univ. of Illinois Press, Urbana 1964
- Mee C. B., *The Dodecanese in the Bronze Age*, London 1975 (διδακτ. διατρ.)
- Mee C. B., *Rhodes in the Bronze Age*, Warminster 1982.
- Mendel G., *Catalogue des sculptures grecques, romaines et byzantines, Constantinople Imperial Museum*, I-III, Constantinople 1912-1914
- Meritt B. D., «Three Attic Inscriptions», *AJP* 66, 1945, 241-242
- Merker G. S., *Studies in the Hellenistic Sculpture of the Island of Rhodes*, 1970
- Merker G. S., *The Hellenistic Sculpture of Rhodes, Studies in Mediterranean Archaeology* XL, Göteborg 1973
- Meyer E., «Peraia 2», *RE* XIX 1, 1937, 566-582
- Miro E. de, «Statuetta di Afrodite accoccolata al museo di Agrigento», *ArchCl* VIII, 1956, 48-52
- Miro E. de, «Torsetto efebico marmoreo dal Quartiere ellenistico-romano di Agrigento», *ArchCl* X, 1958, 94-96
- Μικρογιαννάκης Ε., *Παθολογία πολιτευμάτων στην αρχαιότητα²*, Αθήνα 1991
- Momigliano A., «Note sulla storia di Rodi», *Riv. d. Filol.* 64, n.s. 14, 1936, 49-
- Morelli D., *Gli stranieri in Rodi*, *SCO* V, 1956, 126-190
- Morelli D., *I culti di in Rodi*, *SCO* VIII, 1959
- Moreno P., «Theognotos», *EAA* VII, 1966, 816
- Moreno P., «Theon 5», *EAA* VII, 1966, 818
- Moreno P., «Thoas», *EAA* VII, 1966, 832
- Moreno P., «Timagoras 4», *EAA* VII, 1966, 854-855
- Moreno P., «Timocharis», *EAA* VII, 1966, 859
- Moreno P., «Tisagoras», *EAA* VII, 1966, 880
- Moreno P., «Zenodotos 2», *EAA* VII, 1966, 1250
- Moreno P., «Zenon 1», *EAA* VII, 1966, 1250

- Moreno P., «Cronologia del Colosso di Rodi», *ArchCl* 25-26, 1973-1974, 453-463
- Moreno P., *Scultura ellenistica*, Roma 1994
- Morricone L., «I sacerdoti di Halios», *ASAtene* 27-29, n.s.11-13, 1949-1951, 351-380
- Morricone L., «Rodi», *EAA* VI, 1965, 743-754
- Μπακαλάκης Γ., «Η τέχνη της ελληνιστικής εποχής», *IEE* V, 424-430
- Μποσνάκης Δ., «Οι αιγυπτιακές θεότητες στη Ρόδο και την Κω», *ΑΔ* 49-50 (1994-1995), Μέρος Α' - Μελέτες, Αθήνα 1998, 43-74
- Neuman G., «Zum Helioskopf von Rhodos», *AA* 92, 1977, 86-90
- Neutsch B., «Weibliche Gewandstatue in römischen Kunsthandel», *RM* LXIII, 1956, 46-55
- Olshausen E., *Prosopographie der hellenistischen Königsgesandten I*, Louvain 1974
- O'Neil J. L., «How democratic was Hellenistic Rhodes?», *Athenaum* n.s. 59, 1981, 468-473
- Orlandini P., «Agathokles 2», *EAA* I, 1958, 135
- Orlandini P., «Archidamos 1», *EAA* I, 1958, 570
- Orlandini P., «Ariston 5 », *EAA* I, 1958, 651
- Orlandini P., «Aristos », *EAA* I, 1958, 656
- Ormerod H., *Piracy in the Ancient World*, London 1924
- Overbeck J., *Die antiken Schriftquellen zur geschichte der bildenden Künste bei den Griechen*, Leipzig 1868
- Papachristodoulou I., «Das hellenistische Gymnasion von Rhodos. Neues zu seiner Bibliothek», *Akten des XIII. Internationalen Kongresses für klassische Archäologie, Berlin 1988, Mainz 1990*, 500-501
- Παπαχριστοδούλου Ι., *Οι αρχαίοι ροδιακοί δήμοι. Ιστορική επισκόπηση-Ιαλουσία*, Αθήνα 1989
- Παπαχριστοδούλου Χρ., *Ιστορία της Ρόδου από τους προϊστορικούς χρόνους έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου*, Αθήνα 1972
- Peek W., *Inschriften von den dorischen Inseln, Abhandlungen der sächsischen Akademie der Wissenschaften zu Leipzig, Philologisch-Historische Klasse, Band 62, Heft 1*
- Pesce G., «Pythokritos», *EAA* VI, 1965, 579
- Pfuhl E., «Ikonographische Beiträge zur Stilgeschichte der hellenistischen Kunst», *Jdl* 45, 1930, 1-61
- Pfuhl E. - Möbius H., *Die ostgriechischen Grabreliefs, I-II*, Mainz am Rhein 1977, 1979
- Picard Ch., *La sculpture antique de Phidias a l' ère byzantine*, Paris 1926
- Picard Ch., «Un monument Rhodien du culte princier des Lagides», *BCH* 83, 1959, 409-429
- Pinkwart D., *Das Relief des Archelaos von Priene und die Musen des Philiskos*, Kallmünz 1965
- Pollitt J. J., *Art in the Hellenistic Age*, Cambridge University Press, Cambridge 1986
- Poma G., «Ricerche sull'adozione nel mondo rodio: III sec.a. C./ sec. d. C.», *Epigrafica* 34, fasc. 3-4, 1972, 169-305
- Poulsen V., « Catalogue des sculptures», *Lindos* III 2, 1960, 539-562
- Pugliese Carratelli G., «Per la storia delle associazioni in Rodi antica», *ASAtene* 20, n.s. I-II, 1939-1940 (1942), 147-200
- Pugliese Carratelli G., Βιβλιοκρισία στο *Lindos* II, *PP* 1, 1946, 138-142
- Pugliese Carratelli G., «Epigrafi rodie inedite», *PP* 5, 1950, 76-80

- Pugliese Carratelli G., «La formazione dello stato rodio», *SCO I*, 1951, 77-88
- Pugliese Carratelli G., «Supplemento epigrafico rodio», *ASAtene* 30-32, n.s. 14-16, 1952-1954, 247-316
- Pugliese Carratelli G., «Sui damoi e le phylai di Rodi», *SCO II*, 1953, 69-78
- Pugliese Carratelli G., «Sullo stato di cittadinanza in Rodi», *Studi in onore di Vincenzo Arangio-Ruiz nel XLV anno del suo insegnamento*, IV, Napoli 1953, 485-491
- Pugliese Carratelli G., «Sul catalogo dei sacerdoti di Asklepio a Thyssanus», *SCO III*, 1955, 129-133
- Pugliese Carratelli G., «Nuovo supplemento epigrafico rodio», *ASAtene* 33-34, n. s. 17-18, 1955-1956, 157-181
- Pugliese Carratelli G., «Ancora sui damoi di Rodi», *SCO VI*, 1956, 62-75
- Pugliese Carratelli G. «Epigrafi dal Tetrapilo di Rodi», *ASAtene*, n.s. 44-45, 1986-1987, 267-293
- Pugliese Carratelli I., «Tituli camirenses supplementum», *ASAtene* 30-32, n.s. 14-16, 1952-1954, 211-246
- Rawlings H. R. III, «Antiochus the Great and Rhodes», *AJAH* 1, 1976, 2-28
- Renfrew C. - Peacy J. S., «Aegean Marble: a Petrological Study», *BSA* 63, 1968, 45-66
- Rice E. E., «Prosopographika Rhodiaka», *BSA* 81, 1986, 209-250
- Richter G. M. A., «A Bronze Eros», *AJA* 37, 1943, 365-378
- Richter G. M. A., *Three Critical Periods in Greek Sculpture*, Oxford 1951
- Richter G. M. A., *The Metropolitan Museum of Art. Handbook of the Greek Collection*, Cambridge 1953
- Richter G. M. A., *A Handbook of Greek Art*, London 1959, 156.
- Ridgway B. S., «The Setting of Greek Sculpture», *Hesperia* 40, 1971, 336-356
- Ridgway B. S., «Court Art and Hellenistic Art: The Role of Alexander the Great», *Archaeological News* 11, 1982, 43-58
- Ridgway B. S., «The Gauls in Sculpture», *Archaeological News* 11, 1982, 85-104
- Ridgway B. S. - Mawr B., «Musings on the Muses», *Beiträge zur Ikonographie und Hermeneutik* 1989, 265-272
- Ridgway B. S., *Hellenistic Sculpture I*, Bristol Classical Press, Bristol 1990
- Riemschneider M., *Rhodos. Kultur und Geschichte*, Wien - München 1974
- Robertson M., Βιβλιοκρισία Säflund G., *Aphrodite Kallipygos*, *JHS* 86, 1966, 289-290
- Robertson M., *A History of Greek Art I-II*, Cambridge 1975
- Rohde E., «Das verlorene Haupt des Zeus», *IstMitt* XXVI, 1976, 101-110
- Röhl H., «Inscriben von Melos und Rhodos», *AM* II, 1877, 223-228
- Ross L., *Reisen auf den griechischen Inseln* III, Stuttgart-Tübingen 1845
- Rostovtzeff M., «Alexandrien und Rhodes», *Klio* 30, 1937, 70-76
- Rostovtzeff M., *Social and Economic History of the Hellenistic World*, Oxford 1941 (2ⁿ έκδοση Oxford 1953)
- Rouse W. H. D., *Greek Votive Offerings. An Essay in the History of Greek Religion*, Cambridge University Press, 1902
- Rumpf A., «Ein Kopf im Museum zu Sparta», *AM* 78, 1963, 176-199
- Säflund G., *Aphrodite Kallipygos*, *Acta Universitatis Stockholmiensis, Stockholm Studies in Classical Archaeology*, Almqvist & Wiksell, Stockholm 1963
- Schede M., *Meisterwerke der türkischen Museen I*, 1928

- Schmitt H. H., *Rom und Rhodos, Münchener Beiträge zur Papyrusforschung und antiken Rechtsgeschichte* 40, München 1957
- Schneider C., *Kulturgeschichte des Hellenismus I*, München 1967
- Schuchhard W. H., *Geschichte der griechischen Kunst*, Stuttgart 1971
- Schuchhardt C., «Die Inschriften auf Thon. II. Amphorenßempel», *AvP VIII* 2, 1895, 423-498
- Scrinzi A., *Incrizioni inedite di Rodi*, Venezia: C. Ferrari 1899
- Scullard H. H., *Roman Politics*, 220-150, Oxford 1951
- Segre M., «Un nuovo frammento del catalogo dei sacerdoti di Atena Lindia», *PP* 3, 1948, 64-80
- Segre M., «L' oracolo di Apollo Pythaeus a Rodi», *PP* 4, 1949, 72-82
- Segre M. - Pugliese Carratelli I., «Tituli Camirenses», *ASAtene* n.s. 11-13, 1949-1951, 141-316
- Segre M., «Rituali rodii di sacrifici», *PP* 6, 1951, 139-153
- Selivanof S., «Inscriptiones rhodiae ineditae», *AM XVI*, 1891, 107-126
- Seltman C., *Greek Coins*², London 1955
- Shear T. L., «Head of Helios from Rhodes», *AJA* 20, 1916, 283-298
- Shear T. L., «A Marble Head from Rhodes», *AJA* 24, 1920, 313-322
- Sichtermann H., «Helios», *EAA III*, 1960, 1140-1142
- Sichtermann H., «Nimfe», *EAA V*, 1963, 502-505
- Σκιαδάς Α. Δ., *Ελληνιστικό και μεταγενέστερο έπος*, Αθήνα 1976
- Σμιτ-Δούνα Μ., «Παρατηρήσεις σχετικά με την ανάθεση βασιλικών ανδριάντων της ελληνιστικής εποχής», *Εγνατία* 1, 1989, 101-125
- Smith A. H., *British Museum. A Catalogue of Sculpture I-III*, London 1892, 1904
- Smith R. R. R., *Hellenistic Royal Portraits*, Oxford 1988
- Smith R. R. R., *Hellenistic Sculpture*, London 1991
- Σταμπολίδης Ν., «Καλλιτέχνες από και στην εγγύς Ανατολή κατά την Ελληνιστική περίοδο: Επιγραφικές μαρτυρίες και προεκτάσεις», *Ο Ελληνισμός στην Ανατολή, Πρακτικά Α' διεθνούς αρχαιολογικού συνεδρίου. Δελφοί 6-9 Νοε. 1986*, Αθήνα 1991, 477-491
- Starr C. G. Jr., «Rhodes and Pergamum, 201-200 B. C.», *CIPh* 33, 1938, 63-68
- Stavrianopoulou E., «Die Frauenadoption auf Rhodos», *Tyche* 8, 1993, 177-188
- Stewart A., *ATTIKA, Studies in Athenian Sculpture of the Hellenistic Age*, *JHS, Suppl.* 14, 1979
- Stewart A., *Greek Sculpture: An Exploration I-II*, New Haven-London 1990
- Strocka V. M., «Aphroditekopf in Brescia», *Jdl* 82, 1967, 110-156
- Susini G., «Supplemento epigrafico di Caso, Scarpanto, Saro, Calchi, Alinnia e Tilo», *ASAtene* 41-42, n.s. 25-26, 1963-1964, 203-292
- Tarn W. W., *Antigonos Gonatas*, Oxford 1913
- Tarn W. W., *Στρατιωτικές και ναυτικές εξελίξεις κατά την ελληνιστική εποχή*, εκδ. Φόρμιγξ, Αθήνα 1998
- Thiemann E., *Hellenistische Vatergottheiten*, Munich 1959
- Thiersch H., «Die Nike von Samothrake, Ein rhodisches Werk und Anathem», *Nachrichten der Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Philologisch-historische Klasse*, 1931, 337-378
- Thimme D., «The Masters of the Pergamon Gigantomachy», *AJA* 50, 1946, 345-357
- Torelli M., Βιβλιοκρισία Säflund G., *Aphrodite Kallipygos*, *ArchCl XVI*, 1964, 159-160
- Torr C., *Rhodes in Ancient Times*, Cambridge 1885

- Trolle St., «An Egyptian Head from Camirus, Rhodes», *Acta Archaeologica* 49, 1978, Copenhagen, 139-150
- Τρυπάνης Κ., Νέον επίγραμμα του 2^{ου} π.Χ. αιώνας εκ Ρόδου, *Πρακτικά Ακαδημίας Αθηνών* 1976
- Vita A. di, «L' Afrodite Pudica da Punta delle Sabbie ed il tipo della Pudica drappeggiata», *ArchCl* VII, 1955, 9-23
- Vita A. di, «Kleonymos», *EAA* IV, 1961, 372
- Vita A. di, «Lindos», *EAA* IV, 1961, 638-644
- Vita A. di, «Menippos 2», *EAA* IV, 1961, 1024
- Vita A. di, «Mnasitimos 4», *EAA* V, 1963, 127
- Vita A. di, «Mnasitimos 5», *EAA* V, 1963, 127
- Vita A. di, «Statua di Nike da Coos», *ASAtene* 41-42, n. s. 25-26, 1963-1964, 25-37
- Vita A. di, «Pheidon», *EAA* VI, 1965, 116
- Vita A. di, «Camiro», *EAA Sec. Suppl. I*, 1994, 829-831
- Χριστοφιλοπούλου Α., *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. Β1 (610-867), Αθήνα 1984
- Walbank F. W., *A Historical Commentary on Polybius*, I-III, Oxford 1957-1979
- Walbank F. W., *Ο ελληνιστικός κόσμος*, μψφ. Τ. Βαρβέρης, εκδ. Βάνιας, Θεσ/κη 1993
- Weber H., «Coae Vestes», *IstMitt* 19-20, 1969-1970, 249-253
- Welles C., *Royal Correspondence in the Hellenistic Period*, Yale University, New Haven, 1934
- Welsh M., «Honorary Statues in Ancient Greece», *BSA* 11, 1904-1905, 32-49
- Wilhelm A., «Zu Inschriften aus Rhodos und Kos», *AM* LI, 1926, 1-13
- Wycherley R. E., *How the Greeks Built Cities*, London 1949 (2^η έκδ. 1962)
- Wycherley R. E., «Hippodamus and Rhodes», *Historia* 13, 1964, 135-139
- Wycherley R. E., «Rhodes», *Princeton Encyclopedia of Classical Sites*, εκδ. Stillwell - MacDonald - McAllister, Princeton Univ. Press 1976, 755-758
- Ζερβουδάκη Η., «Ἡλιος και Αλίεια», *ΑΔ* 30, 1975, *Μελέται*, 1-20.
- Ziebarth E., «Zur Handelsgeschichte der Insel Rhodos», *Mélanges G. Glotz* II, Paris 1932, 909-924
- Zuffa M., «Simos 2», *EAA* VII, 1966, 316
- Zwierlein O., «Plinius über den Laokoon», *Beiträge zur Ikonographie und Hermeneutik* 1989, 433-443

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Στο ευρετήριο περιλαμβάνονται όλα τα κύρια ονόματα και τα τοπωνύμια της μελέτης αυτής, εξαιρουμένων των υποσημειώσεων, της βιβλιογραφίας-παρατηρήσεων του καταλόγου (3. 1. 1.) των αγαλμάτων και του πίνακα (3. 2. 1.) των βάσεων. Στο τέλος του ευρετηρίου ακολουθούν ξενόγλωσσα ονόματα.

- Αγαθοκλής Σολεύς (γλύπτης), 214
Αγήσανδρος, 27, 29
Αγία Τριάδα, 60
Άγιος Ιωάννης (λατομείο), 66
Άγιος Στέφανος (λόφος), 63, 70
Αθναϊστάν κοινό, 208
Αθήνα, 15, 17, 19, 29
Αθηνά, 51, 54, 58, 75, 80, 81, 172, 176, 182, 226 – Ιαλυσία, 17 – Καμινός, 197 – Λινδία, 80, 85, 153, 154, 167, 168, 169, 182, 197, 237 – Πολιάς, 65
Αθηναίοι, 39, 182
Αθηνόδωρος, 27, 29, 32
Αιγαίο, 9, 15, 18, 19, 22, 29, 39, 43
Αίγυπτος, 15, 18, 19, 38, 233
Αιτωλία, 18, 19
Αιτωλοί, 164
Αλεξάνδρεια, 30, 31, 33, 34, 44
Αλέξανδρος ο Μέγας, 14, 31 – Διάδοχοι Μ. Αλεξάνδρου, 15
Αλιαστάν κοινό, 208
Άλιος, βλ. Ήλιος
Αμφίων, 35
Ανατολή, 17, 22, 26, 31, 32
Άνδρος, 19
Αντιγονίδες, 38
Αντίγονος Γονατάς, 26
Αντίοχος Β', 26 – Αντίοχος Γ', 18, 19, 20 – Αντίοχος Ιέραξ, 18
Αντίπατρος Σωσιπάτρου (ιδιώτης ;), 237
Απάμεια, 20
Απόλλων, 217, 228 – Πύθιος, 212
Απολλώνιος, 32, 35
Αριστειδείων κοινό, 208
Αρίστος Εφέσιος (γλύπτης), 169, 214, 216
Αρίστων (γλύπτης), 215
Αριστωνίδας Σελγεύς (γλύπτης), 214
Αριστωνίδας Τιμαγόρα (γλύπτης), 214
Αρσινόη, 160
Αρτεμίδωρος Μ(Ζ)ηνοδότου Τύριος (γλύπτης), 169, 191
Άρτεμις, 50, 75, 217 – Κεκοία, 153 – Περγαία, 212, 213

Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου, 33, 34, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60,
61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72
Αρχαιολογικό Μουσείο Κων/λης, 33, 51, 54, 69
Αρχαιολογικό Μουσείο Νάπολης, 27
Αρχέστρατος Αθηναίος (γλύπτης), 214
Αρχίδαμος Μιλήσιος (γλύπτης), 169
Αρχοκράτης Αρχιπόλιος (ιερέυς), 154, 156, 237
Ασία (ρωμαϊκή επαρχία), 23
Ασκαπιάδας Χίος (γλύπτης), 214
Ασκλάπων (γλύπτης), 215
Ασκληπιείο, 51
Ασκληπιόδωρος Ζήνωνος (γλύπτης), 192
Ασκληπιός, 51, 52, 75, 81, 213, 217, 221 – *Altemps Campana*, 59
Αστυμήδης Θεαιδήτου (ιερέυς), 237
Ατταλίδες, 18
'Ατταλος Α', 18, 19, 44
Αύγουστος της Κω, 32
Αφροδίτη, 31, 57, 70, 74, 75, 76, 81 – *Este*, 57 – οκλάζουσα, 29 – Αφροδίτη,
'Ερως, Παν (σύμπλεγμα), 29

Βαργύλια, 19
Βενιζέλου Σοφ. (οδός), 71
Βερολίνο, 56
Βηρυτός, 29
Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, βλ. Παγκόσμιος Πόλεμος Β'
Βιθυνία, 16
Βόηθος Χαλκηδόνιος (γλύπτης), 27, 29, 169
Βόσπορος, 17, 19
Βότρυς Λευκανός (γλύπτης), 214
Βρετανικό Μουσείο, 56
Βυβασσίων δάμος ο, 201
Βυζάντιο, 17, 18
Βωμός Περγάμου, βλ. Πέργαμος

Γαλάτες, 17
Γη (-α), 168
Γιγαντομαχία (ζωφόρος), 27
Γιώρτσου Χ. (οικόπεδο), 68

Δήλος, 22, 29, 30, 33, 43, 44, 45
Δημήτριος Αντιοχεύς (γλύπτης), 191
Δημήτριος Δημητρίου (γλύπτης), 170
Δημήτριος Διομέδοντος (γλύπτης), 40, 169, 214, 216
Δημήτριος ο Πολιορκητής, 14, 15
Δήμος, 182, 197, 225, 232
Δίας, 60, 71, 75, 81, 172, 176, 193, 194, 198, 217, 220, 221 – Αγοραίος, 168 –
Αταβύριος, 190, 191, 197 – Ολύμπιος, 213 – Πολιεύς, 65, 153, 167, 168,
169, 182, 237 – Σωτήρ, 212, 213
Διαγορίδες, 10, 11
Διάδοχοι Μ. Αλεξάνδρου, βλ. Αλέξανδρος ο Μέγας

Διονυσόδωρος Αθηναίος (γλύπτης), 169
Διόνυσος, 55, 59, 64, 70, 74, 75, 81 – Σαρδανάπαλος, 63
Διοπείθης Αργείος (γλύπτης), 170
Διοσωτήρια, 208
Δίρκη (σύμπλεγμα), 26, 29, 31, 34, 35, 37, 44
Δύση, 17, 22
Δωδεκάνησα, 9, 26, 29
Δωριεύς, 10
Δωριεύς Ανδρία (ιδιώτης ;), 237

Εθνικό Μουσείο Κοπεγχάγης, 33, 58
Ελλάδα, 15, 20, 26, 31, 38
Έλληνες, 17, 19, 43, 44
Ελλήσποντος, 19, 21
Επικράτης Αλεξίππου (γλύπτης), 191, 214, 216
Ερμαϊσταν κοινό, 208
Ερμέως, 62
Ερμής, 52, 53, 70, 74, 75, 212, 217 – Αγεμών, 167 – Mantelherme, 53
Ερυθρές, 20
Έρως, 35, 70, 74, 75, 76 – κοιμώμενος, 53
Ερωτιδεύς, 62
Ευθυκράτης Καλλία Μακεδών (γλύπτης), 191, 214, 216
Ευμένης Β', 20, 21, 44
Έφεσος, 16

Ζήθος, 35
Ζηνόδοτος (γλύπτης), 170
Ζήνων Αμισηνός (γλύπτης), 214

Ηλιόδωρος, 29, 31
Ήλιος, 12, 14, 29, 31, 43, 56, 64, 75, 81, 154, 212, 213, 217, 220, 225 –
καλλιτέχνης της ομάδας του, 30
Ήλιος (ξενοδοχείο), 51
Ημερίδειοι, 213
Ήρα, 217, 220, 221 – Ολυμπία, 213
Ηρακλείδας Σολεύς (γλύπτης), 169
Ηρακλής, 64, 72, 75, 167, 172 – Φαρνέζε, 62

Θεόγνωτος (γλύπτης), 215
Θερμοπύλες, 20
Θεσσαλία, 21
Θεύδωρος Πάριος (γλύπτης), 170, 214, 216
Θέων Αντιοχεύς (γλύπτης), 169, 170, 214, 216
Θόας Σιδάτας (γλύπτης), 169
Θράκη, 18, 19

Ιαλυσία (-οι), 10
Ιαλυσία Αθηνά, βλ. Αθηνά Ιαλυσία

Ιαλυσός, 17, 47, 77, 81, 84, 228, 229
Ιατροκλής Πασικρίτου (γλύπτης), 170
Ιερώνυμος Σαμόθραιξ (γλύπτης), 169
Ιπποδάμειος τρόπος, 11
Ιταλοί, 33
Ιταλοκρατία, 53

Καλλι(υ)άδης Σθένειδος Αθηναίος (γλύπτης), 214, 216
Καμιρείς, 196, 197 – εκκλησία του δήμου, 185, 188, 189
Κάμιρος, 10, 17, 47, 54, 60, 77, 79, 81, 82, 84, 184, 186, 187, 188, 190, 191,
192, 196, 197, 198, 215, 216, 224, 225, 226, 227, 231, 232, 233, 234
Καρία, 18, 19, 20, 22, 43 – αγεμών επί, 202
Καρούζος Χρ., 34, 35
Κάρπαθος, 15, 83
Καρχηδόνα, 22
Κασαρείς (εκκλησία του δήμου), 201
Κάσος, 15, 83
Κάσσιος, 23
Καύνος, 19, 23, 43 – αγεμών επί, 202
Κέως, 18
Κιλικία, 19
Κλεώνυμος Σάμιος (γλύπτης), 169, 191, 192, 197
Κοίλη Συρία, 19
Κοινό των Νησιωτών, 19, 20
Κολοσσός (Ρόδου), 14, 17, 26, 34, 35, 37, 227
Κοπεγχάγη, Εθνικό Μουσείο Δανίας, βλ. Εθνικό Μουσείο Κοπεγχάγης
Κόρινθος, 17
Κοσκινού, 56
Κρήτη, 9, 16
Κρητικά (συνοικισμός), 52, 53
Κυθνίων δήμος ο, 153
Κυκλάδες, 19
Κύπρος, 39
Κωνσταντινόπουλος Γρ., 34
Κωνσταντινούπολη, Αρχαιολογικό Μουσείο, βλ. Αρχαιολογικό Μουσείο
Κων/λης
Κως, 26, 27, 28, 30, 31, 32

Λαϊκά Αγίου Ιωάννου – Σεισμοπλήκτων (συνοικία), 67
Λασδίκη, 20
Λασκόων (σύμπλεγμα), 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36
Λέων Μενίππου (γλύπτης), 169, 214, 216
Λίνδιος (-οι), 154, 156
Λινδίων δήμος ο, 153, 157, 162, 163
Λινδοπολιτάν (-ών) δά(ή)μος ο, 153, 161, 203
Λίνδος, 10, 17, 26, 35, 42, 47, 51, 54, 58, 69, 77, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 151,
152, 157, 158, 160, 165, 166, 167, 168, 171, 180, 181, 182, 183, 190,
192, 196, 197, 198, 215, 216, 224, 225, 226, 227, 231, 232, 233, 234
Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο, βλ. Βρετανικό Μουσείο
Λουκανία, 39
Λυκία, 19, 20, 22, 43 – αγεμών επί, 202

Λυσίας Χίος (γλύπτης), 169
Λυσιμάχεια, 18
Λύσιππος, 26, 27, 28, 29, 30

Μαγνησία, 20, 30, 32
Μαγνησία επί Μαιάνδρω, 18
Μαίανδρος (ποταμός), 20
Μακεδονία, 20
Μακεδών, 21, 204
Μαύρη θάλασσα, 19
Μεγίστη, 15, 83
Μενεκράτης (γλύπτης), 27, 35
Μένιππος (γλύπτης), 170 – Μένιππος Κώος (γλύπτης), 170, 191, 192, 197 –
Μένιππος Χρυσαιορέας (γλύπτης), 214
Μεσόγειος, 9, 15, 38, 44
Μητροπολιτικό Μουσείο Ν. Υόρκης, 35, 53
Μίλητος, 30
Μικρά Ασία (Μικρασία), 9, 11, 15, 18, 19, 20, 28
Μνασίτιμος Τελέσωνος (γλύπτης), 169, 170, 171, 191, 192, 197, 214, 215,
225
Μούσα (-ες), 50, 75 – Ουρανία της Φρανκφούρτης, 58 - Πολύμνια, 63 –
Μούσες του Φιλίσκου, 25, 26, 28, 29, 35, 44
Μουσείο, βλ. Αρχαιολογικό Μουσείο
Μυόννησος, 20

Νάπολη, Αρχαιολογικό Μουσείο, βλ. Αρχαιολογικό Μουσείο Νάπολης
Νέα Υόρκη, Μητροπολιτικό Μουσείο, βλ. Μητροπολιτικό Μουσείο Ν. Υόρκης
Νετιδάν δάμος ο, 153, 162
Νησιωτικό Κοινό, βλ. Κοινό των Νησιωτών
Νικαγόρας Παμφιλίδα (αξιωματούχος), 237
Νίκη (-ες), 217, 220, 226, 230
Νίκη Σαμοθράκης, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 35, 36, 37, 44
Νίσυρος, 15, 83
Νύμφη, 54, 75

Ξάνθος, 20
Ξενοκλής Απολλοδότου (ιερεύς), 156

Ονασιφών Κλειωναίου Σαλαμίνιος (γλύπτης), 214
Ουρανία της Φρανκφούρτης, βλ. Μούσα (-ες)

Παγκόσμιος Πόλεμος Β', 64
Πανός άκρα (ακρωτήριο), 11
Παπασταμάτη, Αθανασιάδη, Φραγκεσκάκη (οικόπεδο), 71, 72
Παύλου Μελά (οδός), 68
Πείθανδρος Αθηναίος (γλύπτης), 169, 214, 216
Πειραιάς, 11
Περαία, 7, 15, 19, 22, 83, 204, 224

Περγαμηνοί, 21
 Πέργαμος, 8, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 31, 38, 44, 232 – Βωμός
 Περγάμου, 27, 30, 35
 Περιγένης Αθηναίος (γλύπτης), 228
 Πέρινθος, 18
 Περσεύς, 20, 21
 Πόλη της Ρόδου, βλ. Ρόδος-πόλη
 Πολιορκητής, βλ. Δημήτριος ο Πολιορκητής
 Πολύβιος, 18
 Πολύδωρος, 27, 29
 Πολύμνια, βλ. Μούσα (-ες)
 Πολύξενος Αριστοκράτης (ιερέυς), 156, 237
 Πολύφημος (σύμπλεγμα), 29
 Πολύχαρμος (γλύπτης), 29
 Πόντος, 16, 17, 21
 Ποσειδωνιαστές, 29
 Ποσειδώνιος, 31, 32
 Πραξιτέλης, 29, 44
 Πρίαπος, 59, 75
 Πριηνέων δήμος ο, 201 – Πριηνέων πόλις, 208
 Πριήνη, 30
 Προποντίδα, 19
 Πτολεμαίοι, 16
 Πτολεμαίος Β΄, 16, 26 - Πτολεμαίος Γ΄, 64 - Πτολεμαίος Ε΄, 19, 160, 165, 173,
 176, 182
 Πύδνα, 21, 22
 Πυθόκριτος Τιμοχάριος (γλύπτης), 27, 40, 169, 171, 191, 192, 197, 214, 215,
 225, 237

Ρόδια (-ες), 159, 181, 203, 205, 206, 216, 219, 225
 Ρόδιος (-οι), 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34,
 35, 36, 38, 39, 41, 44, 78, 79, 80, 81, 85, 152, 153, 154, 155, 156, 157,
 159, 160, 161, 163, 165, 166, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177,
 178, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 196,
 197, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212,
 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 224, 225, 226, 229, 230, 231, 232,
 234, 235, 237
 Ροδίων δά(ή)μος ο, 153, 161, 201, 204, 224
 Ρόδος, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28,
 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 55,
 67, 83, 231, 232, 235
 Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο, βλ. Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου
 Ρόδος-πόλη, 11, 17, 38, 39, 47, 52, 53, 57, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70,
 71, 72, 77, 79, 80, 81, 82, 84, 199, 204, 205, 207, 212, 213, 215, 216,
 224, 225, 226, 227, 230, 231, 232, 233, 234, 235
 Ρωμαίοι, 19, 20, 21, 22, 23, 45
 Ρώμη, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 31, 32

Σάμιοι, 182
 Σάμος, 28, 57
 Σάρατις, 60

Σάρος, 15, 83
Σάτυρος, 56, 61, 62, 75
Σελευκίδες, 8, 38
Σέλευκος Β', 18 - Σέλευκος Δ', 20
Σίδη, 20
Σικελία, 16
Σιληνός, 55, 62, 75
Σίμος Θεμιστοκράτειος Σαλαμίνιος (γλύπτης), 214
Σκιπίων, 22
Σκόπας, 29
Σόλων Μυριναίος (γλύπτης), 214
Σορωνή, 59
Σοφούλη Θεμ. (οδός), 67
Σπερλόγκα, 27, 29, 36
Στράβων, 13
Στρατονίκεια, 18, 19, 43
Σύλλας, 23
Σύμη, 15, 83
Συνεταιρισμός Καταστηματαρχών (οικόπεδο), 71
Συρία, 18

Ταυρίσκος, 32, 35
Ταύρος (οροσειρά), 20
Τελέσων Μνασιτίμου (γλύπτης), 169, 215, 216
Τήλος, 15, 83
Τήνος, 19
Τίβερης, 31
Τιμαγόρας Αριστωνίδα (γλύπτης), 191
Τιμόχαρις Ελευθερναίος (γλύπτης), 169, 171, 214, 216
Τράλλεις, 35

Υγεία, 213, 217, 221

Φαρνάκης Α', 21
Φαρνέσιος Ταύρος, 26, 27, 28, 29, 32, 34, 35, 36
Φασηλιτάν δάμος ο, 162
Φαύνος Barberini, 61
Φείδων Φειδοκράτειος Σάμιος (γλύπτης), 169, 214, 216
Φίλιππος Ε', 18, 19
Φιλίσκος, 29, 35
Φοινίκη, 15
Φοινίκη Ηπείρου, 18
Φύλης Αλικαρνασσεύς (γλύπτης), 169, 171, 191, 192, 197, 214, 216, 225, 228

Χάλκη, 15, 83
Χαλκηδόνιος Βόηθος, βλ. Βόηθος Χαλκηδόνιος
Χαλκηδών, 18
Χάρης Λίνδιος, 26, 28, 37
Χειμάρρας (οδός), 62

Adriani A., 31
Alba Fucens, 72
Alscher L., 28
Arias P. E., 28
Ashmole B., 26

Beazley J. D., 26
Becatti G., 30
Bianchi Bandinelli R., 28
Bieber M., 28
Boardman J., 29, 30
Borrelli L., 33
Brilliant R., 27
Buschor E., 32

Charbonneaux J., 33
Coae vestis, 65

d' Amboise (πύλη), 64
Dickins G., 26
Dörig J., 29

Fraser P. M., 31
Frel J., 31
Frova A., 31
Fuchs W., 27, 29

Gaertringen Hiller von F., 56
Giuliano A., 31, 32
Gualandi G., 35, 36, 48

Hafner G., 32
Hirmer M., 29
Horn R., 28

Klein W., 25

Laurenzi L., 27, 28
Lawrence A. W., 29
Linfert A., 32, 57
Lippold G., 31

Marcadé J., 29, 32
Merker G. S., 33, 48

Möbius H., 31
Monte Kyzil-teré, 60
Monte S. Stefano, βλ. Άγιος Στέφανος (λόφος)
Moreno P., 26

Neutsch B., 31

Pasquino (σύμπλεγμα), 25, 29
Pfuhl E., 31
Picard Ch., 26
Pollitt J. J., 27

Richter G. M. A., 30
Ridgway B. S., 26
Riemschneider M., 34
Robertson M., 34
Rostvtzeff M., 26

S. Giovanni, βλ. Άγιος Ιωάννης (λατομείο)
Stewart A., 29

Thimme D., 30

Vita A. di, 31